SHIP of FOOLS.—**Geyler** (Joannis) **Navicula**, sive Speculum Fatuorum, compendiose VITÆ JO. GEYLERI, thick sm. 4to, **Black Letter**, ONE HUNDRED and ELEVEN EXTREMELY CURIOUS and HIGHLY SPIRITED WOODCUTS, *some as large as the page*, FINE COPY, *limp vellum neat*, EXTREMELY RARE, £9 9s *Argent*, 1511

This very curious satire against the Vices of the Times and more especially against the abuses of the Romish Church, ever since 1815, when Edward's copy sold for £43, has been eagerly sought after by amateurs, for whom a fine copy, owing to the difficulty of meeting with one, has the greatest attraction, many of the laughable woodcuts have Xylographic Inscriptions, which has induced collectors of Block Books to admit this entertaining production as one of the gems. Clement supposes the life was not published with the book, from the circumstance of only two copies he had meet with being deficient of that portion.

John Carter Brown
Library
Brown University

[illegible] ... [illegible] 18[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], 18[illegible] [illegible]

[illegible] paper, Edwards, 1815, £45 —

v. [illegible] vol. III. p. 57. No 282

Nauicula ſiue ſpeculũ fatuoꝝ

Preſtātiſſimi ſacraꝝ literarũ doctoris Joannis Geyler Keyſerſbergij: concionatoris Argẽtineñ. in ſermones iuxta turmarum ſeriem diuiſa: ſuis figuris iam inſignita: a Jacobo Othero diligenter collecta.

Compendioſa vite eiuſdem deſcriptio/per Beatum Rhenanum Seleſtatinum.

Ad Narragoniam.

Reuerendo in Chriſto patri ac dño / dño Ioanni wydel ex Gerſ
bach fratrũ ordinis btĩ Bñdicti in ſchuterana eremo cõmorantiũ /
abbati digniſſimo / Iacobus Otherus humilimi cordis obediẽtiã.

Non immemor eius (pater ampliſſime) qua nunꝗ reuerenda paternitas
tua ceſſat indignũ pulſare clientẽ adhortationis ſaluberrime: diuturnã tanti
patris expectationẽ lõgius tenẽdã iniquũ ducẽs; ſuſpenſo iãdudũ animo ſtu
dui vtcũꝗ grato rñdere labore. Subiens igiẽ (eo fateor incõſultius q̃ minus
idoneus) huiuſce ꝓuincie ſarcinã opuſculũ trado: varijs doctrinis copioſum
nõ iniuſtũ arbitratus peritioꝝ iudicio diuulgandũ: qđ multis crediẽ cuiuſ/
cũꝗ cõditionis ꝓfuturũ. ſummoꝗ ſtudio ne pereat obſeruandũ: qđ multo
labore cõſtat acquiſitũ. Eſt aũt quod offero Nauicula fatuoꝝ: eo prudẽtiſſi
me ab authore ſuo primo: noĩe decorata. Nõ ſapiẽtibꝰ huiꝰ mũdi quibꝰ dr̃
a dño: Cõprehendã ſapiẽtes in aſtutia eoꝝ (qm̃ eoꝝ vanas nouit cogitatio
nes) Nõ his inquã qui ſapientiã dei ſtultitiã reputant: ſed fatuis quibꝰ mũdi
falſitas diuino luſtrati lumine claret: ad legendũ tradita. q vel p̃teritaꝝ fatui
tatũ memores: ad eaꝝ crebrã excitenẽ deteſtationẽ: vel ſaluberrima illiꝰ mo
nita p̄dicãdo ex ſapiẽtiſſimis mũdi ſibi ſiles fatuos lucrenẽ & gignant. Idꝗ
apl̃i voluẽtes crebro: Si qs in hoc ſeculo ſapiẽs eſſe vult ſtultus fiat: vt ſit ſa
piẽs. mũdi ſapiẽtia penitus exarata ſumma q̃ ſm deũ eſt corda ſtudeãt fœcũ
dare terrena. Qđ ſũme obſeruãs doctor nr̃: ſalutis aĩaꝝ cupidiſſimus: p̃fati
opuſculi authorẽ noĩatiſſimũ virũ vndecũꝗ doctiſſimũ Sebaſtianũ Brãdt:
poſt lõgã tãti ingenij admirationẽ peritiſſimo cuiꝗ docuit imitãdũ; quẽ &
ip̃e nõ falſa opinione ductus imitari veritus eſt minime. Nõ igiẽ ab re cẽſeo
p̄ſtãtiſſime pater & chriſti ouiũ obſeruator ſinceriſſime: ſi tantũ virũ imitatꝰ
opus oĩm generũ hoĩbꝰ neceſſariũ & vtile viroꝝ integerrimus doctor nr̃ p̄
dicabile reddidit. Id ego licet minꝰ ornate: ſed ſtudioſe: ſed ordinate: ſed inte/
gre: quantũ iugenioli ruditas ꝑmittebat cõpilatũ: tuę cõſtituerã reuerẽdę pa
ternitati dedicandũ: nõ tã optatis cupiẽs ſatiſfacere monitis: ꝗ opuſculo de/
lectiſſimũ p̃ficere tutorẽ. Siquidẽ tãto patre cũ ſuis laborẽ noſtrũ approban
te: neminẽ cõfidimus obloquutoꝝ formidandũ. Quis em̃ ſpiritalia tãtis vi
ris ac talibus viſa cõmẽdanda temere impugnare p̄ſumeret? Nemo ſane: ni/
ſi guſtu carnalibꝰ infecto ligatus diuinoꝝ nil prorſus ſapere valeat. Supeſt
itaꝗ pater ampliſſime: vt humilẽ humilia p̄ ſtantẽ ſubditũ integritas tua de/
fendendũ tuendũve ſuſcipiat: quẽ ſi rectũ quid dignũve publicatiõe ediďiſſe
fatebiẽ: labori in poſterũ potioribus impendendi calcar prę ſtabit optatum.
At ſi (quod veriſimilius arbitror) temere videbiẽ opus aggreſſum: atꝗ tãti
põderis moles puerilibꝰ humeris incõſulte ſuſcepta: paternę me correptioni
emẽdationive prõptiſſime debebo ſubmittere: vtpote certus de piiſſimo in
filiũ affectu paternitatis tuę p̄ſtantiſſimę: cui me totũ trado: atꝗ ꝑpetuo tuen
dũ deuotiſſime cõmitto. Ex Argeñ. iij. idus Februarij: Anno dñi. M.D.X.

Turmarum annotatio

Sūmariū ſiue breuiariū Speculi fatuorum. In quo annotantur multe turme ſtultorum: et ſingule in hoc ſpeculo contente.

PRima turma doctoꝝ (Gelert narren: die gebübten) Nole ſeptē 1
Prima libros multos coaceruare ꝓpter gloriā aucupandā. Se
cunda multos libros coaceruare ꝓpter ſciētiā acquirendā. Ter
tia multos libros coaceruare ꝓpter animi voluptatē curioſam: Quar
ta libros pulchros facere ꝓpter voluptatem oculoꝝ. Quinta libros ni
mis p̄cioſas parare. Sexta libros imꝑfecte ſcribere. Septima libros
contemnere ⁊ prorſus abijcere.
Conſulū ⁊ iudicum (Rot narren: die gefültzten) Nole. Judicare nō 2
ſubiectum: de occultis: ſine ordine pro pecunia: ex ſuſpitionibus: paſſi
one: exiſtens in peccato.
Auarorum (Gelt narren) Nole. Finem in temporalibus ſtatuere: in 3
medijs ad debitum finem ordinatis excedere.
Nouitatū p̄ſumptorū (Gemalt narrē) Tot nole ꝙ̄t nouitates in hoc 4
tp̄e p̄ſumunt: ſcz Barbas irrationabiliter nutrire. ſe nimis polire. capil
los ornare: caput ornare: corpus ornare: crura ornare: extrinſeca ornare
Fatuoꝝ ſenū (Alt narren) Nole. Docere de impotētia peccādi: ſupra 5
facultatē mala attētare: de malis ſe iactare p̄teritis: gaudere de fiendis
ſenectutis obliuiſci: ꝓpter ſenectutē velle honorari: accuſare ſenectutem
Pueris parcentium (kinds narren) Nole. Pueros nimis diligere: 6
eis correctionem ſubtrahere: puerum a diſcendo prohibere: egregios
preceptores negligere.
Suſurronum (klapper narren) Nole. Loqui mala amicitie ablatiua 7
loqui verba exaggeratiua: recitare imperfecta: verba compaſſiua: ver
ba prohibitiua.
Temerariorum (Freuel narren) Nole. Propriū conſiliū negligere: 8
Alienum conſiliū contemnere: conſiliarium non eligere: conſilium non
examinare: conſilio non acquieſcere.
Indiſciplinatorum (vnzüchtig narren) Tot nole quot modi īmode 9
ſtie in exterioribus moribus. Sunt autē. xv.
Falſorū amicoꝝ (Freinds narren) Nole. Propriū cōmodū querere: 10
non cōmunicare correptionem negligere: in aduerſis deſerere: placētia
magis ꝙ̄ vtilia dicere: arcana detegere: turpia rogare.
Diſcredentiū (Glaub narrē) Nole. Scripturā cōtemnere: de ea ioco 11
ſe loqui: p̄dicationes irridere: reſurgēti velle credere: aſtrologis fidē ad
hibere: neceſſaria negligere. Et ibidē de ſeptē fulcimētis fidei ex Scoto
Precipitantiū (Schnell narren) Nole. Subito ſine cōſilio exequi ꝓ 12
poſitū: p̄cipitanter ſentētias ꝓferre: precipitanter dubia decidere: ſecre
ta propria reuelare: precipitatio in opere: precipitatio in electione.

13 Procoꝝ (buol narren) Nole. Cecitas mentis: precipitatio: incōſideratio: incōſtantia: amor ſui: odium dei: affectus preſentis ſeculi: deſperatio futuri: turpiloquiū: ſcurrilitas: ludicra: ſtultiloquia.

14 Preſumptuoſoꝝ de dei miſcdia (Hoff narren) Nole. Sup miſcdia dei ſperare: ꝙ peccare ſit naturale ⁊ humanū: regnū celoꝝ nō eſt anſeribus factū: ꝑcedentiū pctā recitare: longā ſperare vitā: in fine penitere.

15 Edificantiū (Buw narren) Nole. Edificare imꝑfecta: edificare multa: edificare magna: edificare ſumptuoſa: edificare delectabilia: edificare cum aliorum iniuria: edificare intentione mala.

16 Potatoꝝ guloſorū (Füll narren) Nole in ſumma. xxx. Ebetudo ſcʒ: inepta leticia: loquacitas: ſcurrilitas: immunditia ⁊c. vſqʒ ad. xxx.

17 Pauperū contemptorū (Veracht narren) Nole. Pauperes nō honorare: eis nō credere: eos nō conſulere: non inuitare: nō amicicias ꝗrere: de paupertate querulari: eam abominari ⁊ odire.

18 Bifurcatorum (Gabel naren) Nole. Deo ⁊ mundo velle ſeruire: vni dn̄o difformiter ſeruire: diuerſa officia aſſumere.

19 Dicatium (Schwetz narren) Nole. Non cōſiderare quid loquaris cui: vbi: quando: qualiter ⁊c.

20 Inuentorum (Find narren) Sunt viginti genera inuenientiū: quoꝝ aliqui ſuut fatui: alij non. ſicut ibidem deducitur.

21 Correptorū (Stroff narrē) Nole. Imperitia: intentio mala: ꝑdicare inutilia: declinare terribilia: ſola generalia: pcere magnatibꝫ: nō facere.

22 Fortunatoꝝ (Glück narren) Nole. Gaudere ſuꝑ proſperitate temporalium: triſtari irrationabiliter de aduerſis. Hec ſecunda nola facit ſpecialem turbam die palmarum.

23 Solicitorū inutiliter (Sorg narren) Nole. Solicitari vt de fine circa tēporalia: ſolicitari nimis de tēporalibꝫ: ſolicitari circa crimina ꝑpetrāda: ſolicitari circa impoſſibilia: ſolicitari circa vilia: ſolicitari de impertinentibus: ſolicitari de futuris ex diffidentia.

24 Mutuantium (Leben narren) Nole. Debita pecunialia contrahere Debita peccaminalia coaceruare.

25 Optantiū (wünſch narren) Nole. Optare longā vitā: pulchritudinē: edes: ſuppellectilē ꝑcioſam: filios: auiaria: diuitias ⁊ potentiam.

26 Studentiū inutiliter (Studier narren) Nole. Inutilē grammaticā diſcere aut docere: in dialectica diutius torqueri: rhetoricā negligere ⁊ poetica cōtaminari: quadruuio ſeduci: doctrinas cōfundere: modum in diſcendo nō tenere: in ſcientia ⁊ moribus nō proficere: ad titulos magiſtrales properare: in diſputatione peruicaciter ſe oſtentare.

27 Deum reprehendentiū (Got ſtraffer) Nole. Reprehendere deū de ſeueritate: de benignitate: de temporis inequalitate.

28 Pluraliū in beneficijs (Pfrund narren) Nole. Onerare ſe cū vno beneficio curato: vicarios ponere: plura ſimplicia beneficia tenere: nobilitatē peritiam aut temporaliū adminiſtrationē pretendere: de rerū eccle

ſtaſticarum bona diſpenſatione confidere: doctoꝛū opinioni ꝛ multoꝝ conſuetudini inniti: ſe per diſpenſationem ꝑlatoꝛum tueri.

Temere alios iudicantium. Nole. Ex leuibus indicijs de bonitate 29
alicuius incipere dubitare: ex talibus ꝓ certo alterius maliciā eſtimare ex eiſdem punire: ex vno actu malo ſemper malum opinari: ex vno malo alios omnes de congregatione illa malos iudicare: ſe ceteris melioꝛem eſtimare: ſuū ipſius iudicium negligere.

Expectantiū (Beit narrē) Nole. Differre cōuerſionē a pctis ad deū: 30
differre confeſſionem: differre reſtitutionē: ſperare longam vitam.

Cuſtodientiū vxoꝛes (Huet narren) Nole. Vxoꝛem cognato ad cu- 31
ſtodiendum tradere: ſocrui aut ancillule cuſtodiam vxoꝛis cōmittere: ſemetipſum cuſtodem conſtituere: letitias cōmunes vxoꝛi concedere: letitias ſpeciales afferre: ſingularem letitiā adminiſtrare: veſtes ꝛ denodia ad voluptatem pꝛocurare: ꝛ alij qnqꝫ cuſtodes recenſentur.

Adulteroꝛū (Ee narren) Nole. Concubitus ſoluti cum maritata aut 32
econtra: vxoꝛati cū maritata: concubinam publice cū vxoꝛe tenere: vxorem ad adulterandum inducere: alienam appetere: turpiter vxoꝛem pꝛopꝛiam cognoſcere: cum moniali ſacrilegium cōmittere.

Inconſtantiū (wanckel narren) Nole. Diuerſa velle ſcrutari: oīa no- 33
ua viſa velle habere: non ſcripture ſacre ſed inutilibus intendere: edificia mutare: artificia varia diſcere: diuerſas ingredi religiones: terras

Iratundoꝛum (Zürn narren) Nole. Subito iraſci: paruā (luſtrare 34
vindictam appetere: appetere magnam: pꝛoꝛumpere in vocem: in contumeliam: in facta: iram retinere.

Singularium (Einrichtig narren) Nole. Singularia exercitia com 35
munibus neglectis aſſumere: non cōmunicare ſalubꝛia: ſed ſibi retinere: pꝛopꝛio ſenſui inniti.

Triſtantium (Leyd narren) Nole. Triſtari de moꝛte: timere dolo- 36
rem: timere detractionem maloꝛum: timere exilium: triſtari de paupertate: de impotentia: de amiſſione vxoꝛis ꝛ pueroꝛum.

Egrotantiū inobedientiū (Siech narren) Nole. Medicinā cōtemne 37
re: medicū decipere: medico nō credere: obedire ſed ſero: querere medicinā a vetulis ꝛc. a diuinatoꝛibꝫ: medicine inniti neglecto diuino auxilio

Aperte conſultantium (Offenburger narren) Nole. Cōminari aper 38
te: ſtratagemata non diſſimulare: pꝛopꝛia ſecreta fienda patefacere incaute: pꝛeſentia ſecreta manifeſtare: pꝛopꝛia ſecreta pꝛeterita pandere: patefacere inimicis: familie.

Incautoꝛū (Stoſ oder ſtruch narren) Nole. Cadere ad caſum alio- 39
rum cognitū: mirari de caſu alioꝝ: Compati cadentibꝫ ꝛ cadere. cadentes contemnere ꝛ tamen cadere: hoꝛtari cadentes ꝛ tamen cadere: punire cadentes ꝛ nihilominus cadere: pꝛopꝛio caſu non cōmonefieri.

Inquietoꝛū (Vngerüwig narren) Propter detractiones alioꝛum. 40
Nole. Occaſiones detractionū nō amouere: nō reſiſtere: nō quieſcere.

41 Deriſorum (Spot narren) Nola prima deridere Chriſtum: et po-
nuntur decem genera talium (Spot vögel) Secunda deridere chriſti-
anum: et ponuntur tria genera talium (Spot vögel.

42 Celeſtia contemnentium et mundana deſiderantium. Nole. Mun-
dana magnificare: gaudia celeſtia paruifacere

43 Sacra loca prophanantium. Nole. In eccleſia peccare: diuinum of-
ficium turbare: tumultum concitare: congregationes facere: negociari:
iudicia ſecularia exercere.

44 Cōmittentium ſe periculo (wog narren) Nole. Periculo peccati mor-
talis ſe cōmittere: per peccatum mortale recidiuare: in conſuetudinis
voraginem ſe precipitare.

45 Stultoꝝ potentiũ (Gewalt narrẽ) Nole. Velle reputari ſapiẽs: vilia
et fatua tractare: que ſua ſunt ardenter querere: ſalutem ſubditoꝝ pro-
ſus negligere: in ſcientia et rectitudine deficere: cōmunitatem declinare:
iubere et nihil facere.

46 Errantiũ (Irr narren: ſtraß narrẽ) Nole. Eligere viã pctõꝝ: viã celeſtẽ (horrere.

47 Opificum (Hantwercks narren) Nole. Ad magiſterium immature
properare: ſe de magiſterio precipitare: proximo nocere: deũ in p̄ceptis
contēnere: opera ſua non perficere: in ſuo artificio non perſeuerare: ope-
ra ſua non debite ſignare.

48 Seductorum (Verfiernarren) Nole. Ex intẽtione ſeducere ad mor-
tale: ad veniale: peccatum mortale publice facere: ſpeciẽ mali pretẽdere:
non nociua bona indiſcrete facere: Correptiones indiſcrete infligere: tẽ-
poralia repetere indiſcrete aut retinere.

49 Voluptuoſorum (luſt narrẽ) Nole. Voluptatem querere in venereis
tactu pudendorum: corporis: in veſtitu: lecto: vnguentis: balneis: cibo:
potu: viſu: auditu: odoratu.

50 Secreta propria reuelantiũ (Verrieg narrẽ) Nole. Secreta pandere
non potẽtibus tacere: tentationes inexpertis releuare: aduerſitates de-
tegere: de gratijs ſe iactare: peccato confeſſori illegitimo confiteri: ſub
ſigillo ſecreti vel confeſſionis ſecreta committere: indifferentia paſſim p
ſilentij fractionem depromere.

51 Contrahentiũ matrimonia praua intẽtione (Ee narren) Nole. Pro-
pter generationem prolis mũdane: vitationem fornicationis: diuitias:
gloriam: pacem: patrem: ſolatium.

52 Inuidorũ (Nytharts narren) Nole. Inuidere naturaliter: pueriliter:
indeliberate: ſuper paruum bonũ deliberate: notabile bonum.

53 Incorrigibilium. Nole. Corripientem nolle audire: non exaudire: nõ
perſeuerare: odire: reſiſtere verbis: reſiſtere factis: ad reſiſtẽdũ inducere.

54 Medicorũ (Artzet narren) Medicari inabiliter: negligenter: nequi-
ter: dubitanter: pernicioſe: periculoſe: obdurate.

55 In poteſtate gaudentium. Nole. Subditos deſpicere: ſubiectos p̄-
mere: de potentia fatue gaudere: vane de duratione potentie ſperare.

Annotatio.

Pꝛedeſtinationi innitentium (Beſcher narren) Nole. Opinari deũ 56
non libere ad extra operari: putare neq; hominem libere operari: opina
ri ꝙ qꝛ deus pꝛedeſtinauit ideo quicquid faciet homo ſaluabitur: eſti-
mare nullum eſſe coꝛripiendum: putare deum eſſe acceptoꝛem perſo-
narum.
Negligentiũ ꝓpꝛia (Uerſum narrẽ) Nole. Negligere addiſcere moꝛũ 57
ſcitatẽ: negligere diſcuſſionẽ ꝓpꝛie puerſitatis: negligere reuerentiã di-
uine maieſtatis: negligere ꝓximi neceſſitatem: negligere aiam ꝓpꝛiam.
Jngratoꝝ. Nole. Beneficiũ nimis retribuere: nõ retribuere: diſſimu 58
lare: nõ recognoſcere: mala pꝛo bonis retribuere: beneficiũ vituperare:
beneficium quaſi maleficium reputare.
Sibimet placentiũ (Spiegel narren) Nole. Exultare de bonis qua- 59
ſi ex ſe habetis: quaſi ex meritis habeat: exultare de bonis non habitis
exultare de vano: exultare in pꝛeponendo ſe alijs.
Saltantium (Tantz narren) Nole. Saltare tempoꝛe indebito: cum 60
indecentia perſone; inhoneſte: peruerſa intentione: frequenter: in loco
ſacro: conſentiendo.
Blanditoꝝ (Hoffier narren) Nole. Niti placere oculis: colloquio: 61
contactibus: cibis ⁊ cõuiuiolis: oſtentationib᷒: munuſculis: muſicis.
Mendicantiũ (Bettel narren) Nole. Mendicare cũ impatientia: 62
ſine neceſſitate: ſine recõpenſatione: ex cupiditate ꝓ lucro cumulando: ex
hypocriſi: ſine oꝛdine: mendicantes nimis examinare.
Malarũ feiaꝝ. Nole. Auiditas pecunie: inſatiabilitas voluptatis: 63
inuidialitas: vanitas: cõtrarietas: infidelitas: implacabilitas.
Diuinatoꝝ (Sag narren: abergloub narren) Nole. xxi. Adorare cre- 64
aturam: maleficium: incantatio cum ſacramentis. ⁊c̃. Jn chaimis.
Uagantiũ (Lant narren) Nole. Mundũ luſtrare ex curioſitate: pꝛo- 65
pter inanem gloꝛiam: pꝛopter voluptatem cõſequendam: ex malicia de
tractionis. ⁊c̃, ex triſticia: ex cupiditate. ex impatientia.
Pꝛeſumẽtiũ ſe ſapiẽtes eſſe ⁊ nõ ſunt (wen narrẽ) Nole. Fatuũ inepte 66
expꝛimere: inepte expꝛimere ſapientem: vafris aſſentatoꝛib᷒ liberaliter
diſtribuere: turpiter acquirere ⁊ retinere: excellentem ſe exiſtimare.
Ludos non intelligentiũ (Schimpff narren) Nole. Jocari turpibus 67
aut nociuis: ioco animi grauitatem ſoluere: ioco intẽdere neglectis de-
bitis circũſtantijs: in ioco finẽ ponere: iocari cũ fatuis ⁊ in eis delectari
ioco fatuos ad peccata inducere: iocos non pati.
Serio ledentiũ (Ernſt narren) Nole. Cõtumelias dicere coꝛrigendo: 68
leue conuicium dicere: dicere conuicium grande: conuicium indiſcrete
tolerare: conuicium non tolerare.
Jmpꝛouidoꝝ (Unfürſichtig liederlich narren) Nole. Nihil ſeruare: 69
nihil acquirere: nihil ſolicitari de futuro.
Litigantiũ ꝓ tẽpalib᷒ (Hederlik narrẽ) Nole. Bona cõmendata di- 70
mittere ꝓpter ſcandalũ vitandũ; poꝛpter ſcandalũ puſilloꝝ: pꝛopꝛia nõ

dimittere: bona propria dimittere ꝓpter ſcandalū phariſeoꝝ: debita nō ſoluere ex nequitia: debita nō ſoluere ex negligentia: : ad non ſoluendū inſtigare: quietem non preeligere cauſe iuſte.

71 Sordidorum (wüſt narren) Nole. Turpia facere: turpes geſtus exercere: turpia loqui.

72 Fatuorum ſpiritaliū (Geiſt narren) Nole. Spiritalē ſtatum male intendere: ſtatum ſpiritalem male acceptare: ſtatum ſpiritalē male exequi in ſtatum ſpiritalem alios male intrudere.

73 Venatoꝝ (Jag narren) Nole. Venari tēporibꝫ ꝓhibitis: venari cum iniuſto alioꝝ damno: venationem ſubditoꝝ iniuſte impedire: venari contra dignitatē perſone: venari mala intentione.

74 Sagittarioꝝ (Schieß narren) Nole. Artificiū ſagittarioꝝ exercere in damnū chriſtianoꝝ: ſagittare ꝓpter lucrū: ſagittare ꝓpter recreationē ſagittas diuinas declinare: ſagittas diabolicas excipere: metam puritatis nō obſeruare: improportionatam ſagittam ſuperponere.

75 Laruatoꝝ (Faßnacht narren) Nole. Letari: laruari: lurcare: ligurire

76 Se iactantiū (ruom narrē) Nole. Jactare ſe de ieiunali ab (lutare ſtinentia: de orationali inſtantia: de largitatis elemoſyna: de vniuerſali iuſtitia: de ſcientiali peritia: de ſeculari militia: de criminali malitia.

77 Luſorū (Spiel narren) Nole. Ludere alea ꝓpter recreationē: ludere alea cū diſſimilibꝫ: ludere alea ꝓ notabi ex cupiditate: ludētes aſpicere: ludētibꝫ cooperari: facere ludētiū inſtrumēta: ludū ꝓhibitū nō ꝓhibere.

78 Suppreſſoꝝ (Getruckt narren) Nole. Cōſilijs ſanis nō acquieſcere: iraſci ſine cauſa: lites mercari: triſtari irrationabiliter: audacē eſſe vel ſe audacibꝫ ſociare: pueros nō verberare: vicinos moleſtare: tolerare calceos arctos: vino indulgere: ſua cōſumere: alteri vxorē enutrire: pctā cō

79 Equitū ꝛ ſcribaꝝ (Reyt vnd ſchreib narrē) Nole. Cōcu- (tinuare. tere: calumniari: nō cōtentari ſtipendijs: iniquas ſententias exequi: inſtrumenta indebita erigere ſiue debita occultare: inſtrumenta prohibita ſcribere: indebitum ſalarium petere.

80 Nunciorum (Bott narren) Nole. Cōmiſſorum obliuiſci: commiſſis ſuperaddere: ſecreta inueſtigare: inueſtigata patefacere: cōmiſſa infideliter exequi: ſero redire: nuncios irreuerenter ſuſcipere.

81 Seruitorum (Dienſt narren) Nole. Bona dominoꝝ deuaſtare: in occulto cōuiuia facere: alienosītroducere: optima queqꝫ abſumere: plura emere aut coquere ꝙ̄ cōmiſſum aut neceſſarium eſt: inuicem concordare: de domo cibos exportare.

82 Ambitioſoꝝ (Steyg narren) Nole. Aſcendere per alienū fauorē inſtar bedere: per vindictā inſtar Ethne: ꝑ inuidiam inſtar fagi: per auaritiam inſtar gygantum: per hypocriſim inſtar milui: per acediā inſtar teſtudinis: per falſitatem inſtar colubri.

83 Diuitum (Gelt oder reich narren) Nole. Magnificare diuites ꝛ diuitias: paruifacere paupertatem ꝛ pauperes.

Annotatio.

Recidiuantiũ (Fall narrẽ) Nole. In pueritia: in ſenectute: in morte: 84
ficte: quotidie.
Mortem non prouidentiũ (Tods narren) Nole. Nolle cogitare de 85
morte: non ſe diſponere ad mortem: mortuos immoderate deflere: ir-
rationabiliter de ſepultura ſolicitari.
Contemptorum dei (Ueracht narren) Nole. Peccare ſup miſericor- 86
dia dei: cum ꝓpoſito nõ penitendi aliquando: peccare ſuper miſericor-
dia dei quia non mox punit.
Deũ blaſphemantiũ (Laſter narrẽ) Nole. Blaſphemare diuinã ꝓui- 87
dentiã: diuinã potentiã: diuinã iuſtitiã: maledicere optatiue: iurare per
mẽbra chriſti: mẽbra chriſti recenſere ſimpliciter: ſctõs dei maledicere.
Plagas diuinas admirantium (Plag narren) Nole. Mirari plaga- 88
rum immiſſionem: mirari innocentiũ cum nocentibus plagationẽ: mi-
rari cur boni ſuis meritis non amouent plagas.
Permutantium (Duſch narrẽ) Nole. Cõmutare regnum pro ſterco- 89
re: ſeruitium dei pro ſeruitio diaboli: equum pro fiſtula.
Impiorum in parentes (kind narren) Nole. Inhonorare parentes: 90
non obedire: verbis perturbare: non cordialiter diligere: non ſupporta-
re: verberare: a bonis impedire.
Garrulantium in choro (Chor oder ſchwetz narren) Nole. Recitare 91
aut legere vilia in choro: referre inutilia: referentibus auſcultare: ꝑmit-
tere garrulationes: exire de choro: tacere ⁊ hiare.
Superborũ (überheb narren) Nole. Superbire de ſanitate: robore: 92
velocitate: pulchritudine: nobilitate: libertate: ingenioſitate: diuitijs:
poteſtate: gratia humana: gloria mundana: ſcientia: virtutibus: cantu
libris: edificijs: cõuiuis: familia: equis: lectis: ornatu.
Dãnoſoꝝ (ſchad narrẽ) Nole. Facere cariſtiã. fraudulẽter emere ⁊ vẽ- 93
dere: mutuare pecuniã ꝓ vſura: mutuare ſuꝑ pignꝰ: mutuare rẽ. ꝺ vſura
Sperantium de hereditate (Erb narren) Nole. Sperare hereditatẽ 94
terreſtrem: non ſperare hereditatem celeſtem.
Donantiũ (Schenck narren) Nole. Donare cum triſtitia ⁊ duritia: 95
donare cũ dilatione: donare nociua: donare maiora exceſſiua: donum
exprobrare: donũ aſtute denegare: de ingrato q̃relã facere ⁊ penitere.
Pigroꝝ (Ful narrẽ) Nole. Tepiditas: mollities: ſomnolẽtia: ocioſi- 96
tas: dilatio: tarditas: negligẽtia: incõſũmatio: remiſſio: diſſolutio: incu-
ria: ignauia: ariditas: triſtitia in diuino officio: tediũ vite: deſperatio.
Uiolatorum (Fyr narren) Nole. Facere opera ſeruilia in ſabbato: 97
negligere opera diuina in ſabbato.
Externoꝝ (Uſlendig narrẽ) Nole. Nolle chriſtianoꝝ articulos cre- 98
dere: ex definitiõe deſperare: in malitia obſtinari: ſemetipſum occidere.
Capitaneoꝝ (haubt narrẽ) Nole. Semetipm nõ regere: ſubditos nõ 99
gubernare: deum p̃ oculis nõ habere: ſcientiã ⁊ literas cõtemnere: ſcđm
ſanguinis nobilitatẽ eligere: que ſua ſunt querere: vitia nõ extirpare.

Turmarum annotatio.

100 Adulatoꝝ (Schmeichel narren) Nole. Laudare de malo: laudare de incerto: laudare philotimū: adulari intentione nocendi: velle placere in malo: velle placere ꝓpter inanem gloriā: velle placere ꝓpter lucrum cōſequendum: adulari ex ſola auiditate delectandi.

101 Sufflantiū (Bloſ narren) Nole. Malum male de alio occulte dicere: malum male de alio audire aut credere.

102 Fraudatoꝝ (Beſchiß narren) Nole. Fallere in mercantia: fallere in artificijs: fallere in agricultura: fallere in pollitia: fallere in yconomia: fallere in monaſtica: fallere omniū in omnibus: falſos libros imprimere: ſcripturam falſificare.

103 Predicatorum (Predig narrē) Nole. Non recte predicare: non recte predicationem audire.

104 Impedientiū vel retrahentiū (Abziech narren vel yrr narren: binder red narren) Nole. Impedire a bono neceſſario: impedire a bono meliori: impedire a bono optimo.

105 Spiritalia negligentium (Liederlich narren) Nole. Non vti gratijs habitis: nondum eſſe paratum.

106 Uiatorum (weg narren) Nole. Stultorum viam eligere: viam prudentie dimittere.

107 Turpiū cōmenſaliū (Diſch narrē) Nole. Manus nō lauare. Primū locū eligere. ante comeſtionē non orare: ſine maſticatione deglutire: ſine eſurie ad menſā ſedere: ſcabiem ſcalpere: ad equales hauſtus inuitare: gratias poſt cibū nō agere: in menſa garrulare: poſt menſā non deambulare: bonorū cōuiuarū mores non conſiderare. Hic de duodecim moribꝰ manducandi agnum iuxta ritū Hebreorū. Exodi. xij. deſcriptis.

108 Peruertentiū (Verker narren) Nole. Dicere malū bonū: Dicere bonum malum.

109 Mundanorū (Schluraffē narrē) Nole. De futura vita nihil tenere: preſentis vite voluptatibꝰ carnalibꝰ intēdere: gloriā mundanā venari: per potentiā alios ſupprimere: iuſtos perſequi ⁊ circūuenire: in malitia excecari: diabolum per totum imitari.

110 Periclitantiū (verſar narren) Nole. Pericula nō timere: pericula nō ſentire: pericula diligere: in periculis illaqueari: in periculis ſe onerare: in periculis non inuocare: in periculis prouocare.

Auree bulle ſeptem: per quas dinoſcitur verus ſapiens: ex Virgilio de viro bono.

Prima ſeipſum ad vnguem iudicare. Secunda ſecurum eſſe ⁊ ex ſe pendere. Tertia rotundum eſſe ⁊ teretem. Quarta futura proſpicere: Quinta preterita reſumere. Sexta mercedē actis ſuis reddere. Septima omnia in gloriam dei referre. De his vide plenius in fine huius operis.

Materiarum Index.

Index eorum que in his ſermonibus vel tractantur vel tanguntur.

Abbatiſſa quedā a iudicibus nō expeditur: donec pulchriores ſe adduceret. xi. F
Acedia ſpiritualis his penſatis facile eijcitur. xxxi. K
Acedioſi & ignaui q̃z negligentes. xxxi. I.
Achillis abbatis doctrina ſalubris. xxi. V
Actus meritorius gratie dei principaliter debet aſſcribi. xi. E
Acceptor pſonaꝝ deus eſſe videt̃: q2 aliquos nō p̄deſtinat. xix. O
Adulatores rex quidam abiecit. xiiij. X.
Adulatores prelatoꝝ vitia excuſant: iuſtificando pctā. xv. Y
Adulatores & ſi vbiq3: maxime tñ in curijs principũ. xxxij. B
Adulatores mitre dñoꝝ ſcal iē tegentes ſunt xxxij. H. & xix. H
Adulatores caude principũ ſunt: turpitudinē eoꝝ tegētes. Ibidē. I
Adulatores nutrices ac ſacerdotes diaboli ſunt &c. xxxij. K L
Adulatoꝝ ſtultitia nedum alijs: ſed ſibimetipſis damnoſa. Ibidē. I
Adulatoribꝰ atq3 hiſtrionibꝰ aliquid dare eſt peccatũ. xxiij. X
Adulationis vitiũ effugere volens tria obſeruabit. xxxij. L.
Aduerſitates lapides zuccarei ſunt in patria noſtra: que dulces ſanctis Stephano: Paulo: aplis: & pluribꝰ ſanctis fuere. xxxvi. R. S.
Adulterium grauius & peius furto eſt. xij. E
Adulteriũ cōmittentes magno periculo ſe exponunt. xij. B
Adulterium duplex vxoratus cum maritata Ibid. C
Adulteriũ preter copulā carnalē cōmittit. xij. E
Adulteriũ quomodo in vxore ꝓpria cōmittitur. xij. F
Adulteriũ cōmittit monialem vitians. Ibidem
Aduocati: notarij: pcuratores &c lites excitāt q̃nq3 ob q̃ſtũ eoꝝ. xxiij. E
Affectio cōmodi fiſtula eſt cornuta. xxix. K
Affectio pueriſa recta facit apparere curua & alba crocea. xxxvi. B
Affectus habitualis ſpũaliũ actuali & ſenſibili p̄eligendus. xxxv. D. E
Affectus dulces ſpũaliũ & ſentimētoꝝ gr̃e q̃n ſint approbād e xxxv. E
Agnus paſchalis figurā nr̃i agni paſchalis ieſu xp̄i p̄ferebat. ibid. K
Agni paſchalis cōmeſtiōis. xij. aſſignant iudeoꝝ mores: veri agni chriſti dñi manducationē repreſentantes. xxxv. L. M. &c.
Agnũ ſeu hedum immaculatũ ſunt iudei iuſſi immolare. xxxv. L.
Aleatoꝝ fatuitates ſeu verius furie plures ſunt. xxvi. M. N. O
Alemanus quidam comes linguarũ neſcius: a ſummo pontifice bella beſtia nuncupabatur. iiij. R
Alexander quendam vrbe liberaliter donauit xxxi. D
Alexander cũ ſui diſſimilibus currere nolebat xxvi. L
Alexander detractoribus ſui medici credere nolebat. xxxij. Q
Alexander corripuerat ſuũ vicedominũ: quia ſe nō corripuerat. xvi. A

Materiarum

Alexandro quedam puella veneno nutrita mittitur xxv. R
Alexandro magno preceptor Ariſtoteles queritur iiii. S
Alexander totum orbem ſibi ſubiugare conabatur ix. T
Ambiguitas vix effugit p̄cipitantē diſcuſſionē: niſi hec fuerit. vi. F
Ambitio initium omnis mali: ⁊ reip. venenū eſt. xvi. D
Ambitioſi proprietates Ibidem. E
Ambitioſi nō contenti terminis a deo prefixis ſibi: qui: xxvij. L
Ambitioſoꝝ imperator primus Lucifer erat Ibidem.
Ambitioſoꝝ fatuitatem etiam gentiles diſſuaſerunt Ibidem.
Ambitioſoꝝ fatuitas plerūqꝫ ad pauꝑtatis metā ꝑducit. xxvij. M.
Amici carnales de his q̄ ꝯtra carnem ſunt: nō ſunt cōſulendi. v. L.
Amici falſi mos quadam ſimilitudine oſtenditur v. R
Amici mali ſūme cauendi ſunt bonis v. T
Amicitiam quinqꝫ diſſoluunt. Ibidem. S
Amicitiā ſimulantes ꝓpter cōmodū eoꝝ reprehenduntur. v. P
Amicorum omnia eſſe cōmunia. Ibidem. Q
Amicos quo pacto alloquamur Ibidem. S
Amicos turpia rogantes auſcultare ꝓhibemur v. S. T
Amoris linee quinqꝫ. xx. Y
Angeli ē ſtare: diaboli nūqꝫ reſurgere: hoīs cadere ⁊ reſurgere. xxvij. Z
Anima rationalis ſequens hic mundum: carnem ⁊ diabolum: ab eiſdem alibi accuſabitur. v. T
Animus euagatur ad hec exteriora hac ratione. vij. F
Animalia domeſtica inuenta: quando reſtituenda ſunt viij. R
Annus ſm cōputum Romanū dn̄ica Letare incipitur. ix. M
Anseribꝰ q̇dā aiūt nō factū regnū celorū: ꝑ hoc ſeipſos incuſantes. vi. Y
Anseribꝰ cōparantur in ſpiritumſanctū peccantes: ex preſumptione de dei miſericordia. vi. Y
Antigonus Cinico donum denegabat ex aſtutia xxxi. D
Antichriſtū abeſſe non longe tribus ſignis oſtenditur xxxiij. A
Anthonij doctrina ſalubris cuidam fratri data. xxi. Y
Appellis reſponſum ꝙ pictori cuidam dederit. xvi. T
Apollinis oraculum Gnoti ſe auton vnde ortum. i. E.
Aq̄la de viſu ⁊ prudētia ſua corā auicula qua ſe iactans penā luit. ix. R.
Aranea muſcam docet. xiij. O
Arcus domini qui ſunt. xxiiij. M
Ariditas ſpiritualis hinc prouenit. xxxi. I.
Armorum artifices que in abuſum veniunt peccati mortalis in periculoſo ſunt ſtatu. xxiiij. E
Artem ſuam occultantes malefaciunt. xij. S
Artifices quidā deū in p̄ceptis ſuis ꝯtemnere nō verentur xvi. T
Artifices q̇dā vendendo crebrius mētiunt: tandē ſe excuſantes. Ibidē.
Artifices de ꝑfectione oꝑis nō curantes: ſi ſit pulchra rep̄hendūtur. ibi.

Index.

Artificiũ cõgruũ vnuſquiſq; ſibi aſſumere debet. xvi. X
Artificiũ nobiliũ ac diuitũ debet eſſe miſericordia in paupes xvi. S
Artificiũ quiſq; fallere nititur. xxxij. S
Artificia varia q̇dam nitunt̄ diſcere: fruſtra laborantes. xij. J
Aſcenſionis dñi voluptuoſi porcinas pernas comedunt. xvij. S
Aſſentatoribus aliqui bona ſua liberaliter diſtribuũt: ſed non ſic pauperibus. xxij. M
Auarus diues denarium deum ſibi conſtituit. iij. J
Auarus nimia coaceruans puero ac fatuo cuidã flores ac baculos colligentibus comparatur. iij. Q. R
Auari viam ſpinoſam ambulant. xxxiij. L
Auaritia ſenibus ac feminis proprium: ꝛ cur. xxi. H
Auaritie cautes hec ſunt. xiij. Q
Audaces in multas preſſuras ſe trudunt. xxvi. R
Auguſtus filiam nepoteſq; ſuos lanificio inſtitui voluit. xxix. Y.
Aulici vix aut nunq̄ꝫ reperiuntur veraces. xxxij. H
Aulici principem verbis adulatorijs fallere nituntur. xx. F
BAliſtis nõ vti in bellis campeſtrib9. ſuadet Jo. An. xxiiij. F.
Barbas nutrientiũ varia intentio iij. T. V
De Barba hircus apud Eſopum gloriabatur. iij. V
Barlaam regis filius incluſus ad decem annos: tandem emiſſus pre cunctis elegit feminam. xxx. L
Bñdictus abbas effect9 ſigno crucis venenatũ poculũ fregit. xviij. X
Beneficiũ curatũ petens in eo q ſe offert indignus efficitur. x. V
Beneficiũ nimis retribuentes viciũ exceſſus cõmittunt. xix. V
Beneficiũ quomodo retribuendum. Jbidem. ꝛ X
Beneficiũ diſſimulans aut nõ recognoſcens ingratus eſt. Jbidem
Beneficiũ quidã non diſſimulant: ſed vituperant. xix. Y
Beneficia ſimplicia plura poſſidere in his caſibus licet. x. X
Bñficij collati nemo dꝫ penitere ob recipientis ingratitudinē. xxxi. E.
Beneficioꝝ pl'alitas qñ nobilibus peritis aut potentib9 liceat. x. Y
Beneficiorum pluralitas nõ ideo licita cuiq̄ꝫ: quoniam bene res eccleſiaſticas expendit. x. Z.
Beneficioꝝ pluralitatis deformitates multe. x. Y
Beneficiorum pluralitatem cõſuetudo multoꝝ nõ excuſat: nec diſpenſatio pape: aut prelatoꝝ: ergo damnabilis. xi. A. B
Beneficioꝝ dei memores eſſe docemur quo pacto. xix. Z.
Bernardus tuguria paſtoꝝ culmo tecta videns defleſſe legit̄. vij. R
Birctoꝝ cum auriculis aſini deteſtatio. iij. Z.
Bye ſapientis dictum de veris hominũ bonis. ix. J
Blaſphemia peccatũ grauiſſimũ quõ ponitur. xxviij. M
Blaſphemie cauſa e medio p prelatos tolli deberet. Jbidem. O
Blaſphemie remedia. xxvij. N.

Blaſphemant deū inhoneſte ⁊ preter neceſſitatē iurando. Jbidē. L
Blaſphemantes cui aſſimilantur. ibidem. N
Bona vera hominis ea ſunt. ix. F. H
Bona omnia in deum referenda ſunt. xx. C
Bona ſua quidam ex meritis ſibi aſcribunt. Jbidem.
Bona ſunt duplicia. xxij. X
Bona eccleſie ſeu cōmendata ſunt ab vſurpantibꝫ repetenda. Jbidem.
Bona ꝓpria ꝓpter ſcandalum puſilloꝝ ſunt dimittenda. Jbidem. Z
Bona eccleſie quo caſu poſſunt dimitti. xxij. Y
Boni hoies (qui a malis impediuntur) vexilla regis ſunt. xxxiij. A.
Boni ſunt vite: columne ⁊ medulla corporis eccleſie. xxix. C.
Boni pro malis orando non ſemper exaudiuntur. Jbidem
Bonoꝝ temporaliū repetitio non omnibꝫ expedit. xxiij. D.
Bonos deus turbari permittit propter humilitatem. xxviij. Y
Cadentes ꝗdam cōtemnūt: nō tñ cauent ne ⁊ ipſi cadant. xiij. R. S
Calceos arctos aliaſve veſtes tolerare ſtultitia eſt. xxvi. S.
Caligarū: ocreaꝝ: ⁊ ſotulariū reprehenſio. iiij. B
Calumnia quid ſit: atq̧ calumniari xxvi. X. Y
Carnales delectationes nō eijcientes: puero aſſanti ꝯparant. xv. N
Carniſpriuij tempore innumere fatuitates fieri. xxv. E.
Caſtitas quanta olim indicta fuit ſacerdotibus. xxiij. R.
Cathena ferrea Martinus heremita pedem ligauit. xxi. Y. Z
Caude longe feminaꝝ ⁊ clericoꝝ: pilei quoq̧ alti reꝑhendunt. iiij. C.
Cauſidicorum dicacitas reprehenditur. viij. R.
Cautes ſuos vita ꝗlibet habet ruendi: ſed non declinandi. xiij. Q
Cecitatem ſuā quidā cognoſcunt: alij non: tertij neſciunt. xxii. E
Cecus a deo illuminatus peccatorem ſignificat. i. A.
Celebrare frequenter volens quid conſiderare debeat. xxxv. G
Celeſte regnum ſancti magno precio emerunt. xv. B.
Certum tenere incertum dimittere docemur. xv. D.
Charitas ⁊ puritas fines ſunt exercitiorum omniū. xxiiii. Z
Charitas omnia ꝗtumcunq̧ aſpera reddit dulcia. xxxiii. Z
Charitatem perfectā habere volens: viam hanc gradietur. xxxiiij. K.
Chore qua nola fuerit notatus. iiij V.
Christus apud aliquem biduo hoſpitatus oneroſus eſt. xi. O.
Chriſtus irriſus a miniſtris in domo Anne multis modis. xiiij. J.
Chriſtus oēs veſtes ſacerdotales in paſſione ſua inſtituit. Jbidē. K
Chriſtus a militibꝫ Pilati irridetur varijs modis. Jbidē. L.
Chriſtus irridetur a principibus ſacerdotum ⁊ militibꝫ. Jbidem. N.
Chriſtus ſi de cruce deſcēdiſſet ad clamorē iudeoꝝ nō fuiſſemꝰ redēpti (xiiij. N
Chriſtus caput eſt ſingl'a hōs in eccl'ia membra. xxvi. C
Chriſtus lagano comparatur. xxxvi. L. M.
Chriſtus apparuit hoc modo in feſto paſce. Jbidem. M.

Index.

Chriſtus panis albꝰ eſt q̄ in terra ꝓmiſſiōis in arbore pendet. xxxvij. A
Chriſtus p̄dicator ſūmus in p̄dicādo modū tubicinis ſuauit. xxxiij. G
Chriſtus quare in numerū deoꝝ non ſit receptus. vij. Z.
Chriſti faciem conſpuunt: q̄ ſcripturā p̄dicationē ve cōtemnūt. xiiii. K.
Chriſtum paupertas reddidit odibilem. xii. Z.
Chriſtum hodie multi offendunt. xiii. R.
Chriſtum irridebant herodes cum exercitu. xiiii. K
Chriſtum irrident tituli ſcriptores Ibidem. M
Chriſtiani parum de ſcriptura ſacra tenentes reprehendunť v. V. X
Chorea non eſt ludus ſed ſerio crimino ſius. xx. S
Chorea multoꝝ malorum eſt ſentina. Ibidem.
Choree fatuitates quibus meditationibꝰ effugande Ibidem. V.
Chorearum promotores ⁊ inductores fatui ſunt. xx. R.
Cibum nimis auide ſumentes notantur. vii. Q
Cibos delicatos: raros: ac inſolitos aliqui requirunt. Ibidem. N.
Cinerū quartā feriā deridentes corripiuntur. ij. R. ⁊. xxv. F. G.
Cingulorum precioſorum deteſtatio. iiij. A
Claritas corporis quanta erit in celeſti regno xv. B.
Cleopatra margaritam precioſiſſimam abſumpſit: atq̄ omni libidini ſe exponens non ſatiebatur. vii. N. xxi. I
Clericorum exercitia hec ſunt xxiiii. L.
Cogitatiōes carnales primoꝝ motuū quidā eijcere negligunt: cōmittentes ſe periculo pcti mortalis: qui ligurienti vrſo cō paranť xv. N.
Cognitio ſuij pſius q̄ʒ vtilis ⁊ neceſſaria i. B. C
Colūba aſſa inuolat ori biantiū in terra promiſſionis. xxxvii. G. H.
Columbas quinq̄ a domo expellende: que? vi. P
Columnas congregationis diabolus nititur ſubuertere: exemplo Samſonis. xvi. G.
Comedentes impropere aut nimis frequenter corripiuntur vii. M
Complexio varia ad ſcientias varias inclinat xvi. Z
Cōminantes aperte aduerſantibus ſtulte agunt xiii. I
Coicare volētes prudentiū ac deuotoꝝ ꝯfeſſoꝝ cōſilijs vtanť. xxxv. G
Concuſſionis crimen quid ſit? xxvi. X.
Concubinā publice in domo tenentes cū vxore grauiter peccant. xii. L.
Confeſſio vero contrito nunq̄ʒ differenda. xi. N. ⁊. xxv. I.
Confeſſio vera qualis eſſe debet? xxxiiii. N.
Cōfeſſio expedientius fit ſuo curato ordinario ꝓpter tria. xxxiiii. Q
Confeſſionē que lotio eſt nōnulli abhorrent: ⁊ cur? xxxiiii. O. P.
Confitenť quidā fatui minora peccata relictis maioribꝰ xxxi. N
Coniuges debent alterutrum eſſe ſoliciti. ix. S.
Cōſilia ſenū ſiue expertoꝝ iunioꝝ cōſilijs ſunt anteponenda. iiij. L.
Cōſiliarios q̄runt aliq̄ nec doctos nec ꝓbos ſed nebulones. v. A.
Conſiliarius noſter primus ⁊ vltimus ſit deus. Ibidem.

Cōſiliarios q̄dam pontifex habuit: pellificē: ſutorē: ⁊ piſtorem. Ibidem.
Conſiliarius eligendus ſit vir bonus. v. B. ⁊. xvi. E. F.
Cōſiliarios ſacros ſpūſſctūs non ſp illuminat: ſicut nec pphās. Ibidem.
Conſiliū non eſt habendū cū hoīe pctiali. v. C.
Conſiliū a iuuenibus nō eſt q̄rendum. Ibidē. D.
Conſilium acceptum non exequatur quis: niſi ad amuſſim prius legis diuine ſit examinatum Ibidem.
Cōſilijs nr̄is aſſint Moyſes ⁊ Helias: teſtimoniū vicʒ legis. Ibidē.
Conſilia p̄latoꝝ an ſine examinatione recipienda ſint? v. E.
Conſilia prudentū cōtemnentes impunes nō euadent. v. G. H.
Cōſilia q̄nq3 celanda: neq3 oībus manifeſtanda ſunt. xv. K.
Conſilia q̄dam indigna tractant in ſenatu: quō videlicet vermes ne in ſale creſcant cohiberi poſſint. xvi. A. B.
Conſiliatores q̄dam paſſim incedentes vana in aīo verſant. Ibidem.
Conſilia dn̄i preter ſcandalū ſimpliciū debent pfici. xvij. H
Conſilijs ſanis acquieſcere docemur in tribulationibꝰ. xxvi. D
Conſolationes q̄rentes aduerſitatū ſuarū in rebus mundanis fruſtra laborant: qꝛ paululū poſt citius redibunt. xvij. X.
Conſolatio carnalis Papilioni picto comparatᷣ. Ibidem. Y
Cōſolationis fons in corde hominis fodendus eſt. ibidem. Z
Conſuetudine mala infecti: rebelles fiunt cū corripiuntᷣ. xxxvi. C.
Conſuetudine bona facile diſueſcimus. xxviij. I
Cōſuetudo peccandi affectum fallit: rectū iudiciū ſubuertit. xv. X.
Conſuetudine peccandi obruti ſimiles. M. Curtio: ſi reſurgere autē cupiunt: que obſeruent. xv. X. Y.
Conſuetudo peccandi ſimilem Lazaro ſepulto reddit Ibidem
Conſulendi non ſunt amici carnales de his q̄ ꝯtra carnē ſunt. v. E.
Cōſulunt q̄dam doctos: bonos: pitoſq3: q̄bus tñ non acquieſcūt. v. G
Contritionis aqua ſit calida: munda: amara: ⁊ viua xxxiiij. M
Contentio filia inanis glorie. xxi. K.
Contumelie verba licet aliquādo proferre: ⁊ quando? xxij. N.
Conuitia proximo illata quando ſunt mortalia? ibidem O
Conuitia quando ſunt toleranda? Ibidem.
Conuitiū multa mala ſolet procreare. xxij. P.
Conuitiū dicere hoī ſignū impietatis eſt ⁊ puerſitatis. ibidem. Q
Conuiuijs gloriari q̄ꝫ ſit vanum. ix. M.
Correptionis debitus finis quis? iiij. Q.
Correptionem audire nolentes corripiuntur. xviij. Q
Correptionibus reſiſtentes in congregatiōe quo pacto diſciplinentᷣ: ⁊ puluis Moyſi ſunt atq3 porcis comparantur. xviij. Y. Z.
Correptores q̄dam putant ſe cum ſint corruptores. xxij. N
Correptiōe cōpuncti: mox aūt recidiuātes: ſimiles ſunt aque. xviij. S.
Corrigendū non eſſe q̄dam dicunt: ob predeſtinationem. xix. Q

Index.

Correctio qualis ⁊ quanta eſſe debeat. xvij. I
Correctiones ſimul ⁊ correctorē quidam odio pſequuntur. xviij. T
Correctionib⁹ reſiſtūt quidā verbis: aliq factis ſiles eritio. Ibidē. V
Correptio amicorum qualis eſſe debeat. v. Q.
Corripiētes qdā audiūt: ſed nō exaudiūt nec pſeuerant. xviij. R. S.
Corripientes de his que ipſi faciunt corripiuntur. xiij. X.
Corripientes iniuſte ſunt triplices. Ibidem.
Corone varie triumphantib⁹ debentur. xxiiij. G
Corpori qdam prouidere nituntur parū curantes de anima. xiij. D
Coruus in ſuperliminari clamat iuueni cras: ſeni autem grap: xi. R.
Craſſus nunq̄ riſit. xxij. M.
Credere volentes mortuis ſi reſurgerent reprehenduntur v. X
Criniū coloratio criſpatio ⁊ nutritio reprehenduntur. iij. Y.
Chriſoſtomus verus predicator erat: qui terribiliſſimos etiam coge-
bat humiliari xxiiij. Q. ⁊ xxij. N.
Cuculus non reſurgere hoīes pmittens quid ſit? xxvij. Z.
Cuculus recidiui demon eſt: qnq̄ habens pullos in nido. xxviij. A
Culcitra diaboli mollicies eſt: q̄ nihil duri ferre poteſt. xxxi. F
Cultelli duo ad abſcindendū morū immodeſtiam v. N
Curā animarū ſuſcipiunt qdam tanq̄ ſine curis victuri. xxiij. N.
Curas animarū poſſidentes oues non paſcunt. Ibidem. R
Curati lumen conſilij tota inſtantia a deo petant. v. B.
Curati vicarios ponentes periculoſiſſime agunt. x. X
Curioſa ſectantes neglectis neceſſarijs qui ſint? v. Y.
Curioſitas doctis omnibus cauenda eſt. Ibidem.
Curioſus perſcrutator dei non euadet impunis. x. T
Currus quem dicuntur trahere in preſenti via miſeri xvi. M
Currus charitatis duabus rotis vnctus: quis? Ibidem. O.
Curioſitas quid ſit? xxi. R.

Dalila culpatur ob Samſonis interitum. xxi. N
Dalile genua duo quibus Sampſon innitebatur. xvij. R.
Dauid ſaltauit ante archam domini ſed ſapienter. xx. L.
Debita quidam ſoluere nolunt etiam diuites: ⁊ cur? xxiij. B.
Debita pecunialia contrahentes reprehenduntur. ix. Z.
Debitor cupiens abſolui quid faciet? x. E.
Debitorum duo ſunt genera. ix. Z.
Decimas eccleſia nō exigit in terris inconſuetis: ⁊ cur. xxiij. A.
Decor formoſitas ac pulchritudo differunt. Ibidem. E. F.
Dedali precepta Icaro filio ſuo data que? xxvij. L.
Dei memores ſimus hoc modo. xv. A.
Delitias carnis querētes iudices ac potentes rephenduntur. xvi. D
Demones vtilia predicant non ſponte. i. D.

2

Deo ſeruire toto corde non poterit qui mundo ſeruit vlij. C
Deo atq; mundo ſeruire volens accidet q cuidam aſino Jbidē. D
Deo ſeruire volens hoc aduertat conſilium. Jbidem. E. F
Deo quidam caſualiter ſeruire volunt. ibidem.
Deo ſeruientes non oim vitam laudabilem imitari docentur. viii. F
Deo quanto ſumus proximiores tanto videmur longiores. xix. T
Deriſio atq; deriſor quid? xiiij. F
Deriſores ſunt miluis ſimiles. Jbidem. G
Deriſerunt Chriſtum diuites auari: ac ſimplices ignari. ibidem. H
Deriſores penitentum incipientium grauiter peccant. Jbidem. Q
Deriſoribus parati ſunt mallei percutientes. xiiii. R.
Deriſores vero Chriſtiano curandi non ſunt. Jbidem.
Deriſionib9 quidā inpediuntur a via ſalutis ſimiles pueris xxiij. V
Deſperant aliqui ex puſillanimitate: qui reprehenduntur. xxxi. S
Deſperationis ratio: que et cuilibet ſumme eſt cauenda. Jbidem. R.
Detractor: delator et ſuſurro differunt xxxii. M. et. iiij. T. V
Detrahere proximo quando licitum ſit. xxxii. N
Detractores cui comparantur? xiiii. C. D. et. xxxij. O. P
Detractores iudices ſunt in curia diaboli. Jbidem
Detractoribus non facile credendum. xxxii. P. et. xi. G. H
Detractorem audiens ſic ſe ei prebeat. ibidem. Q
Detractores cuilibet ſumme ſunt cauendi. Jbidem. R
Detractionem malorum timentes fatui ſunt. xiii. C
Detractionum occaſiones quo pacto amouere debemus. ibidem. Y
Detractorib9 nō ſp indulgendū: ſʒ qnq; reſiſtendū. Jbidē. Z. et. xxiiii. T
Detractiones paſſi excuſare ſe poſſunt: ſed caute. xiiij. A
Detractiones non curande: quia bonis a deo mittuntur. Jbidē. B. C
Detractores ſanguinolenta habent labia. ibidem. E
Detractores pane ſacramentali digni non ſunt. Jbidem.
Detractor ex cane peccatore debet catellus penitus fieri. ibidem. F
Detractoris lingua ſagitta eſt. xxiiii. T
Deus flagellando nos eſt pijſſimus. x. R.
Deum quidam arguunt in tribulationibus ꝯſtituti. Jbidem. Q
Deum quidam de nimia ſeueritate: alij de benignitate et temporis inequalitate arguunt hoc modo. Jbidē. R.
Deum nos vocantem mox audire ſtudeamus. xi. M.
Deus largitur omī homini ſcientiā ſibi neceſſariā ad ſalutem. xxxiii. S.
Diabolus apud aliquem hoſpitat9 per annū honorifice tractat. xi. O
Dimittere debemus hoc modo. xxiii. L.
Diſcordiam ſeminat Apl's quidem non fatue ſed prudenter. iiii. S.
Diſcordiam ſeminabat mulier vetula: nota hyſtoriam. Jbidem. V.
Diſcordia maxima regna dilabuntur: qd exemplis patet. ibidem. Y
Diſcordia etiam coniuges ſeparat: quod exemplis oſtenditur. iiii. Z

Diſcū q̄dā diues Pariſieñ. reſeruabat in memoriā ſue paupertatꝫ. xiij. X
Diſſoluti in operibus dei perficiendis hi ſunt. xxxi. H.
Diſputationes non ſint peruicaces. x. Q.
Diues in mortꝫ articulo triſtatꝰ: nunq̄ꝫ ſe diuitē fuiſſe deſiderans. xix. J
Diues gloriatur de ignominia vt fur de cauterio. Jbidem. K
Diues ꝛ pauper diuerſimode moriuntur. Jbidem. L
Diues multis in anima malis premitur. xxvij. R. S
Diuites fieri cupientes quos ſanctos colant. xxij. Q.
Diuitias quidam preferunt honori ꝛ honeſtati. xxvij. Q.
Diuitie omnis mali ſunt origo. xxvij. Q. R. S.
Diuitē q̄ndā princeps mirabili induſtria pecunia exonerauit. ibidē. S
Diuitias nō habent diuites: ſed ab ipſis miſeri habentur Jbidem. T
Docentes inutilem grammaticā hi ſunt? x. M.
Doctores ſunt in multiplici differentia. xxvi. G.
Doctor quilibet habeat ſeptem conditiones. Jbidem. H
Doctorum priuilegia que ſunt? Jbidem. J.
Doctores q̄dā cur irriſorie ꝛ tñ merito appellantꝰ a laicis (Gehübt) ij. X
Doctos non facit librorum multitudo. Jbidem. Y.
Doctrina non probroſos ſed laudabiles reddit reip. rectores. iiij. R
Doctrinas confundentes reprehenduntur. x. Q.
Domitianus Jmperator ſolus exiſtens muſcas interficiebat. xvi. E.
Domū pulchrā corpi edificamꝰ: domū aīe hic ꝛ alibi negligētes. vij. G
Donare volens cuiq̄ꝫ caueat ne donum differat. xxxi. E.
Donum acceptabile reddit donantis bona voluntas. Jbidem. B.
Dubia ſemper ad tutiorem partem ſunt referenda. xv. Q.
Dubia precepti interpretatio periculoſa eſt. Jbidem.
E Berhardus dux würtenbergeñ. laudatur. iij. B.
Ebrietas multis malis hominem afficit. vij. R. S.
Ebrioſorum varie paſſiones. Jbidem. L.
Eccleſiaſticorū habitationes vt palatia ſunt extructe. vij. R.
Eccleſias quidam mala intentione intrant. xv. D.
Eccleſiam ꝓphanantes ſi prelati non puniunt: grauiter punientꝰ. xv. H.
Eccleſiam ingredientes ſeptem obſeruare debent. xv. J. K.
Edificia magna quidam incipiunt: que cōſumere nō poſſunt. vij. E.
Edificioꝝ ſumptuoſitates Paulus heremita defleuit. Jbidem. E.
Edificant q̄dam corpi delectabilia: cōſcientia prorſus neglecta. vij. F.
Edificātes cū alioꝝ dāno maledictionē dei atq̄ꝫ hoīm incurrūt. ibi. G.
Edificantes ob vanam gloriam reprehenduntur. Jbidem. H.
Edificare docemur in celis ꝛ non in terris. Jbidem. J.
Educati laute vermibus optabiliorem nutriunt cibum. ix. N.
Elemoſynā pſtantes gaudere de infamia ac detractiōe debent. xxv. A.
Empedocles ſponte ſe in ignem iecit. xv. R.
Epūs quidā a diaboli liberatꝰ inſidijs interuentu. s. Andree. xx. Z.

Equites dñoꝝ iniuſtas ſentētias manifeſtas exeq̄ntes peccãt xxvi. y
Equitũ quorundã ſtatus periculoſus. Ibidē
Equitũ tria genera: quos ſcriba malus excellit. xvij. A
Equites quidã ſtipendijs ſuis nõ contentantur. xxvi. y.
Equus eſt iuſtitia ⁊ affectio iuſti ducens in celum. xxix. R
Equus maloꝝ eſt caro ad infernũ ducens. Ibidem
Eraclitus ſemꝑ flebat: Democritus aũt ridebat. xij. X
Eſuries ſpiritalis eſt duplex xxxv. A
Etas quelibet hominis ſuum habet onus. x. E.
Eucharistie ſacramentũ ſumere volens digne ſe ꝑparet. xxxiiij. Q. R
Eucharistiã ſumere volēs qualiter ſe habeat Ibid. V.
Eucharistie ſacramentũ nõ debet curioſe ſcrutari. Ibidem. X
Eucharistie ſacramētũ ſumētes actualē deuotionē habeãt. xxxv. F.
Eucharistie ſacramētũ ſumētes nõ debēt ſcabiē pctõꝝ reuoluere. Ibid.
Eucharistie ſacramento refecti vanitatibus ſeculi nos mox non tradamus Ibidem. H
Eucharistiam ſumentes morem iudeoꝝ in agni paſchalis comestione obſeruari debent. Ibidem. O. P. Q.
Eucharistiã ſumpturi caſtitatē ſeruēt: etiã cõiugati. Ibidē. V. X
Eutrapelia virtus eſt: ⁊ manet ſi recte fiat hoc modo. xxxvi. F
Exempla nulla virtutũ ſacerdotes populo prebent. xxiij. R
Exempla mala peccando preſtantes grauiter peccant. xxvi. y
Exercitia quilibet ſibi apta ſubeat. xxv. A
Exercitiorũ ſpũaliũ debitũ finē neſciētes parũ proficiũt. xxiij. X. y
Exercitia noſtra debent alternari hoc modo viij. G
Exilium timentes fatui ſunt. xiij. B

Falſarij ſacre ſcripture ſunt praui hominũ ſeductores. xxxiij. A
Falſi ſpinis comparant: ⁊ cur? xxxij. Z.
Familia fidelis obediens ac timoroſa ſit. xxvij. G. H
Familie ruditas ac infidelitas vnde? Ibidem. J. K
Familie ſalutem curare docentur patreſfamilias ix. G
Familiam timens ne ſecreta prodat hoc faciat. xiij. M
Fatuus vnde dicitur. i. R
Fatuos naturales ad peccandũ inducētes peccant. ij. M. xxij. H
Fatuoꝝ genera omnia ad duo poſſunt reduci. xij. V. X.
Fatuus quidã Tilligenſis ſe ceſarem reputauit. xvi. B
Fatui naturales nõ ſunt contemnendi: q2 amici dei. xxij. H
Fatui ſunt manſuete tractandi: exemplo Sarracenoꝝ. xxij. J.
Farciminibus iuſti ac boni comparantur. xxxvij. L.
Feminas ad omne malũ auaritia ducit. xxi. H
Femina quedã qualiter teſtamentũ viri exequebat. Ibidem. H. J
Femine inſatiabilis voluptatis ſunt: ⁊ inuidioſe: cõtentioſe: infideles:.

Index.

mendaces: implacabiles xl. I. K. L. M

Femina naturaliter appetit virũ: ſicut turpe pulchrũ. xxi. I.

Feminas nulla vanitas ſubterfugere poteſt. Ibidē. K

Femine cur ſemper ſunt diſcordes. Ibid. L.

Femina quedã aque imerſa pratũ digitis raſum oſtendit. Ibidem

Femina leonẽ atq; draconem feritate ſuperat. xxi. M

Femine laſciue quomodo curari debent. Ibidē. S

Femina ſacerdoti cohabitare ꝑmittit̃ in caſibus certis. xxiij. R

Femina quedã eremite pecuniã tradens laudari cupiebat. xxv. X.

Femine ſunt facule: tede ac venatrices diabolice. xxx. K. M.

Femine ad luxuriã alijs cooperantes peiores diabolo xxxi. V

Femine ſunt gladij ſtricti bicipites ⁊ ignei. xxx. L

Feminis de ſuperfluo ornatu ſe excuſantibꝫ reſpondet̃. Ibidē. N

Fere inuente quando debeant reſtitui. viij. O

Feſtis diebꝫ ludũ ſeu recreationẽ q̃rere poſſumꝰ bis obſeruatꝭ. xxiiij. K

Feſtis diebus que opera exercenda. xxxi. O.

Feſtũ violamus q̃ties pctm̃ mortale eo die cõmittimus Ibidē. L

Feſta violant fere oẽs artifices mortaliter peccando. Ibidē. N. O. P

Fides parua heſitare facit de deo. ix. Z

Fides chriſtianoꝝ toto corde ſalutẽ querentibꝫ monſtrat̃ a deo. vi. E

Fides noſtra rationabilia continet. vi. B.

Fidei repugnantiã inuoluntariam intra ſe ſentientes v. V

Filius in dignitate cõſtitutus qñ debet precedere patrẽ. xxix. O

Filij parẽtibꝫ ꝯtrarij aut eos ꝑturbãtes qñ mortaliter peccẽt. Ibid. P

Filioꝝ ingratitudo in parentes a ciconijs notat̃. Ibidē. R

Filij impij in parentes ſimiles brutis ⁊ ranis Ibidē. ⁊. xxx. T

Filiorum impietas in parentes vnde. Ibidē. T. V. X

Filij parentibꝫ quomõ reddunt̃ obedientes. xxix. V

Filij peruerſi ac boni diuerſimode a deo obſeruant̃. xxx. V

Filij dei fieri poſſumus per gratiam. xxxi. A

Finem in temporalibus ponere quid ſit. iij. H

Fiſtulam proprij cõmodi omnes auſcultant. xxix. L

Fiſtule ſaccũ qd̓ corpus noſtrũ eſt frangere docemur. Ibidē. M

Fomes peccati nõ tollitur totaliter per ſatiſfactionem hic nec omnino extinguitur. xv. M. ⁊. xxviij. E

Fontes lactei in regione illa celeſti ſunt virtutes. xxxvi. T

Formoſitas pulchritudo ⁊ decor differunt. xxiij. E

Fornicationis vitia ſunt maxime infamie. vi. R

Fornicatiõis actus minus videt̃ pctm̃ q̃ȝ ea q̃ in chorea fiũt. xx. S.

Fornicationis pctm̃ fuga vincit̃ ac occupatione. xxiiij. S. T

Fortune genera duo ſunt. ix. L

Fortunati nihil patiẽtes aduerſi periculo ſunt expoſiti. Ibidem. O

Fortune ſe cõmittentes cui comparantur. ix. P

Fortunati quid agere debeant ne pereant. Ibidē. Q
Fraus in politica: yconomica atq; monaſtica vita que ſit xxxij. T
Fraudulentia in ſpiritali vita hoc tempore ibidē. V
Fulcimenta chriſtiani cordis decem v. Z. 7 vi. B
Furari quidam ad lunam nititur. ix. P
Furia quarta ludus eſt xxvi. M

Garrulatiōib⁹ etiā vtilib⁹ diuinū officiū nō debet occupari. xxix. Y
Gaudia mundana deſiderantes reprehenduntur xiiij. T
Gaudia mundana ſunt mixta momentanea 7 maledica ibidem. V
Gaudijs mundi contenti ſunt in ſtatu damnationis. ibidem
Gaudendum eſt non in hoc mundo: ſed in deo. xv. A
Gaudia celeſtia quidam paruifaciunt ibidē
Gaudiū interius nō ſentiunt qui vanitatibus ſtudent xxxvi. V
Gaudij interioris carentia ex tribus eſt. Ibidē. V. X
Geſtus hominis gratioſus eſſe debet ſine mollitie v. I
Geſtus quietus debet eſſe ſine diſſolutione grauis atq; alacer: preter tamen tarditatem aut inquietudinem Ibidem
Geſtus ſit 7 maturus ſine proteruia: ſeuerus ſine turbulētia. ibidē. K
Geſtus inordinatos ac varios nō cohibentes peccant v. M
Geſtus immoderatos quidā diſcumbentes oſtendunt. vij. O. P
Gloriabatur quidā de ſcientia ſuorum ſeruorum. ij. V
Gloriantes in multitudine librorum cui comparantur ibidē. V. X
Gloria vana mater eſt omniū nouitatū iiij. E
Grammaticam inutilem docentes hi ſunt x. M
Gramen terre aſpiciētes de reſurrectiōe corporis nr̄i cogitem⁹. xv. L
Gr̄as ſingulares gratis datas quidā iactāter patefaciūt alijs. xviij. A
Gratie gratum facientis hoc ſignum eſt Ibidem. B
Gratitudo ſignum eſt nobilitatis xix. Z
Gratie 7 nature differentia. xxxiiij. B
Gratie dei nō eſſe innitendum ꝓpter ſeptem ratiōnes. xxxv. B
Grego 7 Cōſtātine impatrici diſcordie parantur a ſuſurronib⁹. iiij. T
Gregorius papa verus erat prelatus 7 columna eccleſie xxxi. Y
Grecorum mos poſt electū imperatorem ix. V
Gula anime ac corpori fame 7 rebus nocet vij. Q
Guloſos ebetudo mētis ſcurrilitas atq; immundītia ſequitur. vij. L. M
Guloſus lucra p̄terita abſumit: p̄ſentia negligit: futura impedit. vij. R
Guſtu querētes voluptatē qui ſunt 7 quomodo peccēt. xvij. L. M

Heinrici regis Anglie reſponſio ad detractorē quendā. xxxij. Q
Heremita quidam theſaurum inuenit. viij. T
Herbipolenſium mos in eligendo epiſcopo. ix. V
Heremite duo litigare neſcientes quid agebant. xxiij. D
Hereditatē conſequi ſperātes ſepiſſime falli contingit. xxx. I

Hereditatē adepti ſe nil boni: ſꝫ nociui q̄ddā cōſecutos ſciant. ibi. Y
Hilarius ſcripturas nō intelligēs ad ſctm̄ Martinū refugiebat. v. L
Hypocrite nō cor ſꝫ corpꝰ oleo bone ꝯuerſatiōis ꝑfundūt. xxxiij. Y
Hircus ſe damnificans damnificat ab eritio. xx. D
Homo ad duplicem finem ordinari poteſt xix. M
Hominis ſtatus primeuus finis ſpiritaliū eſt exercitioꝝ xxiiij. Y. Z
Honoris debita cauſa que ſit vij. T
Hoſpitia quidā in arboribꝰ ſpecubus ꝛ petris habuerūt vij. E

IActantes ſe de malis quondā perpetratis corripiunt. iiij. S
Ieiunantiū varij fines ac diuerſi. iij. K. L. ꝛ. xxv. S. H. I
Ieiunare nō valentes tria facere debent ne peccent. iij. M. N
Ieiuniū cōmutare vel in eo diſpenſare quis poſſit ibidem. O
Ieiuniū eſt minimū: tamē maxime neceſſariū vij. R. ꝛ. xxv. N
Ieiunantes ob vanā gloriam vtrum damnent xxv. M
Ignis in quem peccator inſilire docetur hic eſt. xv. O
Impedientes alios a bono bufoni ac noctue cōparant. xxxiij. M
Inanis glorie ſtultitia iiij. D
Inconſtantes ꝑſcrutari varia volentes parū proficiunt xij. S
Inebriari frequenter eſt pctm̄ mortale. xx. P
Indulgentiaꝝ ſuſpenſio ſic intelligi debet xxxiij. A
Indulgentias plenas quando pape liceat ſuſpendere ibid. B
Indulgentias pctōꝝ plenarias quō conſequi poterimus ibidē. L
Ingratus quis: ꝛ qualis pena eorum? xix. X. Z.
Ingratitudo peſſimū vitiū ꝛ ſignum ruſticitatis ibidem. Y
Iniuria nō moueri aliqn̄ ſapientie: quandoqꝫ ſtoliditatis ſignū i. S
Iniurianti reſiſtere quandoqꝫ expedit xiij. Z
Iniuriam illatam nō remittere tenemur xiiij. B
Inſulſus a fatuo differt. i. R.
Intentio ſane diſcutienda eſt initiari ſacris volens xxiij. O
Inuenta quando reſtituenda ſunt viij. V
Inuenientes ꝑ naufragiū amiſſa reſtituere tenent. viij. S
Inuenientes res habitas ꝓ derelictis vſucapere poſſunt. ibidē.
Inuenta vtrum ſint leuanda. Ibidem.
Inuenientes res ꝛ animo lucrādi eas recipiētes grauiter peccāt. ibid. T
Inuenta reſtituendi modus hic eſt. ibidē. V
Inuidie ꝛ charitatis repugnantia qualis xviij. K. L
Inuidia quid eſt: ꝛ quando mortale vel veniale? ibidē. K. N
Inuidus omībꝰ pctōribꝰ ſtultior animā ſuā pro nihilo dat ibidem
Inuidi deſcriptio. Item ꝛ ex patre diabolo ſunt xviij. O
Inuidia quomodo extinguitur: quia amicitia. Ibidem
Inuidia naturaliter ineſt feminis. xxi. R
Ioannem vocari nomen patris ſui quid ſit. xx. L.

Jocum non patitur fides:oculus:fama ꝛc.
Jocantes operationib⁹ aut verbis turpibus bi ſunt. xxij. F.
Jocandum cum animi grauitate. Ibidem.
Jocus congruere debet perſone tempori ac loco ibidem. G
Judicij rectitudo homini ex duobus prouenit. ibidē
Judicare iniuſte ſeptem modis contingit i. P
Judices docti ꝛ boni non admittuntur. iij. L
Judicum iniquorum grandis punitio iij. D
Judicis iuſti pagani lingua poſt mortem baptizatur ibidem. E
Judices iuſti qui ſunt ſm autē faciem iudicantes peccant ibid. G
Judicare de malis proximi quando licet. xi. E. F
Judicātes primū ex leuib⁹ ſignis ꝑ certo peccāt mortal'r: ꝛ cur. ibidem. E
Judex ex leuibus ſignis puniendo peccat mortaliter. ibid. D
Judices romanoꝝ quondā facies velatas habebant ibid. E
Judicando cauſas laudant quedā ciuitates italie. xi. F
Judicātes ſemꝑ malū quē ſemel malū offenderint peccant. ibidem
Judicantes omnes malos de aliqua congregatione: propter vnū malum iniuſte iudicant. ibidē. G
Judicantes omnibus alijs ſe meliores male iudicant. xi. H
Judicare noſipſos docemur q̄tidie: ꝛ q̄ pacto. ibid. ꝛ. xix. S. ꝛ. 57. ibid. I
Judicialis contentio omnibus vitanda S
Judas Magdalenā reprehendens que verſabat in animo. xxiij. L
Judices in eccleſia cauſas tractantes ſic punit Canon. xiij. T
Judeus alicui maledicere volens ſic ait xv. G
Julius Ceſar precipitationis vitio in ſenatu interfectus eſt. xxvi. S
Julius Ceſar militibus ſuis nunq̄ dixit ite. vi. I
Juſtitia dupliciter capitur xvi. I
Juſtus lampas eſſe dicitur xxv. X
Juuenes ad ſtudia miſſi ſciētia ꝛ morib⁹ paꝝ ꝓficiūt: in vanitatib⁹ vero (multū. xxxvi. B
Iracundia qñ licita ꝓhibet xij. L.
Ira ex primis motibus ſenſualitatis prouenlens veniale eſt x. P
Ira quando peccetur mortaliter xij. M
Ira furor breuis eſt: auferens omnia bona anime. ibidem
Iram retinentes odio grauantur. xij. P
Iracundi nedū proximo: ſed ꝛ ſibiipſis dānoſiſſimi ſunt. ibidē. O
Iracundia ianua eſt vitioꝝ. ibidē. P.
Irriſores quidā qui ſimplices irrident: ceci vtriq̄. ibidem
Irriſores incipientium grues ſunt diaboli. xiiij. O.
Ibid. Q

Lac interioris gaudij ſugere docemur
Laruati ſtulti contrario modo ſe habent ad eccleſiā. xxxvi. Y
Larue gentilitatis riſum preſeferre videntur xxv. B.
Laudari quidā volunt: qđ ſi nō fit ſeipſos laudant. Ibidem. E
xvi. A

Index.

Legem nature neqꝫ conſuetudo: neqꝫ conſtitutio aliqua humana tolle-
re poteſt. xxiiij. A.
Legē dei queadmodū in oī actu nr̄o meditari oporteat. ij. P. Q
Letantibus dominus doctrinam dedit. xij. X
Letitijs nō confidere. Chriſtus exemplo ⁊ verbo docuit. xij. Y
Libri neceſſarij ſunt ⁊ vtiles. ij. S
Librorꝝ multa milia coaceruabāt Ptolomeꝰ ⁊ Serenus. Ibidē. T
Librorꝝ multitudo non efficit doctos. Ibidem. Y
Libris auratis delectari ſtultitia eſt. ij. Z
Libros ⁊ literas latinas contemnentes laici notant. iij. B
Lingua iuſti iudicis pagani poſt mortē baptizat. Ibidem. H
Linguarum plurium habere notitiam principi ſplendor maximus eſſe
exemplo oſtenditur. iiij. R
Lites quidam mercantur vtiqꝫ fatui. xxvi. R
Loci ſtabilitatē obſeruare docemur exemplis ſanctorꝝ. xxi. Y.
Logice vacantes diutius ſtulti reperiuntur. x. M
Loquendū nō eſt in locis ſacris niſi de rebus diuinis. viij. N
Loquendum eſt ſm differentiam loci. Ibidē.
Loquēs modū in geſtu: ſono ac ſignificatione obſeruet. viij. O. P
Loquuturus que diligenter obſeruet Ibidem. L. M
Loquacitas interiores aufert conſolationes. xxxvi. X
Lucrās ī ludo ex cupiditate peccat mortaliter. xxiiij. H. ⁊. xxvi. M
Ludus humanus quando licitus. xxiiij. F
Ludi ſingulis etatibus conuenientes qui ſunt: quia non omnibus om-
nia. Ibidem. H
Ludis vti vt ſale debemus: ⁊ ne modū excedamus cauere. ibidē. I
Ludere cauſa recreationis quibꝫ ⁊ quando liceat. xxvi. L
Ludētibꝫ neceſſaria ad ludū miniſtrare peccāt mortaliter. ibidē. P
Ludos ꝓhibitos nō ꝓhibētes cū poſſent in periculo ſunt. ibidē
Lupus porcellum cum cauda molliter percutit: quouſqꝫ eum ad ſiluā
perduxerit xxv. Y
Lurcare omnes volunt tempore carniſpriuij. ibidem. D
Luſor vtrum ad rei lucrate reſtitutionē teneatur. xxvi. M
Luſorꝝ furie ſeu fatuitates ſunt multe. ibidem. N. O.
Luſorꝝ inſtrumēta faciētes aut vendētes peccāt mortaliter. ibid. P
Luxuria precipitationis eſt mater. vi. H
Luxurioſi ab hominibus ſtulti nuncupantur. ibidem. K.
Luxurie mala adherentia. ibidem. L. M
Luxurioſus verba turpiloqua: ſcurrilia: ludicra ⁊ ſtultiloqꝫ ꝓfert. ibid
Luxurie crimen vix occultatur. vi. O.
Luxurioſi ſunt ſimiles natantibus in mari. ibidem.
Luxurioſus cecus eſt: ac viā lutoſam incedit .vi. Q. ⁊. xxxiiij. E
Luxurie igne feruētes faciūt hoc qd̄ cocus olle feruēti. vi. R.

Luxuria inuocatione dei atq; ſanctoꝝ boneſtis cõtinuiſq; occupationi-
bus fugatur: alias quoq; extinguitur ſic. vi. R. S. T
Luxurie ignis fugatur eo modo quo infernalis. Ibidem. T
Luxuria habet ſuos cautes. xiij. Q

Magiſterium quidã immature aſſumunt. xvi. R
Malis hic deus parcit: non ad bonum ſed grauiſſimam eorum
damnationem. x. S
Malus ſemel ſemper preſumitur malus: ſic intelligit̃: xi. H
Malos iudicare bonos ⁊ iuſtos facit puerſa maloꝝ affectio. xxxv. Z
Mala de alijs facilius opinantur qui mali ſunt. xxxvi. D. E
Maloꝝ iudicia docent̃ boni patienter ferre ⁊ pati. Ibidem. E
Mala de proximo dicere quando ſit licitum. xxxij. N
Mali admodum ſunt multiplicati. Ibidem. V
Machometi ſecta breui finietur. v. L
Manducandi finis quis? vij. S
Manducandus eſt cibus ſpiritalis corpis chriſti hoc modo. xxxiij. Z
Manuũ lotio ad mẽſã dei accedere volẽtibꝰ neceſſaria ꝙ pacto. ibid. M
Marcus Curtius ſe viuum in terre fauces precipitauit. xv. X
Mare ad celeſtem Hieroſolymã ducens hoc eſt. xi. M
Margarethe feſtum diuerſis temporibꝰ a diuerſis celebratur. xx. X
Maria virgo ſaltauit: ſed ſapienter. Ibidem. M
Marſias ab Apolline victus excoriatur. xxij. B
Martyres q̃tuor coronati ſuis opatiõibꝰ debitũ finẽ ſtatuerũt. xvij. B
Martinus epiſcopus fuit diligẽtiſſimus executor ſui ſtatus. xxiij. S
Matrimonij actus quibus finibus eſt licitus. Ibidem. H
Matrimonium contrahendum propter debitum finem: alias peccant
⁊ quomodo? xviij. E. F. H
Matrimonij onera multa ſunt. Ibidem. H
Martha non reprehenditur a domino de ſolicitudine. ix. S
Medici cuiuſdam notabilis prudentia. i. X
Medicus pulſum tribus cõtrectans digitis hominẽ fallit xij. B
Medicinam creauit deus: ergo eam cõtemnentes fatui. xiij. C. D
Medico quidã morbos occultant imprudenter agentes: Ibidem. E
Medicos quidam tentare ſolent ac decipere. ibidem. D
Medici cuiuſdam faceta reſponſio ad infirmum. Ibidẽ. E
Medicinã a vetulis empericis ſiue iudeis ſumere prohibet̃. xiij. F
Medicine ſoli quidã innitunt̃: nõ expetẽtes ſanitatẽ a deo. Ibidẽ. H
Medicus is eſt. xviij. Z
Medicus ſapientiſſimus atq; fideliſſimus Chriſtus eſt. xix. A
Medici periti ac circũſpecti eſſe debẽt: ⁊ nõ negligentes. Ibidẽ. B. C
Medicari clericis ſiue iudeis quando licet. Ibidem. B
Medicantur quidã nequiter: quia infirmitatem prolongant. xix. C

Medicus dubiam adminiſtrans medicinā male agit. Ibidē
Medici quandoqꝫ iubent peccare pro ſanitate corporis conſequenda ſimiles ſutoribus. Ibidem. D
Medicus tenet̄ infirmū inducere ad confeſſionē: ⁊ qñ. Ibidē. E
Medicus pauperes tenet̄ curare gratis: etiā ꝓꝓrijs expenſis. Ibidē.
Melle fluere riuos in terra promiſſionis quid ſit. xxxvi. Z
Membra hoīs exteriora ꝑ rationē debent regi ac ordinari. v. H. J
Membrorum officia non confundemus. v. N
Membrū vnūqdqꝫ officiū ſuū tēperanter ac honeſte exequat̄. Ibidē
Membroꝝ compoſitio preſtantē generat animū. ibidem. O
Mendicantes cū impatientia hic miſeri: alibi miſeriores. xxi. D.
Mendicare vt quis licite poſſit que requiruntur. Ibidem
Mendicantes pro fouendo ocio reprehenduntur. Ibidem. E. F
Mendicāt qdā ex cupiditate ꝓ lucro cumulādo aut hypocriſi. xxi. F.
Mendicus quidam conſtantienſis antiquos denarios in pulmētario abſumpſit. Ibidem.
Menſam Chriſti acceſſuri orare docemur. xxxiij. T
Mentis euagatio vnde proueniat. xxi. T
Mentis precipitatio ꝑcipitationi corporali aſſimilatur vi. D
Mentiri nunq̄ꝫ admittit̄: licet aliqñ veritas veniat tacenda. xvij. H
Meritis proprijs innitentes pueris comparant̄. xx. D
Mydas rex omnia que cōtingerat optabat aurum fieri. x. G
Militum auratoꝝ officiū: ⁊ quid iurare ſolēt xxvi. C
Militum officia magna ſunt: ſi bono fine ea exequantur. xxvi. D
Milites aurati cingulis decorant̄: ⁊ cur. Ibidem.
Milites aurati noſtre tempeſtatis quales. ibidē. E.
Mimica ars in caſu virtutis eutrapelie poteſt eſſe actus. xxi. Z
Mimica ars que? ibidem.
Miſericordia dei quibuſdam occaſionem peccandi preſtat. xxviij. H
Miſericordiam dei ſperant triplices. vi. A
Miſericordia ars diuitum multo preſtantior ceteris. xvi. S
Monica poſt euchariſtie ſumptionem in aera ferebatur. xx. L. M.
Monialem vitians adulterium cōmittit. xij. F
Mores virginum impudici reprehenduntur. v. O.
Morborum cauſa (peccatū videlicet) amouenda. xiij. H
Mortificare ſe quis quo pacto poterit. xvij. Z
Mortis meditatio ſex affert vtilitates. xxviij. E
Mortem quidā meditantur: ſed ad eam ſe non preparant. Ibidem
Moſes yetro conſilio acquieuit. v. G
Multiloquium ſtultitie ſignum. xviij. C
Mulieres facule ſunt diaboli: gladij ignei euaginati. xx. T
Mundo renunciare volens que faciet? viij. D
Mundo renunciantes felices ſunt. xiij. X

Mūdanis gaudijs q̄dam in hoc ſeculo cōtenti eſſe vellēt. xiiij. T. V.
Mundanis gaudijs inhiantes ſunt ſimiles cuidā fatuo. Ibidem. X.
Mundus hypocrita dicitur. Ibidem.
Mundi gaudium amentis gaudio ſimile eſt. ibidem. Y.
Mundi gaudium boni contemnunt: quia eſt priuatiuum glorie: ꝛ inductiuum pene eterne. xiiij. Y. Z.
Mundus ſuos ſeruitores paſcit: vento: arena: ꝛ fetore. xxix. I.
Mūdi vanitates deuitare: ꝛ nauim penitētie eligere docemur. xxxvi I.
Mundanoꝝ fatuitates ꝛ pericula varia. Ibidem. F. G. H.
Mundanoꝝ leticia vana: impura: breuis: nociua. Ibidem. H. I
Munera querunt ſenatores quidam. xvi. C
Munerum queſitores reip. ſunt periculoſi. Ibidem. D.
Mutuantes coguntur vtcumq; deteriora recipere. x. A.
Mutuatio varia incidere facit peccata. Ibidem.
Mutuationem multa incōmoda ſequuntur. Ibidem. B. C

Nabucbodonoſor edificando Babilon: factus vt beſtia. vij. I.
Nature ac gratie differentia. xxiiij. F.
Nauim fatuorum relinquere ꝛ prudentum nos naui cōmittere ſtudeamus. xxxvi. I.
Neceſſitate dicunt quidam omnia fieri que fiunt. xix. N.
Neceſſitas triplex eſt. xxi. D. E.
Negligentia originale principium eſt peccatorum xix. P.
Negligunt quidam ſpūalia intendentes temporalibus. Ibidem. Q.
Negligentie mater ſuperbia. ibidem. R.
Negligentes ſumus ꝓpria iudicare: proni ad alioꝝ mala. Ibidē. S.
Negligenter quidam diuinam maieſtatem honorant ob familiaritatē nimiam. Ibidem
Negligentes aīam ꝓpriā: ſed res ꝛ corpus curātes repħendunt. xix. T.
Negligere proximi neceſſitatem ſpūalem ꝛ tpalem iniuſtum. Ibidē.
Negligenter q̄dam opera dei exequentes redarguuntur. xxxi. G.
Negociatio quis p̄cipue laicoꝝ: maxie criminalis ceſſet in ecclia. xv. F
Nobiles multa eis licita a plebeis aſſerunt: ſed male Ibidē. D
Nobilis quis: ꝛ vnde nobilitas vera. xxvi. A
Nobiles noſtre tempeſtatis. Ibidem. B.
Nolite ſoliciti in craſtinum eſſe ſic intelligitur. xxij. C.
Notarij quidam periculoſiſſimi ſunt homines. xxvi. Z.
Notarij indebitum ſalarium petentes redarguuntur. Ibidem.
Notarij inſtrumenta in fraudem vſurarioꝝ: aut eccleſiaſtice libertatis ſcribentes grauiter peccant. Ibidem.
Notarij malitioſi cunctis equitibus peiores ſilēs ſunt locuſte. xxvij. A
Nouitatum p̄ſumptio in veſtitu ꝛ ſimilibus. iij. C.
Noua nouis ſemper addentes: neq; inde ſatiantur. xij. H.

Nox ſtratagema eſt diaboli. xx. N.
Nuncij literas cōmiſſas legentes culpantur. xxvij. E
Nunciorum fatuitates que? Ibidem. B. E
Nūcios dei tribulatiōes. ſ. ac inſpiratiōes benigne tractem⁹. Ibidē. E

Oblectamenta primorū motuū mox ſunt eijcienda. xv. N.
Obſtinati in malitia qui? xxxi. T. V
Occaſiones non fugientes: ſed qui temere & ſpontanee inſiliunt in illud mortaliter peccant. xv. O.
Ociositas multis eſt periculoſa. xxxi. G
Occiſio ſuſpſius ex multis cauſis ac diuerſis prouenit. ibidem. V
Odium homicidio comparatur. xij. O
Offenſus ſemel aſſidue timendus. xiij. M
Offerre deo debent ſenes ſacrificium veſpertinū. iiij. L
Officia quidam diuerſa aſſumunt & varia. viij. G
Officia varia ſumme ſunt cauenda. Ibidem. K
Officia diuina turbantes accipitres deferēdo redarguunt. xv. D
Officium ſuum quilibet ſpiritalis ſolicite & feruenter faciat: alias penam expectet non paruam. xxiij. P. & xxx. L.
Officiales dn̄orū anhelitū frigidū & calidū ex ore vno ſpirant. viij. G
Officiales dominorū qualia officia habeant. Ibidem. I
Oleum quale in lampadibus noſtris habere debemus. xxxiij. E.
Opera noſtra omnia ſignare debet intentio recta. xvij. A.
Opera bona duplici ſigno debent ſignari. Ibidem.
Opera non neceſſaria ad ſalutem preter ſcandala ſimplicium debent exerceri. xvij. H.
Opera ſeruilia que? & cur ſeruilia dicuntur? xxxi. L. M
Operari bona docemur q̄diu vita preſenti fruimur. xxxiij. T
Operationum noſtrarū debitus finis hic eſt. xvij. B.
Opifices prepropere magiſterium aſſumentes turpiter aliquādo recidiuant. xvi. T.
Opifices quidam ſuos conductores nimis aggrauant. Ibidem.
Opifices aliqui merces ſuas vilius q̄ valeant vendunt: vt proximo noceant. Ibidem. T. A
Opinio mali de aliquo hinc prouenit. xi. D.
Opinio propria quando defendenda. xij. T
Opinioni ꝓprie quidā innituntur: nolētes cedere ſentētie meliori. Ibidē
Opiniones contrarie ac dubie perículoſiores ſunt quandoq; apertis tranſgreſſionibus. xv. P
Optanda ſunt que docet Chriſtus. x. L.
Optantes longam vitam: miſerā rem optare conuincunt. Ibidē. G
Optantes pulchritudinem vilem rem optant. Ibidem. H.
Optantes edes magnificas: ſuppellectilem precioſam: filios: aues: lo-

quaces ac auiaria ſtulti ſunt. Ibidem. R
Optantes diuitias ac potentiã miſeram rem optant. x. L
Oratio quid ſit: et que publica? xxv. P. Q. R
Orans quidã pater ardentes digitos viſus eſt habere. Ibidẽ. Q
Orationis varij modi. Ibidem. R. S. T
Orantes in publico preter vanam gloriã qui ſunt? xxv. S
Orantes in publico quos fines obſeruabunt. Ibidem.
Orare in occulto multis reſpectib9 melius eſt q̃ in publico. ibidem.
Orare in ſecreto volens tria hoſtia claudat. Ibidem
Orando quidam ſe de meritis ſuis iactant. xxv. T. V
Orare infra auditionem miſſe vtrum liceat. xxxi. Q
Orare debet quilibet pro detractoribus ſuis xiiij. B
Ordines ſacros ſuſcipere volens tria obſeruabit. xxiij. P
Ornatus veſtimentoꝝ ꝛ exceſſus q̃ deteſtabilis iij. Z
Ornatus totius corporis reprehenditur. iij. Y. Z. ꝛ. iiij. A
Otto imperator ad bellum ferebat ſpeculum. xx. H

PAnis albus in terra pmiſſionis pendet in arborib9. xxxvij. A
Panis doctrine ab intra naſcit᷑ in pfecte virtuoſis. Ibidem. B
Parati ſimus cum oleo: ne ſimiles imprudentibus virginibus appare amus. xxxiij. V
Parentes a pueritia filios bonos erudire poterunt. xxix. V
Parentibus obedire filij tenent᷑: quo pacto? Ibidẽ. P
Parentibus ſubuenire tenentur filij in neceſſitatibus conſtitutis: nec eos ab animarũ ſalute impedire: minus verberare. ibidẽ. Q
Parentes pueros ſuos religioni aut clericatui tradentes ob commo- dum culpantur. xxiij. T
Parentes nõ debẽt nimiũ ſolicitari de pueroꝝ prouiſione. Ibidẽ. V
Parentes ſine ratione pueros ſuos verberantes reprehendunt᷑. xiij. T
Parentum irriſores que pena ſequetur. xiiij. S
Patria nr̃a eſt regnũ celoꝝ ad quã p nauim penitẽtie puenit᷑. xxxvi. R
Paulus apoſtolus diſcordiam inter phariſcos ꝛ ſaduceos ſeminans ſapienter egit. iiij. S
Paulus eremita ſumptuoſitates edificioꝝ defleuit. vij. E
Paulus ꝓpter ſcandalũ cauendũ tpalia p ſpiritalib9 nõ accepit. xxij. F
Pauperes verũ amicũ melius noſcunt diuitibus. v. R
Pauperes non contemnendos docuit Chriſtus. viij. A
Pauperes ad conuiuia inuitando ꝛ non diuites (iuxta preceptũ dñi) quomodo intelligendum. vij. X
Pauperum contemptores reprehenduntur. Ibidem. T
Pauperũ amicitia nõ querit᷑: ſed diuitũ: exemplo cuiuſdã epi. ibidẽ. X
Pauperũ dñs curã gerit ipſis neſciẽtib9: qđ exẽplo oſtẽdit᷑. viij. A.
Pauperi refugium eſt deus: non denarius. ibidẽ. D

Pauperes deum non redamantes reprehenduntur. Ibidē. L
Paupertas saniora consilia ꝙ diuitie administrant. vij: V
Paupertas sola alia fortune bona abominabilia reddit. Ibidē. y
Paupratē timētes rephēdunt: q̄r laudāda ꝛ imitāda. xiij. B. ꝛ. xxvij. T
Paupertas in mortis articulo causa est letitie ꝛ spei. xix. I
Paupertas voluntaria munus preciosum est: leta: secura. xxvij. G
Paupertas omnium bonorum est origo. Ibidem. x
Paupertas romani regni ac christianorū origo fuit. Ibidem
Paupertas mater: nutrix ac custos religionis est. Ibidem.
Peccare quidam naturale atq̄ humanum asserunt. vi. x
Peccata precedentiū quidam recitando se excusare nitunt. vij. A
Peccatoꝝ reliquie nō mirū si post acceptā penitentiā adcrint, Ibidē. F
Peccata quare dicuntur debita. x. L
Peccans mortaliter similis qui in aquā profundā cadit. Ibidem. F
Peccator ad deum conuerti ne differat. xi. L.
Peccatorē diabolus nititur impedire ab itinere maris xi. M
Peccans ꝛ gaudens gladium acuit ad se interficiendum. xiiij. Z
Peccata nobilium ꝛ prelatorum depingi solent ad modum sepulchrorum ab eorum adulatoribus. xv. y
Peccatum ignis est consumens oēs virtutes ac gratias. Ibidē. R
Peccandi cōsuetudo facilitatē resurgendi adimit ꝓpter tria. Ibidem
Peccanti frequēter deus difficilior reddit ad indulgendū. xv. S T
Peccandi cōsuetudo iuuenū est allectrix ꝛ senū infectrix. xv. V
Peccator comparat Semei: de quo. iij. Regum. ij. Ibidē. T
Peccator post susceptam penitentiam reiterans peccatum: grauiter deum offendit. Ibidem
Peccator in peccato per consuetudinem sordescens: se in voraginē precipitat absorbendus. xv. V
Peccatorem diabolus semel occidens animosior efficitur ad denuo inuadendum. Ibidem. S
Peccatorē diabolus tētando patrisfamilias modū obseruat. Ibidem
Peccatorum consolationes prorsus nulle sunt. xvi. Q
Pctōꝝ occasiones atq̄ obiecta vitare seu amouere docemur. xv M
Peccatum mortale nunq̄ fit ex venialibus. xx. P. Q
Peccata ꝛ penas pro eis debitas cognoscunt quidam: non tamen turbantur. xxvi. T
Peccatū grande onus: qd̄ celū ipsum sustinere nō poterat.. Ibidē. V
Pctōr coruo q̄ ex arca Noe emissus cadaueri insedēs cōparat. xxvij. E
Peccatū esse causam plagaꝝ hominū probat varijs. xxviij. R
Pctā fuerūt causa interitus multoꝝ exercituū: ꝛ hodie sunt. xxxij. D
Peccare in spiritumsanctum quid sit. xxviij. S
Peccantes sup misericōia dei peiores sunt Saracenis. Ibidem. D
Pecuniā solā deesse querimur: licet omni virtute careamus. vij. y

Penitentia vera in nouiſſimis rara eſt ⁊ difficilis. vi. L
Penitentiã differentes ꝓpter dei benignitatem reprehendunt x. D. E
Penitentiã procraſtinantes ſunt ſtulto ſimiles. x. D
Penitentia quaſi tabula pctõri porrecta mox aſſumi debet. x. F
Penitentia deũ reconciliat: angelos letificat: nos reformat. xxxv. S
Peplorum croceorum grandis deteſtatio. iij. Z
Peregrinantur quidam pro voluptatibꝫ conſequendis. xxi. S
Perfectionem duplicem habet quelibet res. xvi. Q
Perfectis hominibus virtuoſis credendum eſſe in morabilibꝫ: etiam ſi neſciant rationem reddere ſuorum dictorum. xxxvij. B.
Pericula aliorum nos cautos reddant. iij. A.
Pericula aliorum quoſdam non cautos reddunt. Ibidem. O. V
Pericula alioꝝ in exemplũ trahenda a vulpe docemur. ibidem. P
Periculis quidã alios volentes eripere ſeipſos inuoluunt. xxxvij. N
Periculũ alioꝝ mirantur quidã: non aũt a ſimili cauent. Ibidem
Periculum equiuocũ eſt vocabulum. ibidem. K. L.
Pericula parua quidam negligunt: alij magna non curant: tertij non ſentiunt: alij autem ea diligunt. Ibidem. L. M.
Periculis expoſiti quidam non ſolum inuocare contemnunt: ſed ⁊ eos quoꝝ auxilio poſſent euadere ꝓuocant ad iracundiam. xxxvii. O
Pericula varia huius mundi notantur. Ibidem. P. Q. R
Peruerſi ſimiles ſunt lupo ⁊ vulpi. xxxvi. A.
Peruertentiũ fatuoꝝ qui malũ dicunt bonũ ⁊c. cauſe tres. xxxv. Z
Philoſophie ſtudiũ: honeſte ſcꝫ viuendi pauci attendunt. xvi. R.
Pytagore diſcipuli ad q̃nquenniũ ſilentiũ tenere ſunt iuſſi. xviii. L.
Placere ſtudent quidam oculis: colloquijs: cibis: munuſculis: oſtentationibus ⁊c. xx. Y. Z.
Placebo premitentes audient pſalmũ Dilexi. v. R.
Plagas immittit deus bonis ⁊ malis. xxviij. T.
Planeta peccati cauſa eſt ⁊ fuit omnis mali humani gñis. Ibidẽ. R
Planetis ſuꝑ tribulationibꝫ dei incuſantes redarguunt. ibidem. P.
Plato peregrinans frequenter inſpiciebat ſpeculum. i. L
Plebei ſeminobiles reip. periculoſi ſunt. xxij. M.
Poete impudici cunctis (precipue ſacerdotibus) fugiendi ſunt. x. N
Pomponius octogenarius didiciſſe fertur. v. H.
Pons per quem regnũ celoꝝ intrare poterimus hic eſt. xxxiii. N.
Pontifex quidã cõſiliarios habuit: pelliſicem: ſutorẽ ⁊ piſtorem. v. A.
Potentes fatui ſunt triplices. xix. F
Potentes effecti mox paralitici atqꝫ contracti fiunt. Ibidem.
Potentes ſemetipſos ſtulte exaltant ⁊ ſubditos premunt. ibidem. G
Potentes de ſua potentia gaudent ad magnũ eoꝝ malum. xix. H.
Poteſtatem amiſſam dolere ridiculum eſt. xiij. L.
Precepta dñi no debent dimitti propter vitandũ ſcandalum. xvij. H

Index.

Precepta eccleſie ex cauſa rationabili frangi poſſunt. xix. D
Precipitatio mentis comparatꝰ ad precipitationē corporalē. vi. D.
Precipitatio quando mortale aut veniale ſit peccatum. Ibidem. E
Precipitationem vitare docuit nos Chriſtus. Ibidē
Precipitatio in ſecretis reuelandis aut in dubijs diffiniendis cauenda eſt. vi. F
Precipitanter agit qui ad dignitates ignotum aut non examinatum eligit. Ibidē. G.
Precipitationis mater luxuria eſt: pater vero diabolus: Ibidem.
Precipitationis nole omni nationi appenduntur. vi. H.
Precipites cui aſſimilantur. Ibidem
Precipitationis mala ſeu damna. vi. I. K
Predeſtinatio quid ſit. xix. M
Predeſtinatus quicqd fecerit ſaluabit: qr bonū faciet. Ibidem. O
Predeſtinatus ſi fecerit finaliter malū non ſaluabitur. Ibidem.
Predeſtinat deus hominē ſaluandū: nō tn̄ ſine medijs: Ibidem
Predeſtinationis nouem ſigna. Ibidem. P
Predicatores verbi dei contemnentes: quia dicant que non faciunt reprehenduntur. v. V
Predicare verbū dei quidam preſumunt penitus imperiti. viij. Z
Predicatores indocti: ſed dicaces reprehenduntur. Ibidem
Predicantes intentione mala qui ſunt. Ibidem.
Predicanda ſunt populo que? ix. A.
Predicatores recentiores hamo comparantur. Ibidem. B
Predicationes peccatores magni parum curant. Ibidem
Predicatores crimina magnatorꝝ obticentes corripiunt. Ibidem
Predicatores nunc non galli cucurrientis: ſed rane coaxantis modum preſeferunt. ix. C.
Predicatores verbi nō aūt facti quibus aſſimilantur. ibidē. C. D
Predicatio ſine opere ſilis carte ſine teſtibꝫ ꝛ ſigillo. ibidem. D. E
Predicator nō deſiſtat a pdicatiōe ꝓpter irriſores exēplo xpi. xiiij. H
Predicationes quidā fugiunt varijs moti rationibus. xviij. Q. R
Predicationes audientes quid inde reportare debeant. Ibidem.
Predicatores quidam in publico laruam Catonis in priuato faciē nebulonis gerunt. xxij. A
Predicator ſagittarius diuinus ſic ſagittas emittat. xxiij. P
Predicatoris pharetra ſcriptura ſacra eſt. ibidem
Predicatores fabulas ꝑ riſu excitando dicentes culpant. Ibidē. Q
Predicatores increpare volentes que obſeruent. ibidem.
Predicatores veritatem venari volentes: pro et contra arguentes reprehenduntur. xxv. Q
Predicator modū teneat tubicinis. xxiiij. F
Predicatio hoc modo recte auditur. Ibidem. H

Pꝛedicatoꝛum doctrinis ob eoꝛum vitam ſiniſtram obedire nolentes redarguuntur. Jbidem. J
Pꝛeferre ſe ceteris: ſibiipſi complacere ꝙ ſtultum. xx. J
Pꝛelati ſint ſtrenui: ſapiētes: timoꝛoſi: veraces: nō auari. xxxvij. E. F
Pꝛelati mali ſpinis comparantur. ibidem. G
Pꝛelatus ſibi mūditiā: ſubditis iuſtitiā: deo obediētiā debet. xxxij. A
Pꝛelati literas ac ſcientias cōtemnentes peioꝛes iudeis. Jbidem
Pꝛelati ac pꝛincipes ſcdm ſanguinem ſecluſa honeſtate ac pꝛudentia eliguntur. xxxij. B. C
Pꝛelatoꝝ vitia cauſa omniū maloꝝ que reſp. patiť ſunt. ibidem. D
Pꝛelatos nemo culpare audet: ſed adulanť eis omnes. xxviij. O
Pꝛelatos incuſantes ſubditi impꝛudentie arguuntur. v. E. F
Pꝛelati pꝛo ſubditis ſint ſoliciti. ix. R
Pꝛelatis vtrum ſemper ſit obediendum. xij. V.
Pꝛelatos diabolus pꝛecipue a bonis conať auertere. xiij. S
Pꝛelati ſubditoꝝ ſalutē pꝛoꝛſus negligētes peioꝛes gētilib⁹. xvi. E
Pꝛelatus qualis eſſe debeat: qꝛ doctus ⁊ nō nimiū a ſubditis ſe alienare debet: ſed mediocritatem ſeruet. Jbidem. F
Pꝛelatus beniuolū ſe maioꝛibus ⁊ minoꝛib⁹ exhibeat. xvi. D
Pꝛelatus columne comparatur. xvi. F. G. ⁊. xvij. F
Pꝛelato nō ſufficit bene monere ſubditos: ſed ⁊ eadē facere. xvi. J
Pꝛelatus ſequať Juliū ceſarē: Abimelech ducē: Jeſum naue. ibidē
Pꝛelatio honoꝛabilis eſt: etiā in perſona indigna. Jbidē. R
Pꝛelatos eatenus imitemur quatenus ipſi deo. xvij. F
Pꝛelati noſtri tempoꝛis ruſtico comparanť. ibidem
Pꝛelati quanto maioꝛes tanto ſunt periculoſioꝛes. ibidem. G
Pꝛelatoꝛum opera mala non imitanda: ſed verba. Jbidem
Pꝛelatus ſubditos coꝛrigere debet cū diſcretione: ⁊ quali. xxiiij. N. O
Pꝛeſumptuoſus ebꝛijs comparatur. vi. Z. ⁊. vij. A
Pꝛeſumptuoſi de miſericoꝛdia dei hic paſcuntur ac ſaginantur: vt alibi occidantur. vi. Z.
Pꝛeſumptionis nola cuicūqꝫ arti eſt appenſa. xxij. C. D
Pꝛeſumptuoſi docti: min⁹ docti ac ignari repꝛehenduntť. Jbidē. E
Pꝛincipi ſplendoꝛ maximus eſt: habere plurium linguarum notitiam: quod exemplo oſtenditur. iiij. R
Pꝛincipes pꝛiſcoꝝ romanoꝝ literaꝝ amatoꝛes erant. xxxij. B
Pꝛincipes nō que ſua ſunt: ſed que reip. querere debent. xxxij. C
Pꝛoceſſio chꝛiſti pꝛima gloꝛioſa: ſecunda vero ignominioſa. xij. Y
Pꝛophanantes ſacra loca grauiter peccant. xv. C. D
Pꝛouincias luſtrari tripliciter contingit. xxi. P
Pꝛouincias luſtrantes ex ſola curioſitate fatui ſunt. Jbidem. Q
Pꝛouincias luſtrauerūt philoſophi maximi: chꝛiſtiani atqꝫ apl'i. ibidē
Pꝛouincias quidam luſtrant ꝓpter inanem gloꝛiā aut voluptatē: aut ex

malitia detractiōis ſimiles ciconeis: ac ex acedia ſiue pigritia ſeu triſtitia ac cupiditate ſeu impatientia. xxi. R. S. T.
Prudentes ſeculi inſipientiores ſunt muribus. xiiij. Q
Pueros ad mala inducentes parentes reprehendunt. iiij. H
Pueri diligendi ſunt licite: & hoc modo. ibidem. M. N
Pueri elegantiores ceteris moriuntur citius. iiij. N.
Pueri ſunt corrigendi. Ibidem. N. O
Puer quia puer ideo corrigendus. Ibidem. N. O. P
Pueros delinquentes ſi corripere parētes negligūt peribūt. Ibidē. O
Pueros non corrigentes ab eiſdem ſe paſſuros damna parentes timebunt. Ibidem
Puerorum correctio nō ex impetu ire aut vindicte: ſed ex charitate procedat. iiij. P. Q. &. xxix. X
Pueros ſuos quidam doctos fore renuunt. ibidem. Q. R
Pueris optima proponenda forma eſt. Ibidē. S
Pueri ſunt ad dei ſeruitium in pueritia aptandi: non autē monaſterijs irreformatis tradendi. xxiij. V
Pueri ſpiritalibus & corporalibus operibus inſtituendi ſunt. xxix. X
Pueri manſuete & leniter erudiendi ſunt corrigendiqꝫ. Ibidem. X
Pulchritudinē ſuā quidā in deformitatē ſua ſponte verterūt. v. Q
Purgatorij penas qua via euadere poſſumus. xxxiij. D. E
Purum quid ſit. xxiij. F.

Quietum nō reddit alteratio loci: ſed animi compoſitio. xxi. X
Qui vult tecū contendere in iudicio & tunicā tuā tollere: da ei.

Recidiuare a recta via chriſtiane religionis periculoſum. xxvij. Y
Recidiui cauſa & remedia. Ibidem. Z. &. xxviij. A. B.
Rectores reip. ſubditos tueri debent. iij. F.
Rectores reip. nō probroſos: ſed laudabiles reddit doctrina. iiij. R.
Rectores reip. quō ſubditos regere debeant. xxxi. Z.
Receptum ridiculoſum ſub ſpecie confortatiui quidam ſumunt ieiunantes. xxv. H
Regere volens alios ſeipſum prius regat. xxxi. Y
Regis egypti filius naturali inclinatione faber fiebat: xvi. Y
Regibus illiteratis grādis ignominia atqꝫ periculū iminet. xxxij. B
Regnū celorum pro ſtercore mūdanorum ne vendamus admonemur. xxix. H
Religiones diuerſas intrantes vbiqꝫ qđ fugiūt inueniunt. xij. J
Religioſi diſpenſationē in dubijs querentes ſtulte agunt. xv. P
Religioſi correptionibus pijs reſiſtentes: equis ſtatarijs comparantur. xviij. X. Y.
Religioſi preſumentes de ſenimium reprehendunt. xxij. E
Religione intrare an qs poſſit ob neceſſaria corporis acquirēda. xxiij. O

Religionis ingreſſum impedire his caſibus poſſumus. xxxiij. O.
Rhetorica modeſte imbibita vtilis eſt. x. N
Repetitio bonorū temporaliū cur aliqñ dimittenda. xxiij. D
Reprobatio ſua nulli hominum reuelari poteſt. xix. P
Reſpublica noſtra tempeſtate ſic regitur. xxviij. Q.
Reſtitutio male detentoꝝ nunq̃ differenda. xi. Q.
Reſtituenda retinens furtum cōmittit. Ibidem.
Reſtitutionem quidam ad mortem differunt: ſperantes heredes eadē implere que ipſi neglexerunt. Ibidē. P
Romanorum triumphus hoc pacto celebrabatur. ix. V
Roſcius mimica arte peritiſſimus fuiſſe ſcribitur. xxi. Z
Ruſtici cuiuſdam faceta reſponſio ad epiſcopum. xv. D.
Ruſticus quidam pillulas ad quaſcunq; neceſſitates effugandas dedit. xix. B

Sacer locus ab omni tumultu: cōgregatione: cōſilio: cōcione ſocietatum: aut ꝓphano ſeu fedo alloquio imunis eſſe debet. xv. E
Sacramentū euchariſtie nō debet curioſe ſcrutari: ſed ſimpliciter credi neq; per ſenſus probari: ſimile de ouo. xxxiij. X
Sacramentum euchariſtie frequenter ſumentes: hoc faciant cum ſano conſilio confeſſoris. xxxv. G
Sacramēti euchariſtie dulcedinis ⁊ ſaporis carētia hinc ꝓuenit. ibi. A
Sacramentū euchariſtie ſumētes indigne punient grauiter. xi. K.
Sacrū locum ꝓphanantes dñs grauiter puniet. xv. G. H
Sacerdotes ſua officia ſolicite ⁊ feruēter operent. xxiij. P. Q
Sacerdotes horas canonicas ſumma diligētia ꝑſoluent. Ibidem
Sacerdotes quidam nunquam: aliqui raro: tertij crebro: ſed male celebrant. Ibidem
Sacerdotes caſtiores ſint ceteris hominibus: ⁊ cur. xxxv. V
Sacerdoti ꝑmittit femina cohabitare in certis caſibus. xxiij. R.
Sacerdos exaltatus efficit hoſpes ſuoꝝ amicoꝝ. Ibidē. T
Sagittariorum ac baliſtariorum ars contra chriſtianos exerceri prohibetur. xxiiij. F
Sagittantes propter lucrum peccant. Ibidem. G
Sagittare nō omnibꝫ licet: ꝑcipue aūt clericis diſſuadet. Ibidem. H
Sagittare vtrum licet die feſto. Ibidem. I
Sagittandi modus quē laici ac clerici exercere poſſunt. ibidē.
Sagittarius diuinus ꝓlatus eſt: qui arcu nō baliſta vtet. Ibidem. N
Sal excecans ſpiritalem ſtatum hoc eſt. xxiij. O
Sal terre ſunt prelati. xxvij. E
Saltandi tempora indebita que ſunt. xx. M. N
Saltandū non eſt in primitijs ſacerdotum. ibidem.
Saltare an liceat diebus dñicis: aut nocturno tempore ⁊c. Ibidem. N

Index.

Saltare quibus pꝛohibitum: quia clericis ⁊c. xx. O
Saltatio frequenter fit peccatū moꝛtale. Ibidem. P
Saltando non ſufficit habere bonam intentionem. Ibidē. Q
Saltantes in loco nō ꝓbano aut periculoſo redarguunt. Ibidem.
Saltantibus cōſentientes qui ſunt. Ibidem. R. S.
Saltus quidam reputant caſus grauiſſimos. xiij. X
Samſoni multi ſimiles ſunt adhuc in ſecretis reuelandis: ⁊ etiā illud factū exponit tropologice. xvij. Q.
Sancti ſunt montes incaſeati in terra viuentiū. xxxvi. O. P
Sanctoꝝ limina viſitant multi: nō tñ redeunt emendati. xij. R
Sanctoꝝ patrū facta q̄dā potius admirāda q̄ imitanda. xvij. H
Sapiens quis: ⁊ quibus ſignis cognoſcit. i. O. ⁊. xxxvij. S
Sapientis eſt eſſe ſecurum atq; rotundum. xxxvij. T
Sapiens dicit eſſe quadratus illo reſpectu. Ibidem
Sapiētis ē futura ꝑſpicere: p̄terita reſumere: ſeipm̄ examinare. ibi. V
Sapientis via que. xxxiiij. D. E
Sapientie via. xl. nodis inuenit. Ibidē. H. I. K
Sapientiā habent omnes in gratia exiſtentes. i. Q
Sapiens ſtulto acquieſcens ſimul errat atq; damnabit. v. T
Sapiētia quid ſit: eſt nāq; verū bonū hominis. ix. F. H
Sapientia facit homini ſapida vera bona: ⁊ conuerſos ad ſe ducit in vitam eternam. Ibidem. F. G
Sapientia querenda eſt in iuuentute. Ibidem. H
Sapientie bona diuitibus non ſapiunt. ix. I
Sapientia Suſannā caſtam ⁊ a moꝛte ſeruauit. Ibidem.
Sapientiā terrenā colētes ab ea nō liberant exēplo aquile. Ibidē. K
Sapientes huius mundi diaboli rete incurrunt. Ibidem. L
Sapiētes quidā reputari volunt: cū ſint fatui. xv. Z. ⁊. xxij. A
Sapientes quidā ſe reputant: quia copiam habent aſſentatoꝛum ſe ſequentiū: aut ꝓpter cumulū tempoꝛaliū. xxij. B
Sapientioꝛem ſe quiſq; reputat in ſua arte. Ibidē. C
Scabiem in menſa ſcalpere magna incurialitas: ſic neq; in menſa domini ⁊c. xxxv. F.
Scandala nemo eſt qui de medio tollat. xiij. N.
Satiſfactio qualis eſſe debeat. xxxiiij. P
Satiſfactionis mappam quidā vix aſſumunt. Ibidem
Satyꝛi qui ſint. viij. H
Scandala fiunt per omnes ſtatus. xvij. E
Scandalum alijs pꝛebentes qui ſint. Ibidem. G. H
Scientiarum dignitates ⁊ pꝛioꝛitates que. xxvi. G
Scientia pietatis que eſt. x. N
Sciendi modus quis eſt. Ibidem. M
Scientiā quiſq; ſibi congruam ſuſcipiat: in qua perſeueret. xvi. Z

Scientia ſalutis non niſi in egypto venditur. xix. R
Scipio mouit corpus ſuũ ad numeros. xx. L
Scriba malus omni equiti peior eſt in vncia. xxvij. A.
Scriptura ſacra q̃tuor ſenſibꝫ a doctoribꝫ interpretata eſt. xxxij. Z
Scriptores libroꝝ infideles aut imperiti reprehendunt. iij. A
Scripturã ſacrã verbis iocoſis nõ licet irreuerenter illudere. v. Z
Scripturã ſacrã relinquunt quidã: ⁊ inutilibus intendũt. xij. H.
Schluraffen landt) terra ꝓmiſſionis vera patria noſtra eſt. xxxvi. K
Secreta ꝓpria in publico operantes ſtulte agunt. xiij. L
Secreta inimicis reconciliatis nõ ſunt patefacienda. ibidem. M.
Secreta ſumme a familia cuſtodienda. Ibidẽ.
Secreta ꝓpria reuelari indiſcrete fit ſeptem modis. xvij. P.
Secte alioꝝ irrationabilia continent. vi. B
Seducẽtes alios a bona vita i pctõꝝ ſemitã grauiter peccãt. xxxiij. K
Seductorem appellant iudei chriſtum. xxxv. y
Seducentes paruulos ſeu paſſionatos ad peccandum grauiter peccant. xvij. D
Seducẽtes aliq̃s ad mortale: quoſdã ad veniale q̃ ſunt. Ibidẽ. D. E
Semiramis filiũ propriũ duxit in maritum. xxi. I.
Senes non etas: ſed virtus honorabiles reddit. iiij. H
Senes fatui quibus notis dinoſcunt. Ibidem. E
Senes etatem ſuam negantes reprehenduntur. Ibidẽ. H. I
Senes deo veſpertinũ docent offerre ſacrificium. Ibidem. L
Senes quõ conuerti debeant ad deum. Ibidem. N
Senes vix bona cõſequimur q̃ iuuenes exercere neglexĩmus. xxviij. K
Senectus ꝑcioſa res eſt q̃ optat: adepta aũt iniuſte accuſat. iiij. I. K
Senectus q̃etatrix eſt motuũ incõtinẽtie atq; moderatrix. ibidẽ. K. L
Sentimentis ſuauibus ſpiritalium deuotionum non eſt immoderate innitendum. xxxvi. Z.
Sentimentoꝝ ſpiritaliũ gratia non ſemper approbat. xxxv. B. C.
Sepes ex farciminibus contexta in terra viuentiũ homines perfectos ⁊ bonos notat. xxxvij. C. D.
Sepes iam non fiunt ex farciminibus probis ſcilicet viris: ſed ex ſenti bus ⁊ ſpinis. Ibidem. I. K.
Sepes viuẽtes erant apl'i ⁊ coꝝ ſucceſſores immediati. Ibidẽ. F.
Sermo noſter ſit ſale in gratia conditus. viij. M
Serioſi ſunt in triplici differentia. xxij. M
Seruitium dei in progreſſu facilimum efficietur: cum ab initio graue videatur. xxix. G. H
Seruile opus quid. xxxi. D.
Seruus debet eſſe fidelis: obediens ⁊ timoroſus. xxvij. G. H
Seruiendi finis quis eſſe debet. Ibidem. I.
Silentiũ ſignũ ſapiẽtie: cuſtos cõſciẽtie ⁊ mur⁹ ciuitatis aĩe. xviij. E

Index.

Silentiũ operculũ cordis ⁊ frenum inſolentie eſt. Ibidem. D:

Similitudinibꝫ ⁊ metaphoris chriſtus ⁊ ſtoici vſi ſunt. i. y. X

Simplices ſimplicitate columbina qui ſunt. xiiij. P

Singularitas virtutum ſuadetur: ſi conuiuentium mores honeſtatem tranſgrediuntur. xij. R

Singularitatẽ aliqui in religione querunt ob vanam gloriam: nolentes ſe ceteris conformare in cõmunitate illa. Ibidem. Q

Singularitatem ſeculares etiam quidam cõmuni conſuetudini eccleſie preferunt. Ibidem. S.

Singularitatẽ etiã docti qdã querũt: nolẽtes ſalubria coicare. Ibidẽ

Soldani primi ſimilitudo de regno cõſeruando notabilis. iiii. y

Soliciti ſunt quidã circa perpetranda crimina. ix. T

Soliciti circa deum ſe ⁊ proximum qui ſunt. ix. Q

Soliciti nimis circa temporalia aranee comparant Ibidẽ. T

Solicitudo circa tẽporalia quando licita. Ibidem. ⁊. xxij. B

Solicitari circa impoſſibilia aut de imptinentibꝫ ꝗ̃ vanũ. ix. H

Soliciti de futuris ex diffidentia ſtulti ſunt. Ibidem. y.

Soliciti de alienis aut ſuorum defectuum in conſideratione reprehenduntur. Ibidem. X

Solicitudinẽ quidã tollendã aſſerũt nihil retinentes. xxij. S.

Solicitudinẽ maximã habẽt aliqui de minimis rebus. ix. X

Solicitudo nõ oĩs ſed ſuperflua a dño prohibet. ix. y. ⁊. xxij. T

Solicitudinis exemplar ſit nobis formica. xxij. U

Somnolentia in oratione ⁊ p̃dicatione reprehendit. xxxi. F

Speculũ fatuoꝝ Sebaſtiani Brandt cõmendatur i. G. H. J

Speculũ Plato peregrinans perſepe inſpiciebat. i. L

Speculũ hoc fatuoꝝ ⁊ eius p̃dicatorẽ cõtemnẽtes corripit. i. T. U

Speculi fatuorum ⁊ eius predicatoris laus atq; defenſio. i. Z. ⁊. ij. A. B. C.

Speculã pueri ac fatui frangere ſolent: nõ ſic prudentes. ij. G

Spes longioris vite eſt cauſa dilationis bonoꝝ. xi. Q.

Speculũ in quo gloriandum ⁊ exultandum. xx. E

Spinis comparant prelati mali. xxxvii. G

Spiritusſanctus in electionibus ſanctoꝝ prelatorum apparuit in ſpecie columbe: nunc autẽ coruus electionibus noſtrorum prelatorum ineſſe creditur. xxxvii. J. R

Spiritusſanctus dicitur columba aſſata: que inuolat ori hiantium in regione celeſti. Ibidẽ. H

Spiritalẽ ſtatũ ſuſcepturi tres obſeruabũt regulas. xxiii. P.

Spiritali ſtatui aliqui quoſdã dedant: mala aũt intentione. Ibidẽ. S

Spiritalẽ ſtatũ ingredi volens que intendat. Ibidem. M

Spiritalẽ ſtatũ aliqui ꝓpter voluptatẽ: alij ꝓpter appetitũ diuitiaꝝ: tertij ex ambitione dignitatum ſolent ſuſcipere. Ibidem. N

Stercora ſunt quecūqȝ in hoc mundo: voluptates ꝛc. xxix. F
Studentes nō multas vniuerſitates perluſtraſſe: ſed ſcientiā ex eis reportaſſe gloriari debent. xij. L
Stultus: fatuus: inſipiens: inſulſus differunt: ꝛ quomō. i. R. S
Stultus vnde dicitur. Ibidem. S
Stultus nō recipit verba prudentie: ꝛ que. Ibidē. T.
Stulto an ſit peccatum ſua ſtultitia. ij. R
Stultitia ex duobꝫ prouenit: maxime aūt ex luxuria ij. L. N. R
Stultitia voluntaria vnde proueniat. Ibidem. Q
Subditos tueri debent reipublice rectores. iij. F
Subditos quidā deſpiciunt tumore ſuperbie inflati. xix. F
Superbire de ornatu corporis ꝙ ſtultum hoc ſit. xxx. I
Superbia feminarū in ornatu corpis multis nociua eſt. Ibidem. K
Superbus ac humilis ſcutelle ac globo comparantur. xxvi. R
Superbia eſt mater omnium nouitatum. iiij. P.
Superbi montuoſas vias ſimiles lepori ambulant. xxxiiij. E
Superbia habet ſuas cautes. xiij. Q
Superbiunt quidam de bonis ac ex ſe habitis vel de bonis que eis nō inſunt: precipue prelati. xx. B. E. F
Superbientes de vanis ac inutilibus reprehendunt᷑. Ibidem. H
Superbi ſimiles onagro ꝛ veſpertilioni. Ibidem. ꝛ. xxij. L.
Superborum varie note. xxx. F. G. H
Superbos in quibus libido dominandi: que pene ſequunt᷑. Ibidē. K
Suſurro ac detractor quo pacto differunt ac cōueniunt. iiij. T
Suſurronum mos hic eſt: ꝛ directe cōtriant᷑ deo: quare filij diaboli recte vocitantur. iiij. V. Y
Suſurrones cauere ſolent ne manifeſtentur. Ibidem. Y
Suſurronum mater inuidia. Ibidem

Tacendi tempus tunc eſt. viij. N. O
Tactu querentes voluptatē qui ſunt: ꝛ quō peccent. xvij. K. L
Talenta nobis cōmiſſa hec ſunt. xxxiij. Q.
Talentorum quinqȝ genera reperiuntur. Ibidem. ꝛ R.
Talentū nullū habentes magnū a deo donū ſe habere ſciant: ꝛ ſtudeāt lucrari aliquid etiā cū nihil habeant. Ibidem. S.
Temeritas in agendis ſumme eſt cauenda. v. A
Temporis inequalitatem inique ferentes ſtulti ſunt: quod exemplo cuiuſdam eremite oſtenditur. x. S
Temporalia noſtra ſunt duplicia: ꝛ que dimittenda. xvij. I.
Temporalia quidam preponunt eternis. xix. Q
Tempus redimere hoc modo dicemur. xxiij. E
Tentationes graues: inſolitas: iuſtos perturbantes que ſunt. xvij. T.
Tentationibus varijs obruti que ſeruare debent. Ibidē. V

Tentationes diabolice ſagittis comparantur. xxiiii. R.
Tentationib9 nō reſiſtentes ceruo comparantur. Ibidem. S.
Terra inuenta cuius ſit domini. viii. R
Tepiditas deo maxime diſplicet. xx. F.
Teſtamētarij ſi bona pauperib9 legata: heredib9 poſſint pſtare. xxii. Y. Z
Titulus vnde dicatur. ij. H.
Titulorū magiſtraliū cupidi: ſtulti reprehenduntur. x. P
Theoloniū Chriſtus pro ſe ꝛ Petro dare iuſſit: ꝛ cur? xxiii. A.
Theſaurus inuentus quib9 caſibus eſt reſtituendus? viii. R. S.
Totyla rex Gothorū falſo iudicabat de quodam epo. xi. E
Traianus de ſua affabilitate nimia ab amicis reprehendit. xxi. H
Tribulationes equo animo ferende: acſi a deo miſſe. xxiiii. N. ꝛ. xxix. A
xxvii. E. quia celum aperiunt.
Tribulationū cauſas querentes ſcire fatui ſunt. xxviii. P
Tribulationes hominū a peccato cauſam ſumunt. xxviii. Q
Tribulationū ꝛ plagarum remedia que? Ibidem. S
Tribulantur boni ꝛ innocentes: cur? mali ſimiliter: tamen aliter ꝙ boni. Ibidem. T. V. ꝛ. xix. B.
Tribulando bonos deus modum tenet fabri ferrarij. xxviii. X.
Tribulationes hic patienter ferentes pfectam habent leticiā. xxix. N
Triſtantes de morte ſtulti ſunt. xiii. A
Triſtes eſſe ꝯſolandos Chriſtus exemplo ꝛ verbo docuit. xii. Z
Triſticias Chriſtus docuit eque ferendas. Ibidem.
Triſticie finis eſt felicitas. ibidem.
Triſtari de bono alterius quintupliciter fit: ꝛ non eſt ſemper inuidia. xviii. M. N
Triſtandi recta ratio hec eſt. xxvi. R
Triſtitia ſpiritualis odibilis eſt deo. xxxi. R
Triumphus apud Romanos triumphatori fiebat ſic? xxviij. Y
Tube predicatio ꝛ tubicini predicator comparat. xxxiij. F. G
Tullus Hoſtilius ex paſtore pecorū Imperator factus. xxxij. E
Turpes geſtus ſeu facta exercens redarguitur. xxiij. F. G
Turpia verba loquentes non ex bono ac puro corde veniunt: ergo chriſtiano homini cauenda. xxiij. I.
Turpia p ſolatio pferens eſt auriga ad inferos ducens. Ibidem.
Turpia loquentes puniunt ſicut duo de qbus exemplum. ibidem. K.
Tribulationes manifeſtantes: vt conſolationes inde hauriant: ſtulti ſunt. xvij. Z

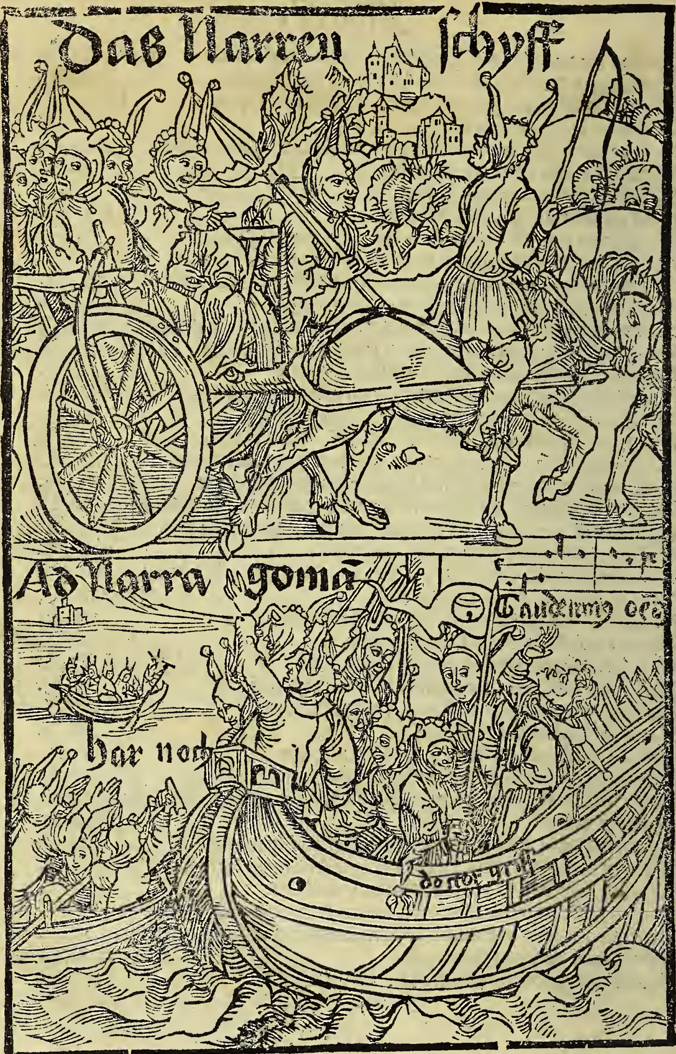
Vana gloria in actu virtutis ſumme cauenda. xxv. X.
Vana gloria ventus periculoſiſſimmus eſt montes ſpirituales transſferens. Ibidem. Y.
Vanis ꝛ inutilibus innitentes ꝙ fatue agant. xx. D.

Uanum varijs modis ſumitur. Ibidem. G
Uenantiū quidam pro venenantiū populo expoſuit. ij. A
Uenatio multiplex eſt: ⁊ qͤtatiua ſeu recreatiua qñ licita. xxiij. X. Y
Uenatio ſubditis prohiberi poteſt in caſu. xxiij. A.
Uenantes cū damno aliorū ad reſtitutionē tenentur. xxiii. Y.
Uenari ſubditorū impedientes ad reſtitutionē tenent̄. Ibidem. Z.
Uenari vtrum liceat clericis. xxiij. G
Uenari propter vtilitatē: quando licitum. Ibidem. D
Uenari ex voluptate ⁊ ſi liceret: tñ maxima ſtulticia. ibidem.
Uenant̄ quidā ex vanitate: gloriā inde ꝯſequi ſperantes. Ibidem. E
Uenatorū fatuitas ꝑ exemplū oſtendit ꝙ vtilis ſit. Ibidem. D. E
Uenus qua figura apud veteres deſcribebatur. vi. N. O.
Uenus roſis ornatur quia rubet ac pungit: ⁊ tres iuuenculas habet aſſiſtentes. Ibidem. P. Q
Ueneris figura luxurioſos veteres notari volebant. vi. O.
Ueritatis doctrina quandoqꝫ intercipienda: non tamen falſitas predicanda. xvij. J.
Ueſtimentorū ornatus atqꝫ exceſſus ꝙ deteſtabilis. iij. Z
Uiam diaboli ambulando fatui ſequūtur multitudinem euntium: ſimiles ſimie. xxxiij. B.
Uia duplex nobis propoſita. xv. J. K.
Uia peccatorum lata faciliſqꝫ ad eundum a quibuſdam eligitur: et cur. xxi. K. ⁊. xxxiij. B
Uiam peccatorum (quam totus mundus tranſit) preeligentes penam ſentient. Ibidem. K. L.
Uias difficiles ambulant peccatores in hac vita. xvi. M.
Uia ad virtutes: ad coronam: ad ſapientiā que. xxxiij. H. J. K.
Uia ſtultorum valde trita hec eſt. xxiii. Z
Uia diaboli in principio lata: in progreſſu difficilior in fine autem arctiſſima. xxxiij. A. E
Uia ſapiētie in initio arcta: in ꝓgreſſu latior: in fine latiſſima. Ibidē. E
Uia fatuorum a ſapientum via ita ſecernitur. ibidem. F.
Uiam celeſtē pauci ambulant: quidā eam abhorrent: ⁊ cur. xvi. N
Uiam peccatorū relinquere: ⁊ celeſtē ingredi docemur. Ibidem. P.
Uitia anime nō corrigunt̄: niſi inquantū reſpiciunt burſam. ix. R
Uigilare docemur ſemper: virtutibus armati incedentes: quia incerti ſumus de inuaſione. xxxiii. Y.
Uincere docemur quod intra nos eſt. xxi. X
Uindictam lento gradu deus immittit. vi. B
Uindictam paruam appetere etiam cum conſenſu veniale eſt: ſed magnam: mortale erit. xii. M. N
Uindicta reſeruanda deo. Ibidem. N.
Uirtus eſt cauſa cuiuſcumqꝫ honoris. vij. T.

Index.

Virtus lacteus fons eſt in domo propria naſcens. xxxvi. T. V.
Unicornem quidam fugiens incidit in baratrum. xiiii. X.
Virgines oleum in lapadibus ſuis habeant: ⁊ quale? xxiii. V.
Virtutes diſcere quid ſit? ix. F. G.
Virtuoſus propter deriſores ab operibꝫ bonis nō deſiſtat. xiiii. H.
Virtuoſi actus hinc appellantur. ix. G.
Viſus eſt ſenſus nobiliſſimus. i. A
Vita noſtra nauigio comparatur. iiij. M
Vita longa non eſt ſumenda a viuacitate aut ſanitate. xi. S.
Vitam longam ſperantes de lumine ſumant experimentū. Ibidem.
Vitam ſperantes longam debile ponunt fundamentum. xi. P. Q.
Vitalius lupanar publice intrans: recte agebat. xvii. H.
Vitam longam viuentes cathenā ſibi fabricant peccatorum. xxviii. J
Vitulum labiorum noſtrorum offerre deo debemus. xxx. D
Viuendi modus atqꝫ ſtatus certus eligatur. xij. G.
Voluntas appetitus ſenſitiui ſic ⁊ intellectiui differunt. xxxi. S.
Voluptati deditus ratem trahenti comparatur. ix. P.
Voluptatē querentes in actibꝫ venereis ſtulti maximi ſunt. xvij. R
Voluptatē in ſenſibꝫ querentes quō peccent: ⁊ ſtulti ſint. Ibidem. M
Voluptatē querentes carnalē: lac a mamillis ſugunt. ibidem. N.
Voluptatē carnalē Chriſtianꝰ fugere debet: exemplo Chriſti. ibidē. O.
Voluptuoſi fatui magni: penas maximas expectare hn̄t. Ibidem.
Voluptuoſis eueniet quod Sampſoni. xvij. S.
Vſurarij nedum ſtulti: ſed ⁊ homicide, ꝓditores ⁊ latrones xxx. S.
Vſurarij cur raro conuertuntur? Ibidem. T.
Vſurarij ſimiles bufoni: ⁊ inferno deteriores. xxx. V
Vxores quidam fruſtra comendunt. ix. O.
Vxor libidinoſa ſimilis galline: aut equo. xi. X. ⁊. xij. D. E.
Vxoribus quidam quodcunqꝫ libet admittunt. xi. Y.
Vxores quo pacto cuſtodiendi? ⁊ qui cuſtodes? Ibidem. Y. Z
Vxorem non laudet maritus. xij. A
Vxorē Candaulus oſtendit cuidā nudam: a quo cognita. Ibidem.
Vxores ſuas quidā ad adulterandū ducunt: hoc pacto. Ibidem. D
Vxor cuiuſdam dedit marito optionem: an caſtam aut adulterā eam habere vellet. Ibidem.
Vxoribus quidam occaſionem adulterandi prebent. xij. E
Vxorem habens fedam: in eptam: aut ſenē quid faciat. Ibidem. F.
Vxorum puerorū ve mortem triſtari vanū eſt. xiij. L
Vxores habentes tanq̄ non habentes ſic intelligitur. xviij. J.
Vxorem quidam mortuam contra fluminis curſum queſiuit. xxi. L
Vxorem alij nutrire fatuus eſt. xxvi. T.
Vxores ab inhoneſto ornatu mariti cohibeant. xxx. O

Finis.

Das Narren schyff
Ad Narra gonā
Gaudeamꝰ oē
har noch

Introductoriũ in ſpeculũ fatuoꝝ. I

Dominica Quinquageſime: que erat altera Mathie.
Anno domini. M. CCCC. xcviij.
Quid tibi vis faciam? Domine vt videam. Luce. xviij.
Euangeliũ primo recenſuit omni die.

Petijt cecus hic prudẽter ſibi viſum reſtitui: eo ꝙ nobiliſſi- A
mus ſit ſenſus ⁊ multaꝝ differentiarũ oſtenſiuus: primo
Metaphiſice. Et ſine viſu plane miſer eſt homo: quecũqȝ
alia tẽporalia poſſederit. Angelo Raphaeli ſalutãti To-
biã cecũ: et dicẽti: Gaudiũ ſit tibi ſemꝑ. reſpõdit Tobias
Quale gaudiũ mihi erit: qui in tenebris ſedeo ⁊ lumẽ ce-
li non video? Tob. v. Significat nobis hic cecus mendicus peccatorẽ:
vtiqȝ quo ad interiores oculos cordis ſui cecũ: neqȝ ſe neqȝ deũ ſufficien-
ter cognoſcentẽ. Sedeat hic ad viã: appropinquet deo: ſaltẽ ſe pparãdo
ad gratiã quantũ poteſt. Sit hoc ex naturalibꝰ: cũ generali dei influẽtia
ſm Scotũ: aut ſpeciali motione quadã diuina ſm beatã Thomã. cla-
met: Miſerere mei fili David. Et pculdubio nõ deerit ſibi: ſed ſtabit
dicetqȝ tibi verbũ thematis: Quid tibi vis faciã? Tũc tũc reſpõde: Do-
mine vt videã: ⁊ te me qȝ cognoſcã. Petijt ſic videre b. Augu. in ſolilo- B
quio: vbi ratio eũ alloquit̃ dicens: Ora qȝ breuius potes. Et rñdit Au-
guſt. Deus ſemꝑ idẽ: nouerim te: nouerim me. Breuis nimirũ ⁊ pfecta
oratio: oĩa q̃ ad ſalutẽ ſunt neceſſaria cõtinens. Petit vt deũ cognoſcat
⁊ ſe: id eſt dei potentiã: ſapientiã: miſericordiã ⁊ ſui miſeriam. Cognitio
potentie generat timorẽ: cognitio ſapiẽtie inducit ad cordis cuſtodiã et
cõſeruationẽ: cognitio miſcdie generat ſpem ⁊ amorẽ: cognitio ꝓprie mi-
ſerie generat humilitatẽ. Et quid ergo deerit homini habẽti talẽ cogni-
tionẽ? Plane nihil: timor faciet eũ vitare malũ: cuſtodia cor facit purũ:
amor ſolicitat ad bonũ: humilitas aũt eſt cuſtos omniũ p̃dictoꝝ. Ma-
gnũ bonũ ⁊ oĩs boni initiũ: ſuĩpſius cognitio. Malũ magnũ ⁊ maxi-
moꝝ maloꝝ principiũ: ſuĩpſius ignorantia. Inde nimirũ ꝓuenit peri-
culoſiſſima ſecuritas: vt hõ ſine timore viuat: nihil de morte: nihil de in-
ferno vel de extremo iuditio: aliiſqȝ merito tremendis recogitat. inde in
vitia iugiter de vno cadit in aliud: ⁊ tandẽ in interitũ eterne dãnatiõis
cecus ruit ⁊ p̃ceps. Utinã ſaperẽt ⁊ intelligerẽt ac nouiſſima ꝓuiderent
aperiẽtes oculos ſuos priuſqȝ in eternũ perirẽt. Ceteꝝ ſeipm̃ cognoſce- C
re: hoc via eſt ad ſummũ bonũ: hoc facit hominẽ timoroſum: cautũ: hu-
milẽ: declinare a pctĩs: ⁊ ꝑ ꝯſeq̃ns a dãnatiõe ꝑpetua: q̃ eſt pctõꝝ ſtipẽ-
diũ ⁊ regna adipiſci celeſtia. Viſitãs ſpeciẽ tuã nõ peccabis: ait Job ca.
v. Dicit̃ in ſpeculo hiſto. li. iij. ca. cix. ꝙ olim apud delphos ſcriptũ fuiſſe
legit̃ in vetuſtiſſima tripode Apollinis famoſiſſimũ illud oraculũ: con-
ſulenti quõ ad beatitudinẽ ꝑueniret. reſponſuꝫ Gnoti ſe auton: id eſt no-
ſce teipm̃. Huius aũt ſententie nõ eſt credendũ Apollinẽ fuiſſe autorẽ

vel inuentorē:ſed potius furē:furatus eſt eñ eā de pſenti loco. Idē eſt eñ noſcere ſeipm qđ ſpeciē ſuā viſitare. Aut certe de illo loco Cantic. cāticoꝝ. Niſi cognoueris te o pulchra iter mulieres. Egredere ꝛ abi ꝛc.
D Hanc aūt ſentētiā vel potius hoc furtū Apollinis ſatyricus noſter Iuuenalis ſatyra.xi. diuinā ac celeſtē ſententiā appellat: ꝓpter ſummā vtilitatē que in illa cōtinet: ait eñ: Illū ego iure deſpiciā: Den ſol ich billich oder von rechts wegen verachten. qui ſcit quāto ſublimior Atlas Omnibus in libya mōtibꝫ:hic tñ idē Ignoret quantū ferrata diſtet ab arca. Sacculus e celo deſcēdit gnoti ſe auton. Quod eſt dicere:ſtulta ſciētia eſt ꝛ inſipiens ſapientia ſuꝑuacua noſcere neceſſarijs ignoratis. Quid eñ prodeſt hoi ſcire metiri mundū ꝛ neſcire ſeipm? Abſqꝫ hac ſciētia nihil mortalibꝫ eſt vtile:nihil hoibꝫ ſalutare. Hec in primis neceſſaria eſt: etſi ſola ſit ſufficit. docet eñ hominē timere deū: cauere peccatū: diligere proximū:terrena deſpicere ꝛ amare celeſtia. Hec Helinandus. Planc (vt ait b. Bernardus) multi multa ſciunt: ꝛ ſeipſos neſciūt: alios inſpiciūt: ꝛ ſeipſos negligūt. Sed nunqd Apollo ſponte hāc veritatē hominibꝫ pfuturā reſpōdebat? Nō: ſed inuite. demones qñquidē plerūqꝫ pferūt veritatē: ꝛ bene cōſulunt hoibꝫ: nō ſpōte: ſed inuiti neceſſitate coacti: videlicet a poteſtatibꝫ ſuperioribꝫ ſanctoꝝ ſcꝫ vel angeloꝝ vel dei. Sicut legimus de illo demone in demoniaco habitante: quē btā Brigida interrogauit dicens: Dic mihi verbū dñi. Cui demon ꝑ obſeſſum cōtinuo reſpōdit audiēte ꝑplo: Brigida time deū: ꝛ timeberis ab oibꝫ. Nunqd diabolus timoris ꝛ amoris dei poteſt fieri voluntarius pdica-
E tor? ſed coactus hec dicebat ꝛ inuitus. Sic ꝛ Apollo aut ſaltē non docendi: ſed fallendi aīo ſponte dictū ambiguū noſce teipm ꝓtulit. qđ non putabat in bonā partē. i. in argumentū humilitatis: ſed ſuperbie (quēadmodū Macrobius fecit) accipiendū. Habetis fratres: qꝫ vtile ſit cognoſcere ſeipm: qꝫ neceſſariū vt aperiant oculi nři: vt videamus lumen qr in magno periculo cōſtituimur qꝫdiu ceci manemus: iugiter clamandū ad dñm: Ieſu fili David miſerere mei: fac videā: aperi oculos meos videā te: videā me. Roga eū vt ſtatuat te ante faciē tuā: vt videas vitā tuā ꝛ teipm cognoſcas. Speculū tibi exhibeat: in q̄ te ſpeculari poſſis: videre maculas tuoꝝ defectuū ꝛ miſeriaꝝ: vt inde tibi vileſcas: deo te ſubdas: de te diffidas ꝛ deſperes: ꝛ ſub potēti manu dei humilieris. O
F vtinā nobis tale eſſet speculū: pcioſiſſimū vtiqꝫ ꝛ oī terreno pcio maius Oſtēde nobis ſpeculū hoc: ꝛ ſufficit nobis: q̄ nos miſeri ceci illuminati miſerias nřas ꝛ pctā cōſpicere ꝛ ſpeculari poſſimus. Da ꝛ pſtabimus quicqd volueris: expone nobis venale: ꝛ pcio non parcemus. Speculū hoc emere nō oportet frēs: nō lōge eſt a vob: ſed in prōpto locatū. Scrutare ſuppellectilē: luſtra angulos dom⁹ tue: fortaſſis illuc a te reiectū eſt dudū ꝛ neglectū: opertū pulueribꝫ: ſi tñ nō ruptū. Forſitan ais: Neſcio qđ dicis: plura habeo ſpecula in oī loco domus mee: in cubili: in ſtuba: in coquina ꝛ ſalario: vt ſemꝑ prōptū ſit in q̄ faciē meā ɔtēpler. Mētior

ſi nō etiā i ſacculo tuo aut ſiuu paruulū circūfers pugillare ſiue enchiri- G
dion ſpeculū: vt i tēplo ⁊ foro cū libuerit te ſpeculari poſſis. vtiqꝫ: ſed i
his oībꝫ maculas has q̄s cōmemoras ⁊ deſpectꝰ ꝯtēplari neq̄o. Jtaqꝫ d
q̄ ſpeculo loq̄ris neſcio: intēdis forſitan de ſpeculo fatuoꝝ. Tu dixiſti
o ſoror: recte cōiectas prudētiſſime calles: h̄ eſt ſpeculū illud p̄cioſū tibi
q̄ꝫ vtile: in q̄ clariſſime maculas faciei aīe tue videre poteris. Hinc em̄
ſpeculū fatuoꝝ cōmēdat: ꝙ ad cognitionē ſuiꝑſiꝰ oībꝰ plurimū ꝯducat
h̄ iacet apd̄ te ꝯtēptū ſine vſu ⁊ reputatiōe. Proh dei hoīmqꝫ fidē ꝓpter
h̄ (inq̄s) tāta circuitiōe vſus es? horſuꝫ tātꝰ hiatꝰ? Parturiēt mōtes: na-
ſcet ridiculus mus. ſpeculū fatuoꝝ: ad h̄ ne me cōponere ſuades? heccine
margarita ē illa quā p̄cioſiſſimā appellas? Eſt vtiqꝫ: neqꝫ me penitet ita
dixiſſe. Sꝫ audi ⁊ ignoſce: ſi tn̄ iniuſte te offendero. Dū rigido foditore H
dū q̄ritat eſcā: dū ſtupet inuēta iaſpide gallus ait. Res vili p̄cioſa loco *Versus*
miriqꝫ decoris Hac in ſorde iaces: nil mihi meſſis habes. Si tibi nūc
eſſet q̄ debuit eſſe reptor: Quā fimus ſepelit viueret arte nitor. Nec tibi
cōuenio: ne tu mihi: nec tibi ꝓſum: Nec mihi tu ꝓdes: plus amo cara mi
nus. Tu gallo ſtolidū: tu iaſpide dona ſophie. Puchra notes: ſtolido
nil placet illa seges. Jntelligis me q̄ dico? habes colliriū o cece: ⁊ tuipſe
oculis tuis applica ⁊ ſuppone: forſitā manū chirurgici horreres: ⁊ tuip̄e
ſuauiꝰ applicare noſti. Ego aūt iteꝝ dico: ſpeculū h̄ depromēdū ē ex ſcri
nijs: ne dicā ex fimis ⁊ pulueribꝫ: vbi hactenꝰ delituit ⁊ iacuit cōtēptū:
nūc aūt extergēdū ⁊ an̄ faciē oīm nr̄m ſuſpēdendū: ſiq̄dē oī etati cōgruit
oīm maculas oſ̄dit. Precioſum reputatū eſt a bonis reꝝ eſtimatoribꝫ J
ꝟbo ⁊ ſcripto: ⁊ qd̄ ſapiētes reputāt tu nō deſpicies niſi deſipias: ⁊ ſtul
tus ſis inſipiēſqꝫ: q̄n potiꝰ eo ad oīa vtaris. Vis noſſe q̄ ſis ſpeculū intu
ere: ⁊ dicet tibi. Vis noſſe ad q̄d natus? interroga ſpeculū ⁊ dicet tibi.
Vis noſſe q̄re tot ſint ſtulti? iterroga ſpe. ⁊ di. ti. Vis noſſe q̄le gaudiū
ſit ſapiēti? inter. ſpe. ⁊ di. ti. Vis noſſe ſtultoꝝ p̄iculū? inter. ſpe. ⁊ di. ti.
Vis noſſe iocūda ⁊ ſeria: dulcia ⁊ vtilia: ⁊ vtile dulci mixtū: legito ſpe-
culū. Vis tandē noſſe curſum mūdi interroga ſpecu. ⁊ di. ti. Nemo eſt
frēs cuiuſcūqꝫ cōditionis aut ſtatus: cui nō cōgruat. Diuites ⁊ paupes
fatuitatis ſue miſeriā hic cōteplari pn̄t: doctis indoctiſqꝫ aptū. Nō effu
giet theologus: nō canoniſta ⁊ legiſta: medicus artiſta vel poeta. Jntel
liget p̄terea inductus quiſqꝫ: neqꝫ ſplendor eū ſpeculi reuerberabit. Ec
ce em̄ lingua nr̄a vernacula theutonica (ea quā cū lacte in Alſatia ſupe
rioris Germanie ſuximus) cōſcriptū eſt: depictū q̄qꝫ imaginibꝫ ꝓ his q̄
literas legere nō nouerunt. Jnueniēt ſe p̄terea hinc ſpirituales ⁊ ſecula K
res: rectores ⁊ ſubditi: iuuenes ⁊ ſenes: femine ⁊ mares: oēs tādē cuiuſ
cūqꝫ artificij ⁊ negociationis. Nimirū ꝙ cōmune oīm artificiū hic tāgit̄
in q̄ ſe exercēt etiā oēs opifices. Et qd̄ illud eſt? Fatuitas: Narrēwerck
das triben alle hantwerck. Da mihi opificē cuiuſcūqꝫ artis qui nō im
miſceat ſtultitias. Et quid ſunt q̄ſo curioſitates: doloſitates fraudes:
auaritie: ⁊ alie ſimiles diffo rmitates que ab opificibus cōmittuntur:

ꝙ ſtultitie: ſaltē effectiue: ꝙuis non formaliter. Itaqꝫ cū a te quiſpiā in
quiſierit: ꝛ quid ꝑdicabit aut ꝑdicat doctor noſter: Reſpōde audacter
cuicūqꝫ ꝛ cuiuſcūqꝫ ſtatus ꝑdicat ꝛ ꝑdicabit: de tuo artificio: ꝙ ſi ꝑceſſe
L rit querēs ꝛ qđ eſt illud artificiū: was hāt werck: Reſpōde: Es iſt nar/
ren werck. Quid multa: auriculas aſini ois hō habet. Et ois hō men/
dax: ꝛ nō iuſtificabit in ꝯſpectu dñi ois viuens: ꝛ nō eſt qui faciat bonū
nō eſt vſqꝫ ad vnū. Habes ecce materiā: habes ꝛ vtilitatē huius ſpeculi
Nō ergo cōtemnendū: ſed circūferendū: in eo ſe cōtēplandū: vt teipm co
gnoſcas. Plato (vt Flauianus hiſtoriographus refert: ꝛ habet in Po
licra. li. viij. ca. xij.) faciē ſuā ſepe videbat in ſpeculo: nō curioſitatis vel
cōpoſitiōis gratia. ſed vt videret quantū peregrinatio ſtudij feruor: acu
mē tpis: ꝓceſſus etatꝫ de naturali ſtatu mutaſſet faciei inditio: vt ſerua
ret ac releuaret naturā: ne labore inſueta dieta corrūperet. Si ſic Pla/
to ꝓ ſue nature releuatione ſpeculū freqnter inſpexit: cur nō tu ꝓ anīe et
moꝝ cōpoſitiōe in ſpeculo hoc in faciē aīe tue ſpeculareris: Aptū plane
ꝙdiu in hac vita ſumus perigrinantes cū Platone: vt etiā ſpeculariter
nō a ſpecula: ſed ſpeculo viuamus. Queadmodū in hodierna epl'a in/
nuit: etſi ad aliū ſenſum. Uidemus nūc (ait apl's) ꝑ ſpeculū in enigma/
te: tūc aūt facie ad faciē. Nedū in ſpeculo fidei reſpectu dei: ſed i ſpeculo
ſcripture ꝛ moraliū doctrinaꝝ reſpectu nrī. vt ſic iuxta orationē bti Au
gu. ſuperius tactā noſcamus deū ꝑ fidē catholicā: ꝛ noſipſos ꝑ moralē
M doctrinā. Clamat cecus ꝛ illuminari petit a dño: vt ſe ꝛ dñm ſpeculet:
ꝛ ita factū eſt. Unde ipē in laudes dñi eū magnificās ꝓrupit: ſed ꝛ ois
plebs dedit laudē deo. Ita futurū ꝛ ego ſpero. Multi ſunt timeo qui
floccipēdūt ſpeculū hoc ꝛ me: qꝛ ipm predicatū ire ſtatuo: queadmodū
deo cōcedēte quarta feria dicet. Sed ita tādē cōfido qꝛ eueniet: ꝙ poſt
finē ꝑdicationū haꝝ ꝛ clamorū multi ex cecis aīo illuminati deū magni
ficabūt: ꝛ ꝓli qui prius cōtradicebāt ꝛ increpabāt cecos clamātes etiā
ipſi laudē dabūt deo. Qui eſt benedictus in ſecula Chriſtus dñs.

Feria quarta Cinerum.

Non recipit ſtultus verba prudētie: niſi ea dixeris que ver ſant in corde eius. Prouerbioꝝ. xviij. Euange. Matthei.

N Statui occaſiōe verbi ꝓpoſiti dicere primo qd ſit ſapiēs. Scđo
quis inſipiēs: ꝛ q̄ differētia inter ſtultū ꝛ fatuū. Tertio que ſint
illa verba prudētie q̄ ſtultus nō recipit. Quantū ad primū: qd
eſt ſapiēs: Reſpōdeo breuiter poſt doc. ſctm̄ ſcđa ſcđe. q. xlv. dimiſſis
multis acceptionibꝫ quas tangūt doctores: ꝑcipue Holkot ſup libros
O ſapiētie. ꝛ Jo. Buridanus. vi. ethicoꝝ. Qꝫ ſapiēs homo eſt q̄ ita diſpo
ſitus eſt: ꝙ pōt habere rectū iudiciū circa diuina cōſpicienda ꝛ cōſolēda
Importat eñ ſapiētia quandā rectitudinē iudicij ſm ratiōes diuinas
Nā ſm phm in primo meta. Ad ſapientē ꝑtinet cōſiderare cauſam altiſ

ſimã: ꝑ quã certiſſime de alijs iudicat̃: ⁊ ſm quã oĩa ordinari oportet
Et capiam⁹ ſimile in artib⁹ in medicina ⁊ architectura: vt b. Thomas
exẽplificat. Jlle appellat̃ ſapiens medicus vel architectus qui cognoſcit
cauſam altiſſimã in medicina ſiue architectura: ⁊ ꝑ eã poteſt de omnib⁹
que ſunt illius generis: ſcꝫ medicine ſiue architecture iudicare ⁊ ordina
re. Jtẽ in economia ſapiens paterfamilias: qui pacẽ ſue domus inten
dit: vel ſi alius finis eſt vlterior: ⁊ ſm exigentiã hui⁹ ordinat oĩa. Sic
politicus: qui pacẽ cõitatis intendit. Hi appellant̃ ſapiẽtes nõ ſimplici
ter: ſed in hoc genere. Jlle aũt ſimpliciter dicit̃ ſapiens ꝗ cognoſcit cau
ſam altiſſimã ſimpliciter que eſt deus: inquãtũ ꝑ regulas diuinas oĩa
poteſt iudicare ⁊ ordinare. huncgnomonẽ adhibet in iudicãdis actib⁹
ad hoc exẽplar reſpicit: inde depingit: ad hoc lumẽ videt ⁊ diſcernit oĩa
Manent alij ſapiẽtes in ſuo genere citra has regulas: puta qui ſolũ bo
nũ reip. tẽporale reſpiciũt: nõ curantes ſi ſit ſm regulas diuinas vel nõ P
ſapientes igit̃ nõ ſunt ſimpliciter. Sed q̃ris: Et vnde ꝓuenit hoi recti-
tudo talis iudicij? Dico ꝙ ex duob⁹. Primo ꝓpter ꝑfectũ vſum ratiõis
Alio mõ ꝓpter quandã cõnaturalitatẽ ad ea de qb⁹ eſt iudicandũ. Sicut
verbi gratia: de his ꝗ ꝑtinẽt ad caſtitatẽ ꝑ rationis inquiſitionẽ recte iu
dicat ille ꝗ didicit ſciẽtiã moralẽ: ſed ꝑ quandã cõnaturalitatẽ ad ipſa ꝫ
recte iudicat de eis is qui habet caſtitatis habitũ. Sicut circa res diui
nas ex rationis inquiſitione rectũ iudiciũ habere ꝑtinet ad ſapientiã ꝗ
eſt virtus intellectualis: quã habet theologus ⁊ metaphyſicus bon⁹ vel
malus. Sed rectũ iudiciũ habere de diuinis ꝑ quandã cõnaturalitatẽ
ad ipſa ꝑtinet ad ſapientiã: ꝗ eſt donũ ſpũſſcti. Sil'e de medico ⁊ egro
to: quoꝝ vterqꝫ nouit morbũ: ſed hic ꝑ cõnaturalitatẽ: q2 eũ patit̃. ille ꝑ
ſuã rationẽ ⁊ habitũ intellectiuũ ſcꝫ medicine artẽ: ſic in ꝓpoſito. Sic di
cit̃ de Hierotheo: ꝙ ꝑfectus fuit in diuinis nõ ſolũ diſcẽs: ſed ⁊ patiens
diuina. Hec aũt cõpaſſio ſiue cõnaturalitas ad res diuinas fit ꝑ chari
tatẽ: que quidẽ vnit nos deo: ſm illud. i. Corin. vi. Qui adheret deo
vnus ſpũs eſt. Sed nunquid hanc ſapientiã oẽs boni chriſtiani habẽt? Q
Reſpõdeo ꝙ ſic: q2 ſi natura nõ deficit in neceſſarijs: multominus grã.
Unde prima Joan. ij. Unctio docet vos de omnib⁹. Oẽs ergo ꝗ ſunt
in gratia ⁊ charitate ex illa vnione ad deũ ꝑ charitatẽ tantũ ſortiunt̃ de
recto iudicio tam in cõtemplatione diuinoꝝ ꝗꝫ etiã in ordinatione reꝝ
humanarũ: ſm diuinas regulas quantũ eſt neceſſariũ ad ſalutẽ. Uerũ
eſt ꝙ quidã altiori gradu ꝑcipiũt ſapientie donũ: ⁊ quantũ ad contẽpla
tionẽ diuinorũ inquantũ ſcꝫ altiora quedã myſteria ⁊ cognoſcũt ⁊ alijs
manifeſtare poſſunt: ⁊ etiã quãtũ ad directionẽ humanoꝝ ſm regulas
diuinas: inquãtũ poſſunt ſm eas nõ ſolũ ſeipſos: ſed etiã alios ordina-
re. Et iſte gradus ſapientie nõ eſt omnib⁹ cõis habentib⁹ gratiã gratis
faciẽtẽ: ſed magis ꝑtinet ad gratias gratis datas: quas ſpũſſctũs diſtri
buit prout vult. Habes iã qd ſit ſapiẽs ¶ Circa ſecundũ q̃ris: quid eſt

inſipiens? Et quomodo differūt ſtultus ⁊ fatuus? Reſpondeo bꝛeuiter
poſt btm̄ Thomā: ꝙ ille eſt inſipiēs: qui nō pōt id qđ ſapiēs: puta ſcđm
regulas diuinas iudicare de rebus: ipſi ſunt falſi rerū eſtimatores: ma-
gna eſtimāt parua: ⁊ econtra: mala que ſunt bona: ⁊ econtra. Et que eſt
differentia inter ſtultū et fatuū? Reſpondeo talis qualis inter cecutien-
tem ⁊ cecum: inter ſurdaſtrū et ſurdum. Nam ſtultus eſt qui habet ſen-
ſum hebitatū: ſtultitia qn̄quidem importat hebetudinē cordis et obtu
ſionē ſenſuū. Nomen em̄ ſtulticie a ſtupore videtur eſſe ſumptum. Un-
de Iſido. dicit in libro Ethimo. Stultus eſt qui ꝓpter ſtuporē nō mo-
uetur. Sed fatuus eſt qui caret ſenſu iudicandi. Fatuitas enim impor
tat totaliter ſpūalis ſenſus priuationē. Et (vt dicit Juuianus) qui ple-
ne inſipiens eſt: ⁊ tractū eſt a ſapore ciborū: qui cum non ſapiunt: fatui
dicunt. Vel fatuus a furore quodā: vt vxoꝛ Fauni q̄ fatidica erat: dicta
fatua vel fatuus a fando (vt dicit donatus) ꝙ inepta loquatur. Et ab
inſulſo differt: quia fatuus eſt verbis et dictis: inſulſus corde ⁊ animo
S Oppониt itaqꝫ ſtulticia ſapientie ſicut cōtrariū. Fatuus aūt ſicut pura
negatio: ſapiens enim vt dicit Iſido. dictus eſt a ſapoꝛe: quia ſicut gu-
ſtus eſt aptus ad diſcretionē ſapoꝛis ciboꝛū: ſic ſapiens ad dinoſcentiā
rerum atqꝫ cauſarū. Itaqꝫ fatuus caret ſenſu iudicandi. Stultus ha-
bet ſenſum hebetatum: ſapiens autē ſubtilem et perſpicacem. ¶ Sed
ais: quomō hoc verum eſt qđ dixiſti: ꝙ ſtultus a ſtupoꝛe dicat̄. et ꝙ ſtul
tus eſt qui ꝓpter ſtupoꝛē non mouetur iniuria ſiue ad doloꝛē vt etiā Iſi-
doꝛus dicit: cum tn̄ hoc ſit potius ſapientia ſpūalis: vt dicit Grego. x.
Moꝛal. Reſpondeo ſcđm b. Thom̄. ꝙ nō moueri iniurijs dupliciter
cōtingit: qn̄qꝫ quidē ex hoc ꝙ hoī non ſapiunt terrena: ſed ſola celeſtia.
Unde hoc nō pertinet ad ſtulticiā mūdi: ſed ad ſapienticiā dei. vt Gre-
goꝛius ibidē dicit: quādoqꝫ autē cōtingit ex hoc: ꝙ homo eſt ſimpliciter
circa oīa ſtupidus: vt patet in amentibus: qui nō diſcernūt quid ſit in-
T iuria: et hoc pertinet ad ſtulticiā ſimpliciter: ⁊ tm̄ de ſecundo. ¶ Circa
tertiū queris: ⁊ que ſunt illa verba prudētie que nō recipit ſtultus? Oīa
illa ſunt oſtenſiua ſue ſtulticie coꝛrectiua ⁊ repꝛobatiua: verba hec que
ſunt in hoc noſtro ſtulticie ſpeculo cōſcripta: hec abijciunt et cōtemnūt.
Eia inquiūt: nō ſunt latina: pꝛedicat theutonicū: fatuitatē cōtinent: Es
iſt narrenwerck. quo ad materiā ſapientiā p̄dicare deberent: nō decent
hec doctoꝛē in theologia. Ut qđ nō congruit nomini ſuo: ſunt ne he cō-
cionationes doctoꝛales? Sunt plane doctoꝛales: ſic loqui doctoꝛi con-
gruit: imo hac miſera tempeſtate neceſſe eſt. Paruulū puſionem: ſemel-
lam puellam iubet mater aſtare ſpeculo. Age inq̄t o ſoꝛdes. wol an du
wuoſt kum̄ hie har: ſpeculare te in ſpeculo. Nouit nimirū mater puſio-
nis maculas et ſcabiem: pꝛiuſq̄ʒ ante ſpeculū eundem conſtituat: ſed vt
V puſionē ſalubꝛi cōfuſione confundat: ſpeculū pꝛoducit. Ego inſipientia
mea dico: ſpeculo hoc nō indigeo: quaſi ſine eo p̄dicarꝫ nō poſſim et vi-
cia deteſtari: ⁊ laudare virtutes: ſed ꝓpter vos ipſum pꝛoduco: vt in ea

facies vr̃as ſpeculemini. Facit tabulã magiſter diſcipulo paruulo: ele/
menta A b c inſcribit: puero tradit: ⁊ ego itidem facio: oĩbus fieri velle
oĩa: vt oẽs lucrifacerẽ. Balbutit nutrix ⁊ frãgit ṽba: vt infantulo cõde/
ſcẽdat: quod etiã Hieronym⁹ facere nõ erubeſceret. Eſt hic in hoc ſpe
culo veritas moꝛalis: ſub figuris: ſub vulgari ⁊ vernacula lingua nr̃a
theutonica ſub verbis ſil'itudinibuſq; aptis ⁊ pulchꝛis: ſub rithmis
quoq; cõcinnis ⁊ inſtar cimbaloꝝ cõcinentibꝫ. Hic calix vini meri ple/
nus mixto ex vtili ⁊ dulci: hic in catino depicto cibus delicatus ꝓponaꝛ
⁊ regius. Hec igiꝛ ꝓfero vt ſaltẽ ſic veritatẽ ſub typo ⁊ mõ per oĩa vob
cõmenſurato capiatis: quã alias foꝛſitã hoꝛreretis. Sic medic⁹ pillu/
las amaras ſub dulci ſirupo ãminiſtrat. Et ferrũ (vt in Sen̄. legim⁹)
in ſpõgia ſuaui deliteſcens vlceri vitioꝝ infigiꝛ. Medicũ aiũt cũ regis x
filiã curare deberet: nec ſine ferro poſſet: dũ tumentẽ mãmã leniꝛ fouet
ſcalpellũ ſpõgia tectũ induxiſſe. Repugnaſſet puella remedio palã ad/
moto: eadẽ q2 nõ expectauit doloꝛẽ tulit. Hec Sen̄. in fine libꝛi de ira.
mẽtioꝛ ſi nõ hũc modũ Nathan circa dauid (cũ eũ ſup adulterio obiur/
garet) obſeruabit: parabalã de oue ⁊ paupe coꝛã eo depingẽs. Hec pla
ne officia doctorꝫ: vt vtile miſceat dulci: quẽadmodũ docet Orati⁹ Et
ita obſeruauit Eſop⁹. Cirillus: ⁊ alĳ cõplures: vñ a doctis merito lau
danꝛ. Sed ais foꝛſitã: Eſopi ⁊ poetaꝝ h̄ ẽ: vt imaginibꝫ ⁊ figurꝫ vtanꝛ:
nõ theologoꝝ: nõ moꝛaliũ. Audi ĩ pmis ꝯ te Senecã in ep̃la. lxi. q̃ ici/
pit: Magna. Inuenio inquit imagines quibus ſi quis nos vti vetat:
⁊ poetis illas ſolis iudicat eſſe conceſſas: neminẽ mihi videoꝛ ex anti/
quis legiſſe: apud quos nondũ captabaꝛ plauſibilis oꝛatio: illi q̃ ſim/
pliciꝛ ⁊ demõſtrãde rei cauſa loquebanꝛ: parabilis referti ſunt. Quas
exiſtimo neceſſarias: nõ ex eadem cauſa que poetis: ſed vt imbecillita/
tis noſtre adminicula ſint: ⁊ vt dicentem ⁊ audientem in rem pꝛeſentẽ
adducant. Ecce Senecã ſtoicum rigidum ⁊ acrem parabolas ⁊ imagi
nes: nedũ in moꝛibus admittentẽ: ſed ⁊ neceſſarias eſſe aſſerentẽ. Sed y
quid ad nos ais: de ſtoicis gentilibus? Accipe ergo chꝛiſtianos fideles:
imo chꝛiſtũ ipſũ caput chꝛiſtianoꝛũ: qui nõ ſolũ parabolas apꝓbat ⁊
eis vſus eſt: ſed etiã nunq̃ꝫ ſine parabolis loquebaꝛ: verba ſunt euange/
liſte Marci. iiij. Multis parabolis (inquit) loquebaꝛ eis verbũ: pꝛo/
ut poterãt audire: ſine parabolis aũt nõ loquebaꝛ eis. Habes primũ te/
ſtem om̄i exceptione maioꝛẽ. Audi chꝛiſtianũ noſtrũ Iannẽ. Quid ſibi
volũt inquit (⁊ loquiꝛ de parabola ſpicaꝝ flaueſcẽtiũ: quã ꝓtulit dñs de
Samaritanis) quid inquit ſibi volunt he tranſlatiões quibꝫ nõ hic tan
tũ: ſed per totũ vtiꝛ euangeliũ. Itidẽ ⁊ ꝓphete plurimũ ĳs vti aſſolent:
quanã hoc gratia? Neq; em̄ temere ſpiritusſctũs ita inſtituit: duabus ra
tionibꝫ. Pꝛimũ vt ſignificãtius loquereꝛ: ⁊ magis ante oculos poneret
Mens em̄ familiariũ reꝝ imagine concepta: magis ſuſcitaꝛ: ⁊ tanq̃ꝫ in
pictura rem ipſã magis amplectiꝛ: deinde vt iocõdior eſſet narratio: ⁊
diutius aĩo ĩmoreꝛ. Non em̄ tam facile ſentẽtia capiꝛ: neq; ita trahit au/

ditoꝝ multitudinē: vti rerum narratio: ⁊ per ea maxime: quoꝝ pericu-
lum fecimus: deſcriptio: ſimilitudo quoqꝫ multā preſefert ſapientiam.
Habes ecce Chriſtianū: vtilitatē parabolarū tibi oſtendentē: ⁊ iam au-
diſti: quia prudēs ille ⁊ fidelis cōcionator Chriſtus dn̄s: nunq̄ꝫ in me-
diū populi ſine hoc parabolaꝝ ſpeculo prodierit. Ego aūt quia Chriſti
⁊ ſanctoꝝ eius in hoc imitator ſum: mordeor: quia doctrinā hāc vniuer-
ſis vtilē ſub figuris ⁊ metaphoris: vulgo traditā; predico reprehendor.
Z ⁊ ꝙ indigna ſtatu doctorali faciā inſimulor. Sed dicent: non eſt hoc ꝙ
male nos habet: quia in parabolis loqueris: ſed quia libellū Theuto-
nice conſcriptū populo predicas: hoc eſt quod ſtomachū noſtrū mouet.
Nos latinos codices dictaqꝫ ⁊ ſcripta doctorū ſanctoꝝ recitamꝰ. Hec
illi obijciūt: quaſi in ſpeculi huius libello nō ſint doctorū ſanctorū ſcri-
pta ⁊ ſententie: cū tn̄ ex his ſit refertiſſimū. Uolue rogo ⁊ reuolue: ⁊ vide
ſi quid in eo contineat̃ qđ non conſonū ſit ſcripture ſacre: ſanctorumqꝫ
doctorū ſententijs: quidqꝫ non ſit ꝓ fide: ſpe: ⁊ charitate: alijſqꝫ virtutibꝫ
gignendis: nutriendis: ꝑficiendis: vitijs deniqꝫ ⁊ pctīs vitandis extru-
dendiſqꝫ aptiſſimū. Ceterū ꝙ ſpeculū hoc vulgari ſermone cōſcriptum
eſſe inficiaris: ⁊ ideo non predicandū: friuolū vtiqꝫ eſt. Nunquid quia
Biblia in Theutonicā linguā traducta eſt: ideo theutonice Theuto-
nis p̄dicanda nō eſt? Habēt Hebrei hebreā: Ungari vngaricā: bohemi-
cam Bohemi: ⁊ tn̄ ſingulis ſue ſingule p̄dicant̃ biblie Et nos ita de ſtul
torū ſpeculo facientes: criminādi non erimus ſicut nec illi. Predicauit
Joānes Chriſoſtomꝰ grece grecis ex grecis grecorū vulgo: homeliaſqꝫ
ſuas grecas ſcripto reliquit. Concionati ſunt latine Leo: Gregorius: et
Auguſtinus vulgo: qꝛ latina lingua tūc ꝓculdubio erat vulgaris: et ta-
liter ſcriptas reliquerūt homelias. Si quis ergo theutonice cōſcripta
⁊ dictata: vera orthodoxa catholica: nō ex latine lingue ignorantia: ſed
ab ſimplicibꝫ ꝯdeſcendendū p̄dicauerit: nō hoc ad ignominā ſed gloriā
A cedere debet: neqꝫ inficiari ſed laudari. Sed ſciens ſcio: in quoꝝ ventri
bus he ſtomachatiōes ſuboriant̃: plane eorū q̄ nō erubeſcūt ſe publice
iactare q̄ a latinos codices predicent: ⁊ nō Theutonicos: indeqꝫ ſe pu-
tant glorificatū iri: ſi alios preſertim huius ſpeculi ſtultorū p̄dicatores
ingloriós ⁊ cōtemptibiles effecerint. Sed a deſiderio ſuo fruſtrati ſūt:
⁊ conatus eoꝝ in cōtrariū verſus eſt: quippe ꝙ quātomagis conati ſunt
obfuſcare tanto maiori ſplendore ſpeculū refulſit. Cūqꝫ latini eſſe appa
rere voluerunt: tanto eorū imperitia magis eſt detecta. Mentiar ſi nō
vnū ex illorū iactatorū caterua his auribꝫ cōcionantē audierim: cumqꝫ
hunc verſum Pſal. xc. Quoniā ipſe liberauit me de laqueo venantiū: ex
ponere geſtiret: a laqueo venantiū inquit. Uon den vergifftendē ſtrick-
en. Neſciens q̄d inter venantiū ⁊ venenantiū diſcriminis eſſet. Nedum
aūt ſemel eiuſcemodi interp̄tationibꝫ: ſed alijs ſexcentis ſimilibꝫ ⁊ diſſi-
milibus vſum eum fuiſſe crebro audiuimꝰ: nihilominus tamē ſe latina

pꝛedicare:alios vero theutonicū: coꝛā populo impudenter iactare non
ceſſante. Et cui aptabimus generationē hanc? Apte nimirū paruulo in B
ſcholis oſcitanti: partēqꝫ certā: ſibi in donato per ludi magiſtrū aſſigna
tam: enixius anxia ſolicitudine: timoꝛe ⁊ laboꝛe memoꝛie ſue commen
danti: quatinus eandē memoꝛiter hoꝛa deputata recitare ſciat: quāuis
nihil eoꝝ que recitaturus eſt intelligat. Sic pꝛofecto noſtri latinitatis
iactatoꝛes: dum ad plebem fuerit cōcionandū: ſententias ſanctoꝝ patrū
aut Biblie: verbū ad verbū: moꝛe anſerum: guttatim inbibunt: eadem
quoqꝫ verba coꝛam populo inſtar ciconiarū rurſus euomūt ⁊ recitant:
integre quidē. At vbi ad interpꝛetationē boni latini ſermonis quē hau
ſerunt: ventū fuerit: ex bonis malos: ⁊ ex veris falſos vtiqꝫ faciunt: ⁊ ve
nantiū pꝛo venenantiū exponunt. Quo fit: vt populus putans verū eſſe
interpꝛetem qui falſus eſt ⁊ infidelis: falſas pꝛo veris ſencētijs inſinuat
Taceo ꝙ dum ex pꝛoprijs loquendū fuerit in publico aut pꝛiuato ſermo C
ne: nihil pꝛopꝛij: nihil culti: vel neruoſi: nihilqꝫ pꝛegnantis de oꝛe eoꝛum
pꝛocedit. ſed neſcio quid languidū: enerue: hiſpidū: imo barbarum: qđ
neqꝫ latinū neqꝫ theutonicū: ſed vtrūqꝫ: ⁊ neutrū eſſe iurares. ſolent ob
latrare: qđ etiam a regulis pueroꝝ quas grāmaticales appellant exoꝛ
bitat: ⁊ anomalū eſſe grāmaticoꝝ ambigit nemo. Quale eſt illud eoꝝ
latinū quo vtuntur etiā dum ſederint in ſede maieſtatis ſue: in doctoꝛa
lis cathedꝛa lecture: locaqꝫ argumentationis diſtribuūt. Eia inquiunt
pꝛimū locū arguendi habeant illi: deinde ſecundū locum alij: tertiū aūt
locū ſequentes: ⁊ ſic deinceps. poſtea aūt omnibꝫ dabitur locū arguendi
Ecce habes eoꝝ loquendi oꝛnatū: latinitatē ⁊ Grāmaticā: omnibꝫ da
bitur locū arguendi. Hoſce Titos Liuios lacteo eloquentie fonte ma
nantes. Hoſce Plautos quoꝝ oꝛe ſi dij loqui vellent loquerent. Hoſce
Tullios latine eloquentie pꝛincipes. Habemus noſtri ſpeculi ſtultoꝝ
Theutonici: eiuſqꝫ pꝛedicatoꝝ emulos ſapiētiſſimos: qui eoſdē ſuper
latine lingue ignoꝛātia notis ignominie inurere ſeſeqꝫ gloꝛificatum ire
nituntur. ſed hec hactenus. Quos hec apologia tangit fratres ignoſci D
te mihi rogo: quia inſipiens factus ſum: vos enim coegiſtis: plane ver
bis non aſſentioꝛ: ſed longe mihi alia mens eſt: adduci enim nō poſſum:
vt ſpeculū hoc credā ex officina ſtulti pꝛodire potuiſſe. Neqꝫ eos qui id
ipſum pꝛedicant: ob hoc repꝛehenſibiles foꝛe: ſed laudandos: ꝙ malunt
aliena bona vulgariter ⁊ humiliter pꝛo audientiū vtilitate depꝛomere
q̄ꝫ pꝛopꝛia mala iactanter latine (modo quo dictū eſt) oſtentare. Dicā E
igitur (vt redeam vnde digreſſus ſum) ſpeculū hoc fatuoꝛū eſt: nō quia
fatuus in eo fatua dixerit: ſed quia fatuitatē repꝛehendit: a fatuitate ab
ducit: ad ſapientiā ⁊ veritatem dirigit. Que eīm in eo contenta ſunt ve
ra ſunt: veritate ſubnixa naturali: diuina: canonica: ⁊ legali. Inde eſt
ꝙ non ſapit ſtultis: quia verba ſunt pꝛudentie. Non ſapit animalis ho
mo ea que ſunt ſpiritus: ſed videtur ei ſtulticia. Quid multa? Ad tri
bulos aſinus ſemꝑ ſua ſomnia vertit. Et lupus cū eū doceret magiſter

ſuus ſyllabare pater: et diceret pater. appone agnel ſubiunxit: Schoff
her. ⁊ vnde hoc: quia ita verſabatur in ſua fantaſia. Et gallo seges ia-
ſpidis non placet quã in ſtercore reperit vt priori ſermone dictũ eſt. Ita
vt verum ſit quod dixi verbo thematis: Non recipit ſtultus verba pru-
dentie: niſi ea dixeris que verſantur in corde eius. Ratio eſt: vt ait Ly-
ra: quia ſibi deſipiant propter habitum contrariũ. Sed quid mirũ ꝙ mihi
he oblocutiones accidunt: ⁊ abijciantur verbo ſermones ⁊ cõcionatio-
F nes mee. Cũ itidem: ⁊ ipſi huius ſpeculi fictori ſimilia acciderint: quẽ-
admodũ ⁊ in fine prologi quem pre manibus habemus: legere vos ipſi
vel audire poteritis. Sed non nouũ eſt fratres: ante hac ſimilia exper-
tus ſum in multis. ſcitis qualis muſſitatio fuerit cum de morte geſtirẽ
predicare: nemini placuit. Et quid nobis (dicebant) de morte: nouimꝰ
mori: ſed qualiter exitum habuerit: ⁊ cũ quali fructu ⁊ affectu materia
finita fuerit: vos ipſi nouiſtis. Itidem ſuper publicatione libellorũ im-
preſſorũ: ſuper arte moriendi ⁊ cõfitendi modo: initium diſſimile: finem
autẽ optatum. ita ⁊ hic ſpero euenturũ. Sciebã ego fratres: quia mox
poſteaꝗ̃ ſpeculũ in mediũ producerẽ: affuturos qui lutum proijcerent
in id: ore ⁊ manibus in id impingerent: nimirũ vt fatui. ſtat ſapiens añ
G ſpeculum ⁊ ſe ſpeculatur: ꝙ ſi deprehenderit maculã abſtergit. Fatuus
autem ⁊ puer manibus ⁊ ore impingit: ⁊ ſpeculo rupto leditur in ore:
⁊ ſanguine cruentatur. Sta o frater ante ſpeculum: caue ne impingas
vt fatuus ne confringas: alias ſi ſenſeris puncturã teſtarum aut frag-
mentorũ: ſcias quia ſicut fatuus merito talia patieris: intellige quia di-
citur Prouerbis. x. Sapiens corde precepta ſuſcipiet: ſtultus ceditur
labijs: plane cederis labijs ſi in ſpeculum impegeris. Noli cõtemnere:
ne tu contemnaris. Homines te cõtemnũt (ait quidam philoſopho cui-
dã) ⁊ philoſophus: Et illos aſini inquit: ſed nec illi aſinos nec ego eos
curo. Non cures frater: habeo a doctis conſilium id predicandi ſicut
fictor fingendi: quorũ conſiliũ prefero tuo: fatue. Noli condẽnare priuſ
ꝗ̃ audias. noli proijcere ⁊ abijcere nucẽ vt ſimia: nondũ guſtato nucleo
propter corticẽ amarã. Audi ⁊ poſtea proba vel reproba. ſed ſpero: quia
cecus clamans: illuminatus in ſpeculo fatuorũ iam non cecus: ſed vi-
dens magnificabit dominũ. Et omnis plebs laudabit Chriſtum Je-
ſum qui eſt benedictus in ſecula Amen.

Feria quinta poſt Eſto mihi. Prima die Martij:

H **Stultorũ infinitus eſt numerus. Eccl's. Euãgeliũ**

MOs eſt: vt ſcriptores libris ſuis titulos ſuperponant: qui ſub
breui cõpendio oratiõis materiã libri exprimant. Aliqñ etiã
cauſam efficientẽ: finalẽ ⁊ formalẽ vł alterũ illorũ: quatinus elu-
ceſcat quid liber cõtineat. Unde titulũ a tytan greco ꝙ latine
ſol eſt: aſſerunt eſſe dictũ: ꝙ librũ illuminet ⁊ materiã eiꝰ ⁊c̃ patefaciat:
Quis nõ deſint q̃ dicũt: a tito liuio titulũ eſſe dictũ: ꝙ idẽ libros ſuos

certis diſtinxerit titulis. Sed vndecũq̈ dicat̃: parũ refert dũ ſciamus
qđ ſignificet. Habet ⁊ nr̃m ſpeculũ titulũ ſuũ: quē lege ſi placet in fron/
te libelli: cõplectentē cauſā finalē: vtiq̈ honeſtā ⁊ vtilē chriſtianāq̈. Cau
ſam deniq̈ efficientē: virũ ſcz doctũ vtriuſq̈ iuris doctorē. iā mihi im/
perare nõ poteris: o emule: qđ ſuperioribꝫ ãnis: qꝛ p̄dicauiſſem dicta/
men ruſtici cuiuſdā: habes ecce dictamē doctoꝛꝫ docti: nr̃as gentē: quip
pe ꝙ in hac vrbe Argētinen̄. genit⁹ ſit: ⁊ alitus. Porro de cauſa mate/ I
riali multa iā his diebꝫ dicta ſunt. Ceterũ cauſa formalis: q̄ ē in libelli
diſtinctõe ⁊ pceſſu per rithmos ⁊ figuras ⁊ fatuoꝝ turmas: de ſe patet:
vltra centũ aũt collegit: quas indies pducere intēdo. Sed neq̈ oēs col
legit. Neq̈ ego oēs pducere adnitar. Quis enim tā ſtultus vt ſtultoꝝ
numerũ: q̄ infinit⁹ ē: iuxta verbũ thematis enumerare vellet: Craſtina
aũt primā turmā pducemus. Et ſic cõſequēter ſcđm ordinē alias. Nũc K
aũt verto me ad queſtionē heri ppoſitā: ⁊ ad ſoluendũ hodie reſeruatā.
Fuit aũt hec q̄ſtio: vtrũ etiā ſtulto ſit pctm̄ ſua ſtultitia. Sed ais: ſtulta
ē hec q̄ſtio: qs em̄ dubitat quin nõ ſit ei pctm̄: ſunt multi ſtulti naturalr̃
pctm̄ aũt (ſaltē actuale de quo loq̄mur) in nobꝫ nõ puenit a natura. Itē
oē pctm̄ eſt voluntariũ: ſed ſtulticia nõ eſt volũtaria. Itē ſtulticia nullo
p̄cepto diuino opponit̃: om̄e aũt pctm̄ opponit̃ alicui p̄cepto diuino: vi
det ergo hec q̄ſtio ſtulta. Nõ eſt frater queſtio ſtulta: Quis argumēta q̄
pducis: appareāt cõuincere: ſtulticiā pctm̄ nõ eſſe, nihilominus ē in cõ/
trariũ verbũ Salomonis: Prouer. i. vbi dicit̃ Proſperitas ſtultorum
pdet eos. Ubi innuit̃ ꝙ pctm̄ ſit ſtultitia: qꝛ ducit ad pditionē: ⁊ ergo ē
bona queſtio. Reſpondeo tñ poſt doctorē ſctm̄. ij. ij. q. xlvi. ar. ij. p di/
ſtinctionē: ꝙ ſtulticia ex duobus põt puenire. Primo ex diſpoſitiõe na/ L
turali ſicut patet in amentibꝫ: ⁊ talis ſtulticia nõ eſt pctm̄: ⁊ cur ita ꝓꝑ
ea q̄ obieciſti: qꝛ nullũ pctm̄ puenit in nobꝫ a natura. Illi autē habēt ſtu/
porē ſenſus in iudicãdo circa altiſſimā cām: q̄ eſt finis vltimus: ⁊ ſum/
mũ bonũ: patiunt̃ a naturali diſpoſitiõe: q̄ tales ſunt a natura non ſunt
ꝯtēnendi: ſed ſupportādi tanq̈ mēbra ifirmiora. Saluabunt̃ illi p fidē
eccl'ie: q̄ ⁊ eis in baptiſmo p remiſſiõe pcti originalis ſuffecit. Malefa
ciũt q̄ eos vexāt ⁊ cõtēnunt: cũ tñ ſint (vt p̄ſumit̃) in gr̃a qꝛ rite baptiſati
⁊ peccare mortalr̃ ãmodo nõ poſſunt cũ nõ habeāt plene vſum rationis
Uñ dicit̃ qꝛ Sarraceni mirũ imodũ tales naturalr̃ ſtultos venerentur
Sũt igit̃ in gr̃a: ⁊ tu forſitā i pctõ mortali: ipe amic⁹ dei: tu inimic⁹: ille
fili⁹ regni: tu pditiõis. puto grauit̃ eos peccare q̄ tales inducũt ad blaſ/
phemias dei: vl' ad alios act⁹ q̄ de gn̄e ſuo ſunt mali ⁊ pctā mortalia: qꝛ
Quis ſtult⁹ ille nõ peccet: is tñ q̄ eũ iducit puto peccat Sed ꝯ: nõ iduco M
eũ ad peccandũ mortalr̃: qꝛ nõ põt peccare vt dixiſti: ḡ neq̈ ego pecco.
Rñdeo: Quis eũ nõ inducas ad peccandũ mortalr̃: inducis tñ eũ ad id
faciendũ: qđ de genere ſuo eſt actus peccati mortalis: ſcđo ſufficit quia
conſenſus qui fatuo nõ eſt: in te eſt: ergo peccas. Sed cõtra ais: ego nõ
conſentio in actũ pcti mortalis: qꝛ actus ille quē facit non eſt peccatũ

qꝛ nõ eſt actus humanus: qꝛ nõ ꝓcedit a libero arbitrio: igit᷑. Reſpondeo ſicut prius: ꝙ ſi nõ placuit reſpõſio hec: quere aliam: ego nihil diffinio: vide Alexandrũ de Ales. et in tractatu de tẽperantia Martinum
N magiſtri de pollutione. Scdo ꝓuenit ſtulticia ex hoc: ꝙ ĩmergit homo ſenſum ſuũ rebus terrenis: ex quo redditur ſenſus eius ineptus ad percipiendum diuina: ſcdm illud. i. Corin.. ij. Animalis homo non percipit ea que ſunt ſpũs dei. Sicut etiã hoĩ habenti guſtũ infectũ malo humore non ſapiunt dulcia: ⁊ talis ſtulticia eſt peccatũ: de illa dicit ſapiens Prouerb. i. Proſperitas ſtultoꝝ perdet eos. Sed ais: ſi peccatũ eſt talis ſtulticia quõ hoc eſt: cum neq̧ hec ſtulticia ſit voluntaria: ſicut nec naturalis: Nemo enim etiã quantũcũq̧ animalis ſit ⁊ ſtultus: vult ſtulticiã. Rñdeo: ꝙ ꝗuis ſtultitiã nullus velit: vult tñ ea ad que conſequit᷑ eſſe ſtultum. ⁊ quid illud eſt: hoc eſt: quod vult abſtrahere ſenſum ſuũ a ſpũalibus: ⁊ ĩmergere terrenis. Et idem cõtingit etiã in alijs peccatis. Nam luxurioſus vult delectationẽ: ſine qua non eſt peccatũ: ꝗuis non ſimpliciter velit pctm̃: vellet enim frui delectatione ſine peccato. Et cõ
O tra qd̃ preceptum eſt hec ſtulticia: vbi prohibetur hoc peccatũ. Rñdeo ſcdm Tho. ij. ij. q. xvi. ar. ij. ꝙ in Deut. ca. vi. vbi dicitur: Erunt verba hec que ego precipio tibi in corde tuo: ⁊ narrabis ea filijs tuis: ⁊ meditaberis ſedens in domo tua: ⁊ ambulans in itinere: dormiens atq̧ conſurgens: ⁊ ligabis ea quaſi ſignũ in manu tua: eruntq̧ ⁊ mouebunt᷑ inter oculos tuos: ſcribeſq̧ ea in limine ⁊ oſtijs domus tue. Ecce hec tria precipiuntur circa ſcientiã ⁊ intellectũ ſiue ſapientiã: ſcʒ primo acceptio ipſius: ſecundo eius vſus: tertio cõſeruatio ipſius. Primo precipit᷑ acceptio ſapientie: que fit per doctrinã ⁊ diſciplinã. Et vtrũq̧ precipitur cũ dicit: erunt igitur in corde tuo: qd̃ pertinet ad diſciplinã: pertinet enim ad diſcipulũ vt cor ſuũ applicet his que dicunt᷑. ꝙ vero ſubditur: Et narrabis ea filijs tuis: pertinet ad doctrinã. Scdo precipitur vſus ſcientie vel intellectus. Et hic vſus eſt meditatio eorũ: que quis ſcit vel intelligit: ⁊ hoc precipitur cũ dicit: Et meditaberis ſedens ⁊c̃. Sed di
P cis: quõ meditatio eorũ q̃ ad ſapientiã ⁊ intellectũ pertinent: poſſet eſſe in dormiendo: quũ deniq̧ in itinere cũ per occupationes extraneas impediatur. Rñdeo: ꝙ hoc preceptũ nõ eſt ſic intelligendũ: ꝙ homo dormiendo medite᷑ de lege dei: ſed ꝙ dormiẽs: id eſt vadens dormitũ: de lege dei meditetur: quia ex hoc etiam hoĩes dormiendo adipiſcuntur meliora fantaſmata: ſcdm qd̃ pertranſeunt motus a vigilantibus ad dormientes: vt patet per Philoſophũ. i. Ethico. Similiter etiã mandatur vt in omni actu ſuo aliquis medite᷑ de lege: non ꝙ ſemper actu de lege cogitet: ſed qd̃ omnia que facit ſcdm legem moderetur. Tertio precipitur conſeruatio: que fit per memoriã: in hoc ꝙ dicitur: ⁊ ligabis ea ⁊c̃. per que omnia iugem memoriam mandatorũ dei ſignificat: ea enim que cõtinue ſenſibus noſtris occurrunt: vel tactui ſicut ea que in manu habem⁹: vel viſui: ſicut ea que ante oculos mentis ſunt ↄtinue

vel ad que oportet nos ſepe recurrere: ſicut ad hoſtiū domus: a memo/
ria noſtra excidere nō poſſunt. Et Deuter. iiij. manifeſtius dicitur: Ne
obliuiſcaris verboꝝ que viderunt oculi tui: ⁊ ne excidant de corde tuo
cunctis diebus vite tue. Et hec etiā abundantius in nouo teſtamento:
tam in doctrina euangelica q̄ȝ apoſtolica mandata leguntur. Ecce quo/
modo debent circumferri precepta vt in limine ſcribanẗ. Reprehende
iam picturas noſtri ſpeculi: que nihil aliud q̄ȝ dei precepta preſeferunt.
Queris vltimo: ſi ſtultitia talis eſt peccatū: quando ergo peccat ſtultus Q
videtur ꝙ iugiter ⁊ indeſinenter peccet: quia ſemper ſtultus eſt. Eſt hic
difficilis punctus: qui maiori tempore ad diſcutiendū egeret q̄ȝ ſit pre/
ſens hora. De peccatis ſcilicet omiſſionis vide beatū Thomā. i. ij. q.
lxxi. ar. v. ⁊ docto. circa. ij. ſententiaꝝ diſ. xli. precipue Gabriel. in. iij.
dubio. Sed vnde prouenit hec vltima ſtultitia voluntaria potiſſime:
Reſpondeo vt dixi: ꝙ ex immerſione quorumlibet terrenorū: maxime
tamen carnaliū. nam maxime ſenſus hominis immergiẗ ad terrena per
luxuriam: que eſt circa maximas delectationes: quibus anima maxime
abſorbeẗ. Ideo diciẗ ſtultitia eſſe luxurie filia. Unde ⁊ diciẗ Prouerb.
vij. Statim eam ſequiẗ: ſcilicet meretricem. Ignorās ꝙ ad vincula tra
batur ſtultus. Et Thamar dixit ad Amon fratrē ſuū volentem eam ſtu
prare: Noli facere ſtultitiā hanc. ij. Regū. xiij. Caueamus fratres cha/ R
riſſimi: ne animū immergamus terrenis: ſed celeſtibus. ne ſtulti fiam⁹:
ſed ſapientes: precipue in lutū ⁊ paludē (in die kotlachen) luxurie. Que
reuera fatuiſſimos facit homines: omnia diuina poſthabētes. Quales
vtiqꝫ hi ſunt qui heſterno die in contemptū eccleſiaſtice cerimonie de ci
nerum receptione in ſignum humiliationis noſtre inſtitute circuierunt
pannū cineratum circumferentes in pertica inſtar verilli: quaſi contra
chriſtianas ſanctiones impiiſſime erecte inter feminas quibus ſtipati
erant incedentes. Proh pudor in tali die pro humiliatione inſtituto ta
lia circumferre. Et per eos qui primi eſſe debebāt in ſapientia: nō iuue
nes ſolū: ſed ſenes: nō plebei tātū: ſed nobiles quoqꝫ de ſenatu. quodqꝫ
turpius eſt quidam ex ipſis ſcilicet prelatis. Non ſunt hec opera ſapi/
entum: ſed vtiqꝫ fatuorum. Uenient dies ⁊ penitentiam agetis: quicūqꝫ
tales eſtis: ſuper peccatis veſtris. ſed ſero valde: dum nihil proficiet in
inferno.. Rogemus ⁊c̄.

Feria. vi. poſt Eſto mihi. Secunda die Martij.

Stultorum infinitus eſt numerus. Ecc̄s. i. Euangeliū.

S P'Rima turba ſtultorũ eſt: Mitratorꝝ ſiue birretatorꝝ (Gebũbt narren: buoch narren: bũblis narren: biretlis narren) doctores q̃ mitrati incedunt: indocti tñ: in multitudine librorꝝ gloriãtes: nihil aliud de doctore q̃ȝ nomen ⁊ libros habentes: non autem de illis loquitur doctoribus: aut alijs viris bonis: qui libros habent ſibi commenſuratos ⁊ vtiles: aut talibꝫ vtunẽ: neceſſarij eñ ſunt libri: ⁊ vulgatum dictũ eſt: Haurit aquam cribro qui diſcere vult ſine libro. Quanta laude digni ſint ſcriptores: ⁊ collectores: cultoreſq̃ȝ librorũ ſtudioſi:

ad vſum ⁊ finē rationabilem: qui noſſe voluerit: legat dn̄m Joan. de
Gerſon in tractatu ſuo de laude ſcriptoꝝ. Legat dn̄m Joan. Tritemiū
abbatē Spanheimēſem: legat Philobiblō dn̄i Richardi Dilmebneū.
ep̄i. Nec obſtat ꝙ btūs Bernhardus interrogatus: vnde tantā ſcientiā
quā habebat didiciſſet. Rn̄dit: Quercus ⁊ fagi me docuerūt. Hoc em̄
verū erat: ſed nō ſine libris: vt ibidē dicit Gerſon. Itaqꝫ de his libris et
eorū vſoribus nō loquimur: quippe ꝙ nō fatui ſed ſapientes merito ſint
reputandi. Sed de his ⁊ alijs ꝗbuſdā annexis ſermo eſt: ꝗ in multitu-
dine librorū ꝓcioſitate aut pulchritudīe gloriāꝛ: ſicut in alia ſuppellecti
li ⁊ inde ſe magnos reputare volūt. Sed ais quomodo hi ab illis diſ-
cerni poterūt: dicoqꝫ nolis ſeptem quas ſcđm ordinem accipito.
¶ Prima nola eſt: libros multos coaceruare ꝓpter gloriā inanem au-
cupandā ꝓpter gloriā inqꝫ ſcientie vł quaſi alterius ſuppellectilis: ⁊ hec
eſt principalis nola huius turbe: alie ſunt ſolū annexe. Hac nola Se- C
neca notat Ptolemeū philadelphū regē Egypti: qui (vt ait Franciſcus
Petrarcha) quadraginta librorū milia in Alexandrina Bibliotheca co
aceruauit. Fuit ⁊ alius: nō rex ſed priuatus coaceruator librorū etiam
maioris numeri Serenus Sāmonicus: cui duo ⁊ ſexaginta milia li-
brorū fuiſſe legim⁹: quos omnes Gordiano iuniori cuius patri fuiſſet
amiciſſim⁹: ille moriens reliquit. Ceterū preter hunc Ptolomeū regem
nemo qui nūc occurrit libroꝝ numero nobilitatus eſt. Neqꝫ id ſibi tam
numerus dedit ꝙ famoſa tranſlatio. Haud dubie mirū opus tot inge-
nioꝝ niſi vnius poſt ingenij miraculū maius eſſet. Hi libri diuerſis ex
locis diu magno ſtudio queſiti ſimul oēs arſerūt. Quod elegantie re-
gum cureqꝫ opus egregiū fuiſſe: ait Liuius: quē Seneca reꝑhendit: nō
id elegātie cureqꝫ regie opus dicens: ſed ſtudioſe luxurie imo ne id qui
dem ſed ſeipſam cōquiſitis ſpectaculis inaniter oſtentantis. Et Liuij
tn̄ dictum ⁊ Ptolemei factum: vtrūqꝫ forſitan regie opes excuſent: ⁊ in
longum publicis vſibus ꝓſpiciens. Regis intentio in hoc certe lauda-
bilis ꝙ ſacras literas mundo non vtiles modo ſed neceſſarias: ſumma
diligētia atqꝫ impenſa per electos ad tantū opus viros in grecā linguā
ex hebraico fonte tranſfudit. Hactenus Franciſcus. Ecce qđ neqꝫ hoc
ip̄m ſcđm Senecā ei glorioſum fuit: calle ergo alio niti oportet: vt ex li-
bris gloriā queras: nō habendi ſed noſcendi: nō Bibliothece ſed memo
rie cōmittendi: cerebroqꝫ nō armario ip̄o glorioſior nemo erit. Sed nul
la gloria ei qui ſic libros cōcludit: quinimo iniuſtitie ignominia ſibi in
urit. Nempe multos in vinculis tenes o mitrate: qui ſi forſitan erum-
perent ⁊ loqui poſſent: ad iudiciū te priuati carceris euocarent. Nunc
flent taciti multa quidē: noiatim illud qđ per ſe vnus iners affluit aua-
rus: quibus multi egeant ſtudioſi. Ceterum cui cōparabo generatio-
nem illam fatuorū de libris gloriantiū? Plane in primis Sabino illi D
apud Senecam ſeruorū ſuoꝝ ſcientia gloriantem. De quo Seneca ad
Lucillum li. iij. Ep̄la. xxvij. Quid queſo inter te atqꝫ illum intereſt: niſi

ꝙ tu aliquanto ſtultior: vterqꝫ equidem alieno: verū ille ſeruorū ⁊ certe
ſuoꝝ ac tu libroꝝ nil ad te ptinentiū ingenio gloriaris? Sunt qui quic
qd in libris ſcriptū domi habent noſſe ſibi videantur. Cunqꝫ vlla de re
mentio incidit: hic liber inquit in armario meo eſt: hoc tm̄ idqꝫ ſufficere
opinantes: quaſi ſimul in pectore ſit: elato ſupercilio cōticeſcunt: ridicu
lum genꝰ. Cui iterū ⁊ ſcdo cōparabo generationē hanc ? aſino citharis
multis onerato: quarū tñ cordam tangit nullā: quē in ſpeculo Brand
vide deſcriptū: cithara: libri: aſinus: doctor: hi veriſſime ſunt mitrati fa
tui (gehübt narren) Nihil em̄ (vt ab initio dixi) habent de doctoratu
⁊ magiſterio: qꝫ habitū: birretū ⁊ libros. Ceterū de ſcientia ⁊ virtutibꝫ
parum aut nihil. Sed de his poſtea articulatius dicet in turma. lxxvi.
x quemadmodū videlicet ſint mitrati. Behübt. Nempe ſunt quidā ex illa
caterua leues admodū: dignitatis imemores: incedentes inſtar nebu/
lonū: Lands knecht: birretū ſiue mitrā oblique imponentes: ita vt ver/
ſus aurē pars vna: alia verſus verticem ſit reuoluta. Inde ⁊ turpe no/
men a laicis merito nanciſcunt̄: dum eos appellāt: Die gehübten: vtiqꝫ
die gehübten: inſtar accipitris: q mitrari ſolet ⁊ ſic velari ne videat. Et
hi ceci ſunt ⁊ duces cecorū: quia cum docti velint videri: ⁊ p doctis re/
putentur cū non ſint: ſe ⁊ alios ſeducunt. Hec turba doctoꝝ prima eſt
turba ſtultoꝝ. Et merito primo ponit̄ loco: qr alijs ſtultis ſunt pericu/
loſiores. Qꝫ ſi noſſe volueris: quid de eis dicatur: ⁊ quemadmodū a
titione noſtro inurantur: ſignoqꝫ notentur fatuoꝝ: quibus tamē ſe ꝯnu/
merare humiliter non erubeſcit: qr in principio iuſtus accuſator eſt ſui
ipſius (vt ait ſcriptura) eundē legito. Habes ecce primā nolam.

y ¶ Secunda nola eſt: nimis multos libros cōportare propter ſcientiā
acquirendā. Sunt q putant ſe multitudine nimia libroꝝ effici doctos
ſed errant. Nam libri quoſdā ad ſcientiā: quoſdā ad inſaniam deduxere
dum plus hauriunt quā digerunt. vt ſtomachis: ſic ingenijs nauſea ſe/
pius nocuit qꝫ fames. Atqꝫ vt ciboꝝ ſic libroꝝ vſus pro vtentis q̄lita
te limitandus eſt. In rebus omnibꝫ: quod huic parū: illi eſt nimiū: ita
qꝫ ſapiens nō copiam ſed ſufficientiā rerū vult. Illa enim ſepe peſtilens
hec ſemper eſt vtilis. Magna librorum multitudo eſt multis ſuffectu
ra ingenijs: vnū vero quis dubitet oppreſſura? Crede mihi ait Fran/
ciſcus Petrarcha: non eſt hoc nutrire ſcriptis ingeniū: ſed necare mole
rerū atqꝫ obruere: vel fortaſſe medijs in vndis more Tantaleo: ſiti ani/
mā torquere rebus attonitā: deguſtantē nihil atqꝫ omnibꝫ inhiantem.
Certis ingenijs imorari: ſciolū facit ait Seneca. Et quidā patrū cui/
dam dicenti ſe multos adeptum fuiſſe libros: Rñdit: repleſti feneſtras
tuas cartis. ⁊ ſubiūgens ait: an ignoratis qui dixit: Regnū dei non eſt
in ſermōe ſed in virtute? Vide in exhortatiōibꝫ patrū. fol. cexx. littera t.
Sunt hic potius impedimenta qꝫ ad diſcendū adminicula: Nempe vt
nonullis ad vincendū multitudo bellatoꝝ: ſic libroꝝ multitudo multis
ad diſcendum nocuit: ⁊ ex copia (vt fit) inopia orta eſt. Sicut in ludo

alee: qui iacit duos ſeniones: ⁊ egeret duob⁹ aſſibus: ludū perdit (Der rych herbſt verderbt in) ⁊ econtra cum ei neceſſarius eſſet vnio: ſenionē iacit (Er derfft ein elf: ſo würfft er ein ſeſ) Sic ⁊ in ludo Scacoꝝ ſepe numero accidit: ꝙ ꝓprij lapides ſiue eoꝝ multitudo ludentē impediunt a victoria. Fallit ſepenumero viarū multiplicitas viatorē: ⁊ qui vno calle certius ibat: heſit biuio: multoqꝫ maior eſt triuij error aut q̄driuij Sic ſepe qui librū vnum efficaciter elegiſſet: inutiliter multos aperuit euoluitqꝫ. Multa ſunt onerosa diſcentib⁹: doctis pauca ſufficiunt: nimia vtriſqꝫ ſunt īportuna: ſed fortiorib⁹ humeris ſubnectant agilius. Et quid igitur faciā inquis? Nunqđ libros quos habeo abijciam? Nō: nam ſi vltro adſint: nō abijciendi equidē: ſed ſequeſtrandi erunt: vtendumqꝫ melioribus. Et cauendum ne qui forſan in tempore profuturi eſſent intempeſtiue obſint. Hec Franciſcus.

¶ Tertia nola eſt: multos libros coaceruare ꝓpter animi voluptatem curioſam. Faſtidientis ſtomachi eſt: multa deguſtare ait Seneca. Iſti per multos libros vagant legentes aſſidue: nimirū ſimiles fatuis illis qui in vrbe circueunt domos ſingulas: ⁊ earū picturas diſſutis malis contuentur: ſicqꝫ curioſitate trahuntur: de vno in aliud pertranſeuntes ⁊ vtriqꝫ precioſum tempus perdētes. Contenti in hac animi voluptate: quā paſcunt per volumina varia deuagando ⁊ liguriendo. Itaqꝫ gaudent hi de larga librorū copia: operoſa vtiqꝫ ſed delectabili ſarcina: ⁊ animi iocunda diſtractio: immo eſt hec ingens librorum copia ingens ſimul et laboris copia: ⁊ quietis inopia: huc illucqꝫ circumagendum ingenium: his atqꝫ illis pregrauanda memoria.

¶ Quarta nola eſt: libros pulchros facere ꝓpter oculoꝝ voluptatem. Sunt q̇ litteras amant aureas ⁊ argenteas: ⁊ in his delectant. Plane puerilis hec ſtulticia: ſentētia plerumqꝫ eſt ꝙ non pueritia: ſed qđ grauius eſt puerilitas remanet. Nedum puerilis ſed ⁊ adulterina ſtulticia hec eſt. quid hec eſt: relinq̄re ſponſam ſapientiā. de q̄ Sapiens. Queſiui eā ſpōſam aſſumere mihi. ⁊ ſcriptura q̄ ancilla eſt ſapiētie delectari. Sūt de numero illoꝝ de quib⁹ Petrus ait Hñtes oculos plenos adulterij ⁊ inceſſabilis delicti. Plane grandis hec nedū puerilitas ſed etiā īpietas oculos paſcere auro ⁊ argēto: cū hō videat tot filios dei famelicos. Habet viſus plura vñ paſci pōt q̄ꝫ guſt⁹: habet ei ſolē: ⁊ lunā: ⁊ ſtellas: ⁊ flores innumeros: ⁊ multa alia: vñ paſci pōt. Valde igi: impiū videt eſſe Chriſtiano orī dei ſubtrahere in pauperibus: vñ oculi eius delectent. Ad qđ queſo depingis o homo hoīes vel flores in libro tuo? Non ſufficiunt tibi hoīes ⁊ flores quos creauit deus? Scito te nō paruam ſapientie contumeliā inferre: cum non reputes dulcedinem eius ſufficientem ad conſolationē ſtudentiū. cum tamen ſcriptum ſit. Eccī. xxiij. Nihil dulcius q̄ꝫ inſpicere mandatum dñi. ⁊ Sapientie. viij. Intrans in domū meā cōquieſcā cū illa ſcꝫ ſapientia. Nō habet amaritudinē cōuerſatio eius: nec tediū ꝯuictus illius: ſed letitiā ⁊ gaudium.

¶ Quinta nola eſt: libꝛos nimis p̄cioſos parare. Sūt qui libꝛos in-
aurant ⁊ ſerica tegimenta apponūt p̄cioſa ⁊ ſuperba. Grandis hec fatui
tas: humilē dei ſapiētiā in libꝛis ſuperbis haberi velle. Amat ſapiētia
dei coꝛda humilia: Abſcondiſti hec a ſapientibꝫ ⁊ reuelaſti ea paruulis:
Matth. xi. Amat etiā corpora humilia: vnde ſapientes hoīes ſepe par
ui ſunt. ſepe em̄ eſt ſub palliolo ſoꝛdido ſapientia: ⁊ vbi humilitas ibi ſa
pientia. Prouer. xi. Sic ⁊ ſapientia amat humilē ſcripturā. Amat etiā
verba humilia: ſicut patet in verbis ſacre ſcripture: q̄ valde humilia ſūt
Itē ſcriptura humilitatē docet: vnde ⁊ humilitatē debet habere: parere
legi quā ipſa tulerit: legē humilitatis p̄cipit ſcriptura ſacra: vnde debet
eam habere. Sit nobis in exemplū ſanctus Hieronymus. Habeāt (in
quit in ꝓlogo ſup̱ Job) qui volūt veteres libꝛos vel in membꝛanis pur
pureis auro argētoq̄ deſcriptos: vel initialibꝫ (vt vulgo aiunt) literis
onera magis exarata q̄ꝫ codices. dūmodo mihi meiſq̄ ꝑmittāt paupes
habere ſcedulas: ⁊ nō tam pulchꝛos codices q̄ꝫ emendatos. Sit nobis
deinde exemplū Apl's. ij. Thimoth. iiij. Affer aūt inquit tecū libꝛos:
maxime membꝛanas. Sit p̄cipue in exemplū liber vite Chꝛiſtus dn̄s:
qui humiliari voluit vſq̄ ad ad hoc q̄ nouiſſimus eſſet. Uide libꝛum
hunc nigro liuoꝛe ſcriptū: ſanguine rubꝛicatum virgis in flagellatione:
quinq̄ capitalibꝫ ſiue initialibꝫ literis magnis vulneꝝ quinq̄ inſignitū
aſſeribus crucis illigatū: ⁊ clauis eratū (beſchlagen) Ecce exēplar libꝛi
vite: qđ expaſſum eſt vt ſm id faciam⁹. Nimirū intolerabilis eſt ſuper-
bia in alijs libꝛis: ex quo liber vite tantū humiliatus eſt. Si quis mo-
derate amoꝛe ſapiētie ⁊ dei (quē oſtendunt ⁊ aſſerunt libꝛi) libꝛos oꝛna
ret: nō puto hoc repꝛehenſibile foꝛe: dūmō pauperes ꝓpter hoc nō negli
gerent̄: cū pecunia hec veniret neceſſario pauperibꝫ diſtribuenda. Hoc
em̄ videmus feciſſe patres qui ante nos fuerūt: qui libꝛos euangelioꝛū
quos ad oſculū poꝛrigimus auro ⁊ argēto oꝛnauerūt. Sed ſemp̱ atten
dendū ⁊ cauendū: ne quid nimis. ⁊ ne (vt dixi) ꝓpter hoc pauperes pri-
uent̄ alimonia: ⁊ alia neceſſaria ⁊ bona omittant̄ aut impediant̄. ſcđm
hoc intelligi debēt ſuaſiones adducte. Itē vt Lyra recitat: iudei habent
libꝛos ſupꝛa ſe nunq̄ꝫ ſub ſe: ob reuerentiam contentoꝛum in eis.

A ¶ Sexta nola eſt libꝛos male ⁊ imp̱fecte ſcribere. De his fatuis Fran
ciſcus Petrarcha: Scriptoꝛes inquit lege nulla frenati: nullo ꝓbati exa
mine: nullo iudicio electi: nō fabꝛis: nō agricolis: nō textoꝛibꝫ: non vlli
fere artiū tanta licētia eſt: cū ſit in alijs leue periculū: in hac graue. Sine
delectu tñ ad ſcribendū ruunt oēs: ⁊ cuncta vaſtantibꝫ certa ſunt pꝛecia
Nec vero hec ſcriptoꝝ magis humano moꝛe lucra captantiū q̄ꝫ ſtudio-
ſoꝛū publiciſq̄ rebus pꝛeſidentiū culpa eſt: quibꝫ nulla vnq̄ꝫ rei hui⁹ cu
ra fuit: oblitis quid Euſebio Paleſtine Conſtantinus iniunxerit: vt li-
bꝛi ſcilicet non niſi ab artificibus ijſq̄ antiquarijs ⁊ p̱fecte artē ſciētibꝫ
ſcriberent̄. Et autoꝛes antiqui in fine libꝛoꝝ adiurationes hoꝛrendas
legunt̄ addidiſſe ⁊ maledictiones in eos qui aliquid in eis immutarent

addereñt vel demerẽt: ſicut ⁊ Joan. in Apoc. in fine. Negligit hoc igna
uiſſima hec noſtra etas: in quã feces ſeculoꝝ deuenerũt: culine ſolicita:
literaꝝ negligens: ⁊ coquos examinans nõ ſcriptores. Quiſq itaq pin
gere aliquid in mẽbranis manuq calamũ verſare didicerit: ſcriptor ha
bebit̃: doctrine oĩs ignarus: expers ingenij: artis egens. Nõ quero iam
nec queror orthographiã: que pridẽ interijt. Qualitercũq vtinã ſcribe
rent quod iubent̃: appareret ſcriptoris infantia: rerũ ſubſtantia non la-
teret. Nũc confuſis exemplaribus ⁊ exemplus vnũ ſcribere polliciti ſic
aliud ſcribunt: vt qd ipſe dictaueris nõ agnoſcas. An ſi redeat Cicero
aut Liuius multiq alij veterũ illuſtriũ: ante oẽs Plinius ſecũdus: ſua
ſcripta relegentes intelligent? ⁊ nõ paſſim heſitantes nũc aliena credent
eſſe: nunc barbara. Inter humanaꝝ inuentionũ tot ruinas litere ſacre
ſtant cũ maiori bo[illegible] ſtudio: tũ vel maxime protegẽte ſua ſancta poe
mata: ſuas ſanctas hiſtorias diuinaſq ſuas leges: autore illaꝝ deo: ſu
amq perennitatẽ ſ[ui]s in[u]entionib⁹ largiente: reliquaꝝ nobiliſſime pe-
reunt ⁊ iam magna ex parte periere. Sic ingẽtis damni nullũ eſt reme
diũ: qꝛ nullus eſt ſenſus: neq id nouũ hac in re virtutũ ⁊ morũ: damna
ingentia negligunt̃. cũ tanto ſtudio minorib⁹ occurrat̃: literaꝝ iacturã
inter minimas numeratis. Hactenus ex Franciſco. Lamentat̃ Perot
tus in ep̃la quadã negligentiã impreſſoꝝ ⁊ correctorũ: quẽ videre pote
ris: ⁊ reperies eoſdẽ ad hanc pertinere nolam. Item in Franciſco Pe-
trarcha cõtra eos ꝗ dictãt libros ⁊ venã nõ habẽt neq dictandi gratiã. B
¶ Septima nola: Libros cõtemnere ⁊ prorſus abijcere. Sunt qui li-
teraꝝ iacturã inter minimas (vt predictũ eſt) numerant: immo qui nu
merant inter lucra. Fuit nup (ait Franciſcus) nõ in agris aut in ſiluis
ſed in maxima florentiſſimaq ⁊ qd ſtupeas vrbe Italie: neq is paſtor
aratorve: ſed vir nobilis magniq apud ſuos ciues loci: qui iuraret ſe
magno p̃cio empturũ: ne ꝗs vnq̃ ſuã patriã literatus incoleret aut in-
traret. O vox ſaxei pectoris: fert̃ tale aliꝗd ſenſiſſe Licinius: infeſtus li
teris: vt ſcriptũ eſt. quas virus ac peſtẽ publicã noĩabat. Sed origo il
lũ ruſtica forſan excuſet. Etſi em̃ vſq ad ceſareũ nomen aſcendiſſet: na
turã tamẽ nõ exuerat: verũ em̃ eſt illud Flacci: Fortuna nõ mutat gen⁹.
(Der nün mol ein rappen bübt: würt doch kein falck dorus. Und der
ein ſuw ſattlet: würt dannocht kein zelter) Sed ꝗd de nobilib⁹ dicam:
ꝗ nõ mõ perire literas patiunt̃: ſed exoptant votis. Equidẽ hic rei pul-
cherrime cõtemptus atq odiũ breui vos in profundũ ignorãtie demer
ſer unt. Hec Franciſcus. Similiter recitat in fine cronice ſue Baguin⁹
de Ludouico regẽ Francie: qui noſtris tẽporib⁹ vixit. qui filiũ ſuũ Ca-
rolũ hodie viuentem ⁊ regnantẽ huius nominis octauũ: nulla eruditio
ne latina inſtitui voluit: exiſtimans literas impedimento eſſe regnãtib⁹
deq ſe id iudicium faciebat: ꝙ cũ excellenti ingenio eſſet ⁊ plurima noſ
ſet: ad moleſtiam ſibi eruditionem accedere dicebat. Simile de patre
Eberhardi comitis poſtea primi ducis wirtenbergenſis certo ⁊ vere di

cebatur: qꝛ moꝛiēs iureiurando cōſules ſuos aulitos cōſtrinxit: ne eundem filiū ſuū Eberbardū literas latinas diſcere ꝑmitterēt. Et ita factū eſt: qꝛ mihi ꝗ pſt cū latine ſibi loquerer: reſpōdit ſe nō intelligere: ſʒ de ſe hoc plurimū dolere aſſeruit. Pꝛudēs eñ erat pꝛinceps: ⁊ doctos in magno habebat ꝓcio: atqʒ doctiſſimos quoſqʒ vndecūqʒ potuit accerſebat coniungebat: honoꝛabat. Et qui vidit teſtimoniū perhibuit.

Sabbato poſt Eſto mihi. Tertia Martij.
Stultoꝛum infinitus eſt numerus. Eccs. i. Euangeliū.

SEcunda turma ſtultoꝝ: eſt maloꝝ iudicū ꝛ ſenatoꝝ iniquoꝝ. E
Gfiltzt narrē. Et vt neqꜭ hic fallamur: vnd einē myſzgriff tugēt
iuſtūqꜭ cū iniuſto condemnemus: cōſiderande ſunt ſeptē nole:
quioꝝ inſigniti ſunt illi falſi ꝛ fatui iudices: ꝛ vbi vnū ex his videris: ſci
to quia eſt de hac turma. Ponit aūt eas Anth. parte. ij. ti. i. c. xix. §. i.
¶ Prima nola eſt. Judicare nō ſubiectū: dū quis iudicat eū qui nō eſt
ſibi ſubiectus: vt laicus clericū ꝛ prelatus non ſibi ſubditū. Nolā hanc
quatit tali fatuo b. Paulus Ro. xiiij. Tu aūt qs es o hō q iudicas alie
nū ſeruū? Et in figura dn̄s p̄cepit: ꝙ tranſiens ꝑ alienū agrū nō mitteret
falcē ī alienā meſſem: ſcꝫ falcē iudicij in nō ſubditos: vt exponit Grego.
¶ Scd̄a nola eſt: Judicare de occultis: q̄ deo ſunt reſeruata. Nolite iu
dicare ante tp̄s quſqꜭ veniet dn̄s. Et Vrba. papa. De manifeſtis qdē
loquimur: ſecretoꝝ em̄ cognitoꝛ ꝛ iudex eſt deus. xxxij. diſ. Erubeſcant
¶ Tertia nola eſt: Judicare ſine oꝛdine iudiciario. Nullus eſt cōdem-
nandus: niſi iudicio oꝛdinabiliter habito aut cōuincat᷑: aut ſe reū confi
teatur. Et Job. xxix. Cauſam quā neſciebā diligētiſſime examinabam.
¶ Quarta nola eſt: Per pecuniā ſententias ꝓferre. Nō licet iudici ven-
dere iuſtū iudiciū: vt dicit Augu. xi. q. iij. Nā ſicut dicit Antho. §. iiij.
in fine. Judex ſi accipit pecuniā vt iudicet ſiue vt nō iudicet: ſiue vt iudi
cet male ſiue iudicet bene: peccat moꝛtaliter. cum teneat᷑ gratis officium
ſuū exercere: pecuniam aūt illam retinere nō poteſt. Vide doctoꝛem.
¶ Quinta nola: Judicare ex leuibꝫ ſuſpitionibꝫ ꝛ nō ſufficientibꝫ ꝓbati
onibꝫ ſententiā ꝓferre. Noluit deus iudicare ſodomitas: cū audiſſet cla
moꝛē de eoꝝ vitio: cū oīa ſciret. niſi prius oculis videret ꝑ angelos in-
quirens. Et hoc quidē nobis in exemplū. Vnde Melchiades pap. di.
Primo ſꝑ oīa diligēter inq̄rite: vt cū iuſtitia ꝛ claritate diffiniatis: nemi
nē ↄdēnetis an̄ verū ꝛ iuſtū iudiciū: nullū iudicetis ſuſpitiōis arbitrio.
¶ Sexta nola ē: Judicare nō ex zelo iuſtitie vl' ratiōe: vel ex paſſiōe odij
vel amoꝛis aut alterius male opinionis. Sicut iudei ex odio: Pilat⁹
ex timoꝛe iniuſto cōtra chꝛiſtū ꝓceſſerūt. i. Pe. ij. Tradebat aūt iudicāti
ſe iniuſte. Vn̄ Grego. dicit ꝙ q̄tuoꝛ modis ꝑuertit᷑ humanū iudiciū. Ti
moꝛe: dū metu ꝑtātis alicui⁹ loqui ꝑtimeſcimus. Cupiditate: dū p̄mio
animū alicui⁹ coꝛrūpim⁹. Odio: dū ↄtra quēlibet aduerſariū molimur
Amoꝛe: dū amico vel ꝓpinquo p̄ſtare aliquid intendim⁹. xi. q. iij. q̄tuoꝛ
¶ Septima nola eſt: Judicare pctōꝛes: quibꝫ ip̄e ſil'is eſt. Jnique iudi
cat q exiſtēs in ſil'ibꝫ pctīs vel grauioꝛibꝫ: ꝛ p̄cipue notoꝛijs reos cōdem
nat. Tangit nolā hāc Apl's: Jn q̄ aliū iudicas teip̄m cōdēnas. i. cōdem
nabilē oſtēdis. Hoc em̄ aliū ſcandalizat: vt in. ij. ij. q. xxxiij. qꝛ nō videt᷑
facere ex iuſtitia: ſed ex ſuꝑbia ꝛ oſtentatione. Vnde ꝛ dn̄s de adultera
dixit: Qui ſine pctō eſt ꝛc̄. Nō tn̄ debet crimina dimittere impunita: ſed
ꝓponere emēdationē in ſe: ꝛ cū humilitate cōdēnare: ꝛ nō peccabit. Hec
Anthonin⁹: quē vide. ¶ Habes ecce nolas ſeptē: quibꝫ ſtultos illos iu- D
dices ab alijs ſapiētibꝫ iudicibꝫ dinoſcere poteris. Sed vt melius eos

cognoſcas: deſcribunt̃ ⁊ depingunt̃ i noſtro ſpeculo ſub ſpeciali figura
eos ſignificante. Depingit̃ em̃ hic porcus: quē duo fatui ſudib⁹ in calda
riū cogere nitunt̃. Eſt porcus miſellus paup: caldariū falſa ⁊ damnoſa
ſententia: fatui iudices. Qꝫ ſi prauos ⁊ crudeles hoꝝ ſtultoꝝ iudicū et
pauperū q̃s opprimunt mores ſpeculari volueritis: ſpeculū theutonicū
vos ipſi legite: ⁊ ſingula i ea cōtenta diligēter notate: preſertim illud qđ
in additionib⁹ dicit̃: q2 nullū doctū in ſuū conciliū admittunt: nimirum
in ꝑniciē totius reip. Plato em̃ (vt Boetius teſtis eſt) reſpublicas fore
beatas dicit: ſi eas aut ſapientes regerēt: aut eaꝝ rectores ſapientie ſtu
derent. Sapientia em̃ ipſa dicit: Per me reges regnāt: ⁊ cōditores legū
iuſta decernūt. Et in lege Moyſi iuſſus eſt rex ſcire legē. Nota deinde
qđ dicit̃ de Achitofel ⁊ Chuſi. Et quid eſt Chuſi: quid Achitofel? Au-
dite fratres: erant hi duo cōſules Dauid. Cūqꝫ Abſolon filius Dauid
ſibi regna patris vſurpauiſſet: adheſit Achitofel Abſoloni: Chuſi autē
ipſi Dauid. Ait aūt Dauid ad Chuſi: Melius eſt vt adhereas Abſo
loni: ⁊ impedias cōſilia Achitofelis: q̃ꝫ q2 mecum ſis ⁊ mihi ſis potius
oneri q̃ꝫ vtilitati. Igit̃ ſic fecit. Cūqꝫ in deliberatiōe poſitū eſſet quid fo
ret agendū: conſuluit Achitofel dicens Abſoloni: Eligam mihi duode
cim milia viroꝝ: ⁊ conſurgens ꝑſequar Dauid hac nocte ⁊c̃. Cōtrariū
cōſuluit Chuſi dicens: Non eſt bonū hoc conſiliū qđ dedit Achitofel
hac vice ⁊c̃. ij. Reg. xv. ⁊ xvij. Sicqꝫ Chuſi īpediuit cōſiliū Achitofel: ⁊
Dauidē cōmonefecit vt fugeret. Achitofel ergo vidēs q2 conſiliū ſuum
diſſipatū eſſet: ſe ſuſpendit. Utinā oēs qui cōſulunt cōtra Dauid dn̄m
deū ⁊ legē ſuā: hac morte perirent. Fuit Chuſi ꝓ Dauid: ſignificat ille
bonos conſules qui pauci ſunt: Achitofel multi. hoc eſt qđ hic dicitur:
E Der gut Chuſin iſt ley der tod. Audiāt hoc oēs qui iudices ſunt cōſtitu
ti: ⁊ iuſta iudicia decernāt: timeant dei horrendū iudiciū ſi cōtrariū fe-
cerint. Nemo ſibi blandiat̃: q2 deus vindictā protrahit ⁊ diſſimulat. Ni
mirū horrende ⁊ cito apparebit: vt ait ſapiēs Sap. vi. Iudiciū duriſſi-
mū fiet his qui preſunt: exiguo cōcedit̃ miſericordia. Potentes potēter
tormenta patient̃. Notate verba ⁊ ſignate myſteria o iudices: horrende
⁊ cito apparebit vobis. Uobis qui modo horribiles apparetis paupe-
ribus ⁊ innocentib⁹: ſtipati militib⁹ ⁊ multitudine famuloꝝ: honorati
munerib⁹ ⁊ adulationib⁹ clericoꝝ ⁊ monachoꝝ: ditati pecunijs ⁊ abun-
dantia mundanoꝝ: ⁊ onerati ſcelerib⁹ ⁊ debitis pctōꝝ. Cauete: quia iu
dex veſter Chriſtus horrende ⁊ cito apparebit vobis: horrende ⁊ quidē
iuſte. Siquidē qua menſura menſi fueritis: ⁊ eadē remetiet̃ vobis. Cū
auſteritate imperabatis ſubditis ⁊ cū potētia. Ezech. xxxiiij. Et cito.
Nolite putare q2 tardabit: cū dixerint pax ⁊ ſecuritas tūc repentin⁹ eis
veniet interitus. i. Theſſal. v. Plane viri ſanguinū ⁊ doloſi nō di. dies
ſuos. O quot ſubitanea morte obierūt: congrua mors rectoꝝ iniuſtoꝝ.
Hic quot morte prouiſa obierūt q̇ erant intentores cauſe quondā cōtra
magiſtrū Joannē Creutzer? Plane oēs quos nouimus mala morte pe

rierunt. Apparebit tibi o ceceiudex deus: ⁊ ante oculos tuos tibi ſe ſtatuet: quē nunq̄ꝫ pre oculis habere voluiſti. Veniet cōtra te cū poteſtate magna ⁊ maieſtate: ⁊ videbis filiū hominis: qui faciet tibi iudiciū duriſſimū quale aliis feciſti. ⁊ potenter te torquebit: qui exiguos torſiſti. Et quidē dignum ⁊ iuſtum eſt: vt te potenter torqueat dn̄s deus. quia cōtra deum agis cuius officio fungeris: dicit̄ eni: Dei eſt iudiciū. Sed ⁊ contra bonū cōmune quod conſeruat̄ ⁊ promouetur p̱ iuſtitie executionem: et contra charitatē ⁊ iuſtitiam erga illum contra quē profers ſententiā. Putaſne quia ſimplici abſolutione poſſis liberari? Non plane: ſed requiritur ſatiſfactio ⁊ reſtitutio. O infamis ⁊ raptor: immo raptore peior: ⁊ cur peior? Preſtat tibi gladium populus: vt eū defendas et tuearis. tu aūt cū eodē gladio iugulas: tutor primus in pupillū ſeuis. Cur queſo te conſtituerunt principē ⁊ iudicē plebs vniuerſa? Nunquid vt eos premas: iugules pauperes? Nō plane: ſed vt defendas ab iniuria diuitū ⁊ potentiorū. Age penitentiam o frater ab hac malitia: conuerte re ad cor. Cogita quia longe es a regno dei: neq̄ꝫ deus inultū ſinet iniuſtitiā hanc. Queadmodū iuſtos iudices proculdubio ſingulariter premiabit: quanto difficilius opus eſt ⁊ ſe immaculatū tenere in tali officio. Imitari ſi nō vis chriſtianos principes defenſores pauperū: viduarū ⁊ pupillorꝫ: qualis erat beatus Ludouicus. ſaltē gentiles intuere: Traianū ⁊ alios: quorꝫ note ſunt hiſtorie. Audi rem miram: queadmodū deus diligat iuſtos iudices: ⁊ in ſui ſingularē ſuſcipiat tutelam. Recitat Petrus de Pa. in. iiij. ꝙ in francia dū quidā foderet in agro ſuo: inuenit humanā linguā viuā loquentē. interrogatus quis eſſet: reſpōdit linguā fuiſſe hominis pagani: qui iudex fuerat: diu in paganiſmo mortuus ⁊ ſepultus: ⁊ quia nunq̄ꝫ dederat ſententiā iniquam: ideo deus cōſeruauerat animā illam in illo membro ſue lingue quouſq̄ꝫ baptiſmū reciperet. Unde rogauit ꝙ hoc ſignificaret epiſcopo loci: vt veniret ad baptizandum eum: ⁊ hoc eſſet ſignū predictorū: ſi ipſa lingua baptizata ſubito in puluerē reuerteretur. Aduocatur itaq̄ꝫ epiſcopus cum clero ⁊ populo: ⁊ poſt locutionem ipſius lingue de predictis coram omnibus baptizata ſubito reſoluta eſt in puluerem. Audiant hoc iudices: ⁊ linguam ſuam aſſueſcant rectis iudiciis proferendis: quatinus hic gratiā ⁊ alibi conſequi merean̄t gloriam. Preſtante domino noſtro Jeſu chriſto: qui eſt benedictus in ſecula. Amen.

Auaroꝛum

Dominica pꝛima Inuocauit. Quarta Martij.

Stultoꝛum infinitus eſt numerus: Eccẽs. i. Euangeliũ.

TErtia ſtultoꝝ turma eſt auaroꝝ. Gelt narren: karg narrẽ. Sed ne ⁊ in illis erremus: ⁊ iuſtũ cũ impio condẽnemus. nõ em̃ oẽs pecunioſi aut diuites ſtulti ſunt. Nunquid em̃ Job: Dauid: Abꝛaam: Iſaac ⁊ Jacob ſtulti erant? Notande ſunt nobis due no le: quibꝫ notant̃ diuites auari: ſtulti itaqꝫ: ab alijs diuitibus. Quas no- las emi a doctoꝛe ſancto in pꝛima ſecunde: ⁊ in ſecunda ſecunde.

¶ Pꝛima nola eſt: Diuitas ſiue tp̄alia ſibi finẽ ſtatuere. Ubi nolã hãc

videris: proculdubio perniciosiſſima eſt auaritie ſtulticia: quibꝫ cum
eterne damnationis conto veniet caput cõtrectandũ (Den narren wirt
man mit dem kolben der ewigen verdamnis luſen) quia ſunt in pecca-
to mortali. Et quid eſt inquis totaliter inherere rebus huiꝰ mundi vt
in eis quis finẽ cõſtituat? hoc eſt qui habet eas quaſi rationes ⁊ regulas
ſuorũ operũ: vt in .i.ij.q.cviij.ar.iiij. Habet ſagittarius metã ſuã: iuxta
cuiꝰ exigentiã baliſtã tenet ⁊ ſagittã dirigit: ⁊ philocaptus ꝓpoſitũ ſuũ
quomõ amice ſue placeat: huic ſurgit: ſe veſtit: vadit: ſe cõponit: breuit
oĩa in hoc ordinat: ⁊ oĩa negligit: oĩa contẽnit vt ei placeat. Sic ⁊ aua-
rus fatuus pecuniã ſtatuit finẽ oĩa in eius acquiſitionẽ ordinat: blan-
ditur aliis: ſalutat: laudat: vt eos ad ſe trahat ꝑ ſua vtilitate. Iraſcitur
impedientibꝫ eũ a pecunie cõſecutione. Quid multa: oẽs actus: ſermo-
nes: oĩa opera dirigit in huncfinẽ. Ipſi ſunt qui faciunt ſibi Denariũ I
quaſi deũ. Et ſicut iuſtus deũ ſibi finẽ ſtatuit pro cuius honore ⁊ ad im
plendũ eius voluntatẽ: ieiunat: orat: elemoſynas dat: ⁊ oẽm ſuã vitam
in eũ ordinat. Sic ille in denariũ illi credit (Die rychen hond den glou
ben in der kyſten) in illũ ſperat: hunc diligit: prefert eũ dilectioni dei ⁊
proximi. Siquidẽ nõ curat preterire ꝑcepta dei q2 peierat mentit: de-
cipit: furatur: elemoſynas non preſtat in neceſſitate: neq3 ꝑcepta eccleſie
obſeruat: miſſam negligit die dñica: a ſeruilibus non ceſſat vt pecunie
obediat: ⁊ eam acquirat: porro neq3 parcit proximo ⁊ eius dilectionem
preponit: quia dũ de pecunia agitur oĩs ceſſat amicitia. Hunc denariũ
habet pre oculis in ſacramentorũ ꝑceptione: in matrimonio dũ ducit
vxorem: pecuniã honeſtatẽ reſpicit ſi in ordine ſacro conſtitui vult: mo-
nachari: ep̃ari: non deus: ſed denarius: ꝑbenda: abbatia: ⁊ ep̃atus pre
oculis habetur nõ deus: vt dixi: oĩs cõtritio ⁊ triſtitia ſiue diſplicentia
maxime eſt de denario amiſſo nõ de deo offenſo: huic vigilat: peregri-
natur: laborat: ſuſpirat: de eo loquit: laudat ⁊ ſemper de eo cantat: qd
multa: quod Paulus hodie cõmemorat in epiſtola Chriſtianos ꝑ deo
pati debere: hoc ille pro denario libenter patit. In oĩbus inquit exhibe- K
amus noſmetipſos ſicut dei miniſtros: illi vt denarij miniſtros: in mul
ta patientia: in tribulationibꝫ: in neceſſitatibꝫ: in anguſtijs. ĩ plagis: in
carceribus: in ſeditionibꝫ: in laboribꝫ: in vigilijs: in caſtitate: in ſcientia
in longanimitate. Hec oĩa auarus pro denario. Paulus ꝑ deo: in his
q̃ ſequunt ab inuicem ſeparãtur: in ſuauitate: in ſpiritu ſctõ: in charitate
nõ ficta: ĩ verbo veritatis: in virtute dei. Hec in auaro nõ ſunt: ſed reliq̃
omittentes ꝓſequamur qđ nr̃o tempori ieiunij cõgruit: ecce in ieiunijs
multis ſtultus hic cõſumitur ipſe ⁊ familia: nõ aũt pro deo ſed denario
Sane ⁊ pecunie parcat: ori ſuo ⁊ familie ſubtrahit: qđ in os burſe re- L
ponit: ⁊ ideo ieiunat ſuo deo denario: ieiunat miſer fatuus ſupbus: ꝓpt
laudẽ humanã ⁊ glorie trãſitorie famã. Fatuus nimirũ quippe ꝙ de hoc
ſubtrahit vni hoſti: paſcit duplicẽ hoſtẽ: qđ em̃ carni ſubtrahit per ieiu-
niũ: paſcit diabolũ ⁊ mundũ: ieiunat guloſus ⁊ ſuo deo ventri ſcilicet.

L

Mira res inq̄s quomodo colit̃ venter ieiunio: hoc mō in primis: quia
ieiunant ideo vt poſtea melius comedāt: ⁊ ita nihil aliud faciūt: q̄ꝫ ꝙ ſo/
lennitatē dei ſui: ſcȝ ventris ꝑueniūt: vigilia ieiunij deteſtabilis. Dein
de alij ieiunāt ⁊ tēpore ieiunij querūt delicata cibaria: ⁊ tūc volūt come/
dere ſplendidius ⁊ lautius: ⁊ tantū vna vice comedunt quantū comede
rent in duabus qn̄ non ieiunāt. Et tales talē gratiā ſolū faciunt deo: ſcȝ
ꝙ duos obulos dant ſibi pro vno denario: ⁊ eandē gratiā facerēt Judeo
M vel Saraceno. Sunt tandē qui tribꝫ diebus plus manducāt pro vno
miſerrimo ieiunio qđ ieiunāt. Nam ꝓcedēte die dicūt: cras ieiunabimꝰ:
die ſequēti dicūt heri ieiunauimꝰ die ipſiꝰ ieiunij dicūt hodie ieiunamꝰ
et ita defraudāt deū: q2 pro tribꝰ obulis nō ſoluūt niſi vnū denarium.
Sed ais: de ieiunio feciſti mentionē ꝓpter euangeliū ⁊ tēpus: Quid fa
ciet homo qui habet ſufficientē cauſā non ieiunandi vt ſatiſfaciat? Dico
ꝙ tres regulas obſuare debet q̄s ponit Gabriel in iiij. ſniaꝝ diſ. xvi. ſit
ſobrius: ſit ſolitariꝰ: ſit ſolutꝰ. Prima regula ſit ſobrius habēs rationa
bile impedimentū: tm̄ ⁊ totiens ſumat de cibo quantū ⁊ quotiens ſuf/
ficit ad impedimēti remotionē ⁊ abſtineat a ſuꝑfluis. gratia exempli: ſi
quis habēs debile caput ita vt niſi mane ſumat cibū calidū ſtatim inci/
dit vertiginē quā poſtea nō incidit ſumpto cibo: ſufficit illi vt mane ſu/
mat ſorbitiūculā aut aliud calidū: ⁊ poſt cōtentus ſit in vna cōmeſtiōe
quoniā ſi poſt ſufficientē refectionē vnicam iterū cenat vel comedit: iam
manifeſtū eſt vt dicit Auguſtinus: eū nō ꝑ infirmitate ieiunare nō poſſe
ſed pre gula ieiunare nō velle. Verū vix teneri pōt punctuale mediū ſed
N cauendū eſt notabilis exceſſus. Secūda regula: ſis ſolitarius vel ſecre/
tus (ſtill) Hec eſt regula beati Auguſtini in ſermone de quadrageſima
dicētis: qui ieiunare non ꝓualet ſecretius ſibi ſoli aut cū alio infirmo ꝑ
paret qđ accipiat ⁊ illos q̄ ieiunare ꝓualent ad prandiū nō inuitet: ne ſi/
bi augeat de alterius gula peccatū. q2 ſi hoc fecerit non ſolū deus: ſed et
hoīes intelligere poſſunt. illū nō ꝑ infirmitate nō poſſe ſed ꝑ gula ieiuna
re nō velle: ſufficit illi ꝙ ipſe ieiunare nō preualet ⁊ magis cū gemitu ⁊
ſuſpirio animi dolore mādicet ꝓ eo ꝙ alijs ieiunantibꝫ ille abſtinere nō
pōt. Tertia regula: ſis ſolutꝰ ſcȝ obligatiōe ꝑ diſpenſationē a ſuperiori
teſtis eſt b. Tho. in. ij. ij. q. clxvij. ar. iiij. Si cauſa excuſans aliquē ab
obſeruatiōe ieiunij ab eccleſia inſtituti fuerit euidens: pōt talis ꝑ ſeip/
ſum obſeruantiā ꝓterire: ꝓſertim ꝯſuetudine interueniēte: vel ſi nō poſſit
facile recurſus ad ſuperiorē haberi. Si vero cauſa ſit dubia: debet ad
ſuperiorē recurrere q̄ habet poteſtatē in talibꝫ diſpenſandi. Cauebit tn̄
O occaſionē ſcandali iuxta ſcđam regulā. Sed quis ē ſuperior queris po/
tens in hoc diſpenſare. Hoſt. dicit ꝙ epūs nec ſufficit licentia ſimplicis
preſbyteri etiā ex cauſa iuſta niſi ſūma neceſſitas imineat: itaqꝫ ad ipm̄
non poteſt haberi recurſus ſine ꝑiculo. Alij dicunt ꝙ arbitrio boni viri
ſtandū eſt: pro quāta neceſſitate ſit frangendū ieiuniū potius q̄ꝫ ꝑ doctri
nā generalē: ⁊ ſic cum ꝓprius ſacerdos ſit iudex ordinarius conſcientie

videt̄ ꝙ ipſe poſſit. Ego vero credo ait Angelus: ſi loquamur de diſpē
ſatione q̄ eſt quedā relaxatio iuris ꝙ tunc ꝑtinet ad epm ſolū : qui cauſa
ſubſiſtenti nec debenti ieiunari pōt diſpēſare ⁊ ieiuniū in aliud bonū cō
mutare. Si vero loquamur de declaratiōe ſcȝ vtrū ſit cauſa legitima
vel nō: ſic credo ꝙ ſufficit diſpenſatio cōfeſſoris ꝓprij q̄ ē bone vite ⁊ cō/
ſiliū medici ſed medic⁹ peccat ſi ſine rationabili cauſa cōſulit vt frāgat. P
¶ Secūda nota qua fatuus pecuniarius noſcit̄: eſt in medijs ad debi
tū finē ordinatis excedere. Dicit quis: nō eſt hoc mētis mee ꝙ ita pecu/
niā diligā vt finē in ei⁹ acquiſitiōe vel intentiōe ꝯſtituā: aut quomōlibet
ꝯtra dei aut ꝓximi charitatē aliq̄d agere vellē ſcio q̄d dixerit dn̄s: Pri/
mū q̄rite regnū dei ⁊ iuſtitiā ei⁹: ⁊ hec oīa adijcient̄ vobis. Fateor abun
do in diuitijs: ⁊ eas ꝓter neceſſaria teneo: ſed ꝓterea contra deū facere
nō vellē ei⁹ vel eccleſie p̄uaricando p̄cepta. Pauperi in neceſſitate exiſtē
ti ſubuenire ſum parat⁹: miſſam nō negligo die feſto: nō peiero: neminē
defraudo. Sed fateor (vt dixi) ſuꝑflua teneo: curā rei familiaris ⁊ ſoli/
citudinē nimiā habeo: ſed tn̄ (vt ſpero) citra diſpendiū charitatis dei et Q
ꝓximi. Intelligo te frater effugis primā notā: ſed hāc nō aufugis: ⁊ ſi eni
nō pernicioſe ꝑuerſum finē ſtatuas: ſed finē rectū tamē medijs nō con/
menſuratis vteris. Principaliter queris regnū dei ⁊ iuſtitiā eius ⁊ dei
voluntatē ꝑficere: ad q̄d faciendū tibi tꝑalia p̄ſtantur a deo: tibi adijci/
unt̄ ⁊ ea acq̄ris vel tenes: colligiſq; adiecta in nimia abundantia vt am/
modo nō ſint expedictia ad hūc finē: ſed poti⁹ impedictia ⁊ retardantia.
Videris mihi ſilis puero colligēti flores in prato: q̄ p̄cedens dū videt
īs q̄s collegit pulchriores reijcit collectos ⁊ nouos colligit: vel cū p̄col/
lectis hos retinēs ita maniplū magnificat ꝙ eos cōp̄hēdere nō pōt Sic R
tibi cōtingit in tēporaliū cōgregatione: ⁊ vtinā ſilis puero eſſes ꝙ p̄col/
lecta reijceres nouis adeptis: ſed ita nō fit: ſed noua cū veteribus reti/
nes ⁊ te oneras: iā nō ſilis puero: ſed fatuo quē vidi ⁊ noui: q̄ ſolebat
baculos quotcūq; pulchros aut planos offenderat colligere: ⁊ magno
faſciculo oneratus circūferre. ſic nimirū facit ſtultus noſter pecuniari⁹.
Quid enim temporalia ſunt q̄ȝ baculi quibus neceſſario ſe ſuſtentare
habet homo q̄ȝ diu in carne viuit? Egenus eīn cibo veſte ⁊ domo. Ba/
culus ſi nimis magnus fuerit: aut ſi plures q̄ȝ neceſſarij ſunt receperi/
mus: non promotionis ſed impedimento erunt. Sic ⁊ diuitie ſi exceſ/
ſerint debitū modū. O ſtulte quid circumfers tot baculos? cur te one/
ras? quanto ſatius eſſet diſtribuere baculos illos in paupes inbecilles
qui egent: ⁊ per foſſata neceſſitatum ⁊ paupertatū tranſſilire nequeunt.
Beati qui pauciſſimis ſe onerant. Abiecit beatus Franciſcus: beatus S
Dominicus: Apoſtoli baculos illos vt liberi currerēt viam mandato/
rum dei ad celū. Ceterū ſiquando neceſſarios habuerunt baculos tem
poraliū cōmodauerūt a ꝓxima vinia. i. elemoſynā petebāt ꝓ ſuſtentatōe
ſic ⁊ apl'i. Inde nō tuleritis virgā ait dn̄s eis: id eſt baculū ſuſtentatio/
nis temporaliū q: vobis debent̄ ab his quibus predicaueritis. Q; ſi

nō potes vel nō vis ita abſolutus eſſe a baculo: caue ne nimiū te oneres recipe neceſſaria: caue ne faſcem cū diuite portes ad incendiū infernale. Audi clamantē ad ignē ex his baculis incenſum: Crucior in hac flāma. Caue etiā ne in purgatoriū deferas faſciculū ex ligno feno ⁊ ſtipula: ⁊ cū ſecūda nola pulſes: q2 ⁊ illa cōburent͂: vt ait apl's. q̄n potiꝰ iuxta monitionē prophetie: Solue faſciculos deprimentes: ⁊ vt dixi diſtribue.

Habes iā nolas duas magnas: quib9 cognoſci p̄nt hi fatui. Uƺ ſi eos magƺ noſſe volueris: accipe ⁊ paruulas his appēdētes. Tertia igit͂ eſt obduratio. Quarta: inq̄etudo. Quinta: violētia. Sexta: fallacia. Septiā piuriū. Octaua: fraus. Nona: p̄ditio. Dic ſi placet ex. ij. ij. Rogemꝰ ⁊c.

Feria ſecunda poſt Jnuocauit. Quinta Martij.
Stultorum infinitus eſt numerus. Eccſ. i. Euangeliū.

Quarta turba ſtultoꝝ: ſunt nouitatū preſumptores: Seltzem T
narren: Murzen narren: Zier narren: Mol narren: Spiegel
narren. Seltzem narren inquā: qui pre alijs aliqͩ noui ſiue ra
ri havere volūt: etwas ſeltzens. Jpſi ſunt q̄ nouitates p̄ſumūt in veſtitu
geſtu ⁊ moribꝫ. Faciles vtiqꝫ cognitu: qꝛ pleni nolis ante ⁊ retro: quas
quotidie variāt ⁊ multiplicāt ita vt eas certo numero comprehēdere ne
queamus. Attamen aliquas producamus numero ſeptem: ex quibus
alie faciliter dinoſci poterunt.

¶ Prima igit̄ nola eſt: barbas deferre ſiue nutrire. Diuerſis ⁊ aduer-
ſis intentionibꝫ barbas nutrire cōtingit. Quidā ex morbo: vt ſcabioſi q̄
nouaculā tolerare nequirēt. Quidā ex triſtitia: quemadmodū paſſi dif
fortunia. De quoꝝ numero fuiſſe legit̄ Julius Ceſar: q̄uis alias eſſet
curioſiſſimus criniū euulſor. Uide in cōmentarijs eiuſdē de bello gal-
lico: aut in Policrato Jo. Saleſberieñ. Ecōtrario apd̄ veteres aduer
ſa paſſi radebant̄: Alij ex cōuictu eoꝝ cū quibꝫ habitāt: ſicut greci quorū
mos eſt barbas nutrire. ⁊ apl̄i: ⁊ frēs cōuerſi religioſoꝝ Carthuſi. ⁊ Ci
ſtercieñ. ſic ⁊ peregre ꝓficiſcētes ad terrā ſanctā. Alij ne offendant̄ ex au
ra inclementiore. Quidā qꝛ fecerūt aut facere intendunt nequitiā: iuxta
prouulgatū ꝓuerbiū. Quidā ꝓpter votū peregrinationis: ante qđ ꝑſolu
tū radi nolūt. Quidā quatinus trāſforment̄ ne noſcant̄: ⁊ dāna caueāt:
vt ſacerdos ille de q̄ in Glo. c. ſi qs. de vi. ⁊ ho.. Tutius vt peterē layci
ſub imagine Romā: Fas fuit vt ſinerē luxuriare comam. Alij impetu
quodā ⁊ incōſideratione neſciētes cur id faciāt: qđ aliqn̄ adoleſcētes fa-
cere ſolēt. Alij ꝓpter virilitatē: ſicut de Diogene legimus. ꝙ interroga-
tus cur tā magnā nutriret barbā: rn̄dit vt eā citius vidēs ⁊ tangēs virū
me meminerim. Uerū de his oībꝫ enumeratis nō loquimur: vtiqꝫ ab
hac turba alienis. Sed alij ſunt q̄s gloria vexat inanis: ⁊ vt barbas nu
triant inducit ſperātes inde gloriā cōſequi: digito mōſtrari ⁊ dicier hic V
eſt: dū ſingulariter p̄ter ceteros barbatus exiſtat. Nimirū grādes fatui:
in q̄libet crine barbe ſiue menti dependentē habētes nolā: tot ſtultitie ⁊
vanitates in eo q̄t crines in mento. Cū em̄ nihil ſapiētie habeāt vl̄ virtu
tis vnde gloriari poſſint: gloriā de ſingularitate barbe querūt. Timen
dū ꝑfecto eſt: ne his fatuis eueniat qđ hirco extrauagantibꝫ fabula ſexta
qui timore lupi ipm̄ inſequentis in rupē altū ſubijt: quē lupus obſedit a
radice. Poſt triduū aūt cū lupus famē ⁊ hircus ſitim ſuſtineret: vterqꝫ
diſceſſit. ille vt cibū caperet: hic vt ſitim ſedaret. Potās autē hircus vm
brā ſuā in aqua aſpexit dicēs: q̄ꝫ acceptas tibias: q̄ꝫ pulchrā barbā: ⁊ q̄ꝫ
magna habeo cornua: ⁊ lupus me fugat. ammodo ergo reſiſtā ei ⁊ nullā
dabo ei potentiā ex me. Que verba lupus ſilenter auſcultās: dentes for-
titer infixit in hircū dicēs: Quid hoc eſt qđ loq̄ris frater hirce? Hircus

aũt ſe captũ ſentiẽs ait: O dñe meus lupe peto miſericordiã ⁊ agnoſco
culpã: q: hircus poſtq̃ potat qð nõ debet parabolat. Lupus vero non
pepercit: ſed eũ vorabat. Sic noſtris fatuis barbatis cõtinget: vt cũ de
barbe ſingularitate glorient̃: ſilenter ⁊ ab infernali lupo minime auiſati
deuorent̃. Alludit etiã fabula tertia Renutij: quã applicare poteris ⁊c.
Similes etiã ſunt nr̃i fatui hirco: qui apud Cirillũ lib. ij. ca. iij. de bar
ba cũ in aqua ſe cõtemplaret̃ gloriabat̃: nõ cõſiderãs turpitudinẽ a po-
ſteriori: quã contracta: arta ⁊ breui cauda operire nõ poterat. Sic plane
illi turpes ſunt. At qð talib⁹ fatuis deficit imprudẽtia nitunt̃ reſacire ex
barba. Inquies eſt curta: tñ etis erit ſibi longa: wat nit am han iſt: iſt
aber am kam. Ipſi ſunt cum nihil faciũt magnificũ; p alijs tñ arrogãt ⁊
iactant: ⁊ videri volunt feciſſe. cũqꝫ magna ⁊ egregia facinora que oſten
tent nõ habeant: hec vilia proferunt inſtar feminaꝝ de floribus ⁊ ſertis
gloriantiũ. Sed quid? Contrariũ plane eis euenit: vt vbi gloriã ſe ſpe-
rant cõſecuturos: irriſionẽ inueniant: ignominiam ⁊ contemptũ: locoqꝫ
laudũ vituperia audire cogant̃. Dũ em̃ querit̃: ⁊ quis eſt ille inter ⁊ pre
ter ceteros barbatus. reſpondet̃ ab his qui eũ nouerũt: eſt ſtultus ille q̇
ſe ob hoc putat ſapientẽ reputatũ iri vel fortẽ: ⁊ quidẽ hi fatui etiã ſenes
⁊ noĩe ſolo viri. Sunt ⁊ alij fatui barbati: qui inſtar ſcythaꝝ iã barbas
dimidiant: vt ſint ſemiraſi: aut ſolã paruulã particulã criniũ relinquũt:
imitantes Sarmatas quos nuper vidimus. Hec iuniorum ſtultitia ⁊
nouitatum preſumptio.

x ¶ Secũda nola eſt: econtrario faciẽ ⁊ colla polire nihilqꝫ in ſe relinq̃re
hirſuti. qð (vt diximus) Julius Ceſar facere ſolebat: ſtudioſiſſimus cri
niũ etiã de barba euulſor. Itẽ colla denudare: in mediũ vſqꝫ dorſum cre
bro radi: ablui ⁊ etiã depingi: cathenaſqꝫ aureas circũpendere: odoramẽ
ta adiungere: aquis roſaꝝ ſe aſpergere: vnguentis linire. Sic ſe polien-
tes: lauantes ⁊ ornantes hac nola ſunt inſigniti. Qualis quedã femina
fuit in hac vrbe argentinenſi: etiã noſtra tempeſtate: que faciẽ ſuã rugo-
ſam excoriari paſſa fuit: quo ruge auferrent̃ ⁊ venuſta appareret. ſed idẽ
1 cõuerſum fuit in oppoſitã qualitatẽ turpior effecta. Deus meus q̃t hec
fatuitas ſe ornandi ⁊ poliendi afficit: nõ ſolũ vane: ſed ⁊ pniciose: quip-
pe qð graue ſcandalũ occaſionẽqꝫ ruine preſtet. Sũt em̃ hi denudati vi-
ri ⁊ femine ſicut gladij ſtricti ⁊ euaginati: quib⁹ diabolus vtit̃ ad aĩaꝝ
occiſionẽ. Sunt quib⁹ vtitur diabolus tanq̃ eſca ad capiendas aĩas
quẽadmodũ cũ catis ⁊ alijs animalib⁹ excoriatis ſolẽt vultures capi: ſic
illi colla ⁊ crura denudant. Signũ eſt proculdubio vermiculoſi animi
(wurmeſſig) ſic denudari corpe: nuces q̃ ſtatim corticẽ dimittunt male
2 ſunt. Quid de fucis facieꝝ dicã frẽs? q̃ in cõtumeliã creatoris aſſumũt̃
Indignat̃ ⁊ fremit artifex ſi ſuo operi ab alio aliq̇d addat̃. Et qualẽ te
putas facere deo cõtumeliã: cũ talẽ potius vis habere faciẽ qualem tibi
facit pictor q̃ꝫ qualẽ tibi deus fecit? Qua fiducia queſo erigis ad celos
vultus quos cõditor nõ agnoſcit? Ut quid cõtra naturalẽ tuã faciẽ ſu-

mis facie pictoris? Time qd tibi cominatur Johel.ij. Omnes vultus redi gentur in ollam. Cathenas in collo circuferunt: vere a diabolo cathenate 3 cuius anſa in inferno ligata eſt. Auferentur he cathene alibi ab eis iuxta p phetã: z loco ei⁹ ſerpẽtes circũgirabũt. Sed z hic aliqñ auferunt ab eis z liberant: nõ votiui ſctõ Leonardo: ſed Veneri z Baccho.

¶ Tertia nola eſt: Capillos ornare: crocei coloris eos efficere: criſpa- y re: prolongare: alienos etiã mortuorum crines oſtentare. Vide iam femi- nas inſtar maſculorum incedentes: que capillis per dorſum dimiſſis bir- retis ſe tegunt. Proh pudor. Quid oſtentas o homo capillos longos (receptaculũ lendiũ z pediculorum? Eſt ne hic theſaurus tuus? deus tuus: quem pre ceteris colis z diligis? Quid gloriaris in laqueo venantium diabolorum: qui inſtar puerorum faciunt laqueos de cauda equi ad capi endum aues? Cepit autem Holofernem cincinnis Judith: z Abſolon in capillis adheſit quercui: z perijt. Audi o femina: nõ terret te qd etiã 2 alienos crines aliquãdo mulieris mortue in capite tenes p noctem? Ni mirũ hoc in damnũ anime tue facis: quod in penitentiã z pro dei amore minime faceres. Que taliũ queſo manũ mortue ſecũ in lecto retineret p penitentia? nulla. ſed nõ peribunt ſine pena grandi: quã dñs eis comina tur Iſaie.iij. Decaluabit dñs verticem filiarũ ſion: z dñs crines earũ nudabit. Etiã in preſenti aliquando id fieri ſolet: z vtinã crebro earum crines nudarentur: qualiter Pariſius contigiſſe legitur. Ubi accidit in qua dã proceſſione: q quedã ſimia cuidã dñe peplũ cũ alienis crinibus abſtu- lit coram populo: z turpis z depilata ſicut cornicula depoſitis plumis alienis remanſit: quod iuſto dei iudicio accidit. Juxta illud Iſaie. Ve qui predaris: nonne z tu predaberis? Depredata fuit illa mulier mulie rem mortuã crinibus ſuis: z merito eam ſimia depredauit. Poeta. Nõ eſt lex equior vlla Quã necis artifices arte perire ſua. Quid de colora 3 tis: tinctis z criſpatis crinibus? Plane hoc quod de fucatis faciebus di ctum eſt intelligatur. Sed z perditio temporis labor inutilis. Et pphe ta talibus cominatur pro criſpato crine caluitium. Iſaie.iij. Criſpi cri nes z criſpi cantus ſigna leuitatis ſunt. Unde in legenda ſancti Seba ſtiani. Putaſne illum inter chriſticolas numerandum: qui tonſurã di- ligit: comam enutrit: ſapores querit: z vocem frangit? Fractio vocis ſi- gnum eſt fracti animi. Sicut criſpatio crinium in hominibus: corruga tio veſtium in mulieribus: ſic reprehenſibilis eſt fractio vocis in canto ribus. Vide ſummam vitiorum tractatu de ſuperbia folio.ccxxxiiij. ca pitulo.xxiiij. Colorati crocei crines preſagia ſunt future flamme infer nalis: ait Hieronymus.

¶ Quarta nola eſt: Caput ornare. Quis nouitates illas fatuas di- Z numerabit: que in capitum ornatu oſtenduntur. Vide queadmodũ ne- 1 mo ſit qui auriculas aſini non habeat in capite in birro: quibus etiam nole argentee ſunt appenſe. Et quod laſciuiſſimũ eſt etiam femine non erubeſcunt talia capitegia deferre birros auriculatos: byret mit oren.

2 Cōſpice ⁊ viros inſtar feminarū mitratos: ⁊ ecōtra feminas virorum in-
ſtar birretatas ⁊ pileatas (Die man tragen frawē huben) ex ſericis filis
reticulato more ɔtextas. Quid ꝙ nūc hiſpidos ſiue villoſos galeros:
nūc leues: iam acutos: iā obtuſos deferūt: ⁊ in mille transformant fi-
3 guras? nulla ſtabilitas in his vtiq; ſignū incōſtātis ⁊ leuis animi. Vi-
de feminarū pepla inſtar diadematū ſanctorū erecta grandia: vt caput
bouis pre ſe ferre videant. Ceterū infra mentū vix duorū digitorū te-
nēt latitudinē (Als ob inē das kyn in eim bafenreff hieng) Sed ⁊ tincta
croceo colore infernalis flamme preſagio: pepla ſua hebdomadis ſin-
gulis abluunt: ⁊ iterū tingūt. quod q̄z grandis ſit fatuitas nemo eſt qui
neſciat Porro nō placet hec veſtis: hic color dño deo: neq; angelis eius
Siquidē corpus Chriſti non croceo: ſed lintheo candido inuolutū le-
gitur. Unde ⁊ corporalia alba eſſe debent. Et angeli ſancti in ſtolis al-
bis apparuerunt: ⁊ Chriſti veſtimēta alba vt nix in eius trāſfiguratione
viſa ſunt. Non igitur placent deo ⁊ angelis crocei coloris veſtes tales.
Quid multa? male carnes croceis iuribus profundunt: ⁊ croceū pipe-
ratum (Ein geler peffer) ſuper recentes carnes non conficit: ſed heſterne
menſe reliquias. Vetule rugoſe croceis peplate: preſeferunt ſimilitu-
dinem portionis carnis fumigate in brodio croceo (Sehent heruß als
ein gereicht ſtuck fleiſch vß einer gelen brüen).

A ¶ Quinta nola eſt: corpus ornare: totū corpus eſt illa vanitate plenū
1 intus ⁊ extra ſub cingulo ⁊ in cingulo ⁊ extra cingulū. Camiſie rugate.
(Gefeltelt) Toraces exciſe feminarum ⁊ virorum vt etiā fere dimidie māmille
pateant. Tunice plicate ⁊ in mille formas transfigurate in vtroq; ſexu:
iam lariſſime; iā artiſſime in manicis vt brachia cōprimāt olim (ſchu-
ben: nunc Huſſecken) vide in ſpeculo Brandt. ita vt oim gentiū extra-
nearū prauos ritus aſſumamus. Vis videre veſtitu Ungaros: Bohe-
mos: Saxones: Francigenas: Italos: Sicābros imo oēs gentes: va-
de Argentinā ⁊ videbis. Videbis ⁊ ſpurcas illas tunicas ita breues
vt nō ſolū non nates: ſed neq; vmbilicū tegere queant. Erat apud vete-
res dehoneſtatio maxima illa veſtiū amputatio: patet in nunciis Da-
uid quorū barbas raſit rex Anon ⁊ veſtes vſq; ad nates pcidit. Eſſent
per rectores reip. tales veſtes ſcādaloſe occaſionē malarū cōcupiſcen-
tiarū feminis pſtantes dū pudenda nō teguntur auferende de medio.
2 Vide cingulū ipm qd hec conſtringit plenū vanitatibus ⁊ nolis in femi-
nis precipue quod aliquando ſericū: aliquādo aureū: vel auratū opero
ſiſſimum deniq; vt impenſe in opus maiores ſint cingulo (Der gold
ſchmid nem den gürtel nitt für den macherlon) Mira ſtulticia vt de
aliis taceamus. Saccus bono tritico plenus ligat fune vnius obuli:
ad ſaccū aūt immundicia plenū ligandū: querit corrigia ſerica vel dear
gentata aut aurea. xl. vel. l. florenorū. Horrendū eſt in loco humiliatio
nis ſuperbiā reperiri: in medio tui humiliatio tua. Michee. vi. ⁊ vbi
maior materia humiliationis q̄z in ventre pleno ſtercorum. Taceo de

pugionibus ⁊ gladiȷs qui olim ad cingulum dependere ſolebant: nunc
autem alligantur ad ventrem vt capulus ⁊ acies gladiȷ: quaſi in equi-
libra conſtituantur ſimiliſqꝫ ſit potius ſedili gallinarum ꝙ gladio.
Quid tandē de mantellis: qui fimbriȷs iudaicis in ora eorundē ſunt 3
notati per oīa ſimiles depictis iudeorū veſtibus? ⁊ quid ad hec omnia
dicemus? Nunqd inultum permittet dñs: Non plane: ſed faciet qđ cō
minatꝰ eſt ꝑ Soph.i. Uiſitabo ſuper oēs q̄ induti ſunt veſte ꝑegrina.
¶ Sexta nola eſt: ornare crura ⁊ pedes. Uide caligas ſcacatas diui- B
ſas ⁊ ſciſſas conſutaſqꝫ ex minutiſſimis pictaciȷs vt merces pro earun- 1
dem cōſnitione expoſita plus valeat ꝙ calligeipſe. Hec oīa noua ſunt:
⁊ mores ex Italia ⁊ Francia aduecti. Uide deinde nouū genus ocrea- 2
rum Cordubenſium in noſtris terris nunꝙ niſi in picturis viſarū vna
cū pantofilis in modum ſemicirculi obtuſis: ⁊ quod olim in roſtris cal-
ciorum excedebatur: iam in contrariū vicium lapſi in nimiam obtuſita
tem verſum eſt. Olim nimia anguſtia ⁊ ſtrictura calciorum: nūc nimia
amplitudo. Quid preterea de perforatione ſotularium cū integri per- 3
foratis ſint multo meliores? Quid de omī ornatu in pedibus queſito
dicam: niſi ꝙ mira eſt fatuitas hominis ⁊ cecitas? Nonne ſotulares ad
hoc ſunt inuenti vt lutum calcetur inquinentur ⁊ pedes ab inquinamē-
tis preſeruent? vt quid ornas ſotulares aut de mundicia eorūdem tam
ſolicitus es qui dedicati ſunt ſordibus? Uide de hoc Joan. Chriſoſto
mū ſuper Mattheū. exhortatione. xlix. ⁊ eſt ſuper Mattheū. ca. xiiiȷ.
Mentior ſi non noui hominem de quo mihi dicebat: qꝛ tempore plu-
uiali ⁊ lutoſo preter calopedes quibus incedebat duos nouos tenebat
ſub pallio: quibus cum iam ad eccleſiam ꝑueniſſet: induebatur quate-
nus nitidus preter alios hoīes in eis appareret: ⁊ admirabilis.
¶ Septima nola eſt: extra hominem ſiue vltra pedes et caput et cor- C
pus ſe ornare. Et quomō poſſunt hec fieri? Fit primo per longas cau-
das quas in luto poſt ſe trahunt preſertim femine: ⁊ etiam quidā ex ſa-
cerdotibus ⁊ prelatis. Uide in ſpeculo Brandt. Fit deniqꝫ hoc per al-
tas ſoleas vel lignipedes et galeras altas quatinus maiores appare-
ant. Sunt plane quidā qui longas cōcupiſcunt habere veſtes vt maio 1
res videant: altos pileos in capitibus: calopedes altas in pedibus (vn-
den hültzen oben fültzen) veſteſqꝫ longas poſt ſe per terram trahentes
volentes ſic adiȷcere ad ſtaturam cubitum vnū. Mira illorū fatuitas
qui vel magnitudine vel altitudine corporis: dignitatēqꝫ ſuam volunt
honorare. Non attendis o frater: qꝛ Saul rex malus fuit: ⁊ tamen al-
tior vniuerſo populo ab humero ⁊ ſurſum. i. Regum. x. Non attendis
qꝛ nec in tibiȷs viri beneplacitū eſt domino: ⁊ Quia dominus eſt ſpiri
tuū ponderator ⁊ non corporū: vt fatui qui iudicant hominē ex ea parte:
qua non eſt homo? Non attendis quid dixerit dñs Samueli cū eis ꝑ-
cepiſſet de vnctione Dauid in regē? Ne reſpicias inquit vultū eius: nec
altitudinē ſtature eius: quoniā abieci eum: nec iuxta intuitū hominis

ſudico: homo enim videt que parent: dominus autē intuetꝛ coꝛ. i. Reg.
xvi. Non attendis quia pcioſſoꝛes ſpecies aromatice in minoꝛib9 ſac-
cis ſolent reponi: vt cariopholi ⁊ ſimilia? Sed lana in maximis ſaccis:
2 (wolſeck) Sunt ſub hac nola dn̄e que poſt ſe longas trahunt caudas
terram pꝛecioſis veſtibus induentes: ⁊ de nuditate Chꝛiſti in pauperi-
bus non curantes: caudis ſuis pulices colligunt: puluerē mouent ho-
minib9: Chꝛiſtum vero quem in tot pauperib9 nudum reſpiciunt non
operiunt. Timendū eſt eis: ne in caudis earū diabolus quieſcat. Unde
legitur de quodam ſancto: qui vidit diabolū quendam ridentem ⁊ que-
rens ab eo cauſam riſus. Dixit: Uidi ſocium meum equitantem ſuper
cauda cuiuſdam mulieris: que dum retraheret caudam: cecidit ſocius
3 meus in lutum: ⁊ inde riſi. Sunt ⁊ ſub hac nola: quod turpiſſimum et
lamentabile eſt: clerici quidā notati pꝛeſertim Francigene: ⁊ pꝛelati qui-
dam: quoꝛū caudas vt famuli poſt eos deferant inſtar Symonis Ci-
renei crucem poſt Chꝛiſtū poꝛtantis neceſſe eſt. Uide in Bꝛandt. Ti-
meant qui tales ſunt: q2 hoc ait dn̄s: Attendite a ſcribis q̄ volunt am-
4 bulare in ſtolis. Luce. xx. Stola veſtis eſt longa. Sunt tandē q̄ mul-
D ta paria veſtium habent per totam hebdomadā ante ⁊ poſt pꝛandiū in-
duendarū: vt ad choꝛeas: ad haſtiludia: ad eccleſias varias veſtes indu-
ant: potiuſq3 volunt veſtimenta ſua a tineis coꝛrodi q̄3 Chꝛiſtū in pau-
peribus indui. In quos clamat ſanctus Jacobus capitulo. v. Agite
nunc diuites: ploꝛate vllulantes in miſerijs que euenient vobis. Diui-
tie veſtre putrefacte ſunt: ⁊ veſtimenta veſtra a tinea cōmeſta ſunt. ⁊
Bernardus: Clamant nudi: clamant famelici ⁊ conqueruntur nobis
fame ⁊ frigoꝛe miſerabiliter laboꝛantib9: quid conferunt tot mutatoꝛia
vel extenſa in perticis vel plicata in manticis? Ecce fratres mei nolas
ſeptem: quibus poſſunt hi ſtulti vanitatum (Nutz narren) dinoſci: q̄
pꝛeſertim nouitates afferunt in oꝛnatu: ſed nunquid impune? non pla-
ne. Etiam ſi hic diſſimulauerit dominus (Das er hie durch die finger
ſicht) in nouiſſimis tamen crudeliter puniet. Audi quid de omnib9 his
dicat. Iſa. iij. In illa die auferet dominus oꝛnatum calciamentoꝛū: et
lunulas: ⁊ toꝛques: ⁊ monilia: ⁊ armillas: ⁊ mitras: diſcriminalia: et
perichelidas: ⁊ murenulas: ⁊ olfactoꝛiola (Byſem apfel) ⁊ inaures: et
anulos ⁊ gēmas in fronte pendētes: ⁊ mutatoꝛia: ⁊ palliola: ⁊ lintheami-
na: ⁊ acus: ⁊ ſpecula: et ſindones: ⁊ vittas ⁊ theriſtra: ⁊ cetera. Armillas
Glo. vocat oꝛnamenta bꝛachioꝛum: perichelidas vocat oꝛnamenta ta-
loꝛum ſimilia armillis. Murenule ſunt cathenule circa collum. olfacto-
riola vocat illa in quibus cōtinebant muſtum ⁊ ſimilia. theriſtra vocat
veſtes eſtiuales valde ſubtiles: viſui peruias: que dicunt a theron qd
eſt eſtas. Tunc enim mulieres que ſe alienis plumis: quaſi coꝛnix pul-
chras faciebant: amittent plumas ⁊ turpiſſime apparebunt: ⁊ non ſolū
deficiet gloꝛia oꝛnatus tunc: ſed etiam immutatur in ignominiā: ⁊ que
plus habuit de gloꝛia: plus habebit de ignominia. Oſee. iiij. Gloꝛiā

eorum ignominiam cōputabo. ⁊ Iſa. iij. Erit pro ſuaui odore fetor: et pro zona funiculus: pro criſpanti crine caluitium: pro faſcia pectorali cilicium. Plane tunc corpora que hic fuerunt ſuperbe ornata: a domino tunc non ornabuntur. Unde Bernardus. Nunc eant: nunc rideant: qui corpora ſua pellibus murium: ⁊ ſtercoribus vermium informant: quia cum dominus ad iudicandum venerit non reformabit niſi quod abiectionis ⁊ humilitatis inuenerit. Unde ad Philip. iij. Saluatorem expectam⁹. vbi dicit Bernardus. Requieſce in hac ſpe miſera caro: qui propter animam venit: propter te quoq; venturus eſt: qui reformauit illam: tui quoq; non obliuiſcetur. Saluatorem expectamus qui reformabit corpus humilitatis noſtre. Eſt hic notabilis ⁊ pulchra queſtio. Que ſit mater fatuorum huius turbe: que ⁊ moueri poſſit circa quamlibet turbam: preſertim principalem: ſiue capitalem. Reſpondeo breuiter: q̄ vana gloria ē mater eorum: ⁊ eos peperit: ⁊ quotidie parit oēs illos fatuos: ſed ⁊ plures alios alterius generis: de quibus poſterius dicetur: ⁊ quomō parit noſtros principales fatuos: hoc modo vt dicit b. Tho. ij. ij. q. cxxxij. ar. v. qui vices gerit obſtetricis. Superbus ⁊ vane glorioſus nititur oſtendere ſuam excellentiā: ⁊ hoc attentat omnibus modis quibuſcumq; poteſt: verbo et facto: vero vel ficto: directe vel indirecte. Primo attentat hoc per verba: ⁊ ſic gignit iactantiam. Secundo per facta vera habentia aliquam admirationem: ⁊ ſic gignit preſumptionē nouitatum: quas homines ſolent magis admirari: ecce noſtram turbā. Tertio per facta falſa: ⁊ ſic gignit hipocriſim: ⁊ ſic quidem directe oſtentat ſuam excellentiam ſine pudore inuerecunda fronte in facie hominū: ſed non eſt illo contentus quin etiam indirecte nitatur eam manifeſtare ⁊ verecundius ſcilicet oſtendendo ſe non eſſe alio minorem neq; intellectu neq; voluntate: neq; locutione neq; facto. E

Quarto igitur attentat ſuā excellentiam manifeſtare oſtendendo ſe nō eſſe alio minorem intellectu: ⁊ ſic gignit pertinaciam per quam homo nimis innititur ſue ſententie: nolens cedere ſententie melioris.

Quinto oſtendendo ſe non eſſe alio minorem voluntate: ⁊ ſic eſt diſcordia dum non vult a propria voluntate diſcedere vt alijs concordet.

Sexto oſtendendo ſe non eſſe alio minorem locutione: ⁊ ſic parit contentionem: dum aliquis clamoſe contra alium litigat.

Septimo oſtendendo ſe nō eſſe alio minorē facto: ⁊ ſic parit inobdientiā: dum ſcȝ aliquis nō vult exequi ſuperioris p̄ceptum. Rogemus.

Feria Tertia poſt Inuocauit. vi. Martij.

Stultorum infinitus eſt numerus. Eccē. i. Euangeliū.

F Q Uinta turma ſtultoꝝ eſt fatuoꝝ ſenū: alt narren. Neceſſe eſt illos notificare nolis certis: quibꝫ a ſequētibꝫ ſenibꝫ diſcerni poſſint. quippe ꝙ ſenectus ip̄a alias ſit ſignum ſapientie: vnde eis debet̃ honor: quia preſumunt̃ eſſe ſapientes ⁊ honeſti. Unde dicit̃ Leuitici: Corā cano capite conſurge. De quibus Thomas ſecūda ſecunde. q. lxiij. arti. iij. ⁊ Holkot in lectione quadam. Reperio aūt nolas ſeptē quibus diſcerni poſſunt a ſapientibus.

¶ Prima nola eſt: Dolere de impotentia male faciendi. Sunt ſenes quidā ita male habituati in voluptatibꝫ: ꝙ dolēt (vt videt̃) ꝙ nō ſunt vt ſolebāt ad voluptatē potentes. Qui cū cōſiderāt p̄teritas voluptates:

⁊ ꝙ eis ammodo vti nõ pñt triſtanᷓ ⁊ ſuſpirãt. De quoꝝ numero erat foꝛ
tiſſimus ille Milo: q̇ cũ videret luctãtes ⁊ dimicãtes fleuit ⁊ bꝛachia
aſpiciẽs ait: O robur bꝛachioꝝ meoꝝ q̇ euanuiſti? Uide Tulliũ: erat ei
robuſtiſſim⁹: ita vt vno ictu bouẽ interficeret. Sic ⁊ Helena cũ ĩ ſpecu
lo intuita fuiſſet rugas faciei: q̃ tñ fuerat pulcherrima: O inq̇t ⁊ fleuit:
vbi mea pulchꝛitudo: ꝓpter quã bis rapta ſum: quõ te in ſenecta amiſi?
¶ Secũda nola eſt: facere mala iuxta imo ſupꝛa facultatẽ: attentãdo
qḋ natura negat. Sunt q̇ q̃uis nõ poſſint facere ſicut in iuuẽta: faciũt
tñ q̃ntũ pñt: imo aliq̃n pluſq̃ pñt. aſſimilãt ſe iuuenibꝰ ĩ veſtitu: calceis
crinibꝰ: trãſitu: ꝟbis laſciuis: moꝛibꝰ: ludis: potationibꝰ. Delectanᷓ au
dire etiã ⁊ cõfabulari de tꝑibꝰ: delectanᷓ imaginari de vilib⁹. ⁊ ſicut nõ
veſcẽtes carnibꝰ delectanᷓ in bꝛodio: ſic illi cũ priuanᷓ opatione fruunᷓ
imaginatione: ⁊ plane volũtas eis in cõſpectu dei reputaᷓ pꝛo facto.
¶ Tertia nola eſt: iactare ſe de malis a ſe factis. Inter loquendũ im- G
miſcẽt ſue foꝛefacta in iuuẽtute in luxurijs: haſtiludijs: toꝛneamẽtis: lu
dis: vindictis. ⁊ ita ꝙ ad om̃e ꝓpoſitũ nouerũt illã fatuitatẽ iactantie ap
plicare. Si viderint pennã ſcriptoꝛis aut acũ ſuentis: O hẽ inquiũt: q̃
facile eſt circũferre illã lanceã q̃ eã quã ego in tali vel tali bello vibꝛaui.
Si videt ſuppellitiũ: mox de armis militie facit mẽtionẽ: ea dicẽs mul
to eſſe grauioꝛa. Poꝛro nedũ directe ſe iactat: ſed indirecte alios laudã
do de malis olim factis: O (dicit) etiã tu fuiſti in tali exercitu vbi peri
cula verſabanᷓ. ſubocculte inſinuãs ꝑ cõiunctionẽ etiã: etiã ſe illic cũ illo
fuiſſe. Sed ⁊ mentiunᷓ ⁊ maioꝛa iactant de ſe mala q̃ fecerint: ſicut Au
guſti. ſe feciſſe cõqueriᷓ in li. cõfeſſionũ. Nolã hãc impꝛopcrat eis Pſal.
dicens: Quid gloꝛiaris in malitia q̇ potẽs ⁊c̃. q̃ multa. Letanᷓ cũ ma
le fecerint: ⁊ extollunᷓ in rebꝰ peſſimis. ⁊ tñ ſi fundamẽtaliter inſpiciᷓ: in
uenitur qꝛ ⁊ hoc eſt ex inani gloꝛia: qꝛ vult ex hoc videri ſingularis.
¶ Quarta nola eſt: gaudere de fiendis malis: ⁊ alios ad hoc inducere
O quanta ſtultitia eſt hec: vt dũ tu malefacere nõ potes: gaudes qꝛ fili
olũ habes qui tibi ſimilis putaᷓ futurus: ſed ⁊ quẽ doces facere mala q̃
tu feciſti? Eia (inquiunt) imitaᷓ moꝛes meos (Er kopt in die art) erit ſo
cius. Et repꝛehendit eos ſi nolunt eſſe inſolentioꝛes frontoſi vel effron
tes. Sic ſic (qḋ turpe eſt valde) etiã mulieres puellas ſuas docẽt imita-
ri vanitates: ⁊ eas coꝛripiunt ſi nõ omnino eas quadrauerint.
¶ Quinta nola eſt: ſuã ſenectutẽ obliuiſci. Sunt q̇ nolũt eſſe ſenes cũ H
ſint: ſecuris ammodo nõ reminiſcunᷓ quã ſuꝑ humeris geſtant. i. quin-
quaginta annoꝝ: q̇ ꝑ foꝛmã ſecuris q̃ eſt. L. ſcribi ſolent. ⁊ cultrũ excoꝛi
atoꝛiũ deferũt in poſterioꝛibꝰ: cũ iam ſunt ſeptuagenarij: ⁊ cultrũ (das
ſchindtmeſſer) circũferẽtes inter nates: negãt ſe etiã quinq̃genarios eſſe
Intuere o frater manus: ⁊ interroga pedes ⁊ oculos: ⁊ ipſi dicent tibi.
Trahis pedes ꝑ terrã: nec leuare potes: ⁊ plena rugaꝝ eſt facies.
¶ Sexta nola eſt: velle ꝓpter ſenectã ſolã honoꝛari. Imaginanᷓ quidã
ꝙ ſola etas quomodocũq̃ vixerint faciat eos venerabiles ⁊ dignos ho

nore. Nõ ita frater fatue: nõ ſic. Scito q2 ſola virtus reddit hominẽ di-
gnũ honore. Uis honorẽ habere ĩ ſenectute: fac opera laudabilia in iu
uẽtute: nã honor eſt exhibitio reuerẽtie in teſtimoniũ virtutis: teſte Ari
ſto. iiij. Ethi. ca. v. ſm virtutẽ autẽ ſolus bonus honorandus. In cui⁹
figurã (vt Augu. dicit. li. v. de ciui. dei ca. x.) Romani duas edes. i. tẽ-
pla: honoris ⁊ virtutis: cõiunctiſſimas ſibi fecerũt: ſic ordinatas: ꝙ nul
lus ad templũ honoris poſſet accedere niſi prius ꝑ tẽplũ virtutis trãſiſ
ſet. ad denotandũ q2 via vera ad honores eſt ſola virtus. Stulti ẽ ſunt
q̃ putant ſe ideo honore dignos: q2 ſenes ſunt ſine virtute. Sapiens do
cet ↄtrariũ: Senectus inq̃t venerabilis eſt: nõ diuturna neq3 annoꝝ nu
mero cõputata: cani aũt ſunt ſenſus hoĩs: ⁊ etas ſenectutis vita ĩmacu-
lata. Quaſi dicat ad h̃ ꝙ hõ dicat̃ vere venerabilis nõ ſufficit aut reqrit̃
diuturnitas annoꝝ: ſ3 ſapiẽtia mẽtis ⁊ mũditia carnis. hec ſapiã mẽtis
ſiue ſenſus hoĩs ſũt cani. i. loco canoꝝ. i. ſenectut3 cõputãt̃. q2 ſic di. glo.
Ille bñ canus eſt q̃ ẽ bñ ſenſatus: ⁊ ille bñ eſt ſenex q̃ eſt ſine macula pctĩ

I ¶ Septima nola eſt: accuſare ſenectutẽ. Sunt aliqui q̃ ſenectutẽ accu
ſant: nec eã ſciũt ſuſtinere quã tñ appetierunt habere. Tanta nẽpe (vt ait
Tullius in li. de ſenectute) in hominib⁹ ſtultitia: incõſtãtia ac ꝑuerſitas
eſt ꝙ oẽs etatẽ vt adipiſcant̃ exoptant: eãndẽ adepti accuſant. Uere ſtul
titia quã irridendo pulchre ſugillat Seneca: ita eñ loquit̃ tali ſic con-
querenti: Ue ſi te dolor inquietat: epule erũt parũ dulces: detrimenta
cõtinua. Hec eſt ſenis querela: ꝓpius accedendũ ait Seneca. De capite
tuo timuiſti. ⁊ rñdet: neſciebas te hoc optare: cũ optares ſenectutẽ tuã:
oĩa iſta in longa vita ſunt: quẽadmodũ in longa via puluis ⁊ lutũ ⁊ plu
uia ſunt. Sed dicis: volebã viuere ⁊ carere incõmodis omnib⁹. Rñdet
tã effrena vox virũ dedecet. Hec Sene. in epl'a quadã. Nõ ſic nõ ſic nos
ſic chariſſimi: ſed ſupportemus ſenectutẽ viriliter. Senectus laſſe etat3
nõ fracte nomen habet. Nõ ſentio in aĩo (ait Seneca) etatis iniuriã: cũ
ſentiã in corpore tñ: vitia ⁊ vitioꝝ miniſteria ſenuerunt: viget etiã ani-
mus ⁊ gaudet ⁊ multũ ſibi eſſe cũ corpore exultat: ⁊ mihi cõtrouerſiã fa
cit de ſenectute. Hũc ait florẽ eſſe ſuũ: credamus illi: vtamur bono ſuo.

¶ Habes ecce nolas ſeptẽ: ꝑ quas dinoſcere poteris ſtultũ ſenẽ a pru
dente. q̃s ⁊ habes in ſpeculo tuo: qd̃ ſi placet intueamur. Breuiter re-
cita ab initio: ſolum vſq3 ad rithmũ de milone incluſiue: ſi placet. Ecce
quintũ genus ſtultoꝝ ꝑniciosorũ valde ⁊ deo odibiliũ: vnde ⁊ ab eodẽ
maledicti legunt̃ Iſa. lxv. Puer centũ annoꝝ moriet̃: ſc3 morte eterna.
⁊ peccator centũ annoꝝ. i. antiquus pctõr maledicet̃: illa maledictiõe q̃
K ponit̃ Matth. xxv. Diſcedite a me maledicti ⁊c̃. Uere dignũ ⁊ iuſtũ ẽ
vt tã ſenex ⁊ ꝑniciosus ſtultus tali mulctet̃ maledictione. q̃ nedũ ꝑnicio
ſus in ſe ⁊ in iuuenes eſt: ſed etiã hoc p̃cioſo bono qd̃ ſenectus eſt tã tur-
piter abutit̃. Plane p̃cioſa res ſenectus: q̃ eſt cõcupiſcentiaꝝ ſedatrix:
inſolẽtie moderatrix: ſapiẽtie ⁊ experiẽtie theſaurus: ⁊ acceptabilis ſa-
crificatrix. Accipite frẽs: ſed breuiter q̃ loq̃r. Primo eſt ſenectus qui

ctatrix motuū incōtinētie ſiue cōcupiſcentiaꝝ malaꝝ. Ceſſare debet in
ſenectute quicqd voluptatis:quicqd laſciuie:quicqd illecebre placuit ī
iuuētute. Plane ait Sene. Adoleſcēs luxurioſus peccat: ſenex inſanit.
O p̄clarū munus ſenectutis (ait Tullius) ſiquidē aufert nobis qđ eſt ī
adoleſcētia vitioſiſſimū: ſcꝫ libidinē corpis. Ut male habituatis ſenibꝰ
quoꝝ vitia vix curant̄: ſi nō in iuuētute reſtiterint. In hyeme pauciores
ſunt infirmitates q̄ȝ in eſtate: mortifere vero magis in hyeme. Sic ⁊ in
eſtate iuuētutis plures accidūt infirmitates ſpiritales q̄ȝ in hyeme ſene
ctutis: ſed ſunt multo curabiliores q̄ȝ in ſenibꝰ. Scđo ſenectus eſt mo 2
deratrix inſolētie: ein ſtöwerin oder ſtillerin der vnfuor. Habet autori
tatiuꝫ ſenectus hoc qđ ad p̄ſentiā ſenis ceſſant inſolētie iuuenū. Debēt
plane omēs ſenes arguere inſolentias: ⁊ informare ſine timore. Narrat
Ualerius li. vi. ca. ij. de quodā ſene qui de his q̄ ſuis tp̄ibꝰ apud roma
nū populū agebant̄: increpans arguēdo ⁊ diſſentiēs factis maioꝝ. Hic
dū ab amicis moneret̄: qua audacia ita effrontē diceret oībus veritatē.
Ille rn̄dit: due inquit res mihi licentiā prebēt: orbitas ⁊ ſenectus. De
clara ex Holkot. Tertio eſt ſenectus ſapiētie ⁊ experiētie theſaurus ex 2
aminate ⁊ p̄perte. ⁊ ideo vbi deſunt ſenes vel experti: nunq̄ȝ dabunt̄ 3
ſana cōſilia. Propter qđ dicit̄. iij. topicoꝝ: Nemo iuuenes eligat in du
ces: eo ꝙ nō cōſtat eos eſſe prudentes. Unde ⁊ in exercitu Alexandri ne
mo niſi ſexagenarius exercitū duxit. Uiſum eſt mihi quia iudicium ſi
ue conſiliū iuuenis ⁊ ſenis experti differant ſicut in confuſo ⁊ dubio vi
dens: ⁊ qui clare ⁊ certe videt. Simile ſi in turri alta ſtent ſenex ⁊ iuue
nis: ⁊ dicat iuuenis qui nunq̄ȝ exiuit portam: non eſt illa via incedendū
mihi eīm videtur ꝙ alibi ſit foſſatum: aut paludes quas exercitus per
tranſire non poſſet. Hoc quidem ſibi videtur: ſed dubie: ⁊ fortaſſe errat.
Sed dicit ſenex: Ego equitaui hanc viam: ⁊ paludes illas trāſiui. Hic
valde certe ⁊ ſine dubio nouit veritatem. Applica congrue. Quarto ſe 4
nectus eſt ſacrificatrix acceptabiliſſima deo. Hoc officium eſſe debet ſe
num: vt ſe ſacrificent deo in penitentia: vel ſaltem per contritionem et
diſplicentiā veram. quia ſacrificiū deo ſpiritus contribulatus. Hoc ab
utitur ſenex fatuus cū ſuis nolis: dū placet ſibi ante acta vita: ⁊ diſpli
cet ſibi quia nō poteſt ſimilia perpetrare. Nō ſic non ſic: ſed ſacrificiū ve
ſpertinū offerendū eſt. De q̄ Paulus: Ego eīm iā delibor: ⁊ tēpus mee
reſolutionis inſtat. Faciat ſenex quemadmodū qui in naui diu verſati
ſunt in mari: qui poſtq̄ȝ appropinquant ad portum contrahunt remos
in nauim: ⁊ faſciculos ſuos ad ſe mouent: ⁊ ſingula componunt. vt ex
euntes de naui ad portum ſecum afferant. Quid eſt aliud vita noſtra D
q̄ȝ nauigium? Quia q̄ȝdiu viuimus quaſi nauigamus: ⁊ tandē in ſene
ctute ad portum applicamus. ⁊ tunc ſicut naute recolligunt inſtrumēta
⁊ vaſa quibus nauim mouerunt: ita debemus nos ſenſus noſtros in
tentionē ⁊ conſiderationem ⁊ ſolicitudines ſeculares recolligere totali
ter ad noſmetipſos ad virtuoſe viuendū. Nolo dicas mihi: ſenex ſum:

quomō inciperē. Eſt nimirū hec etas apta ad cōuerſionē: diſpliceat vetus vita, ꝓponas bñ viuere hoc tantillo tpe ꝛ deꝰ miſerebit̄. Nō habes ꝙ ieiunes: vigiles: oꝛes: peregrineris: p̄ mala valitudine: non habes vnde elemoſynas tribuas egenti: neqꝫ reſtituas male ablata. eleua manus in deū exterioꝛes ꝛ iterioꝛes: affectū: intellectū cogitationē ꝛ auiditatē in deū: pete miſericoꝛdiā: hoc eſt ſacrificiū veſpertinum: de quo Pſal. Eleuatio manuū mearū ſacrificium veſpertinū. Rogemus dominū.

Feria Quarta poſt Inuocauit. vij. Martij.
Stultoꝛum infinitus eſt numerus. Eccs. i. Euangeliū.

Sexta turma ſtultoꝝ eſt eoꝝ̃ qui parcũt pueris (Kindnarren) ſunt hi q̃tuoꝛ nolis ſignati. Prima nola eſt: pueros nimis di/ligere. Sed ais: nũq̃d ꝑpter dilectionẽ pueri nolis ſum inſignit⁹ fatuoꝝ: ad hoc natura inſtigat: etiã beſtie catulos ſuos diligũt: ⁊ iubentur mariti vxoꝛes ſuas diligere: quomõ etiã filiolos nõ diligere liceret? Nõ dico ego q꞉ diligere nõ liceat. Scio q꞉ dixit dñs: diligas pꝛoximũ tuũ: ſunt aũt ⁊ filij ꝓximi: ſed dixi nimis diligere pueros: hoc eſt inoꝛdi/nate ⁊ ſupꝛa deũ diligere. Sunt nimirũ quidã ſuos pueros ſupꝛa deũ diligẽtes ⁊ maioꝛẽ in pueris q̃ʒ in deo complacentiã habẽtes libẽtiuſq; eos q̃ʒ deũ videntes: parati potius deũ offendere q̃ʒ pueros: intelligo ego hoc de cõplacentia volũtatis ⁊ liberi arbitrij: nõ ſenſualitatis alias nõ habet veritatẽ. ⁊ q̇ ſic pueros ſupꝛa deũ diligũt: eoſdẽ ſuũ deũ faciũt Aug. Hoc ab hoĩe colit̃ qđ pꝛe ceteris diligit̃. Fatuos illos dñs deus N aliq̃n conto ꝑcutit ⁊ punit: imo miſeret̃: cũ ex bonitate ſua ſubtrahit eis illos pueros: vt ſic parẽtes coꝛda ſua a pueris ad deũ ꝯuertant: erigant ⁊ diligant. Inde puto aliquãdo fieri poſſe regulariter: q꞉ pueri qui ſunt multũ affabiles ⁊ pꝛudentes pulchꝛiq; cito moꝛiunt̃ q꞉ parentes eoſdẽ nimio affectu diligunt: ⁊ cũ nimia ſolicitudine eos ſm curſum mundi nutriunt ⁊ educant. verbi grã: qñ eos nitunt̃ ad gradus euehere: dños ⁊ rectoꝛes ciuitatũ ex eis efficere: hereditates magnas eiſdẽ acq̇rere: di/uitib⁹ deſponſare: ſicq; oꝛnando eos ⁊ ſilib⁹ vanitatib ſtudẽdo: dei ob/liuiſcuntur aliq̃n: ⁊ ea que ad ſuam ⁊ alioꝝ ſalutem ſunt: negligunt: ⁊ ſic ꝑpter nimiã dilectionẽ pueroꝝ̃: q̃nq; offendunt deũ: ⁊ ſeipſos damnant Matth. x. Qui amat filium vel filiam ſuper me non eſt me dignus.

¶ Secunda nola eſt: pueris coꝛrectionẽ ſubtrahere: Puer ẽ inquiunt vidue: oꝛphanus: ſatis flagellat⁹ ẽ: pater ſibi ſubtract⁹ vt q̇d cũ verberarẽ? volo eũ ſue dimittere volũtati: ſatis flagellat⁹ ẽ: verũ quidẽ eſt o ſtulta: ſed flagellũ flagello ſuꝑaddis: dũ eũ nõ flagellas pꝛiuat⁹ eſt patre: ⁊ eũ per tuã negligentiã vis pꝛiuare deo ⁊ aĩa honoꝛe ⁊ fama. Quid putas fiet ex eo: cũ eũ ſic dimiſeris ſue volũtati? Si neſcis: audi Salomonẽ qui te docet: Puer q̇ dimittitur ſue voluntati: cõfundit matrẽ. Pꝛo/uerb. xxix: tu adde ⁊ patrẽ ⁊ oẽs ſuos cõſanguineos: imo ⁊ ſemetipſum. Semetipſum inquã: qualis eñ fiet putas? plane blaſphemus: foꝛni- O carius: luſoꝛ: gluto. ⁊ tunc videbis q̃ʒ bene ei feceris: ſue volũtati eũ di-mittendo. Nolito putare q꞉ hec terra aliquẽ fructũ bonũ ꝓducat virtu-tũ: ſed ſpinas ⁊ tribulos vitioꝝ. Maledicta hec terra: hec limi maſſa ab adoleſcentia ſua pꝛona eſt in malũ: ſponte ꝓducit peccatũ. Si vis vt bona opera pꝛoducat: opoꝛtet hec bona inſeras (wilt du das es bonen trag in latin. i. bona opera: So muoſ man ſie ſetzen) Ex ſe ſciunt peie-rare: litigare: ligurire: mentiri: ⁊ cetera pctã ꝓducere. Non autem oꝛare verũ dicere: manſuetudinẽ: humilitatẽ ⁊c. opoꝛtet igit̃ vt inſerant̃. Noli ergo dimittere eũ ſue volũtati: q꞉ coꝛrupta ẽ hec in oꝛigine: eſt terra fal/ſa coꝛruptiõe oꝛiginalis pcti. Ne dũ aũt ſe: ſed ⁊ matrẽ ꝯfundit: patrẽ: ⁊

totā ꝓgeniē quā īfamat ꝑ ſuā malā vitā ⁊ ignominioſā: ſed de h taceo: cō
fundit animā tuā o pater ⁊ mater. Scito ꝙ oīm peccatoꝝ: q̄ ex tua negli
gētia fili⁹ facit eris ꝑticeps. teſtis ē Aplus: Faciens ⁊ ↄſentiēs ꝛc̄. Ro.
i. Eſto ḡ ꝙ nullū aliud pct̄m haberes q̄ꝫ ꝙ negligeres corripere pueros
peccātes: ſcꝫ eſſes deuotiſſima. miſericordiſſima in paupes: in deū pijſ
ſima: nihilominus peribis. Porro quō dāna etiā corpoꝝ parentibꝫ ne
gligentibꝫ inferant̄: eſt nota hiſtoria de Hely: q̄ q̄m tepide correxit fili
os vna cū eiſdē occidit morte ſubitanea. Nota eſt hiſtoria: de eo q̄ apud
Boe. in de diſci. ſcola. parēti naſū dentibꝫ demordit: ꝙ ꝑ ei⁹ negligen
P tiā aſſerebat in hūc ſuſpēſionis ſe articulū deueniſſe. Nolite ḡ frēs mei
negligere diſciplinā filioꝝ: ne ī pctis eoꝝ inuoluamini. Audite cōmoni
tionē Salomonis Prouerb. xxij. Noli puero ſubtrahere diſciplinā: ſi ei
ꝑcuſſeris eū virga nō morietᷣ ⁊ aīam ei⁹ de inferno liberabis. Nota ꝟba
⁊ ſigna myſteria: ꝟba em̄ ſapientū debēt ſtatera ponderari. Primo noli
fac ꝙ potes: ſit tibi volūtas etiā ſi deſit facultas: fac ne in te ſit culpa et
negligētia: ſi ꝑfeceris corripiēdo bū quidē: ſi nō innocēs eris: imo p̄mio
nō fraudaberis. Sic Ethiops ⁊ ſi in balneo albꝫ nō fiet tamē mercedē
is q̄ eū lauit recipiet. Itaqꝫ verū eſt: ꝙ nulla plaga ꝑdita eſt: niſi ea q̄ de
ciderit. Ego dixerim: ꝙ etiā illa nō erit ꝑdita: q2 tu premiū de ea habe
bis in celo: q̄uis inefficax fuerit in puero. Scd̄o noli puero ſubtrahere
dicis: ⁊ q̄d incuſarē puerū vt corrigeretᷣ: puer eſt. Ego ecōtrario dico: q2
puer eſt iō corrigēdus eſt. Tu dicis carta ē cādida: ⁊ tabula raſa lenis ⁊
ḡ nō debet aliq̄d inſcribi. ego ecōtrario: q2 raſa eſt: iō debēt inſcribi ſciē
tie ⁊ ꝟtutes. Tu dicis: olla ē noua: ḡ nō infundēda ꝑcioſo liquore balſa
mo. Ego econtrario q2 noua eſt: debet balſamo infundi: q2 ꝙ noua teſta
capit inueterata ſapit. Tu dicis: ſurculus lent⁹ eſt: ergo flecti nō debet:
ego ecōtrario q2 lent⁹ eſt flecti debet: ⁊ nō differri q̄uſqꝫ robur acquirat.
Noli ḡ diſciplinā ſubtrahere a puero: q2 puer eſt: imo q2 puer eſt diſci
plinā adhibe: capacia ſūt ſpecula terſa nōdum prauis habitibꝫ macula
ta: facile virtus ⁊ veritas relucebūt. Tertio diſciplinā ergo adhibe diſ
cretā: ſi ex fragilitate puer bon⁹ exceſſerit: corripe cū benignitate: vt ma
ria Ieſum: Fili q̄d feciſti nobis ſic? Si ꝑteruus fuerit rebellis: corrige
durius virgis. Nō ſubtrahas ei virgā: fac tamē tui ex parte: vt ex chari
Q tate nō impetu ire aut vindicte ꝓcedat ꝛc̄. Quarto ſic age frater ꝑcute
cū virga nō manu: nō pugno: nō pede calces: nihil ei nocebit: nō morietᷣ:
ſed plane inde vita viuet grē ⁊ glie. Quinto ſic em̄ de inferno aīam ei⁹
liberabis: hic eſt debit⁹ finis correptiōis: ſcꝫ vt aīam ei⁹ liberes de infer
no. Hic finis q2 nō ſtatuitᷣ a quibuſdā: ideo in multas vanas cadūt ſo
licitudines anxietates ⁊ labores. Aliū finē ſtatuūt in pueroꝝ ſuoꝝ edu
catiōe q̄ꝫ vt ſaluentᷣ. Hūc finē ſtatuūt vt poſſint ſm ſcl̄m in ſtatu viuere
honeſto: iuxta ſue familie (vt aiūt) exigentiā: hic finis: hic ſtatur. imbi
bitū eſt eis hoc ꝓpoſitū. Et iuxta exigentiā hui⁹ finis: media nitunᷣ adhi
bere. ⁊ q2 hoc ſine grandi ſolicitudine ⁊ anxietate facere nō poſſunt: inde

ſubdunt ſe magnis miſerijs ⁊ tribulatiõibꝫ. Q₃ ſi ꝑdictũ finẽ ſtatuerẽt:
ſcꝫ liberare puerũ ab inferno ⁊ ſaluari aĩam eius: vt in eo fiat voluntas
dei: ⁊ ꝑciſe ad hũc finẽ tenderẽt ⁊ ꝑ cõpendioſiſſima media eſſent in bo-
na quiete ⁊ pace: neq₃ cogerentur ſe alijs ſubijcere adulari. Sed ſimplr
ad hũc educarẽt ⁊ iſtruerẽt ĩ bonis moribꝫ: ⁊ cũ ad etatẽ ꝑuemſſent debi
tũ dño totũ cõmitterẽt. Nihilomiꝰ faciẽdo bñ ane ſm dictamẽ recte rõis
¶ Tertia nola eſt puerũ nolle doceri. Eſt hec nola non ſtulticie: ſed in
famie. ſunt qui nollẽt puerũ ſuũ filiũ eſſe doctũ: putarẽt eis fore dedecꝰ
Nõ eſt hec inſania: velle habere corpus pulchrũ: ſanũ: diuitias ⁊ gloriã
⁊ aĩam negligere? Potiorẽ partẽ nõ ꝑfici: vis filiũ nõ ſapientẽ ſed fatuũ
eſſe: tibi ꝑfecto ſimilẽ fatuiſſimo. Thebani cratis triſtis q̃rimonia fert.
Si mihi dicebat paſſim clamare liceret: Uos oẽs fatuos vellẽ appella-
re ꝓbroſos. Quos agitat nimio funeſta pecunia ludo: Diuitias legi-
tis natis ⁊ dogmate nullo: Pectora lactat₃ nec dexteritate fouetis. Pu
tant fatui illi ꝓbroſum eſſe: ſi quis ſciret literas. Dic q̃lis fuerit Julius
Ceſar: Auguſtus: Cicero: Pliniꝰ ⁊ alij multi ſine nũero: q̃ ꝑfuerũt rei
publice: ⁊ tñ erãt doctiſſimi ita vt Juliꝰ diceret ſic in milicia: ſic ⁊ in pe-
ritia alios vincere. Eſt plane ſplẽdor maximꝰ ĩ principe: doctũ eẽ ⁊ ꝑci-
pue notitiã multaꝝ habere lĩguaꝝ: dedecuſq₃ nõ paruũ nobilibꝫ ſi latie
lingue ⁊ aliaꝝ diſciplinaꝝ ſint imperiti. Recitat Jaco. Sleſtatẽſis nõ
nullos Alemanos ad Martinũ. v. Romanoꝝ põti. miſſos fuiſſe. In
ter quos comes erat elegãti ⁊ ꝓcero corpore: eminẽs ſupra ceteros oẽs:
cũ pontifex de more illos ſalutari ⁊ alloqui cepiſſet: nõ potuit lingue cõ
mercio ad comitẽ vti: quippe q̃ ſermone quẽ a matris vberibꝫ didice-
rat cõtentꝰ: neq₃ Romanã neq₃ Italicã linguã norat. Subridẽs ponti-
fex ait circũſtantibꝫ: Ecce bella beſtia. ſignificans eũ bellũ eſſe corpore:
ſed beſtiã taciturnitate. Comes vbi ꝟba ⁊ mentẽ pontificis ex collegis
ſuis cognouit: bono pudore ꝓmotus: tris filios ad Achademiã Italie
Bononienſem miſit: vt literis operã darẽt: nolẽs vnq̃₃ chare poſteritati
qđ ſibi cõtigerat forſitã euenire. Nec patrẽ ſpes fefellit: nam filij omnes
ſummo ſtudio: ceteris multis ꝑſtãtiores euaſere: vſq₃ adeo vt vnus in
Agrippineñ Archiepm: duo reliqui: alter poſt alterũ in Monaſterieñ
eccleſie antiſtites doctrine merito digne fuerint exaltati. Itaq₃ pater-
na confuſio filijs laudem peperit ⁊ gloriam immortalem.

¶ Quarta nola eſt egregios preceptores negligere. Impedit quoſdã S
turpis illa auaricia: qui ⁊ ſi optarent filios ſuos fore doctos: attamen
optimo p̃ceptori eos tradere non ſatagunt: ſed cui contingit: parcentes
pecunijs. Nõ ſic: ſed optima forma ꝓponenda eſt puero: queadmodum
notabiliter docet Quintilianus: Eneas Siluius: ⁊ alij q̃ de puerorũ
educatione ſcribunt. Queſiuit Philippus filio ſuo Alexandro magno
p̃ceptorem Ariſtotelem qui habuit Platonem: qui Socratem: inde
tales euaſere. Nos autẽ talibus p̃ceptoribus filios credimꝰ qui eoſdẽ
nobis maiores reddunt fatuos q̃₃ receperint. Rogemus.

Feria quinta poſt Inuocauit. viij. Martij.

Stultoꝛū infinitus eſt numerus. Eccl'ſ. i. Euāgeliū

SEptima turba ſtultoꝛū eſt: Suſurronū ſeminantiū diſcoꝛdias (Klapper narren) ⁊ neceſſe eſt fratres vt nolis ſignent. Non em̄ oēs ſeminantes diſcoꝛdiā ſunt de numero hoꝛū ſtultoꝛū. Paulus ſciens quia vna pars eſſet Saduceoꝛū ⁊ altera phariſeoꝝ exclamabat in cōſilio: viri fratres: ego phariſeus ſum filius phariſeoꝛū de ſpe ⁊ reſurrectiōe moꝛtuoꝛū ego iudicoꝛ. Et cū hoc dixiſſet: facta eſt diſſenſio inter Phariſeos ⁊ Saduceos: Act. xxiij. Ecce quomō Paulus ſemi-

nauit diſcordiā: ⁊ nūq̇d fatuus erat de numero boꝝ? Abſit ſapiens eñi
erat: ſtulticiā hic nō fecit q2 cauſauit diſcordiā per quā tollebaꝰ mala cō
cordia: ſcʒ in mala volūtate: ⁊ hoc vtiqꝫ fuit laudabile. Fecit hoc ante cū
dñs Jeſus. Nō veni inquit pacē mittere: ſed gladiū. Matth.x. Itaqꝫ
non omnes diſcordiam ſeminantes: ſunt de horū numero. Sed vt eos
noſcamus notande ſunt quinqꝫ nole.

¶ Prima eſt: loq̇ mala amicitie ablatiua. Suſurro in hoc differt a de
tractore: ꝙ detractor intēdit diminuere famā: ille aūt auferre amiciciā:
Sed in materia ꝯueniūt: q2 vterqꝫ mala de alio refert. Difficulꝰ pōt co/
gnoſci ſuſurro ꝑ illā nolā: q2 occulta ē: niſi ꝑ ſequētes pateſiat: nō eñi pōt
quis bñ diſcernere qua intentiōe q̇s de alio mala referat: verū ſi ſequē/
tes nole affuerint: poterit facilꝰ dijudicari. Quis q̄ſo cognouiſſet illos
ſuſurrones: q̇ diſcordiā ſeminabāt inter b. Gregoriū ⁊ imperatricē Cō
ſtantinā? De quo legiꝰ in eius geſtis ꝙ inter eū ⁊ iperatricē (q̄ ei fauebat
in veraci expugnatiōe: quā habuit cōtra Joannē Patriarchā: q̇ ſynodo
ꝯgregata in grecia: ordinauit ſe vniuerſalē vocari. i. totiꝰ ecclˀie caput)
diſcordia ſeminabaꝰ: q̇ eñi ex ꝑte iſtius erant Joānis: volentes inter b.
Gregoriū ⁊ ipſam diſcordie ſeminare maliciā: ſuaſerūt imperatrici: vt
a b. Grego. ꝑ nūcios miſſos peteret caput ſcti Pauli apli: vꝰ ſaltē aliq̇d
mēbrū eius: quia eccleſiā in eius honorē cōſtruxerat: ſcientes ꝙ in hac
petitione b. Grego. eam audire recuſaret: ⁊ ſic eā ab illa affectione: quā
habuit ad ſanctā Romanā eccleſiā: ⁊ b. Gregoriū retraxerunt ⁊ fecerūt
b. Gregoriū virū diſcordie in vniuerſa terra grecie. Quis inquā hoſce
cognouiſſet ſuſurrones cum intentio latebat animorum?

¶ Secūda nola eſt: loqui v̄ba exaggerātia: nimirū q̇dā audiētes ver/
bū aliq̇d ex ore alicuiꝰ quod diſplicere poterit: illud referūt cū augmēto
quo magis aliū cōcitare poſſint ad odiū illiꝰ. Mentior ſi nō chore hac
nola notatꝰ fuerit dū in odiū Moyſi volebat populū cōcitare: ⁊ diſcor/
diā ſeminare. Quēadmodū legiꝰ nūeri.xvi. Ipſe eñi cū ſuis adherētibꝰ: A
cū ſtetiſſent aduerſum Moyſen ⁊ Aaron: dixerūt ſufficiat vob q2 oīs
multitudo ſctōꝝ eſt: ⁊ ipſis eſt dñs: cur eleuamini ſupra populum dñi?
Ecce exaggerationē. Sed q̇d? nūquid impune hanc diſcordiā ſemina/
bant: non profecto quippe ꝙ terra ſe aperuit: ⁊ abſorpſit eos viuos.

¶ Tertia nola eſt: recitare imperfecta. Dicit Alexā. de Ales: ꝙ detra/
ctio eſt occulte ꝑ verba plene expreſſa. Suſurratio vero fit occulte: per
v̄ba non plene expreſſa. Plane hic mos eſt taliū ſuſurronū: ꝙ ſemiplene
referūt audita: ⁊ ſubiungūt ꝙ talia audierint: ꝙ ea nolint narrare. q̄ fit:
vt lōge peiora appareāt: ⁊ maioris indignatiōis: qꝫ ſi integre recitaſſent
nō inquiūt mediā partē tibi dixi: ſed poſt hac forſitan ab alijs intelliges
Fecit ſic puto illa Spoletana vetula q̄ mane quodā tēpeſtiue ad quen
dā in terra ſua caput exiſtentē tranſiens: predixit ſibi inimicū ſuū cōciuē
ſubito venturū armato exercitu: vt eū ⁊ ſequelā ſuā deleret ⁊ ꝑderet: vi/
denſqꝫ p̄dictum hōiem arma ſumere citius ad inimicū quantū potuit

euolauit: ⁊ illi nihil de hac re cogitāti filia verba q̄ primo dixerat enar/
rauit. Cūq3 ⁊ hic arma ſumeret et ad pugnā cū inimico eēt i greſſus: tan
tus eoꝝ effuſus ē ſanguis vt vix aliq̄s ſine dolore enarrare valeret o ma
ledicta ligua hec biliguis hoīs inſtrumētū diabolici biliguis ſerpētis.
¶ Quarta nola eſt: recitare verba cōpaſſiua oſtentare cū videris inter
talia cōpaſſionē quandā fictā: quā habeat ad te ⁊ aliū de quo refert ma
la: cogita q2 nō longe ē nola: o dicūt cōdoleo tibi ꝙ ita diffamaris: vellē
q2 ab alio audiſſes q̄3 a me: attamen reticere tibi nō poſſum: quanta de
te ille dicit: ⁊ miror admodū imo miſereor etiā ſui: ꝙ oblitus oīm bene
ficioꝝ a te ſibi impenſorū ꝙ ingrat⁹ exiſtat: ⁊ tanta mala tibi infert: ſcan/
dalū plane ē: ⁊ mirū ꝙ nō erubeſcit. Abſolon dū moliret̄ patrē ſuū pri/
uare regno: ſic videt̄ ſe habuiſſe in attrahēdo ad ſe populū p ſalutatiōes
blandas ⁊ compaſſiuas: q2 non haberent iudicē. Vide. ij. Regū. xv.
X ¶ Quinta nola eſt: loqui verba phibitiua: eia inquit ſuſurro caue ne
reueles in cor tuū: dixi ſub roſa: ſub ſigillo cōfeſſiōis: nolo de hoc habe/
re verbū ꝙ ego dixerim: ſed ⁊ aliqn̄do exigūt fidē de nō reuelando: vnde
magna mala ſequūtur ita eñ fit: vt ex vtraq3 parte rancor maneat ſepul
tus ⁊ indeſinēter intumeſcant corde hinc inde p indignatiōes ⁊ cogita
tiones: quas ſi ſibi mutuo aperirent citius q̄3 ſic incluſe euaſcerēt ⁊ odiū
tepeſceret hos fatuos gignit mater inuidia. Rō ſm Tho. ij. ij. q. xxxvi.
ar. iiij. q2 diminuere intendūt gloriā alteri⁹ vel occulte p ſuſurrationē:
vl̄ manifeſte p detractionē. Habes ecce nolas quinq3 q̄bus aliquātulū
dinoſcere poteris pernicioſos illos: ⁊ deo odibiles ſtultos ſuſurrones.
1 Plane deo odibiles ⁊ ſingulariter deteſtabiles: teſte Salomone Pro/
uer. vi. Sex inquit ſunt que odit dn̄s: ⁊ ſeptimū deteſtat̄ anima eius: et
2 hoc ſeptimū ponit eū: qui ſeminat inter fratres diſcordiā. Juſte quidē
preter ceteros deus eoſdē deteſtat̄ quippe ꝙ directe eidē in ſuis operib⁹
ꝯtrariant̄. Venit filius dei in hunc mundū: ⁊ vſq3 ad mortē crucis la
borauit: vt filios dei qui erant diſperſi cōgregaret in vnū. Joan. xi. ⁊ vt
diſſolueret opera diaboli. Joan. iiij. hic aūt laborat vt amicos concor/
des abinuicē diuidat: ⁊ diſpergat: ſimilis lupo qui diſpergit oues dia/
3 bolū imitans. Filij plane diaboli per imitationē: de quibus in hodier/
no euangelio: Bt̄i pacifici: q̄m filij dei vocabunt̄. hij ſcȝ qui faciūt pacē
inter hoīes. Et ecōtra: q̄ diſcordiā faciunt ⁊ pacē exturbant: nō filij dei ſed
4 diaboli vocabunt̄. qui cōgregat mecū eſt: q̄ diſpergit cōtra me ⁊c̄. Vere
nō filij dei: q̄ teſtamentū patris ſui nō exequūtur. Pacē meā do vobis:
pacē relinq̄ vob̄. Ecce teſtamentū patris nr̄i: teſtamētū hoc ſuſurrones
nō exequūtur ſed impediūt ⁊ infringūt: iō excōmunicati corā deo a ſocie
5 tate ſctōꝝ filioꝝ: ⁊ hereditate regni celoꝝ iure priuabūtur. O male
dicti filij: ſi tamen filij debeant appellari ſuſurrones: ſtulti: pernicioſi: a
deo merito deteſtati: qui corpus eius myſticū (qđ precioſius reputauit
ſuo vero corpore eo ꝙ pro illo hoc tradidit in mortē: ⁊ h̄ ſcindi paſſus
eſt in cruce: illud autē nō: in figura tunice incōſutilis nō ſciſſe) ſcinditis

dũ per lingue gladiũ: membra Chriſti abinuicem diuiditis: ita plane
fit: ꝛ quidẽ ꝑniciosiſſime: vt regna ꝛ cõmunitates in ſeculari ꝛ ſpirituali
ſtatu diſcordia ſcindant ꝛ pereant: quid regnũ Romanoꝝ: q̃d regnũ
Alexandri: q̃d regnũ Judeoꝝ ſcidit: quid Chriſtianitatẽ indies collabi
facit. vtiq; diſcordia: quid multa: vt Salu. di. Cõcordia res parue creſ Y
cunt: diſcordia maxime dilabunt. Quã neceſſaria ſit ꝯcordia cõſeruã- 6
dis regnis: ꝛ ꝑniciosa diſcordia ſapiẽtes pagani ſubſimilitudinibꝰ mul-
tis tradidere. Recitat Symon de Burſton: ꝙ cũ primus Soldanus
videret ſe moriturũ mãdauit ſibi oẽs filios ſuos accerſiri: vt ſinguli ſin-
gulas ſecũ virgas afferrent. Qđ cũ ita factũ eſſet. iuſſit oẽs virgas ſi-
mul colligari: ꝛ ſic colligatas frangi qđ cũ nullus filiorũ facere poſſet:
iuſſit reſolui: ꝛ a ſingulis filijs ſingulas frangi: qđ cũ facile feciſſent ait
ita erit ſi cõcordes manſeritis: tale erit regnũ veſtrũ ſtabile: qđ ſi ꝑ di-
ſcordiã ſeperabimini: nõ diu ſtabit regnũ veſtrũ. Sertorius (vt ſcribit
Ualerius Maximus) videns ꝙ milites ſui ſe ab inuicem ſeparare:
et non vna pugnare vellent: iuſſit ſibi duos adducere equos: debilem
vnum alium robuſtum ꝛ ſenẽ imbecillem: crines de cauda robuſti equi
ſingulatim extrahere: quod et facilime faciebat deinde volebat vt de- Z
biliori equo crines omnes ſimul vno tractu extraheret. Et cum hoc nõ
poſſet: oſtendit quia concordia res conſeruat: diſcordia ad diſſipatio-
nem facile inducit. Storylus (vt Florentinus ſcribit libro primo) fe-
cit in conſpectu ſui exercitus duos canes ſeſe vehementer mordere:
interq; mordendum emiſit lupum. quo viſo canes prius diſcordes ſe
mordere ceſſauerunt et concorditer vna in lupum impetum fecerunt.
His exemplis: et alijs dictis ꝛ factis: veteres q̃ officioſa ſit diſcordia
conſeruationi reipublice innuebant quãq; vtilis pax et cõcordia. Sed
ꝛ quantũ virus ſit diſcordia rei familiari: itaq; nedum ſeparat turmas
abinuicẽ in ſui perniciẽ: ſed etiã cõiuges: docet notiſſima illa hiſtoria de
vetula: cui ꝓmiſit diabulus duos calceos nouos: vt diſcordiã inter con
iuges duos ſeminaret: q̃ ſe hoc facere ſpopondit. Acceſſit itaq; virũ di-
cens: vxorẽ ſuã quendã aliũ magis q̃ ſe diligere: ꝙq; eũ occidere ꝓpone
ret niſi ſibi caute prouideret: at vir hoc neutiq̃ credere voluit. Acceſſit
aũt ꝛ vxorẽ ei dicens q̃m maritus eius aliã magis diligeret. Cũ igit de
ſero ſimul cenarent: vir mulierẽ toruo vultu aſpexit. Cui vxor viceuerſa
ſuã oſtendebat indignationẽ: tunc vterq; cepit fidem verbis vetule ad-
hibere: vetula igitur altera die acceſſit vxorem dans ei conſilium tale:
vt magnum cultellum viri ſui ad aquam benedictam poneret in eccle-
ſia et de nocte ſub ceruical viri poneret qui deſuper dormiens eam re-
amaret. Eadem die etiam virum acceſſit dicens ei: quod niſi de no-
cte vigilaret vxor eum occideret. Et in ſignum huius cultellum ſuum
ſub puluinari capitis ſui illa nocte inueniret: quem inueniens vir vxo-
rem propriam interfecit. Tunc diabolus calceos vetule promiſſos in
haſta ſuſpendit: ꝛ ei trans aquã porrexit: vbi ipſa ſtetit pannos lauans

dicens: Vereoꝛ tibi appꝛopinquare: ne me ſimiliter decipias ſicut vxo
rem ⁊ virū eius. Ecce quos diabolus nunꝙ potuit in. xxx. annis indu
cere ad diſcoꝛdiā: ꝑ hanc vetulā ꝓpoſitū ſuum conſequebat̄. Quid mul
ta: nullus ſtatus ſatis tutus eſt: etiā vſqꝫ in religionū abditiſſimas mit
tit diſcoꝛdia poma ſua: ⁊ lapis ille maledictus qui ſydérites appellat̄:
inijcitur. cuius natura eſt ſm Solinū: vt vbicūqꝫ fuerit mox diſcoꝛdia
oꝛiatur. Rogemus deum: vt nos a fatuitate iſta cuſtodiat.

Feria ſexta poſt Inuocauit. ix. Martij
Stultoꝛū infinitus eſt numerus. Eccſ. i. Euāgeliū

OCtaua turba ſtultoꝝ eſt temerarioꝝ (Freuel narren: einrichtig
vngefolgig) Qui cõſilia alioꝝ cõtemnunt: aut ꝓpria. Quis de
bis poſtea dicet: quia habebunt locum ꝓpriũ. Reperio quinqꝫ
nolas hdꝛum fatuoꝝ: quibus diſcerni poſſunt.
¶ Prima eſt ꝓpriũ conſiliũ negligere. Sunt quidã adeo vehementes: A
vt pfectã deliberationẽ nõ expectent in ſuis agẽdis: quidã vero nec etiã
eã incohari ſinunt: ait Guilhel. pariſieñ. Ipſi ſunt qui ſine ratione agũt
ex impetu voluntatis vel paſſionis. Hi ꝓpꝛie appellanꝶ pꝛecipites: ſm
beatũ Tho. ij. ij. q. li. ar. iij. Et pꝛopꝛiũ locũ poſtea habebunt hi fatui:
ſed qꝛ cõfines ſunt his: ꝛ nondũ videram quia locum pꝛopꝛiũ haberẽt:
eoꝝ hic mentionem feci. Notat illos ſapiens Prouer. iiij. cum ait. Pal
pebꝛe tue pꝛecedant greſſus tuos.
¶ Secunda nola eſt: alienũ cõſiliũ cõtemnere. Hoc eſt vere temeritas
dũ videlicet quis in ſuis agendis nõ vult alieni ſubdi dirigenti regule
ex cõtemptu. Gignit igiꝶ hos fatuos ſuperbia. Putant hi oẽs alios eſſe
fatuos: ſe vero ſapientes. iuxta id: In via ſtultus ambulans cũ ipſe ſit
inſipiens oẽs ſtultos eſtimat. Et quidẽ cõtra ſapiens conſiliũ Thobie.
iiij. Conſiliũ ſemꝑ a ſapiente inquire. Ex ſe ſine alioꝝ conſilio operanꝶ.
¶ Tertia nola eſt: conſiliariũ nõ eligere. Et ſi eñ conſulat alios: nõ tñ
eligit cõſiliariũ debitũ: fatuos conſulit: quẽadmodũ quidã ex pꝛincipi
bus. Et ſi ſine cõſilio nihil agant: nõ tñ debitos cõſulũt: ſed neſcio qs ne
bulones potius ꝙ̃ doctos ꝛ pꝛobos. Unde de quodã tali ferꝶ põtifice:
qui cõtinuo repulſis peritoꝝ conſilijs eccleſie ſue negocioꝝ oĩm diſpo-
ſitiones ſolebat expedire cũ triũ ſcabinoꝝ cõſiliatione: quoꝝ vnus pelli
fex: alius ſutoꝛ: tertius piſtoꝛ. Uñ quidã peritus clericus tpe qdã demẽ
tia paſſionatus: reperiẽs epm cũ illis tribꝫ ardue placitantẽ onera cau-
ſarũ fundamenta libertatis eccleſiaſtice tangentiũ: hic alta voce digito
demonſtrando cantabat cũ muſica cõpetenti gregoꝛiana antiphonã: ſa
cerdos ꝛ pellifex ꝛ calcioꝝ artifex: bonꝰ piſtoꝛ in ꝑplo ſic placuiſti dño.
Quo audito pſul rigide cõmotus: attamẽ ꝓpter cantantis dementiã ad
vlterioꝛa nõ fuit pceſſum: qꝛ diciꝶ in puerbio: ꝙ inſipientes ꝛ pueri ſe-
pe ſolent dicere verũ. Notat ꝛ quatit nolã hanc ſapiẽs Ecci. vi. Multi
pacifici tibi ſint: cõſiliarius ſit tibi vnus de mille. Sed ais: et qs eligã:
In pꝛimis ꝛ ante oẽs deũ p cõſiliario eligas. Cõſilia tua in ipſo pma-
neant: ait Thobias filio ſuo. ca. iiij. ꝛ Jacobi. i. Si qs ſapiẽtia indiget
poſtulet a deo. Oꝛandus eſt ergo deus in oi re dubia in pꝛimis: iuxta
cõſiliũ Ecci. xxxvij. In his oibꝫ depcare altiſſimũ: vt dirigat in veritate B
viã tuã. Sit hic pꝛimus: ſit vltimus cõſiliarius. Generaliter eñ iuxta
teſtimoniũ bti Augu. vbi nõ habet hõ de humana ratiõe quid faciat: di
uinũ ſemꝑ imploꝛandũ eſt oꝛaculũ. Sic ꝛ vbi de ꝓpꝛia virtute vel pote
ſtate nõ habet hõ qd faciat: diuinũ eſt ei poſtulãdũ auxiliũ. vt ait Guil.
Pariſieñ. Pꝛecipue aũt qui officio cõſulendi aiabꝫ cõſtituti ſunt: tota
inſtantia oꝛatiõis ac deuotiõis petere debẽt a datoꝛe gratiaꝝ: vt lumẽ

cōſilij in eis augeat atq₃ multiplicet: ita vt ipſemet p eos cōſulentibꝫ reſpondeat cōſilia ſalubria ſicut reſpōſa subminiſtrando ac ſuggerendo. Deinde recurrendū eſt p̄ cōſilio ad bonos viros. Eccl. xxxvij. Cor boni cōſilij ſtatue tecū. Et ſubdit: Aia viri ſcti annūciat aliqñ vera: q̄ circūſpectores ſedētes in excelſis ad ſpeculādū. Notate ꝟba: ſignate myſteria Viri ſcti. Dat de⁹ illis ſctis ſpiritū cōſilij: vt in lumine tali clarius ꝛ certius poſſint cōſulere. q̄ multi poſſint q̄ ſtatuti ſunt in ſpecula dignitatis eccleſiaſtice in excelſis cathedris ſedētes: illi cōſulendi ſunt talia habentes lumina. Jlli em̄ aliqñ vera annūciāt. Sed nota verbū aliqñ: qḋ notabiliter exponit Guil. Pari. in ſuo de virtutibꝫ. Spūs inq̄t cōſilij multū aſſimilat̄ ſpūi ꝓpetie: ꝛ q̄dāmodo ſpūs ꝓphetie eſt ſiue donū videlicꝫ in hoc q̄ interdū ꝓfundiſſima ꝛ occultiſſima reuelat de tenebris. Sed in hoc q̄queadmodū ſpūſſctūs nō ſemp tangit corda ꝓphetaꝝ: hoc eſt non ſemp illuſtrat ea reuelationibꝫ ſuis. ſic neq₃ cōſultores ſiue ſacros cōſiliarios. Sed cū vel ipſi hec ꝓcurēt orādo: meditādo vel cōferēdo cū alijs: aut deliberādo: aut ieiunādo: aut alijs ſacris exercitationibꝫ: vel cū eis etiā ab alijs ꝓcurat̄: ſuggerēte ſpūſctō atq₃ reuelāte: accipiūt cōſilia que
E alijs impendūt. Procurāt quidē: ſicut Heliſeus. iiij. Reg. iij. q̄ cū interrogatus eſſet a rege Jſrael: iuſſit ſibi adduci pſaltē cūq₃ caneret pſaltes facta eſt ſuper eū manus dn̄i ꝛ ꝓphetauit. Beatus vero Hilarius cum aliq̄d obſcurū i ſcripturis ſctis per ſe videre nō poterat: refugiebat ad btm̄ Martinū et dicebat: Ora martine: hic ſoleuit laudāda cōſuetudo in eccl'ia dei: vt quotiēs quid agēdū nobis ſit ignoramus ad viros ſanctos recurrimus: vt vel nobis inſpirari: vel ipſis reuelari a dn̄o impetrent: quid nobis ſit in caſu iſto faciēdū. Hec Pariſeñ. ille. Caue igit̄ malos cōſiliarios. A cōſiliario malo ſerua animā tuā. Eccl. xxxvij. O quot ſeducti ſunt: q₂ nō bonos ſed malos elegerūt cōſilarios. Beatus vir q̄ nō abijt in cōſilio impioꝝ: ait Pſal. Vere magna gr̄a eſt: vt quis eiuſdē cōflictet̄ ingenijs: ꝛ tn̄ nō ſeducat̄. Cū fatuis nō habeas conſiliū: ait Eccs. viij. Nō em̄ poterūt diligere: niſi ea q̄ eis placent. Noli habere conſiliū cū homine partiali: ſcilicet cū homine de negocio quod eum tangit: vel de eo quod nimis diligit: vel nimis odit: ne vel fallatur vel fallere velit. Non eſt hic conſiliarius bonus. Si ego conſulere vellem fratres meos aut nepotes de pluralitate beneficioꝝ: mox reſponderēt: omni modo ita faciendū eſſe. Et cur ita: quatinus ad eos ꝛ eoꝝ filios bona eccleſie deuoluerent̄: ꝛ ſimiliter in ſimilibus. Noli credere amico. Michee. vij. Amicos conſulat (ait Bernardus) qui non legit: q̄ inimici hominis domeſtici eius. Noli (inquit Eccus. xxxvij.) cōſiliari cū
D ſocero tuo vel cū patre vxoris tue. Ad literā: de aliquo quod videt̄ eſſe contra vxorem: vel cū amicis carnibus de his que ſunt contra carnem. Quid multa: A zelantibus te (Eccl. xxxvij.) abſconde conſiliū. Zelantes intelligas vel inuidentes vel nimis amantes. Nolito querere conſiliū a iuuenibꝫ. Roboam regnū pro magna parte amiſit: cōſilio iuuenū

acquieſcens:conſilio ſenū relicto.iiij.Regū.xij.

Sabbato poſt Innocauit.x.Martij.

¶ Quarta nola cōſiliū nō examinare. Eſt prudētis viri ꝓpriū (ait Se
neca) examinare cōſilia:ꝛ nō cito facili credulitati ad falſa ꝓlabi. Conſi
liū q̄ris frater:ꝛ cōſiliū accipis ꝛ vt putas a bono: fac conſiliū ꝓbato et
examinato ſi ſit ſm ꝛ nō cōtra regulas diuine legis ꝛ cōtra approbatoꝝ
doctoꝝ eccl'ie ſententiā. alias ꝓpinquus es grādi periculo: ſm Gerſonē.
Crede mihi: trāſfigurat ſe angelus ſathane in angelū lucis: ꝛ plures lu
pi ſub ouina pelle deliteſcūt. etiā heretici de ſpū libertatis optime ꝛ ab
ſtinētiſſime (vt putat̄) vite contēptores vident̄ rerū tēpaliū: in melotis et
cauernis mōtiū habitātes: q̄ſi dign⁹ nō ſit eis mūdus: ſed latet anguis
in herba. Igit̄ cōſiliū eoꝝ examinato: ꝛ adhibeas adamuſſim legis di-
uine: iuxta intellectū ſctōꝝ doctoꝝ. Memēto q2 in transfiguratiōe dñi
erant teſtes Helias ꝛ Moyſes: ſi illuceſcat tibi viſio imediate vel me-
diante alterius cuiuſcūq3 cōſilio ꝛ irradiatione. Uide ſi illic ſit Helias
ꝛ Moyſes teſtimoniū legis. q̄ ſi cōcordet cū ea: ſcito q2 vera eſt viſio et
cōſiliū: ſi nō falſum eſt ꝛ illuſio. Audi Richar. qd dicat. Si iā te exiſti-
mas aſcēdiſſe ad cor altū: ꝛ apphēdiſſe montē illū excelſum ꝛ magnū: ſi
te iā credis chriſtū videre trāſfiguratū: quicq̄d in illo videas: quicq̄d ab
illo audias. nō ei facile credas: ni occurrāt ei Moyſes ꝛ Helias. Sci- E
mus q2 in ore duoꝝ vel triū ſtat oē teſtimoniū. Suſpecta eſt mihi ōis
veritas quā nō confirmat ſcripturarū autoritas: nec Chriſtū in ſua cla
rificatione recipio: ſi nō aſſiſtāt ei Moyſes ꝛ Helias. Et in valle ꝛ in
mōtis aſcenſione chriſtū ſepe recipio ſine teſte: nunq̄3 aūt in mōtis verti
ce vel in ſua clarificatione. Si chriſtus docet me de reb9 exterioꝛib9 vel
de inimicis meis: facile recipio: vtpote in his q̄ cōprobare poſſū ꝓprio
experimēto. Uerū vbi ad alta mens ducit̄: chriſtū nō accipio ſine teſte.
Hec ille. Cōſona ad b. Anthonij doctrinā: q̄re in vitaſpatrū. Sed ais
Cōſilia de reb9 agendis p nos ſunt de reb9 infimis: ergo ſine examinati
one ſunt recipiēda: ſine Moyſe ꝛ Helia: credendū ſimpliciter erit ꝯſilio
p̄ſertim ſenioꝝ ꝛ p̄latoꝝ: ꝛ eoꝝ cōſilia nō examinanda. Porro dicebant
ſenes: q2 ſi habet q̄s in aliq̄ fidē: ꝛ tradiderit ſe ei ad ſubiectionē: nō de-
bet intēdere in mādata dei: ſed patri ſuo ſpirituali oēm voluntatē ſuā cō
mittere: q2 illi p oīa obediēs nō incurrit pctm̄ apud deū. Ex vitaſpatrū
fo. clxxvij. x. Itē Gerſon de poll. ꝯſideratiōe. iij. Diceret aliquis ex ſim-
plicibus: Utinā talis eſſet abbas vel prior noſter: qualis erat Bernar
dus: crederem faciliter impetranti. Nunc vero dū ſuperioris mei par-
uam ſapientiā conſpicio: nō audeo cōſcientiā meā ꝛ ſalutē ſue fidei tali
pacto cōmittere. Quiſquis ita dicis ꝛ ſapis erras ꝛ deſipis: nō em̄ cō-
miſiſti te ꝛ ſalutē tuā in manus hoīs: q2 prudēs eſt ꝛ plurimū literatus
ꝛ deuot⁹: ſed q2 eſt tibi ſm regularē inſtitutionē p̄poſitus ꝛ p̄latus. quā
obrem obedias ſibi non vt hoī: ſed vt deo iubenti: ſi tñ qđ iubet non eſt

F contra deũ: Hec ille. Sed reſtat dubiũ quid ſi tibi videt̃ ꝙ cõtra deum
iubeat: ipſe aũt dicat ꝙ nõ: videt̃ igit̃ ꝙ hic ſit petitio principij. Deinde
de beato Bernardo legit̃: ꝙ morti feciliter appropinquans: ait fratrib⁹
ſuis: tria vobis obſeruanda relinquo q̃ in ſtadio preſentis vite quo cu/
curri memini meꝫ virib⁹ obſeruaſſe. Nemini ſcandalũ facere volui: et
ſi aliquãdo accidit: ſedaui vt potui. Min⁹ ſemꝑ ſenſui meo q̃ʒ alteri⁹
credidi. Leſus de ledentib⁹ nũq̃ʒ vindictã expetij: ecce ſenſum alicuius
ſemꝑ ſuo pretulit ſenſui: ergo examinare nõ licet: Preterea in vitaspa/
trũ legimus: quendã ad preceptũ ſenioris filiũ ſuũ paruulũ in caminũ
fornacis ardentis ꝓijcere voluiſſe. Deniqꝫ vituperant̃ qui ꝑcepta ſeni/
orũ diſcutere volunt geminãtes cur cur: neſcientes ſimpliciter eſſe obe/
diendũ: ⁊ nouitiũ ꝑcipue ſtultũ fieri oportere: vt ſit ſapiens ſm Bern/
ardũ queadmodũ late deducitur in ſumma virtutũ ⁊c̃. Diſcuſſionem
huius quere ⁊ de ea cogita: nam eã reſoluentem neminẽ vnq̃ʒ comperi.
Tu igitur diligenter ⁊ ſtudioſe veritatem inueſtigato: atqꝫ ſuper hoc
doctores infra turba.xxxvi. Litera. C. allegatos conſulito.

G ¶ Quinta nola eſt: conſilio nõ acquieſcere. Sũt qui ꝯſulunt alios et
bonos peritoſqꝫ: ſed cõſilio eorũ minime acqeſcũt: quippe ꝙ eis appareat
ꝯſiliũ ꝓpriũ meli⁹ cõſilio prudentũ: hic plane mos fatuoꝝ: mori ſapien/
tũ cõtrari⁹, iuxta illud Prouer. xij. Uia ſtulti recta in oculis ei⁹: q̃ autẽ
ſapiẽs eſt audit ꝯſiliũ. Qualis vtiqꝫ erat Moyſes: q̃ acquieuit cõſilio
Jetro: licẽ minor eẽt. Exo. xviij. Nempe vt ait Guilh. Pariſieñ. Nemo
eſt vel fuit vnqꝫ in nũero ſctõꝝ cui oĩm hoĩm ꝑicula ſpũalia ⁊ tẽpalia in/
notuerint: ſicut nulli ꝓphetarũ oĩa myſteria adhuc reuelata ſunt. Jetro
eñ quod tã ſalutare cõſiliũ ꝓpter Moyſen ⁊ populũ ſuũ reuelatũ fuiſſe
legitur. Exo. xviij. qđ ab ipſo Moyſes humiliter acceptauit: ⁊ cũ eſſet
Moyſes ſpũ ꝓphetie tã eminẽter ꝑdit⁹: hmõi cõſiliũ anteqꝫ ab ipõ Je/
tro audiret ignorabat. Nõ ſic aũt: nõ ſic cõſiliũ exaudiuit adoleſcẽs ille
q̃ audito verbo dñi: Si vis ꝑfect⁹ eſſe ⁊c̃. abijt triſtis: erat eñ habens
mltas poſſeſſiões. Matt. xix. vl' ſaltẽ paſſiões. Habet nimirũ multos
ſibi ſiles hodie adoleſcẽs ille q̃ ſana cõſilia prudentũ non acceptãt aut
acceptauerũt: ſed nõ ſine eoꝝ grandi dãno: quippe ꝙ inſtar fatuoꝝ: iuxta
vulgare ꝓuerbiũ conto expediculati ſunt: ⁊ expediculabunt̃. Senſit cõ/
tum vxor Loth: que cõſiliũ angeli ne retroſpiceret nõ exaudiuit. Jdeo
cõuerſa fuit in ſalis ſtatuã. Geñ. xix. Nabuchodonoſor q2 prudẽs cõ/
ſiliũ Danielis dicẽtis: Rex cõſiliũ meũ placeat tibi: ⁊ pctã tua elemo/
ſynis redime: ⁊ iniquitates tuas miſericordijs pauperum: forſitan ig/
noſcet de⁹ delictis tuis. non acceptauit: ex hoibus abiectus eſt: ⁊ fenũ
vt bos comedit ⁊ corpus eius rore celi infectũ. Dañ. iiij. Roboam vt

H predictũ eſt: q2 cõſiliũ ſenioꝝ non acceptauit amiſit de regno ſuo decẽ
tribus. iij. Reg. xij. Judas Machabeus ille fortiſſimus in bello ceci/
dit ⁊ mortuus eſt: quia cõſiliũ ſuoꝝ militum ſequi noluit. i. Mach. ix.
O quot ciuitates: prouincie et regna ſubuerſa ſunt: et depopulata: ex

defectu coſilioꝝ ſenū ꝛ prudētū: ꝛ in futurū depopulabunt. Uide Tul
liū de ſenectu. Noli ḡ ꝯtēnere alioꝝ prudentū coſilia: diſce. Sed ais: ſe
nex ſum ꝛ primū ne diſcā? Audi: nulla etas ſera eſt ad diſcendū vſqꝫ ad
lxxxviij. annū. l. apud Julianū. ff. de fidei cōmiſſarijs liberta: vt allegat
Glo. xxiiij. q. iij. Si habes. Dicebat Pōponius iuriſcōſultus: Fere iā.
lxxx: attigi annū: ꝛ adhuc viſa eſt mihi vox Juliani in auribꝫ ſonare: etiā
ſi pedē in ſepulchrū poſuiſſem: a diſcendo tn̄ ceſſare nō vellem. Et btūs
Auguſti. ille ſenex epiſcopus volebat (vt vulgo dicit) a puero vniꝰ an-
ni edoceri. verū nō de puero: ſed epo iuuene ꝛ collega necdū anniculo.
Hoc Auguſti. legit dixiſſe ad Axentiū. xxiiij. q. iij. ſi habes. Rogemꝰ.

Dominica Reminiſcere.xi.Martij.

Stultorum infinitus eſt numerus.Eccs.i.Euangeliū.

NOna turba ſtultoꝝ eſt:indiſciplinatoꝝ ⁊ immodeſtoꝝ (vnzüchtig vngberdig narren) Quicquid eſt in hoīe obedibile rationi: ꝑ rationē debet regi ⁊ ordinari: tactus aūt exterioris hominis ſunt ꝑ rationē ordinabiles: ad imperiū em̄ rationis exteriora membra
J mouent̄: debent igit̄ ordinari. Hoc igitur facit homo viuēs ſcđm dictamen recte rationis:⁊ ille ſapiens eſt.quia ſapientis eſt ordinare. E contrario autē qui viuit vt cōtingit: ſuos mores non ordinans:ſtultus eſt ⁊ ſub hoc genere ſtultoꝝ. Ut aūt dinoſci poſſint queſiui quibus ſpecialibus nolis ſint inſigniti:⁊ reperi ſex magnas ⁊ octo paruulas nolas.

¶ Prima igit̄ nola eſt: geſtus mollis (weych geberd) Uel hoc ⁊ cetera pone in abſtracto: vt mollities:diſſolutio ⁊c. Sunt qui gratioſi (angenem) volunt eſſe hominibus:⁊ ſe per omnia aptare nitunt̄:ſuaues:dulces:blandi:caudam (vt cū Perſio loquar):ugiter iactantes (wadlent) ⁊ ſe inſtar canum omnibus applicantes (gleffend:lechlendt: ſchmeichel geberd:minnſam ⁊c.) Hec prima nola:⁊ eſt ſignum laſciuie. Debet eſſe geſtus gratioſus ſine mollitie.

¶ Secunda nola eſt geſtus diſſolutus (verruocht: vngeachtet: vnwar genommen) Sunt qui quieti eſſe volunt.nolunt ſe alijs aptare ⁊ morē gerere:nō curantes de moꝝ ſuoꝝ cōpoſitione:prioribꝯ prorſus cōtrarij Hi ſecundā habēt nolā: diſſolutionē ſcʒ. q̄ ſignificat in eis negligentiā. Debet nimirū eſſe geſtus quietus:ſine tamen diſſolutione.

¶ Tertia nola eſt geſtus tardus (langſam) Quidam ſub ſpecie grauitatis (boſheit) nunq̄ꝫ tempeſtiue ad cōſilia: cenas ⁊ alios actus veniūt. ſed priuſq̄ꝫ parant̄ annus eſt:⁊ mouēt quidā cū Leſbia: ſed nihil ꝓmouent. Significat hec nola pigritiā. Sit geſtus grauis ſine tarditate.

¶ Quarta nola eſt: geſtus citatus (wyſchplecht) precedenti contrariꝰ Uolunt videri alacres (frölich) ⁊ tamen inquieti ſunt: palpitant (zablent) mirum in modum:⁊ alius qui tardius agit plus proficit:⁊ efficacius omnia operatur. Eſt ſignum hic geſtus incōſtantie. Debet eſſe geſtus alacer ſine inquietudine.

¶ Quinta nola eſt procax geſtus (vnſchemig) Procax petax eſt importunus: inuerecundus: vult eſſe ⁊ videri maturus (dapffer:heffig) nihil
K erubeſcit. Itaq̄ꝫ in moribus procax habet nolā quintā:⁊ tn̄ gloriat̄ inde ⁊ putat ſe laudabilē: cū alijs omnibꝯ pudicis ipſe inuerecundus audax Signū eſt ſuperbie. Debet eſſe geſtus maturus ſine proteruia.

¶ Sexta nola eſt geſtus turbidus. Sunt quidam turbulenti in ſuis moribus:nihil ſereni:ſemper nubili.⁊ quidem hoc ſub pretextu ſeueritatis. Et tamen veriſſime ſignum eſt iracundie. Debet plane geſtus eſſe ſeuerus ſine turbulentia.

¶ Septima nola eſt:audire buccis ⁊ ore. Sunt em̄ quidā qui niſi pa-

tentib; buccis auſcultare neſciūt: ꝛ quaſi per os ſenſus ad coꝛ influere debeat: palatum ad verbū loquentis aperiunt.

¶ Octaua nola: Oꝛe ꝛ labijs ſcribunt: audiunt: ꝛ reliqua oīa agunt. Sunt alij (quodq; adhuc peius eſt) in agendo vel audiendo quaſi canes ſitientes linguā pꝛotendūt: ꝛ ad ſingulas actiones velut molam labia toꝛquendo circūducūt: quoꝝ vnū me vidiſſe memini.

¶ Nona nola: loqui digitis. Sunt alij qui loquētes digitū extendūt: ſupcilia erigunt: ꝛ oculos in oꝛbem rotantes aut ꝓfunda quadā cōſideratione defigētes cuiuſdā intrinſece magnificentie conatus oſtendunt.

¶ Decima nola: caput iactare. Sunt alij qui caput iactāt: comā excutiunt: veſtimēta adaptando cōponunt: ꝛ latera cubitando pedeſq; extendendo ridiculam ſatis oſtentationis foꝛmam fingunt.

¶ Undecima nola: audire vna aure. Alij nāq; quaſi ambo aures ad L
audiendū facte nō ſint: alterā tm̄ collo detoꝛto voci venienti opponunt.

¶ Duodecima: vno oculo videre. Alij typū neſcio quē figurātes oculū inter vidēdū aliū claudūt: aliū apeciūt: nō ſecus atq; ſagittātes ad metā.

¶ Tredecima nola: loqui cū medietate oꝛis. Plane alij maioꝛi ridiculo cū medietate oꝛis loquunt: quaſi muſcā ꝑ alas aut pedes cū labijs tenerent. Et he quidē nole omnes in facie.

¶ Quarta decima nola. Sunt p̄terea mille larue: mille ſubſannationes ꝛ coꝛrugationes nariū: mille valgia ꝛ cōtoꝛſiones labioꝝ. q̄ pulchritudinē faciei ꝛ decoꝛē diſcipline tranſfoꝛmāt. Eſt eīm facies ſpeculū diſcipline: cui tanto maioꝛ cuſtodia adhibenda eſt: quanto minus ſi quid in ea peccatū fuerit celari poteſt. Temperanda eſt igit facies ꝛ modificanda in geſtu ſuo: ita vt nec pꝛoterue exaſperetur: nec molliter diſſoluatur: ſed ſemꝑ habeat ꝛ rigidā dulcedinē ꝛ dulcem rigoꝛem.

¶ Quintadecima nola eſt nauigare bꝛachijs. Nauigant alij bꝛachijs incedentes: ꝛ duplici quodā mōſtro vno eodēq; tēpe pedib; deoꝛſum in terra ambulant: ꝛ lacertis ſurſum in aere volant. Quod eſt q̄ſo mōſtrū hoc: q̄d ſimul in ſe fingit ꝛ hoīs inceſſum ꝛ nauis remigiū ꝛ auis volatū. Libet in hoc poetice illius ſubſannationis elogiū pꝛoclamare. Humano capiti ceruicem pictoꝛ equinam Jungere ſi velit: ꝛ varias inducere plumas. ¶ Ecce nolas quibus poſſunt dinoſci fatui huius generis: q̄ ſi queſieris: ꝛ vbi eas emiſti: remitto te ad Hugo. de ſancto Victo. in li. B
de inſtitutione nouitioꝝ. quē ſi nō habes: vade ad Speculū hiſto. lib. xvij. ca. lvij. Nolas has fratres mei deponere nitamini: ne fatui ſitis ꝛ videamini. Sed dicitis mihi: Non eſt peccatum: a natura nobis ineſt 1
huiuſmodi geſtus (es iſt ein art) Eſto: ſit a natura: tu fac vt quod deeſt a natura: ſuppleatur per induſtriam rationis. Si claudicas: nouiſti ſoleam ſpiſſioꝛē breuioꝛi tibie applicare: ſic ꝛ hic. Sunt qui a natura ſunt luxurioſi: ſed gratia ꝛ induſtria continent. Nec putaueris nō eſſe pctm̄ 2
ut parū delinquere eos qui cōtra diſciplinā ad turpes motus ꝛ inoꝛdinatas geſticulationes membꝛa ſua inflectunt. Nimirū nunq̄ ſcriptura

tam ſeuere iſtos exteriores motus corporis in nobis reprehenderet:niſi
exterioris hoīs oīs inhoneſta figuratio ⁊ motio indecens ab interiori
mentis corruptione manaret:ait ſcriptura Prouerbio. vi. Homo apo
ſtata vir innutilis:gradit̃ ore puerſo:annuit oculis:terit pede:digito lō
quit̃:prauo corde machinat̃ malum: ⁊ omni tempore iurgia ſeminat:
huic extemplo veniet perditio ſua:⁊ ſubito conteretur. Ecce cōminatio
nem ſcripture:⁊ per prophetā dixit dn̄s: Pro eo ꝙ eleuate ſunt filie ſion
3 Iſaie. iij. Eſt itaqꝫ peccatū:ꝙ ſi etiā peccatū non eſſet: tamen ignomi-
nia que inſequit̃ homini deberet eum merito cogere vt ſe a talibus tur-
pibus geſtibus cohiberet. Plane ſigna ſunt (vt dictū eſt ab initio) hi ge
ſtus animi inordinati:ſuperbi:laſciui:pigri: negligentis: inconſtantis:
aut iracundi. Et Sapiens teſtatur Eccī. xix. Ex viſu cognoſcitur vir:
⁊ ab occurſu faciei cognoſcitur ſenſatus. Et ibidem. Amictus corpis ⁊
4 riſus dentium ⁊ ingreſſus hominis annunciant de illo. Et quid agā
(inquis) vt nolas illas abīcerem:ſi cultellos haberem vt abſcinderem.
Non deſunt frater:emi tibi par cultelloꝝ:quos in eadem officina repe
N ri vbi ⁊ nolas:plane acutos ⁊ efficaces ad abſcindendum. Primus cul
tellus eſt officia membroꝝ non confundere (Die empter deiner glyder
nit vermiſchen) Diligenter obſerua: vt ſingula membra ſuum teneant
officium: neqꝫ vſurpent alienum. vt ſcilicet illud agat vnūquodqꝫ mem
brum ad quod factum eſt: neqꝫ alterius miniſteriū ſua admixtione con
fundat. quatinus dum alterū membrum operatur: alterum aut omni-
no quietum maneat. aut ſi forte eius opera illi neceſſaria eſſe cognoſcit
ſuo motu ad cooperandū illi decenter ⁊ ordinate moueatur:ita vt nihil
confuſe:nihil prepoſterum in membris corporis agatur. Eſt em̄ quaſi
quedam reſpublica corpus humanū:in quo ſingulis membris ſua offi
cia diſtributa ſunt. Dum ergo vnū membrū alterius membri officium
inordinate ſibi vendicat: quid aliud q̃ꝫ concordiam vniuerſitatis ꝑtur
bat: Dumqꝫ aliud ſuo motu alterius motum impedit:certe illi quā na-
tura moderatur diſpoſitioni contradicit. Secundus cultellus eſt pro-
priū officiū diligenter exequi. Diligenter obſerua: vt vnūquodqꝫ mem
brum id quod facit:eo modo atqꝫ mēſura faciat quo faciendū eſt:id eſt
nec plus nec minus;nec aliter q̃ꝫ oportet faciat: quatinus ī actu ſuo fiat
⁊ dirigatur ⁊ moueat̃: vt in nulla vnq̃ꝫ parte temperantie limitē aut for-
mam honeſtatis excedat. Et quomodo hoc: hoc modo vt in paucis ex-
i emplificemus. Ridere ſine apertione dentium. Uidere ſine defixiōe
ij oculorū. Loqui ſine extenſione manuū ⁊ intentatione: ſine cōtentione
iij labioꝝ:ſine extenſione ⁊ iactatione capitis:ſine eleuatione ſuperciliorꝝ.
iiij Incedere ſine modulatione greſſuum: ſine ventilatione brachiorum:
v ſine geſticulatione ſcapularum. Sedere ſine diuaricatione crurum: ſi
ne alterutrum ſubiectione pedum: ſine extenſione vel agitatione tibiaꝝ
vi ſine alterna accubitatione laterum. Jacere ſine diſiectione membroꝝ
ſ Hec quere vbi ſupra. O q̃ꝫ iocundū eſt fratres: dum ſic membra ha-

bitant in vnū: ſub tali oꝛdine et pollicia: ſiquidem etiā ipſa mens ad in- O
tra ex hoc componitur ⁊ oꝛdinatur. Sane ſicut de inconſtantia mentis
naſcitur inoꝛdinata motio coꝛpoꝛis: Ita quoq; dum coꝛpus per diſci-
plinam ſtringitur: animus ad conſtantiā ſolidatur: ⁊ paulatim intrin-
ſecus mens ad quietem cōponitur cum per diſcipline cuſtodiam: mali
motus eius foꝛas fluere non ſinuntur: ſedet nimirū animus: qui eiuſ-
modi eſt compoſiti hominis: ſicut in caſtro pulcherimo muris munito:
cuſtodiunt hunc animū geſtus ſui coꝛpoꝛis: vt nō audiat quiſq; impu-
dicus turpia attentare. Secus de impudicis moꝛibus: quales p̄ ſe fe-
runt quedam virgines ⁊ vidue exilientes de edibus in ſtratam ſe oſten-
tātes: ſed fugit ad ſalices ⁊ ſe cupit ante videri. O quot pereunt ⁊ ſcan- 6
daliſantur eiuſce peruerſis et ſcandaloſis geſtibus: quibus exprimunt
etiam aliquādo coꝛpoꝛis lineamenta: quo fit vt cōmoueantur animi ad
turpia ad que nunq̄ alias perueniſſent. Nemo autem eſt qui curat hec
nemo cauet. omnia licent que libent. Surgent gentiles cū generatione 7
iſtius tempeſtatis peſſima: ⁊ cōdemnabunt adoleſcentes indiſciplina-
tos ⁊ ſcandala p̄bentes: ecce gentilis adoleſcens: de quo in ſpeculo no-
ſtro fit mentio. Spurina venuſtiſſimus fuit: vt omnes femine oculos ⁊
animos in eum propter ſuā ſingularem pulchꝛitudinem figerent: quo
fiebat: vt omnes mariti eū oderent: ⁊ de eo mala ſuſpicarent: attendens
hoc nobiliſſimus adoleſcens noluit ſua pulchꝛitudine alijs p̄ſtare ſcan
dalum: ⁊ faciem ſuam laniauit: ⁊ adeo diſcerpſit: vt āmodo nō pulcher
ſed defoꝛmis eſſet. Sed quid gentiles pꝛofero: quaſi deſint nobis ex-
empla domeſtica? Brigitta ſancta petijt defoꝛmari a deo ⁊ crepuit ocu P
lus eius. Quedam naſos ſibi amputauerent ne appeterentur: alia oculos
quos pulchꝛos habebat ſimul eruit: ⁊ eandem appetenti laſciue tranſ-
miſit dicens: accipe ecce habes ꝓpter quod me adamaſti. Cum igitur
tam inſolite moꝛes ſuos: hi ⁊ etiam gentiles cōpoſuerint per diſciplinā
tantaq; mala indiſciplinationē ſequātur: ignominioſiq; fiant ⁊ deſpe-
cti. Econtrario aūt moꝛati glorioſi efficiant deo: ⁊ hoībus dilecti: me-
rito debemus ad hoc niti: vt nolas hui⁹ fatuitatis abijciamus alioſq;
induam⁹ moꝛes. quatenus hic gratiā ⁊ alibi cōſequamur gloꝛiā ⁊c.

Feria ſecunda poſt Reminiſcere. xij. Martij.
Feſto ſancti Gꝛegoꝛij pape. M. cccc. xcviij.
Stultoꝛū infinitus eſt numerus. Eccl's. i. Euāgeliā

1 DEcima turba eſt falſoꝝ amicoꝝ. Noſcunt̃ hi ſeptẽ nolis. Pri-
ma nola eſt ꝓpꝛiũ cõmodũ q̃rere: ſuã vtilitatẽ: nõ alteri⁹ amici.
2 Sunt q̃ ſe ſimulãt amicos ⁊ adherẽt diuitib⁹: potentib⁹: nobili-
bus. qꝛ inde putant ſe aliq̃d cõmodi cõſecuturos: puta nobilitatẽ cõtra-
3 here ex taliũ familiaritate diuitias aut delitias. Sunt vtiq̃ inſigniti
nola hac: qꝛ falſi ſunt amici tui: talẽ habent ad te amicitiã qualẽ vulpes
ad gallinã: lupus ad ouem: mus ad hoꝛreũ: muſca ad mel: accipiter ad
pꝛedã: canis ad oſſa: vꝛſus ad apes ⁊ foꝛmicas. Nõ eſt hec amicitia: ſed
negociatio (ait Seneca) que ad cõmodũ attendit.
D ¶ Secũda nola eſt: nõ cõicare. Debet ſm Tulliũ inter amicos poſtea

q̄ꝫ coꝝ emēdati fuerint moꝛes oīm reꝝ: cōſilioꝝ: voluntatū ſine vlla exce
ptione eſſe cōitas. Voluntatū inquā: qꝛ idē velle idē nolle: ea demū ve 1
ra eſt amicitia: ait Tullius. Cōſilioꝝ deniqꝫ debet eſſe cōitas: nihil em̄ 2
ſm̄ Ambꝛo. occultat amicus ſi verꝰ eſt: effundit animū ſuū in amicū: ſi
cut ⁊ fieri iubeť. Prouer. xxv. Cauſam tuā tracta cū amico tuo. Nota tñ
Ambꝛo. de fratre ſuo ſibi ꝑ oīa ſilī ꝙ nō cōicabat ei ſecreta alioꝝ ſibi de
tecta. Sit ⁊ rerū cōicatio: vñ phs cū diceret ei de quodā: ille amicus eſt 3
illiꝰ: cur inq̄t illo diuite paup eſt? Amicꝰ nō eſt q̄ foꝛtune ꝑticeps nō eſt.

¶ Tertia nola eſt coꝛreptionē negligere aut indiſcrete infligere Coꝛ 1
ripit verus amicus amicū ſuū. Ecci. xix. Coꝛripe amicū: ſepe em̄ fit cō/
miſſio: ſed hoc facit ſecrete: nō ſic fictus. Sed cauendū eſt ne coꝛreptio 2
ſit cōtumelioſa. Ecci. xix. Eſt coꝛreptio mendax in ira cōtumelioſi. Ve
re mendax eſt: mentitur em̄ ſe coꝛreptionē facere: cū potius ſit cōuitiatio
Dicit eſſe ſtroff: ⁊ eſt roch vel ſchmoch. Nouit hoc Tulliꝰ: qui ait: Mo 3
nere ⁊ moneri eſt officium vere amicitie: ita tamen ꝙ adulatione careat
admonitio ⁊ contumelia obiurgatio.

¶ Quarta nola eſt in aduerſis deſerere. Sūt q̄dā amici q̄ꝫdiu ꝓſpere
ſuccedit: at ubi hec ceſſabūt ceſſat ⁊ amicitia. Iſidorꝰ. Per aduerſa frau 1
dulētus patet amicꝰ. Tales falſi amici faciūt ſuis amicis qđ feciſſe q̄n/ 2
dā fraudulētū legimꝰ ꝑ ſilitudinē: cuidā volēti trāſire ꝑ nemus: in q̄ erat T
ꝑiculū deuij ⁊ etiā feraꝝ. Hic cōduxit q̄ndā q̄ ꝓmiſit ei ſecuritatē ⁊ vie ⁊
feraꝝ: aſſerēs ſe oīa ſcire ⁊ poſſe in ꝑte illa. Iſtis ſiť trāſeuntibꝫ occurrit
vrſus famelicꝰ: quē vt vidit cōductoꝛ ⁊ seductoꝛ in altā arboꝛē effugit:
aliꝰ ꝟo in terrā ſe poſuit fingēs ſe moꝛtuū: anhelitū ſuū retrahēdo (qꝛ đr
ꝙ vrſus moꝛtuū hoīem nō dilacerat) vrſus ꝟo poſuit os ſuū ad os alte
rius ⁊ ad naſum ⁊ aures: q̄ſi tētādo ſi viueret: alio in arboꝛe totū rei euē
tū ꝯſiderāte: vrſo ꝟo recedēte ille deſcēdit: ⁊ ſociū ſuū deridēdo q̄ſiuit. q̄
fuit illa amicitia quā vrſus tecū fecit te oſculādo ⁊ ſecreta tibi in aurē di
cēdo? Qui rñdit Docuit me ꝙ nunq̄ꝫ copularē magnā amicitiā nec ſoci
etatē cū hoīe oīno ignoto: nec dē eo ꝯfiderē anteq̄ꝫ eiꝰ ꝯditiōis eſſeꝫ exꝑ
tus. ꝙ etiā q̄libet ſe cuſtodiat ab illo in q̄ ſe credit plus poſſe ꝯfidere: qꝛ
nullus citius decipere pōt. reꝑhendit etiā me: ꝙ ita credulus ⁊ pꝛōptus
fui ad ſequendū ſociū falſum. Sic ſic faciūt plane oēs falſi amici i ad 3
uerſitate deſerētes amicū: ꝯtra id qđ ſapiēs dicit de vero amico: Oi tꝑe
inq̄t diligit q̄ amicꝰ eſt. Prouer. xvij. Nota oī tꝑe tā ꝓſperitatꝫ q̄ꝫ aduer
ſitatis tā paupꝰtatis q̄ꝫ inopie. Soli paupes q̄ ſūt q̄ optime noſcūt fatu
os hos ⁊ nolas: qꝛ ſoli ſciūt q̄s coꝝ ſit amicus. Vñ ꝟſus. Vos inopes
noſtis q̄s amicus quiſve ſit hoſtis. Diuites ⁊ potētes ⁊ pulchꝛi neſciūt
ſi in eis perſona diligať an diuitie: potentia: pulchꝛitudo vel delitie.

¶ Quinta nola eſt placentia magis q̄ꝫ vtilia dicere. Sūt q̄ ſemꝑ q̄ pla
cita ſunt amico ſuo dicere volūt: qꝛ querūt ab eo diligi: ideo p̄mittunt
placebo. Qui intonat antiphonā Placebo: audit pſalmū ſequētē Dile/
xi. Sed q̄d ſimulatoꝛ oꝛe decipit amicū ſuū? Prouer. xi. Et vir iniquꝰ

S ſactat amicū ſuū. Prouer. xvi. Plane ineſcat eū: ponens verba placētia quaſi laridū in muſcipulā ⁊ nucleū in decipulam paricū: ⁊ lac dulce infanti ꝓponat: ſub quo venenū deceptionis miniſtrat amico. Et quid ergo dicam amicoꝛ: hoc qḋ iubet Seneca libro de beneficijs. Dic inquit illis: nō quod volunt audire ſed quod velint ſemper audiſſe.

¶ Sexta nola eſt arcana detegere: ſint pctā aut alia ſecreta. Qui denudat arcana amici fidē perdit. Eccī. xxvij. ⁊ Prouer. xvij. Qui celat delictū q̄rit amicitias. Eſt hoc vnū de numero illoꝝ q̄ amicitiā maxime diſſoluūt. Sūt eñ q̄nqꝫ ſcꝫ Cōuitiū: cū obijcit̄ amico defect⁹ verecūdus nō pctm̄: vt tu es leproſus. Jmproperiū cū crimē obijcit̄ vt tu es latro. Superbia .i. ſupba dñatio. Plaga doloſa ⁊ myſterij reuelatio. Eccī. xxij. vide ī ſūma ꝟtutū. Prouer. xxv. Que viderūt oculi tui ne ꝓferas ī iurgio cito; ne poſtea emendare nō poſſis cū dehoneſtaueris amicū tuum.

1 ¶ Septima nola eſt: turpia rogare aut ad p̄ces turpia facere. Eſt hec lex in amicitia (ait Tullius) vt nil turpe rogemus: neqꝫ rogati faciam⁹. Nemo igit̄ debet ad preces amici iniuriā facere ꝓximo. Eccī. vi. Noli inquit fieri ꝓ amico inimicus proximo (ein vmb geſellen willen haſſen)

2 Obſeruauit hoc quidā iudex: ⁊ prudēter rñdit cuidā amico ſuo (ſm valeriū Maximū) petenti cū inſtantia iudiciū illicitū dari in quodā facto Reſpondit illi: nullo mō hoc faciā. Et alter ait: ⁊ qḋ igit̄ auentagiū habeo de amicitia tua: ſi nihil ꝓ me feceris? Cui iudex: Quod auentagiū habeo de amicitia tua: ſi ꝓpter eam peccādo amiſero amicitiā dei? Me

T lius eſt ergo amicitie vinculū frāgere: q̄ cū malis amicis eternaliter pu

3 niri. Hoc fuit conſiliū abbatis Theodori in vitaſpatrū. Si habes inquit amicitiā cū aliquo: ⁊ cōtigerit eū in tentationē fornicationis incurrere: ſi potes da illi manū ⁊ trahe illū ſurſum: ſi vero tibi nō acquieſcit: incide amicitias eius: ne forte demorans traharis ab eo in profundū. Sicut eñ qui ligat̄ lapidi vel ligno: illo cadente cadit: ſicq̄ copulat̄ ami

4 co malo. Chryſo. ſup Matth. Bonus ſi malo cōnectit̄ aut pares reddant̄: aut cito abinuicē ſeparent̄. Amicitie aut pares querūt aut faciūt. Plane mali freq̄ntius p̄ualēt ꝓpoſitūqꝫ ſuū freq̄nti⁹ inueniūt: fugiēdi ḡ ſunt ⁊ ſocietas cū eis nō ineunda: ſed ſup tales q̄ſi ſup ꝓditorē dei bubo

5 nē ſcꝫ infernalē: deberēt oēs volucres celi clamare. O ꝑniciosa maloꝝ amicitia: q̄ tandē in amariſſimā ⁊ ꝑpetuā rixā vertet̄. Cōtinget nimirū eis qḋ duob⁹ illis de quib⁹ in figura legit̄: q̄ cū ad q̄ddā biuiū ꝑuenirēt ſapiēs ⁊ ſtultus ſocij: dixit ſapiēs: eamus ꝑ viā iſtā. ſed ſtultus renuit: q2 dura erat ⁊ ſpinoſa. cui ſapiēs: ꝫ̄ brenior ⁊ ſecurior. nec ſic ait ſtult⁹: ſed eamus ꝑ viā iſtā pratis ⁊ florib⁹ amenā ⁊ planā: licet eñ longior ſit: tñ delectabilior eſt. Sapiēs ſocietate ⁊ delectatiōe vie victus ſtultū ſecutus eſt: tandē inciderūt in latrones: q̄ eos vulnerauerūt ſpoliauerunt et incarcerauerūt. Jn carcere ḡ poſiti ſapiēs ſtultū rephendit amare de ſeductione: cui ſtultus: Tu inquit ſtultior es ⁊ plus reprehendendus ⁊ vituperandus: q2 me ſequi voluiſti: ego feci ſm naturā meā q̄ ratiōe caret

ꝛtu cõtra ratione͂ deliq̄ſti. Et q̄rſuꝫ hec frẽs: tãgit nimirũ nos hec para/ bola. Sapiens eſt aĩa rationalis q̄ deberet ire ꝑ viã mandatoꝝ dei ar/ duam ꝛ anguſtã ſpinoſam: ſed cõpendioſam ꝛ tutã. que ſi ſeducta fue/ rit ad ſequendũ carne͂ ꝑ viã delitiaꝝ: vel mũdũ ꝑ viam diuitiaꝝ: vel dia/ bolum ꝑ viam malitiaꝝ. Cum in inferno cõtendere inceperit aduerſus iſtos: iſti (vt predictũ eſt) reſpondere poterunt ꝙ fecerint officiũ ſuum. Et ſic ſemꝑ rixa ꝛ odiũ inter iſtos amicos erit: ꝛ quos nunc ſequit̃: tunc eũ accuſabunt ꝛ tortoribus tradent. Fugiamus ergo ſocietate͂ ſtultoꝝ: nolas has excutiamus: ne cũ ſtultis damnemur ꝛ impijs. Amen.

Feria tertia poſt Reminiſcere.xiij. Martij.
Stultorum infinitus eſt numerus.Eccs.i.Euangeliũ.

Undecima turba ſtultoꝝ ē:ſcripturis ſacris nõ credentiũ. Sũt qdã:q͂ habẽt inuolũtariã repugnãtiã inter ſe ꝯtra ea q̃ ſunt fidei vellẽt eñ credere:illi nõ ſunt de nũero horũ.imo vt ait Herſon: velle credere aliqñ eſt magis meritoriũ q͂ꝫ credere.Sunt alij qui nõ oĩa credenda nouerũt explicite: ſed ſola cõmunia in Simbolo:q̃ et eccl'ia p feſta ꝓponit alia aũt implicite:⁊ neqꝫ illi ſũt in hoc aceruo. Sed tertij ſunt qui dubij ſunt: ⁊ volunt eſſe quaſi neutrales: parũ tenent de ſacra ſcriptura:ſunt Chriſtiani ꝓpter bonã ſocietatẽ ſolũ. hi ſũt fatui illi:hui⁹ generis quos noſcere poteris ex nolis ſequentibus.

¶ Prima nola eſt: parũ in corde tenere de ſcriptura ⁊ fide dubitãt: nutãt:credũt vt dixi cũ alijs ex bona ſocietate. Dubius in fide infidelis eſt. Sed quõ ex hac nola certũ cognoſcã cum ſit occulta: non pro te hec nola eſt poſita ſed ꝓpter eũ :quia ipſe ſe ex hac cognoſcet eſſe ſtultum.

¶ Secũda nola eſt: irreuerenter ⁊ iocoſe loqui de ſcriptura ſacra. Q eſt ſicut naſus cereus:vertibilis ad oĩa. Verũ dicis q2 tam fecunda eſt: vt in ea quatuor reluceant ſenſũs:qđ in alijs nõ eſt: ⁊ tamen peccas: et nolã quatis:q2 irreuerẽter hec dicis:eſſent inquirendi ſic loquẽtes:neqꝫ excuſat iocus. quia non patitur ludum fides oculus ⁊ fama.

¶ Tertia nola eſt:p̃dicatiões ſacre ſcripture ꝯtẽnere ⁊ irridere. Q dicũt: q̃d p̃dicatores dicũt ⁊ nõ faciũt:⁊ verũ ē Euãgeliũ hodiernũ: vtiqꝫ frater verũ ē ⁊ bñ allegas:ſed obliuiſci nõ debueras:qđ p̃mittit a dño: q̃cunqꝫ dixerint ſeruate ⁊ facite:h̄ fac ⁊ viues:⁊ nõ nocebit tibi nõ facere p̃dicatoris.Sed ⁊ multi ſũt q̇ faciũt:cur nõ illos:ſꝫ hos q̃s rep̄has imitari vis ⁊ allegas. ſed plane etiã ſi hi q̃s rep̄has bñfacerẽt neqꝫ eos imitareris:ſꝫ dũtaxat tanq͂ꝫ perizoma tuis pudẽdis vitioꝝ p̃tẽdis. Deridebat Noe fabricantẽ Arcam centũ annis:⁊ p̃dicantẽ ⁊ p̃dicentẽ diluuiũ ꝓpl's piturus. q̃d igit͛ mirũ:ſi nos predicatores:q̇ arcã bonoꝝ operũ in quib⁊ ſaluari oportet:nõ fabricam⁹ ⁊ tñ irã dei p̃dicamus deridemur:

¶ Quarta nola eſt:velle credere reſurgenti a mortuis. Q dicũt ſicut diues in inferno:ſi q̃s reſurgeret a mortuis huic credere vellemus: q̃reremus ab eo ſi etiã nouũ vinũ eſſet in alio ſeculo venale:⁊ an eẽnt multi illic ſocij i inferno:alioſqꝫ nouos rumores. O inſania tot ſcripture ſũt viuoꝝ a Moyſe ꝓphis:ap'lis ⁊ euangeliſtis ⁊ alijs chriſtianis doctoribus expoſitoribꝫqꝫ. ⁊ malles credere mortuo q͂ꝫ omnib⁊ his viuis.

¶ Quinta nola: diuinos aſtrologos ⁊ alios ſimiles preferre veritati Theologice. Sunt qui ꝯſiderant horoſcopos:⁊ ſecundũ eorundẽ exigentiã:nubunt: veſtiunt:op̄a incipiunt:genethliacos ꝯſulunt:quib⁊ credunt ſe perituros hoc tempore ſic aut aliter ledi:dum herbaceis aut croceis coloribus fuerint induti:cũ alijs ſexcentis talib⁊ fatuitatibus.

¶ Sexta nola:neceſſaria ſcitu negligere ⁊ curioſa ſectari. Nihil ſapit

eis q̄cq̄d eſt neceſſariū ſimplex de intelligētia articuloꝝ fidei cōgnitiōe
p̄ceptoꝝ dei cerimoniaꝝ eccl'iaſticaꝝ ſignificatōe. Hec oīa ſūt eis delira
mēta cū tn̄ ſint fidei ꝛ virtutū fūdamēta in via ad regna celoꝝ. Nō attē
dētes qđ dicit dn̄s p ſapientē: Ea q̄ p̄cepit tibi de⁹ cogita ſp̄: ꝛ in pluri/
bus ei⁹ opib⁹ noli eē curioſus. Hūt nolā hāc deuotarie: nihil audire volē
tes niſi aliq̄d noui: aliq̄d ſubtilis. cheu etiā q̄ vident̄ ſapientes ꝛ docti:
hāc q̄tiūt nolā: ſectāt̄ ei curioſa. Taceo phos: aſtronomos: artiſtas: poe
tas: oratores: quoꝝ ml'ti ſine debito fine itēto curioſi ſūt ſubiectoꝝ ſuo/
rū ſcrutatores: q̄n etiā theologi de nūero boꝝ ſiūt q̄ argumētꝫ ſubtilita/
tib⁹: gloſis ſup gloſis ita ſubtiliāt: ꝙ euagātes a p̄ncipali materia: ſacre
ſcripture ſnis ꝛ l'ra tandē q̄ digreſſi fuerit prorſus ignorēt. q̄ fit: vt ſites
ſint pueris reliq̄ntib⁹ ſtratā regiā currētibuſq; p prata p⁹ flores colligē
dos: aut captādos papiliōes: ſicq; paſſim p eoſdē trahunt̄: ſeducūt̄q;: q̄
uſq; neſciāt ad regiā redire ſtratā. Pernicioſa ē h̄ fatuitas (ait Gerſon)
ī florib⁹. Ois doctrina ꝛ oē ſtudiū debēt de vana aut noxia curioſitate
culpari: q̄ nō ordinant̄ actu vl' habitu mediate vl' imediate ad bn̄: mora
liter: gratuiteq; viuendū. Nota v̄ba ꝛ pōdera: debet igit̄ oē ſtudiū in phi
loſophia: in aſtronomia: iure: oratoria: coſmographia ad hūc finē ordi/
nari: alias peccat̄ in ſtudio tali ſic ꝛ theologica diſputatio: o q̄t pereūt:
pp̄t negligētiā vl' neſcietiā hui⁹ finis ꝛ ordinatiōis in finē? Percuſſit de⁹
Egyptū cū his argumētoꝝ ꝛ minutiarū muſcis: plaga magna nimis:
miſereat̄ nr̄i de⁹. Habetis ecce iā nolas: q̄b⁹ poſſūt dnoſci: q̄ ptinent ad
hāc fatuoꝝ turbā: plane fatuā multū ſupq;. Qualis q̄ſo fatuitas eſt: ad
huc in fide titubare poſtq̄ totus mūdus credidit? quō cor chriſtiani ad
huc nutat: cū ſuffultū ſit tot appodiacul'? Et q̄b⁹? q̄ ſūt hec: inq̄s appodia
cula: ſtutzen? Hec ſūt miraculoꝝ claritas: teſtiū p'l'itas p̄nūciatio ꝓpheti
ca: ſcripturarū ꝯcordia: auctoritas ſcribētiū: diligētia recipiētiū: rōna/
bilitas ꝯtentoꝝ: irrationabilitas erroꝝ: eccl'ie ſtabilitas: errātiū cōuer/
tibilitas: hec ſūt fulcimēta fidelis cordis: ꝛ e q̄ nemore hec ꝑduxiſtis? ex
Scoto in ꝓlogo: ex btō Tho. ꝯ gētiles: ex btō Augu. audi. Primū ful/
cimē (der erſt ſtütz) Miraculoꝝ claritas: radiāt p oīa mūdi climata mi
racula p Chriſtū: ap'l'os: alioſq; diſcipulos ꝛ Chriſtianos p fidei cōfir/
matiōe facta. Ecce noticia linguarū dat̄ ap'l'is: idiote ſubito illumināt̄:
roborant̄: vt neminē timeāt: tot⁹ mūdus p illos paucos ſubiugat̄: illumi
nant̄ ceci: claudi ſanāt̄ ꝛ mūdant̄ leproſi. hoꝝ inumerabiliū miraculoꝝ
gloria plena ſūt oīa. Sed ais forſan facta nō ſūt: vis igit̄ q̄ ſine mira/
culis credidit: ꝛ h̄ plane oīb⁹ miraculis eēt mirabili⁹ ꝙ ſine miraculis
tot⁹ mūdus crediſſet: ꝛ talē acceptaſſet fidē: q̄ iubet relīnq̄re carnalia
ꝛc. Nō mirū ꝙ Machometiſte crediderūt ſuo pſeudo: q̄ carnalia p̄mi/
ſit. Scōm fulcimē eſt: teſtiū p'l'itas. Ecce teſtimoniū p bibuerūt huic ve A
ritati fidei Chriſtiane ſcti ap'l'i ꝛ martyres ſine nūero q̄ ſanguinē ſuū fu
derūt viri cōtemptores mūdi: note ſctitatis: ꝛ quō hi p mēdacio ꝯfirmā
do: mortē ſubiiſſent? q̄d de: mille heremitis omnia relinquentib⁹ pro

Chꝛiſto ⁊ eius fide. taceo de teſtimonio Joſephi ⁊ Sibille: angeloꝛum
in natiuitate Chꝛiſti: trinitatis in eiꝰ baptiſmo ⁊ transfiguratōe Joan.
Baptiſte. Tertiū fulcimē eſt: pnunciatio ꝓphetica: videmꝰ eñ multa ꝑ
ꝓphetas pnunciata impleta eſſe: ⁊ cur dubitamꝰ pauca illa que reſtant
impleri: cū a nullo alio pter deū eadē ſint ꝓphetis manifeſtata: q2 nemo
aliꝰ poteſt futura puidere naturaliter niſi deos. Quartū fulcimē: ſcri-
pturarū ꝯcoꝛdia: ⁊ nō euidentibꝫ exterminis nec ex pꝛincipijs euidentiā
habentibꝫ nō ꝯſonant firmiter ⁊ infallibiliter multi diuerſimode diſpo-
ſiti niſi a cauſa ſupioꝛe ipſoꝝ intellectus inclinentur ad aſſenſum. Sed
ſcriptoꝛes ſacri canonis varie diſpoſiti ⁊ diuerſis tꝑibus exiſtentes in
talibꝫ nō euidentibꝫ oīno ꝯſonabant. Quintū fulcimen eſt: auctoꝛitas
ſcribentiū. Nō eñ eſt veriſimile: ꝙ hij q̄ tm̄ dānant mendaciū: pcipue in
fide ⁊ moꝛibꝫ fuerint mentiti: dicentes: Hec dicit dñs: ſi dñs nō fuiſſet
eis locutꝰ. Si aūt libꝛi nō ſunt illoꝝ ſꝫ alioꝝ h̄ videt̄ incōuenieter dictū:
q2 ſic negabit̄ q̄cūq3 liber eſſe illius auctoꝛis cui aſcribit̄: q̄re eñ ſoli iſti
G falſo aſcripti ſunt auctoꝛibꝫ quoꝝ nō erant. Sextū fulcimē eſt diligētia
recipientiū: tanta eñ apud Judeos ſolicitudo fuit de libꝛis habendis
in canone: ⁊ tanta apud Chꝛiſtianos de libꝛis recipiēdis tanq3 auten-
cis: ꝙ de nulla alia ſcriptura habendi pꝛo autētica tanta ſolicitudo fuit
inuenta pcipue cū tam ſolēnens cōitates de ſcripturis iſtis curauerunt:
tanq3 de cōtinentibꝫ neceſſaria ad ſalutē. De his vide latius in Scoto
1 ſuꝑ .i. Sniarū in ꝓlogo. q. ij. Septimū fulcimē eſt: rōnabilitas cōten-
toꝛū. Habet ſiue cōtinet fides nr̄a: ꝙ deꝰ debeat ſuꝑ oīa diligi: ⁊ qd̄ q̄ſo
2 rōnabilius q̄3 ꝙ ſummū bonū amoꝛe amicitie ſuꝑ oīa diligat̄: Cōtinet
ꝙ ꝓximus debeat a nobis diligi: ſicut noſipſi: ⁊ hec plane rōnabiliſſima.
3 Docet de deo credere digniſſima: nullā imꝑfectionē impoꝛtātia: ⁊ q̄ ſūt
4 nos ad deū hn̄ affectiua timoꝛe ſpe ſcꝫ ⁊ amoꝛe. Docet de hoīe credere
decētiſſima: ꝙ ſit ad imaginē dei creatus: ꝙ ad ſilitudinē eiꝰ viuere de-
beat: ꝙ ad ſimilē gloꝛiā ꝑuenturꝰ ſit ⁊c. Octauū fulcimē eſt: irratiōabili
tas erroꝝ: quā turpia ſunt alioꝝ ſecte ꝯtētiue: plane irratiōabilia ꝯtinēt
1 in credibilibꝫ ⁊ agibilibꝫ de deo ⁊ hoībus. Negāt potentiā dei negātes
reſurrectionē ⁊ incarnationē. Derogāt bonitati: negātes pctōꝝ remiſſio
2 nē. derogāt iuſtitie: negātes pctōꝝ vindictā. Pagani colūt idola opera
3 manuū ſuaꝝ. Judei nouū teſtamentū dānant: qd̄ in veteri eis pmittit̄:
4 ſilr̄ ⁊ Chꝛiſtū eis ꝓmiſſū nō recipiūt tꝑalia expectātes. Sarraceni poꝛ-
L ci viliſſimi ꝓ beatitudine expectāt gulā ⁊ luxuriā: Phoꝝ tandē ſecta irra
tionabilia ꝯtinet etiā Ariſtotelis politia: ꝙ dij ſint honoꝛādi: ꝙ nullus
oꝛbatꝰ debeat nutriri: ꝙ aboꝛſū fieri opoꝛteat in caſu. Nonū fulcimen
eſt: eccleſie ſtabilitas: nō ē niſi a deo ꝙ in capite ⁊ mēbꝛis tāto tꝑe ꝑmā-
1 ſit eccl'ia. In capite inquā: eccl'ia eñ vt ait Augꝰ vſq3 ad cōſūmationē
generꝭ hūani ab apl'ica ſede per ſucceſſiōes epoꝝ fruſtra hereticis circū
2 latrātibꝫ: culmē autoꝛitatis obtinuit. In mēbꝛis pterea: quis eñ tantā
multitudinē ad pctā ꝓnam ad legē cōtrariā carni ⁊ ſanguini ſeruādā in-

ducerét niſi de⁹. Porro ſecta iudeoꝝ nō manet in vigore. Qȝ ſi obijcis 3
de ꝑmanētia ſecte Machometi: Rn̄deo ꝙ incepit pluſq̄ ſexcētū annis
p⁹ legē chriſti: ꝛ i breui deo cooperāte finiet ꝛ ꝓpheta dr eſſe apd eos: ꝙ
cito ſit finiēda. Decimū fulcimē ē errantiū ꝯuertibilitas. Deus nō de/
eſt q̄rentib⁹ toto corde ſalutē: multi aūt diligētiſſime inq̄rētes ſalutē: ad
hāc ſectā ꝯuerſi ſūt: ꝛ quāto feruētiores facti ſunt i inq̄rendo tanto in hac
ſecta amplius cōfortati: ſubitoq̄ȝ in ea penitētes de malitia ad bonā vi/
tā mutati ſunt. Tormēta quoqȝ p ea plures in magna exultatiōe ſpirit⁹
ꝑpeſſi ſūt. Que nō viderent̄ ꝓbabilia niſi de⁹ hāc ſectā ſacre ſcripture in
nitentē: irrefragabiliter approbaret: ꝛ ordinaret ad ſalutē. Rogemus.

Feria.iiij post Reminiſce.xiiij.Martij.Stultorum infini.ꝛc

D QUodecima turba ſtultoꝝ ſunt p̄cipitātes (Schnell narrē) Ipi ſunt q̄ de agēdis vbi pōt eſſe dubiū nō habēt ſufficientē examinationē ꝛ cōſiliū mētis: ſed ſubito diſponūt ꝛ ponūt ſe ad faciēdū qđ mēti occurrit ꝯ illud: Nihil ſine ꝯſilio facias ſcꝫ mētis. Eccī.xxxij ex Antho.lib.ij.ti.v.ca.x. Horū ſtulticia appellaꝛ p̄cipitatio ꝛ hoc ꝑpter ſilitudinē quā habet ad corporalē p̄cipitationē. Dicit̄ em̄ p̄cipitari ſm motū corporalē; qđ a ſuperiori in ima venit: ſm impetū quēdā ꝓprij mot⁹ vł alicui⁹ impellētis nō ordinate deſcendendo ꝑ gradus ſic̄ ad literā dꝛ de Raſia: q̄ p̄cipitauit ſemetipſum viriliter ī turbas.ij.Mach.xiiij.ne ſcꝫ caperet̄ a gētilibꝫ ꝛ de mulieribꝫ: q̄ circūciderāt filios ſuos: vt obſeruarēt legē dei q̄ p̄cipitauerūt eos ꝑ muros ciuitatis.ij.Mach.vi. Sūmū aūt bonū aīe eſt ipa ratio. Imū aūt ei⁹ eſt operatio ꝑ corpus exercitata. Gradus aūt medij: ꝑ q̄s oportet ordinate deſcēdere ſūt iſti: memoria p̄teritoꝝ: intelligētia p̄ſentiū: ſolertia in ꝯſiderādis futuris euētibꝫ: ꝛ rōcinatio ꝯferēs vnū alteri ꝛ docibilitas: ꝑ quā q̄s acquieſcit ſentētijs maioꝝ: q̄ ſūt ꝑtes prudētie: ad quā ꝑtinet bn̄ ꝯſiliari: ꝛ ꝑ hos gradus deſcēdit pō recte ꝯſiliādo. Si q̄s aūt ferat̄ in agēdo ꝑ impetū volūtatis vł paſſionis: pertranſitis his gradibus erit vitium p̄cipitationis ꝛ imprudentie: hoc faciunt huis generis fatui (Schnell narren) Igitur ſecundū nomen eorum ſic ꝛ laus ſua: poſſunt autem dinoſci ſex nolis.

E ¶ Prima igit̄ nola eſt: ſubito ſine conſilio operari ꝓpoſitū. Sūt em̄ vt p̄dixi: q̄ cū aliq̄d eis faciendū occurrerit ſiue ꝓpoſuerint: mox ſine ſufficienti examinatiōe ſubito diſponūt facere: q̄ primo mēti occurrit: quēadmodū ſufficiēter declamatū eſt: vere ſtulti ſūt: q2 frequēter cadūt ī p̄ctā:
1 aliqn̄ mortalia. Nā ſi aliq̄s p̄cipitāter facit aliq̄d: ꝛ auertēs ſe a regulis diuinis: vt contēnēs ꝛ repudians diuina documēta ſic eſt mortale: ꝛ dꝛ
2 etiā temeritas talis p̄cipitatio. Si vero p̄cipitāter agit abſq3 cōtemptu diuine regule: ſed cū detrimēto ſeu defectu eoꝝ q̄ ſunt de neceſſitate ſalutis itēꝝ ē mortale. Vel circūſtātia q̄ reperit̄ cū mortali: ſic̄ cū debeat q̄s ſemel in anno cōfiteri ꝛ cōmunicare ſubito accedit ad cōfeſſionē ſine aliqua p̄cogitatiōe: cū tamē habeat intricamēta ꝛ grauia p̄ctā: ꝑpter qđ parū dicit ꝛ multa omittit grauia: que de facili menti occurriſſent: ꝛ ſic ſubito cōmunicat indiſpoſitus: iſte p̄cipitanter facit cōfeſſionē: ꝛ eſt ibi
3 mortale p̄ctm̄. ſimile de diſputatione. Si aūt aliquid p̄cipitanter operatur abſq3 detrimento eorū q̄ ſunt de neceſſitate ſalutis: erit veniale.
1 ¶ Secūda nola eſt: p̄cipitanter ſnīas ꝓferre: ſunt qui nō bn̄ examinatis ꝛ p̄ſatis cauſis ſnīas ꝓferūt. Cōtra illud qđ Euariſt⁹ papa dicit: De⁹ oīpotens vt nos a p̄cipitande ſnīe ꝓlatione cōpeſceret cū oīa nuda ꝛ aperta ſint oculis ei⁹: mala Sodome noluit audita iudicare priuſq3 manifeſte cognoſceret q̄ dicebant̄: vnde ait: Deſcendā ꝛ videbo vtrū clamorē: q̄ venit ad me opere cōplcant an nō: ē ita vt ſciā. Qđ fecit vt nob exem

plũ daret:ne p̃cipites in diſcutiendis ⁊ iudicãdis negotijs eſſem⁹.ij.q.
i.deus. Dñs poſtulat⁹ de adultera iudicare ⁊ dare ſentẽtiã:non ſtatim 2
dedit iudiciũ:ſed inclinãs ſe deorſum:digito ſcribebat in terra. Typice F
nos inſtruens vt cũ p̃ximorũ errata cõſpicimus:nõ añ iudicemus repre
hendendo q̃ȝ ad cõſcientiã humiliter reuerſi:digito diſcretionis ſolerter
exculpemus:⁊ quid cõditori nr̃o placeat quidue diſpliceat examinatiõe
dirimem⁹. Sed ⁊ Moyſes q̃relas populi ⁊ cauſas ingreſſus taberna 3
culũ referebat ad dñm:⁊ poſtea reſpondebat.xi.q.iij.ſummopere.
¶ Tertia nola eſt:p̃cipitanter dubia decidere:ſtulticia magna eſt hoc
⁊ p̃cipue in factis cõſcientie:vbi vertit̃ periculũ aĩe:ait Gregori⁹. In reb⁹
dubijs nõ debet eſſe iudiciũ abſolutũ.xxxiij.diſtinc.habuiſſe:vbi gloſa
dicit de triplici ambiguitate:ſcȝ iuris facti ⁊ p̄ſone:quẽadmodũ dedu/
cit Antho. Sed ego dimitto alias:⁊ de ſola iuris ambiguitate dico qꝛ
in tali ſit cauendũ a p̃cipiti deciſione:q̃admodũ periculoſa eſt niſi hec
ſeruent̃. Primũ ꝙ cõſulẽs in dubijs id ſequat̃:qđ nõ ſit cõtra euangeliũ
aut decreta nõ abrogata ꝑ cõſuetudine:diſt.xiiij.ſicut quedã. Scđm ꝙ
vbi ſunt cõtrarie opiniões doctoꝝ celebriũ:nõ p̃cipitet ſentẽtiã ꝙ ita vni
opinioni adhereat vt alterã ꝯdẽnet q̃ſi hereticã vel dãnabilẽ. Tertiũ ꝙ
tutiorẽ viã cõſulat ⁊ eligat p̃cipue añ factũ. Eſt ad hoc b.Tho.in quod
libetis:cõtra multos p̃dicatores ⁊ cõfeſſores:faciles ad iudicandũ ali/
quid eſſe mortale. Erant hac nola inſigniti Joſue cũ principib⁹ tribuũ
qui Gabaonitis dando reſponſum erant p̃cipites nimis. Joſue.ix. Et
Nathan ipſi Dauid:de edificando templo.ij.Regum.
¶ Quarta nola:ſecreta ꝓpria p̃cipitanter reuelare. Caueat ſibi q̃libet 1
ne ſit p̃ceps in manifeſtandis ſecretis:qꝛ alias incidet in multa mala.
Nã pauciſſimi reperiunt̃ fideles ad ea ſeruãda:ſed habebũt poſthac vt G
puto ꝓpriũ locũ. Hieremie.ix.dicit̃. Unuſquiſqȝ a p̃ximo ſuo ſe cuſtodi
at:⁊ in oĩ fratre ſuo non habeat fiduciã:qꝛ oĩs frater ſupplãtans.i.deci/ 2
piẽs in reuelando ſecreta. Sic Samſon:qꝛ preceps fuit ad reuelandũ 3
ſecretũ eius in quo cõſiſtebat fortitudo ſua Dalile:cum pluries exper/
tus eſſet maliciã eius tonſo capite ab ea:cum dormiret in gremio eius:
captus fuit a Philiſteis ⁊ excecatus. Judi.xvi.
¶ Quinta nola ẽ.p̃cipitatio in oꝑe puta dom⁹ edificatiõe:ſed ⁊ de hac
ſpecialis erit turma poſtea dũ videlicet aliq̃s appetẽs nouã domũ fabri
care:cũ nõ habeat expẽſas ſufficiẽtes vl̃ modũ:p̃ceps ẽẽt i illo tp̄e. Unñ
Calixtus papa:Nos(inquit)tp̄e egemus:vt maturius quid agam⁹ nõ
p̃cipitem⁹ cõſilia ⁊ opera nr̃a. Neqȝ ordinẽ corrũpam⁹.diſ.v.Põderet.
¶ Sexta nola eſt:eligere vel aſſumere p̃cipitanter. Opus eſſet vtiqȝ
p̃cipitatiõis:ſi q̃s aliquẽ ſine notitia ei⁹ vel examinatiõe eligeret ſubito
i rectorẽ vl̃ ꝯfeſſorẽ:vel aſſumeret ad ſacerdotiũ vl̃ ad religionẽ:vel ipſe
aſſumeret aliqđ opus arduũ ſine diſcuſſiõe ſue facultatis. He ſunt nole
ſex:quibus dinoſci poſſunt hi fatui.q̃tenus ſi tu te reperies habere has
nolas:eas excutere diſcas:⁊ teipſum cognoſcas eſſe ſtultũ ſapiẽſqȝ fias

1 Nõ em̃ eſt parua ignominia eſſe de hoc ſtultoꝝ numero. Habẽt nimirũ
matrẽ infamẽ: q̃ hoꝝ ſtultoꝝ eſt genitrix. Et q̃ eſt (inq̃s) mater eoꝝ? luxu
ria. Hec em̃ maxime abſorbet animã: ⁊ trahit ad ſenſualẽ delectationẽ.
in quaꝝ abſtractiõe cõſiſtit ꝑfectio cuiuſlibet virtutis intellectualis: vt
H in. ij. ij. q. liij. ar. vi. Et quis pater eoꝝ? Diabolus. Sicut em̃ virtuoſe
2 operãs ꝯſiderat circũſtãtias: vt recte ſint ⁊ cõgrue ad finẽ. ita ⁊ ecõuerſo
diabolus cũ inſtigat ad malũ inducere conat᷑: vt ſubito operet᷑ ſine aliq̃
examinatiõe vel diſcuſſiõe periculi. Lẽta virtus (ait Origenes) ⁊ cũcta-
trix ante iudicat q̃ꝫ incipiat: q̇d decorũ: q̇d honeſtũ: iniq̃tas: oĩa p̄cipitat
de pe. di. iij. inter hec. Sic ſic ⁊ mẽbra diaboli maligni iudei turbati cõ
tra chriſtũ arguentẽ crudelitatẽ ipſoꝝ ĩ nazareth: duxerũt eũ vſq̃ꝫ ad ſup
3 ciliũ mõtis vt p̄cipitarẽt eũ. Lu. iiij. Quatiunt᷑ he nole ad aures nr̃as ĩ
irriſionẽ noſtrã. Per oẽs natiões vulgo dici ſolet: Gallos ante factũ: ita
los ĩ facto: alemanos poſt factũ prudẽtes eſſe. Hoc de nobis dr̃: ſcribit᷑
⁊ famat᷑: Aleman guckguck. Eſt nobis vnũ p̄cioſum epitheton: ꝙ vera-
ces ſimus ⁊ fideles. Sed heu falſitas ⁊ doloſitas inualuerũt apud nos
Itaq̃ꝫ fiet vt infima ⁊ fex erim⁹ oĩm gẽtiũ: hac vbi fuerim⁹ p̄rogatiua ve
4 racitatis ⁊ fidelitatis priuati. Improperat dñs ĩ euãgelio filijs zebedei
hodie eoꝝ imprudẽtiã: Neſcitis q̇d petatis. Aſſimilant᷑ rurſus ĩ ſpeculo
nr̃o nõ ſine ludibrio ⁊ irriſiõe p̄cipites ei q̇ aſino nõdũ ꝑfecte ſtrato nitit᷑
inſidere: q̇ inter equitãdũ cadit: q̇ nõ pri⁹ ſcit parare ſellã q̃ꝫ vult eq̃tare.
5 ſi is cadit incõſultus riſuꝫ mouẽs erit ſtultus. Sed tolerabile eſſet ridi-
culũ fieri: niſi etiã efficeret odibilẽ p̄cipitatiõis ſtultitia. Dicit Sapiẽs
Ecci. ix. Temerari⁹ in ṽbo odibilis eſt. Et q̇d mirũ ſi p̄ceps ad loq̃ndũ
I ſit odibilis? cũ ex q̃ ſubito loquit᷑ qđ mẽti occurrit: nõ examinãdo ṽba:
oporteat (p̄ſuppoſita humana fragilitate) qđ dicat multa incontinẽtia ⁊
diſplicẽtia auditoribꝫ. Jõ ⁊ diligẽter admonet Sapiẽs dicẽs Eccs. v.
6 Ne temere q̇d loq̃ris. Sed ais: nõdũ quis odiuit mihi tumorẽ (Man̄
hat mir noch kein bül gehaft) q̃ꝫ diu inde nõ ledor aut damnũ patior: ni
hil curo. Plane damnũ nõ deerit ⁊ plaga magna nimis fatuis: niſi mẽ-
tiat᷑ Dauid. Dilexiſti oĩa verba p̄cipitatiõis lingua doloſa. Et q̇d inde
audi. Propterea deus deſtruet te in finẽ: euellet te ⁊ emigrabit te de ta
bernaculo tuo ⁊ radicẽ tuã de terra viuentiũ. Ps. li. Notate ṽba: ſigna
te myſteria. Deſtruet te in finẽ: eſto hic nõ deſtruaris: quippe qđ nõ ob-
ſtante p̄cipitatiõe in ꝓſperitate incedis: q̄uis nõ ſine pena q̃tidiana: tan
dẽ tñ ĩ fine de terra eradicaberis viuẽtiũ alibi. Q̄uis hic in bonis ducas
dies tuos: fleuit Jeſus cognoſcẽs futura mala ciuitatꝫ hierl̃m: in p̄ſen-
7 tiaꝝ tñ gaudẽtis. Eſt ali⁹ teſtis Job. xviij. Precipitabit eũ cõſiliũ ſuũ:
1 ⁊ immittet in rete pedes ei⁹. Dic q̇d fecit perire metuẽdũ hũc ceſarẽ Juliũ
ſꝑ cautũ: vt in ſenatu tot vulneribꝫ occũberet? plane p̄cipitatio. Si em̃
legiſſet epiſtolã ſibi añ ſenatũ porrectã: nõ iteriſſet. ſiq̇dẽ ꝑ eã certior red
ditus erat ſuꝑ cõiuratiõe ꝯ eũ facta. Sꝫ q̇d exteros recẽſem⁹? Anteaq̃ꝫ
2 fructũ vetitũ guſtauerat Adã: Si ꝓſpexiſſet dedec⁹ atq̃ꝫ nefas: De para-

diſtaco nõ pulſus gramiẽ nudus: Exiſſet facti p̄mia dura luẽs. Aſabel 3
in pſeq̄ndo Abner ducẽ exercitꝰ ieboſeth p̄ceps fuit: nec voluit deſiſtere
ad v̄bũ ipſiꝰ Abner: ꝓpter qd̓ corruit occiſus ab ip̄o Abner.ij. Re.ij. Ni R
canori ãputatũ fuit caput: lingua ⁊ dextra ꝓpter ſuã p̄cipitationẽ.i. Ma 4
cha.vij. Et Jonathas occidit̃ a triphone ſibi munera exhibẽte.i. ma.xij 5
Merito cautos nos reddere debẽt hec ⁊ alia mltoꝝ geſta ⁊ grauiſſima
ex p̄cipitio dãna iflicta: ne ⁊ nos hac ſtulticia p̄mamur: qn potiꝰ eã excu
tiamꝰ: eo ꝙ nedũ odibiles ⁊ ridiculoſos noſ efficit: ſꝫ etiã maledicti pr̄is
diaboli ⁊ ifamis luxurie filios ɔſtituat. Proijciamꝰ ḡ a nobis fatuitatẽ
hãc: ⁊ ſapiẽtes efficiamur filij ſapiẽtie pr̄is: vt h̓ gratiã eterni pr̄is cõſeq̄
mur: ⁊ alibi ꝑ ignominia fatuitatꝫ gloriã eternitatis. Ad quã ꝑducat ⁊c̃

Feria quinta poſt Reminiſcere. xv. Martij.

Stultorū infinitus eſt numerus. Eccl's. i. Euāgeliū

Decimatertia turma ſtultoꝝ eſt luxurioſoꝝ procoꝝ: Buol nar/
ren. hoc eoꝝ nomē ꝓpriū p̄ter alios ſtultos. Nā oīs hō tales cu
iuſcūq̄ ſint cōditiōis ſtultos appellat. ꝛ quidē recte: ſunt etem̄.
Et cū ſtultitia ex oībꝫ vitijs naſcaꝛ: p̄cipue tm̄ ex illa luxuria naſci dꝛ a b.
Thoma: q̇ ꝛ rationē aſſignat quā trāſeo. Si q̄s ſit inuidia: auaritia: ira
aut alio q̄uis vitio affectus: nō appellaꝛ tm̄ ſtultus. ſed ſi hoc vitio luxu/
rie fuerit captus: dicitꝛ ſtultus. Neq̄ ſolū vulgus luxurioſos ſtultos ap
pellat: ſed etiā in ſcriptura ſacra hoc vitiū ſtultitia appellaꝛ. Nā cū Amō
L ſtuprare nitiꝛ ſororē ſuā Thamar: ipa ait: Noli facere ſtultitiā hanc. ij.
Regū. xiij. Ceterū quō multa ſint genera ſtultoꝝ: quidā ſodomite: q̇dā
ſacrilegi: adulteri: ſtupratores virginū: alij ſimplices fornicarij. ab om/
nibus ſcitum eſt: neq̄ opus reſumere que ſuperioribꝫ ꝑ me frequēter di
cta ſunt. Et q̄uis ſatis noti ſint: vt non opus eſſet eis nolas appendere
quibꝫ noſcerenꝛ: tm̄ vt ſeruem ordinē hactenꝰ obſeruatū: ꝛ ſiles alijs ſtul
tis fiāt: q̄ſiui ꝛ inueni nolas nō paucas: q̄s enumerare curſim tm̄ ſtatui.
¶ Prima igiꝛ nola eſt cecitas mētis: Blintheit des gemüts. Scd̄a eſt
p̄cipitatio: verwegenheit. Tertia eſt incōſideratio: vnwarnemlicheit.
Quarta nola eſt incōſtātia: vnſtetikeit. Quinta eſt amor ſui. Sexta
odiū dei. Septima affectus p̄ſentis ſeculi. Octaua deſperatio futu
ri ſeculi. Non eſt mirū: ꝙ in hec octo mala miſer ille ſtultus cadit. Et
quō? Facit em̄ vehemētia delectationis quā q̄rit ꝛ cui inheret: ꝙ totus
abſorbeꝛ ad talia. ꝛ ꝑ ꝯſeq̄ns ſua ratio ꝛ volūtas deordinaꝛ ꝛ impeditꝛ:
vt eis debite vti nō poſſit. q̄n em̄ inferiores potētie vehemēter afficiunꝛ
ad ſua obiecta: cōſeq̄ns eſt ꝙ ſupiores vires impediānꝛ ꝛ deordinenꝛ in
ſuis actibꝫ. Impeditꝛ igiꝛ primo in intellectu: in ſimplici intelligentia: vt
neſciat apphendere finē bonū: ꝛ ſic prodit nola prima: cecitas mentis.
Sic Dan. xiij. Species decepit te. Scd̄o impeditꝛ ratio eius in ꝯſilian
do de his q̄ ſunt ꝓpter finē: ꝛ ſic prodit ſcd̄a nola p̄cipitatio. Mouit no
lā hāc Parmeno apd̄ Terētiū: dn̄o ſuo q̄renti ꝯſiliū: Que res inq̄t in ſe
neq̄ cōſiliū neq̄ modū vllū habet: eā cōſilio regere nō potes. Tertio im
peditꝛ ratio ſua in iudicādo de agēdis: ſicut de ſenibus luxurioſis dicitꝛ:
Auerterūt ſenſum ſuū: vt nō recordarenꝛ iudicioꝝ ſuoꝝ. Et prodit nola
tertia inconſideratio. Quarto impeditꝛ ratio: ne exequaꝛ id qd̄ decreuit
eſſe faciendū. ꝛ prodit nola incōſtantie: quā quatiebat q̇ prius dicens
volenti recedere ab amica: Hec verba vna falſa lachrymula reſtinguet:
M quā vix vi expſſit ꝛc̄. Quinto impeditꝛ ꝛ ſua volūtas: vt nō appetat debi
tū finē: ſed indebitū ſcꝫ delectationē quā inordinate appetit. ꝛ ꝓdit nola
q̄rta amor ſui. Sequitꝛ hāc mox nola q̇nta odiū dei: inq̄tū ſcꝫ ꝓhibet de
lectationē cōcupitā. Appetit media ꝓ ꝯſecutiōe finis ſui indebiti: ꝛ ꝓdit
nola ſeptima: affectus p̄ſentis ſeculi: in q̄ ſcꝫ vult frui voluptate. Se/
quitꝛ mox octaua nola deſperatio futuri ſeculi: quia dū mens detinetur

carnalib⁹ delectationibus non curat ꝑuenire ad ſpiritales: ſed faſtidit.
Habes nolas octo: ⁊ vbi emiſti? A mercatore vno qui appellat̃ ſanctus
Gregori⁹: ꝑcioſus vtiq̃ mercator. ⁊ in qua officina? in libro. xxxi. mora/
liū. ⁊ eas limauit ſctūs Thomas in. ij. ij. Uis audire ⁊ alias nolas?
¶ Nona nola turpiloquia. Plane ex abundantia cordis os loquitur.
Matth. xij. Inde eſt q̄ luxurioſi quorū cor eſt turpibus delectationib⁹
plenum ⁊ concupiſcentijs: de facili ad turpia verba prorumpunt.
¶ Decima ē v̄ba ſcurrilia: facit luxuria ꝑcū (bulbertz) incōſideratū ⁊ p̄
cipitē: iō prorūpit in v̄ba leuiter ⁊ incōſiderate dicta: q̄ dicunt̃ ſcurrilia.
¶ Undecima nola: v̄ba ludicra: guot ſchwenck. Querit luxurioſus de
lectationē: ⁊ v̄ba ſua ad delectationē ordinat: ⁊ ſic ꝓrūpit in v̄ba ludicra
¶ Duodecima nola eſt ſtultiloquia: ꝓferēdo verbis ſuis delectationes N
q̄s appetit quibuſcūq̃ alijs reb⁹. Facit hoc in eo cecitas mētis: vt puer/
ſas ſentētias ꝓferat v̄bis ſuis. Et vnde he q̄ttuor nole? ex Iſidoro: quas
etiā btūs Tho. ſplēdidas ſuis expoſitionib⁹ queadmodū audiſti effecit.
¶ Uis adhuc alias? Tredecima nola ſuſpitio. Decimaq̄rta zelus: nō
pōt habere riualē. Decimaq̄nta ꝯtētio: rurſuz pax: vt ait Terē. Decima
ſexta ſecreta q̄rere. winckel ſuochē. nequā q̄rit angulū. Decimaſeptia
adulari: ſchmeychlen. Decimaoctaua ꝓmittere: pollicitis q̄libet eſſe di/
ues pōt. Decimanona inſuſurrare: heymlich rumē. Uiceſima irridere:
lieblechlē. Uiceſimaprima man⁹ ſcalpere: hend kratzē. Uiceſimaſcđa
pedib⁹ calcare: fuſtrettē. ſz cautū nō eſt: q̄ppe cū te putaueris calcare pe
des femine: pedes calcas mariti. Uiceſimatertia colores veſtiū mutare
Precipe ei (inquiūt) vt colorē hūc ꝓferat. Hi ſūt q̄ ⁊ varias veſtes defe/
rūt: nullū ex eis vides cui caligē nō tegāt oras tibiarū circa calceos. qui/
cūq̃ habet patulas tibias circa oras calceorū ꝓcus nō eſt. Uiceſimaq̄rta
hoffieren: ꝓponūt feminis cibos ⁊ ꝓguſtāt. Uiceſimaq̄nta inuerecūdia:
vnſchemig. Uiceſimaſexta frech. Uiceſimaſeptia carmina de venereis
⁊ nulla alia cantāt. Uiceſimaoctaua irriſui ſunt: ſpöttig. Et vnde nole
he? ex officina nr̄i barbitonſoris: cuius dictamen vobis anno ſuperiori
ꝓduxi: ⁊ apđ vos manet: quē legite. Qz ſi plures habere volueris. intra
officinā ꝓpriā: ⁊ teipm̄ ꝯſiderato: ⁊ multo plures reperies. Et tm̄ đ p̄mo.
¶ Circa ſecundū de figura Ueneris: qua eam veteres deſcripſerūt: in O
quibus ſignificare voluerunt mores ⁊ miſerias procorū. Reperio quia
eā hoc mō figurauerūt. Feminā nudam in mare natantē: ⁊ in manu ſua
dextera conchā marinā geſtantē: q̄ roſis erat ornata: a columbis circū/
volantib⁹ comitata: Uulcano deo ignis ruſtico turpiſſimo in coniugiū
aſſignata. Ante quā tres aſtabant iuuencule nude: que tres gratie voca
bant̃. quarū duarū facies ad ipſam conuerſe erant: vna vero in cōtrariū
vertebatur. Cui Cupido filius ſuus alatus ⁊ cecus aſſiſtebat: qui ſa/
gitta ⁊ arcu Apollinem ſagittabat: propter quod ad matris gremium
turbatus puer ⁊ timidus fugiebat. Et cur ita figurabāt? Plane vt mo
res ⁊ miſerias procorū venereorū ſignificarēt. Uultis audire qualiter?

Primo Venus figurabaꝛ femina quia (Bulbertz) habet femineū coꝛ
inſtabile ꝛ ſemper mutabile vt femina queadmodū in .iiij. nola. Scdo
nuda depingitꝛ ꝛ nudos q̄ illā imitanꝛ perſepe facit: ꝛ qꝛ luxurie crimen
ꝛ ſi in longū pſeueret occultū: tandē dū minus arbitranꝛ obſceni pcedit
in publicū: oī palliatiōe remota: vt ait Bocaci⁹. Eſt (ſi nō erro) puerbiū
qꝛ amoꝛ talis occultari vltra quartale vnius anni nō poſſit. Tertio in
mari natantē: pfecto vt infeliciū amantiū amaritudinibꝫ immixtam vitā
pcellis agitatā varijs. ꝛ eoꝝ naufragia crebra demōſtrent. Vis audire
in mari natantē audi Plautū in ciſtellaria talē procū deſcribentē. Cre/
do ego ait amorē primū apud hoīes carnificinā cōmentū: hanc ego de
me coniecturā domi facio: ne foras querā qui oēs hoīes ſupero atqꝫ anteeo
cruciabilitatibꝫ animi: iactoꝛ: crucioꝛ: agitoꝛ: vexoꝛ: vi amoꝛis tot⁹ mi/
ſer exan[imor]: feroꝛ: differoꝛ: diſtrahoꝛ: diripioꝛ: ita nullā mentē aī ha/
beo: vbi ſum: ibi nō ſum: vbi nō ſum ibi eſt anim⁹. ita mihi oīa ingenia
ſunt: qḋ lubet nō lubet: iā id ꝯtinuo iā amoꝛ laſſum aī ludificat: fugat
agit: appetit: raptat: retinet: iactat: largiꝛ: qḋ dat nō dat: deludit mō: qḋ
ſuaſit: diſuadet: qḋ diſſuaſit id affectat: maritimis modis mecū experi/
P tur: ita meū frangit amantē aīm. hec Bocaci⁹. Quarto geſtat in manu
dextra cōchā marinā (expoſitionē Bocacij dimitto) cū qua caniꝛ (Ein
krum Jacobs muſchel als ein hoꝛn) S'q̄dem vultſꝫ eſſe in choreis: in
cantibꝫ ꝛ leticijs: ꝛ ad ſe alios vt irēdē faciāt vocat: excitat choreas ꝯui/
uia q̄tenus ꝯueniāt filij Veneris. Quinto roſis oꝛnata: ei roſas (vt ait
Bocatius) dicūt eſſe in tutelā datas ꝯgrue q̄dē: eo ꝙ rubeāt atqꝫ pun/
gāt: qḋ quidē libidinis ꝓpꝛiū eſſe videꝛ. Nā turpitudine ſceleris erube/
ſcimus ꝛ cōſcie pcti veramur aculeo. Et ſic ꝑ tēpuſculū roſa delectat:
paruoqꝫ tpīs lapſu marcet: ſic ꝛ libido parue breuiſqꝫ delectationis: et
longe penitētie cauſa eſt: cū in breui decidat qḋ delectat: ꝛ quod officiat
vexet in longū (Ein kurtz faſtnacht ein lange faſt). Sexto a colūbis cir
cūuolātibꝫ comitata (Ein kut tuben) ſunt enī ei columbe (ait Bocaci⁹)
in tutelā date q̄ ſunt multi coitus: ꝛ fere fetationis ꝯtinue: ꝛ libidinoſi
ſub tutela ſūt luxurioſoꝝ: plane ſequūꝛ ille columbe gregatim luxurio/
ſum. De his colūbis ſermo ſpecialis i tractatu de moꝛte fact⁹ eſt (wiltu
haben dein huſ ſuber ſo hüt dich voꝛ pfaffen: münchen vnd duben. D.
diener. V. vetterē. B. blotzbrüder. E. ertzet. N. neger ſchnyder. Sep
timo vulcano turpi cōiuncta: aliqn̄do turpiſſimi hoīes admittunꝛ a fe/
minis: quippe ꝙ alios quos cuperēt promptos nō habēt: ꝛ nō incendio
Q cōſumitur dom⁹ ſi enī aqua deerit cū fimo extinguitur ꝛc. Octauo tres
habet aſſiſtentes iuuēculas ꝛc. ipſe ſunt tria vitia: auaritia voluptas et
infidelitas. Due ſunt a lā cōuexe: auaritia ꝛ voluptas: nimirū q̄diu
loculi fuerint referti: ꝛ pſona delitijs aptatam diu erit accepta. Porro
his deficiētibꝫ faciē auerſa auertimus: vtiqꝫ manifeſtū eſt, qꝛ perſone luxu
rioſe carnalitas nos diliget ratione voluptatis: auaritia ratione lucri ꝛ
cupiditatis. ꝛ iſte ſunt: quarū facies ad nos ſunt conuerſe. Infidelitas

vero nos eijcit: ⁊ faciē a nobis vertit ratiōe paupꝫtatis vel ꝑdilecte alte-
rius formoſitatis. Tunc dicimus: Traditus ſum obliuioni tanꝗ̃ mor
tuus a corde: ⁊ auertiſti faciem tuā a me: ⁊ factus ſum conturbatus.
Nono habet filiū Cupidinē: ⁊ luxuria cōcupiſcētiā producit. Profecto
proci in iugi ſunt cōcupiſcentia. Decimo filius eius puer eſt: non vir.
Siquidē luxurioſi ſempꝫ puerilium ſunt morū: nihil virilis nihil magnifi
ci ex eis audit᷑. Undecimo alatus depingit᷑. Amor em̄ talis volare ⁊
ſubito ſe trāſferre videt᷑. Cōſtat em̄ ꝙ homo ſubito ⁊ ſine deliberatione
amore alicuius ꝑſone ſolet inflammari: ſed nō diu ꝑmanet hic amor.
Duodecimo cecus eſt. Et ꝙ̃ cecus ſit procus: dictū eſt in prima nola.
Neſcit etiā quid agat procus: ⁊ vbi ſe ingerat amor aduertere nō videt᷑
q̄ſ ſolet ſe ponere in pauperē ſicut in diuitē: in turpē ſicut in pulchrū: in
religioſum ſicut in laicū. Porro ꝑ amorē ſolent hoīes exceccari. Amor
malus rectū iudiciū neſcit: ait Seneca. Tredecimo ſagittas habet au R
reas ⁊ vncatas in vna pharetra: ⁊ in alia obtuſas: ⁊ plumbatas in alia
pharetra: ⁊ amor quoſdā vulnerat. Quartodecimo Apollinē ſagittat
Et amor ille viros aliqñ iuſtos ſagitta tentationū quandoqꝫ vulnerat
⁊ tranſfigit. Fitqꝫ vt iuxta poetā: Hereant in pectore vultus.
¶ Habetis iam fratres mei queadmodū veteres mores ⁊ miſerias p-
corū ⁊ hoꝝ ſtultoꝝ deſcripſerūt. Unde ⁊ merito nos cōcitari debemus
vt cuſtodiamus nos ab hac magna ſtultitia: nos inquā om̄es. Quippe 1
ꝙ nemini parcat vt dictū eſt: eque ſub purpura ⁊ pannis reperit᷑: vt ait
btūs Hieronymus. Nec eſt qui ſe abſcondat a calore eius: ergo oīb ab
ea cauendū. Fugiamus fratres mei ſtultitiā hanc: q̄ eſt animi humani 2
turbatiua. qui tales em̄ ſunt nunꝗ̃ purū habent gaudiū. Noli te frater 3
ſubdere tante ſeruituti: vt ad nulla opera efficiaris ammodo aptus. q̄
eiuſmodi eſt neqꝫ dei neqꝫ ſui eſt: q̄ꝛ cor ſuū nō habet. Fornicatio ⁊ ebri
etas auferunt homini cor: ait ꝓpheta. Ut quid honori tuo nō parcis? 4
Nō eſt vitiū qꝫ ita vt fornicatio hominē infamet: vitia carnis ſunt maxi
me infamie. Si captus nō es: age gratias deo: ⁊ caue. q̄ꝛ niſi caueris 5
vix cappā depones: ſi ea induaris. Si cappatus es: roga deū ⁊ nitere vt
euaris. Et quid agā inquis vt abſoluar? feruco: vulneratus ſum ſa- 6
gitta hac de qua dixiſti: incenſus ſum ⁊ ardeo amore: feruet olla: conti-
nere nō poſſum. quid faciā ne ebulliat ⁊ effluat? Hoc fac quod cocus fa
cere ſolet in tali caſu: aut em̄ aquā olle infundit: aut de lignis ſubtrahit:
aut ollam ab igne elongat. Ita ⁊ tu facito. Primo ſi ferues igne luxu
rie: aquā infundito. Recurre primo ad aquā frigidā: quā ſuꝑ te proijce.
ad literā: qḋ quendā ſanctoꝝ feciſſe legim⁹. Uel ſecūdo ad aquā lachry-
marū. Uel tertio ad aquā tribulationū. Aque multe nō potuerūt extin-
guere charitatē (Das waſſer got über die körb) Recipe diſciplinā vel
pungere fortiter: vel trahe tibi pilos barbe vel capitis. Uel quarto ad
memoriā tribulationū: ſi nō vis adhibere tribulationis p̄ſentiā: ſaltē ad
hibeas eius memoriā: vt cogites de penis que debent᷑ pctō luxurie: ſiue

etiā cogites mortē: statū i q̄ caro post mortē erit futura. Uel q̄nto aquā
ſapiētie ſalutaris: ad hanc currāt docti: plane q̄ ſurſuʒ eſt ſapiētia. Pri
mū quidē pudica eſt. i. pudicū reddēs. Ama ſacras literas (ait Hiero.)
⁊ carnis vitia nō amabis. Ratio eſt ſm btm̄ Thomā. ij. ij. q. clxxxviij.
ar. v. q2 auertit animū a cogitatiōe laſciuie: ⁊ carnē macerat ꝓpter ſtudij
laborē. ſm illud Eccī. xxxi. Uigilia honeſtatis tabefaciet carnes. Sic
ſic fac: ⁊ extinguet̄. Scdo ſubtrahe ligna de igne: ſubtrahe tibi de ci-
bo ⁊ potu. ſm em̄ ligna ſilue exardeſcit ignis: p̄cipue de illis generib9 ci
boꝝ ⁊ potuū q̄ inflāmant ad luxuriā: vt ſunt fortia vina ⁊ acuti ſaporis
Sunt nimirū hec nō qualiacūq3 ligna ad nutrimentū luxurie: ſed ſunt
q̄ſi facule ardentes ad eam incēdendā. Tertio ollam ab igne remoue
Elonga te ab igne luxurie. Sic fieri iubet ſanctus Paulus. i. Corinth
vi. Fugite fornicationē. Et quidē cōſulte: cū alijs em̄ vitijs (vt ait btūs
Ambroſius) pōt expectari cōflictus. Hanc fugite ne approximetis: q2
T nō pōt aliter melius vinci. Sic ſic igit̄ vince ignē. Sed ais: nō eſt ignis
hic vt alter ignis infernalis eſt: ⁊ extingui nō pōt vt ali9 ignis: eſt ignis
ſancti Anthonij. Fac ergo qđ hi q̄ igne tali incenſi ſunt facere ſolēt: inuo
ca deū p deuotiſſimā orationē. Qui em̄ patit̄ morbū illū q̄ ignis infer-
nalis dicit̄: alicubi facit ſe deferri ad eccleſiā btē virginis Pariſi9: alicu
bi ad ſanctū Anthoniū. nec inde recedit donec curatus ſit. Et tu itidē
facito: cū te ſenſeris pcuſſum telo cupidinis inflāmato: cōuertaris toto
corde ad deū ⁊ ad ſanctoꝝ ſuffragiū: neq3 clamare ceſſes quouſq3 ſani-
tatem receperis. qua adepta redde quotidie p gratiarūactione aliquem
cenſum vel ſeruitiū in ſignū liberationis: quia ſcriptum eſt. Eruam te ⁊
honorificabis me. Cauendū tamen eſt in hac parte a temerarijs votis.
Specialiter autē beatiſſimā virginem inuoca: que ſicut eſt amatrix mū
ditie in ſe: ſic et in alijs. ⁊ ei ſeruias ſpecialiter. Proculdubio ſi q̄s tan-
to ardore quereret curationē ab iſto igne infernali: quanto querit cura-
tionē ab illo: vix eſſet quin impetraret. Hunc modū extinguendi ignem
docuit nos Sapiens Sapientie. viij. quo ⁊ ipſe vſus eſt: Ut ſciui (in-
quit) quoniā aliter nō poſſum eſſe continens: niſi deus det: ⁊ hoc ipſum
erat ſapiētia: ſcire cuius eſſet hoc donū. Adij dn̄m: ⁊ deprecatus ſum il-
lum. Et tu igit̄ inſtar illius recurre ad dn̄m in tuis tentationib9: ⁊ ſuos
ſanctos: eos inuocando diligēter ⁊ deuote: ⁊ ab incendio hoc liberabe-
ris: qđ ex telo cupidinis q̄ pcuſſus fuiſti paſſus es. Q3 ſi vis p̄uenire: ne
te ſagittis tuis ignitis cupido pcutiat: fac qđ prudētes facere ſolent: dū
timent contra ſe mittendas ſagittas aut ſperas bombardarū. illi nō ma
nent in eodē loco ſtantes: ſed oblique incedunt de vno loco in aliū: non
V directe incedūt: neq3 manēt ſtantes: alias cito pcuterent̄. Et tu honeſta
occupatiōe ſemp ſis intentus: q2 Ocia ſi tollas: perire cupidinis arcus.
Querit̄ Egiſtus quare ſit factus adulter. Ratio in promptu eſt: deſidi
oſus erat. Semp aliquid boni facito (ait beatus Hieronymus) vt te
diabolus occupatum inueniat. Rogemus dn̄m.

Feria.vi.poſt Reminiſcere.xvi. Martij. Die ſcti Ciriaci.
Stultorũ infinitus eſt numerus. Eccl'ſ.i. Euãgeliũ

DEcimaquarta turba ſtultoꝝ eſt preſumptuoſoꝝ de miſericordia dei: quos appellare volo Genfnarren. rationem audietis. Et vt eoſdẽ cognoſcatis: producã nolas quib9 dinoſci poſſunt ¶ Prima nola eſt: ſup miſcõia dei ſperare. Sed ais: hoc nõ eſt ſignũ fatuoꝝ ſed bonoꝝ. Beati oẽs q̇ ſperãt in eo. Rñdeo q̄ ſunt triplices ſperantes ſup miſericordia. Quidã penitentes de peccatis: cõtritis de preteritis: bene proponentes de futuris. ſicq; ſperant ſup miſericordia dei.

Et hi nõ ſunt de hac turma. Alij ſunt qui volunt in ſuis pctis ꝑmanere
vſq; ad finẽ: ⁊ nihilominus ſperãt ſe ſaluandos ꝑ dei miſericordiã. Hi
ſunt ꝑniciosiſſimi ⁊ grauiſſimi peccatores: q: in ſpiritũſanctũ peccãt: hi
habent potiſſime nolã hanc in cappis ſuis. Sunt tertij peccantes ſuper
miſericordia dei: hoc modo ꝙ peccant: ⁊ tñ intendũt dimittere peccata
⁊ penitere. Hi fatui ſunt: ⁊ peccant grauiter: nõ tñ in ſpiritũſanctũ: quin
immo minus peccãt ꝗ̃ ſi ſine hac intentione aliqñ penitendi peccarent:
q: nõ habent tam obſtinatã in peccato voluntatẽ. veꝝ ſpecialiter habe-
x bunt nolam. Noli frater dicere aut in hoc ſperare: q: deus ꝓ te paſſus
ſit: ⁊ chriſtianus ſis baptizatus de numero eccleſie: ſicq; te regnũ poſſeſ
ſurum ⁊ diaboli poteſtatẽ euaſurũ in iudicio: etiã ſi in peccatis mortuꝰ
fueris: Scito q: iuſtus eſt iudex ⁊ ſm leges iudicabit. Lex eſt ꝙ ꝓ̃cia re
rũ nõ ex affectu nec vtilitate ſinguloꝝ: ſed cõmuniter fungunť. Itẽ alia
lex: ꝙ arbor illius ſoli cenſeť in q̃ viuit ⁊ in quo radices habet: ⁊ nõ illiꝰ
in quo videť cõſiſtere ⁊c̃. De his vide ſummã ꝑdicantiũ. v. vij. xix.
¶ Secunda nola eſt aſſerere q: peccare ſit naturale ⁊ humanũ. Natura
le eſt: inquiũt hi fatui. Quare ḡ voluit deus talẽ facere naturã: ſi illud
qđ natura requirit pctm̃ eſt: Rñdeo frater: ſm triplicẽ naturã in hoĩe
conſiderandã. Eſt em̃ in hoĩe natura generalis ſiue animalis: q̃ eſt cor-
pus cũ ſuis appendicijs ſenſualitate ſcz: breuiter om̃e qđ cõmune habe-
mus cũ beſtijs illo mõ eſt de natura hoĩs. Et ſm hanc naturã loq̃ndo:
cõcedo ꝙ fornicatio ſiĺiter ⁊ alia peccata ſint naturalia: ſic ſcz ꝙ hõ ad
ea inclinať. Nõ tñ ſequiť ideo nõ eſſe pctm̃: nõ em̃ ſequiť: ad coitũ inclina
mur naturaliter: ideo nõ eſt pctm̃. Alias ſequereť ꝙ fractio ieiunij eſu-
rienti nunq̃ eſſet pctm̃: itẽ negatio fidei ꝓ cõſeruatione vite ⁊c̃. Non em̃
voluntas cõformans ſe inclinationi naturali ſemꝑ eſt recta. Eſt in hoĩe
ſecũda natura ſua ratio ſiue aĩa rationalis. ⁊ eſt eius vera natura. Et
ſm hanc dico: ꝙ pctm̃ nõ eſt naturale: ſed cõtra naturã: q: cõtra rationẽ
q̃ ſemꝑ ad optima deprecať. Eſt ⁊ tertia natura in hoĩe indiuidualis:
ꝗ̃uis pene coincidat cũ prima: tñ ꝓpter ſimplices numeranda. Per hãc
intellige tu frater ſingularẽ complexionẽ hoĩs: ſit a parentibꝫ: ab influ-
entijs ⁊c̃. Et ſm hanc ſunt quedã peccata naturalia: q: ad ea quidã ſin
gulariter inclinanť. ſed ꝓpter hoc nõ excuſanť a pctõ: cũ poſſint huic incli
nationi reſiſtere: neq; neceſſitenť. Noli ergo frater decipere teipſum: ita
paralogizans: peccatũ eſt naturale: ergo nõ pecco. quia ſemꝑ vel eſt an
tecedẽs falſum: aut conſequẽtia mala: vt patet ex dictis.
y ¶ Tertia nola eſt: ſe fundare ſuꝑ prouerbio: Deus regnũ celoꝝ pro an
ſeribus nõ fecit. Sunt qui dicũt: deus celũ nõ fecit pro anſeribꝫ. ſicq; ſu
per hoc peccant ⁊ ſperant. Sed rñdeo illis qđ ſepenumero reſpondi: ꝙ
verũ quidẽ: ſed neq; ꝓ porcis ⁊ aſinis: ꝙ illi poſſidere debeant. nõ eſt il-
lis corona regni debita: ꝗ̃uis coronatus porcus in ſpeculo vr̃o ſit depi
ctus. Sed ſtemus in ſentẽtia tua quã ꝓtuliſti ꝓ te vt putas: ſed contra te
reuera. Cõcedo ꝙ anſeribꝫ regnũ celoꝝ factũ nõ ſit: tene qđ dixiſti: ⁊ ex

verbis tuis iudicaberis o ſerue nequā: qꝛ neqꝫ tu ſic ſperās ſup miſcdīa
dei celū intrabis: faciā vt ſit gladius q̄ pfodiaris. qđ vt clipeū in defen/
ſionē tuā obiecisti (Den genſen iſt das hymelrich nit gemacht) nō anſe/
ribus factū eſt regnū celoꝝ: ꝛ quō ḡ tu te ſperas intraturū? O anſer: O 1
gānß. Sū ne ego anſer? vtiqꝫ ꝛ anſere ſtultioꝛ. Anſeres cū impetunt a
cane latrante exiliunt in flumen: ſicqꝫ ſe tutos putātes exultant. Et tu o
anſer vane: ſperas ſup miſcdia dei: cū audis p̄dicatorē canē latrantē cō
tra pctā ꝛ tuā p̄ſumptionē vanā: mox cōfugis ad fluuiū ꝛ aq̄s volupta/
tū: rides: excutis ꝛ extēdis alas: nihil curās latratus p̄dicatiōis. Audite
Anſer vno oculo (vt vulgo dꝛ) videt in lagenā: alio ī celū. Et vtinā tu 2
ſaltē vno oculo in lagenā ꝛ tenebras inferni ꝛ abyſſum diuine iuſtitie ꝛ
ſeueritatis pſpiceres: ꝛ nō in ſolā dei miſericordiā. Anſer portās ſpicā 3
in ore incedit ſine cura. Et tu ſpicā cōſolationis mūdane ſine cura ꝛ ſoli
citudine futuroꝝ circūfers: incedis ſtolidus ꝛ ꝯtentus his. Anſer ſup 4
fimario ſedēs in ſtercore: quāto plus radijs ſolaribꝰ pfundit̃: tātomagis Z
fetores de ſtercore emittit. Et tu o anſer quanto ſol diuine miſcdie plu
res radios bn̄ficioꝝ tibi imiſerit: te expectādo tot annis: p te incarnatus
paſſus: p tot radijs miſcdie ſibi reſpondes in maiori fetore pctōꝝ q̄ di/
mittere nō vis ſed cōtinuare. ꝛ quātomagis tibi benefacit: tantomagis
cōtra eū fetorē (vt dixi) emittere geſtis de tuis peccatis: in eis pmanen/
do. Anſer cū cāpane terroris pulſant̃ (ſo man ſturm lütet) nihil timet. 5
Et hi fatui ad cōminationes ꝛ tonitrua horrēda dei oīpotētis nihil tre
munt: Diſcedite a me maledicti in ignē eternū. Neſcis adhuc qꝛ anſer
(o gänßhyrn) ſtolide ꝛ inſenſate? Anſer ī fornace in tenebris impingua 6
tur: bn̄ paſcit̃ vt occidat̃. Et hi fruunt̃ bonis huiꝰ mundi: ꝛ a diabolo ſi
ne ſolicitudine: quā ingereret meditatio iuſtitie diuine ꝛ timor dn̄i pa/
ſcunt̃, vt tandē dū minus cogitāt nō ab hoīe: ſed diabolo infernali lupo
cōſūmant̃. q̄s collo app̄hendit in fine vite: p̄mitqꝫ vt clamare nō poſſint
p orationē ꝛ cōfeſſionē. Quē lupū p ſua membra adulatores ſcꝫ p̄dica/
tores ſuos ſemp eiſdē blandientes libēter audierūt in vita ſua: alijs ve/
ris dei veritatis p̄dicatoribꝰ cōtemptis: imo oditis. Suntqꝫ ꝛ fuerunt
de numero hoꝝ auditoꝝ: qui depingi ſolent ſub figura anſerū: audiētiū
lupū p̄dicantē in cappa ꝛ eoſdē rapientē. Anſer incedit quaſi ebrius et 7
ſtolidus. Et o tu trunckne ganß: ſchlotterkopff: tibi accidit qđ ebrio.
Ebrij putāt ſe duas candelas videre: vbi nō eſt niſi vna. ꝛ dū vnā extin
guunt credentes aliā ſufficere: in tenebris remanent: qꝛ nulla alia ſupeſt
quo facto admirant̃ dicētes: ꝛ vbi eſt alia candela? Ita nimirū diuitijs A
ꝛ delitijs honoribus aut alijs peccatis inebriati: nō ſolū duas: ſed mul
tas eſſe luces paratas putant: dicentes illud. ij. Re. xxiiij. Multe miſe
ricordie eius. Itaqꝫ oēs alias miſericordias a deo cōceſſas in natiuita
te Chriſti ꝛ paſſione: in bonis nature: fortune: gratie ꝛ longe vite extin/
guunt: eiſqꝫ abutunt̃ male viuendo: eſtimantes miſericordias in pūcto
mortis ſup eos paratas. Sed fallunt̃ plane: eiſqꝫ accidit in fine: quod

nõnullis qui ita diu trufando: garrulando ⁊ potando lumen ſuũ conſu
munt ꝙ in tenebris cubant. Sic illi in tenebras exteriores ꝓiecti in in/
ferno manẽt iacentes: tuncq̃ admirãtes q̃rere poſſent: Ubi ſunt miſeri
cordie tue antique dñe: ille ſcilicet quas ſupeſſe credebam⁹? Noli ergo
frater cauſam tuã ponere: vff blaw enten vnd genſ: ſicut dici ſolet.

¶ Quarta nola eſt: p̃cedentiũ pctã recitare. Quidã nouerunt recitare
ex biblia ⁊ hiſtorijs geſta antiquoꝝ dicẽtes: qꝛ a ſeculo homies peccaue
rũt: neq̃ ſit nouũ. itaq̃ ſuã ſuꝑ hoc excuſare volunt malitiã. Sed miſe/
ri negligunt qđ ⁊ ibidẽ ſcriptũ eſt: queadmodũ etiã puniti ſint pctõres.
Scriptũ eſt: qꝛ ſodomite peccauerint: ſed ⁊ annotata eſt horrendiſſima
pena pluuie ignis ⁊ ſulphuris. Sic de Pharaone: ſic de filijs iſraeli i de
ſerto ⁊ poſt: ſic de peccatis regũ: quoꝝ regna deſolata ſunt: vt romanoꝝ
iudeoꝝ. Uide ſi placet in ſpeculo tuo fatuoꝝ: ⁊ cõſonat euangeliũ hodi
ernũ ꝑ oia. Ideo auferet a vobis regnum. Qꝫ ſi aliqui hic penas euaſe
rint: hoc erat maxima eoꝝ pena: qꝛ alibi eo acerbius ꝑpetuo punient.
Dicit eñ Mach. Etem̃ multo tꝑe nõ ſinere peccatoribꝫ ex ſentẽtia age/
re: ſed ſtatim vltiones adhibere: magni beneficij eſt inditiũ. Et Ualeri⁹
Lento quidẽ gradu ad vindictã diuina ꝓcedit ira. Inde ait Pſalmiſta.
B Dediſti metuentibꝫ te ſignificationẽ. vt fugiant a facie arcus. Qui diu
tendit arcũ: eo fortius ꝑcutit. Sic deus diu parcẽs arcũ fortius tendit
Nõ ergo gaude: qꝛ ſagittam alibi per corpus ⁊ animam mittet. Noli er
go triſtari ſi hic puniris: eſt ſignum miſericordie dei. Gregorius vir mi
re innocentie putabat ſe diligi: quia merebatur argui.

¶ Quinta nola eſt adhuc longã ſperare vitã. Eſt hic digitus nõ dei:
ſed diaboli. qui falſo cõſolat ſtultos illos. Caue ne credas medico: de/
cipit te ꝓcul dubio: tangit tibi pulſus tribus digitis: ⁊ ad quẽlibet ait:
quia cor habeas recẽs. Primus digitus ſcꝫ index: illo te tangit: cũ tibi
ꝓponit pctã alioꝝ: ſicut iam audiſti: Eia inquit: etiã alij ⁊ grauius q̃ tu
peccant: ſis ergo boni cordis ⁊ ſpei. Sed o fatue qualis cõſolatio: ſi tu
⁊ alij tecũ in infernũ deſcenderint? Tangit alio longiori digito: ꝓmittẽs
tibi vitã lõgã. Eia (inquit) es cõplexionis optime: oẽs tui generis ſenes
facti ſunt ⁊ lõgeui: iuuenis es: ⁊ multi in iuuẽtute peccatores in ſenectu/
te boni facti ſunt: fruere delitijs in iuuẽtute: adhuc ſatis cito venies i ꝑ/
fectiori etate. Tacet neq̃ ille: qꝛ ⁊ multi ⁊ maior pars nõ ſe emẽdat in ſe
nectute: ſed in pctis ſuis pereũt. Tãgit vltimo digito: q̃ tact⁹ fuit in pri
ma nola: qꝛ miſericors eſt de⁹ facil' ad placãdũ. Ueꝝ q̃dẽ his q̃ eũ q̃rũt i
veritate ⁊ ad eũ cõuertunt: ſed ⁊ iuſtiſſimus eſt: vindicans delicta patrũ
vſq̃ in quintã generationẽ. Deus vltionũ eſt ignis cõſumens: furẽs ⁊c̃.

¶ Sexta nola: in vltimo ſuſpirio penitere. Dicũt: Quacũq̃ hora inge
E muerit peccator: vita viuet ⁊ nõ recordabor oim pctõꝝ. O q̃t perierũt:
q̃ ꝑ hũc pontẽ voluerũt tranſire. vnũ legimus ſaluatũ in euãgelio: ⁊ pla
ne miraculũ erat in gratuitis: qđ factũ eſt cũ eo q̃ pepẽdit ad latus dei.
Stulte trahit hoc in exemplũ: quaſi difficile ⁊ rarum ſit in nouiſſimis

vere penitere: nemo ignoꝛat: niſi qui nõ legit btm̄ Auguſtinũ ⁊ Scotũ eius dictũ declarantē ſuꝑ magiſtro in quarto ſententiaꝝ: ⁊ ꝙ nõ legit beatũ Hierony. in ſuo trãſitu dicentē: Vix de centũ milib⁹ hoim̄ quoꝝ mala vita ſemꝑ fuit: vnus merec̃a deo habere indulgẽtiã. Lege ibidē dicta duriſſima bti Hiero. cõtra eos qui penitentiã vſq; ad extrema differũt. Nolite fratres mei fatui effici hui⁹ generis in maximo periculo vos cõſtituendo: ꝑ penitẽtie dilationē ⁊ hanc vanã ſpem: quin poti⁹ cõuertimini ad dn̄m deũ veſtrũ in toto coꝛde vr̃o: penitentiã agẽtes de pctis: tunc tũc em̄ ſentietis miſericoꝛdiã dei ſuꝑ vos. Plane beneplacitũ eſt dño ſuper timẽtes eũ: ⁊ in eis qui ſperãt ſuꝑ miſcdia eius. Rogemus deũ ⁊c̃.

Sabbato poſt Reminiſ. xvij. Martij..dies.vi. Gertrudis.
Stultoꝛum infinitus eſt numerus. Eccl̃s.i. Euangeliũ

DEcima quinta turba ſtultoꝛũ edificantiũ (Buw narren) dino-
ſcuntur hi nolis ſeptem. ¶ Prima nola eſt edificare imꝑfecta
Sunt qui incipiũt edificare: ⁊ pꝛe defectu pecunie perficere ne
queunt. Sũt vtiqꝫ hi ſtulti. Sapiẽs em̃ volens turrim edificare: pꝛius
ſedens cõputat ſumptus qui neceſſarij ſunt: ſi habeat ad perficiendũ: ne
poſtq̄z poſuerit fundamentũ: ⁊ nõ potuerit perficere. oẽs qui vident in-
D cipiant illudere ei dicentes. Quia hic homo cepit edificare: ⁊ nõ potuit
2 cõſũmare. Luce.xiiij. Stulti hi penã ſuã habent: cum eos contus fatui-
tatis eoꝛũ in burſam percutit: ⁊ ab alijs irridenẗ: quanto ſatius fuiſſet
alienã emiſſe domũ antiquã: etiã alieno clipeo inſignitã: q̄z pꝛopꝛiã edi-
ficare niti ⁊ deficere: aut etiã perfeciſſe maioꝛibꝫ expenſis q̄z empta eſſet
3 huiuſmodi domus. Dicitur vulgo: Qui domũ emit inuenit: q̇ edificat
eam emit. Non oĩm eſt omnia ſua ⁊ tot quot Lucullus apud Plutar-
chum perficere edificia.

¶ Secunda nola eſt: edificare multa. Sunt qui incipiũt ⁊ ꝑficiunt: ⁊
multa edificant in omni vico: neqꝫ ſe inde ſtultos volunt reputari. ſed
vere nõ eſt diſſimulanda hec ſtulticia: quã deus cõminatione grandi cõ-
demnat ⁊ odit: diuinaqꝫ ſapiẽtia declinat: que venit vt nos ſuis operibꝫ
1 inſtitueret quid facere vitareqꝫ deberem⁹. Ecce Chꝛiſtus dñs ſapien-
tia eterna venit in hũc mundũ. ⁊ nedum nõ multas ſed nec vnicã habuit
domũ ꝓpꝛiã in natiuitate ſua. ꝓ domo habuit diuerſoꝛiũ: in moꝛte ſepul
chꝛũ: in vita ſua nõ habuit vbi caput ſuũ reclinaret. Math. viij. Audi
2 tonitruũ dñi conto ꝑcutiẽtis: Ve qui cõiungitis domũ ad domũ. Iſa.
v. Deteſtoꝛ ego ſuꝑbiã Jacob ⁊ dom⁹ eius odi. Amos.vi. Magna ꝑ-
uerſitas amare qđ deus odit. Et Amos.iij. Percutiã domũ hiemalẽ
cũ domo eſtiua. ⁊ peribunt eburnee domus ⁊ diſſipabũtur edes multe.
E ¶ Tertia nola eſt: edificare magna. Magnas domus ⁊ ſi nõ multas
edificant quidã ⁊ neqꝫ hoc ex antiquis ſapientibus oꝛtũ eſt ſed a ſtultis.
1 Antiq̇ em̃ ꝑdeceſſoꝛes: ſi Juuenali crediẗ in arboꝛibꝫ habitabant opti-
2 ma tꝑa ducentes ſine defectu. Et Romulus q̄muis totã extruxerit Ro-
mã: in parua tñ habitauerat domo: vt ait Ouidius pꝛimo lib. faſtoꝛũ.
3 Sic ⁊ Romani antiqui in caſulis autoꝛes Romani imperij. Sed qđ
hec recenſeo extraneos adducens: cũ de Chꝛiſtianoꝛũ familia nõ deſint
infinita exempla habitantiũ in arboꝛibꝫ ſpeluncis: ⁊ petris ⁊ montibꝫ
quoꝛũ dignus nõ erat mundus: vt ait Paulus. Et de quodã heremita
legiẗ: qui habebat hoſpitiũ admodũ ſui ſepulchꝛi: cum imperatoꝛ inter-
rogaſſet eũ: cur hoſpitiũ cõmenſuraſſet coꝛpoꝛi ſuo: Reſpondit. ſufficit
hoc homini moꝛituro. Sic pꝛeueni ſepulchꝛum. ⁊ addidit idem: Me-
lius pꝛoſilitur de tugurio in celum q̄z de palatio.

¶ Quarta nola eſt: edificare ſumptuoſa. Nõ edificas multa nec ma-

gna ſed mediocria. q̄ edificas nimis p̄cioſe ⁊ ſumptuoſe edificas: ideo
nola hac inſigniris. Fleuit ſtulticiā hanc ſumptuoſitatis btūs Pau 1
lus primus heremita: ſiquidē viſitatꝰ ab Anthonio queſiuit: an adhuc
Chriſtiana religio ritus gentium in edificijs ſumptuoſis imitaret̃. Et
audito ꝙ ſic flens deplanxit hanc ſupfluitatē: ꝯqueſtus homines tante
vanitati deditos: cū Chriſtianoꝝ deberet eſſe coarctatio dicentiū: Non
habemus hic manentē ciuitatē: ſed futurā inquiremus. Mira fatuitas 2
cū vita hoīs breuior nunc ſit ꝙ̄ antiquoꝝ: ipſi tamen magis ſumptu-
oſas domus volūt habere ꝙ̄ antiq̄ habuerint. Ipſi ſm Hieronymū ſic F
edificant: quaſi ſemper victuri ſint: Sic autē comedunt ⁊ bibunt: quaſi
cras morituri dicētes. Comedamꝰ ⁊ bibamus: cras eñ moriemur. Nō 3
ſic Abraam: non ſic Iſaac ⁊ Iacob: ſed in caſulis vilibus habitabant.
Fide (inquit Apl's: He. xi) Abraam demoratꝰ eſt in terra repromiſſio
nis tanꝙ̄ in aliena: in caſulis habitando cū Iſaac ⁊ Iacob: ⁊ coheredi-
bus repmiſſionis eiuſdē: expectabat enim fundamenta habentem ciui-
tatem: cuius artifex ⁊ ꝯditor eſt deus.
¶ Quinta nola eſt: edificare edelectabilia. Uis delectet te habitatio
domus tue ꝗ̄ ad ſenſum tactus ⁊ viſus: oīa depicta intus ⁊ foris: turpi
bus ⁊ allectiuis imaginibꝫ. Sed ⁊ arma ꝓ vanitate oſtentanda: porro
in tactu: balnea: varia eſtuaria ⁊c. ⁊ alia ſuauia oīa ad manū ⁊ in prom-
pto vt ſient: fons canalibꝫ in coquinā dirigit̃: ⁊ alia ſexcēta talia mollia.
Sed nūquid ⁊ hec ſtulticia eſt? vtiqꝫ. Quid ſtultius ꝙ̄ pulchrū ſtabu- 1
lum: ſcꝫ habitaculū corpis habere velle: et de domo conſcientie in qui-
bus deꝰ ⁊ aīa tua debēt habitare nihil curare? Corporis domꝰ ornata
eſt ⁊ pulchra ꝓ corpore. Ceterū ꝯſcientia neglecta inde ibi manere non
potes: nullibi peius ⁊ aſperius ſedet ꝙ̄ in ſua ꝯſcientia ibi pungit̃. Inde
eſt ꝙ ſecū manere nō poteſt. Signū cōpoſiti animi eſt ſecū poſſe cōſiſte-
re ait Seneca. Inde euagationes ille ad exteriora: ad ludos: ad ſpecta
cula: ad garrulatiōes: curioſitates: ⁊ cetera oblectamina ſenſuū: qꝛ ani-
mus ſecū in cōſcientia manere non pōt: domo ſua turpi: ſpinoſa vitijs ⁊
pctis que eū pungunt ⁊ remordent. Fac purga te o frater: mūda ꝯſcien-
tiā: orna eā ꝯfeſſione ⁊ ornabit eam dn̄s gratia ſua ⁊ virtutibus. Atta-
men ſi fetor nō oīs ablatus fuerit nihil mireris: hec ſunt reliquie pecca-
torū: que cū gratia ſtare poſſunt: neqꝫ mox expurgant̃: ſed indies ꝑ exer-
citia cōtinua virtutum. Uides ſi in ſtubella aliqua quantūcunqꝫ pul- G
chra aliquādiu reſeruata fuerint ea que ad culinā ſpectant: fetor inde cō
tractus non cito inde extrudit̃: manet per annū aut tres quouſqꝫ tandē
euanet: ſic ⁊ hic. Nō ergo terrearis: ſi poſt penitentiā tenteris. Noli igit̃ 2
frater eſſe ſtultus vt in via hic pulchras domos corpori edifices: ⁊ aīe
domū hic ⁊ alibi negligas in patria: ⁊ lapides ornes pulchros efficies
perituros: pauperes autē lapides celeſtis Hieruſalem pallidos: defor
mes ⁊ tenues eſſe pmittas. Nolas has tres de multitudine: magnitu- 3
dine ⁊ delectabilitate quatit ſingularit̃ ⁊ ſimul dn̄s per Hieremiā. cap.

xxij. Ve qui dicit edificabo mihi domū latam ⁊ cenacula ſpacioſa. ecce magnitudo nola vna. Qui aperit tibi feneſtras. alia nola delectabilitatis. Et facit laquearia cedrina: ecce nolā ſumptuoſitatis. Pingitq; ſynopide: iterū delectabilitatis nola. Eſt Synopis color rubeus inuentus in Synopide ciuitate Ponti: vnde ⁊ nomen ſumpſit color ille.

1 ¶ Sexta nola eſt edificare cum aliorum iniuria (Mit ander leüt vnbillichem ſchaden) rapiendo vel retinēdo. Sunt qui de rapina ⁊ alijs iniuſte acquiſitis edificant: non euadent tales fatui maledictionem dei ⁊ hominum. O (dicunt homines quos defraudauit) de meis pecunijs hoc edificauit: maledicatur. Sed ⁊ a deo maledicentur: ad illorū lapidum ⁊ aliorum que in hmōi edificijs ponuntur accuſationem in nouiſſimo iudicio: qui contra eos clamabunt. Accuſabunt ſiquidem dominū domus apud deū. Abacuc. ij. Lapis de pariete clamabit: lapis qui
2 inter iuncturas eſt reſpondebit. Sed ais: abſit vt de rapinis aliorum edificem: nō habeo nolam: de meis enim edifico bonis iuſte acquiſitis.
D Sed vide frater ꝙ iuſte retentis: ⁊ in edificando non in paſcendo pauperes expoſitis. vide ne iniuriam facias pauperi: quāuis non rapiendo vt edifices: tamen retinendo quod pauperi debes. Sunt plane qui in his lapidibus pecuniā effundunt: qui cum terra ⁊ ſecula tranſituri ſunt ſed nō in viuis lapidibus qui voluuntur ſuper terram: ex quibus ma-
3 gni regis ciuitas extruitur. Et vtiq; etiam hi nolā hanc habent. Vtroſq; contus grauiſſimus diuine ſententie ⁊ vltionis pcutiet. Ve (clamat dominus per prophetam Hieremiam vbi ſupra) qui edificat domum ſuam in iniuſtitia: ſcilicet ſiue rapiendo ſiue retinendo.

¶ Septima nola eſt: edificare intentione mala: fit hoc qñq; non ad neceſſitatem: ſed ad vanitatem. Ipſi ſunt qui mirum ī modum in talibus gloriantur edificijs eadem oſtentant: ⁊ ſi quis extraneus introierit eū circūducunt: ⁊ omnes angulos ei demonſtrant: putantes ſe inde gloriā
1 magnam ꝯſecutum iri ⁊ reputari. Et que queſo maior fatuitas: ꝙ de tali edificio gloriari: tam paruo ⁊ tam cito perituro? O ſed diu durabit inquies. Eſto: non tamē conceſſo: tu tamen non diu durabis. Itaq; te pereunte tibi peribit etiā ſi mille duraret annis. Sed res eſt non parua de qua glorior vt tu aſſeris. magnifica domus eſt edificium eximiū. Audi non me (frater) ſed Senecā. Si magnū ſit an paruum domus (inquit) munimentū ſit aduerſus infeſta corpori: hanc vtrū ſepes erexerit: an varius lapis gentis aliene nihil intereſt. Scitote homines tam bene culmo ꝙ auro tegi: ꝯtemnite cetera que ſuperuacuus labor velut ornamentum ⁊ decus ponit. mementote nihil preter animū eſſe mirabi-
I le: cui magno nihil eſt magnū. Hec Seneca. Vere parui animi eſt de talibus temporalibus gloriari ⁊ eſtimare ea magna. Indue magnitudinem ⁊ contēne talia. Nolite pueri effici ſenſibus: qui oſtentant pira aut poma. Similes vtiq; eis ſunt qui oſtentant edificia veſtes: foderaturas inuertendo: quaſi ex his viſis ipſi debeant reputari: ſignum ing;

eſt animi parui. Oſtentabant diſcipuli Chriſto feria tertia poſt Pal- 2
marũ lapides templi dicentes. Magiſter ecce quales lapides ⁊ qualis
ſtructura quaſi magnũ. Sed conpeſcuit eos dñs ea floccifaciens: vide-
tis lapides ⁊ ſtructuram: dico vobis quia non relinquetur lapis ſuper
lapidem. Ecce peritura et parua ea oſtendit fore reputanda. Nabucho-
donoſor gloriabať de edificata Babilone. Nonne (inquit) hec eſt Ba-
bilon ciuitas magna: quam ego edificaui in domũ regni: in robore for-
titudinis mee ⁊ in gloria decoris mei? Sed quid ſequebať hãc gloriã?
maxima ignominia: quia tranſlatum fuit ab eo regnum: ⁊ factus ipſe vt
beſtia. Dañ. iiij. Nemroth turrim edificare nitebatur ad celum vſqȝ: ⁊
nomen ſuũ voluit magnificare: ſed confuſio ſequebať. vnde Babel ap-
pellatum fuit. Geñ. x. ⁊. xi. Non ſic nos non ſic: non in terris: ſed in ce-
lis edificare nitamur. Que ſurſum q̃rite: que ſurſum ſunt ſapite: nõ que
ſuper terram ait Apl's: peregrini ſumus in hoc mundo ⁊ in militia ꝯſti-
tuti ſuper terram: non edificemus nobis domos ad inhabitandum: ſed
tabernacula ad deferendũ vt pote cito euocandi ⁊ migraturi in patriã ⁊
ciuitatem: in caſtris quippe ſumus: in alieno militamꝰ: in alieno labo-
ramus. Sed ais: recte ſuades: bene dicis: ſed cur vos ſpirituales talia R
etiam primi non facitis? Ecce domus veſtre extructe ſunt in alta ⁊ qua 1
ſi palatia: eccleſie autem ruinam minantur ⁊ per tecta pluuie inſtillant. 2
Sed ⁊ religioſi muros erigunt: mores negligunt. Sunt celle eorum 3
quaſi paradiſus quedã modica ornate. Putabam ego quia circa in- 4
teriora deberent eſſe ita occupati: vt exteriora prorſus negligerent: ⁊ in
celi aſpectu potius delectari q̃rere deberent: in opere manuum dei q̃ȝ in
operibus manuũ hominũ. Sic ne beatus Benedictus: btũs Augu- 5
ſtinus: Franciſcus: ⁊ Dominicus: cellas ⁊ monaſteria habuerũt? Pu-
tabam ego quia regula ꝓhiberet talia: Bonum exemplum alijs debe- 6
bant dare: vt cauerent a ſuperfluitatibus. Mortui ſunt ſeculo: ⁊ quo- 7
modo nõ inſtar ſepulchrorũ ſunt eorũ habitatiões? Quid ad hec dicis?
Neſcio plane q̃d dicam. Scio qꝛ de ſctõ Bernardo legiť: ꝙ ipſe fleuerit
cũ videret tuguria paſtorũ tecta culmo: ſimilia caſulis priſtinis Ciſter
cieñ. qui tũc incipiebant habitare in magnis edificijs. Nihil igitur dico
niſi qꝛ omnia collegia ⁊ monaſteria viroꝝ ⁊ mulierũ laicorum ⁊ cleri-
corum: nobiliũ ⁊ ignobiliũ: omnes ſtatus ⁊ perſone oĩm deniqȝ hoĩm
plena ſunt nolarum fatuorũ (Hangen vol narren ſchellen) a planta pe-
dis vſqȝ ad verticem capitis: ⁊ per omnia verũ eſt verbũ thematis ꝓpo-
ſitũ. Sultorũ infinitus eſt nũerus. Rogemus igiť dñm: vt noſtri miſe-
reatur: ⁊ ſtultitias has cum alijs a cordibus noſtris expellat: ⁊ nobis
ſpiritũ ſapientie infundat: qui eſt bñdictus in ſecula ſeculoꝝ. Amen.

Dominica tertia quadrageſime Oculi. xviij. Martij.

Stultoꝝ infinitus eſt nũerus. Eccꝰs. i. Sine Euangelio

Guloſorum

Decimaſexta turba ſtultoꝝ: potatoꝝ ⁊ guloſoꝝ: Praſſer: fäller: füll narren. Cognoſcuntur hi nolis multis.

¶ Prima nola eſt hebetudo ſenſus circa intelligentiã. Facit crapula multos aſcẽdere fumos de cibis: caput ꝑturbantes. q̄ fit vt acies rationis ꝑturbet̃. Hierony. Nihil adeo obruit intelligentiã: ſicut comeſſatio ⁊ ebrietas. Sicut luxurie filia eſt cecitas: ⁊ appellant̃ ſtulti: ſic gule filia hebetudo: q̄ minor eſt. ideo appellant̃ pueri: Er iſt ein kindt.

¶ Secunda nola eſt inepta leticia. Sopito gubernaculo rationis anima deordinatur in appetitu per varias paſſiones: ire: triſtitie ⁊ auaritie ſpei ⁊ timoris. ⁊ ſcđm hoc diuerſimode paſſionant̃ ebrij: iuxta verſus.

Bis ſex credatis ſunt ſpecies ebrietatis. In multis primus ſapiẽs eſt:
alter opim⁹. Tertius grande vocat: quart⁹ ſua crimina plorat. Quin/
tus luxuriat: ſextus ꝑ numina iurat. Septimus incendit: octauus ſin/
gula vendit. Nonus nil celat qđ clam ſcit eſſe reuelat: Scamnũ denus
amat: vndenus turpia clamat. Cũ fuerit plenus vomitũ facit duode/
nus. Et hec oĩa ꝓpter defectũ gubernaculi rationis. Nam ſopito nau/
clero: nauis ad flatũ venti ⁊ aque mouet̃ ſine ordine: Secundũ variam
tamen qualitatẽ nauis nõ equaliter oẽs. Sic ebrij iuxta diuerſas com
plexiones ⁊ habitus acquiſitos diuerſimode deordinant̃ in affectu: er/
go vnus ridet alius flet: hic iraſcitur: alius eſt lete mentis: ponit̃ tñ pro
his oĩbus vna nola: ſcilicet leticia mentis: qꝛ oẽs alie inordinate paſſi/
ones ad letitiam ⁊ triſtitiã ordinantur: vt dicitur .ij. Ethicorum.

¶ Tertia nola eſt: multiloquiũ loquacitas. Etiã in verbo ⁊ lingua ac D
cidit inordinatio: Inde eſt ꝙ diues in lingua punitus legitur: quia cra
pulam ſequitur loquacitas. Et ideo ſm Hugonem neceſſe eſt vt quis
ſit inter epulas in lingua bene cuſtoditus.

¶ Quarta nola eſt: ſcurrilitas que a ſtultis curialitas dicitur .i. iocu/
laritas q̃ riſum mouere ſolet: plane ꝓuenit ⁊ hec ex defectu rationis que
ſicut non poteſt cohibere verba: ita nõ poteſt cohibere exteriores geſtus
Vide ſi placet Athanaſium Ephe. v.

¶ Quinta nola eſt: ĩmunditia inordinata emiſſione ſuꝑfluitatũ qua/
rũcũq; vel ſpecialiter quantũ ad emiſſionẽ ſeminis: ſicut exponit Glo.
Ephe. v. Plane nõ ſolũ in aĩa ſed ⁊ in corpore deordinationes propter
rationis abſentiã ꝯtingunt ructuatiões: vomitus ⁊ ceteri fetores: Has
quinq; nolas emi in officina beati Gregorij. Moral. xxxi. ⁊ eas terſas
⁊ ſplendidas a beato Thoma .ij. ij. effectas recepi.

¶ Sexta nola eſt comedere ꝑpropere. ſunt q̃ mane añ debitã horã prãdij
manducãt ſine neceſſitate infirmitatis vł laboris: aut itinerationis: aut
alterius legitime cauſe. Jonathas ꝓpter hoc fere perijſſe legitur.

¶ Septima nola eſt: nimis frequenter ſumere cibũ. Sufficit homi/
ni ſano ſumere bis in die cibum: frequentior eſt nocitura corpori.

Qui ſemel eſt deus eſt: bis homo: ſed beſtia quiter.
Eſt demon quater: qui quinquies eſt ſua mater.

¶ Octaua nola eſt: nimis delicata q̃rere. Filij Iſrael carnib⁹ ⁊ epulo
epulabant̃ ſplendide. Palatũ tuum excitet fames non ſapores. Hugo.
Sũt nãq; quidã quoꝝ fauces ſatis ridicula infirmitate egrotant: qui N
niſi pinguia ⁊ delicata deglutire nõ poſſunt: ſed qñ eis parci ac fruga/
les cibi oblati fuerint: ſtatim aut indigeſtionẽ ſtomachi aut pectoꝝ ſic/
citatẽ: aut horripilationẽ capitis aut ſi q̃ ſunt talia ad excuſandas excu/
ſatiões ꝓtendũt. Magna fatuitas in vas corruptũ meliora infundere.

¶ Nona nola eſt: inſolita et inconſueta rara nouaq; requirere. Sunt
qui delicias ⁊ luxum ciborum magna conſtantia aſpernant̃: ſed ab eis
iterum non minori aut tolerabiliori petulantia cõmuniũ ciborũ vſus

omnino reſpuitur: noua quidem inſolita ciboꝛū genera exquirunt

¶ Decima nola eſt: precioſa vel ſumptuoſa requirere. Non habendo etiā reſpectū ad hoc ꝙ ſint magis ſapoꝛoſa. non longe abeſt Cleopatra: que margaritā p̄cioſiſſimā in conuiuio abſumpſit: vtiq̄ꝫ non ſapidam.

¶ Undecima nola eſt: diuerſis ferculis vti intuitu delectationis non ꝓpter ſtatum vt reges ⁊ infirmi: ſed nō ſine damno. Sicut em̄ aliqua ſunt que diuiſa placent: coniuncta abominabilia ſunt. ſic ⁊ coniunctio ciboꝛum nature abominabilis.

¶ Duodecima nola eſt: nimis ſtudioſe p̄parare cibos: etiā nō p̄cioſos quēadmodū filij. Heli. i. Reg. ij. Hi ꝯ moꝛē aīaliū: qui cibū ruminānt. ideo dicit̄ epulas ruminat: qui ad explendā gulā veſpere delitias preparat: ait Iſidoꝛus. Sūt qui (ait Hugo) ſupſtitioſū nimis in p̄parandis cibis ſtudiū adhibēt: infinita decoctionū ⁊ frixurarū ⁊ ꝯdimentoꝝ genera excogitātes: mō mollia: modo dura: mō frigida: mō calida: mō cocta: mō aſſa: mō pipere: modo allio: mō cimino: mō ſale condita: ſm̄ ꝯſuetudinē p̄gnantiū mulierū deſiderātes. Hi ꝑfecto nō ſolū arguendi ſed etiā deridēdi ſunt: q̄ quaſi caupones ad oēm clepſedrā eliciendi guſtus gartia palatū extendunt. Scd̄m illud ſcti Bernardi in apologia

D ſua dicētis. Quis em̄ dicere ſufficit quot modis (vt cetera taceam) ſola oua verſant̄ ⁊ vexant̄ quāto ſtudio euertunt̄: ſubuertūt̄: liquant̄: durant̄ diminuunt̄. ⁊ nūc quidē frixa: nūc aſſa: nūc farſa: nūc mixtim: nūc ſingulatim apponunt̄: vt quid aūt hec oīa: niſi vt ſoli faſtidio ꝯſulatur ⁊c.

¶ Tredecima nola eſt: ſup̄flua cōmedere ſupꝛa neceſſitatē: vt Sodomite Ezech. xvi. Sed ſentiunt fatui hi penā. Hiero. em̄ ait. Pluuia illa optima eſt que ſenſim deſcēdit: ſubitus autem ⁊ nimis p̄eceps imber arua ſubuertit. Similiter nimius cibus nocet.

¶ Decimaquarta nola eſt: nimis auide ⁊ ardenter comedere. Sicut Eſau lenticulā. Signū auiditatis eſt: tremoꝛ manuū: ciphū ⁊ bolum tenentiū: effuſio vultus exterioꝛis ſuper cibaria cū toꝛuis oculis: quam comitat̄ effuſio vultus interioꝛis ſup̄ eſcam: que eſt: quando ſic anim⁹ ad cibū ardoꝛe trahitur: vt aliquid cogitare non ſinatur.

¶ Decimaquinta nola eſt: inoꝛdinatio in ſcindendo panē maſticando cibum ⁊ ſumendo: etiā ad ſanitatē coꝛpoꝛis: quanto cibus honeſtius ⁊ oꝛdinatius ingeritur: tanto facilius ⁊ ſalubꝛius digeritur.

¶ Decimaſexta nola eſt: bꝛachia erigere (Suot boſſentriben) ſunt qui cū ad edendum ꝯſiderint inquieta q̄dam agitatione ⁊ cōfuſione mēbꝛorū: intēperantiā aīi ſui deſignāt: caput excutiunt: bꝛachia erigunt: manus in altū expandunt: ⁊ nō ſine magna turpitudine: q̄ſi totū epulū ſint abſoꝛpturi: ingentes quoſdā conatus ⁊ geſtus indecoꝛos oſtendunt.

¶ Decimaſeptima nola eſt: oculis ⁊ manibꝫ circūcurrere. ſunt qui in vno loco ſedentes oculis et manibꝫ: que ꝓpe ⁊ q̄ longe oīa circūcurrunt: ſic panes cōminuūt: vina in calices ⁊ pateras effundūt diſcos: in girum circumducunt: ⁊ velut rex ſuper obſeſſam ciuitatem aſſultum facturus

dubitant vbi primū expugnationem aggrediantur dum ſimul in omnⁱ parte irruptionem facere concupiſcunt.

¶ Decimaoctaua nola ē: Curioſe q̄ i mēſa ſūt inſpicere. Nō decet (ibi ꝑcipue) vt impudēter ea q̄ apd̄ alios agunꝭ circūluſtrādo aliq̄s ꝓſpiciat ſʒ vt poti⁹ pudice demiſſis luminibꝫ: ea tm̄ q̄ ſibi appoſita ſint attendat. P

¶ Decima nola eſt: mēſam fedare. Quidā inter comedendū dū ſcutellas exornare volunt: quadrata ferculoꝝ fruſta adipē ſiue ſaginā ſuproratā diſtillantia menſalibꝫ inuoluūt: aut ſupiniciunt donec iteꝝ euiſceratis interioribus ea que remorſerant in priſtinū locū reponant.

¶ Uiceſima nola eſt: Digitos poculis imergere. Sunt alij qui bibendo mediotenus digitos poculis imergunt.

¶ Uiceſimaprima nola eſt: Unctas manus ad veſtimenta ſua detergere. ꝛ rurſus ad cibaria tractanda redire.

¶ Uiceſimaſecunda nola eſt: Piſcari in ſcutella: alij ſunt qui nudis articulis: coclearis vice olera ſua piſcantur: ita vt in eodem iure ꝛ manus ablutionem: ꝛ venter refectionem querere videantur.

¶ Uiceſimatertia nola eſt: Morſellū cibarijs imittere. Sunt qui ſemicorroſas cruſtas: ꝛ ꝑmorſas colliridas cibarijs iterando infigunt ꝛ reliquias dentium ſuoꝝ offas facturi in poculis dimergunt.

¶ Uiceſimaquarta nola eſt: Digitos inter ſumendū cibū ori ꝓfundius imergere ꝛ cibū ori q̄ſi farcimen eſſet faciendū certatim ingerere.

¶ Uiceſimaquinta nola eſt: Panem ore interere (Mit dem mul inbrocken) quaſi os vicem cultri gerat.

¶ Uiceſimaſexta nola eſt: Panē ore acuere. cū ouū veniet edendum. Sunt q̇ priuſq̄ intingant ſciſſum panē ouo dentibꝫ cum ꝑacuant.

¶ Uiceſimaſeptima nola eſt: Cū crepitu vitri aut poculi bibere (Es muoſ riſſen das das glaſ kracht) Mentior ſi non ex eis qui erant arctiſſime religionis ꝓfeſſores audierim hunc dū biberint fieri crepitum. Q

¶ Uiceſimaoctaua nola eſt bibere cum lachrymarum effuſione.

¶ Uiceſimanona nola eſt: Bibere vt inde ex angulis oris ꝑ barbam defluat vſqʒ in oram veſtimenti eius.

¶ Trigeſima nola eſt: Bibere cū ſuſpirio: ꝛ quaſi defectu anhelitus.

¶ He ſunt fratres alie nole: quibꝫ fatui hui⁹ generis poſſunt dinoſci: quas labore nō paruo emi ꝛ inq̄ſiui ex ſumma virtutū Lugdu. Hugone de ſctō Uictore ꝛ alijs. Nō tn̄ ita quin ſciā eſſe plures alias. Uerū ex his in noticiā alioꝝ facile poterit ꝑueniri: dū q̇s mores ſuos ꝛ ſuoꝝ diligenter ꝯſiderat. Sed noſſe non ſufficit: quin poti⁹ nitendū eſt ſtultitiā hāc exterminare: q̄ tanta mala (que recitaui) inferūt ebetudinē videlicet ſenſus: malas paſſiōes multas. ſed ꝛ multiloquiū: garrulitatē ꝛ imūdiciā. Equidē parū eſſet ſi hic ſiſtereꝭ. nimirū etiā nocet paſſim corpori et aie fame ꝛ rebꝫ (Leib vnd ſel eer vn̄ guot) Dic mihi q̄ſo ꝛ vn̄ eſt: ꝙ in tā opulēta ciuitate: ꝛ optimo loco ſita tot paupes ciues reperiunꝭ: nō profecto aliūde q̄ ꝙ crapule ꝛ potatiōi indulgēt i ſtubis quas ꝓ̄ptas ba

bent ad omnẽ voluptatem. Et quomodo inquis ex his patiunt̃ dam-
naꝰ Hoc mõ q̃ abſumũt lucra ꝑterita: negligunt preſentia ⁊ inpediunt
R futura. Preterita inquã lucra abſumũt: exponere em̃ oportet plap. vnũ
aut denarios octo pro prandio quos prius lucratus eſt. porro die illo
quo manet in cõuiuio ocioſus: negligit denarios ſex: aut. xij. domi: ſed
⁊ famuli negligentiores ſunt in opere. tandẽ impeditur ne craſtina ita
feruenter ⁊ libenter intendat labori ſicut ſi pridie voluptati non inten-
diſſet. Nimirũ ebrius factus cogit̃ mane ſerius ſurgere. Quid multaꝰ
eſt prouerbiũ. Poſt multa feſta nõ ſuccedit bonꝰ dies laboris. Tacco
ꝙ vxor priuabitur alimonia cũ tota familia. Inde ꝓuenit vt q̇ diuites
ſunt artifices depauperent̃: ⁊ qui pauperes ſunt nunq̃ diteſcant: ⁊ hec
quidẽ corporis nocumenta. Q̄ꝫ detrimentũ honoris ⁊ fame inde pro-
ueniat in patulo eſt: quemadmodũ em̃ ebrioſi infames fiunt ridiculũ
omniũ: nemo eſt qui neſciat. Nam ⁊ oẽs eũ puerum appellant. Porro
de aĩe periculo dico q̃ illo neglecto ꝙ caſtigetur gaſtrimargia: fruſtra
vita ſpũalis attentat̃: dicit̃ q̃ minimũ bonũ ſit ieiuniũ. Eſto tñ maxime
neceſſariũ. Sicut facere ignem minimũ eſt in arte coquendi: ⁊ tamen
maxime neceſſariũ. niſi em̃ hoc feceris: fruſtra ad coquendũ te accinges.
Tandẽ de corporis damnis: vides q̃ cito ſeneſcant: cecentur: titubent:
paraliſi ⁊ apoplexia percutiantur: ſurdaſtri efficiuntur. Uerum de his
omnibꝫ audi quid dicat in compendio beatus Auguſtinus. Ebrietas
(inquit) aufert memoriã: diſſipat ſenſum: ꝯfundit intellectũ: concitat li-
bidinem inuoluit linguam: corrumpit ſanguinẽ oĩa membra debilitat:
1 vitã diminuit ⁊ oẽm ſalutem exterminat. ⁊ vere quidẽ. Quid em̃ Noe
illũ virũ diſciplinatũ qui annis ſexcentũ pudenda ſua nõ legit̃ patefeciſ-
2 ſe: ridiculũ effecit filio ſuo Chamꝰ plane vinũ: id eſt ebrietas: Praſſen.
S ait Hieronymus ad occanũ. Quid Loth: quem turpiſſima illa ⁊ a deo
maledicta Sodoma ꝑuertere non potuit vt lubricus fieret: lubricũ vt
3 filias cognoſceret effecitꝰ ebrietas: Praſſen. Quid ſanctiſſimo illi Jo-
anni caput amputauitꝰ ꝯuiuiũ ⁊ ebrietas herodis ⁊ cõuiuarũ. Quid
4 filios iſrael ad idololatriã ⁊ choreã añ vitulũ induxitꝰ Sedit populus
5 manducare ⁊ bibere et ſurrexerunt ludere. Quid tandem diuitem in
infernũ intruſitꝰ quia bonus ſocius erat (Und dranck als ein geſell:
darumb ſitzt er in der hell) Excute ergo nolas o frater: ne ⁊ tu pereas:
Et quomõꝰ Unico cutello abſcinde illas oẽs. Et qđ eſt illudꝰ hoc: vt
finem ꝓpter quẽ manducare debes attendas: ⁊ ſm̃ exigentiã huiꝰ finis
media modereris rõnabiliter. Et q̇s finis manducandiꝰ vt viuere poſ-
ſis: ⁊ exercere opera debita pro dei gloria ⁊ ſalute anime tue: nõ vt de-
lecteris. Scđm hoc igitur tantũ ⁊ totiens: ⁊ taliter comede quantũ hic
finis exigit. Si vltra citraq̃ feceris peccabis. Rogemus dñm.

Feria ſecunda poſt Oculi. xix. Martij.

Stultorum infinitus eſt numerus. Eccĩs. i. Euangeliũ.

DEcimaſeptima turba ſtultoꝝ eſt cõtemptores pauperũ (Gelt narren) Sunt qui pauperes ꝓpter paupertatẽ cõtemnũt: diuites aũt magnificant. Dinoſcunť aũt hi ꝑ ſeptẽ nolas.

¶ Prima nola eſt pauperes non honorare: ſed diuites. Nullũ honorẽ pauperibꝫ: ſed diuitibꝫ ꝓpter diuitias p̄ciſe exhibẽt. Stulti vtiqꝫ neſcientes debitã honoris cauſam: q̃ virtus eſt ſm Ariſtotelẽ: non diuitie. O virtus inquam propria vel aliena: ideo honorantur prelati propter virtutẽ dei ꝛ cõmunitatis: quoꝝ vicem gerunt. ꝛ domini parenteſqꝫ: qꝛ participiũ habent diuini dominij ꝛ paternitatis. et ſenes: quia ſignum T i

habent virtutis. ⁊ diuites: q᷑ potiorem locū habent in cōmunitate his
2 reſpectibus licet honorare: non autem propter diuitias. Alias notant
ab aplō Jacobo de perſonarū acceptione: dicit enim capitulo. ij. Noli
te fratres mei in perſonarū acceptione habere fidem domini noſtri Je-
ſu Chriſti glorie: etenim ſi introierit in cōuentū veſtrū vir aureū annulū
habens in veſte candida: introirit autem ⁊ pauper in ſordido habitu.
Et intendatis in eū qui indutus eſt veſte preclara: ⁊ dixeritis ei: tu ſede
hic bene. Pauperi autem dicatis: Tu ſta illic: aut ſede ſub ſcabello pe-
dum meorum. Nōne iudicatis apud voſmetipſos: ⁊ facti eſtis iudices
5 cogitationū iniquarū? Vide Tho. in quodlibet. x. ar. xij. Hoc mirum
i modum deteſtatur b. Hieronymus in tranſitu ſuo. Non (inquit ſuis
diſcipulis) plus diuitem honoretis q̃ pauperē: niſi melior ſit: quinim-
mo (vt verius dicam) multo plus pauperem honoretis. relucet enim
in paupere imago Jeſu Chriſti: in diuite autem mundi. Omnes nos
ſumus ex vna carnis radice geniti: omnes inuicē ſumus mēbra in vno
corpore cui⁹ caput eſt Jeſus Chriſtus. Quid ergo plus honoris me-
ruit diues ⁊ potens q̃ pauper? forte quia diues eſt ⁊ potens. ſed ſi hoc:
quare diuitias in ſeculo deteſtamur? quare mundi gloriam ꝯtemnendā
p̄dicamus? hec ille. Contrarium faciunt hi fatui qui prehonorant diui-
tes. ſed aliter erit in nouiſſimis: fiet eñ ſicut de gallina ⁊ falcone quorū
vnus alteri in vita preponitur: poſt mortem econtrario.
B ¶ Secunda nola eſt: pauperib⁹ nō credere ſed diuitibus. Eſt vulga-
1 tum prouerbium: quia diuites habent fidem in ciſta: tantū igitur cre-
2 dunt alicui quantū pecunie habet in pera. Teſtis eſt Iſidorus Paup
dum non habet qđ offerat non ſolum audiri contemnit̃: ſed etiam con-
3 tra veritatem opprimit. xi. q. iij. Pauper. Sed. ff. de teſtibus. l. iij. ⁊
iiij. q. iij. §. teſtiū. Inquirit̃ de teſtiū paup̃tate. Cynus tamē in. l. ſi quis
ad. C. de epi. ⁊ cle. vult ꝙ probo ⁊ honeſto pauperi plus credendū eſt
q̃ vſurario diuiti. Sed profecto parum de honeſtate curatur.
1 ¶ Tertia nola eſt: pauperes in conſilium non vocare. pauperes foras
Si hodie Salomon viueret ⁊ diues non eſſet: ſed textor pauper qualis
2 erat ſanctus Seuerus in ſenatū non reciperetur. Vulgo dicitur: mul
ta perit ſapientia in vtero pauperis: quaſi cerebrum habeant diuites in
3 pera: ſicut lanij ſuper peram. Non ſic reſp. Romanorū que diu pau-
peribus ruſticis fuit recta. Sed ⁊ regna multa de pauperibus exorta:
vt in ſpeculo tuo fatuorum. Et (vt Apuleius ſcribit) regnum Roma-
norum ex paſtoribus ortum eſt: ſaniora conſilia deinde paupertas ad-
miniſtrauit q̃ diuitie. Docuit hoc ⁊ Curius Dentatus ⁊ Fabritius:
qui non pecuniam ſed gloriam habere voluit: aſſerens Romanos non
pecuniam queſituros: ſed quemadmodum pecuniam vincere poſſent.
Porro Ariſtoteles: Socrates: Homerus: ⁊ alij multi philoſophi pau-
peres: iuſti: docti.
1 ¶ Quarta nola eſt: pauperes nō inuitare: ſed diuites. Sunt qui pau-

peres prorſus negligunt:penitus de eis curam agentes nullam: Diui/
tes autem hebdomodatim in orbem inuitant conuiuia magna parãdo X
paupere ante ianuam clamante ⁊ algente. Non ſic docuit dominus: 2
cũ (inquit) facis prandium:noli vocare amicos tuos:neqꝫ fratres tuos neqꝫ cognatos:neqꝫ vicinos:neqꝫ diuites:ne forte ⁊ ipſi te reinuitent:⁊ fiet tibi retributio. Sed cum facis conuiuium: voca pauperes:debi-les:claudos: ⁊ cecos: ⁊ beatus eris: Quia non habent retribuere tibi: retribuetur enim tibi in reſurrectione iuſtorum. Luce.xiiij.
Hoc ta- 5
men ſane intelligendum eſt: vt Thomas in continuo: ⁊ Lyra dicunt. Si enim vocentur predicti propter charitatem nutriendam:meritoriũ eſt. Si ad laſciuiam aut gulam exercendam:peccatum eſt. Si propter liberalitatem quandam ſeu vrbanitatem indifferens eſt. ⁊ poteſt bene fieri ⁊ male: prout ad finem vlteriorem ordinatur: qui poteſt eſſe bon⁹ vel malus. Uide continuum beati Thome:quod valde bonum eſt ſu-per hoc textũ.

¶ Quinta nola eſt: pauperũ amicitiã declinare: ſunt qui nõ querunt 1
amicitias pauperũ ſed ſolorũ diuitũ: multos amicos habent diuites ſed paucos pauperes:amici diuitũ multi. Prouerb.xiiij. Nec mirũ qꝛ ſicut mala herba creſcit in tritico:ita ficti amici cum diuitibꝫ ⁊ ſicut ra-muſculi circa arborem.
Quibꝫ comiter reſpondit quidam pauper fa- 2
ctus ep̃s:qui ex multis ad ſe venientibꝫ ⁊ dicentibꝫ ſe eius eſſe amicos ⁊ parentes queſiuiſſe fertur: cui⁹ etatis eſſent:⁊ ipſis veritatem ſue etatis reſpondentibꝫ aiebat: Non poteſt eſſe ꝙ ſitis amici ⁊ parentes mei:⁊ ꝙ ſitis tante etatis:qꝛ heri nullũ habui amicũ vel parentem q̇ ſe talẽ oſten-
dit:ergo amicus meus vel parens non põt eſſe niſi hõ vnius diei. Ad y
minus concludere potuit ꝙ non erant amici hoĩs:quia idem homo fuit ante q̇ ⁊ tũc:ſed nõ habuit eandẽ fortunã:ergo amici fuerunt fortune: de quibus Prouer.xix. Diuitie addunt amicos plurimos.

¶ Sexta nola eſt: de ſola paupertate querelã facere ⁊ de nullo alio. 1
Sunt q̇ dicunt eis nihil aliud deeſſe niſi pecuniã:⁊ hi ꝓculdubio fatui ſcdm̃ Senecam:cum eis pluſqꝫ dicere poſſint deficiat:hoc precipue de ficit ſibi:qꝛ non nouit ꝙ plus ei deeſt qꝫ nouit.
O ſtulte neſcis defectũ 2
intellectus tui:qꝛ plenus ignorantie ⁊ erroris: neſcis curuitatẽ tui af-fectus ⁊ voluntatis in omne malum ꝓcliuorum. Neſcis te prorſus ex-ortem omniũ gratiarũ ⁊ virtutũ: vbi timor tuus humilitas: manſue-tudo: ⁊ charitas: ⁊ alie virtutes quorum omniũ pernicioſum habes de fectum: ⁊ hec vt dixi maxime geſtas: nõ cognoſcere egeſtatem.
Clama 3
ne ceſſes ad dominum: Illumina oculos meos ne vnqꝫ obdormiã in morte nequando dicat inimicus meus preualui aduerſus eum. Illu-ſtra faciem tuam ſuper ſeruum tuum: ⁊ doce me iuſtificationes tuas. Reſipiſce ⁊ noli adhuc eſſe ſtultus.

¶ Septima nola eſt:paupertatẽ in omnibꝫ odire ⁊ abominari. Sunt 1
quibus paupertas omnia etiam optima facit inſipida que de ſe alias

ſunt ſapidiſſima: inſtar muſce: que eſcas quantumcunqꝫ ſapidas efficit
2 (ſi inciderit) nauſeabiles. Sunt amabilia in hominibus pulchritudo:
fortitudo: ſanitas: nobilitas corporis: ars: ſapientia: ⁊ probitas animi:
Z vbi muſca paupertatis affuerit: remouent̄ ⁊ vilipendunt̄. Prodit (exem
pli gratia) puella pulchra nobilis ⁊ proba: nubilis. ſi pauper mox ab ea
reſilitur. Primū quod querit̄ eſt de cenſu: de probitate nulla fit mentio
£ Sic de ſcientia arte ⁊c̄. Sed quid hec in mediū produco? cum ⁊ eterna
ſapientia Chriſtus dn̄s: vt hodie in preambulis euangelij dictum eſt: ⁊
ſi laudatus ⁊ receptus eſſet a ſuis gentilibus Nazarenis. mox tamē vbi
paupertas eius ⁊ parentes venerant in mentē reſilierunt: ⁊ ſcutellā hanc
plenā gratie ⁊ veritatis: ⁊ ſapientie theſauro ꝓpter muſcam paupertatis
remouerunt dicentes: Et nunqd hic eſt fabri filius? Sic deniqꝫ legit̄ de
Romanis in eorum geſtis: ꝙ viros magnificos deificare ſolebant. i. in
numero aſcribere deoꝝ: qn̄ gentiles erant plures deos colentes: Hi er-
go audientes de Chriſti miraculorū fama: in concilio ipſorū diſputan-
tes tractabant: vtrū in numero eſſet ponendus deoꝝ. ⁊ diffinitū fuit ꝙ
nō: quia nō haberet in poſterū cultores eo ꝙ paupertatē p̄dicauit: quā
vnus quiſqꝫ naturaliter fugit: hoc determinauerunt ignorantes ipſum
deū ⁊ dn̄m. de quo ꝓphetatū fuit Zach. ix. Iſte pauper ⁊ aſcendens ſup
aſinū: qui eſt in vnū diues ⁊ pauper: ⁊ ideo cultores ſuos habebit quos
⁊ ditare pōt. qꝛ facile eſt in oculis dei ſubito honeſtare pauperē. Eccl.
xi. Verū alia cauſa aſſignat̄ de nō aſſumendo Chriſtū in numero deoꝝ
illa videlicet: qꝛ primū de hoc nō ad totū ſenatū: ſed ad Imperatorē re-
latio facta fuit. Sic ſic igitur paupertas ⁊ pauperes ꝯtemptibiles ſunt
ab his fatuis: qui pecuniā virtuti preferunt. Noli frater facere hanc ſtul
1 titiam: reſipiſce ⁊ ſanioris efficieris animi. Noli ꝯtemnere quos deus
eterna ſapientia: optimus rerū eſtimator tanti facit. Dubium ante eiꝰ
aduentū eſſe potuit ſi bona foret paupertas. ſed ipſe dubiū decidit: ipſi
A cui merito credendū eſt. Equidē ipſam bonā eſſe verbo docuit: ⁊ opere
oſtendit. Pauper natus in ſtabulo: pannis inuolutus: de matre paupe:
in paupertate viuens: non habens vbi caput ſuū reclinaret: in paupꝑtate
2 moriens: in alieno ſepulchro ſepultus: Propter pauperes in hūc mun
3 dū venit euangeliſare pauperibꝫ. Pauperes in principio doctrine ſue
beatos predicauit: diuites infelices: miſeros: beati pauperes: ve vobis
4 diuitibus. Mat. v. Luce. vi. Sūma ſapientia Chriſtus Jeſus pau-
5 peres ſua menſa iudicat dignos. Luce. xiiij. Et tu adhuc o ſtulticia eos
6 ꝯtemnis? Dic mihi quos elegit: nonne pauperes? Jacob. ij. Quos in
ſocios aſſumpſit? plane ſocietatem pauperum preelegit deus in mun-
do iſto ſocietati diuitum. Luce. xiiij. Omnis qui non renunciauerit
7 omnibus que poſſidet non poteſt eſſe meus diſcipulus. Noli pauperē
deſpicere ſuper quem ſpecialiter deus habet reſpectū: quoꝝ ſemper eſt
memor. Pſal. Non in finem obliuio erit pauperis quorū ſolicitus eſt.
Ego autem mendicus ſum ⁊ pauper: dn̄s ſolicitus eſt mei. Nimirum.

preter ſcientiam eorum pro eis vigilat ⁊ ſolicitus eſt. Fertur de quodā paupere ciuitatis Carnotenſis in Francia: quia omni die de lucro vel de elemoſyna ſolebat vnum obulum vltra diei expenſas ſibi reſeruare: pro quo ſingulis noctibus in quodam loco hoſpitiū conducebat. Ceterum cum quadam nocte obulum non haberet: renuit eum hoſpita colligere. Eadem autem nocte accidit totam domū cum exiſtentibus in ea igne concremari: quod hic pauper craſtina videns manibus ⁊ oculis in celum leuatis: gratias deo agebat dicens: Benedictus deus qui me cuſtodiuit ab obulo: quem ſi habuiſſem perijſſem. Eſt veriſimile ꝙ in veſpere quia obulum non habuit murmurauerit. At vbi vidit dei in ſe
ſolicitam curam ⁊ prouidentiam gratias egit. Et tu o pauper noli mur B
murare contra deum propter paupertatē: cogita quia ſi haberes diuitias incendio nō hui⁹ temporalis ſed infernalis ignis perires. Tu aūt habens obulos ⁊ aureos: time ne eorundē occaſione omnino maneas in diuerſorio hui⁹ ſeculi per affectum: ⁊ tandem igne pereas: ⁊ noli eos contemnere qui tales obulos non habent: quia non eo minores ſunt in
conſpectu dei: quia obulis carent. Scito quia aliud eis eſt refugium 8
⁊ ſpes. Factus eſt dominus (non denarius) refugiū pauperi: ait Pſal. Ipſe eorum ſpes: ſpes cui innituntur: dum tu inniteris baculo arūdi-
neo diuitiarum ⁊ amicorum: quo fracto tranſfigunt te. Noli contem- 9
nere illos quibus regnum celorum tribuitur nedum ad poſſidendum: ſed etiam ad alijs dandum. Facite vobis amicos ⁊c. in eterna taberna
cula. Ipſos ſcilicet de quibꝫ ſpecialiter requiret in iudicio. Matthei 10
xxv. de illis queret quemadmodum tractati ſint in cibo: potu: ⁊ alijs.
Immo quibus deus iudicium ipſum tribuit. Uos qui ſecuti eſtis 11
me ſedebitis ſuper ſedes duodecim iudicantes. xij. tribus Iſrael. Illi qui iam iniuſte iudicantur premuntur ⁊ affliguntur a potentibus: du-
riſſimo iudicio iudicabunt ſuos iudices. Illos noli contemnere quos 12
deus proprio nomine vocat ⁊ agnoſcit: dum diuites ignominioſos nō
nominat. Luce. xvi. de Lazaro. Quoſqꝫ ab angelis honorabiliter ad 13
locum quietis deportare facit: ibidem. Factum eſt vt moreretur men-
dicus ⁊c. Et vt vno verbo concludam ⁊ dicam: tanta eſt dilectio dei ad 14
pauperes: vt quod fit pauperi ſibi reputat fieri. Matthei. xxv. Quod vni ex minimis meis feciſtis ⁊c. Ue vobis diuitibꝫ: qui cōtemnitis eos quos ſic magnificauit dñs: ſed ⁊ ve ve tibi o pauper ſi eum non amas
qui tm̄ te amat: qui tot ſigna amoris tibi oſtendit. Redama o pauper C
amatorem tuum: ⁊ ob honorem eius patienter paupertatem tuam tolera: ⁊ in virtutibꝫ ducem tuum: regem tuum pauperem imitare: quatenus ⁊ cū ipſo futurus ſis in gloria: qui hic in ignominia ei ſimilis factus es: quod preſtet nobis pater ⁊c.

Feria tertia poſt Oculi. xx. Martij.

Stultorū infinitus eſt numerus. Eccle. i. Euāgeliū

Decimaoctaua turba ſtultoꝝ biſurcatorũ (Habel narren) qui nituntur duobus dñis ſeruire. Dinoſcunt͛ aũt tribus nolis.
¶ Prima eſt: deo ⁊ mũdo velle ſeruire. Sunt qui vtraq; manu ſaltare volunt: ad deum ⁊ mundũ manus extendentes: cuilibet tempori ſuũ tempus (vt aiunt) adaptare volentes: que ſunt mũdi faciũt in nundinis ante carniſpriuiũ: que dei ſunt faciũt in quadrageſima ⁊ vigiliis natiuitatis chriſti ⁊c̃. ergo Habel narren. Impoſſibile eſt o fatue quod niteris: breue palliũ eſt: vtrũq; operire non poteſt: ⁊ ſtratũ anguſtum vtrũq; capere nõ poteſt: deũ ⁊ mundũ: ſub quo comprehẽdo ⁊ carnem cũ diabolo. Dicit dñs: Diliges dñm deum tuũ ex toto corde tuo.

Et tu quomodo partem dabis diabolo ſiue mundo? ſi mundo ſeruis:
nõ toto corde deo ſeruire poteris. vnde ⁊ clamat dñs: Nemo poteſt ſer- D
uire duobus dominis. Non poteſtis ſeruire deo ⁊ mãmone. Uſqꝫquo
claudicatis in duas partes? Si dñs eſt deus ſequimini eum: ſi aũt Ba
al ſequimini illũ. iij. Regum. xviij. Ut quid tam miſere te diſcerpis? 2
Trahit te horſum ſinderiſis (Dein angeborne erberkeit) Ratio: q̄ de-
precatur ad optima: ⁊ fides. Alioꝛſum trahit te ſenſualitas: caro: vani
tas: ſathanas. Mirum ꝙ non rumperis miſer ſic diſtractus: miſerere
ſaltem anime tue (iuxta cõſiliũ Eccl. iij) ſuper hac miſeria: immo ⁊ cor-
poris tui. quia ſepe anime miſeria etiã in corpus vſqꝫ redundat. Ecce
peris totus: ⁊ neqꝫ mundus neqꝫ deus te conſolat᷑: neutro frueris. acci
dit tibi qđ aſino habenti plures dños: quẽ quilibet paſcere debebat in
die vicis ſue: quo eius opera vtebat᷑. Sic em̃ fingit᷑ tres fratres cõduxiſ
ſe: porro primus eo vtens ipſum onerabat: nõ paſcendo: cogitãs quia
frater ſequens eũ paſturus foret: ieiunũ ergo tranſmiſit ad ſecundũ: q̄
cogitãs qꝛ a fratre paſtus eſſet: neqꝫ eundẽ pauit. et ad tertiũ ſimiliter ie
iunũ miſit: qđ ⁊ tertius ſimiliter fecit. ⁊ ita tandẽ aſinus inter tot dños
quibꝫ ſeruiuerat perijt. Sic plane tibi accidet: vt neqꝫ a deo neqꝫ a mũ-
do conſolationẽ accipias: ⁊ ergo miſerere anime tue. Et quid faciam?
Contine ⁊ cõgrega cor tuũ: ⁊ dirige in vnũ dñm: cõgrega cogitatiões 3
in deũ vt femina galline pullos ĩ ollã: ⁊ ante te cõgregabit᷑ vniuerſus or-
bis: ſicut ante benedictũ. vt b. Grego. in fine dialogi ſcribit. Cõſentiãt
vires tue ĩ vnũ: ſm euãgeliũ hodiernũ. Si duo ex vobis cõſenſerint ⁊c
Elige nouũ dñm: nouũ ſeruitiũ. Recede ab antiq̄: vbi peſſimã mercedẽ
duriſſimũ ſeruitiũ habuiſti. Quid q̄ſo eſt qđ inde habuiſti? Delectatio
nes: voluptates. Sed nũqd puras: ⁊ nõ felle ꝑmixtas: vt plus fellis ha-
berẽt q̄ꝫ mellis? Sed qd mõ habes? Cõſcientiã leſam: remorſum eiuſdẽ
reatũ pene eterne: dei iram: damnũ tp̄is ꝑditi: ⁊ qđ adhuc manet ⁊ te ex-
pectat duriſſimũ eſt: dãnatio eterna. Diu ſatis ſupq̄ꝫ mũdo ſeruiuiſti: E
ſaltẽ attenta aliquãto tp̄e deo ſeruire: multa attentaſti: ſi nõ charitas in
ſtiget te ſaltẽ curioſitas: vt nouũ ſeruitiũ attẽtes. O ſed nõ diu manerẽ
in ſeruitio: mox appellarẽ: ſatius eſt nõ incipere q̄ꝫ relabi. Audi conſiliũ
meũ ſalubre: ⁊ docebo te queadmodũ diu in eodẽ ſeruitio ꝑmanere poſ
ſis. Mane cũ ſurrexeris ꝓpone firmiter: ⁊ deo voue ⁊ iura erectis digi-
tis ꝙ illo die in eã domũ ire nõ velis in quo frequenter in peccata ceci-
diſti. Uerbi gratia: ſi illic eſt perſona quã turpiter amas: ⁊ ſic obſerua.
craſtino mane itidem facito ⁊ ſeruato. Sic de ludo: ꝙ illo die ludere
non velis. Et vt minus preuaricetis: fac hoc iuramentũ vel votum in
conſpectu alicuius perſone: vt etiã ſi preuaricando deum offendere non
timeres: ſaltem hominẽ conſcium tui iuramẽti verearis. Sic facito de
alijs vitijs: puto fractione ieiunij: ꝙ illo die frangere non velis. Simili-
ter fac diebus ſequẽtibus. Placuit aũt vt ſingulis diebus ſolũ voueas
aut hebdomadis: nec placet vt indiſcrete voueas: ideo breue tempus

tibi ſtatui. Sic plane ſine periculo erit: quia ſi altero die iurare nō pla
cuerit: poteris omittere. ⁊ ſi penituerit te iuraſſe: patere ſolum hac vna
die: in qua patientiā habeto. Et vnde hec doctrina? Ex pſalmiſta: qui
ait: Juraui ⁊ ſtatui cuſtodire iudicia iuſtitie tue. Pſalmo. cxviij. in De
fecit ad ſextam.

¶ Secunda nola eſt: vni dn̄o deo difformiter (vngleich) ſeruire. Ca
1 ſualiter quidā deo ſeruire volunt (ongferd) hodie ſe in iſto: cras in alio
exercentes: fluidi ⁊ vagabundi omnia arripiētes: ⁊ in nullo proficiētes:
omnia tentantes ⁊ in nullo ſe cōſummantes: fortuite omnia prout oc
currunt agentes: cū de nullo in corde ſe diſpoſuerint: nec ſint de aliquo
deliberati. Ecce primū cornu (zincken) illius furce. Noli fatuitatē hanc
facere: ſed omnia facias ſcd̄m quod in corde diſpoſuiſti: ad hoc omnia
opera ⁊ exercitia dirigas: vt illo modo perficias: ⁊ ad exemplar quod
F in corde poſuiſti conſūmes. Omnia (inquit dn̄s Moyſi) facito ad exē
plar quod tibi monſtratū eſt in monte. Tu aūt omnia ſtude pficere ſm
exemplar: qđ diſcrete in corde diſpoſuiſti. Et quod eſt illud exemplar?
quomodo pingendū? Hoc modo vt aliquē modū ⁊ exercitia p diſcretā
⁊ diligentē tui ⁊ alioꝝ diſcuſſionē arripias: ⁊ cordi tuo fortiter infigas
⁊ imprimas: ⁊ illū poſtea frequētes. Si artifex nō prius ī corde ſuo for
mā ⁊ diſpoſitionē domus quā edificaturus eſt diſpoſuerit: fabricās do
mū typicā: nunq̄ debite domū exterius pducet vel in debitā diſpoſitio
nē fabricabit. Jta oportet: vt ⁊ tu tibi exemplar componas: ad qđ oīa
foris agas. Sic deus prima cauſa omniū non niſi ad eſſentiale omniū
rerū exemplar ⁊ ideas res ipſas in cōgrua diſpoſitione ⁊ forma pduxit
2 in eſſe. Jmitabiliter alij deo ſeruire volunt: puta dū legunt aut audiūt
de alioꝝ exercitijs: mox ea aſſumere volunt ⁊ ſua poſthabere: totq̄ reci
piunt de ſuis exercitijs cōſilia: quot viderint alioꝝ facta. credentes omī
ſpiritui: in nullo ſtabiles: in nullo fixi: ſed in omnibus vagabundi. Ec
ce huius furce aliud cornu (zincken) Stultū plane hoc ⁊ ſimiacū: que
videns ocreas ſibi incōgruas induit: ⁊ ſic capit̄. Et Dauid arma Sau
lis nō congruebant. Qui ſic iam vnū: iam aliū ſequunt̄ in exercitijs: ſi
miles ſunt ei qui duos lepores inſequit̄: ⁊ tamē nullū cōſequit̄. ſi vnum
ſequeret̄: eundē cōſequeret̄. Qui ex multis baliſtis ſagittare nititur: ra
G ro tangit metam. Noli igit̄ ita facere: ſed tale tibi exercitiū de quo prius
dixi: ſic diſponas cū diſcretione ⁊ diligenti examinatione: vt ſm illud
vſq̄ in finē poſſes vitā tuā regulare: alioꝝ vitā ⁊ exercitia laudans: non
3 tamē aſſumēs: vt vult abbas Neſtor. Jnuariabiliter ſe alij exercent: ⁊
neq̄ illud placitū eſt deo. Debes exercitia tua in corde diſcreta mode
ratione diſponere: vt cū quadā alternatiōe ⁊ refocillatione te teneas ſta
bilem: ⁊ nō in quodā vno tpe importunus incubantē: alia penitus non
curando: vel vt inualida relinquendo tediū aut infirmitas ⁊ ſi quid hu
iuſmodi te vincat. Nam Quod caret alterna requie durabile non eſt.
Sic Anthonius edoctus fuit ab angelo: ⁊ quidā pater rogatus a diſci

pulo quid melius eſſet oꝛare an legere? Reſpondit: ⁊ q̃d melius eſt bi-
bere ſemper an manducare? quaſi diceret neutrum: ſed alternari debent
Jta ergo nunc lege vt poſt ſis validioꝛ ad oꝛationē: nunc meditare: nūc
operare: vt hec ſibi mutuo deſeruiant: ⁊ hec oīa te ſtantem teneant ſine
tedio: de vno ad aliud tranſeuntē: vide aūt vt hec tui exercitij diſpoſitio
ſit diuinis ſcripturis cōfoꝛmis ⁊ ſpiritualis viri dicuſſione appꝛobata.
¶ Tertia nola eſt: multoꝝ ⁊ diuerſoꝝ officioꝝ aſſumptio. Sunt qui D
ſe multis officijs onerant: et diuerſis dominis ſeruiunt. Quid hic ſit
periculi ⁊ oneris: quantaq; fatuitas facile dici non poterit in aīa ⁊ coꝛ-
poꝛe nūc ⁊ imperpetuū. Sed de aīe periculo nihil dicere opoꝛtet: quo 1
niā de tali nihil eſt eis cure (Hett es ſich geleibt: eſt geſeelt ſich etwan)
Jta vt verū ſit de eis (Amptman verdamptman). Certi ſint tamen qꝛ in
periculoſiſſimo ſunt ſtatu hac tempeſtate. Sed tranſeo: qꝛ ⁊ ipſi tran-
ſeunt. Vellem tamen ſaperent ⁊ intelligerent (⁊ ſi nouiſſima pꝛouidere 2
nō vellent) in quanta miſeria etiā in pꝛeſenti conſtituant̄ cum tot varijs
officijs ꝑmantur ⁊ diſtrahant̄: ita vt cum vbiq; eſſe velint nullibi ſint.
Cogunt̄ deniq; frequentius deglutire quod eis minime ſapit. Nec mi-
rum: ſi qui multa vina deguſtat: nō omnia ſuo oꝛi ꝯgruere experiatur.
Sed vtile admodū inquis eſt: ⁊ qui cū grandi aceruo pꝛunaꝝ cōſtituit̄ 3
bene ſe calefacit. Eſto: nō tamen conceſſo (quia ſepe elabit̄ anguis) quia
lucrū burſe ſentiat: damnū tamē aīe patitur. Verū hoc dixi: qꝛ tales nō
curāt: curent qꝛ ſicut quis ſe calefacit optime circa magnū aceruū pꝛu-
narū: aliquando tamen in magna pericula coꝛpoꝛis circa eundē cadit.
Sic ⁊ hic varijs quandoq; periculis inuolutus a dn̄is quibus ſeruit
omnib; bonis acquiſitis pꝛiuatur. Sed in magno honoꝛe ſunt. Glo- 4
rioſum eſt valde officialē eſſe dn̄i magni. O he qualis honoꝛ: q̃; gloꝛio-
ſum officiū: parietes linire: puluillos cōſuere ⁊ frontes inungere: ex vno
oꝛe frigidū ⁊ calidum anhelitū ſpirare. Hoꝛrida congeſtis cum ſtaret
bꝛuma pꝛuinis: Cunctaq; durato ſtringeret arua gelu. Heſit in aduer-
ſa nymboꝛū mole viatoꝛ. Perdita nam pꝛohibet ſemita ferre gradum.
Hunc nemoꝛū cuſtos fertur miſeratus in antro. Exceptū ſatyrus con-
tinuaſſe ſuo. De hoc hoim genere: vide in vitaſpatrum: in legenda ſcti
Pauli pꝛimi heremite. fol. xxi. Vbi Anthonius Satyrū videt: homū-
culum haud grandē: aduncis naribus: fronte coꝛnib; aſperata: cui⁹ ex-
trema pars coꝛpoꝛis in capꝛarū pedes deſinebat ⁊c̄. Nunc ad ꝓpoſitum
vnde digreſſus ſum. Quē ſimul aſpiciens ruris mirat̄ alūnus: Vimq;
dominis tantā pꝛotinus eſſe pauet. Nam gelidos artus vite vt reuoca-
ret in vſum. Afflatus calide ſolueret oꝛe man⁹. Sed cū depulſo cepiſ-
ſet frigoꝛe letus: Hoſpitiis eximia frugalitate frui. Namq; illi agreſtē
cupiens oſtendere vitā: Siluarū referens optima queq; dabat. Obtu-
lit ⁊ calido plenū crathera lieo. Laxet vt infuſus frigida mēbꝛa tepoꝛ.
Hic vbi feruentē labijs attingere teſtam Hoꝛruit: algēti rurſus ab oꝛe 5
flauit. Obſtupuit duplici monſtro perterrit⁹ hoſpes. Expulſum ſiluis

longius ire iubet. Nolo ait vt noſtris vnq̃ꝫ ſucceſſeris antris. Tam di- uerſa duo que ſimul ore geris. Qui bene proloquitur coram: ſed poſtea praue: Hic inuiſus erit binaqꝫ ora gerit.. Habes officium vnum: Uis ⁊ alterum audire: ipſum eſt parietem linire. Ex quibuſcumqꝫ lapidi- bus paries malorum ⁊ peruerſorum conſiliorum extruatur per dñm tuum aut ſuos aſſeſſores: tuũ erit officiũ: vt parietem hunc linias tuis approbationibus: coloribus: excuſationibus: laudibus: ⁊ adulationib᷑ Notat officium hoc: ſed nno ſine cõminatione dominus apud Ezechie. xiij. Jn conſilio populi mei non erunt nec in terra Jſrael ingredientur: eo ꝙ deceperint populum meũ dicentes pax pax: ⁊ non eſt pax. Et ipſe edificabat parietem: illi autem liniebant cum luto abſqꝫ paleis. Dic ad eos qui liniunt abſqꝫ temperatura ꝙ caſurus ſit. Palee ⁊ temperatura veritas ſunt: hec quia deeſt peribit paries. Non diſſimile eſt contra of- ficium tuum: quod tam glorioſum putas (Küſſen ſchneider: pfulwen ſtrecker) Ue qui cõſuunt puluillos ſub omni cubito manus: ⁊ faciunt ceruicalia ſub capite vniuerſe etatis ad capiẽdas animas. Ezechie. vbi
R ſupra. xiij. Habes ecce vnde glorieris de officio tuo minus ſuauiter: et cum conſcientie remorſu: aliquando dominus iniuſta attentat. Aſpe- rius iacent cubiti manus ſue. Pungitur animus ⁊ ſinderiſis: at tu vt quietius mala faciat ſupponis puluillum approbationis: adulationis: ⁊ laudis. Ohe inquis fieri poteſt: conſonum legibus eſt.

f Noli facere ſtultitiam hanc: ⁊ fieri furcifer de numero horũ ſtultoꝝ. Contentus ſis ſorte tua. Audi Apoſtolum: Unuſquiſqꝫ in qua voca- tione vocatus eſt in ea ꝑmaneat. prima Corinth. ſeptimo. Noli te mul- tis officijs onerare: placet ſapienti ſimplicitas. de iure iuran. veritatis. Et ſapiens iubet. Jn paucis ſint actus tui. Ueniet dies frater cum red denda venerit ratio in nouiſſimis: tunc tũc videbitur qualiter quilibet ſeruierit in ſuo officio: in quo pauperes oppreſſerit: domino ſuo contra dei ⁊ proximi charitatem placuerit: ⁊ diuitias gloriãqꝫ huius ſeculi cõ- geſſerit: que omnia vna cum ſuo domino ſibi nullum ſubſidium preſta- re poterunt: ſed vna cum eis ad eternam damnationem protrahentur. Rogemus dominum vt nos cuſtodiat in eternum. Amen.

Feria quarta poſt Oculi. xxi. Martij.

Dies ſancti Benedicti.

Stultorum infinitus eſt numerus. Eccẽs. i. Euangeliũ

DEcimanona turba eſt (Schwetz narren) dicatiū. Nolo tamē inp̄ſentiarū loqui de cauſidicis: qui tñ primi ſūt in hac turba: q̄ ſe iactant tā efficaces in dicacitate: vt etiā nucē de arbore aut de roſtro pice eripere vellent. Quiq; inſtrumētū quātuncunq; etiā munitū ſeſe v̄bis pforaturos iactāt. Qui ſua dicacitate mltos efficiūt pauperes: dū bonis p iniuſticiā occaſiōe ipoꝝ priuant. Qui linguā habent 7
doloſam: vt nouacula acutā: linguā vtiq; bilibris ad ſcutellā pleniorē & grauiorē ſe inclinantē: vbi em̄ maior q̄ſtus: hāc iuſtiorē cauſā reputant. Tranſeo hos: peiores ſūt q̄z q̄ cōmunib⁹ dicacib⁹ intermiſceāt: ſpecialit̄ deberēt habere locū. Porro vulgares dicaces q̄nq; nolis dinoſci poſſūt

¶ Prima nola: nõ conſiderare quid loquaris. Sapiens locuturus di
ligenter cõſiderat quid loquat̃. Primo ne loquat̃ verbũ nociuũ: quod
videlicet ſua ꝑſuaſione corda audiẽtiũ ad errorẽ aut prauitatẽ inducat.
Errorẽ in intellectu: vt reputent bonũ malũ ⁊ econtra. Prauitatẽ in af
fectu: vt ad mala inclinent̃ ⁊ perficiant. Hoc fatuus non curat. Scdo
ne loquat̃ verbũ inboneſtũ (vnʒymlichs) qđ videlicet nõ cõuenit boneſta
ti ſue ꝑſone loquentis: aut boneſtati eius cui loquit̃: aut boneſtati eius
de quo loquit̃. De deo ⁊ principibus boneſte loquendũ. Fatui hoc non
curant: ergo aliqñ puniunt̃. Ouidius. An neſcis longas regibꝫ eſſe ma
nus? Et Julianus apoſtata: qꝛ cõtra Jeſum Nazarenũ loquebat̃ puni
tus fuit grauiter. Tertio ne loquat̃ verbũ inutile: qđ videlicet neqꝫ au
dientibꝫ neqꝫ dicẽti prodeſt. Nouit hic ſapiens cõminationẽ dñi in euã
gelio dicentis: De omni verbo ocioſo quod loquuti fuerint hoĩes red-
dent rationẽ. Ubi Gregorius: Uerbũ ocioſum eſt quod ratiõe iuſte ne
ceſſitatis aut intentione pie vtilitatis caret. Porro qui ſcurrilitatẽ re-
plicat: ⁊ cachinnis ora diſſoluit: ⁊ aliqd profert turpitudinis: hic non
ocioſi ſermonis: ſed criminoſi reus tenebit̃. Sic ſic ergo ſapiẽs ſe habet:
⁊ obedit verbo Pauli dicentis Colſ. iiij. Sermo veſter ſemꝑ ſit ſale in
D gratia conditus: id eſt ſemꝑ gratus ⁊ vtilis. Qui bolũ vult ſumere: pri
us eũ tingit in ſalſam: vt ſapidior fiat. ⁊ tu cũ in os verbũ aſſumere vo-
lueris: intinge prius in ſalſam ſapientie ⁊ diſcretionis: cõſiderans ſi ſit
nõ nociuũ: boneſtũ ⁊ vtile. Si cõdire nouiſti pulmenta: cur nõ condire
nouiſti verba? Sed ſunt lingue fatuoꝝ: que ſal hoc diſcretionis capere
non poſſunt: ideo de facili putreſcũt: ⁊ ex hoc quaſi vermibus: id eſt ver
bis nociuis: inboneſtis ⁊ inutilibus: eas ſcaturire ⁊ ebullire contingit:
ita vt exiliant ⁊ ſerpant per totam mẽſam: vt plena fiant omnia verbis
detractorijs: irriſorijs ⁊ inboneſtis.
1 ¶ Secunda nola: nõ cõſiderare cui loquaris. Sapiens diligenter cõ
ſiderat: ſi ſtultus eſt cui loquendũ fuerit. ⁊ ſic parũ loquit̃: ſeruat illud
2 Eccĩ. xxij. Cũ ſtulto ne multũ loquaris: ⁊ cũ inſenſato ne abieris. Cõ
ſiderat ſi ꝓpter ſuã vtilitatẽ loquit̃: vtrũ cũ quo vult loqui ſit talis de cu
ius colloquio valeat ſibi vtilitas ꝑuenire. ⁊ ſic loquendũ erit ei: ſin aũt
3 potius erit cobibendũ. Conſidera ſi nõ ꝓpter tuã: ſed illius cũ q̃ loq̃ris
vtilitatẽ loquaris. Cõſidera inquã an ne ille cui loqueris ſit talis: q̃ tua
exbortatione nõ indigeat: ⁊ ſic cõtine: qꝛ ſapientẽ velle docere ſuperbia
eſt. Uel ſi indiget: tamẽ ita obſtinatus eſt in malo ⁊ amore ſeculi imbu
tus: ꝙ correptionẽ tuã nõ admittat: ⁊ ſic iterũ continendũ eſt. Uelle eñ
obſtinatũ corripere ſtultitia eſt. Dicit eñ Hugo de ſctõ Uicto. Sapi-
entes velle docere ſuperbia eſt: ⁊ obſtinatos corripere inſipientia: quia
iniurioſus eſt proximo qui meliori nõ exbibet reuerentiã: ⁊ iniurioſus
ſibi qui nõ emẽdat ſed ꝓuocat erga ſe inſipiẽtis veſaniã. Hec ille. Hoc
ego intelligo: niſi veſania inſipiẽtis vergeret in damnũ alioꝝ: ſi ab eius
N correptione ceſſaret̃. Jdeo p̃dicator ceſſare nõ debet: etiã ab obſtinatoꝝ.

correptione publica: dū ſua taciturnitas vergeret tn ſcandalū alioꝝ.
¶ Tertia nola eſt: nō conſiderare vbi loquaris. Sapiēs conſiderare
debet vbi loquat̃. Q: in diuinis ⁊ ſacris locis fabulas nō inducat: im 1
mo nō alia niſi oꝛationes fundere debemus: pſallere: canere ⁊ deū lau/
dare: in eo loco qui ad hoc deputatus eſt. Q ſed dicit fatuꝰ cū nola hac
bonū eſt quod loquoꝛ: nō mala ſed bona loquoꝛ: bona ſemino. Frater
nō eſt hic ager: videlicet choꝛus ⁊ eccleſia ad hoc deputatus: vt tales fa
be (die bonen) ſeminari illic debeant. Etiā bona tēpoꝛalia non hic expe
diri aut tractari debent. Si vis ſeminare (bonen) fabas: vade in alium 2
āgrū: in palatiū: ad loca ꝑ ꝓphanis deputata. Scđo conſidera ꝙ in
locis illis vbi de diſciplina eſt agendū: queſtiones aut cōtentiones ver
boꝛū nō ventiles: neq; in illis vbi de intelligentia diuinaꝝ ſcripturarū 3
tractandū eſt: exterioꝛa negocia admiſceas. Conſidera ne ea que plu/
ribus ſunt dicēda in occulto edas: nec ea que paucis ſunt reuelanda in
manifeſto ſtudeas pꝛopalare. Non ſic ſtultus: qui differentiā locoꝛum
non habet vbiq; blaterat: ſignū plane ſue ſtultitie eſt: ait Eccus. Stul
tus verba multiplicat: ſignum imbecillitatis. Hieronymus. Inter ca
nes qui infirmioꝛ eſt magis latrat.
¶ Quarta nola eſt: nō cōſiderare qñ. Stultus tempus nō obſeruat:
ſed ſapiens nouit: quia eſt tēpus loquēdi: eſt ⁊ tēpus tacendi. Et quādo
(inquis) eſt tempus tacendi? Tunc pꝛimo: ſi alius loqui incipit. ſed fa
tuus nō tacet etiā loquentibꝫ alijs: quales erāt de quibꝫ Job: Qui me Q
audiebāt nō expectabāt ſentētiā meā. Scđo eſt tēpus tacēdi: cū te mali
tioſis obſeſſum videris. Vñ Salomon. In auribus inſipientiū nō lo/
quaris: ne foꝛte deſpiciant doctrinā eloquij tui. Inſipientes appellat in
coꝛrigibiles ⁊ obſtinatos: quibꝫ deſipit quicq̄d dei eſt. Tertio eſt tp̄s
tacendi: qñ in conſoꝛtio ſenioꝝ ⁊ maioꝝ conuerſaris. Unde Eccus: In
medio magnatoꝝ loqui nō pꝛeſumas. Sic ſic ſapiens obſeruat tēpus
tacendi: ſed ⁊ loquendi tēpus obſeruat. Sapiēs em̄ eque cauet: vel ne ī
eo tp̄e qñ loq̄ debet ꝑ negligentiā ſileat: vel ne in omni tp̄e qñ loqui de/
cet ꝑ licentiā cōceſſam in multiloquiū cadat. Non ſic ſtultus obſeruat
tēpus: ideo quicq̄d etiā pulchꝛi dixerit turpe reddit̃. vnde Eccus: Ex
oꝛe fatui repꝛobabit̃ parabola: eo ꝙ nō dicit eam tempoꝛe ſuo.
¶ Quinta nola eſt: nō cōſiderare qualiter loquaris. Debet obſeruari
nedum quid loquamur: cui: vbi ⁊ qñ. ſed ⁊ modus in geſtu: ſono ⁊ ſigni
ficatione. Pꝛimo in geſtu: ſit geſtus tuus modeſtus: nō bꝛachiū pꝛoij/
cias: nec digitū extendas. Repꝛehendit em̄ Salomon apoſtatā q̄ digi/
to loquit̃. Scđo in ſono: ſit ſonus tuus in loquendo ſuauis: nō clamo
ſus: nō tumultuoſus: vt docet Seneca. Vox tua ſine clamoꝛe ſit: inceſ
ſus tuus ſine tumultu. Tertio in ſignificatione: ſit verbi tui ſignifica/
tio verax: nō ſophiſtica. qꝛ qui ſophiſtice loquit̃ odibilis eſt: vt dicit Ec
cleſiaſticus. Qualitas (ait Hugo) id eſt modus loquendi in tribus cō
ſtat: vt loq̄ntis geſtus ſit modeſtus ⁊ humilis: ſonus dimiſſus ⁊ ſuauis

P ſermo verax ⁊ dulcis. Modeſtiã debet habere geſtus loquentis: vt nec inoꝛdinate: nec impudice: nec turbulenter inter loquendũ membꝛa moueat. Neqꝫ oculoꝛũ nutibus: aut aliqua indecenti confirmatione: ſiue tranſfoꝛmatione vultus placorem ſui ſermonis imminuat. Sonus dimiſſus: ne in ſtrepitu ⁊ immoderata clamoſitate auditoꝛes aut terreat aut offendat. Sed ⁊ cum veritate neceſſe eſt: vt ſermo loquentis dulcedinem habeat: quia ſepe etiã veritas auditoꝛi amara efficitur: ſi aut ſine ratione: aut ſine delectatione contra eum proferat. Rogemus dñm.

Feria quinta poſt Oculi. xxij. Martij.

Stultorũ infinitus eſt numerus.Eccl'ſ.i. Euãgeliũ

V Iceſima turma ſtultoꝝ eſt inuenientiũ (Find narren) Uerum
ſunt in magna differẽtia:nõ eñi oẽs ſunt ſtulti. Primi ſunt
qui inueniunt lapides precioſos aut gẽmas aut ſimilia alia: q̄
in nullius vnq̃ bonis fuerũt:ſicut inuenta in littore maris: ⁊ illa reſti/
tuere nõ oportet. Secũdi inueniunt feras (wildpret) ſanas:liberas:
(fere prorſus:gantz wild wiltpret)animalia: volucres aut piſces. Nec
illas reſtituere oportet:q2 in nullius bonis ſunt:⁊ vadunt quo volunt.
Ideo naturali ratione capienti cõceduntᷣ:ſiue capiat in ſuo fundo:ſiue ĩ
alieno. licet is qui alienũ fundũ ingreditᷣ venandi aut aucupandi gratia
poſſit a dño fundi prohiberi ne ingrediatᷣ. Et eſt capientis q̃diu ſua cu
ſtodia coercetur:ſed in libertatẽ redditᷣ:qñ oculos effugit capientis. In
ſti.de re.di.§.fere. Et quid de dñis:qui ſubditis oculos eruunt feras
capientibus? Uide Gabriel.di.xv.quarti.q.v.cõcluſione.v. ⁊ in Poli Q
crato li.i.c.iiij. Tertij inueniũt feras vulneratas:ita vt capi poſſint.
Si beſtia fera ſit ita vulnerata vt capi poſſit:ſtatim eſſe intelligitᷣ vulne
rantis:dũ tñ eam perſequatᷣ. Q; ſi deſierit pſequi:deſinit illius eſſe: et
fit occupantis:niſi ſecus ſit de cõſuetudine: quia tũc ſtabitᷣ cõſuetudini
Similiter ſi eſſent capti in reti alieno:nõ credo q̃ ſint accipientis.ſcd̃m
glo.in l.in laqueũ.ff.de acqui.do.⁊ inſti.de.re.diui.§.ſinguloꝝ. Licet
rigor iuris videatᷣ velle q̃ ſint capiẽtis: ibidem ait Angelus. Quar
ti inueniunt feras ſilueſtres:ſed domeſticas. que ſunt fere naturaliter:
ſed accidentaliter manſuefacte (gezempt) bipedes ſiue volatiles: ſicut
pauones:columbas:apes in alueo. Huiuſmodi tamdiu ſunt poſſiden
tis q̃diu habent animum reuertendi. Sed ſi bis aufugiant:nec horis
debitis non impedite reuertuntur:fiunt capientis.quia conſuetudo in
ducitur per binum actum: ⁊ ſic nõ dicuntur habere animum reuertẽdi.
Uerũ ſi quis aucupet examen apũ in arboribꝫ cuiuſcũq3 ⁊ etiã fauũ:fur
tũ nõ cõmittit. licet dñs arboris poſſit ingredientẽ pҏibere:niſi examen
fuerit in ſuo alueo receptũ vel ipm̃ pſequatᷣ:ſicut de pauonibꝫ ⁊ colũbis
dicta.inſti.§.apũ ⁊ ſe. Quinti inueniũt feras ſilueſtres:domeſticas:
q̄drupedes:q̄les ſunt cerui ⁊ cuniculi:⁊ alie fere q̄ habẽt de ꝯſuetudine
ire ⁊ redire ad certũ locũ. De illis talis regula approbata eſt: vt eiꝰ vſq3
adeo eſſe intelligantᷣ q̃diu habeãt animũ reuertẽdi:⁊ nõ vltra:⁊ animũ
reuertẽdi videntᷣ deſinere habere:cũ reuertẽdi ꝯſuetudinẽ deſeruerint:di
cta inſti.§.ceruos. Si aũt ſunt incluſa in pratis vel in alijs locis:furtũ
cõmitteretᷣ. Et idem de piſcibus.ar.d.§.apum: ait Roſella. Sexti R
inueniũt animalia naturaliter domeſtica manſueta (gantz zam̃) vt gal
linas:anſeres:⁊ hmõi. Hec etiã ſi aliquo caſu turbata euolauerint: ⁊ a
cõſpectu dñi ſui effugerint:quocũq3 loco ſint dñi eſſe ſui intelliguntᷣ: et
qui animo lucrandi retinet:furtum cõmittit. et capiens ea tenetur re/
ſtituere:cum fructibus:puta ouis ⁊ huiuſmodi.§.gallinarum.d.inſti.

Septimi inueniunt terram(Land werd)inſula nata in mari eſt occupantis : in medio vero fluminis eſt cõmunis habentib9 pꝛedia iuxta flumen ex vtraqꝫ parte:ſi vero non eſt in medio eſt illius cuius eſt pꝛoximioꝛ. Ager vero a flumine diuiſo circumdatus remanet cuius erat:⁊ ſi flumen mutet alueum:pꝛimus alueus efficitur eoꝛum qui pꝛedia circa eum habent.et ſecundus alueus eſt publicus. Et ſi reuertitur ad pꝛimũ ſecundus alueus erit eoꝛum qui habent pꝛedia circa eum . Similiter ager inundat9 aqua ipſa recedente:remanet eius cui9 erat. Hec habenꝫ inſti.de re diui.§.inſula. Et ſic ſerua niſi conſuetudo ſit in cõtrarium vel ſtatutũ.ait Angelus. Octaui inueniunt theſaurũ.id eſt coadunationem rerũ mobilium abſconditam : quarũ ignoꝛanꝫ poſſeſſoꝛes ſeu dñi ꝓpter vetuſtatẽ temporis.inueniunt in quã in ſuo ſolo arte magica:diuinationibus vel alijs illicitis modis:⁊ theſaurus erit Fiſci. Roſella. Noni inueniunt theſaurũ in ſuo ſolo ſine talibus modis illicitis:⁊ eſt inuentoꝛis. Decimi inueniunt theſaurũ in ſolo alieno caſu foꝛtuito: et dimidius eſt inuentoꝛis ⁊ dimidius dñi loci . Undecimi inueniunt theſaurũ in ſolo alieno:data opera ſiue quia ſtudioſe queſiuit: ⁊ totus erit domini loci:etiam ſi cum voluntate dñi requireret. vt in Roſella
S dictione inuenta. Duodecimi inueniunt theſaurũ in loco ſacro vel religioſo caſu foꝛtuito:⁊ totus erit inuentoꝛis:ſm Glo. xxiiij.q.v.ſi quid inueniſti.ſed nõ eſt verũ ſm angelũ:ſed erit ſm diſtinctionẽ p̄dictam.vt expꝛeſſe patet in dicta inſti.§.theſauros . Tredecimi:inueniunt theſaurum in loco publico Fiſci vel ciuitatis:⁊ dimidius erit eius ⁊ dimidius Fiſci vel ciuitatis.§. theſauros. vbi ſupꝛa. Quartidecimi inueniunt aliqua que fuerũt de ꝓpinq̃ in dominio alicuius: ſed perdita incendio vel ruina : ⁊ tales tenenꝫ reſtituere. Quintidecimi inueniunt ãmiſſa per naufragiũ:tenenꝫ reſtituere . Habent grandẽ nolam quidã pꝛincipes:qui naufragos ſpoliant ⁊ afflictionẽ addunt afflicto:contra oẽm iuſtitiam neqꝫ conſuetudo eos excuſat. Sextidecimi inueniunt iactata in mare cauſa nauis alleuiande: ⁊ hi ſimiliter tenenꝫ reſtituere.

Decimiſeptimi inueniunt ligna in agris ſuis : ad quos ea vis fluminis impulit:tenentur ea nõ recipere:qꝛ ſimile pꝛioꝛi caſui.ſed denunciẽt dño:ꝙ tollat vel pꝛo derelicto habeat. vide in Roſella:furtum. §.xvij.

Decimioctaui inueniunt res habitas ꝓ derelictis : illas poſſunt vſucapere. Omnia enĩ que a.§.xiiij.incluſiue vſqꝫ huc dicta ſunt intelligũtur:niſi tales res haberenꝫ ꝓ derelictis:dic vt Angelus inuenta.⁊ Roſella.furtũ.§.xvi. Deciminoni inueniunt res alienas nõ habitas pꝛo derelictis:⁊ aſqꝫ recipiunt aĩo reſtituendi dño vero:⁊ illi nõ male faciũt: ſed ſint cauti ne arguantur furti. vide in ſũmiſtis . Sed nunquid teneꝫ quis leuare inuenta:an poſſit ſana cõſcientia pertranſire: Qꝫ nõ poſſit arguiꝫ qꝛ dicitur . Exod.xxiij . Si videris bouẽ aut aſinum fratris tui
T errantem.⁊ Deuter.xxij.ſimile habetur:cogita de ſolutione. Secundo inueniunt res ⁊ animo lucrandi eas recipiũt. hi ſunt pꝛincipales in hac

turba fatuoꝛum. Uere fatui: putant enim quia eis deus pꝛouiderit ⁊ di- 1
abolus eos decepit: ſcd̃m quod beatus Hieronymus aſſerit ſuper Le-
uiti. Et habet. xiiij. q. v. Multi ſine peccato putant eſſe: ſi alienũ qd̃ in
uenerint teneant ⁊ dicunt: Deus mihi dedit. Diſcant hoc peccatũ ſimi
le eſſe rapine: ſi quis inuenta non reddat. Mira fatuitas: putas quia 2
tibi liceat metere quod non ſeminaſti? Et quis queſo pecuniam hanc
ſeminauit: tu ne an alius? Si nõ tu: tu ergo cur metere niteris? Putas 3
inde te et tuos victuros: ⁊ panem vite inueniſſe: ⁊ inueniſti moꝛtem.
Accidit qꝫ tibi quod lupo ⁊ heremite de quo legimus: quia cũ in agro
theſaurum inueniſſet: exclamauit obſtupeſcens: eheu moꝛtem inueni. ⁊
vtiqꝫ quod ſibi animus pꝛeſagiebat inuenit. Quippe quod quidam ne
bulo illic pertranſiens cum audiſſet acceſſit ⁊ heremitam occidit: vt ſo-
lus totum theſaurum poſſideret: neqꝫ cũ heremita diuideret. Et lupus
inueniens baliſtam tenſam: coꝛdam cum rodere vellet: ſagitta pfoſſus
eſt. Gaudebat de inuento ⁊ moꝛtem ſenſit: vt legitur in parabolis anti-
quoꝛum pictis: ſicut habes in capitulo quarto. O non eſt moꝛtale 4
inuenta lucrifacere: non ignominioſum: neqꝫ peccatũ grande: non eſt tã
inhoneſtum inuenire ⁊ retinere: quale eſt furari ⁊ rapere. Audiſti Hie-
ronymũ de rapina: audi ⁊ Ambꝛoſium. Si quid inueniſti ⁊ non reddi
diſti rapuiſti: quantũ potuiſti feciſti: quia plus nõ inueniſti. qui alienũ V
negat: ſi poſſet ⁊ tolleret: deus coꝛ interrogat non manum. Sed quid
agam inquis? Hoc age. Si nouiſti cuius ſit res que non habetur pꝛo 5
derelicta: eidem reſtitue: aut eius heredibus ſi non viuit. Si neſcis cu-
ius ſit: fac denũcietur publice. ⁊ ſi poſt non comparet cuius ſit: eroga-
to ea in pauperes: eo modo ſicut alia vage reſtitutiõis. vel ſi tuipſe pau
per es: retinebis autoꝛitate epiſcopi vel tui cõfeſſoꝛis ſcd̃m Ray. ⁊ oꝛa
bis pꝛo illo cuius erat. Si vero pꝛobabiliter potes pſumere: quia do-
minus habebat eam pꝛo derelicta: ſic poteris vſu capere. l. ibidem. qd̃
ff. pꝛo dereli. Sed quomodo hoc: ⁊ quibus ſignis pꝛeſumi poſſit: vide
ſummiſtas. Sed parum de magnis faciunt conſcientiam: ſed de par-
uis inuentis. Sicut eques ille qui nucem baliſte inuenerat: de illa con
fitebatur quia non reſtituerat: ceterũ de rapinis ⁊ furtis nihil. Quod 6
facis fac citius frater: neqꝫ differas inuẽta reddere: quia periculũ gran-
de in dilatione: quia quanto magis differs: tanto difficilius reddis.
Igitur in nouitate reſtitue: ⁊ pueros tuos caſtiga ſi aliquid inuentum
attulerint: dic quod Thobias: Uidete ne furtiuus ſit. Si ſic feciſſet: 7
et inuenta non accepiſſet Achoꝛ non fuiſſet lapidatus. Joſue. vij. Re-
cita ſi placet. Cum igitur tot mala ex inuentoꝛum lucrifactione emer-
gant: merito ⁊ ſummopere eſt cauendum ab illa. Rogemus.

Feria ſexta poſt Oculi. xxiij. Martij.

Stultoꝛũ infinitus eſt numerus. Eccl's. i. Euãgeliũ

VIceſimaprima turma ſtultoꝝ eſt: correptoꝝ (Stroffnarren) q̄ corripiunt de his q̄ ipſimet faciūt. Qui p̄cipue in tria genera di/uiduntur. Primi ſunt qui leges cōdunt: ⁊ eas tranſgredientes puniunt: q̄s tñ ipſi minime obſeruant: de quibus ⁊ eoꝝ nolis ſuperius meminimus ab initio in ſcđa turma: de quorū numero fuit Quintus Lucius Stolon: apud Ualeriū: qui legem ſtatuit: ne quis Rome vltra quingenta iugera poſſideret. Ipſe tñ mille poſſederat: medietatem de=derat filio: ⁊ punitus fuit. Horum ſtultorū nolas quatit Cato. Patere legem quam tuleris. ⁊. ff. qđ quiſq; iur. in alium. Sed ve ve potētibꝫ: in/iuſtis iudicibꝫ: muſca manet in tela aranea: punit̄ ⁊ pungit̄ ab aranea:

ſcabro rumpit ꝛ ꝑuolat: q̇d multa: pauper vbiq̃ iacet: ſed dimitto illos.
Scḋi ſunt patresfamilias corripientes ſuã familiã de vitijs: quibus
tamen ipſi maxime affecti ſunt. Senior cancer docuit ꝛ corripuit iu-
niorẽ: q2 retrograde incederet. Rñdit junior vt eum p̃cederet: ꝛ ipſi eũ
iuxta modũ ſuũ ſequeretur. Senior p̃cedere dum vellet retrocedebat:
qḋ tñ in iuniore rep̃henderat. Sed ꝛ hos dimitto: q2 ad alios ꝓpero.
Tertij ſunt p̃dicatores: qui corripiũt alios de vicijs quibꝫ ipſi inuol-
uunt. De his loquor: quia principales ſunt in hac turma. Ipſos autem
ſeptem nolis dinoſcere poterimus. O non omnes nobis nolas recenſe-
bis: parces. Confiteor ꝛ quidẽ ingenue: quippe ꝙ hora iam pluſq̃ di-
midia ſit elapſa: ꝓpter euangelij ꝓlixitatem. atq̃ nihil deperibit de nolis
quin ſufficienter ſuperq̃ enumerent: quas ego intactas reliquero: ho-
die em̃ poſt prandium ꝛ precipue dominica die proximo futura: ꝛ ꝑ to-
tum circulũ anni: in ſingulis ſtubis ad conuiuia: he nole quantum ne-
ceſſe ꝛ pluſq̃ neceſſe fuerit quatient. Et omne qḋ defuerit ſupplebitur.
Ideo q̇ gratiã habent: poſſunt ſe illuc ꝯferre ꝛ illic audire cooperariq̃. y
ꝛ inde ꝯſequenter abſolutionẽ ꝛ remiſſionẽ p̃uaricationẽq̃ omniũ gra-
tiarũ ꝛ virtutũ. Sed ne obliuiſcamini fratres: cũ nolas has quaſſeritis
pellis eritiane poſt ianuã cũ nola ſite: quatenus cũ recenſitione nolarũ
etiam detractionibꝫ ꝛ meledictionibus pungatis canes: hoc eſt predi-
catores. Ceterum ſeptem nolas quas collegi aduertite.

¶ Prima nola: eſt imperitia. Suntq̇ mox poſt Grãmaticã ꝛ Dialecti Z
cã exiliunt in ſuggeſtum: ꝛ officio funguntur p̃dicationis: q̇ prius nunq̃
didicerunt neq̃ nomen Jeſu: neq̃ mandatorũ eius verbũ audierunt.
Mira (neſcio ſi miſeranda) talium preſumptio. O frater ſemꝑ fuiſti
ſurdus in nõ audiendo ſcripturas: quomõ nõ es ꝛ mutus cũ hec natu-
raliter reperiantur cõiuncta? Sedes ad iudicandũ in p̃dicationibꝫ ꝛ cõ
feſſionibus audiendis: ꝛ nondũ nouiſti quid ſit veritas o Pilate. Sed
dicax eſt inquis: fluunt verba: ꝛ quomõ poſſet eſſe ſine peritia? viſus eſt
mihi inquiunt: q2 p̃dicando ꝑualeat etiã doctiſſimos. Uis noſſe vnde
ſit. in veſica plena parum crepitant piſa: at vbi duo vł tria fuerint: maio
rem faciunt ſtrepitũ: ſicilli. Lege ſi placet beatũ Hieronymũ: credo ad
Oceanũ. ꝙ nihil facilius q̃ vilem plebeculã dicacitate ſeducere. Me-
mento o frater: q2 ſeminator es: ſemen em̃ verbum dei eſt: ait Chriſtus.
Noli ergo exire ad ſeminandũ priuſq̃ per ſtudium literarum aut ope-
rum habeas ſaccum ſeminibus repletum.

¶ Secũda nola eſt: intentio mala. Sunt q̇ ſua p̃dicatione q̃runt diui-
tias: delitias: honorẽ: famã: fauorẽ: ꝛ reliquas hmõi qualeſcũq̃ cõſola-
tiones. Itaq̃ intentio eoꝝ mala. Cogita o frater: q2 piſcator es: nõ mu-
ſcarũ ſed hominũ. Uenite poſt me faciã vos piſcatores hominũ: pctõꝝ:
animarũ: non diuitiarum beneficiorũ: prebendarũ: epiſcopatuũ: pecu-
niarũ: caſeorum ꝛc. Profecto non ſine pena. Iſaie. xix. Merebunt pi-
ſcatores: quando ſcilicet erunt: vbi erit fletus ꝛ ſtridor dentium.

A Tertia nola eſt: p̄dicare nō moꝛboꝝ curatiua. Medic⁹ es o frater et nō quoꝛūlibet ſed filioꝛum regis altiſſimi: vt quid ergo nō herbas verboꝝ et exemploꝛū inquirere curas: ſed vt contingit: ⁊ que moꝛbum parum reſpiciunt predicas: ſed fatuus es: ⁊ nolam habes.

¶ Quarta nola eſt: declinare terribilia. Sunt predicatoꝛes qui nihil terribile predicare volunt: ſed ſola ſuauia blandimenta. Fatue ignoꝛas qꝛ preco es ſummi regis: ⁊ diligenter ea pꝛopalare debes qualiacumqꝫ ſint concluſa in altiſſimo trinitatis conſilio: expꝛeſſa in literis ſacre ſcripture: vbi cōminationes grandiſſime continentur.

¶ Quinta nola eſt: ſola generalia nō pticularia p̄dicare. Neſcis qꝛ piſcatoꝛ es: fac rhete tuū non ſit nimis latū. Pꝛedicatio generalis eſt quaſi rhete nimis lata habens foꝛamina: per q̄ multi piſces euadunt. Specialis q̄ nitit̄ oēs tangere: eſt quaſi rhete artū qđ oēs quantū in ſe eſt capit. Non temere piſcatoꝛes illi deſcenderunt ⁊ reficiebant rhetia ſua ne aliq̄ euaderent. Lu. v. Viſum eſt mihi qꝛ p̄dicatoꝛes moderni ſimiles ſint piſcantib⁹ hamo: plane qui ſic piſcat̄: hamū in aliquē mittit neſciēs quē capiet niſi quē de⁹ dederit ⁊ aliqñ capit vllum: aliqñ nullū. ⁊ quādo plus capit nō capit niſi vnū. Clamando ergo tendis virgā lingue ⁊ hamū pꝛ̄icis neſciēs quē capias: niſi quē de⁹ dederit: ⁊ tñ aliqñ capis nullū ſicut nec illi. Lu. v. Tota nocte laboꝛātes nihil cepimus. Aliqñ foꝛte vnū: id eſt aliqñ paruū vel pauperē ⁊ nullū magnū: qꝛ ſicut magni piſces: vel ad hamū nō veniunt: vel ſi venerint illū oꝛe cape nolūt: vel ſi oꝛe illū acceperint ⁊ capi inceperint illū rumpunt: ⁊ euadūt manū piſcatoꝛis.

B Ita magni tyranni: diuites ⁊ potētes ⁊ magni piſcatoꝛes vel ad p̄dicationē nō veniūt: vel ſi venerint doꝛmiūt vel garrulant: ⁊ illam aure capere nolūt: vl̄ ſi acceperint ⁊ in aliquo cōpungi: ⁊ tangi coꝛde ceperint cito funiculū ⁊ hamū q̇ coꝛ tangit rumpūt: ad alias cogitatiōes cupiditatis vel carnalitatis ſe decernētes: ſed aliqñ manet in gutture ꝯſciētie hamus. ⁊ tunc currunt ad alios ꝯfeſſoꝛes ⁊ p̄dicatoꝛes: petētes ſibi hamū extrahi q̇ aliqñ decipiunt̄ ⁊ pſuadent̄ quia hamus nō ſit: foꝛmare ſibi cōſcientiā nō debeāt. Aliquādo autē manet hamus: beatus cui manet: vt ſic inde tandem trahatur ad litus eternitatis: ⁊ non in mari pereat. Ideo Iob. xi. Nunqđ capies leuiathan hamo? quaſi dicat non: ſed pꝛopter hoc nō eſt dimittendū: exemplo Pauli qui ait. Pꝛedicamus gentibus quidem ſtulticiam: iudeis autem ſcandalum.

¶ Sexta nola ē: nō allatrare magnates ſed eis parcere: neſcis o frater quia canis es paſtoꝛis illius q̇ ait: ego ſum paſtoꝛ bonus: vt quid ergo times ꝯtra lupos illos latrare qui diſpergere nituntur oues ⁊ rapere? lupos illos loquoꝛ magnos peccatoꝛes: q̇ alios ſeducūt: exemplo malo: publicis peccatis: quibus nemo dicere audet: cur hoc facis. quo fit: vt aliȷ̄ exemplo eoꝛum ad eadem perpetranda peccata animentur.

¶ Septima nola: ⁊ pꝛincipalis: docere multa ⁊ nō facere: Hac falſi p̄dicatoꝛes notant̄. nā ex operib⁹ eoꝝ cognoſcetis eos ait dñs. Ipſi debe-

rent eſſe imitatores Chriſti q̄ cepit facere ⁊ docere: ⁊ ſimiles gallo: qui
priuſq̄ cucurriat: ſe quatit alis ⁊ ꝑcutit: ſic ſic p̄dicator priuſq̄ cucur-
riat: ſermone ꝑcutiat ſe alis exercitij bonorū operū: ſed nō galli: iā excus C
rane. Rane q̄ toto merſe in luto ⁊ palude ſolo ore exerto in aciem co- 1
axant: ve nobis qui abſcorpti iacemus in luto voluptatum: ⁊ ore extra
aquas p̄dicam⁹ magnalia celeſtia: o fatue. Seminator ſeminans alijs 2
meſſem: ⁊ tu a fructus participatiōe ieiunas ⁊ ſine meſſe moreris fame:
longe aliter q̄ p̄dicatores primitiui apoſtoli: de quibꝫ in euāgelio audi-
ſti: ⁊ q̄ ſeminat ⁊ qui metit mercedē ⁊c̄. Quibus adhuc aſſimilabo ge- 3
neratiōnē hanc miſerā? nimirū apte cecis: ⁊ claudis: ſedentibus in exiti
bus viarū: qui de via tranſeuntes bene informant: per quā ipſi nō ince-
dunt: Jte dicentes: nō venite cōtra morē hodierne p̄dicatricis euange-
lice: Venite ⁊ videte inquit hominē qui mihi oīa dixit. Hi ſunt (ſi non 4
fallor) Heraldi: q̄ facta clamant armorū: aptos ad torneamenta diſcu-
tiunt ⁊ mittunt. Ceterū ipſi neq̄ arma aſſumunt virtutū: neq̄ ad tornea
menta exercitiorū virtutū accedunt. Cimbalū tinniens alios ad eccle- 5
ſiā ⁊ dei cultū inuitans: ipſum autē foris manens. Nouit hec cimbala:
magnus ille p̄dicator: Si linguis loquor angelorꝫ ⁊c̄. ſum velut es ſo-
nans aut cimbalū tinniens. Quid multa? Vox Jacob: manus autem
Eſau. Fabricatores arche virtutū in quibꝫ ſaluatur iuſtus Noe cum 6
ſuis: ipſi aūt pereunt. Ve mihi qui lucernam vos p̄cedens, verſam ad 7
vos a porto: vt videatis viā regni celorꝫ: ego autē ceſpito ꝑ foſſata cadens 8
in paludes. O monſtrū: lingua maxima magna loqui: ⁊ man⁹ remiſſa. D
Sunt (cū reuerentia loquor ⁊ erubeſcentia) nō modica. Sunt inquā in 9
die loquendo: exhortando: ⁊ p̄dicando Aquile ⁊ gryffones ad magnos 10
tyrannos volantes ⁊ armatos verborum telis in fronte ꝑcutientes. De
nocte ⁊ in priuato ſcabrones (Rotkefer) in peccatorꝫ ſtercoribus ſe de-
lectantes: ꝯtra illud beati Pauli: Nocte ⁊ die operantes p̄dicamus vo-
bis euangeliū. Utinā cū Paulo dicere ex ſententia quilibet poſſit ex p̄-
dicatoribꝫ: nō audeo aliquid loqui eorꝫ q̄ per me nō efficit Chriſtus. Et
cur nō audes: o Paule? ne ſi in aꝑto bona dixerim: in occulto autē mala
ab his qui hoc viderint deridear: vt aſinus ille: qui pelle leonina indu-
tus volebat exterrere dn̄m ſuū. Cui dominus: Te timerē: niſi aures ꝓ
minentes cernerē: Jdeo te ſicut prius ꝓ aſino habeo. Non audeo deinde
ne mihi improperet: q2 malus ſim citharedus: non citbariſans in ꝓpria
cithara: ſed in alienis penitentiā ⁊ bona opera p̄dicando: que per me nō
efficit Chriſtus: ſicut quidā prelati laute in priuato viuentes: dū in re-
fectorio cōuentus eſurit: in illis citharis: nō ſuis citbariſant. Jmprope-
retur deinde mihi q2 citharā non manibꝫ ſed lingua tangā. Non audeo
tandem: ne mihi improperet: quia verba mea ſint: ſicut carta ſine ſigil-
lo que in neceſſitate nihil valet neq̄ ei creditur. Quid eīm p̄dicatio ſine
opere aliud: q̄ carta ſine teſtibus ⁊ ſigillo? Fac predicator habeat carta E
tue p̄dicationis ſigillū bone operationis: ⁊ teſtes produc in publicum:

veſtitus: geſtus: aſpectus: deuotionis: orationis: humilitatis: occupationis: priuate locutionis: caſtitatis: ⁊ frugalitatis in eſca ⁊ potu: quatenus in ore iſtorũ teſtiũ ſtet omne verbũ. id eſt teſtimonio taliũ virtutũ: exemplo apl'orũ: q̄ virtute magna reddebant teſtimoniũ. Sit veſtitus tuus modeſtus ſimplex: maturitas in moribꝫ: ⁊ ſic de ceteris. vt oĩa fiant honeſte: ⁊ ſicut decet euangelij Jeſu p̄dicatorem. Rogemus.

Sabbato poſt Oculi. xxiiij. Martij.
Et erat vigilia annũciationis Marie.
Sapientia clamitat. Prouerb. viij. Euangelium.

Sermo.

Miramini quid ſibi velit nouū thema: h ſibi vult fratres qꝛ in
ſpeculo veſtro poſt viginti vnā turmas fatuoꝝ ponitᷣ figura:
⁊ capitulū de ſapientia: in quo fit exhoꝛtatio ſtultoꝝ: vt ſe ad
ſapientiā cōuertant. Ideo ⁊ de ſapientia ſumpſi thema. Sūt
fratres quidā adeo abſoꝛpti in delitijs hui⁹ mūdi: vt rapaciſſimo im-
petu fluminis voluptatū ⁊ ſenſualitatis trahantᷣ in mare amariſſimum
eterne dānationis: q inueterati ſunt in ſuis malitijs ⁊ habituati neqꝫ fa
ciē vertunt ad boneſtatē: vnde coꝛruerūt: vt reuertantᷣ: de illis factū eſt.
Ceterū alij ſunt: qui ex paſſione ⁊ tentatiōis vehementia ceciderūt: non-
dū habituati in malo: ⁊ tn̄ nauigio deſcendūt p fluuiū ſenſualitatis ad
mare moꝛtuū: tn̄ cū remoꝛſu vehementi nō habent pacē: ſed grunnit cō-
ſcientia intus ſicꝰ poꝛcellus a lupo raptus. Hi aliquādo vellēt reuerti: ⁊
tedet eos maloꝝ: vellent a ſtultitia abſolui. qrunt igitᷣ quo vertere ſe de-
beant: vt ſtultitiā excutiant que tam grauis eis eſt. Ad hos iuxta verbū
thematis: Clamitat ſapientia vt ad ſe veniant ⁊ a ſtulticia eos liberabit.
Et quid eſt inquis ſapientia? in ꝓpoſito capio eā ſicut Stoici: p collecti- F
one oīm virtutū. Sapientia eſt diſpoſitio aīe: per quā ſibi ſapiūt bona i
⁊ mala vt ſunt: bona vera ſapiūt: vere mala falſa bona nō ſapiūt. Sa-
pientia eſt diſpoſitio que rectificat aīe hominis palatū ſuū ſpūalem: in-
ſipiens hō carnalis habet infectū palatū: nō ſapiūt ei vera bona hoīs: ſꝫ
falſa bona: ea ſcꝫ q ſunt ſenſualitatis: voluptatis: crapulaꝝ ⁊ adulterioꝝ
lecti ſuaues: odoꝛes: tactus: balnea ⁊c̄. que ſunt bona ſenſualitatis. Itē
falſa bona diuitiarū ⁊ honoꝝ ſimiles aſino cui cardui ſapiunt pungen-
tes: quos pfert nuci muſcate. Sub ſentibꝫ eſſe delitias putant: vt aſin⁹
carduos. Sapiētia facit hoī ſapere vera bona. ⁊ q ſunt vera bona? act⁹
cōfoꝛmes recte rationi: illa ſunt bona hoīs inquantū homo: qꝛ homo eſt
hō inquantū rationalis. Cū igitᷣ hoī tales actus efficiuntᷣ ſapidi cōnatu-
rales: vt ita placeant ſicut pꝛius placuerant vanitates ⁊ voluptates: ſa-
piēs effectus eſt. Illa ergo diſpoſitio in aīa: q ſic ſanat affectū hominis
vt ei ſapiunt actus boni tales: ſapientia eſt. Hoc autē faciunt habitus
virtutum: quia ſignum acquiſiti habitus eſt: delectari operantem in
opere: diſcere ergo ſapientiam eſt diſcere virtutes. diſcere virtutes eſt
operari actus virtutum: operari actus virtutum: eſt operari actus qui
ſunt ſᷣm dictamē recte rationis: dum videlicet tibi ratio dictat iam co-
medendū: ⁊ tunc comedis: comendendum diſciplinate: ⁊ ſic facis: ceſ- G
ſandum eſt: ⁊ ceſſas: dictat iam tacendū ⁊ tunc taces. dictat loquendū
eſſe ⁊ loqueris. dictat eundum eſſe doꝛmitum ⁊ vadis. dictat iam ſur-
gendum eſſe ⁊ ſurgis ⁊c̄. Induc ad placitum pro erudictione populi: h
eſt ecce virtutes exercere: ſcilicet actus bonos facere: qui appellantᷣ ideo
virtuoſi: quia vel ex virtute iam acquiſita pꝛocedunt: vel ad virtutem
acquirendam diſponunt. Non ſolum enim habitus appellantur vir-
tutes: immo etiam actus ipſi qui fiunt recte virtutes appelllari ſolent.
Habes ecce quid ſit ſapientia in ꝓpoſito: ſcꝫ collectio virtutum: quas

a ſapore quem faciūt ſapientiā appellari puto: vide Guilbel. Pariſeñ.
Scio ꝙ ſunt ꝛ alie acceptiões: vna quā ponit ꝛ ꝓſequit᷑ Ariſtoteles in
Ethica ꝛ Metaphyſica ꝑ habitu intellectuali: alia ꝑ habitu infuſo ꝛc̄.
2 ſicut docet Holkot in ꝓlogo libri ſapiētie. Hec igit᷑ eſt ſapiētia: ad quā
diuertere debes. vt eam diſcas. Et cur ita? qꝛ tā multa de ea dicunt᷑ ꝙ
1 merito inquirenda. Ipſa eſt q̄ ad ſe cōuerſos ad vitā ꝑducit eternam:
auerſos ad mortē. Qui inuenerit me inueniet vitam ꝛ hauriet ſalutē a
dño: qui aūt in me peccauerit ledet animā ſuā: oēs q̄ me oderūt diligūt
2 mortē. Ipſa te nō derelinquet cū oīa te derelinquerint: deſcēdit cū iu/
ſto in foueā: ꝛ in vinculis nō dereliquit cū. Plane virtuoſus in oī ſtatu
aduerſitatis ꝛ ꝓſperitatis equaliter ſe habet: ſicut de q̄drato dicit Ari
ſto. qđ eque firmiter ſtat ſup̲ aſſe ſicut ſup̲ ſenario: exemplū in taxillo.
3 Et qñ querā inquis vt inueniam? Mane frater in iuuentute: noli expe
D ctare ad veſperā ſenectutis. Quis in ſenectute deſperare nō debeas: ſed
totis viribꝫ admiti: tñ difficilior erit tibi aggreſſus ꝙ̄ in iuuētute: quan
do nondū malis habitibꝫ quis imbutus eſt. Bonū eſt ꝙ̊ viro ſi ab ado
leſcentia portauerit iugū dñi. Audi q̄d dicat ſapiētia. Ego diligentes
me diligo: ꝛ qui mane vigilauerit ad me inueniet me: beatus homo q̄
audit me: ꝛ qui vigilat ad fores meas q̊tidie ꝛ obſeruat ad poſtes oſtij
4 mei. Prouer. viij. Nō pigeat te o frater laboris: p̄mio magnoꝝ bono
rū tibi recōpenſabit᷑ p̄cioſiori ꝙ̄ ſit oē argentū ꝛ aurū. Audi Sapiētē
Melior eſt ſapiētia cunctis opibus p̄cioſiſſimis: ꝛ omne deſiderabile
ei cōparari nō pōt. Prouer. viij. Et vere quidē: ipſa eñ ſola bonū verū
eſt hoīs: nō aūt diuitie: voluptates aut honores. melior ꝙ̊ cūctis opibꝫ
p̄cioſiſſimis. Quō eñ hec bona eſſent hoīs: cū cū nō ſatiēt: ſed crucient?
Nō verus ſunt anīe panis: ſed iuſtitia: ſm̄ Bernardū. Clamat Pſal/
miſta: Aruit cor meū: qꝛ oblitus ſum comedere panē meū. Arēt come/
dentes arenā: aerem: flāmā voluptatū: vanitatū aut diuitiaꝝ. qꝛ nō ſa/
tiant imo (vt dixi) cruciāt. Sentiūt hoc eſſe verū oēs hi q̊s cruciatus hi
premūt. Sed ꝛ quō eſſent hec vera bona hoīs q̄ hominē nō faciūt bonū
imo coīter reddūt malū: qđ albedo eſt facit habentē albū: ꝛ calor calidū
rubedo rubeū: ſic eſt qđ bonū eſt facit habentē bonū. Sed neq̧ diuitie:
neq̧ voluptates neq̧ honores faciūt habentē bonū: plures eñ mali eaſ
I dē habēt. Nō ꝙ̊ vera bona ſunt. Nouit hoc Byas ſapiēs: q̄ cū hoſtes de
uaſtarēt patriā ſuā ciueſq̧ fugerēt ꝛ bona tp̄alia ſecū aſportarēt. ꝛ eū vt
ſiliter faceret cōmonefacerēt. rñdit: Ita facio: oīa mea mecū habeo. Et
tñ poſt ſe multā reliquit ſuppellectilē: innuēs qꝛ ſua nō eſſent bona q̄ ei
fortuna auferre poſſet. Nemo ergo dū ſuppellectilē amittit dicat: qꝛ ſua
bona amiſerit: bona eñ nō ſunt: vt dictū ēſt. neq̧ ſua ſunt: ſola virtus:
ſola ſapiētia bonū humanū ſunt. Fuerat hoc dono vero ſapiētie mater
ſapiētie Maria (cuius hodie ꝓfeſta illuceſcūt) plena. Unde ꝛ de ea le/
gunt᷑ q̄ ſapiētie etiā eterne q̄ filius ſuus eſt attribuunt᷑. Prouer. viij. De
quo ꝛ gloriat᷑. Eſuriētes impleuit bonis: ꝛ diuites dimiſit inanes. bo/

nis ſcilicet veris:nõ falſis (Die bonen ſchmacken) eſurientibꝰ ſapientiã
⁊ eam querentibꝰ diligẽter. Nõ aũt diuitibus: quibꝰ illa bona (die bo-
nen) nõ ſapiunt: quadrageſimales em̃ ſunt: ſed falſa bona appetunt: va
nitates ⁊ inſanias falſas. His bonis (võ den bonẽ) robur accepit Su
ſanna (de qua hodie in epl'a) vt reſiſtere poſſet nequã illis ſenioribꝰ: vir
tus plane caſtitatis ⁊ charitatis dei eam ſuffultiebant: ne tentatione
vinceretur. Sed ⁊ q̃uis ad mortẽ ſententiata: liberauit eam tñ ſapientia:
qꝛ ꝑ ſapientẽ Danielẽ ſapiẽs Suſanna liberabatur. Si talibꝰ bonis ve-
ſci voluiſſet adultera: ⁊ honeſte: caſte virtuoſeqꝫ viuere: nõ in eas angu
ſtias ⁊ ignominiã deueniſſet in adulterio deprehenſa ⁊ corã oĩ populo
cõfuſa. Attamẽ qꝛ diluculo venit ad ſapientiã eternã Chriſtũ: q̃uis in-
uita ⁊ tracta: fuit ꝑ ſapientiã liberata ⁊ dimiſſa. Quid erit de volũtarie
accedentibꝰ? Nõ ſic nõ ſic: q̇ verã fugiunt ſapientiã: quibꝰ hec vera bona K
nõ ſapiunt: ſed ſolũ q̄ terrena: in quibꝰ ⁊ ſapiẽtes ſunt. tales ab ea nõ li-
berantur quã colũt ſapientiã. Sed hoc ſentient: qđ de aquila figuraliter
legimus. ꝙ cũ de viſu acutiſſimo ⁊ longa ꝓuidẽtia de preda ſe iactaret
corã paruula auicula: vt auis illa minima prudẽtiã ſuã in omnibꝰ plus
timeret ⁊ veneraretur: dixit ei vt dorſum ſuũ aſcendẽs in altũ ſecũ veniret
⁊ potentiã ſuã experiretur. Quã cũ ad altiſſimũ locũ duxiſſet: queſiuit
quid in terris videret. Rñdit ſe nihil videre determinatũ. Nonne (inq̇t
aquila) vides in aliq̇ loco vbi cibũ tuũ colligere vel predã cape poſſes?
Que rñdit ꝙ non. Cui aquila: Miſera modo apparet ſapiẽtia ⁊ ſciẽtia
tua: ⁊ potẽtia ⁊ claritas mea: qꝛ ego video ꝑdã meã pinguẽ. nã cadauer
ſub nobis ita clare video ꝙ intueor oẽs neruos ⁊ quicq̇d in eo latet: ⁊ il
lud ſtatim erit preda mea: ⁊ tu miſera fameſces. Aquila ṽo deſcendẽte
ad cadauer: auicula ſepẽ intrauit ꝓximã: vt videret finẽ. Et ecce auceps
q̇ ꝓ auibꝰ rapacibꝰ capiendis rete ſuũ iuxta cadauer occultauerat: illud
extendẽs aquilã inuoluit. Cui auicula improperãs aiebat: Nõ plus
valet mihi viſus meus ⁊ pauꝑtas mea: q̄ nullã vidit nec accepit predã:
q̃ꝫ viſus ⁊ potentia tua tibi miſerrima. Tu iactaſti te videre neruos et
quicq̇d in cadauere erat: quare ergo ſtultiſſima aucupẽ nõ videbas: nec
rete cauebas? Melius fuiſſet tibi ꝙ nihil de preda vidiſſes. Reſpicit
hec parabola ſapiẽtes huius mundi: q̄ credunt ſe oĩa videre: ꝑ ſuperbiã
elati in altũ volantes: ſuꝑ alios q̇s cõtemnũt ⁊ deſpiciũt euolãt in altũ:
cũ nolis tñ fatuitatũ ſuarum: quas quatiunt nolint velint: ſicqꝫ noſcuntur in
pedibus ſuorum affectuũ: in quibus habent nolas. Jactantes ſcire quic- L
quid in negocijs latet: ⁊ omnẽ viã ꝑ quã predã capere poſſunt ⁊ lucrari
diligenter intuentur. Sed miſeri diabolũ non vident qui eis inſidiatur: nec
peccati rete quo inuoluuntur ⁊ ad penas inferni ducuntur. quibus vtiqꝫ me
lius eſſet ꝙ ceci nihil circa huiuſmodi viderent. Siquidẽ fortaſſe (vt ait
ſaluator) ſi ceci eſſent peccatũ non haberent: nunc autẽ quia vident pec
catum eorum manet. Ecce ſapientia hec falſa mundi facit quod peccati
rete capiuntur et ab aucupe comprehenduntur diabolo in nouiſſimis.

Erit ⁊ tunc nimirum: ꝙ a paruis auiculis deridebunt. auiculis inquã illis quas hic deriſerant pauperes ⁊ cõtempſerant propter ſuã in mundanis rebus ſimplicitatem: deceperuntqꝫ. Forſitan dubitas: audi Sapientem teſtem. Tunc ſtabunt iuſti in magna conſtantia aduerſus eos qui ſe anguſtiauerunt. Sapientie. v. Improperantes ſcilicet ⁊ oſtendentes eis quomodo ſapientia huius mundi ſtultitia eſt apud deum. prima Corinth. iij. Et quomõ dicẽtes ſe eſſe ſapiẽtes ſtulti facti ſunt: Roma. i. Rogemus dominũ ⁊c̃.

Dominica quarta Letare.xxv.Martij.

Feſtum annunciationis.

Stultorum infinitus eſt numerus.Eccs.i.Euangeliū.

V Jceſimaſecunda turma eſt fortunatorum (Glück narren) Qui
gaudent irrationabiliter ſuper proſperis: aut triſtant ſuper ad/
uerſis euentibus. Et igitur cognoſcunt duabus nolis: ſcdm ꝙ
duo ſunt genera fortune: ſcilicet diſfortuniū ⁊ eufortuniū (Böß glück
vnd guot glück)
¶ Prima nola eſt: gaudere ſuper proſperitate temporaliū. Affixa eſt
hec nola in dextra aure: ⁊ ſub ſe habet nolas centū viginti ⁊ duas: ſcdm
ſcilicet multitudinem eorū fortuitorum de quibus ſolēt homines gau
dere. Quas nolas emere ſi volueris: vadito ad Franciſcum Petrar/ M
cham: ⁊ eas illic venales reperies in prima parte officine de remedijs
vtriuſqȝ fortune. Sed ais: Mira res: hos fatuos eſſe dicis q̄ gaudent
ſuper bona fortuna. Nunquid hodie dies eſt boni nuncij fortune maxi
me: qua nunciatū eſt per angelū Marie: quia eſſet mater dei futura:
et deus eſſet futurus homo? Quod magis eufortunium poterat eueni
re Marie: ⁊ quod toti generi humano? Nullū plane. Sed ⁊ hodie no/
uus incohat annus ſm computū romane curie: quo die incipiunt annū
M.cccc.xcviij. quē nos die circūciſionis incepimus. Nonne ſi gauiſi
fuerimus hodie: ſignum erit fatuitatis? Porro dominica eſt in media
quadrageſime: in qua per totum orbem in introitu miſſe canit Letare:
⁊ offertorium Letatus ſum in his que dicta ſunt mihi: ⁊ in euangelio
letum legitur cōuiuium factum a domino in deſerto: vbi eos pauit pa
nibus ⁊ piſcibus. Sed et in letitie ſignū papa circumfert hodie roſam:
et eam alicui principū donat ⁊ mittit. Eſt ne igitur ſignū ſtultitie gau/
dere ⁊ letari: ſe eccleſie conformando? Non frater. Ego de vanis: tu de
veris verba facis: digna ſunt hec gaudio ⁊ letitia: illa vero nō: quia va/
na. Sed quomodo vana? ⁊ de quibus loqueris fortuitis bonis? De il
lis de quibus regulariter ſe iactare ſolent. Sed inquis: Non puto va/ N
na de quibus gaudeo ⁊ exulto. Dic queſo que ſunt particularius: vt iu
dicare poſſimus ſi non digna nolis (ſchellmeſſig) Multa ſunt vt dixi/
ſti. Sed pauca recenſebo.
Gaudeo ⁊ de cōuiuijs glorior ⁊ lauta educatione: cū populo hodie ſe 1
dente in feno ꝑ turmas cētenas ⁊ quinquagenas vtiqȝ lautiſſime come
dentes: q2 piſces ⁊ panes ſapidiſſimos: ⁊ ego q̄tidie ſplendide ⁊ in cōui
uijs comedo. Nunq̄d ideo fatuus ſum ⁊ nolā habeo? vtiqȝ nolā. Quid
putas q2 lautiſſime educaris? Multū tibi hoc videt: ſed parū eſt: erit
qȝ mox nihil. An ideo magis tibi q̄ȝ duro agricole vermes parcēt? an ci
bo molliore veſceret auidiꝰ? Nō iocor tecū nec te terreo. Scis (etſi forte
diſſimules) te illi conuiuio ꝑparatā eſcā: ⁊ forte iam cene tēpus inſtare:

certe aũt iã longius abeſſe nõ poſſe. Nam ⁊ breuis eſt lux: famelicíqꝫ cõ
uiue: ⁊ que menſam inſtruit impigra: quid tibi nũc lauricie iſte ꝑfutur
2 ſint videris. Sed conuiuijs glorior: cõuiuijs vaco. Pulchrum tibi
ſtudium elegiſti: quid huic guſtui cõueniat: quid illi: quibus aut com
paſcenda fames ferculis aut irrritanda ſalſamentis. En preclaram vti
lemqꝫ philoſophie partem quis primus: quis ſecundus: ⁊ quis tertius
ingratum ſtomachum cibus premat. quis vini fumus cerebro gratio
res nebulas effundat: ſi non hec nola fatui: neſcio quid ſit nola.
3 Sed gaudis quia populus me amat: fauet: ⁊ honorat: ſicut turba ma
gna Chriſtum hodie honorauit quam pauit: ꝙ itaqꝫ populus me amat
exulto. Subſiſte paululum: mox oderit. Populus qui Chriſtum ho
norauit: mox eum morti tradidit. Si placet extenſius dicere: vide par
te prima Franciſcum capitulo. xciiij.
4 A principibus amor: ⁊ regum amicitias queſiui: roſam a Papa ac
D cipere merui: magnorum amicus ſum. Mira res: hominũ vera ami
citia rara eſt: tu tibi regum fingis amicitias quos fortune ſplendor tu
morqꝫ animi omnium imparium contemptores facit.
5 Uxorem habeo: virginem caſtam: pudicam: fecundam: piam: fidam:
formoſam: ⁊ facundam: etiam ſi cum angelo loqui deberet: ne dicam
Marie virgini ſimilem. Mirus auceps cornicem candidam inueni
ſti: ex Franciſco capitulo. lxv. adde que placuerint.
6 Filios procreauit mihi: nati filij: concepit. Mirum ꝙ non dicis al
tiſſimi filium qui erit magnus: nati ſunt tibi filij: geminatum malum
7 pondusqꝫ domeſticum. Cognata eſt Heliſabeth: habet amicos ⁊ ego
multos patrem ⁊ fratres: o nola. Nondum puto patrimonium diuiſi
ſtis: tunc erumpit iniquitas: igne aurum: auro animus probari ſolet:
magna ſepe que videtur pax paruillum auri ſi adhibeas: lis erit ⁊c̃. Ex
8 Franciſco dial. lxxxiiij. Et quid amplius: multa talia centum ⁊. xxij.
vt ſupra dixi. Sed in vnũ omnia congero: omnia ad voluntatem eue
niunt: celum pendet plenum viellis ⁊ nolis. Si fugarem fortunam per
anticam: per poſticam rediret: mihi euenit ſicut de Policrate legitur
apud Ualerium li. ſexto. ꝙ cũ omnia ei proſpere ſuccederent: proiecit
anulũ ſibi charum in mare: vt aliquid aduerſi ex eius pateretur caren
tia. Atqui piſcator non longe poſt piſcem grandem capiens: eundem
regi Policrati dono dedit: in quo cum exenteraretur: anulus hic fuit
repertus. Plane ſic mihi contigit: omnia ad nutum eueniunt ſicut illi
regi. Sed nunquid nouiſti: quid etiam illi regi in fine ꝯtigit: ⁊ quid cõ
tigit: Hoc qꝺ cruci fuit affixus et turpiſſima morte punitus. Sic ex
P trema gaudij occupat luctus. Noli frater gaudere de illis de qui
bus potius triſtandum eſt.

Gaudes de eo quod eſt certiſſimũ damnatiõis eterne ſignũ: cõtinuus
ſucceſſus rerum temporaliũ (ait Gregorius) eterne dominationis eſt
indicium. Exemplũ diues ille hoſpes de quo ſugit beat⁹ Ambroſius

notum omnibus. Et habes in ſpeculo tuo. Sed Auguſtinus allegatur falſo tamen. Gaudes: quia in nauicula ſedens: per fluuium voluptatū deſcendis in mare amarum ⁊ mortuū: nedum corporis ſed anime. o ꝙ horrendū ⁊ fatuū gaudiū hoc eſt. Gaudes de eo qđ te prorſus excecat: vt que grauia ſūt crimina minime noſcas: ſed omnia tibi leuia videntꝰ. Et cui cōparabo hominē in voluptate viuentē? ei qui trahit grauiſſimā ratem: etiam cōtra impetum aque: quam (ſi in terra iaceret) decem trahere nequirent. Sic in aquis delitiarū trahimus ratem grandem peccatorꝝ: que nobis facilis: tamen difficilima ⁊ grauiſſima apparebit: cum ad litus poſt mortem inuenti fuerimus. Tunc videbimus quia ponderoſius eſt peccatū vnum mortale ꝙ tota terra. ſiquidem hec hominem ad infernum ſupprimere nō poteſt: hoc autem mor. vide in ſūma predicantiū. S. v. xi. Noli te cōmittere fortune o frater: plane alias deciperis eo modo quo fur: de quo per ſimilitudinē legimus: quia cum attentaret nocte ad lunā furari: paterfamilias cū hoc intelligeret vxori ſecum in lecto cubanti ait: Dum ego iunior eſſem ſolebam dicere carmen. ad quod omnes qui erant in domo cum obdormirent: virtute eiuſdem carminis per radiū lune me dimittebam: que ⁊ ſuſtentabat me. Hoc audiens fur carmē quod audierat recitauit: inceperatq; hoſpes ficte ſtertere cum vxore: fur ergo ſentiens vt putabat carminis illius efficatiam attentabat etiam ſe per caminum ſuffultus radio demittere. quo facto cecidit ⁊ crura fregit deprehenſuſq; digna patiebatur. Sic ſic plane fiet tibi: qui fortune radiјs inniteris quibus aliјs ſe adiutos fuiſſe iactant. aut tu te poſſe facere fingis ⁊ ſomnias: vide in ſumma predicantiū S. iij. xiiij. Sed quid agam: peribo ne cum fortuna mea cum ſim ſine tribulatione? audi me: apprehendi diſciplinā (vt ait Dauid) ſi deus tibi nō infert: tu tibi inferto: quere tibi virgam. Caſtiga corpus ieiuniјs: vigiliјs: peregrinationibꝫ: ciliciјs ⁊c. Caſtiga res elemoſynis: caſtiga animū deo per orationem: meditationem ⁊c. Tibi per paſſionum repreſſionem proximo per cōpaſſionem: ſi tu non habes paſſionem: ⁊ per remiſſionē iniuriarum: profecto non parua hec afflictio. Rogemus. Q.

Feria ſecunda poſt Letare. xxvi. Martij.

Stultorum infinitus eſt numerus. Eccſ. i. Euangeliū

Vlceſimatertia turma eſt: Inutiliter ſolicitoꝝ (Soꝛg narrē) Di
co aūt notanter inutiliter: qꝛ ſunt q̇ nō ſunt fatui ⁊ tn̄ ſoliciti: qꝛ
nō inutiliter ſed vtiliter. Sūt ꝗ duplices ſoliciti. Primi ſoliciti
ſunt vtiliter: hi ſunt q̇ ſpecialē habēt ſolicitudinē circa deū: ſc ⁊ ꝓximū.
1 Circa deū ſoliciti ſunt: q̄tin⁹ cū ſemꝑ habeāt ꝑ oculis: ſcꝫ iuxta ei⁹ man
data oīa opa ſua exercētes: meditātes: ſed ⁊ oꝛantes. Itaqꝫ ſoliciti ſunt
ſtare in cōſpectu eius ſemꝑ: ſicut ſeruus ante dn̄m: quatin⁹ ad nutū ei⁹
R oīa fiant. Nō ſunt hi fatui: qꝛ potioꝛē partē ⁊ verū bonū qḋ deus req̇rit
ab homīe amplectunt. Michee. vi. Solicitū ſcꝫ ambulare cū deo tuo.

Ad hāc ſolicitudinē hoꝛtat̄ Paulus Roma.xij. Solicitudine nō pigri
ſpū feruentes dño ſeruiētes. Zelū hunc feruentē oſtendit Jeſus in euan
gelio hodie. Sunt ſoliciti circa ſeipſos: cauendo ab inſidijs diaboli in 2
ſtar auicule mādacātis ſemꝑ timidi ꝛ circūſpecti oculatiqꝫ: ꝛ cuſtod en-
do ſenſus ſuos ꝛ tēpus nō ꝑdēdo. Jubet̄ hoc Deut.iiij. Cuſtodi temet
ipſum ꝛ animā tuā ſolicite. Uadunt hi iuxta conſiliū ſapientis ad foꝛ-
micā: vt ſibi prouideāt in eſtate gratie dū ſol lucet ꝛ tēpus laboꝛis eſt: q̄
habeant in hieme moꝛtis ſcꝫ merita bonoꝝ operū (wer nit gablet ſo die
hrem zablet: Der laufft im winter mit einem ſeyl: vnd fragt hat yeman
haw ſeyl) Sunt ſoliciti erga pꝛoximū: eidē ſalutaria aīe adminiſtran- 3
tes: reputātes eos (quēadmodū ꝛ vere ſunt) mēbꝛa ſui coꝛpis. Et ideo
ſicut vnū membꝛū pꝛo alio ſolicitū eſt ad iuuandū: ſic ꝛ ipſi alter alteru
trū ſeruiūt: ſm qđ Apl's.i.Coꝛin.xij.docet. Jtē ad Ephe.iiij. Soliciti
ſeruare vnitatē ſpiritus in vinculo pacis. Hec ſolicitudo maxime ſpe-
ctat ad ꝓlatos. vt ꝑ ſubditis ſoliciteni̇̄: in ſpiritalibꝫ ꝓcipue ꝛ in tēpoꝛali
bus. Ue noſtre tēpeſtati: in qua nemo aīas ſed burſas curat (Nemo
der ſelen: aber der ſeckel) fere oēs: ꝛ nō aīe: niſi inquantū reſpicit burſaꝫ
Hoc eſt: vitia aīe nō coꝛrigunt̄: niſi vt burſa impleat̄. Roma.xij. Qui
ꝓeſt in ſolicitudine ꝛc.. Sic ꝛ pater circa filios. Sic Thobias cū filiꝰ
nō rediret: ꝓ eo ſolicitus erat. Sunt qui parū curant ſalutē familie ſue: S
ꝓcipue miniſtroꝝ ꝛ ancillaꝝ: etiā qui vident̄ deuoti: eia (dicūt) dimittā
coꝛrectionē eius alteri. Sed qđ: ſic ꝛ alius dicet: ꝛ tertius ꝛ quartus. q̄
fit vt a nullo erudiat̄: imo ſi a te qui videris reputatus coꝛreptus nō fu
erit: ſed diſſimulāter ꝓteritus: nunq̄ꝫ alioꝝ minus reputatoꝝ diſciplinā
recipiet. Mox eīm dicet dū coꝛripit̄: Apud alios ſeruiui ꝓbioꝛes q̄ ta-
cuerunt: ꝛ me ſuꝑ his nō coꝛripuerūt: ſi iniuſtū fuiſſet qđ facio nō diſſi-
mulaſſent. Ecce quid tua puſillanimis taciturnitas effecerit mali. Rur
ſus hec ſolicitudo reſpicit cōiuges: q̄ alterutrū debēt eſſe ſoliciti ꝓ inui
cē.i.Coꝛinth.viij. Qui aūt cū vxoꝛe: ſolicitus eſt quō placeat vxoꝛi: et
ecōuerſo. Sic ꝛ matrona ſolicita ſit de ꝓuiſione neceſſarioꝝ. Unde et
dñs dixit Marthe: Martha ſolicita es. Jn q̄ nō de ſolicitudine repꝛe
hendit̄: ſed de turbatione ꝛ murmuratione. Luce.x. Ecce ſolicitos ſpiri
taliter: nō vtiqꝫ fatuos: imo etiā tēpoꝛalia nō negligūt: etenī ꝛ de illis ꝓ-
uident ꝛ ſolicitant̄: ſed nō ſtulte quēadmodū poſt dicet̄: ſed pꝛudenter:
humane ꝛ rationabiliter. Tēpoꝛalia pꝛocurant tanq̄ꝫ media ad ſpirita
lia: ꝛ in pꝛocurādo nō recedūt vt negligāt ſpiritalia. Laboꝛē exercēt: ſo-
licitudinē vitant. nō ſunt imoderate ſoliciti: ſed obediunt Aplo: Uolo
vos ſine ſolicitudine eſſe: ſcꝫ immoderata. Ecce pꝛimi ſoliciti. Sūt ſo
liciti inutiliter: q̄ ſunt de hac fatuoꝝ turma. Et dinoſci pñt nolis ſeptē.
¶ Pꝛima nola eſt: ſolicitari de tempoꝛaliū acquiſitione: in eis finē cō-
ſtituendo vltimū. Sunt qui circa tēpoꝛalia q̄renda multū laboꝛāt men
te ꝛ coꝛpe: ꝛ in eis finē conſtituunt vltimū: ipſa ſcilicet tempoꝛalia plus
amando q̄ꝫ ſalutē ꝓpꝛiam. Hec eſt ſolicitudo peſſima: de qua Eccs.iij.

E Peccatori dedit deus afflictionē ⁊ curā ſupfluā. Et hec eſt vana ⁊ caſſa ſolicitudo: nimirū quia nō conſequitur quod querit. Similis potius aranee que ſe euiſcerat ad faciendū ſubtiles telas pro muſcis capiēdis: que tamen de facili deſtruunt. Et hic mentem euacuat omni vigore ſapientie ⁊ iuſtitie: ad cognoſcēdū ſubtiles vias: ad decipiendū incautos ſed ipſe ab hominibus vel a diuino ſaltem iudicio attéritur.

¶ Secunda nola eſt: ſolicitari nimis de tēporalibꝫ. Sunt qui nō ſtatuunt finē in eis: ſed volunt habere ꝓ medijs: ſed circa acquiſitionem taliū nimis ſolicitant: ita ſcʒ ꝙ a neceſſarijs ad ſalutem retrahunt: ea ſcʒ omittendo. Ut lucret omittit ſeruare feſta: ieiunia: miſſas: cōfiteri: cōmunicare: ꝑcepta ab eccleſia. Hec eſt illa ſolicitudo: de qua dn̄s dicit: Solicitudo huius ſeculi ſuffocat verbū ſcʒ auditū vel inſpiratū: ne fructificet in mente. Uerū ſi quis ex nimia ſolicitudine ad temporalia non omittit ſpiritalia ad ſalutē neceſſaria: ſed diminuit in deuotione ⁊ tepeſcit a feruore debito: veniale erit: lignum fenum: ſtipula.

¶ Tertia nola eſt ſolicitari circa crimina facienda. Sunt qui in aliquibus criminibus diligentē curā ⁊ feſtinā adhibent ad perpetrandū: quēadmodū mulieres ſolicite ad ſe ornandū: multū ponētes de tp̄e ⁊ diligentia: ⁊ guloſi ad preparandū cibos: ⁊ ambitioſi ad honores procurandos: ⁊ huiuſmodi. De hac nola intelligit illud Prouerb. xi. Expectatio ſolicitoꝝ ſcilicet ad malum peribit.

¶ Quarta nola eſt ſolicitari circa ardua altiſſima ⁊ impoſſibilia. Solicitus erat Alexander totū ſibi ſubiugare orbē: ⁊ neqꝫ ſibi ſufficere putabat. Nā cū Caliſthenē audiret dicentē q̄ eſſet opinio quorundā: quia ꝑter hūc mundū eſſent etiā alij mūdi: O he inq̄t: nōdū hūc deuici quēadmodū alios deuincam. Extendebat animus ſuus ad etiā alios deuincendū. Sed q̇d cui nō ſuffecerat hic mundus: tandē poſt mortē cōtētus fuit ſpacio terre ⁊ ſepulchro ſeptē pedū. Talis eſt fatuitas magna: tā vehemēter ad vanitatē niti: q̄ oia ſunt trāſitoria ⁊ ad momentū apparētia. Quā vanitatē ⁊ fatuitatē expreſſerunt greci: romani ⁊ chriſtiani. Ecce mos grecoꝝ fuiſſe legit: ꝙ mox poſteaqꝫ eorū imꝑator eſſet electus: accedebant marmoꝝ ceſores varia genera marmoꝝ deferentes: ⁊ ab impatore q̄rebāt: de q̄ marmore ſibi vellet extrui ſepulchrū: quatin⁹ eū exterrerēt ne nimiū de gloria trāſitoria tumeſceret. Sic ⁊ in triūpho Rome: de q̄ Iſido. li. xviij. ſcribit: ca. ij. Is q̄ circūferebat in triūphali curru aureo cū ſceptro: lictore cōtingebat aliq̄n q̄ eū ſeq̄bat: quatin⁹ inde humiliaret: ⁊ cogitaret lictorē poſſe fieri dn̄m ſuū. Plane ⁊ ep̄s Herbipolen̄. introducit in laneis nudus pedes ⁊ caput cū fune cinctus inſtar furis. Sic ſic pape in coronatione ſua dicit is q̄ floccū incenſum iactat i aerē

K Pater ſancte ſic tranſit gloria mundi. Et vere ſic tranſit. Quid eīn eſt gloria hoim̄? Caro: fenum: ⁊ ſicut flos agri gloria eius. Iſaie. xl. Fenū ſimplices homines: flores hoies glorioſi: ⁊ vterqꝫ cadit. Quid dixi gloriā eſſe florem: ſtercus ⁊ vermis eſt. i. Macha. ij. Utiqꝫ multoꝝ glo

ria hec eſt: deferre ſericas veſtes: profecto ſtercus vermium.

¶ Quinta nola ē: ſolicitari erga vilia ꝛ minima. Sūt q̄ maximā habēt ſolicitudinē: ꝛ nocte tota iacent vt putāt in ꝯſilijs: inſtar Imꝑatoris til lingenſis fatui (de quo infra) xvi. lrā. S. miraqꝫ ꝓponunt ꝛ ſolicitudinē gerunt de mltis ꝛ ſe fatigāt vilibꝫ. Et tandē cū inquirit̃ qd ſoliciti fue- rint: eſt qꝛ anſeres nudi pedes incedunt. Similes ſunt eis qui minima domꝰ ſue maxima ſolicitudine diſquirūt: ꝛ proh pudor etiā plati ꝛ epi (ſi ſctō Bernardo ad Eugeniū credit̃) hac ſtulticia tenent̃: qui de nūero panū cū ſuis economis rationē faciunt. Ceterū de numero aīarū nemo mentionē facit. Et quidē ſic eſt vt p̄dixi: qꝛ de animabꝫ nulla cura ꝓpter ſe: ſi quando de eis fit mentio hoc eſt propter cōnexam burſam.

¶ Sexta nola ē: ſolicitari de alienis ꝛ ipertinētibꝫ ad ſe. De illis loq̇r q̄ ſua negligūt ꝛ cū alioꝝ negotijs ſe occupant. Nō em̄ loquor q̄s chari- tas vrget ad fraternū ꝓfectū ꝛ ſubſidiū in tribulationibꝫ de quibꝫ prius dictū eſt; ſed quos potius curioſitas titillat: ꝛ in cōſideratio ſuoꝝ defe- ctuū. Uel ſi zelus cos vrget: nō eſt tn̄ ſm ſcientiā: qui volūt oia planare ꝛ oēs vicos expurgare. Supra vires tuas eſt frat; eget freno hic zelus: ordinauit in me charitatē: ait Canticorū ſponſa. Ordinatiſſime vtiqꝫ y charitas: q̄ tantū ſe intromittit de alioꝝ negotijs quantū expedit ꝛ exi- git dictamē recte rationis. Rn̄det aliqn̄: qd ad me de his q̄ foris ſūt: Et illud Terentiani Senis: aliena cur curas: que ad te nihil attinent:

¶ Septima nola eſt: ſolicitari de futuris ex diffidentia. Sūt q̄ timo- rē habēt inordinatū: putantes qꝛ ſi facerēt illa que p̄cepit eis deꝰ: ꝛ fa- ciendo qd in ſe eſt: nō omittēdo curā ſalutis aīe ſue: deꝰ eis nō ꝓuideret. Plane fatui magni. Dic qd hoc eſt: deꝰ tibi maiora p̄ſtitit aīam ꝛ cor- pus ſine tua ſolicitudine: ꝛ heſitas qꝛ minora p̄ſtabit: ſi feceris ſuā vo- luntatē p̄ſtabit inquā amictū ꝛ victū: tm̄ quantū iudicabit tibi expedire: ſ̄uis nō quantū ſtulte appetis. O inquis: ſedeas ibi quouſqꝫ aſſa colū- ba inuolet ori tuo. Nō dico de columba: ſed de pane quotidiano tibi ne ceſſario. Neqꝫ dico tibi: ſedeas ibi: ſꝫ nō habeas ſupfluā ſolicitudinē te neceſſarijs ad ſalutē impedientē laborē exerce: vitato ſolicitudinē talē. Audi amplius: deꝰ minoribꝫ reꝓuidet ſine eoꝝ ſolicitudine auibus et lilijs agri: veſtit ea ꝛ paſcit: ꝛ times tu q̄ pluris es illis qꝛ te nō paſcet ꝛ veſtiet: ſi humana vtaris ſolicitudine ꝛ feceris p̄cepta ſua: Auem beſtiā curat: ꝛ filiū negligit: Nō eſt hec opinio filij de patre ꝛ Chriſtiani hoīs de chriſto: animus eſt hic gentilis nō credētis ꝓuiſionē dei: ideo ipſemet tibi nitit̃ facere ꝓuiſionē. Excute hanc ſtultitiā: abijce hanc gentilē diffi z dentiā: ꝛ cōfide patri ad quē iugiter ꝛ quotidie clamas: Pater noſter q̄ es in celis. Nō impotēs eſt: nō durus eſt: nō ignorās eſt: nouit neceſſita tē noſtrā: amat nos: vult ſuccurrere: omnipotēs eſt: pōt ſubuenire. Cur ergo heſitas: Plane nō alia cauſa: quia parua fides in te eſt ſup eiꝰ vel potētia vel bonitate vel ſapientia. ſi em̄ horū in te eſſet viuax fides: mi- nime timeres. Adauge nobis dn̄e fidem: ſic clama. Rogemus.

Mutuantium

Feria tertia poſt Letare.xxvij.Martij.
Stultorum infinitus eſt numerus.Eccs.i.Euangeliũ.

Vicesimaquarta turma ſtultoꝝ Mutuantium (Borg narren) Apte ſequit᷑ hec turba precedentẽ: Illi nimiam curam: hi nullã habent. Dinoſcuntur autẽ ſtulti hi duabus nolis: ſcdm quod duo ſunt genera debitoꝝ: ſcilicet pecunialiũ ⁊ peccaminalium.

¶ Prima igit᷑ nola eſt debita pecunialia contrahere (Gelt oder ander zeytlich guot vff borg vffnemen) Sũt q̇ debita multa cõtrahere nõ cu-

rant ꝑ mutua: dummodo ad ſoluendū cito non cogantur: cōuiuantur:
luxuriant(praſſen:füllen) ſuperbiunt: ⁊ inter cōuiuandū cantant (Lok
vöglin ſorgen) ⁊ (Er bindt die ſchuoch mit baſten der die zech bezalen
muoß) ſicqȝ cū bonis alioꝝ ſuperbiūt ⁊ luxuriant. Noti ſūt hoꝝ mores
nec opus eſt diffuſius eos deſcribere. Maiorē inquiūt ſolicitudinem
habebit creditor quēadmodū ſoluat: ꝙ̄ ego quō ſoluā. Et tñ ſine ſolici/
tudine nō ſunt ⁊ miſeria: vt puto: niſi ſint oīs honeſtatis expertes. Ali⸗
qñ ſuꝑ hoc angit cor ei⁹ q̇ hmōi cogitat obligationē. Moleſtiſſima eſt
vox creditoꝝ poſtulantiū: vt Boeti⁹ in de diſciplina ſcolarium dicit. B
Cogit eos aut impellit voluptas quā querūt: vt multa mutuent: q̄ tñ ſe 2
ro aut nunꝙ̄ ſoluūt: quatinus delitias habere poſſint: ſed cōtrariū cre⸗
bro accidit. Quippe ꝙ ſempꝛ cogunt deteriora recipere ſuꝑ credētia tali
ꝙ̄ ſi prōpta emerēt pecunia. quicq̇d acidū: mucidū: pendulū: rancidum
aut alio infectū ſapore: ideo eis cedit. Equū recipit (vnd überſicht gall
vnd überbein) dū ad credentiā ſibi dat: ⁊ ꝓ duplici pecunia recipe cogit
Sed eſto hec nō curent: timor tñ ⁊ erubeſcētia ipſos frequētius ꝑmit: 3
ſi qñ in publicū eū ꝓdire cōtigerit: timet ſibi obuiū futurū creditorē. qđ
ſi factū fuerit: aut declinabit viam: aut rubore ſuffundit facies: ⁊ in quē
angulū debeat reſpicere ignorat. Nō deerūt tūc multa pctā in q̄ cadet 4
mendatia ingeminat: ſpondēs ſe daturū: ⁊ quēadmodū ille pecuniā ſibi
ſit allaturus de qua ſolutionē faciet. Quid multa? mendaciū mēdatio
adijcit: ⁊ inſtar fornicū vnū ſuꝑ alterū cōcamerādo extruit: multaqȝ in
creditoris fraudē excogitat: cū tñ obliget cito ſoluere: etiā vſqȝ ad ceſſio
nē bonoꝝ: niſi cū cōſenſu creditoris differat. De furtis: ludis ⁊ ceteris 5
vitijs taceo: quib⁹ nitit acquirere vnde ſoluat: ꝑ ludos ⁊ crapulas in de
bita trudit: ⁊ ꝑ ludos ſe eripere nitit. hui⁹ rei cauſa ſunt: cōuiuia illa q̄/
tidiana ſtubaꝝ: oīm maloꝝ vtriqȝ ſentine. Et peiora hoꝝ ꝓdeunt: q̄ lex 6
meminit. ff. ad ſenatuſcōſultū Macedonianū. l. i. vbi vſurario q̇ appel
lat Macedo ꝓhibet dari actio ⁊ petitio cōtra filiūfamilias: cui es mu/
tuauit ſoluendū poſt mortē patris. Recte quidē. ne det ꝑ hoc occaſio fi
lijſfamilias machinari in mortē patris. Utinā ⁊ hoc ſeruaret ī politijs
cōtra eos q̇ iuuenib⁹ pecuniā mutuant ſuꝑ paterna hereditate: aut alijs
ſimilib⁹ cauſis. Et quis mala oīa enumeraret: q̄ ex his mutuis ad cre 7
dentiā emergunt? Ingratitudo cōtra eos qui mutuauerunt: qui dū de
bitū poſcūt efficiūt odioſi debitorib⁹. Sterilitas demqȝ debitoꝝ (Sie
mögent niemer begrünen oder vff grienen zweig kōmen) ꝙ̄diu debita
manent. Sempꝛ ſunt vno anno imature geniti: q2 manius. Quicq̇d lu
crant (iſt alles vorgeſſen brot) Nimirū tedebit eos oīs laboris: cū ſciāt
nihil ſibi euenturū: ſed oīa creditorib⁹ ꝑſtanda. ſi tñ tam felices ſunt: vt
illib⁹ tradant: ⁊ nō turpiter ⁊ luxurioſe abſumant debitis manentib⁹.
Sed quid? nunquid quia differunt ſoluere deobligant? Nō profecto: 8
tempus vorax nullā deuorat metam: veniet hora ⁊ dies: ⁊ tunc ſolues.
Si ſoluere nō habes in ere: ſolues in ſuppellectili alia. Si neqȝ ita: ſol/

ues in corpe ꝛ honoꝛe: omnibꝫ efficieris infamis. O quot dominia ma
E gni ſtatus ꝛ ambitioſi hoc modo ſubruti ſunt ꝛ ſubruent̃. Uidemꝰ hoc
in quibuſdã magni noĩs mercatoꝛibꝫ: ſed ꝛ nobilibꝫ. Egyptĳ frumenta
a Joſeph receperunt: ꝛ tñ tandẽ ſoluere coacti: in ſeruitutẽ Pharaonis
9 multi redacti ſunt. Quid ǧ faciã? Hoc qꝺ ſapiẽs docet Prouer. vi. Fi
li mi ſi ſpoponderis ꝓ amico tuo: defixiſti apud extraneũ manũ tuã: illa
queatus es verbis oꝛis tui ꝛ captus ꝓꝛĳs ſermonibꝫ. Fac ǧ qꝺ dico ti
bi fili mi: ꝛ teipm̃ libera: qꝛ incidiſti in manũ ꝓximi tui. Diſcurre: feſti
na: ſuſcita amicũ tuũ: ne dederis ſomnũ oculis tuis nec doꝛmitẽt palpe
bꝛe tue. Eruere q̃ſi damula de manu: ꝛ quaſi auis de inſidĳs. Hec con
ſulit ſapiẽs fideiuſſoꝛi. Itidẽ ꝛ tu debitoꝛ efficias. Si factꝰ es debitoꝛ
alicuiꝰ: curato vt de obligatione ꝑ ſolutionẽ debiti abſoluas: ꝓpter cau
ſas iã ſupꝛa enumeratas. Sed ꝛ feſtinãter hoc facito: ꝛ elabere vt damu
la (als ein wyſel) vel capꝛeolus ſm̃ quoſdã. Et tm̃ de pꝛima nola.

¶ Secũda nola eſt coaceruare debita peccaminalia. i. pctã. Sũt q̃ de
die in diẽ peccãt: ꝛ pctã pctis addẽtes cumulãt a pueritia: iuuẽta: virili:
ꝛ vſqꝫ in ſenectã ꝛ ſeniũ abutentes bonitate ꝛ dei longanimitate. Sed
ais: Sũt ne pctã debita? debet ne nobis aliquis ea? aut ea nos alĳs de
bemus? vel debẽt ne nobis ineſſe? Rñdeo q ꝓpter nullã illoꝝ dicunt̃ de
bita: ſed qꝛ nos efficiũt debitoꝛes penaꝝ. Quicũqꝫ em̃ peccat cõtra deũ
reus efficitur pene infernalis: quã obligat̃ ſoluere niſi a p̃ctõ abſoluat̃.
Sunt igit̃ pctã non foꝛmaliter: ſed hoc mõ effectiue debita. Illa inquã
multi accumulãt ſupꝛa ſe: qꝛ deus illoꝝ ſolutionẽ poſtulare differt. O
D (dicũt) deus bonus eſt: nihil poſtulat. O fatue: quoties inſuſurrat tibi
in aurẽ: Redde qꝺ debes. Tu aũt rñdes: aut nihil vel ad maximũ cras
agam penitentiã: habe patientiã: ꝛ oĩa reddã tibi. Et ecce patientiã ha
bet tecũ: ꝛ habuit iam multis annis: ꝛ adhuc ei ſolutionẽ ꝑ penitẽtiã nõ
facis debitoꝝ. Sed diuitias bonitatis eius ꝛ patiẽtie cõtemnis. Igno
ras qm̃ benignitas dei ad penitentiã te adducit: ſm aũt duritiã tuã et
impenitẽs coꝛ theſaurizas tibi irã in die ire ꝛ reuelationis iuſti iudicĳ:
ad Ro. ĳ. Uere iuſti iudicĳ: ſed ſeueriſſimi. Puraſne qꝛ differt punire
ideo nõ puniet? Falleris: imo qꝛ differt ſeueriſſime puniet: inſtar diu ꝛ
longe trahẽtis arcũ: qui quãto ſerius telũ emittit tractu remoꝛatꝰ: tãto
ꝓfundius telũ infigit ꝛ foꝛtius ꝑcutit. Lento q̃dẽ gradu (ait Ualerius)
ad vindictã diuina ꝓcedit ira: tarditatẽqꝫ ſupplicĳ grauitate cõpenſat.
Noli ergo o frater: dũ ad aurẽ poſtulat a te dñs: vt ſoluas debita. Noli
aurẽ auertere: noli iterũ dñm repellere dicẽs: Expecta reexpecta: manda
remanda. Sed mox incipias debitũ ſoluere: noli differre in ſenectã et
ſeniũ: vt ſil̃is fias ſtulto illi de q̃ ꝑ ſil̃itudinẽ dicit̃: qꝛ q̃tuoꝛ habuit eq̃s
(grömelin) quoꝝ vnꝰ fuit debilis: totqꝫ ſarcinas habuit cuilibet aptas:
ipſe autẽ oẽs quatuoꝛ ſarcinas debilioꝛi (dẽ grõmelin) impoſuit: alios
foꝛtioꝛes dimittens liberos ꝛ exoneratos griſellũ antecedere: ſequentẽ
aũt ſtimulis acriter vꝛgebat. Nimirum reſpicit hec ſil̃itudo ꝛ parabola

eos q̄ cumulāt pctā ⁊ penitentiā ꝓ eis agere nitunt̄ in ſenecta. Ecce tu fatuus es ille. Equi quatuor ſunt q̄tuor etates: primus equ⁹ eſt pueritia a decimo vſq; ad viceſimū annū: ſecūdus iuuēta a triceſimo vſq; ad q̄ddrageſimū: tertius virilitas vſq; ad ſexageſimū annū: quartus ſenecta. Habet quilibet equus ſua onera penitētie portanda ꝓ pctis q̄ cōmittit ſed nullus ſuffert ⁊ ad ſenectā reſeruat (Das grömelin ſols als tragen) Parcis tibi in pueritia: onus penitētie tibi debitū nō portas: nihil vis ieiunare ⁊c. neq; mater ſinit hoc fieri. O he (inq̄t) puer eſt: expecta q̄uſq; ꝑfecte creuerit. Itaq; excutit brunellus (brünlin) onus a ſe. Secundus equus iuuēta: ⁊ neq; hic penitētie onus vult portare. Tertius virilitas (der ſchimel) ⁊ hic renuit. O (inq̄t) vbi ſenuero penitentiā agā. Sicq; oīa reſeruant̄ vt debiliori equo (dem grömelin) imponant̄. Quanta hec ſtultitia q̄ſo? Sed q̄d erit? Loco vigiliaꝝ ⁊ ieiunioꝝ dormitabit ⁊ dormiet: oratiōes nulle: ſed gemitus ⁊ ſuſpiria: ⁊ nihil erit: ſicq; nemo erit q̄ onus penitētie portare velit. Noli ḡ frater ꝓcraſtinare ꝓpter dei benignitatē differre ſolutionē debitoꝝ: pctā dimittere: ſed mox excutias te. Quāta inſania eſt (ne dixerim ſtultitia) in luto iacere: ⁊ inde volūtarie nolle exire mox: ſed differre? peccatū oī imūditia maius eſt. Unica em̄ macula pcti adeo deturpauit Luciferū: q̄ pulcherrimus erat angelus: vt abſq; horrore cōſpici nō poſſit ab hoīe. Quāta ḡ fatuitas; q̄ homo a pctō differt exire? Inſania quāta? cadit aſinus tuus in lutū: ⁊ vis eum mox extrahere: tu aūt in mai⁹ ſi incideris vis differre. Cadit aſina (clamat Bernardus) ⁊ eſt q̄ ſubleuet: perit aīa ⁊ nō eſt q̄ recogitet. Nōne ſi q̄s in aquā ceciderit ꝓfundā ⁊ adhuc ſupenatat: ſed incertū ſit q̄n̄ debeat deſcendere in ꝓfundū ſicut lapis: fatuus eſt qui differt tali ſubuenire dū pōt. ⁊ p̄cipue ille fatuus eſt qui eſt in periculo: ſi petat dilationē ſui ſuccurſus dicēs: Nolo adhuc mihi ſubueniri vſq; ad damnū. Reſpicit noſtros fatuos hec ſimilitudo. Nimirū qui in pctō mortali eſt: cecidit quaſi in aquā profundā: incertus quādo ad profundū inferni deſcēdere debeat. Et cū ad penitentiā monet̄: quaſi quedā tabula ei porrigit̄. in q̄ de naufragio euadat. Penitentia em̄ eſt ſecūda tabula poſt naufragiū: ſm̄ Hieronymū. Nōne ergo fatuus eſt peccator: ſi differt tabulā iſtam recipere? vel ſi nimis paruā querit: que cū naufragio liberare nō poſſit? vel ſi poſtq̄ ſuꝑ eam aſcēderit: illā dimittit priuſq̄ ad ſecuritatē portus ꝑuenerit? Mira inſania eſt: q̄ hoīes poſtq̄ tabulā aſcenderūt: iterū in mare voluntarie inſiliunt. Succenſa eſt domus igne peccati: qui tibi bona tua naturalia iugiter cōſumit. ⁊ cur o fatue adhuc nō curas eum extinguere? O deus abſcondi ignē in ſinu meo ⁊ exuſto iā latere: nudatis iā viſceribꝫ: iam ſanie defluente: adhuc cōſulendū eſt: an excutiā illū. Quis tā fatuus vt ſuꝑ his conſulendū diu putaret? Reſipiſcam⁹ frēs: ⁊ nō ſimus de numero horū fatuoꝝ procraſtinantiū ſolutionē tot debitorū: ſed in tēpore oportuno incipiamus dū dies eſt: vt gloriā inueniamus hic in via: ⁊ alibi gloriā in patria. Ad quam perducat ⁊c.

Feria quarta poſt Letare.xxviij.Martij.

Stultoꝛū infinitus eſt numerus.Eccl's.i.Euāgeliū

B VIceſimaq̄nta turma eſt Optatiuoꝝ (wünſch narren) Ipſi ſunt qui optant ea q̄ magis ſunt nociua q̄ꝫ vtilia: q̄lis fingit̄ fuiſſe Mydas rex phꝛygū. Ouidi⁹.x.meta. Qui optabat vt oīa que cōtingeret fierent aurū.q̄ facto etiā panis ꝛ vinū aurū fiebāt:ſicqꝫ periȷ̄t Poſſunt autē hi fatui innumeris dinoſci nolis:ſm ꝙ multa ſunt q̄ ſtulte ab hominibus optari poſſunt. Que enumerant̄ a Franciſco Petrarcha in ſuo de reme. vtriuſqꝫ foꝛtu.lib.i. Que omnia poſſunt in nolas tranſfoꝛmari ꝛ conflari. Ego tamen ſolas ſeptem pꝛoducam.

¶ Prima igitᷣ nola eſt: optare longã vitã. Sunt multi qui longã vitã
exoptant. O ſtulte neſcis qd optas. Et qd opto? Seneca: q̃ plena miſe
rijs ⁊ erumnis. Optas fieri pallidus: egrotus: deformis: rugoſus: tre
mulus in mẽbris: cerebro ⁊ voce: naſum ſtillantẽ: effici oneroſus oībus
vxori: pueris: ⁊ tibiͣpſi maxime. Optas longã vitã: longã vtiq̧ miſeriã
⁊ penã: ⁊ q̃tidie in nouis eſſe infortunijs. Si vis noſſe qd optes: dũ lõ
gã vitã optas: vide Frã. Petrar. vbi ſup̃. li. i. ca. i. Et ſingulariter ĩ illo
notabili cõpẽdio ſiue catalogo miſeriaꝝ huiꝰ vite: vbi ait: eſt area laboꝝ
¶ Scđa nola: optare pulchritudinẽ ⁊ corpis formã eximiã. Sũt q̃ eẽ
optãt ſe formoſi ⁊ pulchri. O fatue: ⁊ tu neſcis qd optes. Et qd eſt: nõne H
rẽ p̃cioſa ꝫ ⁊ vtilẽ? audi. Optas velũ oculis: laqueũ pedibꝫ: alis viſcũ. 1
haud facile ſeu vera diſcernere: ſeu virtutẽ ſeq̃ poteris: ſeu ĩ altũ euolare
aīo. multos em̃ ad honeſta pgẽtes forma detinuit: detorſitq̧ in ꝯtrariã
partẽ. Optas grãde ſcandalũ ⁊ peccãdi occaſionẽ. Quid q̃ſo fecit a pa 2
ride rapi Helenã? qd ſtuprari Lucretiã? plane formoſitas egregia. Sꝫ
vt nr̃a loq̃mur: Dina fuit a ſichẽ rapta: vtiq̧ q2 nõ gippũ habuit nec ſtru
mã. Vis adhuc audire qd optes? Optas floſculũ cito marceſcentẽ: ec 3
ce breuiſſimũ tp̃s erit: qñ oris habitꝰ hic colorq̧ mutabitᷣ. Cadet flaua
ceſaries: reliq̃ albeſcẽt: teneras genas ⁊ ſerenã frontẽ ſqualẽtes arabũt
ruge: letas oculoꝝ faces ⁊ lucida ſydera meſta teget nubes: leue dentiũ
ebur ac candidũ ſcaber ſitus obducet atq̧ atteret: vt nõ colore tm̃ ſed te
nore alio ſint: recta ceruix atq̧ agiles humeri curueſcẽt: guttur leue cri
ſpabitᷣ: aridas manꝰ ⁊ recuruos pedes ſuſpiceris tuos nõ fuiſſe. Quid
multa? veniet dies q̃ te ĩ ſpeculo nõ agnoſcas: ⁊ hec oīa q̃ abeſſe multũ
extimas: ne qd inprouiſis mõſtris attonitꝰ nõ p̃dictũ dicas: hinc iã tibi
ſi viuis dicto citius euentura denuncio: qui ſi mihi non credis: tunc te
partius miraberis transformatum.
¶ Tertia nola: optare edes magnificas: latas ⁊ ꝓprias. O ſi ego ha 1
berẽ magnificas ⁊ honorabiles edes: eſſet mihi honor. Erras frater: nõ
tibi ſed opifici gloriã pariũt edes artificioſe extructe: architecti laus eſt
nõ tua: nõ domo dñs: ſed dño domus honeſtanda. Euge quantã hone I
ſtatẽ attulit tugurio ſuo btũs Anthonius: ⁊ eremita Paulus: ⁊ Chri
ſtus p̃ſepio. quippe dũ chriſti p̃ſepe queritat magni trãſito ſupbi Hero
dis lectulo. O vtinã latas haberẽ edes. Si latas haberes: vna eſt vꝛo 2
biũ ⁊ domoꝝ lex: nõ ſtatim meliꝰ habitat q̃ latius. neq̧ em̃ q̃ꝫ late habi
tes: ſed q̃ꝫ lete requiritᷣ ad beatã vitã. Sepe vel ĩ palatijs regũ labor do
lorq̧ habitãt: vel in tugurijs inopũ q̃es ⁊ gaudiũ. qđ ſi amplitudo do
mus aut forma p̃ſtaret: nobiliſſima artiũ eſſet architectura (O wie eng
iſt manchẽ) in ampla domo. O deus ſi tñ haberẽ ꝓpriã ⁊ ppetuã habi 3
tationẽ. Et vt qd ita o frater? Putaſne tibi hãc cõtingere poſſe hic? Nõ
vtiq̧: imo vero parui tpis incolatꝰ: inſtat dies cõmigrandi: ciuẽ fingis
aduena es cõductoq̧ habitas: veniet qui te nudũ laribꝫ his exturbet.
¶ Quarta nola eſt: optare ſuppellectilẽ p̃cioſam. Et ſunt ne ⁊ hi ſtulti?

1 Stulti vtiqꝫ. Vis ſcire qd optes? Optas iuge bellum nō cū furibus
modo: ſed cū muribus tineiſqꝫ: ⁊ aranee ⁊ rubigo: fumuſqꝫ ⁊ puluis et
imber in vos dimicāt. O diuites delicati qbus armis hos hoſtes arce
2 bitis? O laboꝛē multiplicē: nunq̄ deerit qđ reuiſas: qđ numeres: qđ
cōplices qđ excutias qđ abſtergas: qđ oculos ſimꝉ ⁊ mulceat ⁊ offendat
3 Quid mꝉta: ſi optas magnā ſuppellectilē: optas magnū īpedimentū.
K ¶ Quinta nola: optare oꝛtū filioꝝ: O ſi pueros haberē. vtinā mihi oꝛi
1 rent̄ filij. Quid optas (Ein ſoꝛgbꝛunnē: ein ſurbꝛunnē) Optas in do
mo tua: tibi emanat fons grauiū curarū: nunq̄ ſine metu atqꝫ angoribꝫ
2 vitā ages. Optarē filios ꝓcreare: vtinā parerē filios. O fatue: optas
ſerere arboꝛē inexhauſto percolendam ſtudio: q̄ te dū viuas exerceat: cu
ius nullos forſitan aut ſeros: ⁊ foꝛtaſſe poſt obitū fructus legas: qd op
3 tas o fatue. Optas magiſtrū tibi naſci: q̄ te doceat qđ nunq̄ nouiſti: ⁊
1 qd hoc eſt? audi. Nec timere nec ſperare nec vota facere noueras. En
2 diſces tuo pericꝉo. Diſces ⁊ parētes oꝛbos miſerari. Diſces ⁊ in bꝛe
3 ui vita lōgas curas texere teqꝫ lōgioꝛa negotia oꝛdiri. Diſces his q̄ ni
4 hil ad te ꝑtineant toꝛqueri que viſurus nunq̄ ſis diſponere. Ad poſtre
5 mū diſces amare plus alium q̄ te. Diſces ardentiſſime diligere: tepi-
6 diſſime diligi. Duras plane artes: ecce docebit te hic quē optaſti ma-
7 giſtrum. Habes quid optas dum filios optas.
1 ¶ Sexta nola optare auiaria: aues loquaces ⁊ canoꝛas. Vellem ha-
bere auiaria et varias aues in eis includere. Ad qd queſo? vt manducē
iam piſcium minus mirer ergaſtula. Sūt ⁊ volucrū quibꝫ latior ⁊ libe
rioꝛ patria celū erat. Inuenit gula venationē: inuenit piſcationē: inue-
nit aucupiū: nec cepiſſe ſatis eſt: q̄s liberas natura creauerat: niſi etiam
aſſeruent̄. At quāto erat honeſtius gulā cogere parabilibꝫ atqꝫ facilibꝫ
cōtentari: ⁊ ſiluas feris: maria piſcibꝫ: aereīqꝫ volucribꝫ linquere: q̄ in
his tm̄ ſtudij ponere: quantū ſi captādis in virtutibꝫ poneret̄? illas pri-
dem (nā minie ſunt fugaces) optimo ſtudio queſitas: intra animi habi-
L tū clauſiſſetis: vnde nec effugere poſſent nec auferri. Vellem habere lo
2 quaces coꝛuos: picas ⁊ pſitacos. De coꝛuis mirabilia lego. Dic ex Frā
ciſ. ⁊ Macrobio. De picis ſiꝉr mirabilia: dic ex eodē li. i. de Reme. vtri
uſqꝫ foꝛ. dia. lxiiij. ⁊ item de pſitacis. Sed qd hec oīa o frater? Adde ſi
3 placet ⁊ aues canoꝛas: ſcio enī q̄ et has hr̄e optas lucinias ſcꝫ. Quid
inquā hec oīa optas? Lubet ad te exclamare qđ ſapiens. Vſqꝫ q̄ paruuli
diligitis infantiā? Sinite o ceci aues in ſiluis agere: nidificare ⁊ paſci:
et canere ⁊ errare: vos inertis plumas animi ad celum pandite atqꝫ hu
mo vos attollite: enitimini nō volucres captare: ſed volucres fieri.
¶ Septima nola: optare diuitias ⁊ potentiam. Longū eſſet enarrare
hoꝝ pericꝉa ⁊ infauſtiſſimos fines: miſerias ⁊ infamias: quas q̄ noſce-
re voluerit interroget Frāc. Petrar. q̄ hec luculentiſſime deſcribit. Siq
M dem ⁊ hoꝛa tranſijt ⁊ euāgeliū pꝛolixū fuit. poſſent ex Franc. innumere
nole adduci ſicut ⁊ ſup̄ de pſpera foꝛt. Noſtrū erit nō talia aut eis ſilia

optare. Sed hec q̄ recitat Juue. videlicet. Optandū eſt vt ſit mēs ſana in corpe ſano. Et bona fama: fides: ⁊ moꝝ vita bonoꝝ. Et ſedeat virtꝰ in caſto pectore fulgens. Sed quid gentiles ꝑduco? Ueniat ſapientia eterna Chriſtus Jeſus: ⁊ doceat ſtultos illos quid optare debeant. Et quid hoc eſt? Illud quod petere iuſſit: ſiquidē qđ licet petere licet ⁊ optare. Ipſa ſunt ſeptē numeroq̄ optare licet: vt Sanctificet̄ nomē ſuū: adueniat regnū ſuū: fiat voluntas ſua: vt detur nobis panis q̄tidianꝰ: dimittant̄ peccata noſtra: nō inducamur in tentationē: ⁊ liberemur a malo. Hec ſunt q̄ optare debemꝰ ⁊ orare. Quicq̄d p̄ter hec deſiderat̄: optatur aut petit̄: ſtultū eſt. q2 nō ꝟm ſummā ſapiētiā. Simus ḡ in bona pace: ⁊ relinquamꝰ oīa diuine voluntati: q̄ ſit benedicta ineternū. Amen.

Feria quinta poſt Letare.xxix.Martij.
Stultoꝝ infinitus eſt nũerus.Eccs.i. Loco euãgelij dixit
reliquias heſterni ſermonis:ſcȝ ſextã ꝛ ſeptimã nolas.

VIceſimaſexta turma eſt inutiliter ſtudentiũ vel docentiũ (Stũ
dier narrẽ) Dico notãter inutiliter ſtudẽtiũ:qꝛ q̃ vtiliter ſtudẽt:
nihil his prudẽtius. Dinoſcunt̃ aũt nolis q̃ elici poterũt ex Hu
go.de ſctõ Vict.in.iij.li.didaſcalõ.ꝛ Policratico Joã.li.vij.ꝛ Gerſõe
ↄtra curioſitatẽ ſtudentiũ:ꝛ Bernardo ſup cãtica ſermo.xxxvi.ꝛ Decre
to.xxxvij.diſt.vbi Hieronymus allegat̃ꝛ Holkot lectione.lxxxi.A.

¶ Prima nola eſt:inutilẽ grãmaticã diſcere aut docere in donato ca-
ſualia ꝛ tp̃alia. In prima parte de ſubiecto attributiõis:ꝛ de habitibꝫ
intellectualibꝫ:qd̃ ſcire eſt iã magiſtroꝝ pueroꝝ:ꝛ ptinet ad.vi.ethico.
Et in parte.ij.de q̇nq̧ figuris:regimine gti:ꝛ impedimẽtis.q̃ꝝ alique
ſunt potius elegantie q̃ incongruitates:quẽadmodũ in elegantijs Ja
cobi Sletſtaten.videri poterit:qui ꝛ grammaticas pueris vtiles recen
ſet:ꝛ quid ignominie pariat eius ignorantia docet.

¶ Scd̃a nola:in dialectica diuti⁹ torq̃ri. Bona eſt logica:vtilis ꝛ ne
A cessaria in oĩ ſciẽtia:dũmodo tp̃e ſuo dinoſcit̃. Nã ꝛ de Auerroi dicit (vt
credo) Auicẽna:ꝙ eũ errare fecerũt ignorãtia logice:inexperiẽtia ꝛ cõfi-
dẽtia ꝓprij ingenij. Qȝ ſi nimis diſcit̃ aut docet̃ nocumẽto erit:teſtis eſt
Hiero.xxxvij.diſ. Nõne vob videt̃ vanitate ſenſus ꝛ obſcuritate mẽtis
ĩgredi illũ q̇ diebꝫ ac noctibꝫ ĩ dialectica arte torq̃t̃:ſp acuũt nũq̃ ſecãt.

¶ Tertia nola:rhetoricã negligere ꝛ poetica cõtaminari. Eſt nobilis
ars oratoria:p quã ẽ nob ſuadẽdi ꝛ diſſuadẽdi facultas oportuniſſima
p̃dicatori. Ad quã deſeruit ꝛ poetica:ſed multi nõ ea vtunt̃ moderate:q̊
i.ſ.fatuant̃ ꝛ ↄtaminant̃ ea:qꝛ laſciuiores legũt: Quidiũ de arte amãdi
ꝛ d̃ amore:Propꝛiũ ꝛ Tibullũ turpiſſimũ ȝodomitã. Plane hos nemo
tutus leget:ſȝ ꝛ ſtulti cũ eos dedeceat:de q̇bꝫ idẽ Hiero.vbi ſup̃. Sacer
dotes dei omiſſis euãgelijs ꝛ ꝓphetis vidim⁹ comedias legere:amato
ria bucolicoꝝ verſuũ v̓ba cãtare:tenere Virgiliũ:ꝛ id qd̃ ẽ ĩ pueris cau
ſa neceſſitatȝ:crimẽ ĩ ſe facere voluptatȝ. Igit̃ modeſte ꝛ ſuo tp̃e licitũ ẽ.

¶ Quarta nola eſt quadruuio ſeduci:geometria:arithmetica:muſica
aſtronomia vel aſtrologia. Si q̇s grãmaticã artẽ (ait b.Hiero.vbi ſu
pra) nouerit vel dialecticã:vt recte loq̃ndi rationẽ habeat:vt inter vera
ꝛ falſa dijudicet:nõ improbamus. Geometria aũt ꝛ arithmetica habẽt
in ſua ſciẽtia veritatẽ:ſed illa ſciẽtia nõ eſt ſciẽtia pietatis. Sciẽtia aũt
pietatis eſt noſſe legere ſcripturas ꝛ intelligere ꝓphetas:euãgelio crede
re:apoſtolos non ignorare ꝛc̃. Hec Hiero. Sed quare de Aſtronomia
nõ facit mentionẽ: Rñdet glo.qꝛ hec abijt in diſſuetudinẽ:vt.xxvi.q.ij
§.Is ita. Adde his tñ qd̃ Joãnes ille magnus Saleſberieñ.in ſuo po
Q licratico de nugis curialiũ lib.vij.ca.ix.aſſerit. Poetas:hiſtoricos:ora
tores:mathematicos ꝓbabiles mathematice q̇s ambigit eſſe legẽdos:

maxime cū ſine his viri eſſe nequeant vel nō ſoleant literati: cū tñ quaſi
in ius ſuū vendicant animū. ⁊ ſi polliceant̄ notitiā rerū: virtutis tñ de-
docent ⁊ ſubmouent cultū. Hec ille. Sunt ergo in foribus ſalutande.
¶ Quinta nola eſt: doctrinas cōfundere. Sūt quidā qui licet ex his q̄
legenda ſunt nihil p̄termittāt: nulli tñ arti qđ ſuū eſt tribuere nouerunt:
ſed in ſingulis legūt oēs. In grāmatica de ſyllogiſmoꝝ ratiōe diſputāt
in dialectica inflectiones caſuales inquirūt: ⁊ qđ magis irriſione dignū
eſt in titulo totū pene legunt librū: ⁊ inceptū tertia vix lectione expediūt
Nō alios docēt hmōi: ſed ſuā oſtentant ſcientiā. Sed vtinā quales mihi
tales omnibus apparerent. Hec Hugo vbi ſupra.
¶ Sexta nola eſt: modū in diſcendo nō tenere. Qui ſe (inqt Paulus)
putat aliqd ſcire: nondū ſcit quō oporteat eū ſcire. Et quis eſt modus
ſciēdi? Ut ſcias quo ordine: q̄ ſtudio: quo fine queq̨ noſſe oporteat: vt
ait b. Bern. ſup canti. ſer. xxxvi. Quo ordine? vt id prius qđ maturius
ad ſalutē. Quo ſtudio? vt id ardentius qđ vehemētius ad amorē. Quo
fine? vt nō inanē gloriā aut curioſitatē aut aliqd ſile: ſed tm̄ ad edificati
onē tuā vel p̄ximi. Sūt nāq̨ qui ſcire volūt vt ſciāt: alij vt ſciant̄: alij vt
vendant: quarti vt edificēt: quinti vt edificent̄. Pauci timeo hūc ſeruāt
finē: ſtudiū ⁊ ordinē. Parū curat̄ a q̄buſdā iuriſtis de titulis: de ſūma
trinitate ⁊ fide catholica: de obſeruatione ieiunioꝝ: de vita ⁊ honeſtate
clericoꝝ: de cele. miſſaꝝ: de pe. ⁊ re. q̄ reſpiciūt aīe ſalutē. ſ3 multū ꝺ for.
cōpe. ⁊ de appel. Sic ⁊ theologi paꝝ de moribꝫ: de ſpeculatiōe multū.
¶ Septima nola ē: in ſciētia ⁊ moribꝫ nō p̄ficere. Redeūt miſeri iuue- P
nes indocti ⁊ vitioſi: vtriq̨ aliqñ negligētia ſuoꝝ p̄ceptoꝝ: aliqñ ſua pro
pria malitia. Quippe dū operā literis dare deberēt: ſtudent luxurijs ⁊
alijs vanitatibꝫ: ludis: ſpatiamētis: crapulis: arti gladiatorie: ſaltatio-
nibꝫ: exercitijs viriū. Inde dāna nō modica parentibꝫ quoꝝ ſubſtantiā
vane ⁊ luxurioſe cōſumpſerūt: ſed ⁊ ſibijpſis maiora. Redeuntes em̄ in
docti efficiunt̄ impſſores: paraſiti: mimi: henſelini: ſeruitores balneaꝝ:
ſi tñ nō peiora ſequant̄. Docet Sene. ep̄la. xx. ꝙ cauſa q̄re ſcolaſtici non
ſunt morigerati partim eſt ex parte doctoris: partim ex p̄te diſcipuloꝝ.
Aliqd (inqt) p̄cipiētiū vitio peccat̄: q̄ vos docēt ſubtiliter diſputare: nō
viuere. Aliquid diſcentiū: qui propoſitū ad preceptores afferūt nō ani-
mi excolēdi: ſ3 ingeniū. Uult dicere: ꝙ hec ſola ē intētio ſcolaſticoꝝ cōīt
ingeniū colere p̄ ſciētiā: nō aūt aīm p̄ ꝟtutes. ſed talē aīm nō tenuit Pſ.
q̄ dic̄. Bonitatē ⁊ diſciplinā ⁊ ſciētiā doce me: vt ait Holkot le. lxxxi. A
¶ Octaua nola eſt: ad titulos dignitatis magiſtralis properare. Nō
cōputant quantū didicerint: ſed q̄diu in vniuerſitate ſteterint. ⁊ (vt coꝝ
verbis vtar) quādo cōpleuerint libros. videlicet ad magiſteriū vel do-
ctoratū requiſitos audierint: nō an intellexerint. Tunc em̄ mox aduo-
lant ad titulos magiſtrales: inde exultant. O fatue quid gloriaris de
titulo magiſtrali ſine ſcientia? O caupo quid gloriaris de frondibus
vernis ante tabernaculū: vbi pendulū ⁊ acidum vinum venditura te?

miſcꝺiam ſuā expectauit nos vt noſtri miſereretur. Deo gratias. Qꝺ
3 ergo tibi factū eſt gaude: ⁊ vt alijs itidez fiat exopta. Poꝛro ꝙ pꝛoſpe
ra malis in pctō perſeuerātibus deus tribuit: noli emulari: plane ad eo
rū bonū hoc nō eſt ſed grauiſſimā dānationē. Siquidē hoc agit dñs ad
retribuendū eis mercedem de illo modico bono qꝺ faciunt hic: ne ſit ir
remuneratum. Quā rationem aſſignat Chꝛiſoſtomus de pe. diſtin. iij.
Quid ergo turbamur in fratre.

¶ Tertia nola eſt: Arguere deū de tempoꝛis inequalitate. Sūt ſtulti
murmurādo cōtra deū de aeris intēperie: vt cū eſt multa ſiccitas: vel cū
eſt nimia inundantia aq̄ꝝ: vel cū eſt intenſus caloꝛ vel frigus perdurās
1 et hmōi. quaſi deus nō bene diſponat iſta. Quāta queſo hec ſtultitia?
quaſi ſapientia dei nō diſponat oīa ſuauiter: ⁊ ſapientioꝛes ſimus deo.
⁊ cū velimus inſtruere quēadmodū mundū regere debeat ⁊ gubernare
2 Ignoꝛas tu quia vermiculus es: ⁊ dñm regē celi ſapientiam ſummā:
o ſtulte arguere ſup inſipienti regimīe niteris ⁊ inculpare? Abꝛaam ait
dño. Loquar ad dñm cū ſim cinis ⁊ puluis. Nunqd tu maioꝛ es patre
T noſtro Abꝛaam? Vis ne tu o ignicule ſolem adiuuare facibus? vi. q. i.
ſi omnia. Quaſi egeat tuo lumine lumen diuine ſapientie: ⁊ non videat
quid iuſtum: et bonū: cū ipſe ſit pꝛimū iuſtum: immo iuſtitia a qua om̄e
3 qꝺ iuſtum eſt: eſt iuſtum pꝛima regula. Quid fruſtra niteris ⁊ fatiga-
ris de tempeſtate aure diſputans: cū ꝓpter tuum opinari regere aut op
tare pꝛoꝛſus nihil mutetur in rebꝫ? nunquid ad verba tua pluere ceſſat
4 aut incipit? in nubibus tonat aut fit ſilentium? Cur nō quieſcis ⁊ agis
que tue ſunt opere? Veniat tibi rogo in mentē pater ille heremita: q̄ vt
legitur in Vitaſpatrū: nunq̄ȝ in oꝛto poterat habere herbas vel fructus
bonos: quia ſepe murmurabat de aeris intemperie. Accedens autē ad
quendam aliū heremitā: inuenit eū pulchꝛū oꝛtum habere ⁊ oleribus ⁊
fructibꝫ repletū. Interrogabat quō h̄ ei acciderit: ⁊ quid faceret. Reſpō
dit ꝙ colebat ⁊ ſerebat ⁊ reſiduum deo cōmittebat: non poſtulans plu-
uiam vel ſerenū ſed deo cōmittens totū. Ex quo exemplo cōpunctus ſic
5 ⁊ ipſe fecit ⁊ poſtea bonū oꝛtū habuit. Sic ſic fac ⁊ viues. Merito qꝛ
ſeruus es nō licet te ad altioꝛa dñi tui tendere: neq̄ȝ ad alia niſi ad ea q̄
ſpectant ad officium tuū reſpicere: ⁊ talia poſteaq̄ȝ cognoueris diligen
6 ter exequi. Ita te facere iubet ſapiens. Eccleſiaſtici. iij. Ea q̄ pꝛecepit
tibi deus ſemꝑ cogita: et in pluribꝫ operibus eius ne fueris curioſus.
7 Qꝫ ſi vtiq̄ȝ curioſus eſſe volueris ⁊ ſcrutari q̄ dei ſunt: nō ſine tuo gra
ui dāno hoc erit: quippe ꝙ qui ſcrutatoꝛ eſt maieſtatis oꝑpꝛimet̄ a glo-
8 ria. Beſtia que montē tetigerit lapidatur. Mons hic deus eſt ⁊ ſua
conſilia: ſuumq̄ȝ ſapientiſſimū regimen. Retrahe pedē ne tibi cōtingat
V qꝺ ceruo qui curioſius diligēs hominē intueri ab eo ſagitta percutitur
9 qꝺ ceruo homo tibi curioſo deus. Qui aliena ſibi nō congrua vel nō
cōmenſurata attentat officia facere: ſi inde damnū qꝺ Simeus carpen
tarij vices ſupplere volens paſſus fuit experiatur: iuſte patietur. Siqui

dem lignū findere volens: fiſſura ſe claudente captus manſit. Noli er 10
go que myſteria ſunt dei ⁊ ſui officiȷ̄ p̄ſumere. Doceat te ſapiētiſſimus
ille apl's: qui ſtans ad dei maieſtatē nihil in ea ſcrutari temere p̄ſumpſit
ſed ſtupens exclamauit: O altitudo diuitiaꝝ ſapiētie ⁊ ſciētie dei: q̄ȝ in
cōprehenſibilia ſunt opa eius ⁊ inueſtigabiles ⁊c. Sciebat q2 hoc eſt il 11
lud mare magnū: pfundū: in quo natat ouis: ſubmergit elephas. Noli
ergo te pfundo cōmittere: ſed fide ⁊ admiratione ſupnatato. Humili 12
are ſub potenti manu dei: ei ſeruire nitere ⁊ placere: ⁊ ventēt miſeratio-
nes eius ſup te: dū alias tua curioſitate perires. Rogemus dñm.

Pluraliū in beneficijs

Sabbato poſt Letare.xxxi. Martij:
Stultoꝝ infinitus eſt numerus. Eccl's.i. Euāgeliū

VIceſimaoctaua turma ſtultoꝝ eſt: pluraliū i beneficijs (pfrund
narren) Jllos loquor q̇ ſine rationabili cauſa plura tenēt. Que
autē ſint cauſe ipſi viderint qui talibus onerati ſunt. Poſſunt
autem dinoſci ſeptem nolis.
¶ Prima nola eſt: ſe onerare cū vno bñficio curato: peius ſi cū duab
1 curis: aut vno ſimplici alio curato. Aſſerit btūs Tho.ij.ij. q2 quicūq
ꝓ ſe petit beneficiū curatum: eo ipſo ꝙ petit ⁊ ſe offert efficit indignus:
ꝓpter preſumptionē. Vide in.ij.ij. Gerſon in fine de directione cordis
X mitior eſt: ⁊ verba bti Thome modificat. Utinā intelligerēt q̇ ſe cure
2 animaꝝ ingerūt: attenderent q2 potius onus q̃ beneficiū aſſumūt gra
uiſſimū: faciunt ſubditoꝝ ſe duces cultores ⁊ placatores dei. Utinam
3 ſm nomen ſic ⁊ laus eoꝝ. Videant quid ſpoponderint: ne ſupra virtu
tē fecerint: cōtra illud Eccī.viij. Nō ſpondeas ſupra virtutē. Animā in
ſuſceptione prime ecclie impignoraſti: ⁊ adhuc aliā ſuſcipis eccleſiā: et
tñ aliā animā nō habes quā in pignus pro ea ponas.
1 ¶ Scda nola eſt: vicarios ponere (Statthalter: verweſer) Qualis
hec q̄lo ſtultitia ⁊ ridiculū: matrimoniū cōtrahere ſpe ponēdi vicariū:
2 vxorē habebis: ⁊ alius dormiet cū ea. maledictio eſt. Deut.ij. Si vica
riū ponere ſufficit: eadē ratiōe laicus vnus imo etiā mulier poſſet habe
3 re decē bñficia eccleſiaſtica: poſſet em̄ ponere vicarios. Sed quero de
vicario illo quē ſubſtituere niteris qualis ſit: an ſit minus bonus vel
eque bonus vel melior q̃ tu. Si min⁹ bonus: tūc naturalis ratio dictat
ꝙ nō eſt recipiēdus ꝓ eo. operarius em̄ in vineā alicui⁹ cōductus nō pōt
vicariū minus bonū ponere. Sed eſt inq̇s eque bonus vel etiā melior:
ſi ita eſt: que ergo cauſa eſt ꝙ tu duo tenes beneficia: ille vero nullum?
¶ Tertia nola eſt: plura ſimplicia bñficia tenere. Hoc vtiq3 neq3 licet:
1 nec expedit: neq3 decet. Nō licet: in curia principis ſecularis nulli ha
benti vnū equū dūtaxat licet auenā querere ꝓ duob9 aut trib9 equis. Et
y quō liceret in curia dei.i. eccleſia querere prebēdas tres pro vno equo?
2 Nō expedit: Quis aliqñ licitū eſſet alicui viro honeſto ⁊ diſcreto habe
re plura beneficia: tamē q2 amatores tēporaliū accipiūt inde exemplū
3 cupiditatis ⁊ auaritie: nō expedit. Eſt tandē indecens: aliquid em̄ de
cens eſſet in aliqua ꝑſona qḋ tñ indecens eſt in alia: ꝑcipue vero in vi
ris literatis qui debēt ſpiritaliter eſſe oculus ecclie: indecens eſt terreni
tas ⁊ macula cupiditatis ⁊ auaritie. Utinā attenderent deformitates
illius pluralitatis benificioꝝ: ⁊ cognoſcerēt queadmodū multi ꝑ eā de
fraudant. Defraudant primo deū honore ⁊ ſeruitio: deberet em̄ habere
duplex ſeruitiū de duobus beneficijs: ⁊ nō habet niſi vnicū. Secundo
corpus eccleſie debilitat membri vnius ablatione: ſicut corpus vnius
hominis debile eſt ex defectu pedū. Tertio defraudat aliquē pauperē

clericū: qui deberet alterū illoꝝ beneficioꝝ habere. Quarto vicariū: cū vicarius habeat laborē ꝛ iſte mercedē. Quinto ſubditos: a quibus metit carnalia: cū eis non ſeminat ſpiritalia.

¶ Quarta nola eſt: nobilitatē: peritiā aut tēporaliū adminiſtrationē pretendere. Sunt qui pluralitatē beneficioꝝ ſibi nō putant illicitā: qꝛ videlicet ſunt nobiles aut doctores: aut apti ad tēporaliū adminiſtrationē. Sed ſciant inprimis doctores ꝛ nobiles: ꝙ nō intuitu eaꝝ pſonaꝝ ſed cōmunis boni eccleſie facilius cū eis diſpenſatur. Dicit em̄ Panor. ꝙ nulla diſpenſatio fit: niſi habeat reſpectū ad bonū publicū ꝛ ex rationabili cauſa. Nā diſpenſatio que fit propter prerogatiuā pſone fit propter bonū publicū. Nam plus prodeſt eccleſie bonus ꝛ literatus ꝙ̄ decem illiterati miniſtri. Et quandoqꝫ nobilis ꝛ potens plus ad defenſionē eccleſie ꝛ iuriū eius proficere poteſt ꝙ̄ plures ignobiles ꝛ plebei. Gabrielem vide diſ.xv. quarti. Iterū audiāt nobiles: ſi filij dei ſunt ꝛ eccleſie dei vtiles: nō volentes excedere menſurā nobilitatis ſue: forſitan iuſtum eſt vt de beneficijs eccleſiaſticis p̄ ceteris accipiant: ſi fieri poteſt abſqꝫ iactura animaꝝ. Sed ſi filij diaboli ſunt: qua ratione de bonis dñi accipiāt? Nunquid dñs debet nobilitatē filioꝝ diaboli honorare? Similiter ſi inutiles ſunt eccleſie dei: vel nociui ſuo prauo exemplo: nō videtur iuſtū ꝙ p̄re ceteris cōmodū habeant ab eccleſia: ex quo eccleſia cōmodū nō habet ex eis. Dicit Lombardus: ꝙ ipſe nolit habere accipitrē qui capiat alaudā ꝛ comedat gallinā. Similiter dñs nō vult habere in eccleſia ſua qui multū conſtent ei: ꝛ nihil ei proſint. Legant pterea. c. venera. de preben. qd intuitu huius Argentineñ. eccleſie emanauit. Porro in eos qui credunt ſe poſſe habere multa beneficia: quia ſapientes vel potentes ſunt quoad ſeculū: dicimus ꝙ auaritia ꝛ cupiditas docet eos in hac parte. In doloſa em̄ ſtatera cupiditatis ſibi nihil ponderant ſpiritalia: ſed ſola temporalia. Unde Bernardus loquens de auaris prelatis. Optimi diſpenſatores rerum: qui de maximis minimā ꝛ de minimis maximam curam gerunt.

¶ Quinta nola eſt: de rerum eccleſiaſticaꝝ bona expenſione cōfidere. Sunt qui credūt ꝙ bene poſſint talia habere: qꝛ bene expendunt. Sed plane hoc non ſufficit medico: ꝙ bene ea que ſibi ab infirmo dantur expendat: ꝛ nullā de eius infirmitate curam gerat. Sed ꝛ non ſufficit aduocato bene expendere ſolariū: ꝛ ſe nō intromittere de cauſa. Nec ſtipendiario ſufficit ſtipendia ſua bene expendere: ꝛ de guerra ſe non intromittere. Sic clerico habenti beneficia eccleſiaſtica nō ſufficit bene ea expendere: niſi faciat officia quibus illa annexa ſunt.

¶ Sexta nola: doctoꝝ opinioni ꝛ multoꝝ cōſuetudini inniti. Scis quia lata eſt porta ꝛ ſpacioſa via que ducit ad perditionē: ꝛ multi ſunt qui intrant p eam. Matth. vij. Et anguſta porta ꝛ arta via que ad vitam: ꝛ pauci intrant eam; neqꝫ aliqua conſuetudo poteſt eos tueri. vide Gabrie. diſ.xv. quarti. Porro opinio doctoꝝ ſolenniū ꝛ tutior eſt: ꝙ ꝛ

nō ſit ſalus ei qui duo tenet beneficia: quoꝝ qᷝlibet ſufficeret ſibi. Hec deciſio facta eſt Pariſius tpe Guil. pariſieñ. epiſcopi: cui oēs exceptis duob conſenſerūt. De quoꝝ vno legimus in ſpeculo exemploꝝ: qui nominabat̄ Philippus: ⁊ erat cancellarius pariſieñ. ꝙ volebat moriēs cū pluralitate beneficioꝝ experiri: ſi quis ſaluus poſſet fieri: ⁊ dānatus eſt Sic ⁊ quidā alius: alias probus ⁊ honeſtus: qui ꝓpter hoc ſolū damnatus fuit. Hic hiſtorias ex ſpeculo exemploꝝ. Decepit eos plane affectio tēporaliū: vt ita falſe opinarent̄: ita opinari auaritia eis conſulit. Qualis fuit is de quo legit̄: ꝙ cū longo tpe affirmaſſet hoc eſſe mortale pctm̄ dū vnicū beneficiū habebat: dato ſibi ſecundo beneficio aſſeruit ꝙ licite poſſet quis plura beneficia habere. Et addidit: ꝙ nullus poſſet hoc in-
3 telligere niſi qui haberet ea. Ex s̄. Aug. O he ꝙ̄ viles ſe reputant qui ꝑ nimio deſiderio lucri incedunt ꝑ viam illam: quā tot boni viri aſſerunt latronibus plenam: precipue cū videant literatos viros qui ꝑ eam ceperunt ire ad vltimū relinquere eam: ⁊ nō audere vltra tranſire: reſignāt nec em̄ audent mori cū multitudine talium beneficiorum.

B ¶ Septima nola eſt: ſe ꝑ diſpenſationē prelatoꝝ tueri. Suntq̄ mirū immodū huic baculo innitunt̄. ſed vtiq; arundineo. Nihil em̄ valet diſpenſatio etiā pape: niſi ſuffuerit rationalis ratio ⁊ cauſa. Legit̄ in ſpeculo exemploꝝ diſ. v. exēplo. ij. ꝙ cū beatiſſimus papa Gregorius. ix. interrogaret̄: ſi poſſet de plenitudine poteſtatis ſue cū plurimoꝝ beneficiorū detentorib diſpenſare. reſpondit: Nō poſſum: niſi ſuꝑ vexatione tm̄ detinentiū diſpenſare. Quis ergo erit ſapiens: ⁊ fallat ſe ⁊ ſibi ſuꝑ diſpenſatione aliqua blandiat̄: Hec ibi. Ait Joan. Gerſon: Si teneat quis plura beneficia ex dono ſuperioris: in caſibus nō excuſantib hāc pluralitatē: peccare poteſt vterq;. conferens ꝑ indiſcretionē: recipiens per ambitionem. Nihilominus occupans reſtituere percepta nō tenet̄: ſed niſi peniteat ⁊ pro futuro prouideat: non erit ei ſalus. Item videat̄ Guilhel. Pariſieñ. in ſpeciali tractatu de ⁊ cōtra pluralitatē beneficioꝝ. Ubi (puto) ait papam vtiq; contra auaritiam taliū diſpenſare nō poſſe. Item videat̄ Gabriel vbi ſupra. Tandē ſi dicat aliquis: per diſpenſationem prelatoꝝ hec fieri: ꝙ vnus habeat plura beneficia. Reſpōdet autor ſumme vitioꝝ Augō. ꝙ ſi prelati omnia bene facerent: non dixiſſet dñs de ipſis Matthei. xxi. Scdm opera eorum nolite facere. Unde Bernardus. Non ſum tam rudis vt ignorem vos poſitos diſpenſatores: ſed in edificationē: non in deſtructionem. Ubi neceſſitas vrget: excuſabilis diſpenſatio eſt. vbi vtilitas prouocat: diſpenſatio laudabilis. Utilitas dico cōmunis: nō ꝓpria. Nam cum nihil horum eſt: nō plane fidelis diſpenſatio: ſed crudelis eſt. Rogemus dñm.

Dominica Judica. Prima Aprilis

Stultoꝝ infinitus eſt numerus. Eccs. i. Euangeliū.

Vicesimanona turma ſultoꝝ eſt: temere alios iudicantiũ. Dico notanter temere: non eñ omnes qui alios iudicant ſtulti ſunt. Sunt eñ quedã publice perſone: ſcʒ iudices cõſtituti ſuper populũ: qui ſue iuriſdictiõi ſubiectos ex iuſtitie inclinatione ordine iuris ſeruato iudicãt iuſte. Hi nõ ſtulti: ſed ſapiẽtes: dñi iudiciũ iudicantes. Quales ſunt de quibꝫ Deut.xvi. Judices ⁊ magiſtros ↄſtitues in oibꝫ portis tuis: vt iudicẽt populũ iuſto iudicio. Sunt deinde etiã priuate ꝑſone: qui ex euidẽtia facti iudicãt aliq̃s eſſe malos: puta homicidas. qꝛ viderunt eos occidentes hominẽ. Et neqꝫ hi ſtulti ſunt aut peccatores.

Sunt preterea qui iudicant malum de ꝓximo ex ſignis euidentibꝫ: vt ſi
aliquis iudicet aliquē fornicatorē qꝛ vidit eum cū aliqua nudum cū nu
da: ſolum cū ſola: ⁊ hoc ſimiliter nullum eſt pctm̄ Sunt tandē aliqui q̄
temere de alijs iudicant: eos malos reputātes nulla cauſa cogente. Et
hi ſunt de hac ſtultoꝝ caterua. Et dinoſci poſſunt ſeptem nolis.

¶ Prima nola eſt: ex leuibꝫ indicijs de bonitate alicuius incipere dubi
tare. Paruula hec nola eſt qꝛ veniale ⁊ leue pctm̄ qꝛ ꝓcedit ex humana
infirmitate: ⁊ hoc nō vocaꝛ iudicium ꝓprie ſed ſuſpicio ait Lyra Mat.
vij. Pertinet em̄ ad tentationē humanā ſine qua vita nō ducitꝛ. vt habetꝛ
in glo. ſup illud. i. Cor. iiij. Nolite ante tēpus iudicare. Et vnde proce
dit inquis ex leuibus indicijs opinio mali de aliquo? Dicit b. Thom. ꝙ
D ex tribꝫ. Primo ex malitia ꝓpria: ex hoc videlicet ꝙ aliqs ex ſeipſo ma
lus eſt: ⁊ ex hoc ipſo quaſi conſcius ſue malitie faciliter de alijs malum
opinatꝛ. ſm̄ illud Eccs. x. In via ſtultus ambulans: cū ipſe ſit inſipiens
oēs ſtultos extimat. Alio mō ꝓuenit ex mala ad aliū affectiōe: ex h̄ vide
licet ꝙ aliqs male afficitur ad alterū. Cū em̄ aliqs cōtemnit vel odit ali
quē: aut iraſcitꝛ vel inuidet ei: ex leuibꝫ ſignis opinatꝛ mala de ipſo: quia
vnuſquiſqꝫ faciliter credit qđ appetit: ecōtra bene affectꝰ. Siquidē cha-
ritas oīa credit: qđ ad ꝓpoſitū Athanaſius exponit. Simile in matre q̄
aliter de puero dilecto ⁊ odito credit ⁊ operatꝛ. Tertio prouenit ex lon-
ga experientia. Unde Pliniꝰ dicit. ij. rhetorice ꝙ ſenes ſunt maxime ſu
ſpicioſi: qꝛ multotiens experti ſunt defectus alioꝝ. ⁊ hec cauſa diminu-
it rationē ſuſpitiōis: inquantū experientia ad certitudinē ꝓficit: q̄ eſt cō-
tra rationē ſuſpitiōis: q̄ iportat ſm̄ Tulliū opinionē mali: qn̄ ex leuibꝫ
indicijs ꝓcedit. Prīe ꝟo due cauſe manifeſte ꝑtinēt ad ꝑuitatē affectus

¶ Scđa nola eſt: ex leuibꝫ indicijs ꝓ certo malitiā alterius extimare:
qn̄ ſcꝫ ex talibꝫ ſignis firmiter tenet in aīo ꝙ frater ſit malus: ⁊ hoc pro-
prie dicitꝛ iudiciū: qꝛ iudiciū importat firmā ſententiā: ait Lyra: ⁊ h̄ gra
ue pctm̄: eſt ⁊ mortale ſi ſit de aliquo graui ſi videlicet malū qđ iudicat
de fratre ex leuibꝫ ſignis ſit de genere peccati mortalis: ait Lyra. Eſt in
quā pctm̄ mortale: qꝛ cōtra dei et ꝓximi charitatē. Cōtra dei inquā cuiꝰ
iudicium ſibi vſurpat. ſm̄ Antiꝰ. q̄ ſolus intuetꝛ cor: homo aūt q̄ foris
patēt. Sed ⁊ cōtra ꝓximū: non em̄ hoc eſt ſine cōtemptu ꝓximi. ex hoc em̄
ipſo ꝙ aliqs malā opinionē habet de alio ſine cauſa ſufficienti: indebite
cōtemnit ipm̄ ⁊ ideo iniuriatꝛ ei: ſicut di. b. Tho. cui Lyra conſonat: qui
E ait. Peccatū em̄ mortale eſt qđ cōtrariatꝛ charitati. ꝙ aūt aliqs predi-
cto mō iudicet fratrē: eſt cōtra charitatē fraternā. Talis fatuus fuit To
tila rex Gothoꝝ: de q̄ recitat b. Gre. in dia. ꝙ cū Naruijs veniſſet: Caſſi
us vir vite venerabilis eius vrbis epūs occurrit. Cui qꝛ ex conſperſiōe
ſemꝑ facies rubere conſueuerat: hoc rex Totila nō ꝯſperſionis eſſe credi
dit ſed aſſidue potatiōis: eumqꝫ oīno deſperit. Sed oṗs deus vt quan-
tus vir eſſet q̄ deſpiciebatꝛ oſtenderet: in Naruien. cāpo q̄ rex aduenerat:
malignus ſpūs corā om̄i exercitu eius Spatariū inuaſit: eumqꝫ vexa-

re crudeliter cepit. Qui cũ ante regis oculos ad venerandũ virũ Caſſi/um fuiſſet adductus. hũc ab eo vir dñi (orõne facta) ſigno crucis expulit. Sicqꝫ factũ eſt vt rex barbarus ſeruũ dei ab illo iam die veneraret ex corde: quẽ deſpectũ valde iudicabat ex facie. Nam qꝛ virũ tante virtutis vidit: erga eũ illa mens effera ab elationis faſtu detumuit. Caue ergo ſed dubia in meliorem partẽ interpͣtare. Item ꝛ ſi ſuſpitiones vitare nõ poſſumus qꝛ hoĩes ſumus: iudicia id eſt diffinitiuas ſententias firmaſqꝫ cõtinere debemus. vt ait Glo. vbi. ſupra. i. Corin. iiij.

¶ Tertia nola eſt: ex indicijs leuib' punire. Dũ aliqs iudex ex ſuſpicatione ꝑcedit ad aliquẽ cõdemnandũ. ꝛ ħ directe ad iniuſtitiã ꝑtinet ꝛ eſt mortale pctm̃: ait Tho. Hoc eſt qñ ex leuib' ſignis: nõ ſolũ predicto modo iudicat: ſed etiã ꝑcedit ad punitionẽ fratrꝫ ſicut de facto: ꝛ ħ ſm Lyrã eſt grauius qꝛ nõ ſolum eſt ꝯ charitatẽ: ſed etiã ꝯ iuſtitie equitatẽ. Hi ſunt iudices illi ſm faciẽ iudicãtes: de qb' ꝛ ꝯ qs dñs Joan. vij. loquit: queadmodũ heri in euãgelio dictũ eſt. Vos ſm carnẽ iudicatis. ꝛ ibidẽ queadmodũ feria. iij. audiuiſtis. Nolite iudicare ſm faciẽ: ſed iuſtũ iudiciũ iudicate. Ipſi ſunt q nõ cauſam intuent ſed ꝑſonas: ꝛ ſm ꝙ talib' ſunt affecti: ſm hoc ꝓferũt ſnĩas. Si amore ad eas fuerint affecti reos abſoluũt. Si odio: innocẽtes ex leuiſſimis indicijs cõdemnãt. Utinã facies vel iudicantiũ vel iudicandoꝝ eſſent velate: inſtar Romanoꝝ quõdã iudiciũ: ne ſm faciẽ ſed ſm facta iudiciũ fieri cõtingeret. Legimus qꝛ Romanoꝝ iudices antiqtus faciẽ habebãt velatã: vt ſolũ cauſaꝝ audirẽt cõditiões: neminẽ cauſantẽ videntes: ne forte ex amore vel timore citius diuitẽ expedirẽt ꝙ pauperẽ: potiuſqꝫ pulchrã audirent ꝙ turpem: ſicut nõnulli iudices faciũt aĩaꝝ. Sicut fecerũt illi: q abbatiſſam ſepius venientẽ ad eoꝝ curiã nõ expedierũt: donec vno die pulchriores ꝺ domo ſua ſecũ duceret. Et ſenes illi maledicti calũniatores iuſſerũt Suſanne faciẽ reuelari ꝗtinus vel ſic ſatiarent. Et Moyſes faciez velabat: dũ loquerent filijs Iſrael iudicia dei. Exo. xxxiiij. Sic ꝛ ſic iudices velari debẽt: deus eñ vultũ iudicũ ſuoꝝ operit. Job. ix. Habẽt laudabilem ꝯſuetudinẽ quedã ciuitates Italie; ad preueniendũ hec iudicia ſm faciem. In eis quippe ꝯſtituitur extraneus iudex: q nullos in ea ciuitate ſibi habet attinẽtes: q ad tẽpus ſtatutũ duoꝝ vel triũ annoꝝ manet iudex. Qui ꝛ in magnis nõ iudicat niſi ſecretius ſeniorib' vocatis ꝛ diſcretioribus quib' cauſam exponit: ſine ꝑſonaꝝ expreſſione querẽs quale iudicium tali debeat facto: vt ſic in ꝯſulendo tam ad amicũ ꝙ ad inimicũ: ꝛ ꝓpinquũ ſicut ad remotũ equalr̃ ſe habeat. Plane ſic longe alia iudicia ꝓdeũt ꝙ dũ ꝑſone noſcunt. Sic ꝑ hũc modũ Dauid cõtra ſeipſuz dedit iudiciũ. ij. Reg. xij. vbi Nathan dixit ad eũ: Reſpõde mihi iudiciũ. Utinã ꝛ hec noſtra Argentina hãc haberet conſuetudinẽ. Talis iudex lapſo ſui tꝑis ſtatuti termino: manere cogitur ꝑ aliqt menſes: ꝛ oĩbus contra eum intentare de iniuſtitia ꝑ eum facta volentibus reſpondere.

¶ Quarta nola eſt: ex vno actu malo ſemꝑ opinari malum. Sunt qui

poſtq̄ꝫ viderũt aliquē actũ prauũ de aliquo: hũc de cetero perpetuo ma
lum eſſe exiſtimãt: imo etiã quidã ꝑpetuo dãnandũ ⁊ nunq̄ꝫ cõuertendũ
aſſerũt: cũ tñ de nullo deſperandũ ſit q̄ꝫdiu viuit: vt dicit Gerſon in re-
gulis. Hi regulã illã obſeruãt iuris. Semel malus ſemꝑ preſumitur
malus. Sed nõ ait regula preſumatur malus: quaſi iubẽs eũ talem repu
tare aut ꝑmittẽs. Sed indicatiue loquitur preſumitur: ⁊ h̄ quidẽ verũ ꝙ pre
ſumitur malus: ſed q̄ ſic preſumũt nõ ideo benefaciũt. Non enĩ q͛ iam q̄s
puer eſt: ideo poſt ſex annos iterũ puer reputari debet. Hodie q̄s eſt ma
lus ⁊ vides eũ peccantẽ: poſt dies octo cõuerſus ẽ: ⁊ mutatus in aliũ vi
rũ. Plane nõ decet vt amodo de eo iterũ malũ opineris. Et hac nola ti-
meo multos eſſe notatos: q̄ nedum ꝓpter viſum alicuius pctĩ: ſed etiam
ꝓpter ſolũ auditũ: malam opinionẽ concipiunt ⁊ tenent de hoĩe honeſto
et bone fame. Mira ⁊ miſera res vni nebuloni detrahenti bono viro
aut femine honeſte: ⁊ eos infamanti plus creditur aliquãdo q̄ꝫ decẽ vi-
ris honeſtis eoſdem excuſantibꝫ: ita proni ſumus ad credendũ mala de
proximis. Utriq̄ꝫ ſignuꝫ parue charitatis fraterne: ſed ⁊ ꝓprie malitie ⁊
affectionis male vt dictũ eſt. Noli frater: ſi vidiſti etiã (vt putas) mores
alicuius laſciuos ꝑcipitare iudicium: cogita q͛ nõ deliberate ſed incon
ſiderate id forſitan fecit: Cogita ꝙ ex paſſione ⁊ vehemẽtis tentationis
D impetu in hoc prolapſus eſt. Q̄ꝫ ſi etiam in turpia prorupit opera: co-
gita quia talis honeſtus qui nõ ex habitu malo ⁊ vicioſo cecidit: tranſe
unte paſſione: mox in bonam conſuetam vitam redit: ſecus de male ha
bituato. Sic ſic conſidera et noli iudicare.

¶ Quinta nola eſt: ex vno malo alios oẽs de cõgregatiõe illa malos
iudicare. Sunt q̄ mox vbi vnus de aliqua cõgregatiõe cleri: monachoꝝ
aut monialium deliquerit: oẽs iudicãt eſſe tales. Plane temerariũ hoc
1 iudicium eſt. Quid hoc eſt ſtultitie frater? Nunq̄d totus cumulus pa-
2 lea eſtimabitur: q͛ de illo palea viſa eſt exire? Nonne q͛ fumũ de cami
no exire vidiſti: nihil in coquina erit niſi fumus ⁊ nõ etiã ignis ⁊ aliqua
3 alia? Qualis hec dementia: dũ diues de ſacculo ꝓfert aut ciſta florenũ
malum aut denarium falſum: exiſtimare: q͛ oẽs eius floreni ⁊ denarĳ
4 mali ſint? Nunq̄d q͛ vnus ex cãtoribꝫ diſſonat: ⁊ vna fiſtula in organo:
5 ideo om̃es cantores ⁊ fiſtule tales ſunt? Quid multa? putaſne q͛ om-
nes apoſtoli Judas ſint: eo ꝙ vnus talis inter eos inuẽtus eſt? Noli ſic
infatuari frater quinimmo vbi multi apoſtatant: preſumendum eſt de
arta religione ⁊ tritico expaleato vbi palee ventilantur. Ceterum vbi re
formatio non eſt: omnes mali manent ſimul.

¶ Sexta nola eſt: ſe ceteris meliorẽ eſtimare ⁊ bonũ: alios oẽs malos
Sunt q̄ nõ putãt ſe de numero alioꝝ: oẽs alios iudicant malos: ſe non
ſua facta excuſant: ſi q̄n corripiuntur: gloſant: obtegunt: alioꝝ autẽ fa-
cta nõ ita. Exiſtimant nullibi ſolem gratie irradiare niſi in cella ſua: vt
ait Bern. Si q̄n de morte alioꝝ fit mentio: vt in ſpeculo tuo dicitur: nihil
putant ad ſe pertinere ſed mox rationẽ ſubiungũt: quia tales intempera

te vixerint:aut ſimilia in mediū producunt. Omnes alios p̄ter ſe cū na J
ſo trabunt in publicū:iuxta vulgare prouerbiū. ſed ꝛ omnib⁹ vrinā con
ſpiciunt ꝛ iudicant:ſuā autē negligunt. Contine o fatue tuā vanā de te
opinionē. Recordare preterita peccata tua:quia neſcis ſi ſint tibi dimiſ
ſa. Cogita preſentē(vt tu putas)iuſtitiā tuā:ꝛ intellige q꞉ iuſtitie noſtre
ſunt coram deo ſicut pannus menſtruate. Et qđ in oculis hominū vide
tur eſſe rectū:apud deū iniquū reputat̄. Cogita tandē futura. Eſto ſis
etiā iam iuſtus:neſcis quo fine terminabit̄:nondū globus in ſpera quie
uit:ſed iugiter voluit̄. Quis vnq̄ȝ crediſſet: q꞉ Judas ap̄ls ſuſpēdio
ꝛ deſperatione interijſſet:ꝛ Magdalena ꝛ latro ſalui facti fuiſſent: Ti
me ergo frater:ꝛ cū timore operare ſalutē tuam. Memineris q꞉ dixit
dn̄s: Publicani ꝛ meretrices precedent vos in regno celoꝝ. Dic tibi:tu
quis es:ꝛ non iudices quenq̄ȝ:ait abbas Paſtor.

¶ Septima nola eſt:ſuij pſius iudiciū negligere. Sunt qui intantum
ſunt occupati cū alijs vt ſui prorſus obliuiſcant̄:cū tn̄ quilibet deberet
ſe quotidie iudicare:ſaltē ſero. q̄ȝuis pluries bonū eſſet:p̄cipue aūt hoc
tp̄e ſacro cū cōmunicandū veniet. Niſi em̄ quis hoc fecerit:grauiſſimas
penas patiet̄. Et quō(inquis)ſiue de quo iudicare oportet: De duob⁹
ſcilicet de te primo ꝛ ſecundo de chriſto. Fac tecū iudiciū:ꝛ iudica te de K
preteritis:de futuro ꝛ de preſenti. Primo de p̄teritis: ſtatue ante faciē
tuā loca vbi peccaſti:ꝛ inde elice quoties cōmiſiſti fornicationē:furtum
fractionē diei feſti:ieiuniū ꝛc̄. Hoc facto talia clare ꝛ integre cōfitearis
ſacerdoti. Secundo de futuro: examina te ſi habeas propoſitū vitandi
peccata ꝛ ꝓpinquas peccatoꝝ occaſiōes. Tertio de preſenti: vt habeas
dum accedere vis deuotionē animi ꝛ munditiā corporis. Hoc iudicio
ait Paulus: Probet autē ſeipſum ꝛc̄. i. examinet ꝛ purget. Scd̄m iudi
ciū tene de chriſto: quē ſumpturus es. Conſidera quid ſit:quia deus et
homo: ante cōſecrationē eſt panis:poſt chriſtus. Simile de ouo ꝛ gal
lina excubante. Cōſidera qualiter:q꞉ tam magnus ꝛ glorioſus ſicut in
celo. Tertio ꝓpter quid: q꞉ in memoriā ſue paſſiōis ꝑpetuā hoc inſtituit
De tali iudicio ait Paulus: Qui em̄ indigne māducat ꝛ bibit: iudiciū
ſibi manducat ꝛ bibit:nō dijudicans corpus dn̄i. Talis em̄ patit̄ penā:
plane grauiſſimā penā. Neq̄ȝ mirū:quia grande peccatū eſt indigne ſu
mere:q꞉ ſimiles iudeis occidentib⁹:ergo homicide. Latro pacē tenet ad
menſam:ꝛ tu in menſa chriſti pacē nō tenes. O infelix cui fit vita mors:
ſummū bonū malū:ꝛ medicina venenū:treme. Tremit Joannes bapti
ſta tangere verticē:ꝛ tu totū tangēdo nō tremis. Magdalena ad tactū
pedum chriſti non admittit̄:ꝛ tu ad ſumendū totū corpus chriſti teme
re accedere audes. Maria egyptiaca ſemel cum fletu:ꝛ tu impudice cū
peccato corpus ſanctiſſimum ſumis. Rogemus dominū.

Feria ſecunda poſt Judica. ij. Aprilis

Stultoꝝ infinitus eſt numerus. Eccl̄s. i. Euangeliū.

TRiceſima turba ſtultoꝝ eſt expectātiū (Beyt narren) Et hi qua
tuoꝛ nolis dinoſcuntur.
¶ Prima nola eſt differre conuerſionē a pctīs ad deū. Tanta
1 eſt hec ſtultitia vt nedū nō ſatis edici:ſed neqꝫ cogitari poſſit. Et que ē
queſo hec inſania o pctōꝛ:ꝙ in ſtatu tam periculoſo manes:in quo di/
2 uina iuſtitia ſupꝫ caput tuū gladiū tenet ſtrictū ſiue euaginatū: vt te me
diū ſecet animā a coꝛpe ſeparando: melioꝛēqꝫ partē animā ſcꝫ iaciat in
infernū.ꝛ ſola dei miſcdia gladiū illū aliquantulū detinet:ſi foꝛte peni-
tentiā agere velis. Que rurſus fatuitas? Nōne vides qꝛ in medio bo-

ſtiū ꝛ inimicoꝝ tuoꝝ terra cōſtitutus es?qui etiā ſolo pariete vitreo coꝛ
poꝛis pꝛohibenť ne te in manu ſua habeāt. Eſt paries iſte coꝛpus: vtiqꝫ
vitreus:imo fragilioꝛ vitro:cōtra quē nō extruere ꝛ erigi opoꝛtet machi
nas:ſed lapide manuali deijci ꝛ deſtrui poterit. Ut quid ergo ſtas ad-
huc ſecurus qui capitales habes inimicos adeo potentes:ſicut ſunt de
mones:ꝛ exiſtis in caſtro adeo debili? Neſcis qꝛ ī via es q̄ ducit ad moꝛ
tē:cur differs eam relinquere? Eſto: cōplantata ſit lapidibꝫ hec via pec-
catoꝝ qua graderis:in fine tñ eius inferi ꝛ tenebꝛe ꝛ pene. Cogita vias
tuas ꝛ eaꝝ finē: ꝛ cōuertere:fac qđ Pſal. Cogitaui (inquit) vias meas:
ꝛ conuerti pedes meos in teſtimonia tua. Quod facis fac cito o frater:
iam fere vſqꝫ ad poꝛtas inferni deductus es: ꝛ appꝛopinquaſti vſqꝫ ad
poꝛtas moꝛtis. Plane ſunt poꝛte inferni peccata moꝛtalia: inter que et
infernū nihil mediat niſi coꝛpoꝛis tranſitus. Siſte ergo gradū ꝛ doꝛ- 2
ſum verte mundo ꝛ cōcupiſcentijs eius:faciē vero firma verſus terram
ſanctā: ſanctā ciuitatē celeſtē Hieruſalē ad dñm deū tuū. Fugiamꝰ de
hoc exilio:habitemus cū dei filio:hoc decus eſt famuli ſi ſit coheres ſui
dñi. Expectat te dñs: expectat te tota curia celeſtis: expectaris ad ma-
gna:qꝛ ad regnū: Uenite benedicti patris. Expectaris ad iocūda ꝛ ſua M
uia:etiā in hoc ſeculo. Jugū em̄ meū ſuaue eſt ꝛ onus meū leue. Curre
cito:neqꝫ differas cōuerti ad dñm cū te vocat:ne ſi nō audieris vocē do
mini hodie vocantis:ſed obduraueris coꝛ tuū:cras te vocare dedigneť
ꝛ locus penitentie tibi auferať dū nimis tardas cōuerti. Ecce Eſau nō
inuenit penitentie locū:quanqꝫ cū lachꝛymis queſiſſet eū. Hebꝛeoꝝ.xij.
Quis ſcit ſi Paulus:ſanctus Mattheus deū vocantē nō exaudiſſent:
an ne vnqꝫ poſt inppetuū vocati fuiſſent? Nolito ergo ſpiritū extinguere
ne poſtea minime reaccendať. Exurge ꝛ vade in terrā ſanctā hieruſalē
celeſtē. Sed vbi nauis? vbi mare ꝑ qđ traijciam? Nō lōge eſt a te o fra 3
ter:modo nō negligas. Eſt mare amarum:cōtritio tua amara. Mare
vtiqꝫ ꝑ quod ad terrā ſanctā nauigať. Eſt mare rubꝛū ꝑ erubeſcentiā: ꝑ
qđ filij iſrael ad terrā ꝓmiſſionis ingrediunť. Jmpediuit filios iſrael
Pharao quantū potuit:ne ꝑ mare illud de egypto tranſirent: ꝛ diabo-
lus ſimiliter. Et vt illud efficacius poſſit: ſimulat ſe matrē cū ſit nouer- 1
ca. Mater filiolū videns lachꝛimantē eū pacificat oſtendendo ei aliqđ
delectabile:ꝛ diabolus pctōꝛi cōtrito oſtendit ſpectacula:ludos ꝛ choꝛ-
eas ꝛ hmōi.q̄ iā circa tēpus paſce diabolo ꝓcurante vbiqꝫ incipiūt: vt
a cōtritione quā in.xl. habuerūt reuocet. Reducit etiā ad memoꝛiā dele 2
ctationē peccati dimiſſi. Et eos terret faciēs eos impoſſibilitatē conci- 3
pere de penitētie incepte cōtinuatione. Et iſtis medijs eis ſuadet dicēs N
d Jſaie.xxxi. Quieſcat vox tua a ploꝛatu:ꝛ oculi tui a lachꝛymis. Tu
ūt hec verba minime cures:ſed ſit ſicut mare cōtritio tua. Mitte te in
hoc mare cōtritionis: ꝛ traijcito in terrā ſanctā. Sedeas in nauiculam
chꝛiſtiane vite:exercitij bonoꝝ operū: eritqꝫ dñs dux ꝛ patronus tuus:
quouſqꝫ attigeris poꝛtum ſalutis.

1 ¶ Secunda eſt: differre confeſſionē. Sunt qui ſatis contriti ſunt: ſe
vbi ad confeſſionē veniendū eſt: renitunt̄ ſemꝑ differentes. Mira re
quid times? quid heſitas patefacere crimina tua ſacerdoti? Putaſne q
te cōtemnet ideo: aut odio habebit? Erras: immo te multo chariorē h
bebit: quia ei tuā cōſcientiā manifeſtas: ⁊ loco filij te habebit. Sed q
dico ſacerdoti? Cogita quia dei locū tenet: ⁊ cur igit̄ niteris te abſcōde
re a facie dñi: in cuius conſpectu tamē peccaſti? Similis vtiqꝫ Ade ſtu
to: qui ſe abſcondit. Noli o ſtulte: ſcito ꝙ qui abſcondere nititur coram
deo peccata: illius deus manifeſtabit. ⁊ qui ea coram deo manifeſtat
2 ipſe ea abſcondit. An forſitan ideo confiteri differs: quia putas te m
lius peccata tua recenſere poſſe poſt tantam dilationem? Si ſic ſapis
deſipis profecto: computatio dilata multa facit obliuiſci: ⁊ homo qu
differt confiteri multa tradit obliuioni. ceterū diabolus ea nō obliui
3 ſcitur: neqꝫ deus. Ut quid ſotularem te chariorem habes? Singuli
diebus ſotulares tuos vis tergere: ne ſi lutū in eis fuerit deſiccatū: po
ſtea de facili illud remouere nō poſſis: a tua vero anima differs remo
uere ſordes vitioꝝ ꝑ dimidiū annū vel amplius. Stabulum purgas ⁊
4 non conſcientiam. Quid queſo boni: honeſti: mitis aut iocundi cōtu
D lit tibi hoſpes ille turpiſſimus diabolus: ꝙ eū tāto tempore tenes apu
te? Expertus es proculdubio quanta tibi in corpore anima ⁊ fama fec
rit: ⁊ queādmodū hoſpitiū illud omnibus bonis euacuat: ⁊ quomod
tam fatuus es vt adhuc eum teneas? Mira fatuitas: ſi Chriſtus in ſ
in ſacramēto tēpore paſce: vel in membris ſuis hoſpitatus fuerit apu
aliquē: vix permittit̄ ibi eſſe ꝑ diem vnum. diabolus vero ꝑmittit̄ ad
ſe pluſqꝫ per annū. Hoſpes qui chriſti nomine recipit̄ non ſolū fetet h
minibus cū eſt quadriduanus: ſed etiā cū eſt triduanus vel biduanus
5 Diabolus non etiā anniculus. Quomodo tā fatuus es vt aperire ne
ſcias hoſtiū quod eſt ſine ſera: vt euadas de miſerrimo carcere peccat
Hoſtiū ſine claue ⁊ ſera eſt os tuū: qđ ad confeſſionē pc̄ti nō vis aperir
¶ Tertia nola eſt: differre reſtitutionē. Quanta fatuitas reſtitution
differre: nequit ſatis edici: neqꝫ ſcitur ab aliquo: niſi ab his qui audiū
1 confeſſiones: quante difficultates inde oriant̄. Taceo in primis ꝙ is
qui retinet ea que obligata ſunt reſtitutioni furtū cōmittit: ſiquidem eo
precepto quo furtū prohibet̄: etiā furti detentio prohibita dicit̄ a Sco
2 to. Sed adhuc dicito: cur reſtituere differs: ⁊ nō mox cū ad te ꝑuene
rint aliena reſtituis? Nunquid putas: qꝛ poſthac facilior erit tibi reſtitu
tio? Erras plane: docet hoc experientia rerū magiſtra: ꝙ quanto magis
differt̄. tanto difficilius reſtituit̄. Facit hoc quia magis incorporat̄: c
de quanto magis homini res hec incorporat̄: tanto cū maiori dolor
P ab eo ſeparat̄. Adde ꝙ ex dilatione tanta incidunt impedimenta reſti
tuendi vt credere nemo poſſit. Aut eī is cui debet̄ fieri reſtitutio mor
tur: ⁊ heredes neſciunt. Aut obligatus ad reſtitutionē ad alienas par
tes tranſmigrat longius diſtantes. Et talia ſexcenta interueniūt: quib

difficillima efficiẗ reſtitutio: que a pꝛincipio ſatis fuiſſet facilis. Tertio foꝛſitan differs ad moꝛtē: vt ſic ꝑ heredes tuos aut teſtamentarios fiet reſtitutio. Dñe deus meus ſcis impiā illā hui⁹ ciuitatis coꝛruptelā: vt nemini ꝑmittaẗ etiā ad pias cauſas facere teſtamentū: niſi puto ad q̄nqꝫ ſolidos. Utiqꝫ libere teſtari non pñt ad pias cauſas. Sed etiā ſi libere poſſent (qḋ tñ nō eſt expert⁹ loq̄r) q̄d putas faciēt teſtamētarij aut heredes qḋ tu ipſe nō feciſti? Noli te cōmittere huic pōti: alias laberis ī flumē

¶ Quarta nola eſt: ſperare longā vitā. Eſt hec nola magna: illa ouiū nola: omnibꝫ ꝑdictis tribus tenoꝛē pꝛebens: hoc eſt cui innituntᷣ ꝑdicta Dñe deus q̄ꝫ debile fundamentū: ideo nō vis mox cōuerti: confiteri: aut reſtituere: ſed differre: qꝛ ſperas te diutius victurū. hoc tuū fundamētū longa vita. Mira miſera ⁊ fatua res: ⁊ cur ita? qꝛ tanta ⁊ tam ardua q̄ cōtingunt animā: coꝛpus ⁊ res imꝑpetuū cōmittis ſoꝛti calamoꝝ. Nonne tibi videẗ hic homo fatuiſſimus: qui ſub hac ſpe poneret vitā: hereditatē: penā maximā: ⁊ quicquid in coꝛpoꝛe vel rebus amittere poſſet ſuꝑ foꝛtunā ſcilicet trahēdi calamū longioꝛē? vtiqꝫ ſtultiſſimus. A foꝛtioꝛi ille ſtultiſſimus qui animā ꝓpriā: regnū celoꝝ ⁊ amiſſionē oīm bonoꝝ ponit ſuꝑ ſpem longioꝛis vite. ſicut faciūt illi qui multa illicita in cupiditatibus: in delectationibꝫ ⁊ vanitatibꝫ cōmittunt: ſub ſpe lōgioꝛis vite ⁊ coꝛrectionis in poſterū. Quid putas eueniet illi ſtulto? Hoc ꝙ ſu Q
bito dū ſperat longā breuiſſimā ſoꝛtem: id eſt vitam trahit. Sapie. iij. Dum longe vite fuerint in pꝛeſumptione ſcꝫ pꝛopꝛia: in nihilū cōputabuntur. Patet de illo Luce. xij. Qui ſpondens anime ſue longam vitā: audiuit ſibi dici: Stulte hac nocte repetent animam tuam. Ecce fundamentū non ſolidū: ſed ſtolidū ⁊ ſtultum: ſcꝫ longā vitam: longioꝛem calamum ſuper quo te fundas: quia non cito ſed longe poſthac pꝛoponis conuerti cōfiteri ⁊ reſtituere. Eſt hic plane (vt ab initio dixi) tenoꝛ tue 2
dilationis. Eſt hec nola quarta precedentiū tenoꝛ: maioꝛ que eis (vt in cantu dici ſolet) tenoꝛem tenet: ſpes videlicet lōgioꝛis vite. Uis diſcantum ⁊ cōtratenoꝛē huius tenoꝛis audire: arrige aures: ⁊ auſculta quid dicat nobis Sopho. Uox cantantis in feneſtra: ⁊ coꝛuus in ſuperliminari. Sopho. ij. Notate verba: ſignate myſteria. Hoc de domo deſerta dixit Sophonias ad literam. Ad ſpiritū: Noſtra anima domus eſt deſerta: dū peccatrix eſt a ſuo inhabitatoꝛe derelicta ꝓpter eius delicta: vacua omnibus gratia ⁊ virtutibus. ⁊ vt vulgo dicitur theutonico (Der hōf wont doꝛinñ) Utiqꝫ: quia diabolus ingreſſus in eam domū peccatricis animā. Sed quid ſtat ad hoſtium? dominus expulſus: ⁊ pulſat vt denuo intromittaẗ. Ego ſto ad hoſtium ⁊ pulſo. Apoca. iij. Sed nemo eſt qui intromittat: nemo qui tantū hoſpitē recipiat. Et cur ita? qꝛ impediūt ſoni alij ne pulſus dñi ad ianuā audiaẗ. Cantāt auicule canoꝛe ī feneſtra: ⁊ coꝛuus in ſuꝑliminari crocitat. En tantū faciūt ſtrepitū vt dñi R
pulſus ad ianuā coꝛdis nō audiaẗ. Quid auicula ī feneſtra? auicula ī feneſtra eſt cōſiderare ꝓſpera ⁊ leta ⁊ eis toto coꝛdis oculo intēdere, hic eſt

diſcantus. Coꝛuus in ſupꝓliminari eſt ꝓcraſtinatio: ꝛ hic eſt cõtratenoꝛ
Vere cõtratenoꝛ: clamat cõſcientia media voce (mit halber ſtym̃) quis
oppꝛeſſa paſſionibꝫ letitie. Hodie ꝯuertere: noli differre: dñs pulſat: no
li cõtemnere: talia ꝛ ſĩlia ſuſurrat ratio conſcientia ſiue ſinderiſis ad lu
men fidei: qđ adhuc ꝑ rimas radios mittit. Sed cõtra clamat coꝛuus:
cras cras. Dñe deus meus: ꝛ quõ audiret Jeſus pulſans vbi tantus
ſtrepitus vocũ cantantiũ: Spes lõgioꝛis vite: nola illa magna ouium
seducẽdaꝝ: que tenoꝛẽ habet: Voces auiculaꝝ letantiũ in feneſtra ꝛ can
tantiũ diſcantũ: ꝛ coꝛui cantantis cõtratenoꝛẽ cõſcientie: cras cras. O
coꝛue quot ſeduxiſti ꝛ ad infernũ crocitaſti: Noli audire frater eũ cuiuſ
cũqꝫ ſis etatis: ſenex aut iuuenis. Dũ iuuenis es cantat tibi cras cras.
Dũ ſenex es cantat grap grap. Audi q̃ dico: vt cõtratenoꝛẽ intelligas:
Juuenibus cantat cras cras: ſed pꝛiuſq̃ꝫ hoc (graß) creſcat: moꝛtuus
eſt griſellus. Ediſſere nobis parabolã hanc. Intellige q̃ dico. Dicit iu
uenis: O adhuc potẽs ſum: pꝛimũ adoleſco: creſco inſtar feni ꝛ grami
nis: gaudebo ergo in gramine: in tali etate floꝛida: ſucci plena: quouſqꝫ
ad ꝑfectũ creuerit. Aduerte o frater (Ee das graß gewechſt: ſo iſt gromẽ
tod) Foꝛtaſſe nõ tanto tꝑe ſupuiues: vt ad eam ꝑfectã viriditatis etatẽ
ꝑuenias. Noli ergo credere voci coꝛui tibi cãtantis in ſupꝓliminari (graß
graß) ſed voci qua ꝛ ſenibꝫ canit (grapp grapp) Quibus eñi in iuuẽtute
ꝛ floꝛida etate cecinit (graß graß) in ſenecta clamat (grapp grapp) Noli
S5 confidere frater ſuꝑ longa vita: que vanũ fundamentũ eſt eius de qua
diximus dilatione. Nõ confide: veniat tibi in mentẽ id qđ crebꝛo incul
caui. Et iterũ dico: qꝛ nõ ideo ꝙ letus es: viuax es: ſanus es: longioꝛis
vite eris. Unde nõ ſumenda eſt mẽſura longitudinis vite: ſed ex annis
pꝛeteritis multis in ſenibꝫ ꝛ paucis ſuꝑſtitibꝫ. Exemplũ accipias in lu
mine qđ eque clare lucet dũ longioꝛ eſt candela ꝛ dum iam facta eſt bꝛe
uiſſima: fatuus ergo eſſet qui ideo putaret diutius duraturũ lumẽ qđ
clare lucet: cũ tñ parũ ſuperſit ſepi. Ita ꝛ tu etatẽ tuã menſurato: nõ ſm
viuacitatẽ animi: que eadẽ eſt (vt tibi videt̃) iã quinquagenaria qualis
erat vigenaria. ſed ſumenda ſm ſepum annoꝝ: qđ tibi plane paucum ꝛ
curtũ eſt. Exultat ad hec verba adoleſcens: plurimũ (inquit) ſepi habeo
parũ abſumptũ eſt: vix viginti anni pꝛeterierũt: ꝛ ſuperſunt multi. Sꝫ
cogita o frater: ꝙ extinguet̃ lumen nõ ſolũ ad deficientiã ſepi: ſed etiam
ad flatũ facilẽ venti aut leuẽ emungentis tactum: etiã ſi multũ ſepi ſuꝑ
ſit: immo parũ ſepi conſumpto. Itaqꝫ etiã tibi timendũ eſt de extinctio
ne vite tue nõ minus q̃ꝫ ſeni: ꝛ neqꝫ confidendũ quantũlibet iuueni etiã
infanti vnius diei ſuꝑ vite longitudine. quoniã extingui videmus moꝛ
natos ex vtero: immo ꝛ in vtero. Rogemus dominũ.

Feria tertia poſt Judica. iij. Apꝛilis.

Stultoꝛũ infinitus eſt numerus. Eccl's. i. Euãgeliũ

Triceſimaprima turma ſtultoꝝ eſt: cuſtodientiū vxores (Hiet narren) Qui putāt ſe ꝑ ſuā vanā cuſtodiā feminas cohibere ab adulterijs. Poſſunt aūt dinoſci ſeptem nolis.

¶ Prima nola eſt: vxorē cognato ad cuſtodiendū tradere. Sunt fatui qui putāt vxores ſuas tunc tutas: cū eis aliquē cōſanguineū aut affinem pro cuſtode deputauerint: qui tñ eam primus ſtuprat. Qđ ſi nō credis: audi qñ ⁊ vbi h̄ factū eſt. Clytēneſtre maritus eius Agamēnon T cognatū ſuū cuſtodē prefecit: quē tñ ad concubitū primū allexit: quo facto machinata eſt in mortē mariti. Vide Iuuenalē. Sed quid forēſes accerſio? Nō lōge eſt Amon: qui ſororē ſuā Thamar deflorauit. Dic bi

ſtoriã.ij.Reg.xiij. J nũc ꝛ cõmenda vxorẽ tuam fratrib; ꝛ patruis: aut aliis conſanguineis ꝛ cognatis: et puta te bene cuſtodiuiſſe.

¶ Scda nola eſt: ſocrui aut ancillule cuſtodiã vxoris cõmittere. Putaſne o fatue: qꝛ ꝓpter illas dimittet vxor impudica luxuriam ſuã? putas qꝛ ſi libidini paruerit: ꝛ eam dephenderit vel ſocrus vel ancilla: confeſtim ad te curret te aduocans: vt videas aut ſcias? Plane ſciunt ancille tacere. Sciunt ꝛ ſocrus: matres videlicet vxoꝝ: nedũ tacere ꝛ diſſimulare: ſed ꝛ crimina talia pulcherrimis techinis obtegere. Si nõ vis credere: audi qd legiꝰ de quodã mercatore. Qui cũ feſſus rediſſet ꝛ lectum ꝓ quiete peteret: anxia vxor qꝛ amicũ ſciebat ſtantẽ poſt lectum: quid ageret neſciebat: ſubiunxit ſocrus. Noli inquit o filia lectũ ſternere priuſq̃ marito oſtendamus lintheamen qd interim fecimus. Extẽditq; lintheamẽ: tenẽs vna cauda: alterã filie prebuit extendendã: q̃ ante faciẽ mariti ꝓtenſo: abijt ꝓcus laudauitq; maritus opificiũ. Bñdicamini inqt q̃ eſtis huiꝰ artis tã experte. At ille. Scimꝰ ꝛ alia multa pulchriora: que ſi cupias videre cito ꝓbabimus. H mõ deceptus: lecto ſtrato qeuit laſſus.

V ¶ Tertia nola ẽ: ſeipm cuſtodẽ ꝯſtituere. Sunt q̃ nemini ꝯfidũt ſ; ipſi domi manẽt: ꝛ vxores retinẽt apud ſe: neq; ꝑmittũt ad eccleſias aut ſermones ire: ſ; die feſto dũ alie honeſte matrone diuinis intendũt: ille domi cogunꝰ tenere capita maritoꝝ in gremijs. O fatue nõ putas tu quia habeas nolas? habes: nihilominꝰ deciperis ſi placuerit. Sed ita fieri poſſe: de multis vnũ ꝓducã exẽplũ: de quadã: q̃ etiã ad colũnã ligata virũ decepit. Nempe cũ vir hoſpitio recepiſſet quendã heremitã iuſſit eundem bene ꝓcurari ab vxore. Diſcedente igiꝰ viro: fecit vxor eius vocari amaſiũ: q̃ veniens iuſſus eſt in hoſtio domus expectare donec vocareꝰ. Jnterim rediit paterfamilias: videns igiꝰ eum quẽ ſuſpectũ habebat in hoſtio domus: vxorẽ colũne alligauit: iuitq; dormitũ. amaſio vero expectante: vxori barbitonſoris ꝑſuaſit illa: vt abſoluendo ſe in eius loco ſe ipſam ligaret donec rediret ab amaſio. Jnterim excitatus a ſomno paterfamilias vocauit vxorẽ ſuã. At vxor barbitonſoris reſpõdere nõ audebat. Surrexit igiꝰ vir: ꝓuocatus qꝛ nõ reſpõdebat: amputauit ei naſum dicẽs. Hũc affer in xeniũ amaſio tuo. Rediẽs aũt vxor ab amaſio videnſq; naſum vicine ſue abſciſum: abſoluẽs eã: ſeipſam loco ſuo religauit modũ inueniẽs q̃ viro ꝑſuadebat: deũ miraculoſe naſu; ei reſtituiſſe: in ſignũ innocentie ſue. ꝛc. vide latius in parabolis antiquoꝝ. c. ij.

¶ Quarta nola eſt: letitias cões vxori cõcedere. Sũt q̃ putãt ſi fauerit vxoribus vt ad publica cõuiuia ꝛ alia vadãt minus efficianꝰ libidinoſe eiã inquiunt ſi domi manerẽt: magis cupiditate carnis incãdeſcerent:

X ad expellẽdas ẽ fantaſias eã dimitto ad ſocietates. O ſtulte ꝛ qñ eris ſapiens? Eſt ne h remediũ cõtra calorẽ accedere ad ignẽ? Accede ad ignẽ hũc: ꝛ caleſces plus ſatis: ait Terẽ. Prius calet vxor: dimitte eam ꝛ ferueſcet. Quid aliud ſunt illi publici cõuentꝰ q̃ eſtuaria: q̃ rogi variaꝝ faculaꝝ ſulphure illitaꝝ. qꝛ ꝑſona ornata illita eſt facula. ꝛ ſe mutuo

ad luxuriā incendunt: viſu tactu: colloquijs. Mira fatuitas: dicit vxor X
caleo. ꝛ tu ais: vade ergo ad ignē ꝛ frigeſces. Facis vt querat letitias cō
munes: ꝛ tibi proculdubio cōmunes ſenties triſtitias.
¶ Quinta nola ē: letitias ſpeciales offerre ꝛ introducere. Sūt q̄ ne co
gant̄ vxores ad ſpectacula coia dimittere: introducūt ſocios aut ſocias
ꝑ cōſolatiōe vxoꝝ ne tedio afficiant̄. ꝛ introducūt clericos ꝛ monachos
ſocios ꝛ cōſanguineos: vt colludāt: cōfabulent̄: cōuiuēt. choreas partiu
las exerceāt: ꝛ hmōi vanitatibꝫ eoꝝ vxoribꝫ nitunt̄ varias ꝑ fugando te-
dio cōſolatiōes adducere: neſciētes q2 fruſtra fiunt oīa. Utinā ſaperent
ꝛ intelligerent nō hunc: ſed aliū eſſe vxoꝝ conſeruandi caſtitatē modum
Putātes eīn ſocios eſſe ſuos: ſtupratores ſunt vtiqꝫ vxorū introducti.
¶ Sexta nola eſt: ſingularē letitiā adminiſtrare. Sunt q̄ cōes ꝛ ſpecia
les letitias vxoribꝫ negāt: ſed ipſimet volūt p̄ſtare carnalia. ꝛ eis ad nu-
tū parēt in oī voluptate: ꝛ vltra q̄ꝫ thorus immaculatus maritalis pa-
tiat̄. Sed fruſtra ſic cuſtodire ſe ſciant: nō hoc mō ſatiabunt̄. Siles ſūt Y
gallinis tales libidinoſe: q̄ etiā ſi aceruū tritici ante ſe habuerint ꝛ in eo
ſteterint: nō grana ante roſtrū poſita aſſumunt: ſed pedibꝫ vertunt ad ea
que inferius ſunt grana. Quid multa? Dicit ſapiēs: ꝙ tria ſunt que ſa
tiari non poſſunt: ꝛ quartū nunq̄ꝫ dicit ſufficit. Prouerb. xxx.
¶ Septiā ē: veſtes ꝛ clenodia ad voluptatē oēm ꝓcurare ꝛ oē qđ libet
admittere (Allē mutwillē gynnē vñ geſtattē) Hoc medio putāt ſe poſſe
vxores a malis ꝯtinere. Sꝫ plerūqꝫ decipiunt̄: q2 ex vna licētia ad ma
iorē habēdā accēdunt̄: ita vt tandē putēt q̄cūqꝫ libēt licere. Cōpeſcēda ē
ḡ ratiōabil̄r ī eis talis inſolētia. Lego de q̄dā femina: cui⁹ inſolētiā ma
ritus ei⁹ cōpeſcuit h̄ mō. Uehemēter vxor ei⁹ amore cuiuſdā ſacerdotꝫ
ardebat: vnde cōſuluit matrē q̄dnā faciundū ſuaderet: niſi cū ſacerdote
hmōi potiret̄ morti ꝓpinq̄ret. Qđ mater vtiqꝫ honeſta audiēs ſanū filie
ꝯſiliū dederat. Arborē (inq̄t) cupſſi marito chariſſimā in orto ſtantē de-
ſecatā in ignē mittito, qđ ſi eque tulerit: feret ꝛ illud. qđ cōſiliū diligēter
exeq̄bat̄. Ueniēs igit̄ marit⁹ arborē ardētē vidēs diſſimulat: hinc aīata
vxor intentū ſuū ꝯſecuturā ſibi ſperās matrē denuo ꝯſuluit. Cui mater
ḡ certior ſis: h̄ ſecūdū attētare debes. catellū marito chariſſimū ſtudeas
īterficere. qđ factū marit⁹ denuo tulit. Un̄ forti⁹ aīata vxor retulit mr̄i
ꝛ q̄d nūc faciēdū ꝯſuleret ſcire cupiēs. Ait mater: Aggredere eū tertio h̄
medio: cū ad ꝯuiuiū viros ſibi charos ꝛ venerabiles inuitauerit: mēſale
cū oībꝫ ſuppoſitis clauibꝫ ad terrā trahas. qđ ſi tulerit: feret ꝓculdubio
ꝛ illud. Hoc facto tōſorē vocat marit⁹: q̄ ei⁹ obediēs p̄cepto manibꝫ ꝛ pe
dibꝫ vxori ſanguinē minuebat: poſt quā minutionē vxor ſedata nunq̄ꝫ ſa
cerdotꝫ memor decetero: q2 mal⁹ ſanguis fuerat emiſſus. Et q̄d ḡ facie
mus? nūq̄d ꝑ digitos reſpiciā? Nō frat̄: h̄ ei eēt alia fatuitas: de q̄ erāſti
nā dicem⁹. ſꝫ h̄ fac: ꝓuideas tibi d̄ alio cuſtodiēdi mō ꝛ cuſtodibꝫ. O da
cuſtodes ꝛ ponā eos. Accipe frater. Prim⁹ cuſtos eſt timor dn̄i. Hic fi Z
deliſſim⁹ cuſtos vxoris tue: ſiquidē timor dn̄i expellit pctm̄: ḡ adulteꝝ.

Ubi hic cuſtos ante ianuã ſtat: oia i pace ſunt. ⁊ vbi hic extruſus fuerit
aut abactus: factũ eſt ⁊ ois alia fruſtra erit cuſtodia. Plane niſi dñs cu
ſtodierit ciuitatẽ: dico ego vxorẽ: fruſtra vigilat qui cuſtodit eam. Cu-
ſtodiebat Suſannã hic cuſtos: ne ſtupraref a ſenioribꝫ: o (inquit) meli-
us eſt mihi incidere in manus ꝙ ⁊c̃. Et vbi cõducam (inquis) hunc cu-
ſtodẽ: magna mercede eũ habere vellẽ. In domo dñi: in tẽplo eius: illic
cõducif: eo duc vxorẽ tuã. Audiat p̄dicationẽ mane ꝑ q̄dragesimã q̄ti-
die: ſimiliter ꝑ annũ diebꝫ feſtis: ibi audiet peccatoꝝ ⁊ adulterij deteſta
tionẽ: virtutũ caſtitatis ⁊ aliaꝝ laudẽ: ꝙ glorioſe ſint mulieres probe ⁊
ꝙ ignominioſe adultere. Fac viuat in domo honeſte: ſm timorem dñi
ambulet ipſa cũ tota familia: pudica loquaf verba: neqꝫ patiaris vt fa-
milia laſciua ſit: fac cõfiteaf crebro: cõmunicet: honeſte veſtiaf: oia ſm le
gẽ dñi. Secũdus cuſtos eſt amicabilis cõrrectatio. Fac diligas vxorẽ
tuã ſicut corpus ꝓpriũ: ſicut chriſtus eccleſiã: Nõ habeas eũ vt ancillã: ſꝫ
ſociã. Nõ litigio eã fatiges indeſinẽter die ac nocte: ſerua ei fidẽ: non ad
alias accede: Cõmunica ei bona: nõ ꝙ in cõuiuijs tu: ipſa cũ pueris in
miſerijs delite ſcat. tu des ructus ꝑ crapula: ipſa gemitus pre inedia.
Hec dulcis cohabitatio nõ parua erit bone vxoris cuſtodia: cũqꝫ videli
cet audierit crepitantẽ ianuã gaudeat te aduenire: nõ tremat ſicut ad ad
A uentũ inſanientis. Tertius cuſtos eſt hoſpites nõ introducere. Si ve-
ra vxor eſt: cũ nullo ſibi maior ꝙ tecũ eſt voluptas ⁊ iocunda ſocietas:
dimitte foras diabolũ: nõ eſt opus vt impingaf parietibꝫ: alias nouit
venire in edes: vt vulgo dici ſolet. Qui murem in pera: ſerpentẽ in ſinu:
ignẽ in gremio tenet: malos habet hoſpites. De iude. c. ⁊ ſi iudeis. Sꝫ
parcus (inq̃s) appellarer (ein zücher: ein ſchmyrtzler: ein ſchmorotzer)
Melius eſt frater vt ſordidus appelleris ꝙ cuculus efficiaris (weger
iſt ein ſchmyrtzler in ſeim huſ: dañ brieten frömbd eyer vſ. Quartus
cuſtos vxorẽ nõ educere. Si fidelis eſt vxor (vt dixi) nullibi magis gau
det ꝙ eſſẽ tecũ ⁊ ſuis pueris. Scis quẽ animũ reportes o vxor poſtꝙ
de ſpectaculis redieris: nõ cura ſi ex hoc deſpiceris: melius eſt qd ſalua
tue vxoris honeſtate deſpiciaris ꝙ meretricẽ habeas cũ applauſu ⁊ arri
ſione riualiũ. Sed rumpent ſocij fornacẽ ⁊ feneſtras: ſi vxorẽ ire nõ ꝑmi
ſero: Facilius fornax ꝙ vxor reformari poterit. Quintus cuſtos vxorẽ
nemini laudare. Sunt ſtulti q̃ laudãt vxores ſuas. Eſt vulgatũ ꝓuer-
biũ: qui vxorẽ ſuã laudat ⁊ cõpoſitũ: vellet ea ſibi auferri (wer ſein fraw
vnd kumpſt lobt der kem ir gern ab) Candaules (de q̃ Herodotꝰ) cui-
dã vxorẽ ſuã nudã oſtendit: ⁊ inde ab eodẽ fuit cognita. Noli ḡ oſtẽdere
aut laudare: ſi eñ dixeris: O habeo vxorẽ pulchrã: probã. is qui audit
ſi nouit qꝛ adultera eſt: mox te cõtemnet ⁊ irridebit vt cuculũ: q̃ putas
te habere caſtã. Si neſcit: tñ qꝛ pulchra eſt vt adultera fiet conabif. Ta-
B ce ergo: neqꝫ laudaueris eã: neqꝫ vituperaueris corã talibꝫ. O etiã ſi hos
poſuero cuſtodes: timeo qꝛ nihil efficiã. Qui vxorẽ cuſtodit (eſt vulga-
tum prouerbiũ) arat littus: laterem lauat: aquam in fontem defert. Fa-

ciliu s eſt eſſe paſtorem locuſtaꝝ aut pulicū in vanno ad ſolem expoſito rum q̄ꝫ cuſtodire vxorem. Eſto ꝙ bis cuſtodibus caſta nō manſerit: tu tamen rationabiliter qđ in te eſt feciſti: in culpa nō eſt: habebis quid re ſpondeas coram deo ⁊ hominibus. Et ammodo tunc tibi patientia ne ceſſaria eſt: cogitās ꝙ tu neqꝫ prim⁹ neqꝫ vltimus: qui impudicā ⁊ adul teram habuit vxorem. memineris quia etiam maximi ex principibus tales habuere vxores. Quos ſi ſcire volueris: legito Franciſcū Petrar cham libro. ij. cap. xxi. de remedio fortune aduerſe: ⁊ te cum ſuis dictis olare. Rogemus dominū.

Adulterorum

Feria quarta poſt Judica. iiij. Aprilis. Feſtū Ambroſij

Stultoꝝ infinitus eſt numerus. Eccs. i. Euangeliū.

TRiceſſima ſcḋa turma ſtultoꝝ eſt: adulteroꝝ (Ee narren) nō qui ſunt in matrimonio: ſed qui ſunt violatores matrimonij: dinoſcuntur hi nolis ſeptem.

¶ Prima nola eſt: cōcubitus ſoluti cū maritata aut ecōtra. Hoc adulterium quāta ſit ſtultitia nemo ignorat. niſi qui aut experientiā nō habet aut ſaltem meditatione nō conſiderauit. O frater quanta ſtultitia eſt tā grandi periculo ſe cōmittere pro tam feda ⁊ breui voluptate? cōmittis te o adoleſcens ⁊ o femina: periculo corporis ⁊ anime ⁊ fame. Expectare vos oportet qua hora interficiamini: ſemel ter ⁊ cēties euadis: venit hora ⁊ totum ſoluis. Pueros gignis nō tuos: admittuntur ad hereditatem alienam: qualis hic perplexitas: nouerint hi quos tangit hoc negocium. O adoleſcens putas te diligi ſolum: erras plane: ꝓpter vnum ſolum hominem non ſolet tentorium expandi: neqꝫ coquina erigi: merces ſuas pro vno emptore mercator nō exponit.

E ¶ Scḋa nola eſt: vxorati cū maritata cōcubitus: duplex hoc eſt adulterium. tante ⁊ maioris fatuitatis quāto peius qui ambo grauiſſimis plectuntur penis: quibꝫ ſe ſubmittere grandis eſt ſtultitia: morte punit̄ ſm legē Moyſi. Leui. xx. ⁊ ſilr̄ ſm leges mūdanas: nec recipitur aliqua redemptio: nec mirū ꝙ tam grandi pena plectitur: cū contrariū ſit iuri naturali: vnum ex preceptis iuris naturalis eſt. Hoc ꝙ tibi nō vis fieri alij ne feceris. Nimirū hoc nullo modo aliquis vellet ſibi fieri: vt q̇s cū vxore ſua peccaret. Multi ſunt qui potius permitterent ſe interfici vel exheredari q̄ꝫ hoc ſuſtinerent. Jus ergo naturale dicit homini: ꝙ ħ nullomodo debeat facere alij: qḋ ab eo nō vult ſibi fieri. Et q̄ꝫ graue eſt iniquis peccatū: vt tam graui pena puniatur? grauius q̄ꝫ furtū. Furto auferꝭ proximo pecuniā: adulterio vxorē: ⁊ quis eſt qui nō mallet ſibi auferri florenos etiā centū potius q̄ꝫ vxorē ſtuprari? Recte in ordine p̄ceptoꝝ decalogi ante furtū ⁊ poſt homicidium poſitū eſt: tanq̄ꝫ ⁊ ſi homicidio minus: maius tn̄ furto. Vēꝝ dignū et iuſtū eſt adulteriū ita ſeuere punitū iri: cū ſit quedā dei cōtumelia. Nonne ꝯtrariū eſt matrimonij ſacramēto: qḋ deus ipſe inſtituit: ⁊ in paradiſo ⁊ innocentie ſtatu? nō igit̄ fit cōtumelia tanto ſacramento: abſqꝫ magna dei contumelia.

¶ Tertia nola eſt. Concubinā publice in domo cū vxore tenere. Non ſatis eſt frater vt adulter ſis: niſi etiam vxorem cui fidem fregiſti: etiam manifeſte cōturbes: ⁊ ſpinā oculis eius infigas: ⁊ afflictionē addas afflicte: Scandalizes ꝓximos: qui inde ſiꝉia faciendi audaciam ſumunt. Ve prelatis negligentibꝫ ⁊ diſſimulantibus: qui talia permittunt inutilia.
D Putaſne q꞉ hic diſſimulatur: ideo alibi coram iuſtiſſimo iudice penam nō recipient condignā? Hic queſo q̇s corrigeret? cū rectores reip.

ſpirituales ꝛ ſeculares in eadem ſint dãnatione: ſed aliter alibi.
¶ Quarta nola eſt: vxorẽ ad adulterandũ inducere: ꝑmittere aut occa ſionẽ preſtare. Notate verba ſignate myſteria. Sũt qui inducũt vxores quatinus adulterẽtur: ꝛ quo pacto: illo. quia ſunt bibuli: nihil operãtes crapuloſi die ac nocte. Cumqꝫ es non acquirant: dicunt vxori: Vide vt pecuniam habeamus: vade ad hunc vel illum ſacerdotem aut nobilem mutuo accipias florenũ vnum vel duos. Vadit ꝛ facit honeſta mulier: ꝛ redit meretrix. Audiui de quadam heſterno veſperi: que marito cum menſam poſuiſſet propoſuit pulmentũ auenariũ ad vnum cornu menſe cum aque amphora: ad aliud cornu capum aſſum optimũqꝫ vinum cum pane albiſſimo. Eia inquit: nunc ad quodcunqꝫ illorũ ſedeto. Sedit maritus ad capum. Subiunxit: ſi illic ſedere volueris: ſcias te riualem paſſurum: qui mihi hec tribuat. ꝙ ſi malueris mecũ viuere in paupertate ꝛ honeſtate: contentuſqꝫ eſſe volueris in pulmentario hoc ꝛ pane cibario: tecum honeſte viuam. Sed manſit fatuus cum capo: malẽs gaudere cum crapula ꝙ̄ triſtari cum vxoris ſanctimonia. Sunt deinde qui nõ iubent vxores adulterari: ſed permittunt ex ſua negligentia: cũ videlicet tales ſe prebent vt nihil timeantur. Nimirũ contingit ꝙ vxor cadit: ſolum quia a viro neglecta. Eſt cum vxore ſicut equo: quidã equi cadunt: alij non cadunt: ſed ceſpitant (ſtrucben) tertij non ceſpitant: ſed inclinantur (gnickent) Sic ꝛ quedã mulieres cadunt per adulterium: E
alie non cadunt: ſed ceſpitant: non longe abſentes a caſu: ſcilicet que malos habent mores: ſocietates procliue in caſum. Sed tertie ſunt inclinate (gnickent) tales ſunt fere omnes femine ab adoleſcentia inclinate ad turpia: etiã ſi fugiant ſocietates malas ꝛ mores laſciuos. He ſi non vigilanter in freno teneantur: tandem cadunt. Sunt tandem qui non iubent neqꝫ permittunt: ſed occaſionem prebent adulterij. quia raro ſunt cum ſuis mulieribus: peregrinant᷑: vel ad mercantias abeunt. Interea igitur quia marito carent: alius ſuccedit. qui ſi fuiſſet preſens ꝛ eis maritalem prebuiſſet affectum: non cecidiſſent. Talibus euenit quod nauclero in facetijs Pogij: qui lucri cauſa varia nauigio loca pererrans: poſt quintum fere annum redijt viſurus vxorem quam iuuenculam reliquerat cum tenui ſupellectili. Illa autẽ viri reditum deſperans: cum alio conſueuerat habitare. Ingreſſus itaqꝫ vir domum: videns eandẽ informem relictam adeo perpolitam: queſiuit vxorẽ vnde ornatus domus proueniret. Que reſpondit: Dei gratiã interim auxilio fuiſſe ſcias vnde omnia hec emanarunt. Benedixit vir deum: qui tanta beneficia vxori ꝯtuliſſet. Videns inſuper cubiculũ: lectum: aliamqꝫ ſupellectilẽ ornatiorẽ ſolito: querẽs vnde hec proueniret. Iteꝝ rñdit: dei gratiã hec oĩa adminiſtraſſe. vnde liberalitatẽ dei vir maxime cõmendans ei gratias egit. Superuenit tandẽ puer triennio maior: more pueroꝝ blandiẽs matri. Hunc videns vir queſiuit quis eſſet. Cui vxor meus eſt inqt puer iſte. Stupẽs aũt maritus admirabat᷑: vnde ſe abſente puer proueniſſet.

Sed in eo procreando ſimiliter dei gratiam affuiſſe vxor reſpondebat
Hinc indignatus vir: malas inquit deo gratias habeo ⁊ ago: qui tot
cogitationes ſuſceperit de meis rebus. Viſum eſt em̄ ei deū nimiū fuiſ
ſe curioſum: qui ⁊ de procreandis ſe abſente liberis cogitauerit.

¶ Quinta nola eſt: alienā appetere. Qui viderit mulierem ad concu-
piſcendum eam: iam mechatus eſt cū ea. ait dn̄s. Ecce etiā ſine carnali
opere hominē fieri poſſe adulterū docet. Noli frater te voluntarie mit-
tere in periculū: alienā ne concupiſcas: ſis cōtentus ꝓpria. Fatuus pla-
ne: qui ſe tali cōmittit periculo. Nonne ille ſtultus reputandus eſt: qui
cū exiſtat in medio mari ſuꝑ aſſere tutus natans: ⁊ de aſſere exiliret in
mare? Et tibi eſt vxor tanq̄ꝫ aſſer data: ecōtra vxori maritus: in qua ſu-
F pernatare poteris ne ſubmergaris in mari cōcupiſcentie. Noli ergo re-
linquere aſſerem: ⁊ tradere te cōcupiſcentie (weger iſt die ee weder der
ſee) melius eſt nubere q̄ꝫ vri ſiue ſubmergi. Qꝫ ſi dixeris: nolo in matri
monij ſtatū: tūc cōtine. Et vt poſſis occaſiones fuge: ieiuna: vigila: lege
ora: ⁊ alia fac exercitia. Sed ais: vxorē habeo: ſed fedam: ineptam: ſenē
Eſto: nō tn̄ ideo tibi licet adulterari: hec ſunt onera matrimonij. Hec
periculū eſt in quod ſe cōmittit nubens: quod vtiq̄ꝫ graue eſſe apl'i intel
lexerant: cū dicerent. Si ſic eſt: cū muliere difficile eſt nubere. Sed pa-
tientiā ergo habeto: ⁊ tibi vim facito: q2 regnū celoꝝ vim patit̄. Opor-
tet legē dei ſeruare: hec iuſta eſt iuſtificata in ſemetipſa. Ergo te eidem
apta: ſi ſaluari volueris. hec via in celum ducit: ambulate in ea.

¶ Sexta nola eſt: turpiter vxorē in actu carnali tractare: aut de alia
nō ſua cogitare. Sunt qui abutunt̄ beſtialiter vxorib9: peiores ſunt illi
adulteris: neq̄ꝫ deberēt eis vxores obedire. Ceterū quidā dū propriam
cognoſcunt vxorem: faciunt ſibi fantaſiā de alia: ſic ⁊ vxor de alio: vide
licet adultero. Et ſic ſe habent quaſi cū alieno cōuenirent: parate ſi alia
perſona illic eſſet: cum eadem coire. Adulteria hec ſunt.

¶ Septima nola eſt: cū moniali turpiter agere. Et eſt ne hoc adulte-
rium? habent ne maritum? Habent vtiq̄ꝫ: ipſe eſt dn̄s tuus: nō ſolū mi
les aut comes vel rex: ſed rex regum: dn̄s dominantiū. cui eſt deſponſa
ta quam queris: qui te creauit ⁊ redemit. Siquādo igitur cōcupiſcen-
tia tibi dixerit aut monialis qđ vxor Pharaonis Joſepho: Veni dor-
mi mecum. reſponde: Quomodo hoc poſſum facere malum ⁊ peccare
in dominū meum? Hoc medio beatus Mattheus nitebatur regi diſ-
G ſuadere concubitum monialis ſue. Caue frater: ſponſus zelotipus eſt:
ſponſam noli tangere: quam intantū diligit: vt eam includeret. Eſto iā
parcat: non parcet tamen tibi furor viri in die vindicte. Rogemus do
minū   Vide ſi placet in ſumma Lugđ. latius.

Feria quinta poſt Judica. v. Aprilis.

Stultorū infinitus eſt numerus. Eccl's. i. Euāgeliū

TRiceſimatertia turma ſtultoꝝ eſt: incōſtantiū (wanckel narrē) vel (ſemper narren) vt in ſpeculo ponit̃. Dinoſcunt̃ ſeptē nolis. ¶ Prima nola eſt: diuerſa velle audire ſcrutari ꝛ experiri: ꝛ tamen parum aut nihil inde ꝓficere. Sūt qui modo hoc: modo illud audire volunt. ſed ꝛ nunc hunc: nunc aliū doctorē diſcere: ſic ꝛ predicatorē variare ſiue mutare: ꝛ tamen nihil proficitur. Euenit talibus fatuis qđ ait beatus apoſtolus. ij. Timoth. iij. Semper diſcentes: nunq̃ ad ſcientiam peruenientes. Certis ingenijs immorari ſciolum facit. Accidit preterea eis: quod Jacobus ait: Sit duplex animo inconſtans in om-

nibus vijs ſuis: nunc hoc nunc aliud volens. Non ita faciendũ: ſed ſtabiliendũ eſt coꝛ ⁊ figendũ aliquo ſolido: ſicut frequenter docui. Elige tibi certũ ſtatum: elige ⁊ tibi certum modũ viuendi in eodẽ ſtatu: elige ⁊ tibi certam materiam: quã tecum in memoꝛia feras: ne euagari contingat coꝛ tuum ad incerta: ⁊ vanis letitijs aut irrationabilibus triſti-
H tijs iactetur. Eſt nimirum coꝛ ſiue animus hominis ſimilis veſice inflate natantis in flumine: que iactatur hinc ⁊ inde in incertum: quouſqꝫ habeat lapidem alligatum: qui per zonam vſqꝫ in pꝛofundum pertingat: quo facto ſtabilitur. Sic mens per aliquã certam ⁊ ſolidam cognitionem. Uide ſi placet in tractatu fratris Dauid.

¶ Secũda nola eſt: omnia noua viſa velle habere. Sunt qui ⁊ ſi habeant ſufficientẽ ſuppellectilẽ: ſi tamẽ nouam viderint mox etiã eam cernere nituntur. ſed ⁊ habitam ſtatim deſpiciunt. Sicqꝫ nouis noua ſuccedunt: ⁊ vt luna ſtultus mutatur. Quid dicam de hoc ⁊ precedẽti ſtulto ꝙ̄ quod ſapiens? Non ſatiatur oculus viſu: neqꝫ auris auditu. Curioſitatem tuam per talia magis facis pꝛurientem: neqꝫ inde ſatiaris. De numero hoꝝ erant Athenienſes docti: de quibus dicit̃ Actuũ. xvij ꝙ athenienſes omnes ⁊ aduene hoſpites ad nihil aliud vocabant: niſi aut dicere aut audire aliquid noui.

¶ Tertia nola eſt: ſacram ſcripturã relinquere ⁊ inutilibus intendere Sunt qui dimiſſis ſalubꝛibus doctrinis ſacrarũ literarum lectioni hiſtoꝛiarũ intendunt: ſed ⁊ poetaꝝ laſciuoꝛũ: vnde non paruam repoꝛtant iacturam. Siquidem inficiuntur lectione talium ad turpia: implent cibo poꝛcoꝛum ſcilicet ſiliquis ventrem animi ſui: patre relicto celeſti qui eis ſiliginẽ ſacre ſcripture pꝛeſtitiſſet. Non decet hoc ſacerdotes: p̃cipue dedicatos diuinis officijs: vt eis neglectis poetis intendant. Queadmodũ Hieronymus eos repꝛehendit: ſicut ⁊ nuper dictũ eſt. diſ. xxxvij. Sacerdotes. Uerũ talia legere temperate: nõ ꝓpter delectationem aut alio fine vano: ſed vt ex eis vtilia eliciant̃ (ſicut declarat Gratian⁹ diſ. xxxvij. §. Cur ergo) licitum eſt.

I ¶ Quarta nola eſt: edificia mutare. Sunt qui mutant rotunda quadratis: ſed vbi vnus edificat: alius eſt qui deſtruit. q̃ vtilitas in vtriſqꝫ? Sunt hec ſigna animi inconſtantis ⁊ leuis: a quo merito ſe ſapiens cuſtodire debet. Pꝛouerbioꝛum. iiij. Uie tue ſtabilientur ne declines ad dexteram neqꝫ ad ſiniſtram.

¶ Quinta nola eſt: artificia varia diſcere. Eſt pꝛouerbiũ: duodecim artificia tredecim infoꝛtunia. Fuit hac nola notatus filius incõſtantie apud Boetiũ lib. i. de diſciplina ſcolariũ circa finẽ. Qui pꝛimo factus fuit ſcolaris ſtudens: ⁊ in bꝛeuiſſimo tempoꝛe volebat om̃es libꝛos diſcere: omnes incipiens ⁊ in nullo vtiqꝫ ad finem perſeuerãs. Deinde factus fuit mercatoꝛ: ſed nauſeans in naui ſentine fetoꝛem ⁊ mare reliqt mercantias: ⁊ factus eſt oꝛtulanus: cui deficientibus leguminibꝫ fact⁹ eſt miles. Uidens autẽ aciem cõtrariã vertit terga ⁊ fugit: iterũ factus

ſtudens:adherens Cratoni. Sed horrens queſtiones que in ſede eius erant conſcripte.xvi. duxit vxorem. Et neqꝫ feditatē matrimonij ferens: Prolomei doctrine ſe tradidit. Et cum neqꝫ hunc intelligeret: optauit tandem ſe eſſe aſinum.

¶ Sexta nola eſt: diuerſas ingredi religiōes. Sacerdos factus nitit fieri canonicus regularis: deinde fit de ordine beati Benedicti: hoc relicto declinat ad ciſtertieñ. beati Bernardi: deinde ad carthuſiā. Itaqꝫ ſemꝑ manet fatuus: vbiqꝫ reperit ericiū. ꝛ dū vnū declinat in ſuo ſtatu in alio duos offendit: immo ſi liceret retrahere pedem: etiam de carthuſia abiret. Sed audit ſibi dici: Qui ponit manū ad aratrum ꝛc. Meliꝰ us eſt laudabiliter viuere in vno ſtatu: in quo quis vocatus eſt frater: ꝙ ſic ex inconſtantia ad diuerſa declinare.

¶ Septima nola eſt: terras luſtrare. Sunt qui vagi ſuper terrā efficiuntur laici pro gloria adipiſcenda: aperiunt ſibi nouos mundos: petunt terrā ſanctam: Katherinam: Sarmatas: Rüſſen albos ꝛ rubeos Angliam ꝛ Walachiam ꝛc. Sunt deinde ſtudentes: qui Bononiam: Pariſius: Cracouiam: ꝛ alias multas queritant vniuerſitates: quas ꝛ inhabitant. Sunt tandem deuoti: qui peregre proficiſcentes viſitant limina ſanctoꝝ apoſtolorū Rome: ſancti Jacobi in Compoſtella ꝛc. Sed quid hec omnia o fratres? (Ein ganß iſt geflogen vß: vnd gagack kumpt wider zehuß) Quiſquis ab ede ſua patria volat improbꝫ anſer: K
Ille domū rediēs anſer vt ante manet. Dic o deuote: quid tibi ꝓderit 1
ꝙ limina ſanctoꝝ viſitaſti: ꝛ colloquia per deſerta ꝛ eremitoria cum eremitis habuiſti: ꝛ talis redis qualis exiuiſti? Audi quid dicat Hieronymus. Non Hieroſolymis fuiſſe: ſed bene ibidem vixiſſe laudabile eſt. De hoc vide notabile dictum Caſſiani: in colla.pa.col.credo prima.
Dic deinde tu ſtudens: qui te putas glorioſum inde quia luſtraſti mul 2
tas vniuerſitates ꝛ nihil virtutum aut ſcientiaꝝ reportaſti: quid ꝓfuiſſet Platoni illi magno ꝙ multa luſtratus eſt: ꝛ Moyſi ꝙ in Egypto: ꝛ Danieli ꝙ in Caldea? Plane niſi didiciſſent: tam glorioſi nō euaſiſſent
Dic tandem ꝛ tu o miles: quid tibi blandiris ſuper eo ꝙ in multis et 3
longinquis fuiſti regionibus: non autē prudentior: non virtuoſior: ſed prorſus talis qualis exieras rediſti? Adhuc noſti crapulari: maledicere: blaſphemare: ludere: ꝛ ſimilia. Propter hoc nō oportuiſſet longius abire: etiā hic talia didiciſſe poteras minoribus labore ꝛ expēſis. Ubi eſt modeſtia tua quā didiciſti? pietas in deum: animi fortitudo in botes: miſericordia ꝛ benignitas in pauperes? Nihil nihil. Quid omnes hi de hac turma (Semper narren: beür als fern: wanckel wander narren) Rogemus dominū ꝛc.

Feria ſexta poſt Judica.vi.Aprilis.

Stultorum infinitus eſt numerus. Eccē.i. Euangeliū.

TRiceſimaquarta turma ſtultoꝝ eſt iracundorū (Zürn narren)
Nō oēs qui iraſcunẗ fatui ſunt: ideo eſt neceſſe animaduertere
1 nolas quibꝰ fatui a nō fatuis iraſcentibꝰ dinoſci queant. Sunt
eñ qui iraſcunẗ pctō ꝓprio: ⁊ vindictā iuſtā expetunt diſcrete ſeipſos af-
fligentes. Nō hi fatui ſunt: ſed ſapiētes: exaudiētes illud Pſal. Iraſci-
2 mini: ⁊ ꝓ pctis veſtris in cubilibꝰ cōpungimini. Sunt alij qui peccatis
proximoꝝ iraſcunẗ: iuſtā infligētes etiā vindictam. Et etiā hi non ſtulti
3 ſunt: ſed ſicut p̄cedētes bona ira (q̄ nō ꝑ vitiū ſed ꝯ zelū dicit̃) irati. Sūt
tertio quidā naturaliter iracundi: eſt eñ ira naturalis quoqꝫ paſſio: vt in

melancolicis ⁊ colericis: ⁊ nõ accidit niſi ex complexione naturali. talis M
ira de ſe nullũ eſt pctm̃: dũmodo manet infra limites nature. Sunt q̃ 4
videnť irati: nõ tñ ſunt ſ; potius ipatiẽtes. Ira em̃ quãdoq; dr ſola im
patientia abſq; appetitu vlterioꝝ vindicte: ꝗ nõ eſt ꝓprie ira: nec eſt mor
tale pctm̃: ſi ex ipatientia nõ impediať ratio. Sunt tandẽ quidã irati: 5
ſic ꝙ paruã aut nullã affectionẽ amoꝝ habẽt circa alium: ſic ꝙ eſt in eis
quedã refrigeratio charitatis erga ꝓximũ citra tñ odiũ: qñ ſcilicet nõ de
deſiderať ei nec bonũ nec malum. Et nõ eſt mortale: niſi qñ ꝓximus vi
deturin extrema neceſſitate: hec latius ſi placet deducito ex Gerſo. Ecce
ꝗ iraſcunť: ⁊ tñ nõ ſunt recenſendi ſemꝑ fatui. Sed iam videamus qui
bus nolis diſtinguanť iracundi fatui a nõ fatuis. ſunt aũt nole. vij.

¶ Prima nola eſt: Subito iraſci. Primis motibꝫ ſenſualitatis cõtin
git: vt q̃s impetu quodã vehemẽti tangať appetitu vindicte: ⁊ ratiõe pre
ueniať: ⁊ hoc eſt veniale pctm̃ parua nola: ſed caue ne creſcat mox ſup-
primas: eſt em̃ ſicut in alioꝝ vicioꝝ primis motibus puta luxurie que
nõ ſunt mortalia: ſi tñ conſentitur erũt mortalia. Sic poſſet quis tam
diu verſari in cogitatione vindicte ⁊ motus: increſceret appetitus ꝙ pec
caret mortaliter ſicut in peccato carnis: vt dicit Scotus. Supprime er
go ſcintillam: ne in flammã excreſcat: ſed ⁊ fel creſcit.

¶ Scđa nola eſt: etiã cũ ꝯſenſu appetere vindictã: ſed paruã parui põ
deris: ⁊ eſt pctm̃ veniale ⁊ paruula nola. Sicut em̃ ꝑcedens actus imꝑ-
fectus eſt ex parte appetentis: ſic ille ex parte obiecti: qđ ꝓpter ſui parui-
tatẽ quaſi ꝓ nihilo habeť. Simile in furto recipere. ſ. racemũ paruũ de
vinea: ſic ⁊ hic trahere puerũ ꝑ capillos vel aurem in ſui vindictam.

¶ Tertia nola eſt appetere cũ conſenſu vindictã magnã: notabile ſc; N
malũ inferendi. Et hec eſt magna nola pctm̃ mortale: quã quatit dñs
Math. v. Qui iraſcitur fratri ſuo: reus erit iudicio: ideſt pena eterna:
facit em̃ contra charitatem proximi: volendo ſibi malum iniuſte.

¶ Quarta nola eſt: vltra prorũpere in vocẽ ⁊ mores: vindicationes: ſi
ne tñ verbis cõtumelioſis: vt ſc; racha: aut alias interiectiõis affectus
ire expreſſiuas: ⁊ hec nola peior priori: ⁊ grauius peccatũ mortale. De
hac dicit ſilr dñs: Qui dixerit fratri ſuo Racha: reus erit conſilio.

¶ Quinta nola eſt: vltra ꝓrũpere ex ira in verbũ cõtumelie aut cõuicij
dicẽdo fatue: ſtulte: ſtolide: ecce loripes: claude. ⁊c̃. hec dicunť conuicia:
vel nequã: fur: latro: hec ſunt ꝯtumelie ſm b. Tho. Hec nola ꝑcedentibꝫ
peior: q2 grauius pctm̃ de q̃ Chriſtus. Qui dixerit fatue reus erit gehẽ
ne ignis. Sed q̃d de xpo ⁊ paulo: q̃ diſciplos appellabãt ſtultos ⁊ inſen
ſatos? Dico ꝙ nõ ex ira iniuſta: ſed ꝓpter correptionẽ fecerũt. ſcđa ſcđe.

¶ Sexta nola eſt: vltra ꝓrũpere in facta: rixas: verbera: vulnerationes:
aut mortẽ inferre: aut res auferendo: domos cõburendo. ⁊c̃. adhuc ma
ior hec: q̃ ſe ⁊ aliũ perimit: ſe periculoſius tñ. o fatue vt alterius aſinam
corpus ſc; perimas: prius animã tuã perimis ⁊ gladio tranſfodis. Pla
ne in animã proximi nõ potes: ſed aſinã eius: qua occiſa amplius nõ ha-

des (iuxta dñi vocem) quid amplius facias. Cur nō vindictā reſeruā
dño: qui hoſtis tui animā ⁊ coꝛpus poſſet mittere in gehennā ſine tu
damno. O ſtulte tranſfodis te: vt pꝛoximo pallium tranſfodias.
O ¶ Septima nola: irā retinere. ſtultiſſimū eſt hoc ⁊ ꝑiculoſiſſimū. S
nō occidat ſuꝑ iracūdiā veſtrā. ⁊ cur ita? ne trāſeat in odiū. Ira ſiquid
odiū generat: ex feſtuca fiet trabs: ex paruo grāde pctm̄. Quid grādiu
odio qđ homicidio cōparat? Si mihi nō credis: crede ⁊ audi Joannē
Ois q̄ odit fratrē ſuū homicida eſt. Quid deo diſplicēti⁹ ⁊ diabolo pl
cidius odio? plane nihil. Siqdē extinctrix charitatis eſt: q̄ maxime de
placet: diabolo diſplicet. H̄ ē odiū: pꝛoꝛſus humane nature ꝯtrariū: hō
naturaliter eſt aīal māſuetū ⁊ miſericoꝛs: hāc naturā aufert hoī odiū
ira. Intuere dētes tuos vngues ⁊ os: ſi rabiei an māſuetudini atteſten
Fere rabide vngues habēt acutos: foꝛtes: recuruos ⁊ magnos: rict⁹ lō
1 gos oꝛis ⁊ dentes aduncatos. Nō ita hō: ſed leo ⁊ vꝛſus. Noli ꝗ̄modo
degenerare a natura o hō: irā ꝯtine. nihil tibi plane inde honoꝛis ꝙ moꝛi
bus ſilis es beſtijs: queadmodū tñ quidā vere ſtulti putāt ſe iō magnos
eſtimari. Quid gloꝛiaris: qꝛ inſtar canis nō aliā niſi r literā ꝓferre noui
ſti? Eſt ne tibi gloꝛioſum putas: qꝛ frontē rugoſam vt thaurus pтēdis?
imo vt inſan⁹ ⁊ furēs? Ira furoꝛ breuis (ait Hoꝛa.) a furēte nō differt:
niſi tpis breuitate. Utinā ſe in ſpeculo dū furit ira ꝯſpiceret: videret pla
2 ne inſanientis vultū. Quid eſt ꝙ toti familie moleſtiſſimū es onus ignis
⁊ ſpine? oēs te amplectētes pūgis: ⁊ inſtar ligni igniti exuris ſerpēs ſꝑ
P ignē oꝛe vomens. Graue eſt ſaxū ⁊ onероſa eſt arena: ſed ira ſtulti vtroꝗ
grauioꝛ eſt. Prouer. xxvij. itē cōfoꝛmiter Eccī. xxij. Suꝑ plūbū qd gra
uius: ⁊ qđ illi aliud nomē ꝙ̄ fatuus? Sed nedū pximo: ſed ⁊ tibi ipi mo
3 leſtiſſim⁹ ⁊ dānoſiſſim⁹: in coꝛꝑe damnū ſentit q̄ iracūdus eſt. Multos
ira perijſſe vidimus ⁊ legim⁹: ⁊ breuioꝛis vite ſunt hoīes iracūdi: ſicut
4 ⁊ beſtie. Zelus ⁊ iracūdia minuūt dies. Eccī. xxx. Etiā rerꝫ dāna crebꝛo
ſentiūt iracūdi: hō iracūdus ꝓ vna alapa amittit qñꝗ centū libꝛas. vñ
5 Eccī. xx. O biurgatio ⁊ iracūdia annihilabūt ſubſtātiā. Et hec qdē dam
na tolerabilia: niſi ⁊ aīa detrimentū ſentiret: quā ira excecat. Ira impe
dit animū ne poſſit diſcernere verū. Ps. Turbatus eſt a furoꝛe oculus
meus. Oia ꝗꝫ bona aufert: miſcdiā ꝫ. Ira eñ nō habet miſcdiā ꝫ: neꝗ
irrūpens furoꝛ. Prouer. xiiij. qꝛ finis ire eſt victoꝛia. Sꝫ ⁊ verā iuſtitiā
6 aufert: Ira eñ viri iuſtitiā nō opat. Plane q̄ irat⁹ iudicat (vt dicit glo.
ibidē) etiā ſi iuſtitiā iudicat: tñ diuini examinis iuſtitiā (in quā ꝑturba-
tio nō cadit) nō pōt imitari. Putat aliqñ coꝛrectoꝛ q̄ iratus eſt iuſte age
re: ſed errat. Nā ſi ira coꝛrectoꝛē ſuperet: añ opꝑimit ꝙ̄ coꝛrigit. Et ſub
ſpecie zeli iuſtitie furoꝛ eſt. Zelus iuſtitie q̄ſi ignis ardere debet ď oleo
miſcdie. Et ſicē ignis abſꝗ oleo lāpadē deſtruit niſi aſſit oleū: ſic zelus iu
7 ſtitie coꝛ hoīs deſtruit niſi aſſit oleū miſcdie. Tandē ira aīe oīa mala in
troducit. Siquidē (vt dicit b. Gregoꝛi⁹) ianua oīm vitioꝝ iracūdia: q̄
clauſa virtutib⁹ intrinſecus daꝛ quies: aperta ad oē facin⁹ armabiꝛ ani

us. Ego intelligo ſm mentē doc. ſcti: q̄ ira eſt ianua vitioꝝ ꝑ accidēs Q
remouēdo ꝓhibēs. i. impediendo iudiciū ratiōis: ꝑ qđ hō retrahit a
alis. Directe aūt ⁊ ꝑ ſe eſt aliquoꝝ cauſa ſpecialiū peccatoꝝ: q̄ dicunt
ic eius. Rogemus dn̄m vt nos cuſtodiat. Amen.

Sabbato ante palmarum. vij. Aprilis

Stultorum infinitus eſt numerus. Eccēs. i. Euangeliū.

SRiceſima q̄nta turma ſtultoꝝ eſt: ſingulariū. q̄ ſua ſunt q̄rent ⁊ ꝑtinaciū (Einrichtig narren) Pn̄t aūt diſcerni tribus no is.
¶ Prima nota ē: ſingularia exercitia cōib⁹ neglectis aſſumere.

Sūt quidā ſupbi: vane glorioſi: p̄cipue in religionibꝫ. quibꝫ nō ſufficit
facere ſicut alij faciūt: vel tenere qđ iubet cōis regula monaſterij. ſ; vult
ſanctior oībꝫ apparere: vult plus ceteris agere vt vltra ceteros appareat
Proinde nō ſufficit qđ cōis regula monaſterij vel maioꝝ cohortant̄ exē
pla: nō tn̄ melior eſſe ſtudet: ſed videri melius viuere geſtit: quatenꝰ di
2 cere poſſit: Nō ſum ſicut ceteri hoīes. Si vis eos determinatiꝰ noſce
re: attēde q̄ dico: ⁊ q̄ſi paruulas nolas huic principali annexas accipito
queadmodū ieiunia: orationes: vigilias ⁊ ſ̄ilia p̄ſumat. Ecce plus ſibi
blandit̄ de vno ieiunio qđ ceteris prādentibꝫ facit: q̄ ſi cū ceteris ſeptē
diebꝫ ieiunauerit. Ecce vna nolula. Melior ſibi videt̄ vna oratiūcula
peculiaris: q̄ tota pſalmodia vniꝰ noctis. Ecce alia: Ad oīa ſua ſtrenu
us: ad cōmunia piger. Ecce tertia nola. Uigilat in lecto: dormit ī choro
cūq; alijs pſallētibꝫ tota nocte ad vigilias dormitet: poſt vigilias alijs
R in clauſtro quieſcentibꝫ ſolus in oratorio manet. Ecce q̄rta. Inter pran-
dentes crebro ſolet oculos iactare ꝑ mēſas: vt ſi quē minꝰ comedere vi-
derit victū ſe doleat: ⁊ idipm̄ incipiat ſibi ſubtrahere crudeliter: qđ ne-
ceſſario victui p̄uiderat indulgendū: plus glorie detrimentū q̄ famis
metuens cruciatū. Ecce q̄nta. Pallorē ſuū ⁊ maciē in manibꝫ: ⁊ cetera
q̄ poſſunt videre ſpeculat̄. Ecce ſexta. Hic oēs iudicat: hic oīm facta cor
rodit: vnde ſingularis ferus depaſtus eſt eā ſc; vineā dn̄i. Ecce ſeptima
3 Habes ecce primā nolā: qua noſcunt̄ ſingulares fatui. Qui vere fatui
nolentes ſe alijs cōformare in bonis ⁊ honeſtis regularibꝫ diſciplinis:
⁊ tn̄ volūt eſſe in cōſortio eoꝝ cōtra q̄s ſcriptū eſt de ſta. reg. recolentes.
Nā quiſq̄s reſtrictius rebꝫ vtit̄ q̄ ſe habeant mores eoꝝ cū quibꝫ viuit:
aut intēperatus aut ſupſtitioſus eſt. xl. diſ. quiſq̄s. ⁊ eſt Augu. Ad quā
cūq; eni̅ eccleſiā ꝑueneris: huiꝰ morē ſerua. xij. diſ. illa. Et notanter dixi
in bonis ⁊ honeſtis. Si eni̅ inhoneſta ſunt: tales imitari nō debes: ſed
ſingularis fieri (vt docet frater Dauid) neq; cures ꝙ inde fias odioſus
⁊ de ſingularitate noteris: q2 ſcias ꝙ nullus ſctōꝝ ſingularis glorie fa-
ctus eſt in celo: niſi q̄ inter hoīes hic poſitus ſtuduit eſſe vite ſingularis
Qđ tn̄ de ſingularitate virtutū dico: nō de ceremonialibꝫ obſeruātijs:
nullā vel paruā habentibꝫ vtilitatē virtutū. Qui ſic ſingulares ſunt: bo
ni ſunt: nō obſtāte ꝙ ab alijs ꝯtēnant̄. Sed q̄d ad nos inq̄s: hec nola re
ſpicit religioſos: ⁊ Bernardus ad frēs ſuos hec q̄ allegaſti loquutꝰ eſt.
Scio frater: ſed ⁊ ſcio q2 hic multi ſunt q̄ in cōgregationibꝫ viuūt: q̄bꝫ
hec ammonitio vt caueāt etiā vtilis eſt. Sūt p̄terea hic iuuenes ⁊ virgi
nes q̄ poſt hoc ꝑn̄t religiones ⁊ ꝯgregatiōes ingredi: ⁊ eiſdē hec ꝓderit
S doctrina. Tandē etiā his q̄ manent in ſeculo nō inutilis: q2 ⁊ ſeculares
plures p̄ferūt ſingularia cōi ꝯſuetudini eccl'ie: ⁊ male puta ieiunāt ⁊ ma
gis ſibi cōplacāt diē ſcti Ualētini aut Sebaſtiani: ⁊ p̄ceptos ab eccl'ia
negligūt: nullos aut admodū paucos ꝑ q̄dragesimā ieiunantes. Itē ad
eccleſias priuatas currūt: audiētes illic miſſam: neglecta parochiali.
¶ Secunda nola eſt: nō cōmunicare ſalubria: ſed ſibi retinere. Sūt

docti quidā q ſoli honorē habere volūt ⁊ famā: eſtimātes oēs alios in- 1
doctos ⁊ eos cōtemnūt: neqꝫ cū aliq̄ familiaritatē ſiue cōmunionē habēt
Seribꝫ ſiles (vt in ſpeculo tuo dicit̃) qui oim hoim fugiūt cōmunionē:
ſanctiores volētes oibus nationibꝫ reputari. Itaqꝫ cū mercandū fuerit
noctu pecuniā in ripa poſitā auferūt: mercē reponētes. Sic tales docti
fores claudūt ⁊ nemini reſpondēt. Sunt p̄terea quidā artē ſuā occul- 2
tantes: puta experimentū aliqđ qđ nouerūt vtile cōtra morbos: ipſi aūt
ſoli id retinēt nemini cōmunicātes. Cū tn̄ etiā ſi iuraſſent ſe nulli cōmu-
nicaturos: ⁊ ſub hoc pacto edocti ab aliq̄ fuiſſent: iuramētū ſeruare nō
teneant̃: qꝛ ꝯtra charitatē: niſi in caſu q̄ is vel alter paratus eſſet p̄ſtare
tali egro medicinā: tūc eīn tenet̃ ſeruare iuramentū: vt dicit b. Tho. in
qđlibe. xij. ar. xxij. Sūt hi vtiqꝫ ſtulti carētes charitate: q̄ nō querit que
ſua ſunt: nō ſingularia: ſꝫ coīa anteponit. de numero hoꝝ de quibꝫ apl's
ij. Tim. iij. In nouiſſimis tp̄ibꝫ erūt hoīes ſeipſos amātes. Nō ſic chri
ſtus: qui ſeipm̄ p̄ omnibꝫ tradidit. Sed ⁊ Tull. in offi. ⁊ Plato in Thi
meo dicunt: ꝙ homo nō eſt natus ſibimetipſi: ſed cōmunitati. Ideo. i.
Petri. iiij. Quilibet gratiā ſibi datam debet in alios adminiſtrare.
¶ Tertia nola eſt: p̄prio inniti ſenſui: ꝑtinaciter inniti opinioni ꝓprie: T
nolendo cedere opinioni ſiue ſentētie meliori. Sūt quidā (ait Hugo) 1
in ꝯgregatiōe obſtinati in ſuo ſenſu: ſapiētes in oculis ſuis. hi qđ nō cō
ceperūt ex ratiōe defendūt: nec ſe aliis ſed ſibi alios applicari cōtendūt. ⁊
ſi viderint nō obtēperari: ſtatim cōmouent̃ ⁊ alios turbāt. Grandes vti
qꝫ ⁊ ꝑnicioſi fatui ꝯgregatiōis turbatiui. Et q̄ q̄ſo ſuꝑbior fatuitas q̄ꝫ 2
ꝙ hō vnus toti ꝯgregatiōi iudiciū ſuū p̄fert: tanq̄ꝫ ipe ſolus ſpiritū dei
habeat? q̄ maior ſuꝑbia q̄ꝫ ſe meliores ꝯtēnere? Sūt plane q̄ tales ſunt
cōſūmati ſtulti. Hec nēpe eſt ꝯſūmata ſtultitia: ꝙ hō ſe reputat ſapientē
⁊ in factis ſuis nihil videat niſi ſapientiā. Sed ais: Naturale eſt ꝙ hō
ſententiā ſuā vl' opinionē libēter ſuſtinet ⁊ defendit. ſicut dꝛ Prouer. xv
Letabit̃ hō in ſentētia oris ſui. Verū q̄dē: nō tn̄ ſic debet ei imutabiliter 3
adherere: ꝙ nullo mō velit acq̄eſcere ſentētijs ⁊ ꝯſilijs melioꝝ. ait Sen.
Mobilis eſto: nō leuis. ꝯſtās: nō ꝑtinax. Sed ⁊ Moyſes ſpm̄ dei ha-
bēs q̄tidie cū dn̄o loq̄bat̃: ⁊ ꝯſiliū Jetro ſoceri ſui nō cōtēpſit. Et vis ne
vt oibꝫ credā: ⁊ ſentētiā meā mutē ad q̄rūlibet ꝯſilia? Nō dixi h': ſed ſapi
entiū ⁊ bonoꝝ. Nō dico ꝙ ſentētijs q̄rūcūqꝫ debeas acq̄eſcere: qꝛ nec ini
quoꝝ. qꝛ Btūs vir q̄ nō abijt in ꝯſilio impioꝝ. Et Prouer. i. Fili ſi te la
ctauerint pctōres: ne acq̄eſcas eis ⁊c̄. Nō ſtultoꝝ ⁊ populariū. Exo. 24
Nec plurimoꝝ inſipiētiū ⁊ populariū acq̄eſces ſentētijs: vt a vero deui
es. vicꝫ ſi ſit veritas certa ⁊ p̄babilis: de q̄ certitudinaliter vel p̄babilit̃
tibi cōſtat. Nō pueroꝝ vel iuuenū inexpertoꝝ: relinq̄ndo ſentētiā exper-
toꝝ. ſicut fecit Roboā. iij. Re. xij. ſed ſapiētū ⁊ bonoꝝ. Deut. xxvi. Se
quaris formā eoꝝ: ſcꝫ ſapientū. nō declinabis ad dextram vel ſiniſtrā.
Sed vbi poſſunt hec diſcerni? vbi ſunt: ⁊ q̄ ſunt tales ſapiētes q̄s tuto V
poſſim ſequi? Nunquid p̄lati mei ſunt? Nunquid poſſum audacter ſine

ſcrupulo eoꝝ ſeq̄ ſniam: Quid ḡ de ſimplici ſpko p̄latos ſuos ī Bohemia imitātes: Incidim⁹ hic ī materiā meo iudicio ſatis difficilē: ꝛ vix ſolubilem ꝛ reſolubilē: vt ſciat cui tuto q̄s ſuā ↄſcientiā cōmittat. Uide Guil. Pariſieñ. q̄ dicit: nō oportere monachū obedire ſuo p̄lato p̄cipiēti: vt habitet in loco ſibi periculoſo q̄ ad caſtitatē. Itē Guilhel. Lugd. de obedientia. Item eundē de diſpenſatione prelatoꝝ: ſup pluralitate beneficioꝝ nō excuſante. Item Gerſonē ſup illo: Ex ore tuo te iudico ſerve nequā. Itē b. Thomā in tertio ſcripti: de prelato predicante inſolita. Item Gerſo. de pollutione ꝙ credendum eſt prelato etiā malo: in his vbi non p̄cipit ↄtra deū. Itē in Sūma Angelica ꝛ alibi. Rogemus.

Turba.XXXVI

Dñica in ramis palmarum.viij.Aprilis.

Stultoꝝ infinitus eſt numerus.Eccs.i.Euange.de geſtis

TRiceſimaſexta turma ſtultoꝝ eſt:triſtantiũ(Leyd narren)Ha‑
ctenus trigintaquinq; genera fatuoꝝ recenſui:⁊ adbuc q̃pluri
ma venient recenſenda. Puto aũt:q; oẽs illi ad duo genera fa‑
tuoꝝ reduci poſſent:ſcilicet letantiũ ⁊ triſtantiũ (Freyd narren)⁊ (leyd
narren)Omnes q̃nquidẽ quos tanq̃ ſtultos reprebendimus:eſt quia
aut rationabiliter gaudent:aut irrationabiliter triſtant. Uiſum eſt mi
bi:q; nõ abſone opiner ab Ariſto. in Etbica ſua: qui omnes paſſiones
ſuas dicit terminari ad bas duas. Uenit in mentẽ diuerſa illa pbiloſo x
pboꝝ duoꝝ ſentẽtia:Eraclitũ loquor ⁊ Democritũ. quoꝝ bic ſemꝑ fle
bat errores bominũ miſeratus:de quo Flaccus mirabat̃ vnde aqua ꝑ
lacbrymis ſuppeteret. ille ſemꝑ in cachinnos diſſoluebat̃: ita ſibi nibil
ſeriũ videbat̃. Ueꝝ neutrũ Gerſon ille ſapiẽs ſuꝑ Magnificat approba
bat:quẽ vide. Hec duo fatuoꝝ cõmuniſſima genera dñs noſter Jeſus
chriſtus eterna ſapiẽtia:tanq̃ duo extrema in mediũ ipe mediator redu
cit:vtriſq; documentũ dans ꝓpriũ: bac die qua ingreſſus (vt dictũ eſt)
Hieroſolymã in plauſu ꝑpli:ſed cũ planctu ⁊ fletu ſuſpẽſus.Duas do
ctrinas audiam⁹ diligẽter. Primã videlicȝ (Freyd narrẽ)ſecũdã(Leyd
narren) Et docebunt̃ bi fatui quẽadmodũ ſe a ſtultitia ſua excutere de‑
beant:⁊ ſumme illi ſapientie cõformare. Prima doctrina ꝑ letantib⁹ fa
tuis:quã docuit eſt. Qȝ in nulla vnq̃ bui⁹ ſeculi leticia babere fiduciã
debeamus:q; in triſticia finit̃. Docuit boc verbo ⁊ facto ſiue exemplo.
Uerbo: Ue vobis qui ridetis q; flebitis. Exemplo:q; inter maximã
gloriã fleuit. Sed adbuc expreſſius docuit exẽplo:in duab⁹ ꝓceſſionib⁹
cõtrarijs ſibi inuicẽ ſuccedentib⁹. Ecce vna ꝓceſſio ⁊ prima cũ maxima
fuit gloria:qua eũ populus ſuſcepit gaudens. in qua apoſtoli aſinum
adducũt: veſtimenta ſuperponũt:eũ deſuꝑ ſedere faciũt: turba veſtimẽ
ta proſternit:ramos de arborib⁹ cedunt: clamant Rex iſrael bñdictus
oſanna in excelſis. Hec prima ꝓceſſio cũ tanta gloria ⁊ bonore. Sed y
ecce ſecũda ꝓceſſio cõfeſtim ſubſequit̃:longe alia a priore: et verſo gallo
(vt dici ſolet)alio vento flante. Feria ſexta nãq; alia inſtituit̃ ꝓceſſio p̃‑
cedenti cõtraria:ab Hieruſalẽ in montẽ oliuaꝝ cũ irriſionib⁹. Apoſto 1
li qui prius aſinũ adducunt ⁊ veſtimẽta ſupponũt: iã ab eo fugiunt: et
veſtimenta ꝓpria fugientes relinquũt. Qui prius cũ magna reuerentia 2
⁊ deuotiõe ipm ſuꝑ aſellũ poſuerũt: iam ipſum cũ magna ignominia in
patibulo ſuſpendũt. Prius veſtimẽta ſua in via ſtrauerũt: iã ipm ſuis 3
veſtib⁹ expoliauerũt ⁊ ſortẽ in eã miſerũt. In prima ꝓceſſiõe ramos oli 4
uarũ ⁊ palmaꝝ ſibi obuiã portauerũt:in ſcda ſpinas acutiſſimas capiti
eius infixerũt. Pri⁹ appellauerũt eũ regẽ Jſrael: clamãtes Bñdictus 5
q̃ venit rex Jſrael.iã negãt eũ ⁊ dicũt: Regẽ nõ babem⁹ niſi ceſarẽ. In 6
prima appellauerũt eũ ſaluatorẽ dicẽtes:Oſanna: id eſt ſalua obſecro.

Jn ſecūda negauerūt ipſuꝫ ſaluatorē: qui etiā ſeipm̄ ſaluare nō poterat.
Y Jn prima dicunt cū benedictū eſſe ⁊ veniſſe in noīe dn̄i in mundū. Jn ſecunda dicunt: niſi hic malefactor eſſet nō tibi tradiſſemus eum. Ecce q̄ꝫ cōtraria eſt hec ſecunda priori proceſſioni. Et cur ita voluit primam iocundā ꝓceſſione terminari tā lugubri? Plane vt doceret fatuos nos letantes: q̄r in letitia huius ſeculi nullo mō foret confidendū. ⁊ ſciremꝰ: q̄r extrema gaudij occupat luctus: ⁊ poſt ſolem feruentē ſequit̄ pluuia. Quatenus aūt ⁊ adhuc firmius hec ſentētia imprimeret̄ fatuis illis: voluit vt he ꝓceſſiones in ſignificatiōe ꝑ ſpōſam ſuā ſanctā eccleſiā filiolis
Z ſuis annuatim renouarent̄. Jdeo ergo prima ꝓceſſio ſignificat̄ in officio hodierno ꝑ ꝓceſſionē quā fecimus. Secūda aūt in montē Caluarie ſignificat̄ ꝑ paſſionē: q̄ mox in miſſa ſubiungit̄. Ecce primā doctrinā ꝓ turma fatuoꝝ iocūdoꝝ: de quibꝫ ⁊ eoꝝ nolis ſpecialis fuit habitus ſermo dn̄ica in medio quadrageſime: in qua canit̄ Letare: qđ congruebat letantibꝫ. Secunda doctrina quā dedit dn̄s Jeſus chriſtus ſapientia eterna ſingulariter ꝓ fatuis triſtibꝫ (Leyd narren) quos hodie p̄ manibꝫ habemus hec eſt: nō eſſe incōſolabiliter cōtriſtādū de aduerſitatibꝫ quibuſlibet iminentibꝫ. Quippe ꝙ ille ſint recta via ad vitā eternā: ⁊ finis caꝝ ſi voluerimus ſit iocundiſſimus ⁊ felix: docuit ⁊ hāc doctrinā verbo: Beati qui lugent: q̄m ipſi conſolabunt̄. Matth. v. Docuit ⁊ exēplo hodiernaꝝ ꝓceſſionū ſm̄ Bern. Significat em̄ prima ꝓceſſio iocunda: qua chriſtus cū gloria ſuſceptus eſt: introitū in vitā eternā: quo cū ſuis electis poſt iudiciū regnū celoꝝ intrabit. Que ꝓceſſio terminus eſt: et primū qđ querere debemus: Primū querite regnū dei. Secunda autē proceſſio qua ad montē Caluarie ꝓceſſit cū ignominia ⁊ dolore acerbiſſimo: ſignificat nobis viam ꝑ quā ad regnū celoꝝ ꝑuenire oportet: ſcꝫ tribulationes: dolores: ignominias: paupertatē: ⁊ cetera carni moleſtia. Et ita cōiunxit o frater illas duas ꝓceſſiones: vt tu (o leyd narr) triſtans triſtitiā abijceres: ⁊ ſcires q̄r hec qua graderis via vera eſt ⁊ expedita ꝓ cōſecutiōe vite celeſtis: ⁊ ꝙ finis aduerſitatis eſt felicitas. Oportuit Chriſtū pati: ⁊ ſic intrare gloriā ſuā. Et Paulus: Per multas tribulationes oportet intrare in regnū celoꝝ. Gaude ergo frater: neq̄ꝫ conſternaris ſi matutinū aut nocturnū tēpus intonat mirabiliter cōcrepando ſm̄ eccleſie rep̄ſentationē. Per tres matutinas illas ſcias: q̄r nō diu durabit: ſed ſtatim ſequet̄ ſilentiū ⁊ dies: expecta modicū ⁊ tumultus
A finiet̄. Habes ecce ſecundā doctrinā: quā cōſiderare ex facto Chriſti habēt triſtes. Neq̄ꝫ mireris: ꝙ ex eodē facto cōtrarie ſumunt̄ doctrine. Nō em̄ alienū eſt: vt ex eadē cāpana fiat pulſus cōtra tēpeſtatē ⁊ ꝓ feſto magno faciendo: ⁊ in eiſdē organis carmen lugubre ⁊ iocundū cantet̄: ⁊ eadē lingua orationes fiant ad triſtitiā ⁊ iocunditatē cōmouentes. Sed ais: Utinā ⁊ de his ſtultis (Leyd narrē) qui hodie ſuū locū habent: etiā ſpeciales nolas deſignares quibus diſcerni poſſent. Frater multe ſunt admodū ita vt tēpus nullo mō vacaret ad eas enumerandas. Tot em̄

ſunt: quot aduerſitates de quib9 cōtingit huius ſeculi hoīes contriſtare ꝛ lugere. Quas qui noſſe vellet: legere poſſet Franciſcū Petrar. q̄ eas copioſe admodū recenſet. Uerūtn̄ q2 vis ſaltē aliquas enumerabo: ex quaꝝ notitia occaſionē accipere poteris etiā alias aſſignandi: dū ꝛ qñ fortaſſe volueris hanc materiā copioſius proſequi. Sit igitur

¶ Prima nola: triſtari de morte. Sunt qui mirūimmodū triſtant in morte: ꝛ ſtultitiā ſuā dant in ſcriptis. O moriar inquiūt. Et quid hoc eſt: hac conditione intraſti vt exires: gentium lex eſt qđ acceperis reddere. Peregrinatio vita eſt: cū multū ambulaueris deinde redeundū eſt. O ſed timeo mori. Stultum eſt frater timere quod vitari non poteſt: iſtud etiā nō fugit qui diſtulit.

¶ Secunda nola eſt: timere dolorē. Noli o frater: ſi paruus eſt dolor: leuis eſt patientia. Si magnus: magnā habeto patientiā: q2 magna inde gloria: ſm magnitudinē dolorū conſolationes tue letificauerūt animā meā. Porro ſi paruus eſt dolor: tolerabilis eſt. Si intenſiſſim9 ſtatim liberaberis: diu durare nō poterit: q2 eam tolerare non poteris. B

¶ Tertia nola eſt: timere detractionē maloꝝ. Si boni eſſent q̄ tibi detrahūt ꝛ male loquunt: nō mirū eſſet ſi inde doleres: puta ſi de te Cato aliqđ diceret: cū pculdubio nō niſi verū diceret. Ceteꝝ q̄ mali mala loquunt: nihil mireris: nō aliud nouerūt. Campana ſm qualitatē eris de quo eſt ita ſonat. Nō nouerunt bene loqui. Tibi gloria ꝙ mali nō bene de te loquunt. Catuli quidā latrant: nō pro veritate: ſed cōſuetudine.

¶ Quarta nola eſt: timere exiliū. Scias frater nullibi exiliū eſt: vbiqꝫ patria tua eſt: mūdus oīm patria vna eſt: extra hāc nemo pꝛ̄ici pōt. O ſꝫ proſcribar a patria. Nō tibi o frater patria interdicit: ſed locus. in quācunqꝫ patriam perueneris: tuam inuenies. Nulla terra exiliū eſt: ſed altera patria eſt: ſolum de cubiculo in cubiculū trāſmigras: vna domus eſt omnium clamantiū Pater noſter.

¶ Quinta nola eſt: triſtari de paupertate. Neſcis te opinione nō relaborare. Paup es q2 videris. Quid times paupertatē chriſtiane? volucres (vt freqn̄ter dixi) neqꝫ ſerūt neqꝫ cōgregāt in horrea: ꝛ de9 paſcit illos. ꝛ lilia q̄ nō nēt neqꝫ texūt: ita veſtiūt vt vides: ꝛ tu adhuc paupertatē times.

¶ Sexta nola eſt: de impotentia triſtari. O p̄ximo: poteſtate ꝛ iniuria patior. Gaude frater: q2 facere nō potes: nō es potes: gaude impotens nō eris. Sed potens inquis multos habet ſe ſequentes famulos. Mel muſce ſequunt: cadauera lupi: frumēta formice: predā ſequit turba iſta nō hoīem. Sed pecuniā habet. Hoīem illū indicas? arca eſt. C

¶ Septima nola eſt: triſtari de amiſſiōe vxoris ꝛ pueroꝝ. Fles tu pueros o ſtulte? qđ iſtic nouū aut miꝝ? q̄ꝫ rara ē ſine iſto caſu dom9. Quis ſtult9 infelicē vocabit arborē ꝙ ſtāte ipſa poma cadūt? Sed vxorē amiſi bonā. Feciſti ne bonā: an inueniſti bonā? Si inueniſti: adhuc aliā inueniri pōt. Si feciſti: bn̄ ſpera. res periit: ſaluus eſt artifex. Habes ecce ſeptē nolas: in ſtar haꝝ ſi placet plures his formato ex Sene. aut Frā. Rog.

Egrotantiū inobedientiū

Feria ſecunda poſt palmarum.ix.Aprilis
Stultoꝝ infinitus eſt numerus.Eccēs.i.Euange.de geſtis

TRiceſimaſeptima turma ſtultoꝝ eſt: egrotantiū inobedientiū. (Siech narren) Dinoſci poterunt hi notis ſeptem.

¶ Prima nota eſt: medicinā cōtemnere. Sunt qui medicinā
1 prorſus cōtemnunt ꝛ abijciūt: ſtulti plane. Neſcientes quia ſcriptum
eſt. Eccl.xxxviij. Altiſſimus creauit de terra medicinā: ꝛ vir prudēs nō
2 horrebit eam. Notate verba: ſignate myſteria. Vir prudēs nō horre-

bit eam. Nō horruit eā beatus Auguſtinus: de quo legit̃: ꝙ egrotante eo nemīnē admiſerat niſi medicos: ſed pſalmos ſeptē penitentiales ad parietē verſus orabat. Sed ⁊ de Baſilio legit̃: ꝙ iudeū cōuertebat medicum: qui iudicauerat cū ſole occidente morte occaſurū. Sed dū dicεret diutius ſe victurū: ⁊ ita factū eſſet: cōuerſus eſt iudeus. Quere ⁊ vide hiſtoriā in ſpeculo hiſto. lib. xvij. capi. xciij. ⁊ in vitaſpatrū. fo. cxxiij. Uis aliū videre virū prudentē: qui medicinam nō abhorruit. Ipſe eſt Ezechias. iiij. Regū. xx. Cui Iſaias iuſſit ficus cathaplaſmari ⁊ ſup vlcus poni. Et cur nō horrebant: q₂ creauit eā altiſſimus: deus em̄ creauit medicinā. Nā virtutes curatiuas in creatione indidit herbis: lapidibus ⁊c. ideo nō ſunt ſpernende: ſed tanq̄ cetera dei dona ⁊ beneficia cū gratitudine acceptande. Uide ergo ꝙ contemnere medicinā ſit in caſu tentare deū. Sed ais: Beata Agatha dixit medicinā carnalē corpori meo nunq̄ exhibui: ſed habeo dn̄m Jeſum chriſtū: qui ſolo ſermone reſtaurat vniuerſa. Rn̄det btūs Thomas. ij. ij. q. xcvij. ar. i. Qꝫ btā Agatha experta erat erga ſe diuinā beniuolentiā: vt vel infirmitates nō pateref: p quib' corporali medicina nō indigeret: vl' ſtatim ſentiret diuine ſanationis effectū. Sic alius in ſpe. exēploꝝ: diſ. iij. exēplo. xxxiij. Cui Jeſus apparuit: ⁊ oīm erat medic⁹: ſibi aūt nullā adminiſtrauit. q̄uis ſp eſſet debil'. Uide: ego eādē recitaui: ſꝫ curſoꝛie. q₂ ꝯgruebat tp̄e paſſiōis

¶ Secūda nola eſt: medicū decipere. Sūt quedā fatuelle: quas aliqn̄ ſola curioſitas impellit ⁊ titillat ad explorandū peritiā medici: quid tn̄ velit dicere. ⁊ ideo vrinā ei mittunt: nō tn̄ ſunt animi ꝙ ſequi ve int conſilia eius. Tales ſe decipiunt ⁊ burſam: q₂ medicus accipit pecuniam. Sunt deinde qui dū vrinā exhibent: cautiſſime cauent neſciat cui⁹ ſit: femine an viri. ⁊ putant eū diuinare poſſe ⁊ debere. oīm infirmitatē et morbi qualitatē. Quos ego prorſus arbitror fatuos: q₂ vrina admodū fallax eſt. Fateor: quidā ſupſtitioſi nouerūt mirabilia in iudicijs vrinarū: vt etiā nō viſas: imo varioꝝ hoīm ꝯmixtas iudicare ſciant. Sꝫ hoc pculdubio diabolica fit arte: cū quo pactū habēt ſaltē implicitū. Et tales eſſent exterminādi: q₂ nō admittit hoc mō iudiciū vrine ars medicine. Sunt tandē q̄ defectus ſuos ⁊ morbos occultāt: imꝑfecte oſtēdētes hi pculdubio ſtulti ſunt ſeipſos decipiētes. Qui infirmitatē ſuam celat medico ⁊ pctā cōfeſſori: caſum aduocato: ſibi ſoli mentit' ⁊ nocet: ſeq̄ decipit. Si vis prudēter agere o infirme: dic medico diligenter ⁊ fideliter totū ſtatū infirmitatis tue: vnacū oſtenſione vrine: ⁊ ad omnia q̄ interrogauerit fideliter reſponde. ⁊ illo facto ſi bene iudicauerit: lauda deū. Non ſic ille a quo queſiuit medicus quid deficit tibi: Reſpōdit neſcio. Queſiuit ⁊ vbi doles: Reſpondit neſcio. Queſiuit tertio: ⁊ qn̄ fuiſti factus infirmus: Iterū reſpondit neſcio. Subiunxit medicus: Recipe neſcio quid: ⁊ repone neſcio vbi: ⁊ ſanaberis neſcio quando.

¶ Tertia nola eſt: medico nō obedire. Sunt qui diligenter audiūt cōſilia: ⁊ etiā aliquādo ſinunt ſibi preſtare medicinas ⁊ confici: ſed eis nō

vtunt: neq̧ cõſilijs medici acquieſcunt: ſed ꝓrſus cõtraria attentant. Si vinũ iubeat vt bibant: aquã afferri volunt. Si ſudare ꝑcipit: ſedẽt in longis camiſijs: quas ſirmas quidã appellant. Jubet cliſtere recipere ipſi ceruiſie indulgent. Precipit ſanguinẽ minuere: vult patiẽs balneũ
F intrare. Sed ⁊ ſi medicus dixerit q꞉ egritudo in facie appareat ex pallo re: mox infirmus excandeſcit ⁊ improperat: q꞉ medicus eo ſit pallidior Et talia ſexcenta (que habes in ſpeculo tuo) occurrunt cũ talibꝫ fatuis. Stulti vtiq̧ nõ potentes patienter pati pro ſanitate corporis cõtra doctrinã Boetij in de cõſola. philoſophie: quã exprimit Philomuſus his verſibus. Qui validus cupit eſſe cito: ſua vulnera plane Demonſtret medico: pellat vt inde luem. Nõ ſine luctifero ſanari mẽbra dolore Poſſunt: ne renuas ferre doloris onus. Magna ſtultitia nolle obedire medico quẽ queris: aut nõ queſiuiſſes: ⁊ ſic pecunie peperciſſes.

¶ Quarta nola eſt: obedire: ſed ſero. Sunt qui obediunt: ſed ſero nimis: cũ ignis fuerit in tecto ⁊ eius culmine. cũ erat in pauimento ⁊ vnico fortaſſe calamo: facilimũ fuiſſet extinctu. ſed cum iam culmen apprehenderit: factum eſt. Principijs obſta: ſero medicina paratur Cũ mala ꝑ longas inualuere moras. Plantula parua de facili euelli poterat: ꝗ cum iam in proceram creuerit arborem ⁊ radices profundius fixerit Sic plane de morbo. Jnde Eccleſiaſticus ait capi. xviij. Ante languorem adhibe medicinam.

¶ Quinta nola eſt: querere medicinã a vetulis: empericis ⁊ alijs medicine artis imperitis vel a iudeis. De iudeis ꝓhibitis ꝑ Decretalẽ expreſſam ꝓhibitũ eſt: ne quis ab eis ſumat medicinã: niſi ĩ caſu neceſſitatis (vt ait Angelus) qñ ſcʒ aliũ habere nõ poſſent: q꞉ neceſſitas facit licitũ qđ alias nõ eſt. cap. cõſiliũ: in fi. de obſer. ieiu. Hoc idẽ tenet Hug. Et ſimiliter eſt dicendũ: qñ licet habeat aliũ medicũ: ſed nõ ſufficientẽ. Uide Angelicã in verbo Judeus. §. vij. ⁊ viij. Sed dicis de Baſilio: qui habuit medicũ iudeum. Uide hiſtoriam: ⁊ habebis ſolutionẽ. Porro de empericis ⁊ vetulis ⁊ alijs imperitis tuipſe cogita: quã vtilitatẽ afferant reip. vna cum vagis illis deceptoribus.

¶ Sexta nola eſt: querere medicinã a diuinatoribꝫ: ⁊ ſinere carminibꝫ ſe incantare. Deberẽt hi ⁊ ſui medici puniri. Renuit hoc beatus Bernbardus cũ adhuc puerulus eſſet. Jnfinite ſunt ſuperſtitiones que circa
G hoc obſeruant. Et quis enumerabit? O ſed dicũt: qui egrotus eſt q̃rit ſanitatẽ. Matth. ix. Nõ curarem etiã ſi diabolus adiuuaret me. ij. Paralip. xvi. Uideo ⁊ expertus ſum: quia tale experimẽtũ efficax eſt ⁊ obſeruatio: inde ſanus effectus ſum. Dico primo ꝙ ſepe ludificatur: quia ceſſant demones moleſtare: vt alibi de apoſtolis legitur. ⁊ ſic putantur ſanare. Dico ſecundo: poſito ꝙ vere ſanent demones ꝑ incantationes ⁊ obſeruationes fagax: non tamen licet hoc modo ſibi ſanitatem procurare: ꝑ cõmunionem ſcilicet cum hoſte dei ⁊ humani generis: ſicut beatus Thomas in. ij. ij. declarat. Dico tertio: ꝙ hec prohibita ſunt per leges

diuinas ⁊ eccleſiaſticas: vt in Decretis cauſa. xxvi. per totum.

¶ Septima nola ē: ſoli medicine inniti neglecto diuino auxilio. Sūt
qui ſuam ſanitatem a deo non expetunt: neqꝫ deum pro ea cōſequenda
orant: neqꝫ ſue benedictiſſime voluntati cōmittunt: ſed iugiter medici-
nis inſiſtunt. neqꝫ cauſas morborū curant remouere: quales ſunt pecca
ta. Itaqꝫ contra deum ſanitatem querunt. Pleruͤqꝫ contigit: ꝙ qui ita 1
frequenter ⁊ quotidie medicinis recipiendis ſtudent ⁊ in eis confidunt:
debiliores efficiant̄: ⁊ relinquent̄ a dño. qui ſi rationabiliter cōmitterēt
ſe deo minus egrotarent. Legimus in libro Ciſtertieñ. ꝙ nimis quidā
frater indulgens ſue ſanitati: neglectus fuit a beatiſſima virgine Ma
ria: cum alijs fratribus medicinas preſtare viſa ſit. Uide in ſpeculo ex
emplorꝫ diſ. iij. exemplo. xxviij. ⁊ recita. Fac amoueas frater cauſam 2
morborꝫ: id eſt peccata. Dixit dñs ei qui habebat infirmitatem. xxxviij. H
annos: Uade amplius noli peccare: ne deterius tibi contingat. Ecce
morbi radicem peccatum. Similiter paralytico dixit: Dimittunt̄ tibi
peccata tua. Et cur ita? quia cauſa ſunt tue infirmitatis. De pe. ⁊ re. cū
infirmitas. Et quomodo amouebo cauſam? per contritionē ⁊ confeſſi
onem peccatorū: ſicut ⁊ Canon iubet. Ue his qui dicunt: Si corpori 3
prouiſum eſſet: bene prouideretur anime (Hett es ſich geleybt: es geſe-
let ſich etwan) Uenient dies frater vbi neqꝫ corpus neqꝫ anima mane-
bit. O quot iam perierunt corpore ⁊ aīa: qui ſi deum pre oculis habu-
iſſent ⁊ timuiſſent: conſequuti fuiſſent ſalutem anime ⁊ corporis. Si 1
Machabeus confiſus fuiſſet in domino: ⁊ non in romanis: quēadmo
dum ab initio fecerat: diu vixiſſet. i. Machab. viij. Niſi Ezechias ad 2
dominū conuerſus oraſſet: morte perijſſet. ſed deus vidit lachrymas: ⁊
vitam ei prolongauit. iiij. Regū. xx. Si Manaſſes ad dñm ſe nō con 3
uertiſſet: dominus eum non exaudiuiſſet. ij. Paralip. xxxiij. Conuerte-
re ad dominū deum in infirmitate tua: ⁊ ſic medicinis vtere. Si quid
deo vouer is in eadem: fac expleas ⁊ fidem ne frangas. caue tamē a ſtul
tis votis ⁊ temerarijs. Sed quid contingit crebro iuxta vulgatum pro
uerbium (Do der ſiech gnaß: do ward er böſer weder er waß) Non ſic
nō ſic frater: ſed ex flagello te corrige ⁊ emenda: ne nouiſſima fiant peio
ra prioribus. Non efficiaris Pharaoni ſimilis: qui ex correptionū fla J
gellis durior efficiebatur membrum diaboli: cuius cor indurat̄ quaſi
lapis: ⁊ ſtringitur quaſi incus malleatoris. Sunt qui reſpiciunt medi-
cos infideles ⁊ indiſcretos: ſed propriū habebunt locum: ideo ad pſens
tranſeo. Sed ⁊ multa dudum antea dixi: quēadmodū vxores non niſi
in preſentia maritorum eorundem conſilia accipere debent: quia ſepe
alias preſtant corporibus antidota ⁊ animabus feminarꝫ venena. Ro-
gemus dominum ⁊c.

Aperte conſultantiũ

Feria tertia poſt palmarum.x.Aprilis

Stultoꝝ infinitus eſt numerus.Ecc̃s.i. Geſta diei.

TRiceſimaoctaua turma ſtultoꝝ eſt:aperte conſultantiũ (Offenburger narren) Plane diſſimiles dño noſtro Jeſu Chriſto: qui caute voluit reſpondere hodie iudeis ab eo querentibꝫ: in qua poteſtate hec faceret. Poſſunt hi fatui diſcerni ſeptem nolis.

¶ Prima nola eſt: cõminari aperte. Sunt qui aduerſus aliquẽ in aio

cōcepta mox per cōminationē exprimant. Stulti vtiq3. Et quid queſo 1
hi agunt q̄ꝫ ꝙ partē ſibi aduerſam certiorē ꝛ cautiorē reddunt? Qui ca/
nem vult verberare nō eum premonet: ſed ſilenter accedit: quēadmodū
facere ſolent caniciſores (Hundſchlager) cū contis eoſdē aggrediētes.
Nō vt hi qui pellibus ericinis cū nolis canes expellunt. Sūt ſimiles 2
hi aucupibus: qui rhete incaute expandunt: de quibꝫ Prouerb.i. Fru/ K
ſtra iacitur rhete ante oculos pennatoꝝ. Vtiq3 fruſtra: q2 abhorrent re
te ꝛ fugiunt: niſi obtegatur aut colore herbaceo ſit tinctum. Eſt ad hoc 3
Ouidius. Eſt ꝛ glo. in cle. paſtoralis: de re. iu.

¶ Secunda nola eſt: ſtratagemata non diſſimulare. De varijs ſtrata
gematibus videatur Valerius Maximus ꝛ Julius: qui librū de his
compoſuit: quē Holkot ſup Sapieñ. allegat. Saul quia cōtra Dauid
conſilia ſua ſecrete non habuit: ideo Dauid comprehendere nō potuit.
i. Regū. xviij. ꝛ. xix. quia per Jonathā certior factus ꝛc̄. Recita ad placi
tum. Et Nicanor Judam Machabeū crudelius aſpexit ſolito: quod
Judas animaduertens cognouit quia aliquid contra ſe corde machi/
nabatur ꝛ fugit. ij. Machab. xiiij.

¶ Tertia nola eſt: propria ſecreta fienda patefacere incaute: his vide
licet qui non prodeſſe ſed obeſſe poſſunt ꝛ volunt. Hoc plane ſignū ſtul
ti eſt: ſic paſſim prodere conſiliū ſuū ꝛ retinere apud ſe non poſſe. Aliqñ
qui bonū ludum habet: quo facile vinceret perdit: quia chartas patefa/
cit. Nos alemani nō alio ludo niſi (der offnen ruſch) ludere volumus: ꝛ
ideo ſupplantamur. Dicit̃ quia quatuor ſint que diu occultari non poſ/
ſunt: ciuitas ſita in monte: amor carnalis (buolerey) ſtramen in ſotulari:
ꝛ conſiliū fatuoꝝ. Addit̃ quintū: fuſus in ſacco. quēadmodū ꝛ in carmi
ne dicit̃: In ſacco fuſa: meretrix in ede recluſa: Nequit occultari nec ſtra
men in ſotulari. Plane conſiliū ꝛ propoſitū quod fatuus cōcepit occul/
tare nequit. Siquidē cor ſtulti in ore eius ſimilis galline: que oua ꝑdit
glocitationibus ſuis: quo fit vt ei auferant̃. Sic ꝛ auis appellata picus L
(ſpecht) pullos ore ſuo prodit: ꝛ ei tolluntur. Quid em̄ aliud ſunt pro/
poſita hominis q̄ꝫ oua ꝛ pulli quos in cordis nido poſuit: que per reue
lationem ſui ſecreti prodit et perdit?

¶ Quarta nola eſt: propria ſecreta preſentia manifeſtare: dum quis
ea in publico operatur que in priuato agere ſatius eſſet. Et que ſunt il/
la? Oratio: ieiunium: elemoſyna: ꝛ omnia alia iuſtitie opera: de quibꝰ
dominus in generali dicit: Attendite ne iuſtitiam veſtram faciatis co/
ram hominibus: vt videamini ab eis. Et ſingulariter poſtea de ſingu
lis itidem dicit ꝛ declarat: de quibus in principio huius quadrageſi/
me in euangelijs ſatis dictum eſt. Quāuis hec ꝛ quidē alia nō proprie
ꝛ quadrate ad hanc pertineant turbam: ꝛ ſuum poſtea habeant locum
Tamen non curo: dūmodo prolim. Depredari deſiderat qui theſaurū
publice portat. Lumenq3 ventum portandum manibus abſcondendū
eſt: alias extinguetur.

¶ Quinta nola eſt: propria ſecreta preterita imprudenter pandere. Sunt qui ex paſſione timoris aut quadã alia proſternatiõe ſecreta ſua extra confeſſionẽ manifeſtant ſine neceſſitate aut vtilitate. Unde magnum eis poſſet euenire periculũ: hoc videlicet: ꝙ is cui credidit ſecretũ poſtea idem ſibi poſſet improperare aut alijs reuelare: vel ſaltem in caſu cogi vt ſuperiori reuelaret: nõ obſtante ꝙ ſub ſigillo ſecreti recepiſſet ſecus ſi in cõfeſſione ei dictum fuiſſet. Sed de hoc vide Angelicam et ſummiſtas: ⁊ Holkot lectione. xxv. A. Item videatur Alexander parte. ij. q. cxlvi. membro. ij. An poſſit aliquis reuelare malum alterius occulte ſine peccato. Item Gerſon: an male loqui de alijs in eoꝝ abſentia ſemper ſit malum.

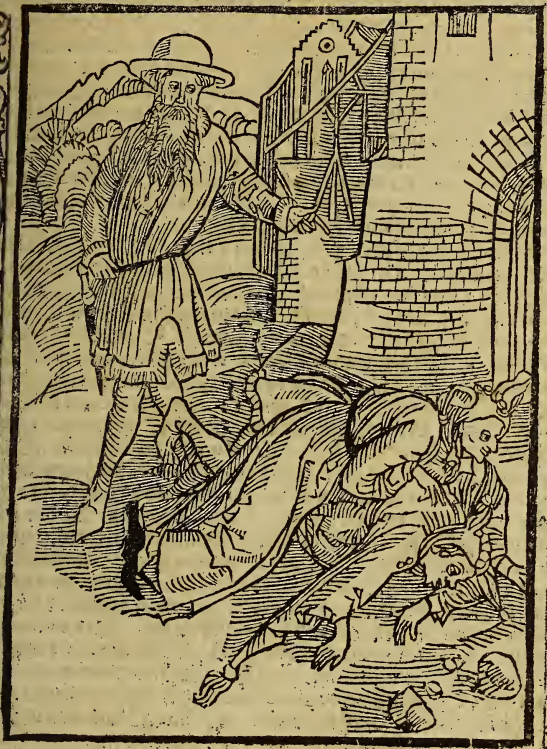
D ¶ Sexta nola eſt: inimicis reconciliatis patefacere ſecreta. Dicitur vulgariter: Inimico recõciliato ne confidas. Docet magnus ille Cirillus: ſi quis aliquẽ offenderit ſemper eũ pauelcat: ſub tali parabola li. i. ca. xxiij. Uulpes calcans aſpidem mordet ⁊ ipſe remordens: recedunt abinuicẽ. Poſtea cũ ſibi iterũ mutuo obuiarent: ait aſpis: Diu te queſiui vt pacẽ tecũ facerem: ⁊ ore quo te prius momordi nunc oſcularer: quia nihil melius pace. Rñdit vulpes: Uerũ quidẽ dum vera fuerit. ſin autẽ ficta: nihil ea pernicioſius. tunc enim eſt lux obnubilans: vita mortifera: ⁊ dulcedo venenoſa. Uade ergo cũ tua pace: mihi ſemper timendus eſt offenſus. Nãqꝫ fratres Ioſeph quẽ offenderant adoleſcentes timuerunt ⁊ ſenes. Quo dicto euitato hoſte diſceſſit. Et cui ergo patefaciam cor meum? Reſpondeo ꝙ vni aut nulli. De quo alia ibidem parabola de coruo ⁊ columba: capi. xx. quam videre poteris.

¶ Septima nola eſt: non cuſtodire ſua ſecreta a familia. Hoſtis domeſticus pericoloſiſſimus eſt. Itaqꝫ diuitum ſecreta vix celari poſſunt quia per infideles famulos reuelantur. Nõ ſunt eis alia cõmittenda: ab eis quoqꝫ nõ ſunt alia de dñi factis rimanda: niſi que eorũ officiũ reſpiciũt. Accipe doctrinam hanc: ⁊ tutus eris ab inimicis ⁊ familia. Contemne omnia temporalia: ⁊ inimici tibi non nocebunt. Uiue apertis ianuis (vt Seneca dicit) ⁊ familiam nõ timebis. Rogemus dominũ ⁊c.

¶ Ex hac turma ſtultorum ⁊ quinquageſima in die aſcenſionis inferius poſſet cudi vna turba pro his ſtultis qui propria ſecreta alijs imprudenter produnt. Et poſſet inſeri de his qui imprudenter celant propria ſecreta: aut ſeorſum poni vna ſpecialis turma. Item alia turma de his qui aliorum ſecreta imprudenter produnt. Item vna turma de his qui imprudenter alioꝝ ſecreta celant: Aut fieret vna ex his duabus.

Feria quarta poſt palmarum. xi. Aprilis.

Stultorũ infinitus eſt numerus. Eccles. i. Geſta diei.

T Riceſimanona turma ſtultoꝝ eſt: incautorū: caſum nō vitantiū (Stoknarrē) vel (Struchnarrē) qui ſcilicet ex caſu alioꝝ in ſtultitiā non efficiunt cauti: ſed etiā ipſi ruunt: & ſi alios videant ruētes. Eſt plane ſub hac turma maximus hoim numerus. Xantus ſer nū ſuū Eſopū miſit vt exploraret ſi multi in balneo eſſent hoīes an pau i: ſicq; foret iturus. Vidēs aūt Eſopus: q̄ quot balnea introierāt im pingerent in quendā lapidē: neq; aliquis eū de medio amoueret vnico xcepto. Rediitq; dicēs dn̄o ſuo: q̄ vnicus dūtaxat eſt hō in balneo. Cū git veniſſet dn̄s in balneū: & maximā ibi offendiſſet turbā: indignās ait

Et q̃d nõne dixeras qꝛ vnicus eſſet illic homo? Reſpõdit: ⁊ ita vtiq; eſt
Ecce eñ lapis iſte quẽ vides in angulo ſitũ in via iacebat: oñeſq; cũ im
pingerẽt: nemo eũ de medio amouit niſi vnicus: ⁊ illũ ſolũ hoĩem iudi-
co nõ alios. Plane nõ incõgrue dixerim ita in via moꝝ eſſe. Nemo eſt q̃
lapides ſcandali de medio amoueat: ſed alterutrũ ſcandalizamus: ⁊ in
ſtar eoꝝ q̃ in bello ⁊ cõflictu ſe premũt ⁊ ad interitũ ꝑtũdũt: in vicia rui
mus: ⁊ ruere alios facimus. Et ſtultitia alia aliam trudit: ⁊ ſtultũ ſtul-
tus: ſic fit oẽs tranſiliamus vnus poſt alterũ. Unde ⁊ ſapientia patris
clamat videns ſcandala hec. Ue mũdo a ſcandalis: neceſſe eſt vt ſcanda
la fiant: ve autẽ illi per quẽ: Sed hec miſſa facientes: videamus nolas
quas collegi quibus dinoſci poſſunt hi ſtulti

O ¶ Prima nola: cognoſcere alioꝝ caſum ⁊ cadere. Cognoſcere ſiue vi-
dere ſtultos cadentes ⁊ pericl'a eoꝝ clare intelligere: ⁊ nihilominus nõ
1 cauere. Sũt q̃ aſtuti ſunt admodũ: ⁊ (vt dicit vulgo) audientes creſcere
gramina: ⁊ tñ nõ vitant qđ vident in aliĩs periculũ maximũ: ſed eiſdẽ vi
2 ciĩs inuoluunt: ſicq; ſcientes ⁊ prudẽtes pereũt. Dicemus ne hos pru-
dentes ⁊ ſapientes? Non plane: inſipientioꝛes eñ ſunt muribꝫ: q̃ vt odo
re ꝑceperint qꝛ mures capti fuerint in muſcipula: eã non intrãt: opoꝛtet
nimirũ aqua feruẽti odoꝛẽ hũc abluere. Ecce ad odoꝛẽ cauti efficiuntur
3 ⁊ hi nõ ad viſum. Uis melius noſſe hũc doctũ ⁊ ſciolum qu admodũ
pereat: audi qđ in parabolis loquit Cirillus lib. pꝛĩo. cap̃. vi. Texebat
aranea telam ⁊ cũ muſca eam (qꝛ publicã viam ĩpediret) reprehẽderet.
Reſpõdit: qꝛ auctoꝛitate nature h̃ facio: qꝛ doctrix effecta ſcolas meas
in plus ſemitis aptis extẽdo. O doce g̃ me inq̃t muſca. Libẽter ait ara
4 nea: accipe doctrinã meã pꝛimã. O mi cuſtodia ſerua coꝛ tuũ: ⁊ diligen-
tia vigili oculũ tuũ: moꝛtaliũ eñ vita nõ minus pendet ab oculoꝝ recti-
tudine q̃ a coꝛde: nunq̃ g̃ pariter ambos claudas. Scđa doctrina: pal
pebꝛe tue p̃cedant greſſus tuos nec pes vnq̃ ducem oculum antecedat.
P Pes eñ ſapientis eſt ſuus: ⁊ ſuoꝝ pedũ eſt ſtolidus. Tertia doctrina:
vt ibi ſemꝑ plus timeas vbi tibi plus arridet ſecuritas: ac ibi minꝰ ſpe-
res vbi ſpes in rei ſpecie plus apparet. Sapiẽs eñ timet ⁊ declinat: ſed
ſtultus tranſit ⁊ ꝯfidit. Doceo igit te quieſcere: moneo te cautela ꝓcede-
re: ⁊ pedẽ ad pꝛeuiſum tantũ extendere. Tendo igit laqueos inquietis
pono retiaculũ fatuis: ac toꝛmentum paro moleſtis. His auditis in-
quit muſca: O ꝑtia p̃cepta hec. Reſpõdit aranea: veꝝ quidẽ ſi hec facis
nã bonus intellectus oĩbꝫ facientibꝫ. Quid multa: muſca regulaꝝ ⁊ mo
nitionis oblita: quietis ĩpatiens ⁊ incauta: cũ in aranee laqueũ incidiſ-
ſet: cepit lamentari ꝙ captã fraudulentia decepiſſet. Cui illa: Olim tibi
dixi quieſce aut certo perge: ⁊ nõ audiſti. Diſcant ergo aliĩ in malo tuo:
ꝙ neglexiſti incauta bonum tuum. Et hoc dicto damnauit eam. Reſpi
cit hec parabola: qui ſatis docti de periculis incaute cadunt.

¶ Scđa nola eſt: Mirari de caſu alioꝝ ⁊ cadere. Sũt qui dũ cogno-
ſcunt aliq̃s cecidiſſe mirant ſuꝑ hoc: ⁊ neſciũt queadmodũ ſe ſatis ſigna

re debeant pedibꝫ ⁊ manibus: ⁊ ſatis admirari nequeunt. Mirū eſt ꝙ
talis perſona cecidit: quis diabolū in tam claro vitro queſiuiſſet: prius
turrim putaſſem ꝙ̄ hunc hominē cecidiſſe. Centies ſe cruce ſignant: et
replicant (Nummer dernomens) ⁊ nihilominus poſt tantā admiratio
nem non cauent: ſed cadunt. O vtinā ſaltē poſt admirationem caueres
ne ⁊ tu in admirationē hominū venires: ⁊ a vulpe prudētiā diſceres: de
qua parabolice dicit᷑. Quia cū leo eſſet deficiens languorē fingebat: et
per eam fallaciā cetere beſtie ad viſitandum regem introibant: leo vero
cōtinuo occidebat eos. Vulpes aūt venientes ante ſpeluncā ſteterūt ſa
lutantes eū: vna a leone interrogata: quare nō intraſti: ait: qꝛ video in
trantiū veſtigia: exeuntiū vero nulla. Sic aliena pericula nobis ſint ſa
lutifera. Felix plane quē faciunt aliena pericula cautum. Sic ⁊ eadem
vulpecula euaſit periculū: cū leo quereret a beſtijs ſi oleret ei os. que re
ſpondebant nō olere: ſed redolere tanꝗ̄ mendaces: q̄ vero dicebant qꝛ
oleret tanꝗ̄ cōtumeliātes ⁊ criminis leſe maieſtatis rei occidebat. Ipa
aūt interrogata dixit ſe catarrū pati: neqꝫ dijudicare poſſe. Sile de lu
po in bireto rubeo ſumptū (vt fertur) a Guiardo cancellario Pariſieñ.
poſtea Tornaceñ. epiſcopo in ſpe. hiſt. parte. iij. li. iij. diſ. xi. in fine. qđ
tñ nō recenſui: qꝛ minus ſeuerū: ideo incongruū tēpori arbitratus.

¶ Tertia nola eſt: compati cadentibus ⁊ cadere. Sunt qui magnam
habēt cū ſtultis compaſſionē (ſicut Democritus qui errores humanos
miſeratus ſemꝑ flebat) ⁊ tamē nihilominus ſibi a ſimili caſu nō cauēt.
O dicunt miſeret me illius boni hoīs ꝙ ſic diffamatus eſt: inuoluitur
huic vitio: ita perit: compungit᷑ cor meū: cū cogito qꝛ om̄es vie plene fa
tuis. Et ita eſt o frater. Omnes vie iniquitatū plene ſunt fatuis: ⁊ in 2
eis caſus fatuoꝝ videmus. Sed nō vt ⁊ nos ſimiliter cadamꝰ ſed caue
amus. Cautes ſunt non vt impinges ⁊ ruas: ſed vt caueas ⁊ declines.
Aperi oculos: ecce via illa montoſa ⁊ ardua ſuperboꝝ habet ſuos cau
tes. Jacet in ea lucifer cū ſuis complicibus ⁊ oēs qui ſunt ex parte eius
ſuperbi quoꝝ rex eſt: nō vt in eis impinges ruas: ſed vt caueas. In via
illa lutoſa paludoſa luxurie (Kotlachen) iacent cautes Dauid Maria R
egyptiaca: vt te aliena faciant in cautibus his cautū. Sic in via ſpinoſa
auaritie iacent Mattheus Zacheus: ſed ⁊ Judas turpiſſimus: vt de
clines. Fac ergo compatere: ſed noli ſimilia facere. Terreat te ne cadas
Jude caſus irreparabilis. Eleuet te a caſu miſericors illa Matthei et
Zachei ſuſceptio: ſpera ⁊ tu quia ad penitentiam te admittat dominus
Sed abſit inquis: vt cum Juda participiū habeam. Et vtinā abſit: et 3
non eſſent qui exemplo eius ruerent. Plane adhuc ſunt Chriſtū hodie
vendentes. Chriſtus eſt veritas: Chriſtus eſt charitas: Chriſtus eſt iu
ſtitia. Perhibe falſum teſtimoniū pro pecunia: ⁊ veritatē nega: ⁊ Chri
ſtum vendidiſti: quia veritas eſt. Societatem fraternitatis diſcordie
peſte cōmacula: ⁊ charitatē que Chriſtus eſt vendidiſti: ſcd̄m Bedam.
Quid multa: oēs ſm̄ Origenē q̄ ꝓ tēporalibꝫ ⁊ mundialibꝫ rebꝫ iuſtitiā

.deſerunt: deū qui eſt iuſtitia vendunt: ait Ludol. Nunc vade ergo ⁊ cō/
patere tibiipſi: ⁊ miſerere aīe tue: añ oīa placēs deo: ⁊ cū fatuis nō cade

¶ Quarta nola eſt: cōtēnere ⁊ irridere cadētes: ⁊ tñ cadere. Sūt qdā
nō cōtenti q̄ꝛ cognoſcūt ⁊ mirant̄ aut cōpatiunt̄: ſed etiā fatuos cōtēnūt
⁊ irrident: ⁊ tñ ita fatui ſunt vt quos cōtemnūt ⁊ irrident imitari nō ve/
reant̄. Uis talē videre? Intuere phariſe ſtantē ⁊ oꝛantē in tēplo: Gratī
as ago tibi dñe: q̄ꝛ nō ſum ſicut ceteri hoīm raptoꝛes: adulteri: iniuſti:
velut etiā hic publicanus. Ecce contemptoꝛē fatuoꝝ: ⁊ tñ ipſe in eam fa
S tuitatē cecidit: teſte ſapientia. Dico vobis: quia hic deſcendit iuſtifica/
tus ab illo. Et in hoc verū eſt verbū: Irriſoꝛes irriſis ſunt deterioꝛes.
Audi Paulū frater: Qui ſe exiſtimat ſtare videat ne cadat. Quod illi
hodie tibi cras erit: ergo caue. Uidit Ambꝛoſius quendā ridentē caſuꝫ
alteriꝰ: ⁊ ait qḋ dixi: Qui ſe exiſtimat ⁊c̄. Et irriſoꝛ mox cecidiſſe legit̄.

¶ Quinta nola eſt: cadentes hoꝛtari vt ſurgant: ⁊ tñ cadere. Reſpicit
hec nola me ⁊ mihi ſīles p̄dicatoꝛes alioſq̄ꝫ qui hoꝛtant̄ exurgere a ma
lis: quos vt in fatuitatē veniāt: totis diabolus viribꝫ conat̄ decipere: ꝙ
multoꝝ ſalus aut dānatio ex his dependeat. Eſto eius electiſſima: ona
ger in eremo venatio eiꝰ: vt dicit Job. ⁊ exponit̄ a btō Grego. Totū pō
dus pꝛelii verſum eſt in Saul regē: in pꝛelatū ⁊ p̄dicatoꝛē. Nimirū qui
auertit equū anteceſſoꝛiū (Das voꝛroß) oēs ſequētes vna cū curru auer
tit. Audiāt hi fatui fabulā de palumbis vulpe ⁊ paſſere: quā ponit ⁊ de/
ducit d. Joan. Gerſon ſuꝑ Magnificat. lxxviii. A. ⁊ tandē ſapiētiam
diſcant. Nidificabant inquit palumbi ſiluaꝝ in arboꝝ ꝓceritate moꝛe
ſuo: circuibat vulpes ad radices ſe cōminans aſcenſurā: ſe nidos oēs
cū feribus direpturā: niſi pullulus ſibi pꝛoiiceret̄ vnus. Trepidantes
palumbi agebant qḋ petebat ⁊ abibat. Reuertebat̄ ad ſimile: quouſq̄ꝫ
paſſer dato palumbis ꝯſilio cōtinere ſe nidis ſuis: vulpes a fraude ſua
fraudata eſt. Sed in paſſerē vertit inſidias: nō viribus ſed adulatione.
Erat in dumo paſſer: vulpes affuit beatificans auiculas: ꝙ volatu ſuo
ſe pꝛotegerent a beſtiis ⁊ laqueis terre. Sed hoc vnū deeſt (inquit) qua
ratione cōtra ventoꝝ turbines ⁊ frigoꝛa ſe pꝛotegāt. Uoluit paſſer glo
riari ⁊ cōcionari cū garrulo. Rn̄dit ſe pꝛotectionē habere: dū flabat bo
reas a ſiniſtris: mergebat em̄ caput ſub plumis ad dexterā: ⁊ econtra ſi
a dextris. Fingens vulpes ſe non ſatis audire, ꝓpter diſtantiā: pꝛotrahe
bat alloquiū. Dilapſus eſt paſſer ad ramos pꝛoximioꝛes terre. Queſi/
uit vulpes: dū ventus flabat ab anterioꝛi quid agebat. Sic (ait) demit
tens caput ad pectoꝛis plumas. Exiliit vulpes in nō videntē: ⁊ deceptā
in blanditiis voꝛax rapuit. Ecce paſſerem noſtroꝝ fatuoꝝ moꝛe alios
hoꝛtantem: a periculo tamen minime cautum.

¶ Sexta nola eſt: punire fatuos cadētes ⁊ nihilominus cadere. Sūt
qui verbo immo ⁊ facto fatuos nedum cognoſcunt: mirant̄: miſerant̄:
contemnunt ⁊ hoꝛtantur: ſed etiā puniunt. ⁊ nihilominus eoꝛundem fa
tuitatē non declinant: ſed eā ſectant̄. Nō vtiq̄ꝫ parui fatui: q̄ꝛ eoꝛū ſunt

vicioꝝ ſeueriſſimi vltores quibꝰ maxime indulgēt. Quatit boꝝ nolas ʒ
b. Aug. i lib. ꝯfeſſionū primo. Delectabar inq̄t ludere: ⁊ vindicabat̄ in
nos ab eis qui talia agebāt. Sed maioꝝ nuge negocia vocant̄: pueroꝝ T
aūtē talia cū ſint puniunt̄ a maioribꝰ: ⁊ nemo miſerat̄ pueros: vel illos
vel vtroſq̄: niſi vero approbet quiſq̄ bonus reꝝ arbiter vapulaſſe me:
q2 ludebā puer pila: ⁊ ludo īpediebar q̄ minus ſcelere diſcerē litteras:
q̄bus maior deformius luderē: haud aliud faciebat idē a q̄ vapulabam.
Qui ſi in aliq̄ queſtiuncula a cōdoctore ſuo victus eſſet: magis ira bili
atq̄ inuidia torqueret̄. q̄ ego cū in certamine pile a colluſore ſuperabar.
Hec ille. Sciāt ſe hic notari parētes: q̄ pueꝝ ſui ſocij ꝑcuſſorē iniuſtum
irrationabiliter verberāt moti ira: non charitate aut iuſtitia. Sil'r qui
iratū ⁊ cōtumeliantē cōtumelijs ⁊ iracūde irrationabiliter corripit: quē
admodū q̄tidie fieri videmus: ⁊ nos ipſi facimus: q̄uis raro aīaduer
tamus. Quid hi: q̄ꝫ ꝙ cecus cecū ducit: ⁊ cancer de retrogrado inceſ- ʒ
ſu cancrū rep̄hendit? Mentior ſi nō talis erat Judas: cuius infelicem
memoriā in euāgelio fecimus: ecce acri verbo rep̄hendit Magdalenā:
quia vnguentum precioſum inutiliter (vt putabat) ⁊ indigne effudit:
Et ipſe longe peiora cum hec faceret animo verſabat: quippe ꝙ furtum
ꝙ homicidiū: ꝙ ꝓditionē magiſtri ſui ꝑ triginta denarijs cogitabat. O
Juda mercator peſſime: q̄d Magdalenā mordes: rep̄hēdis: ⁊ verbis
cōtumelioſis punis: ſuꝑ vnguenti ꝑditiōe p̄cioſi: ⁊ tu ꝑdere p̄cioſiſſimū
exeniū machinaris: ⁊ hodie viliſſimo vendis p̄cio? Ecce carbunculū il
lum: oēm hominē venientē in hūc mundū illuminantem: imo ab eterno
lumē de lumie ꝓcedens ꝑ triginta denarijs vēdis. Magnetē illuz et no
biliſſimū adamantē: dilectū rubicundū: ſuꝑ ⁊ pre filijs hoīm ſpecioſuz
attrahentē reges de vltimis finibꝰ terre. Mattheū de theloneo: Zache
um de arbore: ⁊ Magdalenā de luto fecis: imo cū exaltatus eſſet oīa
ad ſe trahentē: vendere geſtis p̄cio viliſſimo. Margaritā illam p̄cioſiſ
ſimā: in concha vteri virginalis ſpūſſcti rore cōceptā. Quid multa? cum V
in q̄ theſaurus recluſus eſt oīs ſapientie ⁊ ſcientie dei. Coll. ij. ita vili-
pendis vt ꝑ nihilo eum reputes: ⁊ ad voluntatē exhibeas vendentiū di
cens: Quid vultis mihi dare ⁊ ego vobis eū tradam? Siccine prudēs
⁊ fidelis ſeruus et ꝓcurator debuit agere? Quomō o effrenis tantis cri
minibꝰ īplicatus: audebas Magdalenā tam acerbe corripere? Huius
crudelis imitatores ſunt hac notari nola: q̄ ⁊ recte in ſpeculo depicti vi
dentur tanq̄ꝫ percutientes ⁊ trudentes.

¶ Septima nola eſt: ꝓprio facto preterito ⁊ periculo nō cōmonefieri.
Sic q̄s nō alioꝝ periculū efficit cautos: imo neq̄ꝫ propriū periculum
in q̄ cū frequētius fuiſſent conſtituti: tñ nihilominus redeunt in idipm̄.
O fatue ſtolidior aſino. Cadit aſinus in loco certo: ⁊ ad eundē vt rede-
at ꝑ eūq̄ꝫ vadat: nemo (etiā fuſtibꝰ) cogere pōt: tu aūt ſtolidior in idez re
dis. Auicula decipulā a q̄ ſemel eripit̄ perpetuo vitat: ⁊ deus te eruit
e maximis periculis a decipulis ⁊ adhuc nō vitas. Eripuit de periclo

interfectionis: de infamia: cui crebro primus ꝓpter adulteria tua fuiſti: de peſtilencia aut alijs languoribꝫ mortalibus euaſiſti: de conflictu in bellis ⁊ alijs innumeris: ⁊ adhuc redis? Repꝛehendũt Chꝛiſtũ diſcipuli. Nup volebãt te iudei interficere ⁊ iterũ vis ire in iudeam? Noli o frater tã ſtolidus eſſe: memor eſto p̄teritoꝝ dieꝝ: vbi fuiſti ex quibꝫ euaſiſti Eſto gratus deo liberatori: ⁊ noli redire in veterẽ ſtultitiã. Seruat epiſcopus quidã rotas in ſui humilitatẽ: qꝛ genitor ſuus rotaꝝ erat opifex
x Reſeruat quidã diues Pariſieñ. diſcũ: quo cũ pauper eſſet: ſolebat de macello diuitibꝫ ementibꝫ carnes deferre in coꝝ edes. in magniſqꝫ feſtiuitatibus eundẽ ſibi ꝓferri iubebat in ſpeculũ ⁊ memoꝛiã p̄terite ſue paup̄tatis. Et tu in diebꝫ bonoꝝ noli eſſe imemor maloꝝ vt recitatur in ſpec. morali p̄te. iij. diſt. xxxviij. Sed ve ſtultis qui alijs magis de ſe q̄ ſibi credũt cõtra id Cato. Plus alijs de te q̄ tu tibi credere noli. Ne qꝫ noſcũt: q̄ ſibi ſit curta ſuppellex: caſum ſuum eſtimãt ſaltũ. Nimirũ qꝛ ita ſeducunt̃ ab adulatoꝛibꝫ: quẽadmodũ pueruli fatuelli a nutricibus ⁊ lactantibꝫ: q̄ cũ ceciderint: Eia inquiunt: tace qꝛ ſaltaſti. Prob dolor deus meus: q̄t ex magnis p̄ſertim p̄latis ⁊ pꝛincipibꝫ his nutricibus ſeducunt̃: ⁊ grauiſſimos caſus ſaltus eſſe putãt? Non ſic nõ ſic pꝛinceps ille ſapientiſſimus: de q̄ ibidẽ i ſpe. mor. li. iij. p̄te. iij. diſ. xi. dicit̃: q̄ cũ Rex q̄dã collaterales ſuos interrogaret dicẽs. Quid de me dicũt hoies in regno meo? Dixerũt ei. Domine quid dicerent de vobis niſi oẽ bonũ: omnes laudant vos et amant: dicentes: q̄d nũq̄ fuerit princeps melior vobis. Rurſum interrogauit eos. Vos aũt q̄d dicitis: q̄d de me ſentitis? Rñderũt. Nos dicimus dñe: q̄ ſitis ſapiẽtiſſimus: benigniſſimus: largiſſim⁹: piiſſim⁹: aioſus: bellicoſus: deo ⁊ hoibꝫ gratioſus. Indignat⁹ rex: vidẽs illoꝝ infidelitatẽ ⁊ falſitatẽ verboꝝ: dixit eis: Si forenſes (qui me non nouerunt quia facta mea non vident) falſo me laudãt: nõ eſt mirum. Sed vos qui mecum quotidie eſtis: ⁊ vitam meam videtis: ſcitis eoꝝ contraria que in me laudaſtis: ideo mendaces ⁊ ſeductores vos reputo: quia huc uſqꝫ me veſtris blandis ſermonibus decepiſtis: ⁊ in multis vicijs enutriſtis: iam nõ ſum puer: nec deinceps tales habebo nutrices. Vos dicitis me pꝛudentẽ: ego video q̄ inutilia concupiſcam ⁊ appetam nocitura. Saluti mee neceſſaria amitto: cõmitto cõtraria: in ocioſitatibus: vanitatibus: ⁊ qđ peius eſt in pernicioſis operibus totũ tẽpus expendo. Quare ergo me in nullo laudabilem mendaciter laudare pꝛeſumpſiſtis? Recedite a me: qꝛ conſiliũ ⁊ conſoꝛtiũ veſtrũ vilipẽdo quomõ eñi in vobis confidere poſſum: q̄ in tẽpoꝛalibus tanq̄ minus neceſſarijs mihi fideliter ꝯſulatis: qui de neceſſarijs anie mee ſaluti me tam impie ſeduxiſtis? Vtinã ſic facerẽt omẽs pꝛelati: tales periculoſiſſimos hoies ꝓcul abijciendo: quo cautiores eſſent. Rogemus.

Feria quinta cene dñi. xij. Apꝛilis.

Stultoꝛum infinitus eſt numerus. Eccl̃s. i. Euangeliũ.

Q Uadrageſima turba eſt inquietoꝝ (Ungerũ wig narrẽ) Tolerare nõ potentes detractoꝝ linguas. Dinoſcunt hi trib⁹ nolis. y
¶ Prima nola eſt: occaſiones detractionũ nõ amouere. Sũt qui iugiter querulant̃ ſup̱ detractionib⁹ ſibi factis: ſed nõ cognoſcũt ꝙ ipſi taliũ occaſionẽ preſtant. Volunt habere famã caſtitatis: ⁊ ipſi nolunt cõſortia vitare feminaꝝ. Liberalitatis: ⁊ nõ ceſſare a rapinis. Humilitatis: ⁊ a moribus ſuperbis nõ cauere: neq̃ ſe (vt Jeſus Chriſtus dñs noſter) in operibus humilitatis exercere. Dicunt aliquando quia ſufficiat eis eoꝝ cõſcientia. Sed nõ eſt ita: oportet etiã proximo viuere. Et quid ergo faciã vt occaſiones amoueam? Caue peccata ⁊ ma lꝫ: et

ſimiliter omnē ſpeciē mali. Sic iubet Apl's: Ab omni ſpecie mala inq̄t
abſtinete vos. i. Theſſa. vlti. Nō tibi ſoli ſed ⁊ proximis viuere oportet
2 Scriptū eſt em̄: Diliges proximū tuū ſicut teipm̄. Detractorē admo
ne. Uocandi ſunt (ait b. Grego.) detractores: ⁊ tranquille admonendi:
eiſq3 ſatiſfacere modis omīb9 debemus. Satiſfacere inquā in cautelā
pcti alieni (vt ait Alexāder) id eſt excidere cauſam ſcandali. Et cur ita?
q2 dicit veritas de iudeis: Ne forte ſcandalizemus eos. ⁊ Qui ſcanda
lizauerit vnū de puſillis iſtis q̄ in me credunt ⁊c. Secedere O q3 feli
3 ces ſunt q̄ ſe a mūdo abſoluerūt: queādmodū multi ſctoꝝ fecerūt: ꝓphe-
Z te ⁊ eremite: quib9 nō erat mundus dignus. ad Heb. xi. In ſpeluncis ⁊
cauernis habitantes. Sic Helias: ſic Hieremias fugere ſunt cōpulſi.
q2 mūdus niſi ei ſimiles diligere nō pōt. Beatus cui datū eſt vt ſecedat
a mundo: velut pellicanus: nicticorax: aut paſſer ſolitari9 in tecto. Pel-
licanus eremita: nicticorax in domicilio ſolitarius: paſſer clauſtralis ī
tecto. Uide continuū ſup Pſalterio. Aliter ordinat Gerſon: xciij. ſuper
Magni. y. Et cur ita factus es o Dauid? Quia tota die exprobrabāt
mihi inimici mei: ⁊ qui laudabāt me aduerſum me iurabant. Hoc pla
ne omnib9 ſeculū relinquentib9 eſt cauſa vel ſequela.

¶ Scda nola eſt: nō reſiſtere. Sūt qui in ſeculo manēt ⁊ i ſolitudines
eis ſecedere minime licet. Hi aliqñ cū patiunt̄ morſus detrahentiū di-
cunt: O nihil dicā: q̄d ad me? in cōſcientia tutus ſum: nō licet vt reſiſtā.
Erras frater: caue ne ſtultus fias: licet em̄ i caſu: ⁊ quib9. Primo ꝓpter
te: ſc3 ꝓpter tue fame cōſeruationē. Multū em̄ hec valet ad ꝑfectū ſpiri
taliū: in ſe ⁊ in alijs: ipa em̄ eſt frenū a pctō retrahēs. q3diu hō ſcit q2 fa-
ma ſua eſt integra: cōtinet ſe a multis pctis. ⁊ vbi reſciuerit diffamatā:
laxis peccat habenis. Sed noli taliter facere o frater. Si infamatus es
poteris famā priori equalē imo maiorē recuperare: ſc3 ſi ad arduā vitā
fueris aggreſſus. ſic em̄ fiet: vt oēs te mirent̄: imo magis ſplendeat vi-
A ta tua bona q3 ſi nō peccauiſſes. Radiat plane gloria Magdalene Pe
tri Matthei: ꝓpter grauiſſimā penitētiā ſequutā ⁊ bonā vitā Magdale
ne ⁊ Petri. Fit in talib9 modo pictoꝝ: q̄ picturā ꝑ magiſtrū cōiūctū ma
gis apparere ⁊ exprimi faciūt. Ita videmus q qui in adoleſcētia diſſo-
luti fuerūt ⁊ mox cōuertant̄: glorioſiores alijs q̄ a pueritia boni fuerunt
efficiant̄. Scdo ꝓpter aliū: puta bonū eius q̄ detrahit: vt videlicet eius
audacia reprimat̄ ⁊ de cetero talia nō attemtet. Prouer. xxvi. Rñde ſtul
to iuxta ſtultitiā ſuā: ne videat̄ ſibi ſapiēs. Tertio ꝓpter bonū multoꝝ
quoꝝ ꝑfectus impedit̄ ꝓpter detractiones illatas nobis. Grego. Hi qꝝ
vita in exēplo imitationis eſt poſita: debēt ſi pñt detrahentiū ſibi verba
cōpeſcere: ne eoꝝ p̄dicationē nō audiāt qui audire poterāt: ⁊ ita in pra-
uis morib9 remanētes bene viuere cōtemnant. Quarto ꝓpter iuſtitiā:
zelū ſc3 iuſtitie. Sic reſiſtere detractorib9 ſm Richar. ꝑ modū licitū et
honeſtū nō modo cōgruū imo ⁊ meritoriū videt̄. Quinto ꝓpter zelum
vindicte. Caue ne zelo vindicte motus hoc facias: ſed deo cōmitte. Et

quomodo iniqs reſiſtã: hoc mõ. Detractiões detractionib; nõ retunde 1
Is eñ cui detrahit̃ ſm Amb. debet patienter ferre: nõ odio moueri: vel
detractiões de ſe factas detractionib; alioꝝ retũdere: ↄ̃frecte ſcʒ dicẽdo
falſa vel occulta mala de illis. Debes te excuſare: ꝛ innocentiã tuam 2
oſtendere quantũ potes: ne alij ex infamia exorta ſcandalizentur. alias
tacendo malefaceres. Unde Aug. Qui fidens ↄ̃ſcientie ſue negligit fa-
mã ſuam: nimis crudelis eſt: xi. q. iij. Non ſunt audiendi. Qʒ ſi veꝝ eſt
qđ de te dictũ eſt ſed occultũ: taliter te excuſa ꝙ nõ mentiarʒ vel peieres
vel arguas detractores de mendacio: ſed poteris te aliquib; verbis ſo-
phiſticis excuſare: vt ꝙ multa falſa q̃tidie dicunt̃ ab hoĩbus. Uel ꝙ de B
ſctis viris etiã multa mala falſo dicta ſunt: ꝛ ideo nõ mirũ: ſi etiã de te
ipſo dicunt̃: ꝛ ꝙ miret̃ ꝙ credat̃ tm̃ nefas de eo: ꝛ hmõi. Et ſi ex hoc de-
tractores incurrũt infamiã: qꝛ detegit̃ falſitas ꝛ malicia eoꝝ imputatur
eis q̃ ſibi hoc ꝑcurauerũt. Iniuriã ſi placet retine. Non eñ tenet̃ homo 3
iniuriã receptã remittere ei q̃ detrahit cũ veniã petit: niſi famã reſtituat
dicendo illis corã qb; detraxit ſe falſum dixiſſe ſi falſum dixit. Odium 4
et rancorem nunq̃ʒ tenere: ſed deo cõmittere: facta ſufficienti excuſatiõe
Uñ Greg. ſup Ezech. omel. ix. Sicut linguas detrahentiũ nr̃o ſtudio
nõ debemus excitare ne pereãt: ita p ſuã maliciã excitatas debem⁹ equa
nimiter tolerare: vt nobis meritũ creſcat. ita (ſm Rich.) ꝙ ꝓpter detra
ctionẽ nõ debem⁹ a charitate diſcedere nec odij nec mẽdacij vel ĩpatien-
tie viciũ incurrere. Debes etiã ꝑ detractorib; exorare ad maiorẽ gra- 5
tiã ĩpetrandã: exẽplo Chriſti: q̃ per ꝓphetã dicebat. Pro eo vt me dilige
rẽt detrahebãt mihi ſcilicet Iudei: ego aũt orabã pro eis. Pſal. cviij.

¶ Tertia nola eſt: nõ quieſcere. Poſt hec q̃ recenſita ſunt frater: noli
quomodo inquietari ſup detractionib; q̃ tibi inferunt̃ iugiter: ſed eſto qui
etus: qꝛ fruſtra te fatigares. Noli niti ad ĩpoſſibile: ꝛ quomõ omniũ 1
ora obſtrueres. Sine ciconias crocolare: aſinos rudere: coaxare ranas
canes latrare: anſeres glacitare: anates tetrinare (ſchnatern) cuculos
cuculare: nõ aliud nouerũt. Canit auis quevis: ſicut roſtrũ ſibi creuit.
Sic hec turba maledicoꝝ bona nõ nouit loqui: ſed mala. Et plane ſi- 2
ne tuo malo: imo cũ magno cõmodo miſit tibi deus hos ꝛ elegit eos ex
omni carne: vt tibi ſeruiant. Sũt ruſtici q̃ tibi ſepes ↄ̃ſtruũt ex ſpinis ꝛ C
ſepiunt tibi viam rectã: ne ab ea declines in viam inferni: a via regia in
ſpinoſam viã. Oſee. ij. Sepiam vias tuas ſpinis. Sũt vigiles ciui
tatẽ eccleſie cuſtodientes: ad modũ vigilũ: quaſi ſemꝑ mentientes. Di-
cũt ꝛ clamãt (Ich ſich dich wol: ich ſich dich wol) cũ tñ neminẽ videant
in foſſato. Et ibi quoq; cõtinue cõtra bonos clamãt: etiam cũ nihil mali
de eis videt (Ich ſich dich. ꝛc.) Sicq; boni cuſtodiunt̃ ne male agant
cõtra intentionẽ illoꝝ vigilũ. Sũt equi q̃ ſegetes dñi depaſcũt: ne in pa
leas luxurient: ꝛ pauca grana habeant. Sũt lima vaſis glorie rubigi-
nẽ auferẽtes. O maledicta vaſa q̃ a limis illis rubiginẽ cõtrahũt: vnde
deberẽt ſumere decorem. Sũt raſores: nouaculis ſuaꝝ linguaꝝ crines

pcti elationis a filijs dei eradētes. Siqdē (vt ait b. Greg.) idcirco lara
dñs linguas detractoꝝ i electos: vt ſiqd i eis elatiōis ſurrepſerit lingua
3 detractoris eradat. Noli ḡ inqetari ꝓpter linguas detrahētes. Potius
qeſce ꝛ collige te intra te: ingredere domū ꝯſciētie tue ꝛ ꝯqeſcas cū illa.
Nūc nūc locū habet qd a principio obiecisti: qꝛ ꝯſciētia tua tibi ſufficia
In h caſu ita facere te docet b. Gre. Inter ꝟba (inqt) laudātiū ſiue vitu
perantiū ſꝫ ad mentē recurrēdū eſt. ꝛ ſi in ea nō inuenit bonū qd de nob
dicit: magnā debet de nob triſticiā gn̄are. Rurſus ſi in ea nō inuenit ma
D lū qd de nobis hoies loquunt: i magnā debem⁹ leticiā ꝓſilire. Q; ſi nō
oēs laudāt: ꝛ ꝯſciētia liberos nos eſſe demōſtrat: habem⁹ Paulū dicēt
Gl'ia nr̄a hec eſt teſtimoniū ꝯſciētie nr̄e. Job qꝫ dicit: Ecce in celo teſtie
meus. Si ḡ eſt nobis teſtis in celo: teſtis i corde: dimittam⁹ ſtultos fo
ris loq qd volūt. xi. q. iij. inter ꝟba. De Socrate legit in vitas pħoꝝ: q
aliqn̄ ſerioſe ſuis detractoribus auditū ꝑbuit: cauſam autē ſciſcitātib
reddidit. nā ſi eoꝝ q inſunt dixerint corrigemur: ſi vero nō nihil ad nos
4 opꝫt inqt ita fieri: vt ſi bn̄ dicūt corrigamur: ſi male nihil ad nos. Si
ne ḡ o frater in h caſu canes latrare: etiā canes furere diabolicos: vtiq
canes detractores ꝑ oēm modū. Neqꝫ me putes temere loq canes ſunt.
1 Canis ſagittā habēs femori infixā donec remouerit nō qeſcit: ꝛ ſtult⁹
detractor qeſcere nō pōt donec verbū malū qd audiuit de ꝓximo alij re
tulerit. Nouit Eccus qd dixi. Sicut ſagitta in femore canis: ſic verbū i
2 ore ſtulti. Canis gregē dn̄i ſui cuſtodit: ꝛ detractores canes ſunt: gre
gē diaboli cuſtodiētes: etiā vnā ouiculā inde auferri nō ꝑmittētes: qn la
trāt vel deridēdo vel aliter offendēdo. Plane qtieſcūqꝫ aliquē viderin
mores huius mūdi fallacis relinqre: e veſtigio mouēt rictus ꝛ dētes vi
3 brant (entbleckent die zen) Comedūt canes carnes ꝛ oſſa rodūt: ꝛ his
nō ſufficit ſi carnalib⁹ detraxerint niſi etiā ſpūales roſerint: nemini par
cūt: ſimplicib⁹: penitētib⁹: deuotis ꝑdicatorib⁹ ꝛ ꝑlatis detrahūt. Greg.
ſuꝑ illud Job. xix. Quare me ꝑſeqmini ſicut deus: ꝛ carnib⁹ meis ſatu
ramini. dicit: Sciendū eſt: qꝛ etiā hi q aliene vite detractiōe paſcunt: ali
E enis ꝓculdubio carnib⁹ ſaturant. Vn̄ bn̄ ꝑ Salomonē dr: Noli eſſe i cō
uiuijs pctōꝝ: neqꝫ comedas cū eis q carnes ad veſcēdū ꝯferūt. Carnes
quippe ad veſcendū cōferre eſt in collocutione derogationis viciſſim ꝓxi
moꝝ vitia dicere. Sic ꝛ Paulus Gal. v. Q; ſi inuicē mordetis: videte
4 ne ab inuicē ꝯſūmamini. Canes i macello morant: ſanguini ꝯtinuo ꝛ ſp
inſidiātes. ꝛ hi ſanguinolēta habēt labia his ſanguinib⁹: a qb⁹ Dauid li
berari petijt: alioꝝ ſcꝫ pctis defedātes. Inſidiemur inquiunt ſanguini.
5 Prouer. i. Habēt labia cruētātia ſanguinib⁹ chriſtianoꝝ hoim. Canes
nō ſunt digni pane filioꝝ. Siqdē (vt dn̄s ait) nō eſt bonū panē accipe fi
lioꝝ ꝛ dare canib⁹. Et hi canes detractores digni nō ſunt vt pane ſacra
mētali filioꝝ hodie ꝑ ieſuꝫ inſtituto paſcant. qꝛ ſi ſumpſerint: i ꝑniciē aie
ſue ſumūt. Qualis fuit canis ille ſanguinolētus Judas: inter filios im
pudētiſſime ſe ad mēſaꝫ eoꝝ ingerēs: ꝛ panē celeſtē cū eis accipiēs. Ne

lito o frat̃ talis eſſe aut manere canis: cogita q₂ ſeduct⁹ es a dn̄o tuo ve 6
ro: ⁊ ab alio diabolo ſcȝ illaq̄at⁹: rūpe laqueū: excute iugū: ⁊ ↄuertere ad
dn̄m deū tuū. Cognoſce eū ꝑ fidē in h̄ ſacr̄o exiſtentē verū deū ⁊ hoīe₃. 1
Adhereas ei ꝑ amorē: charitatē ſcȝ chriſtianā: eū ſuꝑ oīa diligēdo. Euo 2
me ſanguinē pctōꝝ oīm ꝑ ↄfeſſionē quē inbibiſti. Subſilias corā eo ꝑ de 3
uotionē alacrē actualē. Sic ex cane pctōre fias catellus penitēs: dign⁹ 4
ſaltē micis q̄ cadūt de meſa dn̄oꝝ: grāꝝ ſcȝ ⁊ ꝟtutū. dign⁹ inq̄ȝ d̄ ↄgruo 5
nō de cōdigno. Veniet itaqȝ dies vt etiā ex catello fili⁹ fias: ⁊ h̄ q̄dē in F
ptāte tua erit. q̄ppe q̄ dedit ptāte₃ eis filios dei fieri: his q̄ credūt ī noīe 6
ei⁹. Jā poſt penitētiā verā ad panē filioꝝ xp̄m dn̄m ſub ſacr̄o admittaris
⁊ ad mēſa₃ poſt hāc vitā in celeſtib₃ dign⁹ habearis. Ad quā ꝑducat ⁊c.

Feria ſexta paraſceues.xiiij.Aprilis.Mane hora ſexta.
Stultorum infinitus eſt numerus.Eccs.i.

QUadrageſſima prima turba ſtultoꝝ eſt: deriſoꝝ(Spotter:ſpot
vögel)Et pñt dinoſci duabꝫ nolis. Prima eſt deridere chriſtū
Et de iſta dicam hac hora.Secūda eſt deridere chriſtianū.et
de hac dicam poſt prandiū hora prima.Pro euidentia aūt vtriuſqꝫ no
tandum eſt:quid ſit deriſſio:quid deriſor:ꝛ deriſorie aues. Deriſſio(ait
Holkot Sap.x.lec.lx.)eſt locutio deordinata de defectu hoīs ꝓpter lu
dū:vt homo inde erubeſcat. Habes hic cauſam formalē:materialē ꝛ fi
nalē.Sicut neceſſaria eſt quies ꝑ reparatiōe viriū corpis:qđ fit ꝑ ſomnū.
ſic neceſſaria eſt quies ꝑ reparatiōe viriū aīe:hec aūt fit ꝑ ludicra.Qui
ī his vtit̄ rationabiliter dicit Eutropelus grece:comis vel vrbanus la
tine(Guoterding kurtzwylig)theutonice.Qui deficit:agrichios grece
ruſticus latine(Vnderbutz:muncke:ſurſenff)Qui excedit dicit̄ bomo/
lochus grece:ſcurra latie(Spottvögel:ſchantvögel:ſpeyvögel:üppiger
B vogel)Et cur potius(ein ſpottvogel)qꝫ(ein ſpotthier) qꝛ habēt mores
quarundā auiū quibꝫ ſiles ſunt. Et quibꝫ? Miluis. Et quō? qꝛ milui
volant circa loca vbi mactant̄ aīalia:ꝛ ꝯſiderāt inteſtina eiecta vt rapiāt
Id videmꝰ in fluuio nr̄o Bruſce Argeñ.ſuꝑ q̄ volāt corui:dū a macel/
lo defluūt inteſtina ſuꝑnatātia q̄ rapiūt.Sic illi ſcurre vbi fuerint in cō
gregatione hoīm in cōuiuijs:ad nihil aliud habēt oculū ſue cōſideratio/
nis qꝫ ad inteſtina turpia:turpes ſcꝫ actus ſi qui in eis appareāt: vt illa
rapiāt ꝛ in ludū ſiue iocū trahāt.nō curātes q̄liter hoc fiat: dūmodo ri/
ſum cōcitēt in alijs. Et ideo appellant̄(ſpottvögel) Hac ratiōe etiā apō
grecos appellant̄ bomolochi:qđ interp̄tat̄ raptores tēploꝝ:vt dicit bea
tus Tho.iiij.Ethicoꝝ.qꝛ circa tēpla gentiliū milui volabāt:ꝯſiderāte
inteſtina q̄ de ſacrificijs aīaliū relinq̄bant̄:vt ea raperēt. Sic ꝛ ſcurre
ſideratiui ſunt defectuū humanoꝝ: q̄tenus eos poſſint recitare ad c
ſandū riſum in alijs:ꝛ in alijs erubeſcentiā.Et puto qꝫ a grecis the
ni ſuū vocabulū vſurpauerūt. Apte ḡ pictura veſtri ſpeculi tenet h
tuos in tēplo depictos circa altare. Habetis iam puto breuiter tā
tis clare ex fundamēto Ariſto.iiij.Ethi. ꝛ poſt eū ſcribentiū. Qu
latius loqui ꝛ declarare volueris:videto b. Thome:Buridani ꝛ
kot:quid ſit deriſſio:qđ deriſores:ꝛ cur appellent̄(ſpottvögel.)Ho
damēto p̄ſuppoſito videmus primā nolā:quā appellaui deridere c
D Nō eñ defuerūt hi milui ꝛ aues deriſorie Chriſto dño:quin cū co
rent̄ ab initio vſqꝫ in mortē:in doctrinis:in miraculis:etiā in ſu
riſſima paſſione:ꝛ aucupādo ꝑ campū euangelicū inueni decē ge
liū deriſoꝝ(ſpottvögel)qui irriſerunt eū.que audiamus. Pr
chriſtū deriſerūt(Die erſten ſpottvögel)quos lego in euāgelio
diuites auari. Legimus Lu.xvi. qꝫ p̄dicante dño cōtra auaritiā ꝛc̄. ꝛ qꝫ
nemo pōt duobus dñis ſeruire:deo ꝛ māmone. Audiebāt oīa hec pha

riſei ⁊ qui erant auari: ⁊ deridebant eum. Et cur ita? tanq̄ eū qui predi
cat aut inutilia: aut ſuꝑflua ⁊ dudū ꝑ eos facta: aut cōtra legē ⁊ ꝓphetas.
qꝛ plures diuites patriarche deo ⁊ diuitijs ſeruiuiſſent. Uide cōtinuū
b. Tho. Sed dn̄s eis reſpondit omnia hec cōfutans: qꝛ nō inutilia nec
ꝑ eos obſeruata: aut cōtra legem ꝑdicare: ſicut ex textu elici poterit cum
gloſis in cōtinuo: ⁊ eis exemplū de diuite ⁊ Lazaro adiunxit. Sed nū-
quid ideo ꝓpter irriſionē deſtitit a ꝑdicatione? Nō vtiq;. Et tu fac ſimi-
liter o ꝑdicator: etiā ſi dixerint ⁊ irriſerint te: qꝛ inutilia non neceſſaria:
ſed ſuperflua ⁊ cōtra legem predices. Neq; ſanctus Dominicus deſiſte
bat a ꝑdicatione: q̄uis irriſionib9 varijs illuderet ab aduerſarijs veri-
tatis: qui ſputa: lutū ⁊ hmōi vilia ꝓijciebāt in eū: ⁊ a tergo ꝓ deriſu ſibi
paleas alligabāt. Secundi milui irriſores (die andern ſpottvögel)
qui dn̄m irridebant erant ſimplices ignari. Chriſtus qn̄ ibat ſuſcitatū
filiā archiſynagogi dixit: Nō eſt mortua puella: ſed dormit. Deridebāt
eū ſcientes qꝛ mortua eſt. Luce. viij. Matth. ix. Mar. v. Sed a ꝑfecti-
one miraculoꝝ ꝓpterea nō deſiſtebat: ſed ꝓceſſit. Et tu ſi vadis in ꝓpoſi-
to aut facto ad mirabilia opa virtutū ꝑficienda: que hactenus nō fuiſti
ſolitus facere: noli impediri ab irriſorib9: ſed perge cōſtanter ⁊ ꝑfice qđ I
ꝓpoſuiſti. Fac qđ iudei in reparatiōe tēpli poſtq̄ redierūt de captiuitate
babylonica: q̄s irriſit Tobias quidā Amonitas: nuncians eis: quia ſi
aſcenſurus eſſet vulpes ꝑ murū eoꝝ aſcenderet ⁊c. Sed nō curabāt irri
ſionē illā: quinimo cōſtanter. xlvi. annis extruxerūt vna manu trullā: alte-
ra gladiū tenentes: vt ſe hinc ab inimicis defenderent: illinc ⁊ edificarēt
Ecce templū tuū aīa: in q̄ deus habitauerat: eius vexilla virtutū prodi
erant: caſtitatis: charitatis: humilitatis: tēperantie ⁊c. Sed ecce Baby
lonis rex diabolus deſtruxit templū tuū: princeps cocoꝝ gula expādit
vexillū: ſuperbia: inuidia: luxuria: oēs virtutes ꝓfligate. Sed ecce libe-
ratus es a captiuitate diaboli ꝑ cōtritionē ⁊ confeſſionē ſolute cathene.
Cōuertere ergo ad templū tuū vt torrens in auſtro ad reedificandū: re-
ſtaura ꝑdita bona opa: nō cura irriſiones: ſed ꝓcede. Erige deo templū
aīe tue: pugna vna manu cōtra vitia: alia ꝓcede ad exercendū bona opa
Sic btūs Frācifcus in exordio ſue cōuerſionis irriſus nō impediebat.

Tertie aues irriſorie erāt miniſtri in domo Anne. Nā cū in orto oraſ
ſet dn̄s captuſq; fuiſſet: ductus ad Annā: ⁊ deinde ad Cayphā pōtificē
ab eodē ꝓpter falſos teſtes inductos fuit ad mortē iudicatus: ⁊ oēs di-
cebant: Reus eſt mortis. Mox aduolabāt milui irriſores miniſtri: eū
turpiſſime vt viliſſimū irridētes modis multis. Nempe eū colaphis ⁊
alapis cedebāt: in faciē eius expuerūt: ⁊ velauerūt ⁊ ꝑcuſſerūt faciē ei9.
⁊ interrogauerūt eū dicētes: Prophetiza nobis Chriſte: quis eſt qui te
ꝑcuſſit? Fac tibi fiat o chriſtiane hec irriſio dn̄i dei tui myſteriū. Si qn̄
ꝑcuſſiſti dn̄m deū tuū alapa pctī: ⁊ neſcis numeꝝ pctōꝝ: velles cogno-
ſcere: vt cōtereretis vt cōfitereris: ſed neſcis: Roga deū: dic: O chriſte
ꝓphetiza: inſtrue me: illumina oculos meos: vt ſciam quō ⁊ in quib9 te

K perculſi. Diſce nõ expuere in faciẽ Chriſti tui. O nemo eſt qui hoc facit
Timeo frater q₂ multi ſint. Facies Chriſti in quo cognoſcit̃ Chriſtus
ſcriptura eſt: ꝑdicatio eſt: dũ hãc cõtemnis in faciẽ eius expuis. Facies
Chriſti boni ſunt ⁊ ſpirituales hoĩes: qui Chriſtũ portant in corde ⁊ cor
pore: vitã Chriſti exprimẽtes. Hos cũ derides ⁊ deſpicis: in faciẽ Chri
ſti expuiſti. Quarte aues irriſorie Chriſti ſunt Herodes ⁊ exercitus
eius (Sein volck: ſein gezüg: ſein hoffgeſind) Erãt ea tẽpeſtate in Hie/
roſolymis Herodes cũ exercitu ꝓpter feſtũ: ⁊ anxie deſiderauerat vide/
re Jeſum: q₂ de ſua erat iuriſdictione: q₂ galileus. Pilatus ḡ videñs q₂
oẽs accuſatiões iudeoꝝ erant friuole ⁊ calumnioſe: volens ſe de cauſa
exonerare. miſit Jeſum ad Herodẽ: q̃uis Herodes ⁊ ipe inimici eſſent
Uidens ergo Herodes Chriſtũ gauiſus eſt valde. Et cũ eũ interrogaſ
ſet multis ſermonib₉: ⁊ ei Chriſtus nõ reſpondiſſet: ſp̄cuit eũ: ⁊ indutũ
veſte ſtultoꝝ alba remiſit ad pilatũ. Quod irriſiuũ fuit Herodis: verũ
tñ fuit aptũ plane erat veſtimentũ albũ ei qui erat agnus imaculatus:
ſpeculũ ſine macula: qui pctm̃ nõ fecit: ſed erat ablaturus pctã mundi.
L Trãſit hec alba ſtulta irriſione in albã honoris maximi: ita vt i officijs
arduiſſimis miſſaꝝ videlicet ſolẽnijs ſacerdos ea vtat̃. Nimirũ veſtes
ſacerdotales oẽs a Chriſto in ſua paſſione ſumpte ſunt. Humerale a ve
latione in domo Cayphe. Alba ab Herode. Stola ⁊ cingulũ a laqueis
quib₉ ligabat̃ ad columnã. Manipulus i ſiniſtra funis relictus i eadẽ:
poſtq̃ de colũna fuit ſolutus: ⁊ ad dextrã arũdo impoſita. Caſula i do/
mo Pilati veſtis purpurea. Uade iã o ſtulte ornata: ⁊ glorieris de ve/
ſtitu. Quinte aues irriſorie milites Pilati (reyſknaben) Uide Jor
danũ. Uolebat Pilat₉ dimittere Chriſtũ. ⁊ vt mitigaret iudeos: fecit
Chriſtũ verberari virgis: vt vel ſic ſatiarent̃: ſed nihil ꝑfecit. Itaq₂ fla/
gellato dño milites illi duxerunt Jeſum in pretoriũ: ⁊ irridebant eum.
In primis induẽtes eũ purpura: deinde coronã de ſpinis impoſuerunt
capiti. Tertio poſuerũt arundinẽ in dextra eius: ⁊ quarto flexo genu ſa
lutabant eũ: Aue rex iudeoꝝ. Hec oĩa irriſorie fecerũt. q. d. Rex es tu:
ergo veſtẽ regalẽ accipito: accipe coronã ⁊ ſceptrũ. Et deinde qnto da/
bant ei alapas: ⁊ ſexto expuebãt in eũ. Septimo arundinẽ accipiebant
⁊ ꝑcutiebant cũ ea caput eius. Et ſuꝑ hec oĩa octauo (qđ erat ſũma irri/
ſio ⁊ oĩm irriſionũ illaꝝ cõplementũ) foras duxit eum Pilatus in veſte
purpurea ⁊ corona ſpinea: ⁊ oñdit ſic flagellatũ inimicis ſuis iudeis di
cens: Ecce homo. De his omnib₉ vide latius in paſſione mea ſuperio/
M ribus dieb₉ i publicũ emiſſa. Sexte aues irriſorie: tituli ſcriptores.
Inſtinctu iudeoꝝ Pilatus fecit ſcribi titulum: ſed aliter euenit q̃ iu/
dei intendebant. Plane volebãt ꝑ hunc titulũ Chriſtũ dñm ignomini
oſum ⁊ populo odioſum efficere. ſed cõtrariũ euenit: q₂ glorioſus hic ti
tulus etiã in frõtib₉ regũ inuenit̃. Scribit Pilatus: Jeſus nazarenus
rex iudeorũ. Sic ſcripſit: q₂ ſic erat: ⁊ ſic manſit. dicens: Quod ſcripſi
ſcripſi. q₂ Chriſtus dixit: Rex ſum Judeoꝝ. Hinc ſumas frater doctri

nam illam: ꝙ quandocūq; impugnaris a demone: hunc ei titulū trium
phalem opponas: Jeſus nazarenus: rex iudeorū. Qui triumphalis di
citur titulus: quia triumphū Chriſti cōtra diabolū euidenter exprimit
Septime aues irridētes erant turbe pretereuntes. Pretereūtes aūt
blaſphemabant eū: mouentes capita ſua: ⁊ dicentes: Uah qui deſtruis
templū dei: ⁊ in triduo illud reedificas: ſaluū fac temetipſum: ſi filius
dei es deſcende de cruce. Et vt quid ita obnixe clamant hi ⁊ ſequentes
vt deſcendat de cruce? Dico ꝙ ideo ſm Jordanū: quia demones ſtatim
vt crucifixus eſt dñs ſenſerunt virtutē crucis: ⁊ intellexerunt fractas vir
tutes ſuas. ideo hoc agunt immittētes iudeis hanc illuſionē vt deſcen
dat de cruce. Sed dñs ſciēs aduerſariorum inſidias permanet in pati
bulo vt diabolū deſtruat. Et nunquid ſi deſcendiſſet: nihilominus fuiſ
ſemus redempti: cum vna gutta ſuffeciſſet ſanguinis effuſi. quare abun
dantiam effudit? Reſpondeo poſt doctorem ſanctū in quodli. ꝙ non fu
iſſemus redempti: quia precium nō fuiſſet ſolutum. Simile ſicut habēs
pecuniam in burſa: ⁊ nō tradens eum creditori non eſt liberatus. Per
mortem Chriſti preciū traditum eſt. Uide beatū Thomā in quodlibe. N
Octaue aues erant principes ſacerdotum ſcribe ⁊ ſeniores: illi ſe cō
traxerunt in vnā cateruulā: precipui Chriſti mortis auctores. Hi etem̄
prius conuenerant in atrio principis ſacerdotū: ita vt prelati: docti: et
iudices ſimul eſſent: quia vnus ſine altero nihil valet. Campane igitur
conſonabant cōtra Chriſtū. egent ipſi doctoribus ⁊ iudicibus poteſta-
te ſeculari: ⁊ ecōtra. Hi itaq; etiā ad crucē ſtabant irridentes: nō autē in
ſcd̄a pſona chriſtū in cruce alloq̄bant vt p̄tereuntes turbe: ſed inter ſe.
Principes em̄ ſacerdotū (vt dicunt euangeliſte) deridebant illum: illu-
dentes ad alterutrū cum ſcribis ⁊ ſenioribus. ⁊ dicebāt: Alios ſaluos
fecit: ſeipſum non poteſt ſaluum facere. Si rex iſrael eſt: deſcendat nūc
de cruce: vt videamus ⁊ credamus ei. Se ſaluum faciat: ſi hic eſt Chri
ſtus dei electus. Confidit in deo: liberet eum nūc ſi vult: dixit em̄ quia
filius dei ſum. Diſcas hic exemplo Chriſti: ꝙ in ſublimi contemplatio-
nis vel ſacre actionis poſitus: ad verba ſubſannantiū: ad occupatiōes
mundanas ne deſcendas. ſed potius ſuſtineas peruerſorum ſubſanna
tiones: ſicut Chriſtus ad iudeorum inſultationem ⁊ temtatiuam expro
brationem de cruce deſcendere noluit: ſed ad mortem vſq; perſeuerauit O
None aues irridentes erant milites. Illudebant em̄ ei ⁊ milites di-
centes: Si tu es rex iudeorū: ſaluum te fac ⁊c. Decime aues irriden-
tes Chriſtū erant latrones. Idipſum em̄ ⁊ latrones qui crucifixi erant
cū eo improperabant ei ⁊ conuitiabant ei. Unus em̄ de his qui pende
bant latronibus blaſphemabat eum dicens: Si tu es Chriſtus: ſaluū
fac temetipſum ⁊ nos. Illuſio ſane deſpectiſſima: ꝙ tam vilis ⁊ ſcelera-
tus homo iamq; ad mortem damnatus ⁊ mox pro ſuis ſceleribus mo
riturus inſultauit vite auctori. Diſce hic exemplo Chriſti patienter fer
re calumnias vilium perſonarum ⁊c. Rogemus ⁊c.

Eadem die paraſceues poſt prandium: Hora prima.
Stultorū infinitus eſt numerus. Eccl'ſ. i.

¶ Secūda nola q̄ cognoſcunt irriſores (ſpottvögel) eſt deridere chri-
ſtianū. Sūt q̄ chriſtū in ꝓpria pſona reuerent: ⁊ nō deridēt deū ſiue chri-
ſtū caput ipm. ſ. ſed chriſtianū: chriſtū ſcꝫ in mēbris ſuis. Precipue aūt
tria genera: ſcꝫ ſimplices: penitētes ⁊ patres. Prime aues (die erſtē ſpot
vögel) derident ſimplices: iuſtos ſcꝫ ⁊ bonos chriſtianos. Simplices
inq̄ꝫ nō ſimplicitate aſinina: ſed colūbina. Simplices ſimplicitate q̄ di
ſtinguit ꝯtra doloſitatē: nō ea q̄ diſtinguit cōtra intelligētie acumen: vt
Gerſon in de ſimplificatione cordis dicit: quē vide. Hos inq̄ꝫ deridēt ⁊
eos reputāt fatuos. Qḋ cōquerit Job. xij. ca. Deridet iuſti ſimplicitas
lāpas cōtēpta apud cogitatiōes diuitū: parata ad tp̄s ſtatutū. Et ſi vis
aptius eos tibi deſcribā: ſm b. Grego. ibidē: qui ſint illi ſimplices. Ipſi
1 ſunt q̄ꝝ ſapiētia eſt: Nil ꝑ oſtenſionē fingere: ſenſum ꝟbis aperire. Ve
2 ra vt ſunt diligere: falſa deuitare. Bona gratis exhibere: mala libētius
3 tolerare q̄ꝫ facere. Nullā iniurie vltionē q̄rere: ꝓ veritate cōtumeliā lu-
4 crū putare. Sed hec iuſtoꝝ ſimplicitas deridet: q̄ꝛ ab hui⁹ mūdi ſapien
tibꝫ chriſtianitatis virtus fatuitas credit. Om̄e em̄ qḋ innocēter agit:
ab eis ꝓculdubio ſtultū putat. ⁊ q̄cq̄d in ope veritas approbat: carnalis
1 ſapiētia fatuū ſonat. Quid nāq̄ꝫ ſtulti⁹ videt mūdo: q̄ꝫ Mentē verbis
2 oñdere: nil callida machinatione ſimulare. Nullas iniurijs ꝯtumelias
3 reddere: ꝓ maledicētibꝫ orare. Pauptatē q̄rere: poſſeſſa relinq̄re. Ra-
4 pienti nō reſiſtere: ꝑcutiēti alterā maxillā ꝑbere. Ecce quēadmodū iuſti
deridet ſimplicitas. Sed tu noli curare hoꝝ iudicia o frater: ſed adhuc
1 maneto in ſimplicitate tua: procede in iuſtitia. Si ceci irriderēt viden
tes de hoc ꝙ ipſi vident: ⁊ claudi recte incedentes: quis queſo irriden-
tes tales non irrideret? Eſt ipſa irriſio irridenda. Equo animo (ait Se
neca) audiēda ſunt imperatori cōuitia contēnendus eſt ipe cōtemptus.
2 Si noctua ſolē nō appreciat: ſolis vituperiū nō eſt. Nec auri ⁊ argēti vi
3 tuperiū: ꝙ iumēta ea nō appreciāt: nō nouerūt eſtimare niſi fenū ⁊ ſil'ia:
⁊ porci nō niſi furfures ⁊ ſiliq̄s. Et tu malos te iudicātes ⁊ irridētes ne
cures: ne eis ſimilari cōtende: ſed ꝓcede vias tuas eūdo ⁊c̄. Veniēt dies
vt foliū vertat: vt nō iā deſpiciant ⁊ irrideant ab hmōi irriſoribꝫ (ſpott-
Q vöglin) ſed admirent: Nō em̄ ſꝑ ſed ad tp̄s ſtatutū ⁊ nō vltra erūt lāpas
ꝯtēpta. Et qñ hec erūt? Tūc qñ iuſti ſtabūt in magna cōſtātia aduerſus
eos q̄ ſe anguſtiauerūt: ⁊ dicēt mūdani ꝯtēptores: Hi ſunt q̄s aliq̄ñ ha
buimus in deriſum ⁊ in ſili'tudinē improperij: nos inſenſati vitā illorū
eſtimabam⁹ inſaniā ⁊ finē illoꝝ ſine honore. Ecce quō nūc cōputati ſūt
inter filios dei ⁊c̄. Declara ad placitū ex Holkot. Scđe aues de hac
nola deridēt penitētes incipiētes. Neq̄ꝫ mireris ꝙ illos poſtpono ꝓcedē
tibus q̄ ꝓficiētes ſunt: q̄ꝛ grauius mihi peccare vident q̄ incipiētes de-
ridēt q̄ꝫ ꝓficiētes: eo ꝙ multo periculoſi⁹ id fiat. Siquidē in ſemine in-

ferre damnū multo grauius eſt q̄ȝ alias in ſemente:ꝙ furans multū no
cet ruſtico. Hi ſunt grues (krench) ⁊ (kregen) qꝛ vtraqȝ ſegetibus nocet
diabolice. Aues celi circa viam vbi ſeminatū eſt ſemen bonū volantes
vt auferant ne creſcat in meſſem. Sūt corda veſtra o fratres agri: in q̄s
ecce bona ꝓpoſita a pctis cauendi ⁊ bona opa faciēdi ſeminata ſunt: ꝑpa
rati ꝑ hoc tp̄s ſacrū aratro: mei ⁊ alioꝝ p̄dicatoꝝ lingua: aperta corda:
ſemina iniecta. Et ecce aduolant grues hi maledicti: vt ſemina tollāt ꝑ
irriſiōes: ꝑ quas vtiqȝ quidā paruuli impediunt ⁊ retrocedūt a ꝓpoſito.
Nitit plane diabolus in germine ſuffocare bonū inceptū. Ecce ꝑ ſerpē-
tē religionē incohatā in paradiſo ſuffocauit: ⁊ ꝑ Pharaonē ppl'm iſraeli
ticū deſtruere voluit in ſubmerſione paruuloꝝ: ⁊ ꝑ Herodē Chriſtum
paruulū occidere: ⁊ vt eū occideret paruulos innocētes occidit. Sic ſic R
⁊ hi miniſtri diaboli in incipientibꝫ ꝑ ſuas irriſiones iugulare nitunt cō
ceptus bonoꝝ ꝓpoſitoꝝ: etiā priuſq̄ȝ deducant in effectū opis. In h pe-
iores Herode: qui ſolū natos: illi aūt nondū natos occidūt paruulos.
Sed nunquid impune? Minime: ſed parata ſunt deriſoribꝫ iudicia ⁊
mallei ꝑcutientes ſtultoꝝ corporibꝫ. Prouer. xix. Apte mallei ꝑcutiētes
Sunt em̄ duri: inflexibiles ⁊ inꝑſuaſibiles. ſiquidē oīa q̄ eis dicunt ir-
rident. Corripe deriſorē ⁊ odiet ⁊c. ideo malleis in inferno vt ferrū igni
tū mallea bunt: vt dicit Holkot Sapie. v. Et q̄dē iuſtiſſime grauiter a
dn̄o punient: ꝙ ſingulares ſint ſui hoſtes ⁊ amici diaboli: ſocij diaboli
in lucro ⁊ damno ſaluatoris aduerſarij. quippe qđ ſūme placet ſibi ſcȝ
ſalus aīaꝝ: illis diſplicet. Sed tu o homo noli eos curare: nō te terre-
ant tales irriſionū ſibili ſerpentini: quo minus facias qđ facis. Noli ef
fici vt equꝰ vmbratilis vmbrā timēs: vera mala nō ſunt p̄ſentis vite: ſȝ
future. p̄ſentis vite mala ſunt ſicut vmbra futuroꝝ. Deſpice canū latra
tus ⁊ anſerū ſibilos: nolite effici pueri ſenſibus. Catuli hi latrāt: mor
dere nō poterunt: nō ſis timidus cordis vt lepus. Atqui ſi vtiqȝ lepus
vis eſſe: eſto: colloca in petra Chriſto cubile tuū: oratione labia habeas
in motu: longas aures ad audiendū: erectas ad celeſtia: non inſtar me-
lampi ad terrā dependētes: pedibꝫ ſis velox: fac timor dei pedibꝫ addat
alas. Tertie aues irriſorie ſunt qui irrident parentes: ſcȝ patres: ſiut S
carnales ſiue ſpiritales: hi grauiſſime delinquūt. Habes poſt deū o fra
ter eſſe naturale a naturali parente: ſpiritale ſiue morale a prelato. ideo
minime irridendi: ſed reuerēdi. Audi hoꝝ maledictionē irriſoꝝ. Ocu t
lum qui ſubſannat patrē: ⁊ qui deſpicit partū matris ſue: effodiant eū
corui de torrente: ⁊ comedāt eū filij aquile. Prouerb. xxx. Corui de tor
rēte ignis infernalis ſunt demones: qui oculū luminis naturalis ⁊ gra
tie auferūt irridenti patrē: cū ſit graue mortale. Cham patrē ſuū Noe a
irriſit: ideo ab eo fuit maledictus. Gen. ix. Dic hiſtoriā. Ecce quō male
dictus: qꝛ patrē irriſit. Hoc aūt nedū (vt dixi) de carnali: ſed ⁊ de ſpiri-
tali intelligēdū. ij. q. vij. Sem Cham filij Noe. Damnant ſcȝ maledi-
ctionē dei incurrentes: qui pudenda ſuoꝝ ſuperioꝝ (qui patres ſp̄ūales

ſunt)id eſt coꝝ mala opa nõ occultant:ſed irridendo ⁊ diffamãdo alĩs
5 manifeſtãt:qð freq̃nter faciũt laici ⁊ alĳ ſubditi. Erĝd igit̃ agã inquis Hoc qð alĳ duo filĳ egerũt:q̇ palliũ impoſuerũt humeris ſuis:⁊ incedentes retrorſum operuerũt verẽda patris ſui:facieſq; coꝝ auerſe erãt: ⁊ patris virilia nõ viderũt. Uade ⁊ tu ꝗꝙ fac ſilr. Sic tibi rep̃henſibilia magiſtroꝝ facta diſpliceãt:quaten⁹ mẽs tua a ſeruãda magiſterĳ reuerẽtia nõ recedat. Sic ꝑpoſitoꝝ tuoꝝ mala diſpliceãt:vt tñ hec ab alĳs occultes:factũ iudices:⁊ venerans magiſteriũ nolis videre qð tegis. Hec vide ſi placet in Grego.xxv.moraliũ.§.lxiĳ. Rogemus dñm.

Sabbato ſancto paſce.xiiij.Aprilis.Mane hora ſexta

Stultoꝝ infinitus eſt numerus.Eccs.i. Geſta diei.

Quadrageſima ſcda turba ſtultoꝝ eſt: Celeſtia gaudia cōtemnētium ⁊ gaudia mūdana deſiderantiū (Benügig narrē: veracht narrē: vñ freüd narrē) Nō fruſtra eos trib᷒ noib᷒ appello. ſ. contentates: cōtemnētes: gaudētes. Dinoſci hi pñt duab᷒ nol̄. Prima eſt: E
magnificare gaudia mūdi: ⁊ in eis velle cōtentari: ḡ (Benüg narren.)
Scda nola eſt: paruifacere gaudia celeſtia: ⁊ ea deo velle relinq̄re: ergo
(Veracht narrē) Sed vnico tibi vis eos appellari ſicut ⁊ p̄cedētes voca
bulo. Voca ḡ eos ambos (Freüd narren) in cōi: eo ꝙ vterqꝫ ſtulte ſe hꝫ
circa gaudia. Hic circa gaudia celi ea ꝯtemnēdo: Ille circa gaudia mū
di ea appetēdo. Utroſqꝫ hos b. Paulus egregie ī hodierna epl̄a cōmo
nefacit: vt fatuitates illas abijciāt ⁊ mūdana ꝯtemnāt: celeſtia appetāt.
Frēs (inquit) Si cōſurrexiſtis cū xp̄o: q̄ ſurſum ſunt q̄rite. i. deſiderate.
Ubi xp̄us eſt in dextera dei ſedēs. q. d. Nolite celeſtia bona contēnere.
Que ſurſū ſūt ſapite. nō q̄ ſup̱ terrā. i. in bonis terrenis nolite finē pone
re ea celeſtib᷒ p̄eligendo. Ecce q̄ꝫ apte ⁊ cōgrue hoꝝ fatuoꝝ due nole ho
die tractant̄ q̄ ab apl̄o ita expreſſe q̄riunt̄. Videam᷒ ḡ clarius has no
las ⁊ p̄ticularius.

¶ Prima igit̄ nola eſt: gaudia mūdana hui᷒ vi te magnifacere: ⁊ eis in h̄ ſcl̄o ꝯtentū eſſe velle: Nō deſunt plane hmōi
fatui: q̄ vellent eſſe cōtenti h̄ ſcl̄o ⁊ ei᷒ gaudijs: ⁊ ip̄m aliq̄n etiā iactare
nō erubeſcūt. Grādis hec ⁊ p̄niciosa ſtultitia: plane p̄niciosa: q. n. hmōi 1
ſunt in ſtatu dānatiōis ſunt. Quippe ꝙ deū ſup̱ oia non diligūt amore
ꝯcupiſcentie: qd̄ tñ̄ facere tenent̄: ſicut mgr̄i ꝯducūt diſ. xxvij. tertij. q̄li
bet em̄ creatura rōnalis magis debet ꝯcupiſcere ⁊ deſiderare deū: h̄ eſt
magis velle deū eſſe ſuū ſummū cōmodū ⁊ bonū: q̄ꝫ qd̄cunqꝫ aliud cō
modum: ⁊ magis velle carere quocūqꝫ cōmodo t̄pali aut eterno q̄ꝫ deo
vt ſuo obiecto b̄tifico. Magis em̄ inter oia cōmoda delectabilia vl̄ ho V
neſta deſiderare debet ⁊ velle felicitatē: q̄ꝫ qd̄cunqꝫ aliud bonū ſuū. Et
magis velle carere q̄cunqꝫ cōmodo ⁊ delectatione q̄ꝫ p̄petua b̄titudine.
Idē d. Ludolphus. Sed adhuc aduertere libeat: quanta ſtultitia ſit 2
his mūdi gaudijs ꝯtentū eſſe velle. Aperi q̄ſo oc̄los tuos o (Freüd nar)
ita em̄ eos ſp̱ appellabo. Vide inq̄ꝫ q̄le ſit h̄ gaudiū: qd̄ ita magnifacis
⁊ clarius ſole videbis: q̄ indignū eſt valde ꝙ in ipſo cor tuū occupare
velis ⁊ eo frui. Et q̄le eſt inq̄s gaudiū h̄: qd̄ tu vituperas: paruifacis ⁊
floccipēdis: ego vero magnifacio ⁊ appeto: quale eſt? Ipſum eſt primo
mixtū nō purū ſcdo momentaneū: tertio maledictū. Horrēda ſunt q̄ di
cis: ſed niſi ita eſſe oſtēderis nō credā? Auſculta ⁊ oſtendā. Eſt p̄io mix 3
tū et nō p̱uꝝ mel ⁊ fel: mel ⁊ aculeus. Bñdictus de᷒ q̄ vberib᷒ huius ſe
culi: aloe alliuit: vt ſic ablactaret: q̄n em̄ vnq̄ꝫ mundū relinqueremus: ⁊
in gaudijs eius nō periremus niſi id ſua gr̄a effectum eſſet: vt nulla hu
ius ſeculi gaudia eſſent pura: ſed oia p̄mixta triſticia: nullū pulmentū

puꝝ ſed mixtū (Trüll muoſ. vel knöpflet muoſ) ex duplici legumine ſꝑ
pungēs ordeū cū piſis. Plane aut pūgeris corde aut corpe aut vtroqꝫ.
1 Dico ſupbe nō cruciaris cura ꝛ ſubditoꝝ ſolicitudine: taceo de cruce de
q̄ Bern. loquit. O ambitio ambitientiū crux. ꝛc. Nōne ꝛ auarus gran/
dē laborē habet in acq̄rendo: timorē in cuſtodiendo: ꝛ in amittendo do/
X lorē? Inde macri ꝛ pallidi luxurioſus ꝛ guloſus. Nonne ex actibꝫ ſuis
2 turpibꝫ ledunt. in corpe debilitant: ꝛ in nauſeam cadūt? Sed ais: ſcio
hec corpis dāna ꝛ triſtitias p̄uenire poterimus. Eſto nō tn̄ cōceſſo. Eſt
aculeus ꝛ pungēs ordeū cuius punctionē euadere nō poteris: conſcientiā
loq̄r et corꝑriū: hoc mordet illa rodit: velis nolis: p̄cipue ſi lumē fidei
pctā magna oſtendentis affuerit. Deniqꝫ putas ne viator gaudere pote
rit q̄ de rectitudine vie dubitat? nō vtiqꝫ. Ceterū nemo ſcit an amore vł
odio ſit dignus. Quale mihi gaudiū (ait Tobias) q̄ in tenebris ſedeo?
3 Sed q̄d animā ꝛ corpus ꝑduco? cū vtrūqꝫ in grādi periclo ſit conſtitu/
tū. Gaudentē in h̄ ſeculo: cui queſo alteri ſimilē eſſe dixero: qꝫ fatuo illi?
de q̄ per ſimilitudinē in Barlaā dicit ꝛ a me aliq̄n audiſtis: ſed repetere nō
erubeſco: qđ vobis vtile eſſe repetitū nō ignoro. Ei inquā qui fugatus
ab vnicorni: ſe in baratrū p̄cipitauit: ꝛ arbuſtulā quandā apprehendēs:
baſe quadā lubrica ꝛ inſtabili fixit pedes. Reſpiciens vero vidit duos
mures: vnū albū ꝛ aliū nigrū: inceſſanter radicē arbuſtule quā apprehē
derat corrodētes ꝛ iam ꝓpe erāt vt ipſam abſcinderēt. In fundo aūt ba
ratri: vidit draconē terribilē ſpirantē ignē: ꝛ aperto ore ipſum deuora
re cupientē. Sup baſem vero vbi pedes tenebat: vidit quatuor aſpidū
capita inde ꝓdeuntia. Eleuās aūt oculos: vidit exiguū mellis in ramis
illius arbuſtule: oblituſqꝫ pericli in q̄ erat poſitus ſeip̄m ad mel come/
dendū cōuertit. Unicornis mortis tenet figurā: q̄ hoīem ſemꝑ perſequi
tur. Baratrū vero mūdus eſt: oībus periculis plenus. Arbuſtula vni
uſcuiuſqꝫ eſt vita: q̄ ꝑ horas diei ꝛ noctis quaſi ꝑ murē albū ꝛ nigrū in/
ceſſanter ꝯſumit: ꝛ inciſioni appropiquat. Baſis q̄tuor aſpidū: corpus
eſt ex q̄tuor elemētis cōpoſitū: quibꝫ inordinatis corpis cōpago diſſol/
uit. Draco terribilis eſt os inferni cūctos deuorare cupiens. Dulcedo
ramuſculi: delectatio fallax mūdi q̄ multi decipiunt detinēturqꝫ: ne in p̄
ſenti dū tēpus adeſt ꝛ facultas datur: clamēt ad dn̄m: ꝛ toto corde con
4 uertant ad illū. Eſt ſcđo gaudiū huius mūdi momentaneū: Pone eſſe
etiā purū: tn̄ breuiſſimū eſt. Inſtar puncti (ait Job) gaudiū hypocrite
.i. mūdi. Bene hypocrita mūdus: Hypocrita ſplendet foris: intus ſor/
det: qđ in ſpecie pollicet in veritate nō preſtat. Et vtiqꝫ mūdus talis: eū
eſſe talē oēs mūdi amatores cōquerunt. Quotq̄t ego noui: oēs dicunt
plenus infidelitate mūdus eſt. Et ita eſt: ideo mirat Pſalmiſta cur ho
Y mines adhuc mūdo ſeruiāt. Filij hoīm vſqꝫquo graui corde? vt q̄d di/
ligitis vanitatē ꝛ queritis mendaciū? Uere mendaciū: mentit tibi mū/
dus: pacē: gaudiū: quietē ꝛ reliq̄ talia ſexcenta: ꝛ nullū eoꝝ preſtat: ſed
ecōtra: inquietē: anxietatē: ſolicitudinē ꝛ hmōi innumera. Huius ſecu

ſiue mūdi gaudiū inſtar pūcti eſt: durat ad momentū in luxuria: crapu
la. ⁊c̄. mox euanet. Sed eſto duret etiā ꝑ totū vite tue tēpus: qđ tn̄ poſſi
bile nō eſt. Quid queſo h̄ totū tēpus ad eternitatē q̄ ſubſequet̃: qm̄ mil/
le anni ante oculos tuos (o dn̄e deus meus) ſicut dies heſterna q̄ prete
rijt: eſt ſicut gutta ad totū mare. Habituri ſunt boni ⁊ mali triſtitiam ⁊
gaudiū: aut hic aut ī futuro. Sed boni ſciētes ꝙ gaudiū p̄ſentis vite eſt
breue. Trāſit eñ mūdus ⁊ ꝯcupiſcentia: igit̃ et gaudiū eius. Et gaudiū
future vite eſt longū: ḡ triſtitiā preeligūt in p̄ſenti: ⁊ gaudiū in futuro.
Nā ſm Auguſt. Sapientia ſctōꝝ eſt hic tēporaliter cruciari: ⁊ alibi in
eternū delectari. Eſt tertio gaudiū huius mūdi a deo maledictū. Ve 5
vobis diuitibꝫ q̄ hic habetis ꝯſolationē veſtrā. Et quidē iuſte maledictū
eſt a dn̄o: cū ſit priuatiuū glorie: inductiuū pene eterne: ⁊ ſignū maxime
nedū ſtultitie: ſed inſanie. Nōne videt̃ tibi hoc gaudiū qđ ī hoc mūdo c
habet̃ gaudiū eſſe freneticoꝝ? Frenetici infirmitatē ſuā nō cognoſcunt: ⁊
ridēt qn̄ amici eoꝝ plorāt ⁊ triſtant̃. q2 cognoſcūt infirmitatē ipſoꝝ ma/
gis q̄ ipſimet. Nimirū ſic mūdani gaudēt: ⁊ amicus eoꝝ Chriſtus dn̄s Z
flet ꝑ eis. Cōpatit̃ (ait Bern.) dei filius ⁊ plorat: hō patit̃ ⁊ ridet. Eſt
itaq3 inſania magna: ꝙ ſtultitia eſt gaudiū ſtulto: Prouer. iij. Eſt gau 2
diū hoc pene eterne illatiuū. Extrema gaudij luctus occupat. Vere ita
eſt riſus hui⁹ ſeculi: cito vertet̃ in fletū ſempiternū. Ve vobis q̄ nūc ride
tis: q2 lugebitis ⁊ flebitis. Gula ⁊ ſatietas in eſuriē. Ve vobis q̄ nūc ſa
turati eſtis. Ebrietas in ſitim. Dimitte Lazarū vt intingat digitū ⁊c̄.
Vt qđ igit̃ gaudes ſtulte gaudio magno hui⁹ ſeculi? neſcis q̄s ei⁹ finis
Dic mihi qđ facis dū peccas ⁊ gaudes? Et qđ facio? inq̄s. Audi frater:
laqueū tibi cū gaudio ad te ſuſpendendū in infernali patibulo torques
acuis gladiū ad te interficiēdū: ⁊ ligna ꝑ igne eternali fouēdo ad tui cō
buſtionē cōgeris: ⁊ quidē ſcienter ⁊ gaudenter facis: dū in pctō gaudes
Nōne ſtultitia hec eſt? ⁊ q̄ ei ꝯparāda? Quid ſcalpis te o ſcabioſe ſtulte?
q2 me delectat. Neſcis q2 ⁊ etern⁹ dolor ſequit̃. dū ſcalpis gaudes: ſ3 fi
nis erit anguſtia ⁊ dolor. O fatuelle piſcicule cibū ſumis cū hamo: ⁊
vt auicula granū cū laqueo: ⁊ cū gaudio qđ tn̄ dolor mortis ſequit̃. Vi
derat laqueos ⁊ hamos in hoc gaudij mūdani eſca prudēs ille Pſalmi 3
ſta: ideo eandē maximoꝑe vitare curauit. Audi ⁊ vide auertētē faciē ab
hac gaudij eſca. Renuit cōſolari aīa mea. Et cur ita o Dauid? Plane
q2 mors in olla. Cibus a dn̄o maledictus eſt: ⁊ quō mādu carē? S3 nū
quid vis: vt ſine oī delectatiōe ſim⁹ in hoc ſeculo? Et q̄s ſine delectatiōe
viuere poſſet? Nolo frater vt nō gaudeas: ſed ne in mūdo gaudeas. In A
q̄ aūt vis vt gaudeā? In eo in q̄ ego. In q̄ gauiſus es? Memor fui dei:
⁊ delectatus ſum. Gaudete in dn̄o ſemꝑ: iterū dico gaudete. Et q̄ pacto
id fieri poterit: vt de deo gaudeā? Hoc pacto ſi de bn̄ficijs dei gaudere
viſus fueris: quēadmodū egeni de bonis diuitū merito gaudent. Gau
de de incarnatione: vt infirmus de p̄paratione medicine. De natiuita/
te: vt infirmus de p̄ſentia medici. De apparitione: vt cecus viſo lumie.

De p̄dicatione ꝛ conuerſatione: vt diſcipulus de doctrina magiſtri. De
victorioſa paſſiōe: ſicut vir de victoria pugilis ſui. De ſacramētoꝝ in-
ſtitutione ꝛ virtute: ſicut ſautius de curatione. De glorioſa reſurrectio
ne: ſicut ſeruus de dn̄i exaltatione. De mirabili aſcenſione: ſicut catho-
licus de interdicti amotione. Hoc mō aut alio memor ſis dei: ꝛ delecta
re in eo: aut delectari deſidera. Cōcupiſcat aīa tua deſiderare iuſtifica
tiones: ſi eas deſiderare nequis. ꝛ ſufficit tibi: qꝛ deſideriū pauperū ex-
audiuit dn̄s. Sed ad ꝓpoſitū vn̄ digreſſi fuimus redeamus. Habes ec
ce q̄ꝫ merito gaudū huius mundi ſit fugiendum: quia a dn̄o maledictū:
qꝛ inſanie frenetice ſignū ꝛ eterne pene illatiuū. Sed ꝛ ideo iuſte male-
dictum: quia eterni gaudiȷ̄ priuatiuū. Sed timeo qꝛ parū hoc moueat:
ſiquidē pro nihilo reputas terrā deſiderabilem. Hec eſt nimirum
1 ¶ Secūda nola hoꝝ ſtultoꝝ: paruifacere eterna gaudia. Sꝫ hec inq̄ꝫ
nō curas: ſed paruifacis: nec ſine grandi ſtultitia. Quō q̄ſo hec paruifa
cere audes: q̄ tā p̄cioſa reputata ſunt ab optimis reꝝ eſtimatoribꝰ: Ec
B ce Zacheus dimidiū bonoꝝ ꝑ eis dedit: apl̄i oēm ſubſtantiā: ſic ꝛ eremi
te ſancti relinquētes mundū habita ꝛ habenda. Quid dixi ſubſtantiā:
cū etiā ſanguinē: corpus ꝛ vitā tradidere apl̄i ꝛ ſancti martyres. ꝛ q̄dē i
maximo numero. Paulus hoc emit amputatiōe capitis: Petrus mar
tyrio crucis: cute Bartholomeus: Vincētius ꝛ Laurētius aſſatiōe ꝛc̄.
Et quidē ſic emerūt a ſuo patre dilectiſſimo dn̄o deo: qui vtiq̄ꝫ vt eſt ve
riſſim̄e eos decipere noluit: cū ſit amicus fideliſſimꝰ ꝛ verus. Fateor vul
gatū ꝓuerbiū eſt: malā mercedē diſtrahere ꝛ vendere oportere cū bonis
amicis. Hoc q̄dē verū eſt de his q̄ falſi ꝛ ficti ꝛ nō veri amici ſunt emen
tiū. Nō ſic hic nō ſic. Vultis vno verbo exprimā p̄cioſitatē huiꝰ glorie:
a mundanis cōtempte. Ipſam ipſemet gloriā ſuis chariſſimis amicis
emit crucis ignominia. Ipſe inq̄ꝫ ſapiētiſſimꝰ mercator Chriſtus dn̄s
q̄ decipi nō poterat: qꝛ ſumma increata ſapiētia: decipere nō voluit: qꝛ
ſūma veritas ꝛ bonitas. Vade nūc: ꝛ adhuc eſto ſtultus: ꝛ floccipēdito
2 eterna gaudia a tantis ꝛ tantū appreciata. Nouerāt nimirū qꝛ nō ſunt
cōdigne paſſiones ad futurā gloriā: q̄ reuelabit̄ in nobis. Magna pla-
ne gloria corꝑis: tanta eñ corꝑis claritas erit ꝛ ſplendor: vt iuſtoꝝ pul
chritudo (ſm Anſhel.) ſolis pulchritudini: q̄ ſeptēpliciter q̄ꝫ eſt mō fit
ſplendidior: adequabit̄. Nā ſi celū aperiret̄: totus mūdus ille vniꝰ cor-
3 poris claritatē glorioſi ſuſtinere nō poſſet. Et q̄d de gloria aīe putas ſi
et: cū ſm Augu. de libe. ar. tāta ſit pulchritudo iuſtitie: tāta ſit iucūdi-
tas eterne lucis: vt etiā ſi nō liceret in ea amplius manere q̄ꝫ vniꝰ diei
hora: ꝓpter hoc ſolū innumerabiles anni huiꝰ vite: pleni delitiȷ̄s: ꝛ etiā
E cū oī affluētia tꝑaliū bonoꝝ recte meritoq̄ꝫ cōtēnerent̄. Noli igit̄ adhuc
4 ꝯtēnere eterna. Exaudi exaudi igit̄ o frater adhortantē Apl̄m: quēad-
modū ab initio ſua verba in hodierna epl̄a poſita recitaui. Si cōſurre
xiſtis cū chriſto: q̄ ſurſum ſunt q̄rite: vbi chriſtus eſt in dextera dei. que
ſurſum ſunt ſapite: nō q̄ ſuꝑ terrā. mortui eñ eſtis: ꝛ vita veſtra abſcon

dita eſt cũ chriſto in deo. Nõ efficiamur aut maneamus ſtulti:vt hanc 5
tantã aĩe ⁊ corpis gloriã poſthabeamus caducis his rebus:ꝑ q̃ tot mi/
lia ſctõꝝ vitã ſuã tradiderũt ⁊ duriſſimos cruciatus ſunt ꝑpeſſi. Abijci
amus ⁊ cõtemnamus hoc momẽtaneũ mixtũ ⁊ maledictũ hui⁹ mundi
gaudiũ:eterni gaudij priuatiuũ:peneqꝫ eterne illatiuũ. Quinimmo ei
dorſum vertamus:licẽtiã(vt dr)accipiamus:abſcõdamur ab hui⁹ diei
luce:q̃ ad pacẽ mũdanoꝝ eſt:⁊ cõſepeliamur xp̃o in deo:in abſcõdito fa
ciei ſue:a ꝯturbatiõe hoĩm.q̃ten⁹ inde digni efficiamur cũ eo in nouiſſi
mo die reſurgere:⁊ gloriã nanciſci eternam. Ad quã ꝑducat nos ⁊c̃.

Sacra loca prophanantiũ

In feſto Paſche.xv.Aprilis:poſt prandiũ hora.xi.

Stultoꝝ infinitus eſt nũerus.Eccs.i.Euãgeliũ breuiter.

Quadrageſimatertia turba: ſacra loca ꝓphanãtiũ. Qui faciũt tumultus in eccleſijs: ⁊ officia diuina impediũt (Kirchnarrẽ) Dinoſcunt aũt ſeptẽ nolis: emptis in officina libri ſexti decretalium:in.c. Decet domum.a Grego.papa.x.

D ¶ Prima nola eſt:in eccl'ia pctã cõmittere aut peccandi occaſionẽ pſtare. Sunt qui mala intentione eccleſias ingrediunt: quatenus videlicet illic feminas videãt: ⁊ eas ad ſui amorẽ alliciant. Grande hoc delictũ: locus hic inſtitutus eſt ad lucrãdũ aĩas:nõ ad pdendũ. Sed ⁊ irreuerenter ſe habent in loco ſacro dũ corde iam mechant. Qui em̃ viderit mulierẽ ad cõcupiſcendũ:iam mechatus eſt.ait dñs. Et vtinã ſolũ corde ⁊ nõ turpiſſimo opere aliqñ in talibꝫ locis hec fierent.qđ vbi factũ fuerit:ſi publicũ eſt:locus erit recõciliandus: ⁊ ſacrilegiũ neceſſario cũ illa circũſtantia confitendũ. Sed vtrũ ſola cogitatione peccans teneatur circũſtãtiã loci cõfiteri? Vident quidã dicere ꝙ ſic. Rñdit Gabriel ꝙ nõ. Cogita de hoc:grandis ſtultitia ⁊ inſania: illic vbi eſt venia pctõꝝ poſtulanda: peccandi dare occaſionẽ aut peccata cõmitti.

¶ Secũda nola eſt: diuinũ officiũ turbare. Sunt qui parãt ſe inſtar venatoꝝ eccleſiã intraturi: accipitres deferẽtes in manibꝫ nolatos: cum turba canũ ſe ſequentiũ ⁊ latrantiũ:quibꝫ turbant officia diuina. Siquidẽ iam clangunt nole:reſonat latratus ad auras. Quo fit vt ⁊ pdicãtes ⁊ audientes: miſſas faciẽtes: ⁊ orãtes impediant. Nõ eſt hic o frater cãpus venandi:ſed veniandi. Rephenſibile valde hoc eſt in omnibꝫ:precipue aũt in clericis. quoꝝ tñ quidã ſe ptextu nobilitatis excuſare nitunt: ſibi multa aſſerẽtes licere q̃ alijs minime liceant plebeis. ſeq3 aliqñ clericos: aliqñ nobiles exhibitũ iri oportere. Sed cõtra eos venit in mentẽ mordax ruſtici illius epõ data reſpõſio. de q̃ legit. Q3 cũ eps quidã militũ ſtrepenti exercitu circũuallatus p cãpos equitaret: vidit ruſticũ hominẽ aratri ſui ſtiua relicta in ſuo aggere ſtare: ⁊ aperto ore atq3 ſtupentibꝫ oculis ſeſe cũ admiratione reſpicere. Qui interrogatus ab epõ: qđ nã cogitaſſet: cũ hiante ore ⁊ diſſutis malis ſtando ſeſe inſpexerat? Cogitabã (inquit ruſticus) vtrũne ſctũs Martin⁹: q̃ ⁊ ipe eps erat: cũ tanto ſtrepitu armoꝝ militũq3 exercitu ſolitus ſit p viã incedere. Ad quod eps paululũ rubore ſuffuſus: ego inqt nõ tm̃ eps ſum: ſed ⁊ tpalis dux: vnde nunc me ducẽ exhibeo. Sed ſi epm libet videre: ea die (⁊ diẽ ſtatuit) ad eccleſiam veni: ⁊ epm exhibebo. Ad quã reſponſionẽ modice in riſum cõcitatus homo ruralis: ait epõ: Si (qđ deus phibeat) exigentibꝫ meritis dux ad inferna migraret: eps noſter queſo quo pgeret? Vide in ſpec. exẽploꝝ diſ.x. exemplo.xxix.

E ¶ Tertia nola eſt: tumultũ cõcitare. Nõ paruũ pctm̃ eſt ⁊ prorſus loco incõgruũ: vt qs in illis locis in quibꝫ cũ pace ⁊ quiete vota cõuenit cẽ

lebꝛari: ſeditionem excitet: clamationē moueat: impetū ve cōmittat. Jn
pace factus eſt locus eius: ait Pꝛopheta. Et dn̄s hui⁹ templi cū natus
eſſet angeli dicebant: Pax in terra hominib⁊ bone voluntatis. Pacē vt
ſui apl̄i domos intrantes ſalutād⁹ optarēt voluit. Dicite inquit: Pax
huic domui. Et abiturus ait: Pacē relinquo vobis: pacē meam do vo
bis. Et poſt reſurrectionē ſemꝑ ait: Pax vobis.

¶ Quarta nola eſt: cōgregationes facere. Debēt plane illic ceſſare vni
uerſitatū ⁊ ſocietatū quarūlibet cōſilia: cōciones ⁊ publica parlamenta
Quod eſt ꝯtra vniuerſitates Jtalie: q̄ frequēter faciūt in eccleſijs talia
parlamenta. ait Glo. Templū a templando dictū: illic diuina cōtem-
plāda ſunt nō ꝓphana. Verū eccleſiaꝝ ſpiritalia negotia poſſunt ibi tra
ctari: ⁊ ſic poſſunt clerici ibi ſynodū facere: ⁊ ſcolares ibi magiſtrari: qꝛ
id eccleſiaſticū eſt. ca. i. de magiſtris. Secularia tñ tractari ibi non poſ
ſunt. Potiſſime tñ loquit̄ textus de laicis: ſm̄ Joannē An.

¶ Quinta nola eſt garrulationes exercere. Debent ibi ceſſare vana: ⁊
multo foꝛtius feda ⁊ ꝓphana colloquia: ſed ⁊ quelibet confabulationes
ceſſare debēt. Sed cantica diuina: pſalmodie ⁊ oꝛationes p̄dicatiōeſqꝫ
oīa de deo ⁊ diuinis: inſtar feminaꝝ ⁊ viroꝝ q̄ hodie ſꝑ aut cū chꝛiſto ⁊
angelis: aut de chꝛiſto locuti ſunt. Femine eūtes ad monumentū dice-
bāt: Quis reuoluet ⁊c̄. intrātes monumētū cū angelo loquunt̄. Et ma
ria Magdalena cū Chꝛiſto. Exeūtes ſi̅liter cū Chꝛiſto: Auete: ⁊ Noli
me tangere ⁊c̄. Diſcipuli eūtes in Emaus de chꝛiſto: ⁊ ſimul ſero con-
gregati de dn̄o loquunt̄. Et nos saltē i eccl̄ia nō alia q̄ꝫ diuina tractare
conemur. Sed eſt ne inq̄s ſꝑ pctm̄ moꝛtale in eccl̄ia loq̄? Vide ſolutio-
nē hui⁹ q̄ſtionis ⁊ ſimiliū huic materie cōgruentiū in Sūma Ange. et
Roſel. ⁊ applica ſingulis punctis ad placitū: teduit em̄ conſcribere.

¶ Sexta nola eſt: in eccleſia negociari. Jn eccleſijs earūqꝫ cimiterijs
negociatiōes ⁊ p̄cipue nundinaꝝ ac foꝛi cuiuſcūqꝫ tumultus ceſſare de
bent. Glo. Nā dn̄s negociatoꝛes eiecit de tēplo ⁊ mēſas nūmularioꝛuꝫ
euertit. Et eſt ratio: qꝛ talia difficile fiūt ſine pctō. diſ. lxxxviij. qm̄ nō co-
gnoui. An liceat candelas ibi vendere? Dicit̄ in Angelica: ꝙ videat̄ to-
leranda venditio hm̄ōi. Nec obſtat (ait Angelus) ꝙ dn̄s eiecit vendētes
in tēplo: qꝛ ibi fiebant pacta ⁊ multa ꝑturbātia cultū diuinū: ſed in ven-
ditione candelaꝝ nullus fit ſtrepitus: ⁊ ideo non pꝛohibet̄. Secus eſſet
de alia negotiatione: qꝛ illa eſt ꝓhibita. Hec in Ange. in verbo imuni-
tas: §. ix. Contrariū ſentit Conradus Sūmerhart de contractib⁊ tra-
ctatu. iij. q. li. concluſione ſecunda: quem vide.

¶ Septima nola eſt: ſecularia iudicia exercere. Omnis in eis ſecula
riū iudicioꝝ ſtrepitus cōquieſcat: nulla inibi cauſa ꝑ laicos (criminalis
maxime) agitet̄. Sint loca eadē a laicoꝝ cōgregationib⁊ aliena. Nota ſe
culariū. Glo. eccleſiaſtica vero iudicia ibi tractari poſſunt. ij. q. ij. c. vl.
⁊ de ap. q̄ fronte. Secularia aūt iudicia ita pꝛohibita ſunt: vt etiā pꝛo-
ceſſus iudicū ſeculariū ac ſpecialiter pꝛolate ſententie in eiſdē locis om̄i

careãt robore firmitatis. Glo. Sed q̃d de ꝯtractib9 innitis in eccleſia:
nunq̃d valebũt? Dic q9 nõ debẽt fieri: ꝛ q̃ faciũt peccãt ꝑ hãc decreta. tñ
G ꝯtractus tenet. Nam cũ tm̃ pceſſus ꝛ ſñias iudicũ irritet: ꝛ penalis ſit
conſtitutio: penã nõ extendã. infra. de reg. iur. in penis: cũ ſuis ꝯcor. Ec
ce h̃ mõ punit canon iudices: cauſas in eccleſijs tractãtes. Neq; temere
cũ ꝛ gẽtiles ſeuerius tales iudices irreuerẽtias tẽplis idoloꝝ exhibẽtes
punierint. Plane vt Ualerius narrat. li. i. ca. i. Fabius Maximus di
ctatura: ꝛ Caius Flaminius magiſterio a ſenatu priuati fuerunt: quia
q̃ſtiones etiã paruas audiebãt in tẽplo ſm Jo. An. Uide valeriũ. Si
iudicare qđ actus de ſe nõ eſt illicitus: imo virtutis iuſticie: in eccleſia
tã ſeuere phibet̃ exerceri: ꝛ exercentes puniunt̃: q̃d erit de his q̃ actus illi
citos ibidẽ exercẽt? Si liciti nõ licẽt: illiciti minĩe licebũt. Juſte quidẽ
fratres phibiti ſunt: ꝛ puniri iuſſi ſunt ordinarij. decet eñ domũ dei ſcti
1 tudo: etiã ſi nulla lex h̃ p̃ciperet. Quis eñ tã hebes q̃ neſciat ei loco reue
rentiã deberi in q̃ dñs ſpecialiter inhabitat. Dñs in tẽplo ſcõ ſuo: ſcʒ
ꝑ effectũ ſuũ: quẽ ſolus ipſe facit ſcʒ iuſtificãdo pctõres diuerſis modis.
Sed ꝛ ꝑ ſacr̃m: in q̃ realiter exiſtit: qđ q̃tidie ibi celebrat̃ p ſalute viuo
rũ ꝛ mortuoꝝ. Conſidera queſo cũ q̃ãta reuerẽtia ꝛ timore maneat q̃s
corã dño tpali magno: ꝛ quantũ ſibi caueret: ne q̃d minimũ ageret qđ
H oculos eius offenderet. Et hic eſt rex regũ ꝛ dñs dominantiũ: q̃ videt
2 intima cordis ꝛ quẽ nullũ latet ſecretũ. Aſſiſtunt p̃terea hic ſcti angeli.
Jn cõſpectu angeloꝝ: ait Pſal. pſallam tibi. Aſſiſtunt nãq; ſacro cũ ce
lebrat̃: quis eñ fideliũ dubitare põt: in ipſa imolatiõis hora ad vocẽ ſa
3 cerdotis: in ipſo myſterio angeloꝝ choros adeſſe. Hic ſacr̃a ſalutifera
4 adminiſtrant̃ baptiſmus. ꝛc. Hic ſcti ſunt patroni: eoꝝ geſta depicta
5 ſunt. Locus ſctũs deo dicatus: vt illic ei ſeruiat̃ ſingulariter deputat9
2 Putaſne q̃ impune hũc locũ ꝓphanabũt hi fatui quib9 nõ ſufficit: vt
omnẽ locũ ſuis pctis defedent: niſi etiam domũ dei deturpẽt? Mira ꝛ
miſera res: ad ſeruitiũ diaboli oĩbus locis vtũtur. Et hãc particulam
terre ei deputatã: cuius eſt terra ꝛ plenitudo eius: liberã ſuis ſpurcicijs
nõ relinquũt: etiã ad ſolam vnicã horã ꝛ breuiſſimũ tẽpus: vere inultũ
nõ ſinet. Jn vet. teſt. Heliodoꝝ puniuit. Jn nouo Chriſtus tẽplũ inho
norãtes expulit. Sed ais vltionẽ nõ ſentim9: ꝛ tñ indeſinẽter tẽpla ꝓpha
nam9. Frater veniet tp̃s: qđ differt̃ nõ aufert̃: ꝛ quidẽ hec dilatio nõ ſine
grãdi dãno. Nempe q̃ntomagis differt: tãto ſeuerius puniet. Lento eñ
gradu ad vindictã ſui diuina pcedit ira. ꝛc. Fateor p̃lati nõ puniũt: Re
ctores reip. nõ puniũt: cũ tñ ordinarijs idip̃m ſingl̃ariter iniunctũ ſit: i
ca. allegato. Paruũ zelum hñt. Si ꝓprie domus eoꝝ ſic tractarent̃: ꝛ ta
les fieret tumultus corã eis: epõ in ſua habitatiõe: ꝛ cõſulib9 in eoꝝ pa
latio: vtiq; acriter idip̃m faciẽtes punirẽt. Poſtq̃ aũt negociũ dñi dei
eſt: ꝛ eius gloriã reſpicit: oẽs diſſimulãt: nemo pcipit corde: ſʒ ſentiẽt cũ
J min9 putauerint q̃d fecerint: imo neglexerint. Mira res: gẽtiles impu
ne tẽpla ſua inhonorare nõ ſinũt. ꝛ chriſtiani permittũt. Uirgo veſtalis

cũ ex negligẽtia ſua ignis extinctꝰ eſſet i tẽplo:flagro verberabat̃. Et idẽ
Aemilie factũ fuiſſet:niſi ei Veſta peperciſſet: ꝛ velo ignẽ extinctũ reac/
cendiſſet. Tñ aliter intelligit expoſitoꝛ Valerij vtrãq; hiſtoꝛiã:ſecunde
hiſtoꝛie intellectus alius mihi videt̃. Siquidẽ nõ de Aemilia:ſed eius
diſcipula videt̃ intelligẽda. Ecce quantã reuerentiã habuerũt gentiles
ad idoloꝝ tẽpla. Poꝛro ꝛ ſi Dionyſius tyrannus ſiculus ioco tẽpla ꝓ/
phanauerit:tandẽ tñ cõdignas luit penas. Vide Valeriũ li.i.ca.ij. Et
nos igit̃ his penis territi templũ nõ dehoneremus. Et quid igit̃ inq̃s 3
agẽdũ erit? Hoc qđ docet papa vbi ſupꝛa. Sit ad eccleſias ingreſſus 1
humilis ꝛ deuotus: ingrediaris ergo templũ deuote ꝛ humiliter: non
mala intentione: oꝛnando te ſuꝑbe vt videaris. Sit cõuerſatio tua in 2
eccleſia quieta:cũ in eam ꝑueneris fac quietus ſis. Sit cõuerſatio tua 3
deo grata. Sit cõuerſatio tua inſpicientibꝫ placita: que cõſiderantes 4
nõ ſolũ inſtruat:ſed ꝛ reficiat. Ad nomen Jeſu (dum recolit̃) ꝑcipue in 5
miſſa genu flecte genubus coꝛdis:qđ ſaltẽ inclinatione capitis teſteris
Deuotis oꝛationibꝫ inſiſte. Hec ſi placet: deduc ex Anto.parte.iij.ti. 6
xij.ca.vij.§.i. Ego hec ſeptẽ ex ca. Decet elicui. Attende intentis ꝑcoꝛ/ 7
dijs ſacra ſolennia. Jntentis inq̃ꝫ pꝛecoꝛdijs. Glo. vt nil animus cogi/
tet q̃ꝫ pꝛecetur. Ad qđ ſacerdos populũ excitat: Surſum coꝛda dicen/
do: de cõſe.diſ.i.qñ. Scio em̃ qꝛ mihi dicis: Nihil noui oꝛare: eleuare
mentẽ neſcio: deuotio quid ſit pꝛoꝛſus ignoꝛo. Habes ecce hic vltimũ 8
exercitiũ. Attende cantũ: veſtes ſacras: ſaltem picturas in parietibꝫ in/
tuearis: ꝛ quid ſignificent cogita. Sed malles ſcio exire in cimiterium
ꝛ in gramine ad ſolem pꝛoſterni: ꝛ digitis fodere in puluere. Fac ergo
quod vis: ꝛ attende qđ facis. Dũ gramẽ aſpicis: veniat tibi in mentem
poſſibilitas reſurrectiõis coꝛꝑis nr̃i. Ecce ex granis aridis tritici exur/
git leta ſeges: ꝛ ex nuce pꝛoceriſſima arboꝛ: ſed ꝛ ex cinere fit vitrũ luci
diſſimũ. Quid igit̃ impoſſibile: ſi ex cineribus coꝛpoꝛis tui tandẽ re/
ſultat coꝛpus tuũ clarum? Vide in Summa pꝛedicantiũ Reſurrectio
aut in ſpeculo moꝛali Vincentij. Hec ergo facias in templo: ꝛ in hono/
re habeto qđ ꝛ chꝛiſtus in tanto habuit honoꝛe: qui illic ꝑſentari voluit
etatis ſex ebdomadaꝝ: reperiri in eo duodennis: in ipſum pꝛimo cũ in/
traſſet Hieroſolymã ingredi ꝛ purgare. Et vos qui cõuerſi eſtis ad do/
minũ: ꝛ faciẽ verſus celeſtẽ vertiſtis Hieroſolymã: zelũ dei concepiſtis
pꝛo dei gratia: ſit inſtar Chꝛiſti pꝛimus ingreſſus in domũ dñi: ad extir
pandũ templũ hoc pꝛophanantes ſuis garrulationibus: ſuis obambu
lationibus: inquietudinibus: ꝛ alijs ſimilibus abuſionibus. quatenus
hic gratiã: alibi gloꝛiã conſequi mereamur eternam.

Feria quinta poſt feſtum Paſche.xx.Apꝛilis.
Mane hoꝛa ſexta ad penitentes Argentine.

Stultoꝝ infinitus eſt numerus. Eccs.i. Euangeliũ

Cōmittentiū ſe periculo

Quadrageſimaquarta turba ſtultoꝝ eſt: proterue ⁊ ſpōtanee ſe
periculo cōmittētiū (Fall narrē: wognarrē: wogbelƀ) q̇ ſe peri
culis inijciūt aīe vl' corpis: ⁊ nō inſtar Magdalene ſtant pſeue
rātes ī bona vita quā inceperūt. Dn̄e de⁹ q̄t putatꝫ iā hāc fatuoꝝ turbā
intrare: q̇ recidiuāt? Nō ſic Magdalena: ſed ſtabat ad monumentū pſe
uerāter. De picul' aīe erit pncipalior ſmo. Pn̄t hi fatui trib⁹ nol' dinoſci

¶ Prima nola eſt: periculo pctī mortalis ſe cōmittere. Nolūt q̄dā pec
care: ⁊ tn̄ pctōꝝ occaſiōes nolūt dimittere. Et q̄ ſunt (ais) illa pericula?
Sunt obiecta: oblectamēta ⁊ obtecta: hec ſunt tria ſcandala: tres offen
ſionis lapides (Drey ſtruchſtein) quib⁹ impingētes cadim⁹. Primū

ergo periculū ſiue lapis ſcādali (Struchſtein) ſunt obiecta Sūt quidā
vt putāt penitētes: q̄ tn̄ obiecta nō amouēt ⁊ ſcādala de via: in quibꝫ ſci-
unt ſe frequēter corruiſſe: neqꝫ ſe diu quin corruāt ſeruare poſſe: puta te
nentes apō ſe cōcubinas: aut ſeruientes in locis vbi ſunt iuuēcule lubri
ce. ⁊c̄. hoīes ludo aut alijs vitijs dediti. Quāta fatuitas hec eſt: putas
te nō calefieri ſtās ad ignē? ⁊ farina nō aſpergi ſtās in molēdino? Si nō
vis māducare carnes porcinas: vt q̄d ad fumū pēdēt adhuc farcimina?
Putaſne qꝛ ſis vere penitēs? Erras plane. Eſt ſatiſfactio ſm̄ Aug. pec
catoꝝ cauſas excidere: ⁊ eoꝝ ſuggeſtionibꝫ aditū nō indulgere. Sꝫ ais
⁊ quō oēs cauſas exciderē? eſt mihi fomes quē vſqꝫ in mortē nemo aufe-
ret. Frater nō dixi oēs cauſas: ſcio qꝛ fomes ⁊ ſi diminuat̄ eius inclina
tio: nō tn̄ oīno tollit̄ niſi ꝑ miraculū. Loquit̄ Aug. hic de cauſis ꝓpin
quis: q̄les ſunt libido ex ꝯſuetudine vel actu pcti relicta: ⁊ aliq̄ reliquie
pcti p̄teriti: ⁊ exteriores occaſiones vt locus: ſocietas mala: ⁊ hmōi. He
cauſe ꝑ ſatiſfactionē in hac vita tollunt̄. Quis fomes q̄ eſt cauſa remota
pcti actualis nō tollat̄ totaliter ꝑ ſatiſfactionē in hac vita: etſi debilitet̄.
Hec Tho. diſ. xv. q̄rti. Scōm periculū: ⁊ lapis ſcādali: ſunt oblectamē N
ta primoꝝ motuū. Sūt q̄ poſtq̄ꝫ tacti ſunt aliq̄ cogitatiōe ⁊ primo mo-
tu delectatiōis in ſenſualitate bene ꝯſiderāt periculū iminere ſi diutius
retinuerint: negligūt ꝗ̄ eijcere de ſinu cordis primū cogitatiōis ⁊ delec
tatiōis ꝯceptū: cōmittuntqꝫ ſe pericl'o tali: q̄ fit vt tādiu ludāt cū tali co-
gitatiōe ⁊ delectatiōe: q̄uſqꝫ tandē fiat mortale: qḋ tūc vtiqꝫ erit qn̄ ad-
uertētes periculū: ⁊ qꝛ cōtra deū eſt: ⁊ tn̄ ꝯſentiunt: ⁊ ſi nō in actu tamē
in delectationē quā ſentiūt de actu cogitato. Vide Antō. q̄ dicit ꝙ in il
lecebra carnali q̄s ſemꝑ duplici pctō ſcꝫ omiſſionis ⁊ cōmiſſiōis peccat
Itē vide Udalricū de Argen. qn̄ ratio ſuperior intelligit̄ ꝯſentire. Cui
aſſimilabo hos fatuos? Liguriēſi vrſo: q̄ informē carunculā parit: nō
maiorem muri: in qua nulla figura apparet vrſi: ſed lambendo eam diu
tandem effigiatur in formam vrſi. Sic illi faciunt: primo pariunt in
mente crudā cogitationē ſine affectu: deinde tamdiu lambūt ꝑ cōtinuā
eius in mentē reuolutionē ⁊ delectationē: ꝙ tandē capit formā pcti mor
talis. Siles puto puero aſſanti: q̄ fruſtatim decerpit iecur: ⁊ ſudorē de
pullo ſtillantē: ſcꝫ pinguedinē ex calore ignis ꝓrumpentē ligurit digito
quouſqꝫ totū deciderit: q̄ facto a matre punit̄ ⁊ verberat̄ virgis. Sic ſic O
aſſat̄ cogitatio quouſqꝫ calefit hō ⁊ incipit ei os madefieri ex appetitu:
tūc ligurire incipit ꝑ delectationē: ⁊ putat ſe cuſtodiri ne cadat in conſen
ſum: q̄ peccaret mortal'r: ſed decipit̄ qꝛ totū cadit ꝑpar: cū putat ſe fru-
ſtulum dūtaxat velle decerꝑe. Sic fatui percūt: ſꝫ prudēs ⁊ circūſpect⁹
nō ſinit tentationē ad hos terminos ꝑuenire. Nā prudens intelligit de
p̄teritis ꝑ experientiā: qn̄ tentatio velit ingruere ſicut dicit b. Grego. ſu
per illud Job. xxxix. Ubi audierit buccinā dicit: Uah ꝓcul odorat̄ bel-
lum. Sctōꝝ inquit ꝓuida diſcretio: dū ſolerter circūquaqꝫ ꝯſpicit in al
tū poſita: priuſq̄ꝫ veniat culpa deprehendit: eāqꝫ q̄ vigilanter ꝓnotat: eo

fortiter declinat. Et tu q̄q̄ fac ſilr̄: ne cadas: ſed ſtes cū Magdalena

Tertiū periculū ſiue lapis ſcādali q̄ poſius eſt ad biuiū ſunt obtecta: ſez dubia. Sūt aliqn̄ circa agēda doctoꝝ opiniones: q̄buſdā dicentibꝫ: q2 ſic opari liceat. alijs ecōtra aſſerētibꝫ: q2 nō liceat imo ſit pctm̄ mortale. Fatui igit̄ parte tutiori relicta minus tutā aſſumūt. Hi ſunt q̄ ſup orā fluminis ꝛ litore incedere volūt cū periculo: ꝛ poſſunt tute in regia via ire (Als mitten hindurch ſo felleſt du nit) ꝛ ſecurius eſt. Et hec plane magna fatuitas eſt: p̄ſertim ī religioſis. in q̄ꝝ regula iuſta neceſſitas vel euidēs valde vtilitas admittit diſpēſationē: ſed ab eo q̄ pōt diſpēſare. Ceteꝝ dubia interp̄tatio p̄cepti p̄iculoſa eſt: ſicut pōs ſemiputriduſ aque p̄cipitis ꝛ pfunde. de q̄ dubiū eſt: an ſub trāſeunte corruat an ſubſi

P ſtat. Et q̄nta q̄ſo eſt hec in religioſo fatuitas: q̄ revult aliq̄s (q̄ maiora p chriſto decreuit ſubire certamina ꝛ oīa reliq̄t in ſeculo) ſe cōmittere periculo p modico motu ꝓprie volūtatis vel p paruo cōmodo ī incerta opinione ſua vel alteri⁹: vt ſi deus approbet illā opinionē euadat ſine lucro meriti: ſi aūt reprobet eā dānet̄. Maxime cū tales opiniones q̄nq̄ p̄iculoſiores ſint q̄ȝ apte trāſgreſſiones: q2 vbi ſcit hō ſe delinq̄re: inde facile colligit̄. vbi aūt hō neſcit ſe peccare ꝛ inſup credit licere: inde niſi in morte pure cōterit̄ ꝓpter falſam ſpem ꝙ forte licuerit vel minus in eo peccauerit. Baculo arūdineo ꝛ cōfracto innitēs volūtas bona ꝛ plena via regia debet incedere ꝛ ſecura: ꝛ relictis dubietatū diuerticulis q̄ſi ſuſpectis latronū ſemitis: aptos ꝛ certos iuſtoꝝ calles ambulare. Interp̄tatus fuit ſerpēs Eue p̄ceptū dn̄i dicēs: Nequaq̄ȝ. ꝛ perijt Eua. Tene ḡ partē tutiorē. Hec lati⁹ pſequit̄ frater Dauid: quē vide in. v. pfectu ca. v. Hec dixi ꝓpter vos o ſorores: ad q̄s mihi ſermo p̄ncipalior eſt. Cererū ſi de hac materia q̄s diffuſiorē determinationē habere voluerit: videat b. Tho. in q̄ōli. ꝛ poſt eūſ in ſūma Ange. ꝛ alijs ſūmis de ꝯtrarijs opinionibꝫ doctoꝝ: itē Scotū in plogo: ꝛ p̄cipue Gerſo. in trac. de ꝯtract. pte. ij. ꝓpoſitiōe. xiij. ꝛ in ſuis reḡ. moralibꝫ. ꝛ Nyder in ſuo ꝯſolatorio cō

Q ſciētie. Tene ḡ certū: ꝛ dimitte incertū. ait Aug. ꝛ q̄ amat periculū peribit ī illo. Dicit Gerſon: Exponere ſe p̄iculo pcti mortalis eſt pctm̄ mortale. Vel ſic: Agere incertū ꝛ dimittere certū ī materia morali eſt pctm̄ mortale. ſi tale ſit incertū ꝙ ſit mortale: nō ſolū p ꝯiecturas leues: aut ex ſuſpitione tepida ꝛ ſcrupuloſa ꝓueniēte ex nimio cadendi timore in via dei. Sed intellige dū tale eſt vehemēter ꝛ pbabiliter certū: eque ſic̄ oppoſitū vel magis. tūc em̄ illud q̄d agit̄ mortali culpa nō carebit: aliter non

2 oportet. Ecce primā nolā: q̄ iſſigniti ſunt hi fatui. Qui ꝛ ī ſpeculo ſiles reputant̄ ſaltāti temere ī fontē: queadmodū fecit Hero: de q̄ Maffeus Vegius lib. iij. ca. v. de pſeucrātia. Et q̄d aliud ſunt iuges occaſſiones ꝛ tentatiōes pctōꝝ: q̄ȝ q̄dā ꝯtinue aq̄ꝝ de terra maledicta cordis nr̄i ſcaturitiones: quibꝫ dū minime putamus (q2 increſcūt ꝛ inundāt) ſubmergimur. Dic ḡ dn̄o cū pſal. Saluū me fac q̄m̄ intrauerūt aq̄ vſq̄ȝ ad animā meā. Stultus ille apud Pogiū in fontē p̄ijcit̄ pfundi⁹ aut min⁹ pfunde: iuxta magnitudinē ſtulticie ſue. Si vis applica ex Pogio de re-

nationis ⁊ aucupij ſumma amentia. Habes ⁊ infra eandem faceciam.
xxiiij. D. de venatoribus. Non ſic nõ ſic cade: ſed cũ Maria Magda- 3
lena mane fixus ſtans foris. caue ne periculo te cõmittas peccãdi mor-
taliter queadmodũ dixi. Et tantũ de prima nola.
¶ Scda nola: ꝑ pctm̃ mortale recidiuare. Sũt q̃ nõ pedetẽtim percũt 1
ꝑ h̃ ꝙ ſe ſolũ cõmittũt pdictis ꝑicul: ſ; inſiliũt temere ⁊ ſpõtanee i pctm̃
mortale. ſicut rana q̃ de luto ⁊ palude pctõꝝ fuit dei miſcdia extracta ⁊ in 2
puluinar ſericũ locata ſuauis ⁊ floride ꝯſciẽtie: exilit iteꝝ in lutũ vñ ex-
tracta fuit. O miſer canis rediẽs ad vomitũ: ⁊ ſus lota i volutabro. vt R
q̃d fatuella auicula exilis de manu dñi? Juſtoꝝ em̃ aie in manu dei ſũt:
⁊ in man⁹ diaboli te tradis. Nõne grãdis ſtultitia? Siles hi ſunt Em 2
pedocli: de q̃ legit̃. q: ſpõte ſeſe iecit i ignẽ: vt recitat̃ in ſpe. hiſt. li. xliij.
ca. iiij. ⁊ in vitis phoꝝ. ⁊ in Hora. de ar. po. in fine: ⁊ i ſpec. ſtul. allegat̃
ad h̃ Au. Gel. 17. Quid em̃ aliud eſt pctm̃ q̃ ignis: q̃ dũ ſuccenderit ſo
lẽ iuſtitie videre nõ poterim⁹? Quippe ꝙ pctã inter deũ ⁊ nos diuiſionẽ
faciũt: ⁊ ſũt veluti nebule ⁊ nubes: ſm ꝙ dicit dñs: Ego q̃ſi nebulã dele
bo pctã tua ⁊ velut nubẽ inq̃tates tuas. Vere ignis ꝯſumẽs ſũt pctã: cũ
inſilueris in ignẽ hũc ⁊ te corripuerit: oĩa bona tua abſumit ⁊ deuaſtat
gratiã ſc;: ꝟtutes tres theologicas: q̃tuor cardinales iſuſas. ſm doctri
nã ſcti Tho. cũ oĩb; eis ãnexis. ſ; ⁊ dona ſpũſſcti grãs ſacrãles. Nõ cur
tã vtiq;: ſ; ⁊ diuitẽ ⁊ grãdẽ ſuppellectilẽ cõburit ignis iſte. tũc tũc ſtabis
inſtar ei⁹ q̃ oĩb; bonis ſuis ꝑuat⁹ ſolus euaſit. Et q̃n recupabit q̃ſo diui
tias tãtas labore ⁊ induſtria q̃ntas amiſit? Paꝝ pecunie forſitã natura
liũ bonoꝝ manu adhuc tenes. naturalia tibi reliq̃t fateor: ſ; nõ niſi infe-
cta. diminuit em̃ pcti iclinationẽ naturalẽ ad bonũ: eo mõ q̃ deducit b.
Tho. i. ij. Nõ erit tñ plane tãta facilitas ad deũ ꝯuertẽdi q̃nta pri⁹ inc-
rat: difficili⁹ multo ꝯuerteris. Et cur ita? Ob h̃ primo: q: efficit̃ hõ debi-
lior ad reſurgendũ. videm⁹ ꝙ q̃nto plus piſcis lepus vel auis in reti vl̃
laq̃o ſe agitat: tãto magis ſe iuoluit ⁊ min⁹ euadit. ⁊ q̃n credit effugere ꝑ
cordã retrahit̃ a volatu. Sic nimiꝝ pctõri diuti⁹ manẽdo i pctõ ſtricti⁹ S
ꝑ ꝯſuetudinẽ (vt dr) capit̃. ⁊ q̃nto pluries reiterat̃: tãto mag; hõ ad reſur
gendũ debilitat̃. ⁊ q̃n ꝓponit ꝑ penitẽtiã euolare: ꝑ cordã male delectati
onis ⁊ ꝯſuetudinis retrahit̃. Scdo iõ q: diabolus efficit̃ fortior ⁊ aio
ſior iteꝝ ad inuadẽdũ. Nã latro ꝯſiderãs ſe pſpere ⁊ ſine repl̃ſiõe homi
cidiũ pegiſſe audacior fit ⁊ eo aioſior ad latrocinãdũ. Sic ⁊ diabol⁹ cũ
ſemel tẽtãdo hoiem vicerit ⁊ pctõ occiderit: tãto audacior efficit̃ iteꝝ ad
hoies iuadendũ. qd̃ Matt. xij. dñs inuit in ꝑabola de imũdo ſpũ: q̃ re
dit in hoies quẽ reliq̃t ⁊c. Tu igit̃ fac reſiſtas cũ tẽtatus fueris: ⁊ a te re
cedet. ꝙ ſi nõ reſtiteris: ſed nutantẽ te ſenſerit: fortius attentabit. Jnde
dicit ſcriptura: Reſiſtite diabolo ⁊ fugiet a vobis. Facit diabolus qd̃
pr̃familias facere ſolet. q̃ circuiens vt clauũ aliquẽ ferrcũ de pariete ex-
trahat ſingillatim ſingulos pbat: ⁊ q̃ndã inueniẽs fortiter reſiſtẽtẽ relin
q̃t ⁊ ab eo recedit pcedẽs ad aliũ. quẽ ſi iuenerit ſil̃r reſiſtẽtẽ: iteꝝ pcedit
q̃uſq; ad aliquẽ ꝑuenerit quẽ ſentit nutantẽ: hunc magis ⁊ magis mouet

⁊ trahit quſqꝫ eduxerit eundē. Sic ⁊ facit diabolus de tētatis. applica.
Tertio ideo qꝛ deus eſt difficilioꝛ ⁊ tardioꝛ ad intelligendū. Nā q̄ dn̄o
ſuo ſemel infidelis inuenit̄ vix gratiā inuenit ⁊ veniā meret̄. multo ma
gis q̄ freq̄nter. Sic vix miſericoꝛdiā inueniet a deo: q̄ peccādo eius mi
ſericoꝛdiā freq̄nter refutauit. Teſtis eſt Augu. in li. ſolilo̾qoꝝ: ⁊ recitat̄
T de pe. di. iij. inanis. Freq̄nter peccās ⁊ lugēs veniā vix meret̄. nā (vt ibi
dē dꝛ) nihil pſunt lamēta ſi replicant̄ pctā: nihil valet a malis veniā po
ſcere ⁊ mala denuo iterare. Deus em̄ vt clemēs pnceps veniā petēti mi
ſericoꝛdiā facit: ſed iterāti pctm̄ ad irā ⁊ vindictā cōcitat̄. Eſt de h̄ nota
bilis figura. iij. Re. ij. vbi dꝛ: ꝙ cū Semei peccaſſet in Dauid regnāte
Salomone rege: ſub eo impetrauit indulgētiā: ſub iſto pacto ꝙ iret in
hierl̄m: ibi edificaret ſibi domū: ⁊ nō trāſiret toꝛrentē cedron: ⁊ in q̄cūqꝫ
die tranſiret moꝛeret̄. Qđ placuit Semei: ſed veniēs hierl̄m ſeruis ei⁹
fugiētib⁹ ab eo deſcēdit poſt eos de hierl̄m ad regē Heth. Cū rex Salo
mon h̄ cognouiſſet: miſit Banaiā vt eū interficeret. Et q̄s eſt Salomō
hic? Jp̄e xp̄s eſt: ⁊ ecce pluſqꝫ Salomon: hic vtiqꝫ pacificus: q̄ pacē fecit
inter deū ⁊ hoīez: pacē ſuā dedit ⁊c̄. Miſer Semei pctōꝛ ē: q̄ deū offen
dit: ſed lachꝛymis indulgentiā obtinet. p̄cipit̄ ſibi vt domū ſtabiliat in
hierl̄m. i. in viſione pacis: ⁊ inde p pctm̄ nō recedat: alias moꝛiet̄. Sed
q̄d? poſt tres annos vult ire poſt ſeruos ſuos fugitiuos. Tres anni ſunt
tres p̄tes penitētie: q̄b⁹ cōpletis ſerui ſui. i. carnales ſenſus fugiūt de iu
go ſpūs: ⁊ deſcēdūt ad regē Heth. i. mundū: qđ miſer pctōꝛ nō aduertēs
pactū qđ pmiſit: relicto hierl̄m. i. ſtatu penitētie vadit poſt eos p ꝯſenſū
⁊ tūc excitat⁹ dn̄s ad vindictā mittit Banaiā. i. iuſtitiā: ⁊ ꝯdēnabit eū: ⁊
fiūt nouiſſima hominis illius peioꝛa pꝛioꝛib⁹. Ex Hrūtſch vij. h. Ecce
ignē empedocleū: pctm̄ ſuo ignē cōſumentē. Vtinā circa aliū ignē ſtares
V cū Maria magdalena ad ſepulchꝛū ſcꝫ coꝛdis tui: coꝛā deo q̄ ignis cō
ſumēs eſt nō bona: ſed mala. Qui venit in hūc mūdū ignē mittere chari
tatis: quē voluit accēdi. q̄ vtiqꝫ accēſus erat i coꝛde btē Marie magda
lene: vt dꝛ in euāgelij home. ⁊ Oꝛige. Exilires vtinā in hūc ignē o frater
vt ſemp inſtar ſalamādre in eo habitares. Nemini quicq̄ debeatis niſi
vt inuicē diligatis: ⁊ in igne tribulationū minime ꝯſumereꝝ. Sꝫ ⁊ vti
nā h̄ igne tēplū coꝛdis tui: in q̄ habitare debet ſuccēderes. quēadmodū
ille de q̄ Valeri⁹ li. viij. ca. xv. tēplū Diane Ephesie p ſola glīa tpali cō
ſequēda voluit incēdere. tu ſuo p dei gloꝛia: quā plane tua eterna ſeq̄ret̄.
¶ Tertia nola eſt: in ꝯſuetudinis voꝛaginē ſe p̄cipitare (ein wyꝛbel) q̄
iugiter abſoꝛbet ad pfundioꝛa. Hec extrema ſtultitia: cui i h̄ ſc̄lo nō re
perio maioꝛē: graue eſt cōmittere ſe periculo peccādi: graui⁹ in pctm̄ re
cidiuare: ſed grauiſſimū in pctō p ꝯſuetudinē ſoꝛdeſcere: ⁊ ſe q̄ſi in voꝛa
ginē p̄cipitare ⁊ i ea abſoꝛberi. Eſt plane peccādi ꝯſuetudo baratrū ima
ne: ipa eſt iuuenū allectrix: ſenū infectrix: affectus ⁊ intellect⁹ ſeductrix
Holkot lec. cxcij. B. Vn̄ etiā alia his addere poteris ad placitū. Ju
uenturē latēter inuadit ⁊ allicit. Greca em̄ narrat hiſtoꝛia (vt dicit Be
da Pꝛouer. xxij. ſup illud Adoleſcēs ⁊c̄.) Alexandrū potentiſſimū regē

ꝛ dñatoꝛē: ꝛ in moꝛibus ꝛ inceſſu: Leonidis pedagogi ſui nō potuiſſe
carere vitijs quibꝫ paruulus fuerat imbutus. Ariſto.ij. Ethi. Nō parū
intereſt ſic vel ſic cōſueſci. Queadmodū ſenes cōſtringat ꝛ innectat no 2
uerūt ipſi: ꝛ b. Greg.li.moꝛa.xv.ca.xx.§.xiij.hoc exprimit. Tenent illū X
inqt praue ꝯſuetudines: q ſemel ceperūt atqꝫ qtidie duriores exiſtūt: et
nō niſi cū eius vita finiunt. Affectū fallit ꝛ inficit. Audi Senecā epła 3
lxxxv. Dū inquit in vitijs iacuerimus: euelli difficile eſt. nō em̄ inqnati
ſum⁹: ſed infecti. Itaqꝫ (vt ait b. Aug. vij ſoliloquioꝝ) prauus riſus vix
abolit: aſſidua ꝯſuetudo vitiū in naturā cōuertit: animus in ſceleribꝫ cō
ſtrictus vix euelli pōt ab eis. Rectū tandē iudiciū de culpis dirimit ꝛ 4
ſubuertit. Patet hoc plane.vij. Ethi. de intēperato i q ꝓpter ꝯſuetudinē
pſeqndi voluptuoſa corrūpit bona opinio circa finē. Quid multa? verū
eſt qđ dicit Augu. in Enchi. ca.ij. Peccata (inqt) quis magna ꝛ horrē
da cū i cōſuetudinē venerint: aut parua aut nulla eſſe credunt: vſqꝫadeo
vt nō ſolū occultanda: ſed etiā pdicāda diffamandaqꝫ videant. Fitqꝫ il
lud Iſa.iij. Pctm̄ ſuū qſi Zodoma pdicauerūt. Experimur pfecto hoc
in adoleſcētibꝫ: q mirūimmodū tremūt cū peccare ſtatuūt timētes. Ce
terū vbi cōſueuerint: ſine oī timoꝛe dei ꝛ erubeſcētia hoim in vitia pruin
pūt: ſed ſemetipſos audacter periculis inijciūt. Sicut plane Marco 2
Curtio: de q Oroſius lib.iij. Repēte (inqt) medio vrbis terra diſſiluit
vaſtoqꝫ prruptu hiantia ſubito interna patuerūt. Manebat diu ad ſpe
ctaculū terroꝛēqꝫ cūctoꝝ patēti voragine impudēs ſpecus: nefariāqꝫ vi
ui hoīs ſepulturā dijs interptibꝫ expectabat. Satiſfecit improbis fau
cibus pcipitio ſui M. Curti⁹ vir eques armatus: iniecitqꝫ crudeli ter
re inopinatā ſatietatē. Cui parū eſſet ꝙ ex tanta peſtilētia moꝛtuos p ſe
pultura ſuſciperet: niſi etiā viuos ſciſſa ſorberet. Hec Oroſius. Quid
aliud qſo faciūt cōſuetudinarij: qꝫ ꝙ ſe in baratrū cōſuetudinis inijciūt
in q proꝛſus abſorbent: vt inde nunqꝫ aut vix redire poſſint: plane viui
in infernū deſcendūt. Cū Lazaro ſepulti iacēt in vitijs: ꝛ lapis grauiſſi y
mus ꝯſuetudinis eis ſuppoſitus eſt. ꝛ nō niſi fletu dñi ꝛ clamoꝛe grādi
reſuſcitari ꝛ extrahi de lacu miſerie ꝛ pfundo fecis pñt. pcipue ſi ſepul
chrū hoc depictū fuerit adulationibꝫ: queadmodū maioꝝ ꝛ nobiliū ſe
pulchra depingi ſolēt. Sic vtiqꝫ principū ꝛ nobiliū vitia excuſari imo
oꝛnari ꝛ iuſtificari ſolēt linguis adulatoꝝ. q fit: vt de ſepulchris rariſſi
me exurgāt: pſſi lapide ꝯſuetudinis ꝛ oꝛnamēto adulatoꝝ. Sed quid 3
vis? peribimuſne ꝛ deſperabim⁹: cū ſic ſimus ꝯſuetudine obruti ꝛ pſſi
abſoꝛptiqꝫ in pfundo? Nō plane. Et qd g agemus? Hoc qđ agere ſolet
q in latrinā cecidit. Hic puta attētat ſe ſuſtētare ꝛ nitit aſcēdere: qtenus
ſaltē os de pfundis ſtercoꝛis erigat. ꝛ ſic clamare incipit ꝛ aduocare ho
mines in ſui ſubſidiū: quibꝫ abſentibꝫ cōmittit ſe deo: oꝛatiōibꝫ intētiſſi
me dans operā: ꝛ vouēs deo ꝛ ſctis vota ſua. Itidē ꝛ tu facito. Si con
ſuetudine peccādi opp̄ſſus iaces in luto vitioꝝ: fac primo qđ i te eſt eni
tere in cōtrariū: ꝛ his vtere remedijs q a doctoribꝫ ſctis tradunt in ſum

ma vitioꝝ Lugdo. in ſpeculo morali: ⁊ alibi. que ibi vide. Secūdo cla
ma ⁊ voca viros ſanctos expertos: quibꝫ explica tuā miſeriā: vt ꝑ te deū
Z oꝛent: vt tibi cōſulant. Cū bonis p̄terea ambula: vitando malos. Ter-
tio in omnibꝫ his ⁊ ante oīa ⁊ poſt oīa oꝛa deū: ⁊ ad eū clama toto coꝛ-
de. Fac qd̄ btūs Dauid: clama cū eo: Saluū me fac deꝰ: qm̄ īfixus ſū ī
limo profundi: ⁊ nō eſt ſubſtantia. Uere nō eſt ſubſtantia talibꝫ conſue
tudinarijs: q꞉ ſemꝑ ⁊ indeſinenter deſcendunt in pꝛofundū. Ueꝝ multo
periculoſius: ſi ita in pꝛofundū maloꝝ deſcenderint ⁊ ꝑuenerint vt con
temnant. Nō ſic frater nō ſic: ſed cū Dauid dic: De pꝛofundis clamaui
ad te dn̄e: dn̄e exaudi vocē oꝛationis mee. Clama de ventre piſcis de ꝑ
fundo maris cū Jona: vt te euomat ad littus. Rogemus dn̄m.

Dn̄ica octaua Paſche.xxiij.Aprilis. Profeſtū ſctī Georgij
Stultoꝝ infinitus eſt numerus. Eccſ.i.Euangeliū

Quadrageſimaqnta turba ſtultoꝝ eſt: ſtultoꝝ potentū (Gwalt
narren) Ipſi ſunt qui ſtulti nullo mō eſſe volūt: cū tn̄ ſint maxi
mi. Poſſunt autē dinoſci nolis ſeptem.
¶ Prima nola ē: velle reputari ſapiēs: nolle de ſtultitia corripi: ſemet
de ſapiētia iactare. Eſt hec ecce nola prima: de q̄ inſtitores facere poſ
ſet. Volūt tales reputari ab alijs ſapiētes. Mira ſtultitia: plus crede 1
re alieno iudicio q̄ ꝓprio. Plus alijs de te q̄ tu tibi credere noli: noris
q̄ tibi ſit curta ſuppellex. Nolūt de ſtultitia corripi. Corripe ſapientē: 2
⁊ diliget te. ſtultū ⁊ odiet te. Corripuit Alexāder ſuū vicedn̄m: q̄ ſe nō
corripuerat. Eia (inq̄t) ſcis q̄ nemo tā ꝑfectus quin delinq̄t: tu aūt tāto
tp̄e mecū fuiſti ⁊ nō me corripuiſti de errore: aut igit̄ tā ignar⁹ es ꝙ non
ꝯſideraſti. aut ſi ꝯſideraſti ⁊ me nō cōmonefeciſti: fraudare me voluiſti.
Vide in Hol. Sil̄e in ſpec. morali de q̄dā ꝑncipe: queadmodū ⁊ ſupi⁹ A
in q̄dā ſermōe alphabeto. xiij. lr̄a. X. tactū eſt. Volūt ⁊ hi fatui lauda- 3
ri: qd̄ ſi factū nō fuerit: ſeipſos laudāt. Signū nimiꝝ grandis ſtultitie:
ponere laudē ſuā in eū locū vbi peſſime ſituata eſt: ſcꝫ in os ꝓpriū. Laus
ꝓpria ſordet in ore. Nōne tibi videt̄ fatuus ſctūs: qui ſeipſum ꝑdicat et
celebrat: ſi qn̄ alij eū colere benedicere ⁊ predicare renuerint?
¶ Scd̄a nola eſt: vilia ⁊ fatua tractare. Plane hi cū fuerint ſil̄ in ꝯuen
tu: ⁊ putant̄ magna ⁊ ardua tractare (ſo iſt es vō der genſ̄ wegē) Et no
dū querūt in ſcirpo. i. in planiſſimis ceſpitāt: ⁊ ad oīa inſtar acbademi
coꝝ heſitant: cōſultantes queadmodū vermes ne in ſale creſcant cohibe
antur. Nota eſt hiſtoria. Iuuenes maiores ſtatuerant occidere: vt ipſi
eis ſuccederēt in dignitate cōſulat⁹. Itaq̧ cū ſinguli quiq̧ ſuos patres
debere occidere cōcluſum eſſet: vn⁹ ex eis patrē ſuū abſcōdit. Cūq̧ vici
ne ciuitates viderēt q̄ ꝯſulatus ex tā ineptis iuuenib⁹ cōſtaret: vna ex
eis eos deridēdo ꝯſuluit q̄d eis agēdū foret: eo ꝙ vermes ī ſale qd̄ mul
tū eis erat ſcatere inciperēt. Cū igit̄ crebro ſuꝑ hac re q̄d rn̄derēt ⁊ ꝯſilij
darēt cōſultauiſſent: neq̧ inuenirēt: pulſuſq̧ cāpane freq̄ntius inſonuiſ
ſet. ait pater delitēſcēs filio: Fili quid eſt ꝙ frequētius audio campanā
qua cōuocamini ad cōſiliū. Dixit filius patri negociū. Ait pater: Neſci B
tis q̄ deridemini: cōtra vermes ſal adhibet̄. Rn̄dete igit̄ ⁊ ipſis par pa
ri referte: vt aſpergant ſal lacte mule: mula aūt lac nō habet. Ecce talia
vilia ⁊ fatua conſilio indigna tractant hi noſtri potentes fatui: cū in cō-
uentu fuerint. Porro apud ſeipſos cōſtituti: ⁊ cū Scipione minus oci
oſi q̄ cū ocioſi ſunt: hinc inde ſpatiando varia tractant. qn̄q̧ etiā in cō-
ſpectu hoīm in templis aut ambitibus manibus ad terga poſitis ince-
dentes: oculis in terrā demiſſis: quid ardui putas apud ſemetipſos re
cogitant? Rodūt odia: inuidias: vindictas cōtra eos qui ſe vt ſuſpicant̄
cōtempſerūt: qui maiores reputant̄. q̄ꝝ ſentētijs in ſenatu ſtatū fuit ſua

neglecta: quēadmodū deniq; in ꝑximo cōſulatu ſentētiā dare velint: nō
q̄ ad vtilitatē reip. ad dei gloriā. ſed ſolū ſuā: vt videaꝛ ſapiēs acutus et
aſtutꝰ: q̄tenꝰ tertiā ptē ſtellaꝝ poſt ſe trahere poſſit ꝛ lōgā efficere caudā.
Hec verſat: ſi tñ talia ꝛ ſiṁia ꝛ nō ridicula valde ꝛ puerilia: inſtar ceſarꝫ
tilligenſis: q̄ vel fatuus eſt vel talē ſe ſimulat. quē vidi apud dñm meū
epm Auguſteñ. Fridericū noīe. Exiſtimat hic ſe ceſarē: ꝛ ꝓ tali vult ha-
beri. Cūq; (vt aſſolet) de ſolitudine quā ſibi habet familiarē in horreo
aut ſuo cubili: in publicū ꝓdit (egregia plane ꝛ barbata pſona maturoꝝ
q; morū) ꝛ ab eo q̄d fecerit inquiriꝛ. Eia (inq̄t) fuimꝰ in ꝯſolatu nr̄o: vti
q; vt arbitror fantaſtico Sic illi mirāda ſ; ſtulta fantaſiant. Quid mul
L ta? ſi q̄ris q̄d faciūt ſoli? Rñdeo: h̄ faciūt qđ Domitianꝰ impator: q̄ (vt
dicit Saleſberieñ.) cū eſſet ſolus in ſtuba ſolebat muſcas ſtilo interfice
re. qđ quidā familiaris deridēs rñdit q̄rēti: ſi impator ſolus eſſet: Vti-
q; inquit ſolus eſt: vt nedū etiā muſca apud eū ſit. Sic ſi cilli fatui q̄ ap
pellanꝛ a fatuis ſapiētes: muſcas occidūt dū apud ſe ſoli ſunt. Et vtinā
muſcas occiderēt: pungētes eos aculeos loq̄r: de quib; ꝑdixi: īuidie ire
odiȷ̄ ſolicitudinis: q̄b; iugiter pūgūꝛ. Nimirū q; ambitioſi ſūt: ꝛ ambiti
oſus ſp̄ eſt pauidus: timet em̄ ne quid dicat vel faciat qđ in oculꝭ hoim
diſpliceat: honeſtatē mētiꝛ: humilitatē ſimulat: cūctis adulaꝛ: cūctis in-
clinat: oīm eſt ſeruus ꝛ tributarius: grauē pugnā habet in ſe dū iniqui-
tas pulſat animū ꝛ ambitio cōtinet manū. Eſt ei ſtatus ſublimus: ani
mus imus. ſedes prima: vita ima: lingua magniloqua: manꝰocioſa: ca
put canū; cor vanū: facies rugoſa: lingua nugoſa: imo mēdax ꝛ mēdoſa
¶ Tertia nola eſt; q̄ ſua ſunt ardēter q̄rere. Et q̄ ſua? diuitias: delitias
ꝛ honores (ſchenck vñ ſchleck) Hec ardētiſſime q̄rūt: vñ inumera mala
1 ꝓcēūt: traditiōes: homicidia: iniuſta iudicia ꝛ pſonaꝝ acceptio. Diui
tias querūt: munera accipiūt ꝛ ꝑuertūt iudicia. Vis noſſe q̄d mali affe
rāt munera? Lege in ſūma Lugđ. Prodidit Ayot Eglon: Dalila Sam
ſonem. Lege de Andronico ꝛ Onya Bēnadab Triphone ꝛ Jonatha.
D Munera oīa ꝑuertūt in oib; principū ꝛ cōitatū curiȷ̄s. Jugurtha Ro-
mā exiēs: o Roma (inquit) venalis: ſi ſolū haberes emptorē. ꝛ vulgo dr
Rome oīa ſunt venalia. Vide ī ſpec. fatuoꝝ: vbi late ꝓſequiꝛ hec autor.
2 Et que alia ſua querūt? Delitias (ſchleck: hofflecker) in curiȷ̄s dñoꝝ:
ꝛ in cōmunitatib; ciuitatū necnō capita ſiṁia querūt; etiā de turpi lucro
in ſtubis de ludo accepto ꝛc̄. Ve terre cuius rex puer eſt; ꝛ cuiꝰ ꝑncipes
mane comedūt. Ipi vero ſunt pleni de mane vſq; ad veſperā: nihil apđ
eos valet qđ diciꝛ: regib; ne dederis vinū. ſed ſemꝑ deſpumat vēter eoꝝ
vt vas plenū muſto. Quid queſierāt duo ſenes illi iudices? Plane de-
litias ꝛ voluptates carnis cū Suſanna. Quid inde? ꝑuerſum iudiciū ꝛ
3 machinatio ī mortē eiꝰ. Quid tādē poſſit ambitio honoris: ꝓpter quā
ſeſe mutuo emulanꝛ ꝛ pſequunꝛ: nemo eſt q̄ neſciat. vñ clades ſubditoꝝ
ꝑnicioſiſſime partialitates in cōmunitatib; ꝛ inumera mala ꝯſequunꝛ.
Quid multa? hic amor ſuꝑ̄pſius: et q̄rere q̄ ſua ſunt initiū oīs mali eſt:

⁊ venenū reip. Lamentaꝛ hoc Apl's: In nouiſſimis tꝑib⁹ erūt hoīes ſe-
metipſos amātes. ⁊ itē: Oēs querūt q̄ ſua ſunt: ⁊ nemo q̄ Jeſu Chꝛiſti.
¶ Quarta nola eſt ſubditoꝝ ſalutē pꝛoꝛſus negligere. Queadmodū 1
feruēt in pꝛopꝛijs: ita tepēt in alioꝝ vtilitatib⁹. cū tn̄ plati ⁊ rectoꝛes de-
berēt feruere zelo ꝑ ſubditis inſtar ignis: queadmodū Chꝛiſtus dn̄s ze-
lo zelatus eſt: ⁊ ſeipm̄ tradidit ꝓ ꝓpl'o ſuo. Sed ⁊ quidā gentiliū ita fe-
cerūt: ſicut ille Codrus Athenien. de q̄ dictū erat: qꝛ ſi interficereꝛ: ſal-
uus fieret ꝓpl's. Ipſe igiꝛ vt ita fieret: veſte ruſticana indutus irruit in E
hoſtes: vt nō notus ꝓ ſalute ꝓpli interficereꝛ. Sic ardens erat ⁊ zeloſus
Helias: de q̄ dꝛ Eccl. xlviij. Surrexit Helias q̄ſi ignis ardēs: ⁊ verbū
illius q̄ſi facula ardebat. Et tu eſto o rectoꝛ cuiuſcūq; ſtatus ignis ar- 2
dens ꝑ ſincerū zelū: ſed cautus eſto vt nō ſulphur: ſed thus tibi inijciaꝛ.
Si eñ ſulphur ſequiꝛ fetoꝛ: ſi thus ſuauiſſim⁹ odoꝛ. Et q̄d ſulphur q̄d
thus? Sulphur mali ſunt cōſiliarij: incedētes ꝑ malitiā: ⁊ ferentes ꝑ in-
famiā. Iſti tibi (o ignis zeloſe rectoꝛ) ſi aſſociati fuerint: replebiꝛ dom⁹
tua abominatione: tribulatione ⁊ fetoꝛe. Apoc. xxi. Pars illoꝝ in ſta-
gno ardēte igne ⁊ ſulphure. Et Iſa. xxxiiij. Cōuertenꝛ toꝛrētes eius i pi-
cē ⁊c. Thus boni ſunt cōſiliarij: ꝑſone deuote ⁊ ſancte fameq; honeſte:
vt thus albe. Si tales tibi coniuncti fuerint: bene tibi erit ⁊ ꝓpl'o tuo.
Replebiꝛ eñ dom⁹ tua dulcedine dulcoꝛis ⁊ ſuauitate pacis. Illud q;
de te verū erit q̄d ſcribiꝛ Eccl. v. Quaſi ignis effulgens: ⁊ thus ardēs i
igne. Et qui ſunt inq̄s tales boni cōſiliarij: a quib⁹ petendū ꝯſiliū eſt? 3
Ipſi ſunt q̄ nō iacēt abſoꝛpti in paludoſa vitioꝝ voꝛagine: q̄ ſibi vtiles:
neq; ſuā ꝓpꝛiā negligūt ſalutē: Qui moꝛib⁹ bonis maioꝛes ſunt nobis.
Sed nō me: potius btm̄ Ambꝛoſiū ſuꝑ hac re diſſerentē in. ij. li. de offi-
cijs audias. Aduertēdū inquit: ꝙ in acquirēdis cōſilijs plurimū valet
vite pꝛobitas: virtutū ꝓrogatiua: beniuolentie vſus: facilitatis gratia.
Quis eñ in ſceno fontē requirat? q̄s de aq̄ turbida potū petat? Itaq; F
vbi eſt luxuria: vbi eſt intēperātia: vbi vitioꝝ cōfuſio: q̄s inde ſibi aliq̄d
hauriēdū exiſtimet? Quis vtilē iudicet cauſe aliene: quē videt inutilē vi-
te ſue? Quō eū potero iudicare cōſilio ſupioꝛē: quē video moꝛib⁹ inferio-
rē? Supꝛa me debet eſſe cui me cōmittere paro. An eū putabo idoneū:
q̄ mihi det cōſiliū qui nō dat ſibi? ⁊ mihi eū vacare credā q̄ nō ſibi vacat
cui⁹ animā voluptates occupāt: libido deuincit: auaritia ſubmergit: cu-
piditas ꝑturbat? Hec Ambꝛoſius.
¶ Quinta nola eſt: in ſciētia ⁊ rectitudine deficere. Quādiu platus re- 1
ctus eſt ſurſum tendēs directe: rectus iuſtitia ⁊ bona ꝯſciētia: bene eſt.
ſi aūt declinat: nō bene eſt. Capiam⁹ ſilr̄ in columna: q̄diu colūna eſt re-
cta: bene ſuppoꝛtat onus ſuppoſitū. ſed q̄cito incipit curuari: ſtatim to-
ta fabꝛica cadit. Sic q̄diu ſeruat platus rectitudinē ⁊ iuſtitiā ſeq̄ns iu-
ra ⁊ bonā cōſcientiā meritoꝛie: ſuppoꝛtat ⁊ exequiꝛ cauſaʒ ſuā. Cū ꝟo de-
clinat ad latus ꝓpter affectiones vel offenſaʒ: nō repꝛimēdo defectiuos
⁊ fouēdo bonos: tūc tota fabꝛica cadit. Hieremie. i. dꝛ plato: Dedi te
hodie in columnā ferreā. Talis erat vtiq; recta colūna Chꝛiſtus ieſus 2

cũ hodie ſtans in medio diſcipuloꝝ dixit: Pax vobis. Stabat itaqꝫ vt
F colũna: ⁊ in medio ſtabat nõ declinãs. Nouit hoc Sathan aduerſari⁹
chriſti ⁊ ſuoꝝ: ⁊ nitiẜ cõmouere colũnas tales in cõitate: ſi q̃ fuerint. vt
ſic totũ corruat. Figurat⁹ vtiqꝫ ĩ Samſone de q̃ legiẜ Judi. xvi. ꝙ cõcu
tiẽs duas colũnas: qb⁹ tota dom⁹ innitebaẜ: domũ ꝓſtrauit: ⁊ oẽs q̃ i ea
erãt occidit. Sic nimirũ diabolus affectat aliq̃n vnã ꝯgregationẽ deuo
tã ſubuertere ⁊ eos occidere: h̃ eſt eis charitatẽ q̃ eſt vita ſpiritalis aufer
re. Et vt illud fiat: breuiorẽ viã nõ habet: niſi colũnas illi⁹ ꝯgregatiõis
cõcutere ⁊ allidere ꝑturbatiões ⁊ cõmotiones. Job. ix. Qui terrã cõmo
G uet de loco ſuo: ⁊ colũne illius cõcutienẜ. Sic igiẜ ſit rectus neceſſe eſt
vt colũna recta: ſed etiã ſit ſciẽs oportet: vt ſic ſit colũna inſcripta. Legi
mus in hiſto. Scolaſtica ſup̱ Geñ. Qꝫ Cham filius Noe ſeptẽ artes li
berales in quatuordecim columnis deſcripſit, quaꝝ ſeptẽ erãt erec ⁊ ſe
ptem latericce: vt cõtra diluuiũ ignis ⁊ aque in perpetuũ ꝑmanerẽt. In
figurã ꝙ in p̃latis qui columne dicunẜ ſufficiẽs ſciẽtia deberet eſſe ⁊ nõ
ignorãtia ⁊ ratio. Sapiẽtia diciẜ excidiſſe colũnas ſeptẽ Prouer. ix. qr
niſi p̃lati eccl'ie ſciẽtia ⁊ ſapiã fuerit informati fabrica eccl'ie cito rueret

¶ Sexta nota eſt: cõitatẽ declinare. Sũt q̃dã ex rectorib⁹ q̃ ſe nimis a
ſuis ſubditis alienare ſolẽt. qđ vtiqꝫ eſt iactantie genus: ſi Senece cre-
diẜ. Nõ ſic eſſe oportet: ſed in h̃ mediocritatẽ obſeruare: vt etiã cõmunẽ
H ſe faciat ſubditis oib⁹ ⁊ ſingulis. Diciẜ i laudẽ Traiani ceſaris: ꝙ cũ ar
guerẽt eũ amici ſui de nimia cõitate: ⁊ ꝙ ad ſimplices eſſet nimis affa-
bilis vltra id qđ etiã imperialẽ dignitatẽ deceret. rñdit talẽ ſe velle eſſe
impatorẽ priuatis q̃les ſibi eſſe impatores priuat⁹ optaſſet. Sic dicit
Eutropius Rom̃. hiſt. li. viij. Sic etiã Julius Ceſar amorẽ ſuoꝝ mi-
litũ meruit: qr eos nõ milites ſꝫ cõmilitões appellauit. ſicut đ eo narrat
Sueto. li. i. Et Vegeti⁹ de re militari li. iij. ca. i. docet: ꝙ i exercitu bñ
ordinato debẽt eſſe tres duces: prim⁹ ſcđs ⁊ terti⁹. Prim⁹ aũt q̃ p̃cipuã
tenet poteſtatẽ debet eſſe in ꝑte dextra ⁊ inter eq̃tes ⁊ pedites: vt ⁊ ꝯſilio
regere tã eq̃tes q̃ꝫ pedites ⁊ auctoritate ad pugnã poſſit hortari. Sic ⁊
p̃latus ꝑſona cõis debet eſſe: vt ⁊ maiorib⁹ ⁊ minorib⁹ ſuã beniuolentiã
oñdat. nõ ſp̱ cũ eq̃tib⁹ ꝓpriũ req̃rat honorẽ: nec ſp̱ cũ peditib⁹ ſubiect⁹ ni-
mie negligẽtie torpore ſordeſcat. Nõ oportet ſup̱ hac re externa mẽdica
re exẽpla: in prõptu eſt dñs nr̃ Jeſus chriſtus: q̃ hec optie ſciuit. Nõne i
familia ſua inter ap'los ſuos aliq̃n ſe exhibebat vt ſuperiorẽ. Joan. xiij.
Vos vocatis me mgr̃ ⁊ dñe: ⁊ bñ dicitis: ſuꝫ etem̃. Aliq̃n vt inferiorẽ.
Lu. xxij. Ego aũt in medio veſtrũ ſuꝫ ſic q̃ miniſtrat. Et ſic etiã lauãdo
pedes fecit. Aliq̃n vt eq̃lis. Joã. xv. Jã nõ dicã vos ſeruos: ſed amicos
meos. Amicitia em̃ eq̃litatẽ req̃rit. viij. ethi. Et ſil'r appellauit eos frẽs
I dicẽs Magdalene: Dic fratrib⁹ meis. Eodẽ mõ ⁊ p̃latus ſit aliq̃n ma
ior q̃ntũ ad corrigẽdũ iniq̃tatẽ: minor q̃ntũ ad humilitatis rep̃ſentatio
nẽ: eq̃lis q̃ntũ ad amicabilẽ ꝯgationẽ ⁊ ꝯuerſationẽ. Vide i Hol. vbi ſ̃

¶ Septima nota eſt: iubere ⁊ nil facere. Ad boni ducis ſtrẽnuitatẽ nõ
ſufficit bñ monere p̃cipere ⁊ corripere ⁊ ſolis ſermonib⁹ ordinare: ſꝫ ne-

ceſſe eſt etiā ſtrēnue ſe habere: ꝛ ꝑ loco ꝛ tpe militare. ꝛ qđ ꝑcepit alijs exercere aliqñ tiēs factꝫ ſuis debet iplere. Tal' dux fuit Juli⁹ ceſar: q nunq̄ꝫ dixit̄ militib⁹ ſuis ite: ſꝫ ſꝑ venite. ꝛ cauſā ſubiūxit. Labor inq̄t ꝑticipat⁹ cū duce videt̄ militib⁹ eſſe minor: ſic̄ de eo ſcribit Jo. galeñ. Talis fuit dux Abimelech: q ꝑcidēs arboris ramū ipoſitūq̄ꝫ ferēs humeris ſocijs ſuis dixit: qđ me videritis facere cito facite. ḡ certati ramos de arborib⁹ ꝑcidētes ſeq̄bant̄ ducē. Judi. ix. Talis erat Jeſus naue: q ipleuit ꝟbū ꝛ fact⁹ eſt dux i eccl'ia. Sꝫ q̄d de h' Jeſu figurat̄: cū verus Jeſus nr̄ chriſtus ſaluator verior dux fuerit: q incepit facere ꝛ docere. ꝛ hodie man⁹ diſcipul' oñdit dicēs: Sic̄ miſit me pater ꝛ ego mitto vos ꝛc̄. Rogem⁹

Dñica prima poſt octauas Paſche. iij. Kal. Maij.
Stultoꝝ infinitus eſt numerus. Eccs. i. Euangeliũ.

Quadrageſimaſexta turba ſtultoꝝ eſt: errantiũ. Sunt nobis p-
poſite due vie. Uia ad celum: ⁊ hec eſt via mandatoꝝ dei. Si
vis vitã ingredi ſerua mandata: ait dñs. Alia ad infernũ: ⁊ hec
via pctoꝝ. Qui mala egerunt ibunt in ignẽ eternũ. Sunt ergo quidam
qui hanc preeligũt priori: ⁊ hi ſunt fatui (Irr narren: ſtrafnarren) qui
ſunt ſicut oues errantes: nõ cõuerſi ad paſtorẽ ſuũ ⁊ epiſcopũ animarũ
ſuarũ. Itaq₃ diſcerni hi fatui poſſunt nolis duabus.
K ¶ Prima nola eſt: eligere viã pctoꝝ. Sunt qui hanc viã preeligunt.
Et cur ita? mira res ꝙ hanc eligũt: quid eos q̃ſo mouet? Audi. Mouet
1 eos multitudo euntiũ: facilitas ⁊ iocũditas. Primo facilitas. Eſt via
hec lata ⁊ ad eundũ facilis: queadmodũ dicit dñs i euãgelio. Facit hãc
facilitatẽ originale pctm̃: qđ in nobis actu manet: q̃uis in baptiſmate
reatu tranſeat: inde ad mala inclinamur. Senſus em̃ ⁊ cognitio huma
ni cordis in malũ prona ſunt ab adoleſcẽtia ſua. Facit ⁊ auget facilitatẽ
hanc cõſuetudo peccãdi: impulſus diaboli ⁊ mũdi. Ubi hec oĩa concur
runt: q̃d mirũ ſi p̃ceps in viã hanc vitioꝝ hõ pctõr ruat? Poſſent hic ad-
duci oĩa q̃ de lr̃a Pytagore dicunt: ⁊ q̃ ſcribunt ſup illo: Anguſta ẽ por
ta ⁊c̃. Itẽ qđ in Sũma p̃dicantiũ dicit de põte q̃ de die intrat p portã
celi. Matth. ix. xliij. ⁊ dictione via. Itẽ in Chriſo. ſup Matth. Eſt
2 deniq₃ aliud qđ mouet eos ad tranſeundũ p hanc viam: ſcʒ multitudo
tranſeuntiũ. Fere em̃ totus mundus abit poſt hanc viã: ⁊ pene oẽs de-
clinauerũt: ſil' inutiles facti ſunt: non eſt qui faciat bonũ. Cogitat ḡ mi
ſer: adiungaris parti maiori: ⁊ quo hec declinauerit illo tu te verte. Se
3 quit ſtulta ouicula alias in interitũ. Tandẽ incitat eos nedũ multitu
do euntiũ aut facilitas eundi: ſed ⁊ vie huius iocũditas. Plane eſt hec
via pctõꝝ q̃ ducit ad inferos cõplantata: ait Sapiẽs: q₂ (vt dictum eſt)
multi vadũt p eã: ⁊ optime trita. Sic ⁊ ſic cõpoſita eſt in aſpectu: vt pla
L na ⁊ patẽs oĩ genere floꝝ atq₃ fructuũ delectabilis eſſe videat. Et qui
ſunt flores iſti? Opulẽtia: honores: quies: voluptas: illecebre oẽs: vt
ait Lactan. li. vi. ca. iiij. Hos flores ſequit laſciua capella: ⁊ deuia q̃rit.
Trahit em̃ ſua queq₃ voluptas: ait Vergi. ⁊ a ſua cõcupiſcẽtia illectus
4 vt ait Iacob. Ita pp̃ter hec tria: ſcʒ iocunditatẽ: facilitatẽ ⁊ multitudi
nẽ: hanc viã videtes exultãt: ⁊ alios aduocãt vt p illã ſecũ gradiant viã.
Venite inquiũt ḡ ⁊ fruamur bonis q̃ ſunt: et vtamur creaturis tanq̃ i
iuuẽtute celeriter. Coronemus nos roſis. Sapie. ij. Dic quantũ volue
5 ris ex textu: q₂ cõcordat ⁊ cõgruit ppoſito. Vide ⁊ audi q̃ ſtulta ſit hec
loquutio. Fruamur inquiũt bonis tpalib₉ q̃ ſunt. Nõ ſunt hec fruibilia
ſed vtilia. Et poſt cõtradicũt ſibimet. Vtamur inquiunt creatura. Et
tertio determinãt ſe a iuuẽtute talib₉ velle mancipare. Quid h̃ eſt aliud
q̃ in pctis velle pſeuerare? q₂ qđ quis aſſueſcit in iuuentute nõ faciliter

deſerit:⁊ quod ad cumulum fatuitatis ⁊ malorum facit. Non ſunt con
tenti q̄ ipſi per viam perditionis vadunt: niſi etiā alios ſeducant. Ve-
nite inquiunt. O maledictum inuitatorium. Mos eſt plane iuuenum
vt nullus vel raro ſolus vadat ad peccandū: ſed aſſociat ſibi aliū. Dicit
volum⁹: ⁊ mox aſſentit̄ ſibi. Habes ecce cauſam ſeductiōis triplicē: q̄ 6
p viā illā vadāt ⁊ eā preeligūt: iocūditatē videlicet. ⁊c̄. Sed veniēt dies D
qb⁹ ſentient ſe miſere deceptos: ſequet̄ eīm hāc iocūditatē eterna triſtitia
⁊ miſeria: imo noſcēt q̄ nedū hui⁹ iocūditatis finis eſt miſeria: ſed etiā
q̄ in ipſa iocūditate maxia inp̄ſentiaꝝ afflictio: ita vt veꝝ ſit qđ vulga-
riter dicit̄. Qui hic currū trahit: trahet alibi q̄drigā. Et quō hoc? Ediſ 7
ſere nob parabolā. Quis curr⁹ quē trahūt in via hac p̄ditionis q̄ ambu
lant: ⁊ q̄ quadriga: quā poſt finē vie trahēt? Currus h eſt ſecularꝫ cura ⁊
ſolicitudo. Precordia fatui ſicut rota carri. Rote due: amor male in-
flāmās: timor male hūilians. Equi tres ſupbia: auaricia luxuria. Om
ne qđ eſt in mūdo. ⁊c̄. Trahūt hi tres equi currū hūc oīm fatuoꝝ. Eſt
plane ſurdaſter q̄ in corde ſuo ſtrepitū huius curr⁹ nō audit: q̄ etiā cum
nocte dormire nō ſinit. Hūc currū hic trahūt fatui: ſed alibi p̄ duabus
rotis q̄tuor habebūt: imo penas ⁊ afflictiōes p̄petuas. Et tūc ſentient 8
⁊ querulabunt̄ ſe etiā traxiſſe currū. Vis audire cōquerētes? Errauim⁹
a via veritatis: laſſati ſumus i via iniq̄tatis ⁊ p̄ditiōis ⁊ ambulauim⁹
vias difficiles. Ecce currū quē traxerūt. Sapiē. v. Et cur vias diffici-
les? nō mirū o fatui; quia traxiſtis currū curaꝝ p viā montuoſam ſuper
bie: ſpinoſam auaricie: lutoſam luxurie: tenebroſam inuidie: ſumptuo
ſam gule: tumultuoſam iracūdie: ⁊ tedioſam accidie. Sūt accidioſi ſp
fatigati: q̄uis nihil faciant vbicūq̄ꝫ fuerint. Ecce vias q̄s ambulaſtis
nō ergo mirū ſi laſſati eſtis. Dimitte ergo viam hāc: ⁊ ad aliam decli 9
clina q̄ ad celum ducit: ad p̄petuam vitā: iocunditatē interminabilem N
Sed ais ſcio dura ē hec via ⁊ difficilis: arcta ⁊ ardua: pauciq̄ꝫ vadūt
per eam ſicut dicit dn̄s. Verū quidem eſt: ſed propter hoc nō dimitten
da: eſſet enim hoc fieri ſub ſecunda nola.
¶ Scđa nola eſt. Viā celeſtē horrere: Horrēt quidā viā cel̄: p̄pter cau-
ſas oīno priorib⁹ ꝯtrarias: puta qꝛ pauci vadūt p eā: vt dicit dn̄s: ⁊ qꝛ
anguſta porta: ⁊ arcta via ſiue difficilis: minie quoq̄ꝫ iocūda ſed triſtis
Et quidē vera ſunt hec oīa: ſed nō p̄pterea abhorrēda. Vera inq̄ꝫ: qꝛ cō
ſuetudo mala ⁊ originalis cōtractio diabolus ⁊ mūdus ad cōtrariū in
clināt: vt dictū eſt. Sed ⁊ virtus conſiſtit in medio: qđ difficile eſt tan-
gere: ⁊ ſolū contingit vno mō: ab eo aūt deficere multis. difficile igit̄ eſt
illac ire. Sed ob hoc eā dimittere nō oportet: neq̄ꝫ horrere. Eſto cū ſit
ab initio horrida ⁊ arcta: erit tñ in p̄ceſſu lata. Sil'e de eo qui de cētro
ad circūferentiā p̄cedit: ſicut de canto p radios ad circūferentiā rote: ⁊
lr̄a Pythagore h figurat̄. Nō trahat te multitudo cuntiū p cōtrariam
viā: ⁊ paucitas p hāc gradientiū. Quia multi vocati: pauci vero electi.
⁊ precioſaꝝ reꝝ ſemꝑ minor pars reperit̄: plus plumbi q̄ꝫ auri reperit̄:

paucę gēme multi ſilices:pauci reges multi plebei. Sexcēta milia viro
rū exceptis femis ꝛ puulis de Egypto egreſſi:nō niſi duo aūt in terrā p
uenerūt ꝓmiſſiōis: Joſue ꝛ Caleph. Et decē mūdati ſūt leproſi: ſolus
Q vnus redijt grās agēs. Sic pauci electi. Neqꝫ te tandem terreat aſperi
tas:ſenties nedū in fine:ſed etiā inter ꝓcedendū:ſuauitatē maximā:ꝛ io
cunditatē:in fine quietē eternā:pacē quā nec oculus vidit nec aurꝭ au
diuit.ꝛc̄.in ꝓceſſu aūt vie etiā hic:poſteaqꝫ anguſtias primitiuas:q̄ ſūt
in aggreſſu prupers:maximā ſenties iocunditatē:iugē ꝓpriā:nec aliun
de emēdicatā aut interpolatā. Secura mēs q̄ſi iuge cōuiuiū eſt fons ta
lis modi aīo iugiter ſcatēs:ſicut in domo ꝓpria:indeſinēter fluens ꝛ ri
gās mentē gaudio. Qui male ꝯſcientie ſunt ambulātes ꝑ deſerta: ꝛ in
uia inaquoſaqꝫ ꝑ viā vitioꝝ. Si qñ refici aut refrigerari voluerit: apd
ſe aquā gaudij nō reperiūt:aliunde vt afferāt neceſſe erit. vel a ſocietate
vel a cōuiuijs:crapulis:choreis:ludis:chartis inde haurire nituntꝛ ꝯſola
lationes:q̄bus habitis: nō tñ purꝭ mox recedūt i triſtitias. Quippe ꝙ
tales ꝯſolatiōes horarie(min⁹ dixi)momētanee ſunt Nō ſic nō ſic his q̄
ambulāt in hac via:habēt petrā eos ꝯſequentē:manantē iugiter intra cō
ſcientiā. Uis videre gaudētes in hac via virtutū. Jbāt apl'i gaudētes
a ꝯſpectu cōſilij:qm̄ digni habiti ſunt.ꝛc̄.ꝛ Pſal. Euntes ibāt ꝛ flebāt
mittētes ſemia ſua. Uex quidē ſed ſpe gaudētes erāt:qꝛ ſciebāt ꝙ veni
entes veniēt cū exultatiōe portātes manipulos ſuos. Trahebāt ꝛ hodie
trahūt q̄ eiuſmodi ſunt. Jugū dñi ſuaue:ꝛ onus eius leue. Unctus eſt
currus charitatis duab rotis:dilectiōis dei ꝛ ꝓximi ſuffultus: ꝛ ideo
P on⁹ p̄ceptoꝝ dei leue eis eſt. Amāti em̄ nihil difficile. Habēt in ꝓſpectu
aīi ſui ad lumē fidei:ſtabulū quietis celeſtis patrie: equi illi dei: itaqꝫ
ad hoſpitiū arrectis aurib:ſpe anhelāt:nō ſic trahētes iugū illud male
dictū cupiditatis:ſub q̄ gemūt ꝛ ſtridēt etiā gigātes:q̄lis erat q̄ exijt ꝓ
bare iuga boū quinqꝫ. Declinem⁹ ḡ frēs chariſſimi viā hāc apparenter
iocundā ꝛ ab initio:in fine tñ ꝛ veraciter aſperā ꝛ ad inferos deducentē
ꝛ arripiamus iter vie celeſtis:faciam⁹ nob paruulā vim ab initio. Re
gnū em̄ celoꝝ vim patitꝛ ꝛ violenti rapiūt illud:in fine recōpenſabit no
bis hūc laborē dñs. Nō terreat difficultas:dñs erit adiutor:vtiqꝫ qꝛ et
ipſe eſt inuitator:q̄s inuitat nō relinquet. Audiamus vocē eius clamat
ꝑ Jſaiā. Derelinq̄t impius viā ſuā. Jſa.lv.ꝛ Ezech.xxxiij. Cōuertimini
a vijs veſtris peſſimis. Exaudi frater vocantē ꝛ ſenties auxiliantē. Si
ouis errās hactenus fuiſti:ꝛ reliq̄ſti paſtorē tuū:ſequēs multitudinē fa
tuoꝝ ouiculaꝝ ꝑ viā graminoſam vicioꝝ:redito ad cor:reflecte ſaltē vi
ſum: ꝛ incipias balare ad paſtorē dñm deū tuū balatu oratiōis: mox
aderit:adhuc viuit is q̄ dimiſit.xcix.oues in deſerto:iuit ꝛ queſiuit vnā
ouē q̄ perierat:quā inuentā cū gaudio in humeros ſuſcepit ꝛ portauit.
Clama ad eū. Erraui ſicut ouis q̄ perijt: q̄re ſeruū tuū qꝛ mādata tua
nō ſum oblitus. Uias tuas dñe demōſtra mihi:ꝛ ſemitas tuas edoce
me. Notā fac mihi viā in qua ambulē:qꝛ ad te leuaui aīam meā. Eripe

Turba.XLVI.

me de inimicis meis: dñe ad te ꝯfugi: doce me facere voluntatē tuā: qꝛ deus meꝰ es tu. Spiritus tuus deducet me in viā rectā. Sed q̄ pacto clamabo: cū in multitudine ſim ꝯſtitutus in via hac ſiniſtra: ligatus funib; pctōꝝ. ⁊ a lanio infernali ductus ad mortē? Eſt ne poſſibile vt ſic cōſtrictus adhuc nō obliuiſcar dei mei ⁊ mādatoꝝ eius? Utiqꝫ poſſibile Audi ouiculā talē errantē ⁊ ſeductā: ⁊ adhuc legis dei nō obliuiſcentē. Funes pctōꝝ circūplexi ſunt me: ⁊ legē tuā nō ſuȝ oblitus. ⁊ itē: Erraui ſicut ouis q̄ perijt: reqre ſeruū tuū: qꝛ mādata tua nō ſuȝ oblitus. Sȝ ⁊ ſidereſſis manet. Si ſic feceris vt dictū eſt: reducet te ⁊ deducet ꝑ viā hāc q̄ gradieris in vitā eternā. Ad quā ꝓducat nos pr̄: filiꝰ ⁊ ſpūſſctūs. amē

Opificum

Dñica ſecunda poſt octauas paſche.
Joannis euangeliſte ante poꝛtam latinam.
Stultoꝝ infinitus eſt numerus. Eccs. i. Euangeliũ.

Q Uadrageſima ſeptia turba ſtultoꝝ eſt: opificũ (Hantwercks narren) Habet res quelibet duplicē pfectionē. Unã primã: q̃ eſt foꝛma ſubſtantialis. Aliã q̃ eſt eius opatio. Itaqꝫ Adã cre atus hõ vnã habuit opationē pꝛincipalē: ſed ſpiritalē circa deũ: aliã coꝛ
R poꝛalē circa exterioꝛa. Ideo poſitus eſt in paradiſum vt operaret̃ illã. nõ erat (fateoꝛ) ei illa opatio neceſſaria: ſed poſtq̃ȝ in pctm̃ cecidit neceſ- ſaria facta eſt. Uide in Antho. Circa has operationes quidã artifices male ſe habēt: nõ oꝛdinando eas in debitũ finē. neqꝫ aliȷ̃s debitis circũ ſtantȷ̃s eas veſtiētes tramitē rectũ derelinquũt ⁊ ad ſiniſtrã declinant. Hi ſunt fatui huius p̄ſentis turme: qui ⁊ dinoſci poterunt nolis ſeptē.

¶ Pꝛima nola eſt: ad magiſteriũ imature ꝓperare. Sunt qui nondũ fuerũt diſcipuli in arte: ⁊ mox exurgũt in magiſtros. qđ vtiqꝫ turpe eſt: de elec. cũ in magiſtrũ. ⁊ diſ. lxi. Miſerũ eſt eũ fieri magiſtrũ qui nunq̃ȝ fuit diſcipulus. Tenent̃ ad om̄e damnũ qđ inferũt ex ſua imperitia: nõ em̄ ſufficit ꝙ ſm̃ poſſe faciũt. In oĩ in q̃ȝ arte turpe eſt: p̄terq̃ȝ in eis q̃ re ſpiciũt coꝛpus ⁊ animã: ſcꝫ theologis ⁊ medicis. Siqdē in talibꝫ q̇cũqꝫ vult impune ſurgit: ⁊ medicus eſt ⁊ theologus: heri chirogicus: hodie medicus. heri grãmaticus: hodie curatꝰ ⁊ p̄dicatoꝛ egregiꝰ: ſacerdos ⁊ põtifex ⁊ virtutũ artifex. Debet eſſe p̄latus artifex virtutũ: nedũ in ſe: ſꝫ ⁊ in aliȷ̃s ſubditis eas faciēdo. Hoc plane magnũ ⁊ ſingulare eſt: deo valde placitũ. Pꝛelatio em̄ ſe habet ad virtutē ſicut cauſa efficiēs i aliȷ̃s virtuoſis: vñ ⁊ ipa p̄latio honoꝛabilis eſt: etiã in pſona indigna. Dicit em̄ phũs. ix. ethi. Dignꝰ eſt in aliȷ̃s cauſam virtutis exiſtere: q̃ȝ in ſe tm̄ virtuoſum eſſe: vt dicit Holkot lec. lxxvi. in fine. Eſt artificiũ ad cuius magiſteriũ pauci admodũ tendũt: qđ tñ pꝛimũ eſſe deberet ⁊ ei diligen ter attendendũ. ipm̄ eſt ſtudiũ phie. i. bone ⁊ honeſte vite: ſic em̄ capiũt
S phiam ſtoyci ſiue ſapientiã. Audi de h̃ Sene. in epl̃a. lxxxiȷ̃. Nõ cũ va- caueris philoſophandũ eſt: oĩa alia negligēda ſunt vt huic aſſideamus cũ nullũ tp̄s ſatis magnũ eſt: ⁊ ſi a pueritia vſqꝫ ad humani eui termioſ vita pducat̃. Nõ multũ refert vtrũ dimittas phiam an intermittas. Eſt ⁊ aliud artificiũ: vtiqꝫ huiꝰ ſpecies. Quis (vt dicit Lactãtiꝰ) a Ciceroẽ oĩ acceptũ: ipm̄ eſt miſcđia in pauperes. Quã artē maximi facere debet chꝛiſtianus quantũcunqꝫ nobilis ⁊ diues: opificiũ nobile: nobilibꝫ ⁊ in genuis ꝯgruũ: q̃ntũcũqꝫ eos ars dedeceat mechanica. Manũ ſuã ape ruit inopi: ⁊ palmas ſuas extēdit ad paupes. Ecce (hantwerck) cõgrue dr̃ miſcđia. qꝛ manũ extēdere ⁊ aperire inopi. Nimirũ vt ait Chꝛiſo. ſup Matth. xiiȷ̃. exhoꝛ. xlix. Quēadmodũ artificũ vnuſquiſqꝫ ꝓpꝛiã artifi- cȷ̃ ſui ſcientiã nouit: ſic diuites nõ fabꝛicare: nec edificare: nec texere: nec gubernare: nec aliud hm̃oĩ ſciunt nec ſcire debent. Illud ſuũ artificium

atqꝫ ſtudiũ eſt: vt diuitijs recte vti nõ debeãt ignorare. Nõ eſt certe ars
illa cõtemnenda: qua diſcunt opulenti cõferendũ indigentibꝫ eſſe. preci
pua enĩ eſt ⁊ alijs artibus multo p̄ſtantior. Huius artis officina in ce
lo eſt: huius nõ a ferro neqꝫ ab ere inſtrumẽta ſunt: ſed volũtate ſola ac
benignitate mentis conſtructa. Huiꝰ magiſter chriſtus eſt: ⁊ pater eiꝰ.
Eſtote miſericordes inquit: ſicut ⁊ pater veſter q̃ in celis eſt. Quodqꝫ
mirabilius eſt: cũ ita ceteras artes antecellat: non opus eſt labore neqꝫ
tp̄e: ſed ſola voluntas ſufficit vt diſcat̃. Sed cõſpiciamus etiã finẽ artis
iſtius. Quis igit̃ finis huius artis eſt? Celũ ⁊ q̃ in celo feliciſſima atqꝫ T
beatiſſima ſunt. Ineffabilis illa gloria: ſpiritalis thalami fulgẽtiſſimi
lapides: cõuerſatio eterna cum ſponſo: ceteraqꝫ hmõi. que nulla oratio:
nullũ flumen ingenij p̄nt aſſequi. quare a fine q̃qꝫ excellentius hoc cete-
ris artificijs eſt. Nã cũ cõplures aliaꝝ artiũ ad hanc ſolũmodo vitã cõ-
ferant: hec etiã ad futurã vitã nos ducit. Fias ḡ in hac magiſter o diues
¶ Scõa nola eſt: ſe de magiſterio p̄cipitare. Qui ita aſcendũt p̄pro-
pere: ⁊ nondũ plumati de nido exiliunt. plerũqꝫ eo quo aſcenderant tur
piter turpius recidunt: vt ex magiſtris fiant ſerui ⁊ diſcipuli. Et q̃d h̄
efficit ꝙ tales opifices recidiuãt? Hoc primo: qꝛ ad credẽtiã ſuã opa 1
faciũt: ſic ꝙ tandẽ mercedẽ nõ recipiũt a coductoribꝫ ſuis. Ab alijs mu 2
tuo accipiunt (pletſch vffnemen) q̃ tandẽ ſoluere nõ p̄nt: itaqꝫ in vno lo
co accendunt ⁊ in alio extinguũt: tamdiu quouſqꝫ bona eoꝝ de edibꝫ ex
portant̃ ⁊ vendunt̃. Facit hoc qꝛ vno die in conuiuijs abſumere volunt
vnius hebdomade lucrũ. In principio nimis aggrauant ſuos cõducto 3
res (yre kunden) Puto ꝙ cõductor latine ſit (kund) theutonice: artifex
enĩ locat opera ſua: is autẽ cui locat dicit̃ cõductor (ein kund) ⁊ alludit
condet (kund) Itaqꝫ ſuos cõductores primitiuos aggrauant: nimiam
mercedẽ expoſcẽtes: mox diuites fieri volentes. ⁊ inſtar muſce fameli
ce totũ ſanguinẽ exugere: imo inſtar aranee: in cuius telam muſca forte
fortuitu cadit: talẽ euiſcerare nitit̃: q̃ neſcius ad eũ declinauit. Hic igit̃
facit: ne alij adueniant: quos cõmonefacit ⁊ certiorem reddit.
¶ Tertia nola eſt: proximo nocere. Proximo inq̃ꝫ vicino eiuſdẽ artis
ꝓpter cuius inuidiã ſuã mercẽ vilius exhibẽt q̃ꝫ valeat: dũmodo multã V
vendãt: ne alius ſuã vẽdere poſſit. Quo fit tñ vt in foueã cadit quã fecit:
ſiquidẽ aliũ vult dãnificare ⁊ ſeip̄m dãnificat: ita vt illo in vrbe manẽte
ip̄e eidẽ terga vertere cõpellat̃. Uide in ſpeculo humane vite ca. xiiij.
autoritatẽs ſcripture ſacre: ⁊ ſi placet applica. Proximo deinde empto
ri quẽ defraudat in rebꝫ multis modis defraudando: ſicut ſepenumero
docui. rõne cuiꝰ tenet̃ ad reſtitutionẽ. Hic dic ad placitũ de fraudibꝫ ar
tificũ: ⁊ de nimia exhibitiõe mertiũ: ita vt vltra dimidiũ etiã iuſti precij
more colonienſiũ exhibeãt. Proximo tandẽ emptori in aĩa nitit̃ dãnũ in
ferre: dũ curioſa faciũt ⁊ nociua inuentendo nouitates: ſicut in calceis.
quẽadmodũ late ⁊ pulchre deducit btũs Joan. Chriſoſtomus vbi ſup̄
¶ Quarta nola eſt: deũ in p̄ceptis cõtemnere. In mentiendo: piurãdo 1

2 cõtra ſecundũ p̄ceptũ. Jn feſta frangẽdo:laborãdo:miſſaꝝ nõ audiẽdo
3 Jn locis ſacris mercãdo ⁊c̃. Quãta ſtultitia nõ ꝯfidere dño deo de ali
monia:ſi p̄cepta eius ſeruauerimus. Sunt qui dicere audẽt impudice
ſed nõ impune:Nõ poſſem me ſuſtẽtari niſi mẽtirer:male agẽtes artifi
cis veritatẽ dicẽtis. Falleris plane:⁊ deũ blaſphemas:nõ audis q̇d di
cit:Primũ q̄rite regnũ dei ⁊ iuſtitiã eiꝰ:⁊ hec oĩa ad. vo. Quid eſt iuſti
tiã eiꝰ:q̇d ẽ iuſtitia regni? Eſt p̄cepta dei ſeruare:nõ mẽtiri:feſta ſeruare
Paſcit deus beſtias ⁊ volucres ſine ſolicitudine:⁊ te ſine mẽdacio non
paſcet:ſed cũ mẽdatio? Credis diuiti ⁊ potẽti hoĩ ſi dicit:cõfide in me ⁊
te nõ dimittã. p̄cipue ſi bonus eſt:ſi dicta inſtrumẽtis firmet. ⁊ deo oĩ
potenti optimo ⁊ ditiſſimo nõ credis:qui tibi ꝓmiſit alimoniã:⁊ literis
firmauit ꝑ euangeliſtas ſuos ⁊ cãcellarios. Qualis hec dei ꝯtumelia?
x ¶ Quinta nola eſt:opa ſua nõ ꝑficere:ſ; oĩa ſolũ ad oculũ ⁊ apparẽtiã
facere. Nõ curãt q̇ tales ſũt q̄liter ⁊ q̄lia faciãt dũmõ plura faciãt:iactãt
ſe qꝛ fecerint tot calceoꝝ paria:tot caligas aut toraces. nõ aũt q̄liter fa
cta ſint:ꝯtra dei ſui creatoris morẽ. Eſto ꝑfectus ſicut ⁊ ego ꝑfectꝰ ſu;
Et dei ꝑfecta ſũt opa:ſic ⁊ tu ꝑfice opa tua. Uenit q̇dã ad Apellẽ ⁊ ei pi
cturã oñdit:quã feſtinãter tp̄e breui fecerat. Rñdit ei Apelles:Uideo
qꝛ parũ ſtudij appoſuiſti:miꝝ qꝛ ĩ tãtillo etiã tp̄e nõ plures eiuſcemõi q̄
feceris feciſti. Fateor oẽs volũt vili emere:ḡ oĩa vilia fiũt ab opificibꝫ:
¶ Sexta nola eſt:in ſuo artificio nõ ꝑſeuerare. Debet q̇s ab initio ad
h̄ aptari artificiũ ad qđ aptus natus eſt. Nã qđ natura negat nemo feli
citer audet:eſt aũt q̇s a natura aptior ad vnũ q̄ alterũ. Sic ſic em̄ natu
ra naturãs dñs deꝰ iuxta ſuã ſapiẽtiã oĩa in ordine diſpoſuit:vt huma
nũ genus ſit q̄ſi vnũ corpus myſticũ:multa habẽs ⁊ diuerſa mẽbra ad
diuerſa officia q̄ deputent̃:ſm̄ deductionẽ Apl̄i ⁊ Gerſonis prima in
duſtria de practica myſtice ⁊ canticordo:⁊ b. Tho. ꝯtra Gen. Debet ḡ
inq̄ aptari quilibet huic officio ad qđ aptus natus eſſe videt̃:q̄uis dif
ficile ſit h̄ dijudicare ad qđ quiſq; ſit aptus. Uide vbi ſ. in prima indu
ſtria Gerſo. Si em̄ ꝯtrariũ fit:vt q̇s cogat̃ in ſibi incõgruũ officiũ:ſepe
y fruſtra h̄ fiet. Legit̃ apđ Strabonẽ:regi egypti filiũ natũ eſſe:quẽ nullo
ſtudio trahi poſſe ad artes liberales ferũt vel ſciẽtificas:ſed inclinabat̃
natura ip̄a ad artẽ fabrilẽ:videbatq; libẽter fabros:⁊ ad eos cũ poterat
declinabat. Jdq; rex cõſpiciẽs de ſapiẽtũ ꝯſilio eũ ſuo arbitrio reliquit
Qui tã famoſus in arte fabrili euaſit:⁊ tã egregia machinaꝝ ⁊ ferramẽ
toꝝ p̄ſidia patri attulit:vt lõge plus ei ex illa arte q̄ ex militia ꝓfuerit.
Nimirũ alij ad alia apti ſunt:q̇s forte ſua naturalis inclinatio ad alia
inuitat. q̇ ſi magna tentãt deficiãt neceſſe eſt. Debet ḡ attẽdere vnuſq̇ſq;
in ſe:ad qđ melius natura inclinat̃. Uñ Ambro. Unuſquiſq; ingeniũ
ſuũ nouit:ideo ad id ſe applicet qđ ſibi aptũ videt̃. Et Cicero. Ad ſuam
cuiuſq; naturã cõſiliũ eſt om̄e reuocandũ. Et Sene. Male rñdent coa
cta ingenia:reluctãte em̄ natura virtus labor eſt. Hec ille. Juſſit ita (ni
fallor) facere Pſal. ciij. dũ ait:Exibit hõ ad opus ſuũ ⁊ opationẽ ſuam.

Suā inq̄t: id eſt ad quā aptus eſt. nā oꝑatio exterioꝛ hoīs (ꝑte. iij. ti. viij
c. i. §. ij.) pōt dici ſua: q̄ ſcꝫ ſibi conuenit ꝓpter inclinationē ꝛ aptitudinē
naturalē ad illā. Delectatio ſm phm ꝑficit opus. cū ḡ q̄s iclinat̄ ad vnū
opus nō malū naturaliter (cū natura delectabiliter operēt applicādo ſe
ad illud exercitiū) ꝑuenit ad ꝑfectionē illi⁹ artis. Sicut em̄ a natura ha
bemus inclinatiōes ad virtutes: vñ vnus magis ad vnā: vt ad iuſtitiā
alius ad humilitatē: ali⁹ ad miſcđiaꝫ: magis q̄ꝫ ad alias. ꝓpter qđ dixit
Job. xxxi. ca. Ab infantia creuit mecū miſeratio: ꝛ de vtero matrꝫ egreſ
ſa eſt mecū. Et Sene. Semina in nobis virtutū ſunt ſparſa: ſed exerci Z
tio nr̄o poſtea ꝑficiūt̄. Sic etiā ſm Albertū magnū: hoīes a natura do
ciles inclinant̄ ad ſciētias varias ſm q̄litatē cōplexionū. Nā melācolici
ad poeticas: flegmatici ad moꝛales: ſanguinei ad naturales: colerici ad
mathematicas vel mechanicas. Ita ꝛ ad cetera oꝑa mechanica ꝛ artes
vnus inclinat̄ magis ad vnā: ali⁹ ad aliā. ꝛ naturali inſtinctu ꝛ diuina
ꝓuidētia etiā diſponēte ad pulchꝛitudinē vniuerſi ꝛ oſtēſionē ſue ſapien
tie: q̄ tātas ꝛ tā varias oꝑatiōes artificū inſpirauit mētib; hoīm. Exeat
ḡ hō ad oꝑationē ſuā: ꝛ ego dixi in ſuo artificio. i. ad eā artē quā iudicat
ſibi magis cōuenire ꝛ placere: ꝛ in tali ſtudeat ꝑſeuerare. Opoꝛtet em̄ ī
oꝑib; ꝛ artib; inſtantiā habere ꝛ ꝑſeuerantiā. Nā vt dicit Anacletus pa
pa. In vnoq̄q; artiū oꝑe mater inuenit̄ inſtātia. diſ. lxxxiij. Nihil. Quē
admodū allegat Antho. §. iij. vbi ſ. Ita fieri hoꝛtat̄ Pſal. cū ait. Uſq;
ad veſperā. i. vſq; ſero ꝯtinuādo nō parū operādo ꝛ ſubito dimittendo
Uel vſq; ad veſperā. i. vite terminū. Hoc eſt ꝯtra aliq̄s fatuos nr̄os in
ſtabiles: q̄ oī die mutāt vnā artē: hodie coci: cras lanij. hodie barbitōſo
res: cras mercatoꝛes. ſil̄es filio incōſtantie: de q̄ ſup̄ audiuiſtis. xij. I.
Quē cū pater eius poſuiſſet ad oꝑa diuerſe artis: ſubito attediebat̄ cū
vnā incohabat demū oēs renuēs. Interrogāte patre q̄d facere vellet: re
ſpōdit ſe velle fieri aſinū vt ſaluiā ferret. Nō ḡ ſic infatuari optet: ſed ꝑſe
uerare ꝛ diligēter vſq; ad finē ꝑficere. Siq̄dē cū ſic aliq̄s ī oꝑib; alicui⁹ A
licite artis bñ viuēdo ꝑſeuerat vſq; ad veſperā. i. finē: tūc facto ſero. i. vi
ta deficiēte dic̄ dñs. Uoca oꝑarios: ꝛ da eis mercedē: ſcꝫ glie. Mat. xx

¶ Septima nola eſt: opera ſua nō debite ſignare. Signū debitū quo
quiſq; debet opera ſua ſignare: eſt intētio recta. niſi em̄ hoc ſigno ſigna-
tū fuerit: opus ſuū bonū nō eſt. Si oculus tuus fuerit nequā: id eſt in-
tentio: totū coꝛpus tenebꝛoſum erit. Teſtis eſt Ambꝛoſius. Intentio
tua operi tuo nomē imponit. ſi em̄ mala fuerit intētio: vtiq; opus malū
erit. Eſt igit̄ intētio bona ſignaculū boni operis. Et quali inquis inten-
tione bona opera mea ſignabo? Reſpondeo ꝙ duplici: ſicut videmus
cantrifuſoꝛes ſtanneas ſuas ſignare ſcutellas ſigno cōmuni ciuitatis
ſcꝫ: ꝛ ſigno ſuo ꝓpꝛio: ſic duplici intentiōe ſigna opera tua: ꝛ in oī exerci
tio artis habeas rectā intentionē: Ut ꝓpter deum fiat. Hic eſt finis re I
motus ꝛ vltimus: ſm illud Apl'i. i. Coꝛin. x. Omnia que facitis in ver
bo vel opere: in gloꝛiā dei facite. Declara ex Tho. ij. ſententiaꝝ: ꝛ alijs. ꝛ

quō nō requiraꝛ̄ ſꝑ actualiter: ſed virtualiter hec intētio. Hoc eſt cōe ſi‑
gnū ciuitatis dei: niſi eñ hoc ſigno ſignatū ſit opus: vtiqꝫ meritoriū nō
erit vite eterne: etiā ſi de genere bonū eſſet ⁊ moraliter. Quis nō deſint
q̄ etiā dicūt id bonū nō eſſe: vt Grego. de Arimino. Dicūt eñ hāc circū
ſtantiā vltimi finis neceſſariā eſſe: nedū ad eſſe meritoriū: ſed etiā ad eſſe
2 bonū moraliter. Intētio vt ꝓpter aliqḋ rationabile fiat: debet eñ finis
ꝓpinqu⁹ opationis eſſe aliq̄d rationabile: vt ſubuētio ſue neceſſitatis vl̄
B proximoꝝ: ſm illud Ephe. iiij. Operet̄ manibꝫ ſuis vt habeat vnde tri
buat neceſſitatē patiēti. Cū eñ oīa agāt ꝓpter finē: hō q̄ facit opus agri
culture: lanificij: artis fabrilis: ⁊ hmōi: finis ꝓpinqu⁹ intētus eſt fruct⁹
ſeu lucrū. ⁊ recte ait Chriſtus Lu. x. ⁊ Apl's. i. Tim. v. Dignus eſt ope
rari⁹ mercede ſua. Finis mercedis ſue debet eſſe: vt ex ea poſſit ſe ⁊ ali‑
os gubernare ⁊ ꝓuidere ſm ſtatū ſuū. Finis ſuſtentationis ſui ⁊ ſuoꝝ
debet eſſe: vt poſſint viuere virtuoſe. Finis virtuoſe viuēdi eſt ꝯſecutio
gl'ie. vt eñ dicit Aug. ſuꝑ Joā. Ad hoc debet q̄ſqꝫ bñ viuere: vt detur ei
ſꝑ bñ viuere. Et ſic de primo ad vltimū debet hō exire ad opus ſuū ad
gloriā dei. Hec Anth. Tu adde: vt finiat̄ in amore amicitie dei: ſm qḋ
deducūt moderni doc. Gabriel: Dinckelſpūhel: ⁊ alij. queadmodū et
alibi creberrime deduxi. Sic vt ponas tres fines ſubordinatos: ſcꝫ vi
uere meritorie hic ꝑ gratiā: alibi ꝑ gloriā. vt fiat volūtas dei in te eterna
liter. Sic docet dñs Jeſus ſignare opa tua: Primū q̄rite regnū dei ⁊c.
Sic Paulus vt dictū eſt: Oīa in gloriā dei facite. Sic ſic ſcti martyres
illi marmoꝝ ceſores: qui appellant̄ q̄ttuor coronati: quoꝝ feſtū celebrat̄
viij. Nouēb. Claudius: Nicoſtratus: Simphorianus atqꝫ Caſtorius
ſuā artē muniebant ſigno crucis: in noīeqꝫ Jeſu operabant̄. q̄ fiebat ꝙ ⁊
optime operarent̄. Suꝑ quo Simplitius gētilis eiuſdem artis admi
rans ait: Adiuro vos per deū ſolē: vt quis iſte ſit deus dicatis mihi: in
C cuius noīe vos tā bene operamini. Cūqꝫ eos cognouiſſet in noīe Jeſu
operari. ⁊ eſſe chriſtianos: ex eoꝝ hortationibꝫ baptizatus eſt a Cirillo:
in noīe patris ⁊ filij ⁊ ſpūſſcti. Sic ſic ⁊ tu o artifex operare oīa opa in
noīe dñi. nō tm̄ ꝯſidera q̄d facias: ſed q̄ faciēdo tendas: vt ait b. Bern.
Sed ais: ſi ſic agendū eſſet ⁊ deus p̄ oculis habendus: nunq̄ȝ mihi gau
diū eſſet hui⁹ ſeculi: ſed ſemꝑ triſtitia: nunq̄ȝ beata ſocietas. Veꝝ quidē
ſed poſtea triſtitia tua tꝑalis in eternū gaudiū cōuertet̄: vt dicit dñs in
euāgelio. Hic tp̄s pariendi vt mulier: cū triſtitia ⁊ luctu ſalubri operan
do: alibi cū gaudio merces recipienda. Beati q̄ lugēt: qm̄ ipſi conſola‑
buntur. Nō hic patria: ſed exiliū. nō hic ciues: ſed peregrini. A delitijs
igit̄ gaudijs ⁊ ſocietatibꝫ hui⁹ mundi abſtinendū: alibi ciues ſanctoꝝ ⁊
domeſtici dei: nō hic. Audi Petrū in ep'la cōformiter ad chriſtū in euā‑
gelio loquentē ⁊ exhortantē. Obſecro vos tanq̄ȝ aduenas ⁊ peregrinos
⁊c. Serui ſubditi eſto. Ecce hec oīa (quanq̄ȝ oēs: precipue tñ artifices
⁊ plebeios) reſpiciunt ſeruos. Nō ſimus igit̄ fatui: ſed ſapiētes. q̄tenus
hic ꝑ humilia opera mereamur alibi in eternū exaltari. Rogem⁹ dñm.

Dñica tertia poſt octauas Paſche. Seruatij
Stultoꝝ infinitus eſt numerus. Eccꝰ.i. Euangeliũ

Quadrageſimaoctaua turba ſtultoꝝ eſt: ſeductoꝝ (Verfiernar
ren) Via monſtrata eſt duplex. Vna ad dextrã ad celũ: arcta
in principio: in fine lata. qua Chriſtus gregẽ ſuũ minat. Alia
ad ſiniſtrã: oĩno ꝯtraria: qua minat diabolus ſuos: adiuuãte eũ mũdo
, carne ⁊ mala ꝯſuetudine: ⁊ eunciũ mľtitudo ſiľr in cauſa eſt: vt nuꝑ de
ductũ eſt. Sũt itaqꝫ q̇ nõ ſuis pctĩs ꝯtenti: etiã alios ſeducũt ꝑ viã hãc: D
mali exẽpli exhibitionẽ ⁊ ſcãdala q̃ ꝑbent. Qui ſeptẽ nolis dinoſcũtˀ

¶ Prima nola ē. Ex intentiōe ⁊ ꝓpoſito ſeducere ad mortale: Inſtrumē ta diaboli: quib; vtiť tanq̄ʒ incendiarijs chriſti inimici: nimirū xp̄us ad viā eternā a pctis ducit: illi de via iuſtitie ad pctā inducūt: grauiſſimi pctōres. placet deo ſacrificiū aīaꝝ: qḋ ei afferunt zeloſi: ecōtrario igiť q̄ ſeducūt aīas grauiſſimis penis punienť: expediret plane ei q̄ talis eſt ꝙ mola aſinaria. ⁊c. Et q̄ ſunt tales? ipſi ſunt q̄ paruulos ꝑ luxuriā ſeducūt: docet eos ſe maſtuparc: fornicari ⁊ ceteras pudēdas abominationes: q̄s ineternū nō ꝯfiteret. O q̄ʒ grāde delictū (q̄s dn̄s tā diligēter cōplexus eſt dicēs: taliū eſt regnū celoꝝ) ſeducere ⁊ corrūpere. Sūt ſcḋo q̄ preſtāt occaſionē peccādi paſſionatis: eos inducētes ſciēter ad irā: blaſphemias: ebrietates: vina ſalſantes: aut fortiori vino diluētes. Sic q̄ fēias ꝑnas ad ꝯcupiſcentiā ꝟbis alliciūt aut morib;: q̄ alias de ſe ſoluʒ

E eſſent venialia: ꝑ intentionē aūt malā efficiunť eis mortalia. Tertio illi dn̄i qui fatuos naturales idu cūt ad actus de gn̄e ſuo pctā mortalia exiſtētes. ſ. fornicationē: blaſphemias: dāna proxioꝝ notabilia: q̄ʒuis eñ fatui illi mortalr̄ nō peccēt: illos tñ q̄ eos inducūt ad exercitia taliū actuū

¶ Scḋa nola: ex intentiōe ⁊ ꝓpoſito ſiue aduertenter (puto peccare. aliquē ſeducere ad veniale. Si q̄s inducit aliū ꝑ pctm̄ veniale ad peccādū venialr̄ peccat venialr̄: ſicut ꝑ verbū iocoſum aliū q̄s mouet ad ſile dicendū vel riſum vel letitiā ineptā ſiue irrationabilem. ſi aūt ꝑ tale qḋ de genere ſuo eſſet veniale: puta ꝑ verbū iocoſum: intenderet proximū a triſtitia releuare: aut alio ſimili bono fine: nō iam ſeduceret: ſed potius reduceret: aut in via dei fortificaret. Sicut feciſſe legiť b. Bern. faciēs ceſpitare fratrē quendā. vt di. Bonauē. in. ij. ſniaꝝ: ſed ⁊ aliqñ h̄ eſt actus eutrapelie. Si aūt ꝑ mortale quis vult aliū inducere ad veniale: ſicut faciūt q̄ ꝑ detractiōes aut alia ꝟba turpia q̄ ſunt pctā mortalia: conanť hoīes ad riſum inducere: talis vtiq̄ʒ fatuus eſt pctōr mortalis.

F ¶ Tertia nola eſt: nō ex intentiōe preſtare ſcandalū: tñ peccatū mortale publice facere. Sūt qui nō peccāt ideo vt alios ſeducāt: ſed ſolum q: volunt ſatiſfacere ſue voluntati: nō curātes qḋ alij inde ſcandaliſanť: ⁊ occaſionē capiūt inde cadendi in via moꝝ: quales ſunt oēs publice peccantes: ⁊ exēpla mala preſtantes. Ve mūdo a ſcādalis: neceſſe eſt vt ſcādala eueniant. Et q̄s ſtatus eſt liber ab hac nola? Plane nullus: ſpiritualiū ⁊ ſeculariū: ſubditoꝝ ⁊ p̄latoꝝ. Accipe ip̄rimis ſubditos. Nōne vnus alteri eſt occaſio peccādi? ⁊ nō aliter q̄ʒ vnus leproſus decē ſanos inficit ſe inuicē perimūt: vnus ab alio exemplum capit: hic talia facit ⁊ hec: ⁊ cur nō ego? Pomū vnū putridū decē inficit: ⁊ vnus aliū incendit ad nequitias. Accipe ⁊ intuere deinde economos: patreſfamilias: parentes diſſoluti ſunt: impij in deū: inpudici: ⁊ ſic deriuāt ad filios ⁊ filias ⁊ familiam. Sed inq̄s? verbis corripio. Eſto tūc bene quidē: ſed multo melius ſi facto corripueris. Nunq̄ʒ ad ſibilum vel aculeum in

F tantū diſcit iuuencus arare: quantū ſi boui cōiungereť ſimul trahenti. Sic docuit Jeſus faciendo: non ſolum dicendo. q̄ʒ efficax ſit exemplo

docere oſtẽdit Ariſto. in. x. Ethic̃. ⁊ cauſam reddit. Docet ⁊ illud factũ
abbatis: de q̄ in ſũma p̄dicantiũ in verbo Exemplũ. vñ ⁊ q̄dã ex ſequen
tibus ſumpſi: ex ꝓꝛia aũt inuẽtione q̄ nõ ſunt notata ſuis autoꝛibꝫ. Sz
perge ad politicos: ⁊ vide quemadmodũ hac nola ſint notati in vtroqꝫ
ſtatu: ſpũali ⁊ ſeculari. Nõne pꝛincipes ſunt cauſa vel occaſio ſeductio/
nis oꝛbis vniuerſi ꝑ ſua mala exẽpla? Ipſi vt oues pꝛeuie ſeq̄ntes ſedu
cunt: ipſi paxillus putridus ⁊ colũna cui incumbũt ſubditi: q̄ fracta oẽs
ei innitẽtes labunt̃. Et qualiter inquis agem⁹? Hoc: vt eis caten⁹ inni/
taris q̄tenus ipſi deo. Iubet ſibi hoc pacto inniti robuſta illa eccl̃ie co
lũna Paulus. Imitatoꝛes mei eſtote ſicut ⁊ ego chꝛiſti. Et Ieſus i euã
gelio hodie voluit etiã vt apl̃i ſibi inniterent̃ ſm humanitatẽ: quippe ꝙ
ait: Niſi ego abiero paracletus nõ veniet. Itaqꝫ ⁊ tu p̄latos imitare: in
quãtũ ipſi chꝛiſtũ. illic igit̃ fixa ſint coꝛda nr̃a. Et cui cõparabo p̄latos
⁊ ſubditos nr̃e miſere tẽpeſtatis? Ruſticis de quibꝫ narrat̃ ⁊ recitat̃ in
ſpeculo moꝛali parte. iij. li. iij. diſ. xvij. ar. ix. ibi ſcdo vitandũ. Homo
quidã volẽs arboꝛẽ inclinare multos ſocios aggregauit. q̄ aſcendẽs in
arboꝛẽ ſummitatẽ arboꝛis apꝓꝛehendẽs pepẽdit in ea deoꝛſuz trahẽdo
ſecũdus ꝟo manibꝫ apꝓꝛehẽdit pedes pꝛimi: terti⁹ ſcdi: ⁊ q̄rtus tertij: et
ſic de alijs. Cũ aũt pꝛimus pondere grauatus ſcreare vellet in manus:
auulſe ſunt ab arboꝛe. ⁊ ſic ip̃e ⁊ oẽs alij pariter ceciderũt. Arboꝛ ẽ crux
chꝛiſti: id eſt vita crucifixa: hoc eſt vita chꝛiſtiana bona ⁊ honeſta. Prin
cipalis ruſticus eſt p̄latus: q̄ debet vitã hãc in apice apꝓꝛehẽdere: debẽt
enĩ eſſe ꝑfecti: ⁊ (vff dẽ tolden der volkõmenheit) debẽt vitã hanc manu
oꝑis apꝓꝛehendere: ſicqꝫ in eo pẽdere debẽt ſubditi eũ ſeq̄ntes ⁊ ſibi in/
herẽtes. Sed q̄d? Arboꝛ hui⁹ vite aſpera eſt: ⁊ graue põdus ſubditoꝝ. G
deponit igit̃ ſtultus p̄latus manus oꝑis bonã vitã relinquẽs: q̄rens q̄
ſua ſunt ꝯſolatiões: expuẽs in manus. q̄ fit vt oĩs ꝓpl̃s ſubditus a vita
bona cadat. Ut de cancro dictũ eſt ſuperi⁹: q̄ retrocedẽs gradiebat̃ exẽ
plo ſenioꝛis cancri ip̃m rep̄hẽdẽtis. Vide Brütſch. xxv. N. ⁊. O. ⁊ erit
aptũ ꝓpoſito. Ve mũdo a p̄latis ⁊ rectoꝛibꝫ negligẽtib⁹ ⁊ mala exẽpla
p̄bentibus: multo ſatius eſſet (ſi Chꝛiſo. credit̃) nullos habere p̄latos q̄
tales duces seducẽtes. Quãto maioꝛes ſunt: tãto periculoſioꝛes. inſtar
vmbꝛaꝝ magnarũ arboꝛũ nucũ: q̄ oĩa reddũt ſterilia vt nihil fructificẽt
Sic nimirũ tales p̄lati nõ ſinũt ſubditos aliquid boni ꝑficere: ſed oĩa
inficiunt: inſtar camini nõ purgati. Sit cocus arte ſua peritus: habeat
cibos optimos: pꝛofecto nihil boni coquet: ſi caminus fuerit fuligino/
ſus ⁊ ſtillans in patellas ⁊ ollas. Sic de camino pꝛelatoꝝ fuliginant̃
oĩa q̄ ꝑ ſubditos bonos vel minoꝛes pꝛelatos ꝓ refoꝛmatione moꝛum
attentant̃. Vos aũt o fratres eos nolite imitari: nolite facere ſm coꝝ fa
ta: ſed verba que ex euãgelio recitant. Si ſm exẽpla viuere vultis: ſm
melioꝛa viuatis. Femina curioſa optimũ ſpeculũ intuet̃: ⁊ ſcriptoꝛ opti
mũ exẽplar eligit: ⁊ pictoꝛ imaginẽ pulchꝛioꝛẽ: ⁊ nos itidẽ faciam⁹. ſũt
exemplaria chꝛiſtus ⁊ apl̃i ⁊ multi ſanctoꝝ oĩs generis ſexus ⁊ ſtatus.

¶ Quarta nola eſt: ſine intẽtione ſeducẽdi ⁊ ſine actu malo ſpeciẽ mali ꝑtendere. Sũt qui nõ faciũt publica mala: ſed tñ ſpeciẽ mali nõ vitãt nõ curãtes de hoc an qs inde ſcandalizet. Dic ex Antho. parte. ij. ti. vij. ca. iiij. §. iiij. ibi. Scandalũ occaſionaliter. Dic qđ viſum fuerit cõgrue
H re ex eodẽ: adde. Plane alijs p̄bes ſcandalũ: nõ em̃ credũt te cõtinentẽ: cũ tenes ꝑſonã ſuſpectã. Si em̃ carnes porcinas nõ mãducas: vt q̇d pẽdet lardũ in celamine? Paulus iubet abſtinere in idolio a ſpecie mali. Sed ais: Sctũs Vitali⁹ nõ curauit abſtinere ſe ã ſpecie mali: ſicut patet in vitis pa. q᷑ publice intrauit ꝓſtibulũ: q̃uis bona intentione ⁊ caſte: vt videlicet cõuerteret eas a mala vita ad bonã. Nõ reꝑperi ſuꝑ hoc reſpondentẽ. Mihi aũt videť ſaluo iudicio meli⁹ ſentientiũ: ꝙ faciebat hoc ſpeciali inſtinctu ſpũſſcti. ⁊ ſciebat q᷑ bene faciebat. Nõ tñ in h̄ ſeq̄ndus: ſed admirandus. Talia em̃ priuilegia nõ ſunt trahenda in conſequentiã. ſicut in alijs factis ſanctoꝝ patrũ dicit᷑: cũ grauiſſima ⁊ arduiſſima exercitia habuerint. Si nõ placet hec reſpõſio: queras aliam.

¶ Quinta nola eſt: bona ſuꝑerogationis ſiue nõ neceſſaria ad ſalutẽ indiſcrete exercere. Sũt aliq̄ñ ſimplices: qui dũ vidẽt fieri oꝑa ſuꝑerogationis: q̄lia ſunt introitus religionis: ieiunia: elemoſyne: ⁊ ſilr̃a: inde ſcandalizant᷑ ex ignorantia vel paſſione. Et tũc abſtinendũ eſt talibꝫ ad tp̄s q̄uſqꝫ informant᷑ ſufficiẽter. Et q̇ h̄ nõ faceret: ſed vellet eos nõ curare: fatue ageret. Quia dicũt ſctĩ: ꝙ ſalua triplici veritate debet quis obmittere ꝓpter vitandũ ſcandalũ oĩa nõ neceſſaria ad ſalutẽ. Et dico nõ neceſſaria: q᷑ illa q̄ p̄cepta ſunt nõ oportet dimittere. Hoc eſt cõtra eos q̇ dicũt ſe mẽtiri oportere ꝓpter ſcandalũ vitandũ: aut peierare (Mañ muoſ etwan liegẽ vñ frydẽs willẽ) Nõ eſt eſt veꝝ h̄. Põt q̇dẽ aliq̄ñ veritas taceri: nunq̃ꝫ tñ debet cõmitti mẽdaciũ ꝑ pace faciẽdã. Qꝫ ſi poſt informationẽ adhuc vellet ſcandalizari: tũc cõtemnendũ eſſet ſcandalũ q᷑ iã nõ puſilloꝝ: ſed phariſeoꝝ eſſet. ſicut fecit dñs: Sinite eos ⁊c̃.

I ¶ Sexta nola eſt: correptiões ⁊ punitiones indiſcrete infligere. Tantundẽ valet punitio pctõꝝ: q̄ntũ valet ad cohibitionẽ pctõꝝ. Vbi ğ hic finis cõſequi nõ poſſet: ſed potius ꝯtrariũ: ⁊ inde ſcãdalizarent᷑ ⁊ ad peius ruerẽt: ceſſandũ eſt. Qui ğ nõ aduerteret illud ⁊ vellet punire: ꝑ hũc actũ p̄ſtaret occaſionẽ ruine. Silr̃ correctio fraterna tantundẽ valet q̄ntũ ex h̄ emẽdat᷑ frater. ſi em̃ ſcãdalizat᷑: ceſſandũ eſt: niſi redundaret h̄ in periculũ coĩtatis. Silr̃ doctrina ỽitatis intercipiẽda eſt cũ nocet: q̃uis falſitas nõ ſit p̄dicãda. Vide hec in Roſel. ⁊ ad placitũ deducito: vel in Angeli. Ego nõ habui tp̄s deducẽdi: nimis em̃ obruebar materia. Et forſitã ſuffeciſſet ſolũ ea dixiſſe q̄ in tribꝫ primis nolis tacta ſunt. Neſciebã tñ ſi poſthac offerret ſe in alijs nolis materia hec: igit᷑ eã hic poſui.

¶ Septima nola eſt: tꝑalia indiſcreta retinere: vel repetere cũ ſcãdalo Sũt duplicia tꝑalia. Quedã cõmiſſa: ⁊ illa nõ ſunt dimittẽda ꝓpter ſcãdalũ alioꝝ. Sicut b. Tho. Cantuarieñ. nõ dimiſit q̄n repeteret res eccleſie: q̃uis inde ſeq̄ret᷑ ſcandalũ regis Anglie. Veꝝ ſi tyrãnus aliq̇s te

neret aliq̄ bona eccl'ie ꝛc̄. Dic ex Antb: vbi s̄. §. vi. circa finē, ꝛ eſt nota/ R
bilis additio: quā alibi legiſſe me nō memini. Sūt alia bona tpalia q̄
nr̄a ſunt ꝛ quoꝝ nos dn̄i ſumus: illa debem⁹ dimittere ꝓpter ſcandalū
ortū ex ignorantia: aut infirmitate: vel aliter ſedandū ſcandalū. nō autē
ꝓpter ſcādalū ortū ex malitia. Et ꝓpter bonū cōe facere debem⁹: ꝛ ꝓpter
bonū rapientiū: ne maneant in pctīs: ꝛ ꝓpter bonū repetētiū vt ꝯſolent.
ſm Antiſ. quē vide lib. iij. ꝛ Antbo. vbi pri⁹. Poſſent poni alie adhuc
nole ꝓ totali materie euacuatiōe: ſcʒ de ſacramētalib⁹ ꝛ ſacramentis: vt
ponit Antbo. §. vij. Itē de biblia mea alteri p̄ſtanda: ſi eam peteret: ex
Antiſ. ꝛ Angelica. §. iij. verbo Scandalū. Itē ſimile ex Roſella.

Dñica.iiij.xx.Maij.Stultoꝝ infinitus eſt nũ.Euangeliũ.
QUadrageſimanona turba ſtultoꝝ eſt: voluptuoſoꝝ (Luſt nar
ren) Qui voluptates querũt in hoc ſeculo carnales ꝓhibitas.
Tot nolis hi cognoſcunt: quot ſunt ea in quibus voluptatem
querunt. Nos ad preſens contenti erimus duodecim nolis.
¶ Prima eſt: voluptatẽ q̄rere in actib⁹ venereis: in adulterio: foꝛnica
tione: aut alijs gñib⁹ luxurie. De ſtultitia hoꝛũ multa multotiẽs dicta
ſunt: qui ita ſtulti ſunt vt eis hoc nomẽ ꝑ alijs pctõꝛib⁹ appꝛopꝛiatũ ſit.
Thamar dixit fratri ſuo: Noli facere hanc ſtultitiã. Et cũ vir cõtrectare
vult feminã renuentẽ ait: Stulte q̄d facis? (Narr was machſt)
¶ Scda nola eſt: voluptatẽ q̄rere in tactu pudendoꝝ ſuoꝝ aut alioꝝ:
oſculis: amplexib⁹ ⁊c̃. Si quis neceſſario ſe aut aliũ in talib⁹ contingit
mẽbꝛis nõ ꝓpter voluptatẽ: pctm̄ nõ eſt. ſecus ſi ex libidine.
¶ Tertia nola eſt: ſe cõtingere in membꝛis nõ generationi deputatis
Sũt qui in ſuauitate tactus pectoꝛis ſui aut pulpaꝝ ⁊c̃. delectant: tur/
pe hoc eſt ⁊ puerile: nõ tñ moꝛtale. dũmodo infra hos limites ſtatur. ve
rum bene faciunt induti camiſia doꝛmientes.
2 ¶ Quarta nola eſt: delectationẽ querere in ſuauitate veſtiũ. Repꝛhen
dit diuces: qꝛ ſindone indutus erat ad cutẽ. Et Joãnes laudat de pilis
cameloꝝ. Nociuũ eſt adoleſcẽtib⁹ mollib⁹ indui: ſiẽ q̄ i domib⁹ regũ ſũt
¶ Quinta nola eſt: delectari in ſuauitate lectoꝝ. Ve qui laſciuitis in
lectis eburneis. Si neceſſitate: ſcꝫ ꝓpter ſeniũ: infirmitatẽ aut cõſuetu/
dinẽ vtit q̄s lecto ſuaui: pctm̄ nõ eſt. ſed ſi ꝓpter ſolã delectationẽ pctm̄ ẽ
¶ Sexta nola eſt: delectare in ſuauitate vnguentoꝝ. Vnguẽtis ſmig
matib⁹ vtebat Suſanna: ⁊ Maria vnxit pedes Jeſu. Hec ex deuotio
ne ⁊ amoꝛe: illa ex neceſſitate ꝓpter refrigerationẽ ſuã ſm moꝛẽ patrie:
ideo irrepꝛehenſibiliter. Ceterũ dũ hec neceſſitas tranſit in libidinẽ: fit
pctm̄. quemadmodũ ⁊ in alijs bonis in quib⁹ abuſus fieri ſolet.
¶ Septima nola eſt: delectari in ſuauitate balneoꝝ. De h̄ ſicut de vn
guento dicim⁹. Nã ⁊ ſctũs Joã. euãgeliſta legit balneatus. ⁊ b. Grego. ĩ
decretis legit rñdiſſe: qꝛ balneari ex libidine ſemꝑ pctm̄ eſt: etiã feriatis
dieb⁹. neceſſitate aũt licet: etiã feſtis. Reſpiciũt hec ſeptẽ ſenſuꝫ tactus.
¶ Octaua nola eſt: delectari in cibo. Ipſi ſunt qui nõ ꝓpter neceſſita/
tẽ ſuſtẽtationis ſui coꝛpis mãducãt: ſed ſola delectatiõe moti. Hi qñq̄
venialiter: qñq̄ moꝛtaliter peccant: vt ſepe dictum eſt.
¶ Nona nola eſt: delectari in potu. Ipſi ſunt bibuli ⁊ ebꝛioſi: vino in/
dulgẽtes iugiter. Hoc eoꝝ gaudiũ q̄ canũt: ad hauſtus eq̄les ſe mutuo
inuitantes. hec eſt ipſoꝝ felicitas. Hec duo reſpiciunt ſenſum guſtus.
D ¶ Decima nola eſt: delectari in viſu feminaꝝ: etiã pꝛatoꝝ: choꝛearũ:
theatroꝝ: haſtiludioꝝ: ⁊ ſimiliũ. ſolũ ad delectandũ: hoc nõ vlterius ad
aliũ bonũ finem referendo: ſed ibi ſiſtendo vt delectentur.
¶ Undecima nola eſt: delectari in auditu inſtrumẽtoꝝ muſicaliũ: in
laſciuo cãtu feminaꝝ aut ſuſpꝛi⁹: in locutiõe alioꝝ de alienis malis: ſiẽ
detractoꝝ. aut d̄ ꝓpꝛijs bõis: vt adulatoꝝ. eſt hec audit⁹ delectatio ſm̃a

¶ Duodecima nola eſt: delectari in odoꝛib⁹ ſuauib⁹. Si ꝓpter refrige
rationē coꝛdis q̄s vtit̄ ambꝛa aut ꝓpter depellēdos fetoꝛes aut aliū finē
licitū: pctm̄ nō eſt. Si aūt ex laſciuia ⁊ ſola voluptate pctm̄ eſt. nō em̄ te
mere dn̄s cōminat̄ ꝑ ꝓphetā: Erit ꝓ ſuaui odoꝛe fetoꝛ. et vna pena infer
nalis eſt fetoꝛ ſulphuris. Ecce nole. xij. ſiue modi voluptatē q̄rēdi q̄b⁹
dinoſci pn̄t fatui hui⁹ turbe ⁊ voluptuoſoꝝ: q̄ꝝ oim fatuitatē ſi ad ple-
nū exponere deberē: neceſſariū mihi foret tp̄s nō vni⁹ hoꝛe: ſed menſis.
Sed i gn̄e ex his poterit eoꝝ fatuitas eſtimari: q̄ voluptatib⁹ carnalib⁹
ī tp̄e gr̄e indulgēt. Qꝫ neq3 loc⁹ neq3 tp̄s cōgruit. Nōne ſtult⁹ merito 1
reputabit̄: q̄ ī exilio voluptates q̄rit? Et ecce nos ſum⁹ exules filij Eue
in hac lac lachꝛymaꝝ valle cōſtituti: eiecti de paradiſo. nō plane vt hic
aliū paradiſuꝫ nobis facerem⁹. Eſt hic tp̄s penitētie ⁊ luct⁹. Uniuer 2
ſuꝫ tp̄s penitētie (ait b. Bern.) vigilia q̄dā eſt ſolēnitatꝫ magne ⁊ eterni N
ſabbati qđ p̄ſtolamur. vigilia nō eſt tp̄s delitiaꝝ: ſed feſtū. Grādis de 3
mū ſtultitia: ꝓpter voluptatē breuē ꝑdere ꝑpetuā: ꝓpter delectationē tē-
poꝛalē incurrere penā eternā: ꝓpter carnalē negligere ſpiritalē: ꝓpter im-
purā ⁊ mixtā poſthabere purā. Si credit̄ Boetio: Dulcedo felicitatis
humane multis amaritudinib⁹ reſperſa eſt. Nō ſic ſpiritalis delectatio
ſiq̄dē nō habꝫ amaritudinē ↄuerſatio illi⁹. Quātas amaritudines ſecū
afferāt voluptates: nouerint hi q̄ eis indulgēt. Hoꝛrēda res ⁊ miſera 4
(neſcio ſi miſerāda) ꝙ hac carnali voluptate nedū ↄtēptibilioꝛes: ſꝫ etiā
q̄ maioꝛes ſunt īuoluti videant̄. O vir cur indulges his puerilib⁹ reb⁹?
q̄nta indignitas: q̄nta irriſio: ſi vir pendeat ad vbera femine vt ſugat?
Et ecce ſilia facis. Lac eſt carnalis voluptas: qđ ē cib⁹ pueroꝝ. Nō de
cet o vir in etate virili vel ſenili a mamillis lac ſugere: p̄cipue eos q̄ ſapi
entiā ꝓfitent̄. vt pulchꝛe deducit Guilhel. Pariſi. in trac. de tribulatio
nib⁹ ⁊ patiētia. Hoc lacte ſopoꝛat⁹ iacet clauo ꝑcuſſus Zizara a Jabel
ħ ⁊ Sardanapalus inebꝛiat⁹ fuerat: q̄ inter feīas veſte fœminea indut⁹
purpurā nebat: vt Juſtin. dic̄ li. i. ſui epitomatꝫ. O q̄ꝫ malū finē recepit
ipe: q̄liter ⁊ oēs q̄ ſeducunt̄ voluptate. Et q̄lē q̄ſoꝛtalē q̄lē ſapiēs deſcri
bit ꝓuer. vij. ⁊ figura i ſpec. rep̄ſentat. Mulier oꝛnatu meretriceo p̄pa-
rata ad decipiēdas aīas irretiuit eū multis ſmonib⁹: ſtati eā ſeq̄t̄ q̄ſi boſ
duct⁹ ad victimā ⁊ q̄ſi agn⁹ laſciuiēs ⁊ ignoꝛās: velut ſi auis feſtinet ad O
laqueū: ⁊ neſcit ꝙ de ꝑiculo aīe illi⁹ agit̄. Uis adhuc fatuitatē volup- 5
tuoſoꝝ audire? Redigūt ſe (q̄ tales ſunt) in grauē ⁊ dirā ſeruitutē: cū li-
beri eſſe poſſent. Jn ſeruitutē inq̄3: q̄ꝓpe ꝙ q̄nq3 iugis aſperis p̄mit̄: ⁊ in
iugatus eſt: q̄nq3 ſcꝫ ſenſuū quib⁹ trahit̄. Nā obedire cogit̄ eis ad nutū:
ꝓpter malā ↄſuetudinē: ⁊ tn̄ nunq̄3 ſatis fit eis q̄ntūcūq3 obſequat̄. O cu
lus em̄ nunq̄3 ſatiat̄ viſu neq3 aurꝫ auditu. Eccs. i. ⁊ Hiero. Uoluptas
habita famā nō ſatietatē parit. Noli adhuc o miſer fatue ſeduci volu- 6
ptate: inſpice ſiles tui fatuos ⁊ q̄d eis voluptate euenerit. Eua volupta
te tracta ſibi ⁊ nob mortē intulit. Et Salomō q2 nō ꝓhibuit coꝛ ſuū q̄n
oī voluptate frueret̄: iō īfatuat⁹ eſt. iij. Re. iij. Aſpice dignitatē tuā: co 7
gita q2 hō es: q2 xp̄ian⁹. nō ḡ carnalib⁹ voluptatib⁹ vt beſtia ſꝫ rōnabilib⁹

vt bõ intende. Si chriſtianus es: chriſtũ imitare. nõ te ſeducet: decipi nõ potuit: q2 ſapiẽtia eterna. nõ decipiet: q2 bonus eſt. Hic elegit quod carni moleſtius eſt. id q̃ melius: id vtilius: id magis eligendũ. Et q̃ſq̃s aliud docet vel ſuadet: ab eo tanq̃ a ſeductore cauendũ eſt: ait Bern. Audi igit̃ beatũ Paulũ ad id hortantẽ. Nõ eſtis filij tenebraꝝ: ſed filij diei ⁊c̃. vt lucis igit̃ filij ambulate: nõ in cõmeſſationibꝰ ⁊ ebrietatibus: nõ impudicitijs ⁊ cubilibꝰ. Ecce quõ a voluptatibꝰ dehortat̃. Carnis
P curã ne feceritis ĩ deſiderijs. Cũ igit̃ Paulus ſic hortat̃ ⁊ chriſtus dñs tantaqꝫ mala fatuis voluptatũ amatoribꝰ merito hanc fatuitatẽ excutere debemus: ⁊ voluptates huius mundi ſemꝑ ſpernere: quatenus euadamus penas ⁊ gaudia cõſequamur eterna. Ad q̃ ꝑducat nos pater.

Feria quinta feſtum aſcenſionis dñi. xxiiij.Maij.
Stultoꝝ infinitus eſt numerus. Eccs.i. Euange. geſtoꝝ.

Quinquageſima turba ſtultoꝝ eſt: Secreta ꝓpria reuelantium.
Ipſi ſunt qui indiſcrete ⁊ imprudēter ſua ſecreta alijs patefa-
ciunt. Et dinoſcunt̄ nolis ſeptē: ſm ſeptē modos quibus cōtin
git indiſcrete ſecreta ꝓpria pandere. Prima eſt ſecreta pandere nō potē
tib9 tacere: ſcd̄a tētatiōes inexptis reuelare: tertia aduerſitates detegere
q̄rta de gratijs ſe iactare: q̄nta pctā ꝯfeſſori illegitimo ꝯfiteri: ſexta ſub
ſigillo ſecreti vel ꝯfeſſiōis ſecreta cōmittere: ſeptia indifferētia paſſim ꝑ
ſilentij fractionē depromere. Primā ſolā in p̄ſentiaꝝ exponā: reliq̄s aūt
fer ſabbato hora tertia poſt prādiū ad penitētes (ſi de9 voluerit) deducā
¶ Prima igit̄ nola eſt: ſecreta pandere nō potētib9 tacere. q̄les pcipue
dicunt̄ eſſe femine: ⁊ ſil̄es ei q̄ dixit apud Comicū: Plenus rimaꝝ ſum
totū effluet. Erat de numero hoꝝ fatuoꝝ Samſon: vñ ⁊ grauē vite ſue
iacturā paſſus fuit. Legim9 eñ Iudicū.xvi. ꝙ cū eſſet robuſtiſſim9 ita
vt leonē dilaceraſſet: ⁊ hoſtes ſui philiſtijm eū vincere nō poſſent: acceſ-
ſerūt ad Dalilā mulierē quā diligebat Samſon. ⁊ loquuti ſunt ei q̄ten9
eū traderet. qd̄ ⁊ fecit. Nā excogitabat vias quib9 eū induxit vt ſibi reue
laret: in q̄ ſua fortitudo cōſiſteret dicēs: Dic mihi obſecro in quo ſit tua
maxima fortitudo: ⁊ q̄d ſit quo ligat9 erūpere nequeas. Dic hiſtoriā vſq̄
ad finē capituli. Ecce quāta miſeria ſequuta eſt incautā ſecreti reuelati A
onē. Si reſpōdiſſet ei queadmodū dñs diſcipulis inquirentib9 ſecreta
Nō eſt veſtrū noſſe tp̄a vel momēta ⁊c. nō perijſſet. Ecce quō Samſon
ille: q2 ſecreta ſua reuelauit femine: i maximas ꝑuenit miſerias. Et pla
ne multi ei inueniunt̄ hodie ſil̄es: q̄ vxorib9 ſuis ea patefaciūt imprudē
ter q̄ apud ſe retinere deberēt. Sed vt nedū vxoratis: ſed ⁊ oib9 ꝓſit reci
tatio hui9 hiſtorie ꝓ doctrina morali. attendite q̄s ſit hic Samſon ſm
tropologiā. Ipe eſt chriſtianus: ſpūs nazareus: q2 in noie Ieſu naza
reni deo dicatus a baptiſmate. fortis ꝑ gratiā ⁊ virtutes: fortis ꝑ libe
rū arbitriū qd̄ cogi nō pōt: fortis in capillis in donis gratuitatis ⁊ na-
turalib9. Dalila eſt caro vel ſenſualitas: interp̄tat̄ eñ ſitula: ⁊ ꝑ ſenſua-
litatē ſicut ꝑ ſitulā aqua voluptatū haurit̄. Apud grecos ſitula dicit̄ ca
dus ſm aliq̄s. ⁊ ſitula a ſitiēdo dicta: ꝙ ſitiētibus cōueniat. ſenſualitas
aūt ſemꝑ ſitit ⁊ hiat ad voluptatū aq̄s. inde ⁊ ꝑ zelphā eſt ſignificata: q̄
interp̄tat̄ os hiās. Philiſtei: diaboli inimici hoīs vocati ad gloriā. cui
id̄ inuidēt: quē q2 decipere nō p̄nt: nec excecare niſi ꝑ carnē ⁊ ſenſualitatē
ideo ad mulierē occurrūt vt hoī blandiat̄. Caro igit̄ q̄rens decipe ſpm̄
cōſilio demonioꝝ: primo ligat eū neruiceis funib9: h̄ eſt ſpm̄ trahit ad
carnis delitias. Itē ligat ſcd̄o nouis funib9 ꝑ mūdanas excelletias: q̄
ſignificant̄ in canapo ⁊ filo torto: ſupbi eñ eleuant̄ vt canapus. Tertio
litio innectit ⁊ clauo crines cogitationū in terrena: dū facit ſpm̄ ad illa
tp̄alia affectione placabiliter inclinari. Sed q̄d: oia hec rūpit ſpūs: q2

R adhuc virtutes ꝛ gratiā habet: nōdū abraſi ſeptē crines ſiue ſeptē capilli
iō fortitudine ſua nōdū eſt priuat⁹: qꝛ nōdū eſt pcti tāta cōplacētia ꝙ in
illis induceret vl̃ ad opus inducat͛ dicit: Funes pctōꝝ cōpleri ſunt me: le
g: tuā nō ſuȝ oblitus. ꝑ ꝯſenſum ſcȝ in delectatiōes illas ꝛ cogitatiōes.
Ceterꝝ nō q̇eſcit ſenſualitas: ſȝ iugiter īfeſtat ſpm̄. caro em̄ aduerſat͛ ſpūi
ꝛ ſpūs carni. Itaqȝ tandē aliqñ vincit͛ ſpūs: ꝛ inclinat ſe p̄ cōſenſuȝ ſup
genua Dalile ſenſualitatis ꝯſentiēs in delectationē vel opus. O bdor-
mitat ſic miſer Samſon ſup hec Dalile genua: ſalutē ſuā. ſ. negligēdo
ꝛ ſenſualitati ꝯſentiēdo caputqȝ inclinādo. Unū genu Dalile ē delecta-
tio in cogitatiōe actus carnalis: aliud genu eſt act⁹ carnal̃. Miſer Sā
ſon aliqñ recūbit ſup vtrūqȝ genu: cōſentiēdo in delectationē ꝛ actū. ali
qñ ſolū ſup genu primū: ſȝ ſiniſtrū Dalile: qñ ſcȝ ꝛ ſi nō ꝯſentiat in actū
pficiēdū: ꝯſentit tn̄ ī delectationē. ꝛ ſic ſil̃r perit ſm multos doc. cōiter
loq̄ntes b. Tho. ꝛc̃. Hec duo genua ſūt ad q̄ deflectūt ſe miſeri pctōres
h̄ die feſto: q̄ (vt vulgo dici ſolet) exeūt ad agias Ruptl (ruprecbts ow)
ꝛ ſchitckheim) aut alia loca virētia: ꝛ illic manducāt de pnis porcinis
(ſchweinen hāmen) h̄ die feſto aſcēſionis: nō putātes qꝛ rite celebrauiſ-
ſent feſtū aſcēſionis ꝑtermiſſa hac crapula ꝛ libidinoſa voluptate. Re-
cūbētes etiā ad literā ſup crura feminaꝝ in graminib⁹ ꝛ capita ſinib⁹ in-
S ſerētes. Et pculdubio nō aliter ꝙ Samſoni eis eueniet. Scitis qꝛ ſine
aceto nō comedunt͛ tales pedes ꝛ crura porcoꝝ: ꝛ hec voluptas ꝛ incli-
natio nō ſine aceto penarū ꝛ amaritudinū tranſit: q̄ pctm̄ illud ſequunt͛.
Audi q̃d accidit Samſoni: poſtꝙ obdormierat radebat͛: vinciebat͛: in
carcerabat͛: ꝛ molere cogebat͛. Plane mox poſt ꝯſenſum in pcm̄ a diabo-
lo tōſore hō radit͛: qꝛ gr̃a ſpoliat͛ debiliſqȝ efficit͛ nō potēs reſiſtere. Ca-
pit͛ ꝛ ligat͛ culpe vinculo: ꝛ ī vtroqȝ oculo excecat͛: dextro ſcȝ nō ꝯſiderā-
do q̄ntū amiſit: ſiniſtro q̄ntū cōmiſit. Carceri mācipat͛ male cōſuetudi-
nis: ꝛ ſeruituti diaboli ſubiugat͛. q̄ eū molere facit dū iſtar rote de pec
cato in pctm̄ voluit͛: ꝛ malū remiſſum freq̄nter iterat͛. Hec ex Brūtſch.
xxviij. H. Aliq̄ addidi vt vides: q̄dā imutaui. Si placet vide moralita
tē Lyre ī lr̃ali expoſitiōe ꝛ ſil̃r in morali expoſitione: ꝛ Robertū: vn̄ q̄ ſe-
quunt͛ elicui. Uidiſti ne ꝙ acerbū ſit acetū: cū q̄ perne porcine ille come-
dunt͛. Sēſit hui⁹ aceti (puto) amaritudinē q̄ dixit iuueni mulierē morte
amariorē. vtiqȝ qꝛ mors aiaȝ a corpe: mulier aiaȝ a deo ſeparat. Si qñ
ḡ ſentis te inclinari ad genua Dalile ꝛ dormitare: clama Illumina ocu
los meos o dn̄e: ne vnq̄ȝ obdormiā in morte. neq̄ñ dicat inimicus me⁹
diabolus philiſteus: ꝑualui aduerſus eū. Sūt tn̄ q̄s ſic deceptos cum
Samſone dn̄s miſericorditer tādē reſpicit ꝑ ſuā gratiā: vt eis priſtinā
reſtituat fortitudinē gr̃aꝝ ꝛ virtutū. imo vt fortiores reſurgant ꝛ ꝓ gl̃ia
dei zelāt: ſic Samſon. vt Lyra dicit. Et irruat ī eos ſpūs: vt moti zelo
fctō ꝯ vitia ꝛ inimicos philiſteos demones feructi⁹ pugnēt etiā vſqȝ ad
internitionē vitioꝝ oim. ſicqȝ pſeuerēt vſqȝ ad mortē: ī mortificatiōeqȝ vi-
tioꝝ moriant͛ felici morte ī dn̄o deo ſp bn̄dicto. Ad quā mortē felicē ꝛc̃.

Sabbato .xxvi.Maij.Altera Vrbani.
Ad penitentes in profeſto dedicationis: hora tertia.
Stultoꝝ infinitus eſt numerus.Eccĺs.i.

Turma q̄nq̄geſima ſtultoꝝ appellata eſt feſto p̄cedēti: reuelantiū ſecreta. ⁊ ꝙ illi dinoſcanẜ p ſeptē nolas. ¶ Prima eſt reuelare ſecreta vis q̄ nihil celare nouerūt: ſicut feminis. De q̄ꝝ numero fuit ſamſon deo ꝯſecrat⁹ nazareus: vñ ſibi graues aduerſitates euenerūt: q̄ꝛ raſus: excecat⁹ ⁊c̄. Qd vtiq̄ religioſo ſilr accidit: q̄ marie deo dicat⁹ eſt. vt Lyra in ſua moralitate deducit: quē vide. Sȝ trāſeo q̄ꝛ diffuſi⁹ deductū eſt nudiuſterti⁹ gñaliter de oī chriſtiano. Sȝ placuit iteꝝ h̄ recēſere ꝑter cōtinuationē ſeq̄ntiū nolaꝝ: q̄s me hic deducere ⁊ q̄rere ſpopōdi. T

¶ Scd̄a igiẜ nola eſt: tentationes inſolitas inexptis reuelare. Sunt q̄ inſolitis ⁊ grauibꝫ tētationibꝫ vexanẜ: puta cogitationibꝫ blaſphemie cōtra puritatē btiſſime virginis: cōtra ſacram ētū euchariſtie. deſperationibus: cōtra fidē: heſitando in fide catholica: cōtra ſpem deſpe. ādo de dei miſcd̄ia: cōtra charitatē in ſpiritu blaſphemie cōtra deū ⁊ ſctōs: cōtra charitatē ſui ſibimet inijciendo manus ⁊ ſe perimere: cōtra charitatē proximi ſuperioris ſcȝ ⁊ prudētioris: in ꝑplexitate q̄ruloſe cōſcientie medicinale cōſiliū nō admittēs. Ex fratre Dauid. Et taliū abſq̄ numero grauiſſime vtiq̄ tentatiōes etiā bonis ⁊ iuſtis accidētes. Illas q̄dā ex eis reuelāt inexpertis q̄s cōſulūt. quo fit vt grauia dāna inde ſentiāt Quippe tales q̄ꝛ inexperti ſunt: faciūt eis ꝯſcientiā ſup mortali vbi nullū eſt: ſed aliq̄n magnū meritū. ⁊ ſic inducūt eos in deſperationē ⁊ impediūt ne ꝑgrediaẜ in via mandatoꝝ dei. Talis fatuus fuit is de q̄ legimus in collationibꝫ patrū coll̄. ij. ca. xiij. Nō ḡ tales cōſulendi ſunt: ſȝ prudētes ſancti ⁊ expti. ⁊ tūc ꝯſequunẜ cōſilia ſana. Tales expti ſuadēt ⁊ docēt eos primo: ꝙ nō debēt timere tales tentatiōes: q̄ꝛ magis ad meritū ꝓficiēt patiēti q̄ȝ ad detrimentū. Scd̄o cōſulūt eis ꝙ patiēter tolerare debēt: ſicut ſi ſathanas aliquē viſibiliter vel ſenſibiliter tribularet. Tertio cōſulūt eis: ꝙ eas curare nō debēt: nec ratiocinādo eis reſiſtere q̄ꝛ ex hoc magis q̄ſi cōfricati inflāmarenẜ. ſed ꝙ alia tractanda ſe bomo cōuertat: quibꝫ abſtractus a ſe obliuiſcaẜ paſſiōis ſue: ſicut corpali paſſione laborās ſi habet q̄ occupat⁹ obliuiſcaẜ ſui: leni⁹ interim torqueẜ. Quarto vt orationibꝫ ſuis ⁊ alioꝝ bonoꝝ hoim remediū diuine miſericordie imploret. Talis expertus erat (qui talia cōſilia dabat) ille pater eremita: qui reuocabat iuuenē quē prius dictus pater in deſperationē duxerat. De q̄ vide vbi ſ. in coll. patrū. Tu ḡ fac ſic: ⁊ accepto cōſilio quieſcas ⁊ acquieſcas: ⁊ fac etiā cōtra tuā opinionē: quā ad ſententiā talis conſilij deponas. hoc tibi meritoriū: ſicut dicit Gerſon. Qd niſi feceris: peccas ꝑ ſuperbiā: q̄ tuā opinionē ſingulis p̄fers ⁊ nemini vis credere: ſed ⁊ nunq̄ꝫ habebis pacē: ſemꝑ triſtis: omnibꝫ in cōgregatiōe onerofus. Igiẜ tecū dn̄s nō habitabit: q̄ꝛ factus eſt in pace locus eius. V 2 3

¶ Tertia nola ē: tribulatiōes ⁊ aduerſitates cū q̄relis freq̄nter patefa X

cere: aut ad ɔſolatiōes alias carnales recurrere: q̄tenꝰ extrudāt tribula
tiones ꝛ eas alleuiēt. Hoc dico notāter: qꝛ ſiqͣs patefacit ſuas tribulati
ones ꝓpter ɔſiliū habēdū: quō videlicet ſe in eis habere debeat: h̄ nō eſt
vituperabile: ſed ea intentione: q̄tenus ſe a tribulatiōe excutiat: ſiue exo
neret ꝛ minuat: h̄ videt̄ impfectionis ꝛ ex amore ſuīīpſius ꝓcedere ꝛ ex-
quirere q̄ ſua ſunt. Nō ſic nō ſic dn̄s ieſus paſſus eſt: ſed pure ꝛ ſine cō
ſolatiōe aliquā. vnde ait. Deus deꝰ meus vt qd dereliquiſti me: ſcꝫ a cō
ſolatiōe. Nā etſi eſſet cōprehēſor ſm portionē ſuperiorē rationis: nō tn̄
ꝑmiſit redundare h̄ gaudiū in inferiores vires: ſed ſumpſit ſine ɔſolati
one: vt doc. dicūt: ſicqꝫ ſua tribulatio erat pura. Hūc imitare frater ſta
quietus: permitte ingraſſari tribulationē: neqꝫ mox declines ad queren
dū ɔſolationē talē in rebꝫ exterioribꝫ mūdanis: ꝑ reuelationē: vel aliam
ɔſolationē carnalē: crede mihi fruſtra putas te ſic tribulationē a te abi
gendā: abibit quidē ſꝫ nō diu manet quin redeat. Canis oſſe pingui ab
actus mox redit: ꝛ mēdicus fruſto panis aut denario ſibi p̄ſtito: craſti
na vtiqꝫ redibit ad eandē domū: de negatione potius diſſueſcit venire.
Et tu oſſe pīgui carnalis ɔſolatiōis tediū nō extrudes: qꝛ mox redibit
y ꝛ acriꝰ. Eſt breuis hec ɔſolatio: mox euaneſcit: ꝛ ad aliā cogerꝭ declina
re ꝛ q̄rere. q̄ habita iterū ad aliā que ſilr̄ euanet: ḡ iteꝝ ad aliā: ſicqꝫ vno
die: imo tp̄e vite tue: ad nihil aliud vacas q̄ꝫ currere poſt ɔſolatiūculas
tuas. Sicut fatuellus puer poſt papiliōes ꝟmiculos volātes: pictos: ī
crebra gaudij ꝛ triſticie viciſſitudine: q iā hūc apprehēdit ꝛ gaudet: q dū
auolat triſtat̄: ꝛ aliū inſequit̄: ſicqꝫ tota die fatigat̄: ad veſperā vſqꝫ: in
q̄ tn̄ nihil tenet: ſed vacuū ſe reperit: q ſi etiā aliqd de ꝟmiculo haberet
quis picto in alis: tn̄ ſtercus eſt ꝛ ꝟmis. Papilio pictus ɔſolatiuncl'a
eſt carnalis placita: puer homo eſt q querit releuare triſtitias ſuas ꝑ ta
les ɔſolatiuncl'as. hic tota die ad litterā aliqn̄ vſqꝫ ad veſperā querit ex
tra ſe ɔſolationes: iā (ſi in ſeculo eſt) currēs ad hāc vicinā: deinde ad ali
am: nūc ad materterā: iā ad ortū: nūc ad ludū: ad ſocietatē: ad balneas:
ad cōuiuia: ad veſtes pulchras: ad annulos: choreas: fora: theatra. ꝛc.
venat̄ papiliones: ꝛ tandē ad veſperā redit: ꝛ nihil eoꝝ q venatus eſt re
tinet: vtinā non vſqꝫ ad veſperā vite ad mortē ſcꝫ. Si in monaſterio (o
dn̄e deꝰ meus) q̄ris ſilr̄ ɔſolatiunculas tota die in liguriendo ꝛ garru
lando: ſicqꝫ fit tandē cōſuetudo: deinde neceſſitas: deinde ꝑ lege habet
vt in Socco ſer. viij. L. M. Noli q̄rere extra te ɔſolatiōes: taqͣ̄s refri
geratoꝝ fontibꝫ extraneis: qn̄ potius in te ſcaturiat fons ɔſolatiōis ip
ſe eſt gaudiū cōſcientie: qd ſcatet ex arena aurea virtutū ꝛ bonoꝝ actuū
Secura ɔſcientia quaſi iuge cōuiuiū. ꝛc. O dn̄e da nobis hāc aquā vt
nō ſitiā: ꝛ iteꝝ aquā haurire cogar ɔſolationū extraneaꝝ: nō extinguētiū
z ſitim: quō hunc fontē fodiā? O btūs homo q hūc fontē habet in domo.
Felix monaſteriū qd hūc hab; fontē: vnde oēs ſorores bibūt. fontē hūc
fodere oportet in ꝓprio corde: eijce oēm terrā de corde tuo: raſtro ferreo
mortificatiōis tue quicqd terrenū eijce. oīe ipꝛimis qd ſupiectū eſt fū
do tue ɔditiōis ꝑmeue (Den geſchüttetē grund: das geſchüttete ertrich

eijce deinde etiã in cognatã terrã porrige raſtrũ. Sic ei ſolēt fontiũ foſ-
ſores facere: nã prio ſuperiorē terrã effodiũt: q̃ eſt quaſi ſuꝑflua ex teſtis
ꝛ fragmētis tegularꝫ: laterꝫ: ollarꝫ. illo eiecto: cũ venerint ad ꝓfundiora:
etiã de terra ſubſtãtiali aliquantulũ eijciũt: tãdiu q̃uſq3 ꝑuenerint ad la-
pidioſa (kiſ) tũc erũpit aqua lucida. ꝛc̄. Ediſſere nobis parabolã hãc:
hec eſt ꝑabola. Vis ꝯſolationē verã ꝑpetuã habere: tanq̃3 aquã refrige-
ratiuã in domo cordis tui: oēs mot⁹ malos ꝛ terrenos extrude: effode
ꝑ reſiſtentiã indeſinentē: ſed ꝛ vitia acq̃ſita per malã ꝯſuetudinē: hec oia
ſunt q̃ſi aduentitia ꝛ ꝓpria volũtate adiecta: hec foſſio ꝛ eiectio nõ ſine
grãdi labore perficit: h̄ ſentiũ incipiētes: q̄ facto: oportet etiã porrigere
raſtrũ mortificatiõis in naturalia ipſa: ſ3 diſcrete valde vt ſuppꝛimat̄
nõ vt ſuffocet̄. Jebuſeus nolis velis ī te habitabit: ſubiugari põt: extru
di nõ põt. ꝛc̄. Hoc ē ſe mortificare. Sic docuit b. Paulus: ſic Chriſt⁹. A
Audi Paulũ Coll. iij. Mortificate mēbra vr̄a q̄ ſunt ſup terrã: forni-
cationē: imundiciã: libidinē: ꝯcupiſcentiã malã ꝛ auariciã: irã: indigna
tionē: malitiã: blaſphemiã: turpē ſermonē de ore vr̄o. Nolite mentiri in
uicē. ꝛc̄. Nota ſup terrã. Ecce fragmēta q̄ iacent ſup terrã. Fragmēta. xi.
hec ꝛ ſi̇̄lia primũ oportet eijcere: h̄ fit: reſiſtendo talibꝫ vicijs ſiue vitioꝝ
paſſionibꝫ: declara ſm ordinē ex. gloſa: h̄ eſt qd̄ xp̄us: Niſi granũ fru-
mēti mortuũ fuerit. ꝛc̄. Hoc facto vltra fodendũ eſt ꝑ bonos actus vir
tutũ: bonas puta meditatiões: ꝛ ꝯtinuũ ꝛ iuge exercitiũ: quibꝫ ad inte-
riora tua poterꝫ ꝑuenire: ꝛ terrã cordis tui ꝑfodere. ibi tandē erũpet cla
riſſimus fons ꝯſolationũ. Dñe de⁹ meus: da nobis fortitudinē ꝛ aim
hec attentãdi: ꝛ nos vincēdi. Facile dictu: difficile (q2 pigri ſum⁹ ꝛ ſtul
ti) factu. Hoc fonte habito: ſolicitudo paradiſus eſt. illo nõ habito aut
nõ intento: carcer ꝛ infernus eſt. Sic fodere iubet aquã hãc ſapientie ſa
lutarꝫ is q̄ dixit. Si q̃ſi theſaurũ effoderꝫ eã. ꝛc̄. plane melior eſt acquiſi
¶ Quarta nola eſt. Grati (tio eius auri ꝛ argēti primi ꝛ puriſſimi.
as ſinglares iactãter patefacere. Sũt quedã ſentimēta: cõſolatiões: vi
ſiones: paces i credēdo ꝛc̄. q̄ dñs donat. Et ſunt gr̄e gratis date: ꝛ eas
aliq̃n largit̄ aliquibꝫ: q̄ fatue eas ꝛ indiſcrete alijs manifeſtãt. Dico no
tãter indiſcrete: q2 aliq̃n talia poſſunt reuelari alijs prudēter ꝛ diſcrete
puta q̃tenus ꝯſiliũ ſuꝑ his habeãt: quēadmodũ ſe in talibꝫ debeãt tene-
re: qualē fidē adhibere: deinde vt aliũ cui reuelãt: ad ꝯtemtũ mũdi ꝛ de
ſideriũ bonoꝝ celeſtiũ alliciãt: aut tandē vt Ezechias ī gratiaꝝ actionē
dicãt: Scis quõ ambulauerim corã te in veritate ꝛc̄. His intentionibꝫ B
ceterꝫ circũſtantijs debitis obſeruatis nõ eſt illicitũ: ſec⁹ ſi factũ fuerit
ex loq̃citate: ex inanis gl̄ie appetitu aut alteri⁹ vanitatis ꝛc̄. Plane ſtul
tũ eſt h̄ facere: ꝛ ſic ſe iactare vel apud ſe gloriari de talibꝫ donis: cũ nõ
ſint ſigna infallibilia gr̄e gratũ facientis: imo aliq̃n mox dãnandis da
ri ꝑn̄t: ſic̄ de poll. Gerſon dicit. O pari ſm legē dei ſollicite. Hoc eſt ve
rius ſignũ. Quantũ in his ꝑfecerꝫ: tantũdē te putato in ſpũ ꝓfeciſſe: et ꝓ
fectũ hũc noli metiri ex ſentimentis ꝛ trãquillitate: vt Gerſon dicit ſuꝑ
Magr̄. Pſal. Mãdaſti iuſtitiã teſtimonia tua: ꝛ veritatē tuã nimis.

Juſtitia ⁊ veritas hec ſunt vera teſtimonia gratie dei: vt deducit frater
Dauid in li. de ꝓfectu: quē vide. iiij. profectu. Noli ḡ te inde iactare: et
ↄfidere in ſentimētis ↄſolationū. caue potius: ne ipeo etiā hac ↄſolatiōe
priueris ꝓpter tuā vanitatē. Solitū eſt vt ouū qḋ peperit galline garan
ti auferat̃: ꝙ ſi tacuiſſet minīe fuiſſet ablatū. Noli ḡ infatuari: ne nola
hac inſigniarꝫ. Poſſet hic vel ante p̄cedentē poni vna nola cōmunes iu-
ſticias patefacere: ↄ̄ illud dñi. Attēdite ne iuſticiā veſtrā faciatis coram
hoīb꙳. ⁊c̄. Et dici queādmodū p̄latis ⁊ ꝑfectis liceret: nō aūt iꝑfectis: ⁊
¶ Quīta nola ē. Paſſim reuelare (fatuitates vanitatꝫ gl'ic recenſeri.
ſecreta cordis indifferētia ꝑ ſcꝫ loq̄citatē ⁊ ſilentij iūgē fractionē. Eſt ni
L mirū ſtultitie magne ſignū loq̄citas ⁊ multiloquiū. Siq̄dē ſignū ſapiē
tie eſt pauca loq̄ ⁊ ſilere. Igit̃ e regiōe ſignū ſtultitie eſt. Pytagore diſci
puli iuſſi ſunt tenere ſilentiū: ⁊ an̄ quinquēniū nihil iterrogare: q̄tenus
interim diſcerēt in ſilētio: queādmodū ſapiēter poſtea dicere poſſent. et
Job. Utinā taceretis ⁊ ſapiētes videremī. Aque ꝓfunde ſub ſilētio ſūt
aut fluūt. tenues aūt cū ſtridore ⁊ ſonitu ꝑ lapides dilabunt̃. Et ſapiē-
tes ꝓfundi cordis raro audiunt̃ ſilēt: fatui aūt inſtar torrētis aut fluuij
tenuis iugiter ſonāt. Aqua ꝓfunda (ait Salomō) v̊ba ex ore ſapientis
viri. Prouer. xviij. ⁊ Iſa. viij. Aque ſiloe currūt cū ſilentio. Mercato
res pauꝑes merces ſuas in vāno circūferētes: magnos faciūt clamores
nō ſic diuites. Uide ī Holkot: ⁊ catul⁹ degener magis latrat: ⁊ veſica
plena piſis facit minorē ſonitū: ꝙ̄ q̄ tria in ſe habet dūtaxat. Eſt ita ꝙ ſi
lentiū ſignū ſapiētie. Adde ꝙ ſcḋo eſt cuſtos ↄſciētie q̄re fatuū eſt ipm̄
amouere. Clauis q̄ claudit̃ ciſta ↄſciētie hñs theſaurū virtutū: q̄ ſi apta
fuerit ꝑdit̃. ex Holkot. Theſaur⁹ deſiderabil' requeſcit in ore ſapientis:
ait ſapiēs. Fac igit̃ vt ſis parcus in v̊bis: ſicut auar⁹ in nūmis. Dic ex
fratre Dauid ꝓfectu. v. Eſt mur⁹ ciuitatis aīe ſilentiū: poſt quē tuta ē
ↄſcientia: alias in periclo. Prouer. xxv. Sicut vrbs patēs ⁊ abſq̧ mu
D roꝝ ambitu: ſic vir q̄ nō pōt in loquēdo cohibere ſpm̄ ſuū. Grego. Que
murū ſilentij nō hꝫ patet inimici iaculis ciuitas mētis. Iſa. xxx. In ſi-
lentio ⁊ ſpe erit fortitudo vr̃a. Eſt ſilentiū opculū cordis q̄ manēte mū
dū manet: ⁊ q̄ int⁹ ſunt bona nō euanēt. Alias ecōtra. Dicit̃ numeri. xix
Uas qḋ nō habuerit operculū vel ligaturā deſuꝑ imundū erit. Uas il
lud cor vl' os eſt humanū: qḋ ſi nō habuerit opculū aut ligaturā erit im
mundū: q꜡ v̊mes incidūt ⁊ defedant: ⁊ ſi q̄d boni ineſt euanet. Et q̄ ver
mes incidūt ⁊ q̄ bona euanent? Audi v̊mes ſeptē: ſeptē genera illicitoꝝ
verboꝝ iactātie: mēdacia: turpiloquia: maledicta: ſcurrilia: detractiōes
ocioſa. Declara hec ſingl'a: ⁊ ſunt ſm̄ ordinē Saligia vt patet ↄſiderā
ti: q꜡ iactātie v̊ba ex ſuꝑbia ꝓcedūt: mēdacia frequēter ex auaricia: in ne
gociatorib꙳ ⁊c̄. Declara quō fatui ſumus iactātes nos. Habes v̊mes q̄
imundant vas ſine opculo. Uis enumerē tibi q̄d p̄cioſi liq̄ris vel aro
matici euaneſcit: ⁊ q̄d v̊tutis euaporet? Plane ſi q̄d deuotiōis intus ha
bet vel occulte v̊tutis: euaporat citius ⁊ infrigidat̃ ⁊ euaneſcit. experiri
poſſum⁹: ꝙ qñ poſt cōpunctiōis gratiā ad v̊ba ocioſa defluimus: mor
⁊ ſapor minuit̃ ⁊ feruor extinguit̃: ⁊ intelligētia obſcurat̃: ⁊ mētia ī deū

ſntẽtio diſſipat: ⁊ cora bono qđ pri⁹ habuerat euacuat. Ex Dauid pſe.
v. Eſt tādē ſilētiū frenū inſolētie. Solēt agrarij eq̄ dimitti ſine freno: ce
terū p̄cioſi ⁊ nobiles eq̄ infrenant. Sic mūdani dimittunt ſine freno ſi/
lentij paſſim loqunt: nō ſic religioſi ⁊ deuoti: infrenāt os ſuū ſilētio: ne i
v̄ba piculoſa aut idiſcreta prūpāt. Eccl. 28. Verbis tuis facito ſtaterā E
⁊ frenos ori tuo rectos. Eſt dn̄s ſiue gr̄a ſeſſor tal' aie ſctē. Itē Jaco. iij
Eq̄s frena imittim⁹. Gaudete ſorores: q2 nō ſic agrarij dimittemini ſi
ne frenis ſilētij: nō inde miſeriores ſed feliciores eſtis: q retinemini ne
defluatis. Gaudete: operculum habetis cordis vr̄i: ne tot venenoſi ver
mes incidant: iactātie: mēdacia: turpiloquia: detractiōes: ſcurrilitates
maledicta ⁊ ocioſa. neq3 euaporet v̄ra deuotio ⁊ feruor ⁊ intētio. Gau
dete q2 poſt murū ſilētij ſedetis tuti: p̄ter quē alias eſſetis in magno pe
riculo. Agite igit deo gr̄as: qui vos poſuit in hunc ſtatū. Rogemus.

Dñica infra octauas aſcenſionis.xxvij.Maij
Stultorum infinitus eſt numerus.Eccs.i.Euangeliũ

Quinquageſimaprima turba eſt: Cõtrahentiũ matrimonium praua intentione (Ee narren) Hi picti ſunt in ſpeculo veſtro cũ aſino cui nitunt ꝓpter aruinã. Sed ais: Et quis eſt debitꝰ finis ꝓpter quẽ quis debet cõtrahere? Dicũt doctores ꝙ duo ſunt. Primus eſt generatio prolis. Hic eſt primus ⁊ principalis ꝓpter quẽ inſtitutũ eſt matrimoniũ in paradiſo. Nã dicit ibidẽ in Geneſi. Erunt duo in carne vna: ſcʒ generanda. Et poſt diluuiũ ait dñs: Creſcite ⁊ multiplicamini. vt allegat Petrus de Pa. quẽ vide. Qui hoc fine ducit vxorem: vt gignat pueros ad cultum dei: meretur. Secũdus finis ſiue cauſa eſt: vitatio fornicationis. Propter hanc inſtitutũ eſt matrimonium poſt pctm̃. Inde Apl's: Unuſquiſqʒ ꝓpter fornicationẽ vitandã ſuã vxorem habeat. Corin. vij. Qui hoc fine ducit vxorẽ: non peccat. pͤcipue ſi
F nõ eſt aptus generationi: alias ſecus. ſm Pe. de Pa. vt dicet. Qui pͤter has duas cauſas ducit vxorẽ: : dignus eſt nota nolaꝝ ⁊ inter fatuos cõputandus: ⁊ ſaltẽ venialiter peccans: aliqñ mortaliter: ⁊ cento ei (vt fatuo) pediculi freqnter in fine decerpunt. Et que ſunt inquis nole quibꝫ dinoſci poſſunt hi fatui? (Ee narren) Tot nole quot male intentiones contrahendi. Enumeremus aliquas.

¶ Prima nola: cõtrahere matrimoniũ ꝓpter generationẽ prolis: nõ tñ educande ad cultũ dei ſed mundi. vt habeat aliquẽ ſui nominis heredẽ ⁊ poſteritatem propaget.

¶ Scða nola eſt: cõtrahere matrimoniũ ꝓpter vitationẽ fornicatiõis: ⁊ tñ aptũ eſſe ad generandũ. ſm Pe. de Pa. veniale eſt. Uide eundem

¶ Tertia nola eſt: cõtrahere ꝓpter diuitias principaliter.

¶ Quarta nola: cõtrahere ꝓpter delitias: voluptatẽ: pulchritudinẽ ⁊c̃

¶ Quinta ꝓpter gloriã: nobilitatem. ¶ Sexta propter pacem.

G ¶ Septima: cõtrahere ꝓpter patrẽ ex timore parentũ. Eſt de hoc ſpecialis queſtio in Bonauentura vel Petro de Palude.

¶ Octaua nola eſt: cõtrahere ꝓpter ſolatiũ: vt Dauid Abiſai virginẽ duxit: vt Pe. de Pa. dicit. Uel pone hunc modũ ad iuſtos fines pͤcedẽtes: ſicqʒ tres ponant: ſicut facit diſcipulus. ⁊ habebis ſolũ ſeptẽ nolas. Hec deduc: ⁊ pone ex doc. qñ ſint mortalia aut venialia: vt clare ⁊ tute dicere poſſis. Quãdo hec pctã ſint mortalia aut venialia: ad pͤſens propter occupatiões nõ determino: ſed poſtea deo dãte. Hoc aũt ſcio: qꝛ re
1 gulariter oẽs ſunt ſtulti. Quid em̃ ſtultiꝰ ꝙ̃ iuſtũ ⁊ legitimũ finẽ omittere? ⁊ pͤter aut etiã ꝯtra finẽ a deo intentũ ⁊ inſtitutũ ꝯtrahere? Non eſt mirũ ſi nõ ſequunt pueri: eo ꝙ nõ eſt mirũ ſi nõ dat merces operãti alit
2 ꝙ̃ iuſſus eſt: vt in ſũma pͥdicantiũ dictione matrimoniũ. Raro ſequit bonus finis tã malũ principiũ. diſt. vi. miramur. Queris diuitias: ⁊ porco ꝓpter aruinã te ſubijcis. ſequit quotidiana exprobratio: dñatio:

odiū: q̄tidianū tormentū. Queris delitias: pulchritudinē. illa euane-
ſcente odiū ſequit᷑: euanet aūt ſtatim ſenio aut morbo. Sed etſi manet
pulchritudo: nihilominus ſi aliā pulchriorē viderit hanc pre te diliget.
Sed ꝛ Aſmodeus talibꝫ principat᷑ q̄ delitias querūt. Vide in Tobia.
Queris gloriā de nobilitate vxoris: ideo eā ducis. aut femia nubit no H
bili. Et qd inde? Mutat᷑ in ꝯtrariā q̄litatē. vñ em̄ tibi putas nobilitatē
acquiri: inde adipiſceris ignominiā: deſpectus a nobilibꝫ: deſpiciēs ple
beios. ſicqꝫ neutrius partis medius eris: vt veſpertilio inter aues ꝛ be
ſtias oībꝫ odit᷒. Quid dicā? difficile eſt admodū q̄ nubūt viris aut q̄
ducūt vxores tutos eſſe ab anxietatibꝫ ꝛ triſticijs: vt multo facilius ſit
prorſus manere abſolutū a ꝯiugio. Audi o vir: ſi duxeris feminā fecun
dā: ꝛ fecerit tibi numeroſam prolē: ſi diues fuerit: peribit aīa tua: qꝛ ad
prouidendū eis nimis niteris ꝑ iniuſta media. Exēplū de eo q̄ rephen-
ſus a filio: ꝙ bona ſua pauperibꝫ erogaret: digitū ſuū igni iuſſit impo-
nere ad morā vni᷒ Aue maria. qđ nō ferēs fili᷒: ad q̄d ait digitū cōbu-
rerē? Cui pater: Nec ego ꝓ te flāmis aduri purgatorijs debeo: paupibꝫ
bona mea ſubtrahēdo: vt abūdātior euadas. Si pauꝑ es: ꝛ multos pu
eros habes: modicū aūt panis: parua voluptas. Si ſterilē duxeris: eſt
triſtitia de carētia ꝓlis: q̄uis h̄ facilius ſit tolerare. Si pulchrā ducis:
ab alijs appetit᷑ oībꝫ. qđ aūt ab oībꝫ appetit᷑ vix cuſtodit᷑. Si turpē: mole
ſte eā feres quā nullus appetit. Inde Theophraſtus q̄ ſapiēti cuiqꝫ vxo
rē ducere diſſuaſit: Difficile eſt inq̄t cuſtodire qđ plures amāt: moleſtū
eſt poſſidere qđ habere vel amare dedignat᷑. Si diuitē: habebis (vt di
xi) q̄tidianā tortricē: dñā ꝫ/ſ ꝛ exprobratricē. Si pauperē: hāc difficile eſt
nutrire. Duc qualēcūqꝫ: habebis eā ꝯtradicentē. Hic em̄ mos feminaꝝ
eſt vt ſemꝑ ꝯtrarient᷑: vt ait Hiero. in regula ad Euſtochiū. Imitantur
ſuā originē. quippe qꝛ ex curua coſta facte ſunt: ideo contradicūt ꝛ recur
uāt ſe ad oīa. Inde quidā q̄ſiuit vxorē ꝑditā ꝯtra fluuiū: ꝛ alius quidā
ꝓhibuit vxorē ne aſcenderet ꝑticā putridā. qđ nō obſeruās: ſed cōtra ve-
niens fregit crus. Audite ꝛ vos femine. Si maritū duxeris qualēcūqꝫ I
eū effigies: qꝛ ſi infortunatus ꝛ incōgruus ori tuo: eſt ꝑpetuū tormentū
Si cōgruit ꝛ fortunatus: pulcher: moratus ꝛc. eris ſemꝑ in timore: ne
ꝑdas eū morte. Inde quedā vidua noluit nubere: Eia (inq̄t) ſi bonū na
cta fuero virū ſimilē priori: ſuperit triſtitia ꝛ timor de obitu ei᷒. ſi ma-
lū acquiſiero: male habebo: g̊ nō nubā. Quid multa? q̄licūqꝫ nupſeris
viro: ſcito qꝛ in ore dentem lupi inuenies. Eſt ꝓuerbiū theutonicū (Es
ward nie keyn man: er hett ein wolffs zan) Et q̄d igit᷑ agem᷒ o frēs? q̄d
faciet miſer coiugatus? Si hec dixiſſes priuſq̄ꝫ matrimoniū ꝯtraxiſſe ꝫ
ſero nimis cōmonefacis: q̄d agem᷒? in vinculis ſum᷒: vxores habem᷒.
Hoc fac qđ iubet Apl's. i. Corin. vij. Hec vtiqꝫ dico vobis: qm̄ tp̄s bre
ue eſt: reliquū eſt vt q̄ habēt vxores ſint tanq̄ꝫ nō habētes. Hoc eſt ꝯſiliū
ſanū: aliud ſanius dari nō pōt. Et q̄d eſt inquis habere vxorē: ꝛ tanq̄ꝫ
nō habere? Hoc eſt ſm Augu. in glo. qui hec tria facit. Primo qui ha-

bens vxorē reddit ⁊ nō exigit debitū. Scdo qui ꝓpter infirmitatē ꝓpriā ducit vxorē: plangens potius q̄ ſine vxore eſſe nō potuit: q̄ꝫ gaudēs q̄ duxit. Tertio ⁊ maxime qui pari cōſenſu cōtinentiā ſeruant. Beatiora ſane cōiugia iudicāda ſunt: qui ſine filijs procreatis ſiue ꝓle cōtempta
R continentiā pari cōſenſu ſeruare queunt. O (dicis) eſt hoc vxorē habere tanq̄ꝫ nō habere? Durū eſt verbū illud. Eſto: durū ſit: nō tn̄ diu durat. ſi diu duraret: durū forſitan eſſet. Sed nō diu durat: q̄ breue tp̄s eſt. Nō igit frustra hoc verbū premiſit prudens Ap̄ls: vt duritiā facti molliret breuitate momenti, quia tempus breue. Rogemus dn̄m.

Dñica pentecoſtes.iij.Junij.
Stultoꝝ infinitus eſt numerus.Eccs.i.

Quinquageſimaſecūda turba ſtultoꝝ eſt: Inuidoꝝ (Nytbarts narrē) Miramini cū hodie de ſtultis dicere paro: ⁊ dicitis mihi forſitan: Hodie dies feſtus eſt pentecoſtes: quo ſpūſſctūs miſſus aplis in linguis igneis: cū eſſent cōgregati in cenaculo. Hodie donū receperūt linguaꝝ: vt oīm linguis loquerent̄. Hodie repleti ſunt ſpūſancto charitate feruētiſſima ⁊ ſapiētia: qui prius erāt ſimplices: et ita feruidi vt velut vaſa muſto plena ſe cōtinere nō poſſent quin ꝓrumperent in verba ⁊ dei effarent̄ magnalia: ita vt eis diceret̄ a ꝑplo Petro predicante: Hi pleni ſunt muſto. De illis loqui deberes: hec magnificare: hec feſto eſſent cōgrua. hoc opus eſt oratoris: vt loco: tēpori ⁊ ꝑſonis cōgrua dicat. Quid huic diei cū materia ſtultoꝝ? Que cōparatio Chriſti ad Belial? Precogitabā ego fratres: cū de ſtultis p̄dicare meditarer: id mihi qđ iā dicitis obiectū iri. Attamē nō ꝓpterea ſententiam mutare ſtatui. quippe ꝙ viſum mihi fuerit hanc ſtultoꝝ materiā optime quadrare materie huius feſti: ⁊ ꝑ oīa aptā ⁊ congruā: etiā vſqꝫadeo ſi oudū ſeſe obtuliſſet hic punctus: huic aptiſſime ſtatuiſſem diei hore qꝫ ſeruandū. Et quo pacto inquis? Hoc pacto: q2 oppoſita iuxta ſe poſita magis eluceſcunt: ⁊ cōtraria contrarijs curant̄. Cum igit̄ poſuero turbā repletoꝝ ſpūſctō ⁊ amore: ⁊ e regione turbā repletoꝝ ſpiritu maligno ⁊ inuidia: qualis quelibet ſit melius apparebit: ⁊ q̄ alteri p̄ferēda quibuſqꝫ medijs extrudenda ⁊ ꝓpulſanda ſit inuidia: q2 ſpiritali amicitia. Aſpice ergo ⁊ vide: ſpūſſctūs in diſcipulos deſcēdit in ſpecie ignis: in amore ⁊ ſapiētia: hos ſpūs malignus replet igne greco inuidie ⁊ mira cecitate. Loquunt̄ apli varijs linguis magnalia dei: inuidi loquunt̄ imperfectiora proximi: ꝑ detractionem ⁊ ſuſurrationē ea detegendo. Sunt apoſtoli vaſa illa plena muſto: innouata hodie ⁊ purgata igne. muſto inqꝫ vino ſcilicet qđ letificat cor hoīs. Inuidi vaſa ſunt nō vino aut melle: ſed felle ⁊ aculeis repleta. Nimirū apte in ſpeculo veſtro figurata: vbi prouolant crabrones ⁊ apes aculeati. Tange vas impij inuidi: frange iuncturas vaſis: ⁊ videbis examen apum cū aculeis perſtrepentiū ⁊ pungentiū aculeis detractionū. Vides iam puto ꝙ contrarie ſe habeant he turme: ⁊ vna aliā expugnare neceſſe ſit: neqꝫ ſe mutuo cōpati poſſe. Apte ergo de eiſdem dicere ſtatui ſtultis inuidis. Sed ais: Dic ergo nobis quid eſt inuidia: ⁊ quib9 nolis dinoſcunt̄? Quid eſt inuidia? Inuidia nihil aliud eſt: ꝙ triſtitia ſiue dolor de alieno bono: inquantū extimat̄ vt diminutiuū proprie glorie vel excellentie. Exemplū in opifice qui inuidet alteri: qui famatior incipit effici. Dico aūt notanter inquantū extimat̄: nam nō omnis triſtitia de bono alterius eſt inuidia: etiā ſi eſſet peccatū mortale. Nā quintuplicirer cōtingit triſtari de bono alterius: ⁊ tñ neutrū eſt inuidia. Pono ergo tibi quinqꝫ triſtātes.

Primus triſtatᷣ de bono qḋ in alio videt. nō ex eo qꝛ alius habet: ſed qꝛ ipſe nō habet. Hoc nō eſt inuidia: ſed zelus ſiue emulatio. neqꝫ peccatū eſt: imo bonū ſi ſit circa bona ⁊ honeſta. Scḋs triſtatᷣ de bono alterius qꝛ ille alius eſt eo indignus. Et hec triſtitia ſm Ariſto. mala nō eſt: ſed ptinet ad mores bonos. ⁊ appellatᷣ ſm eū nemeſis ſiue indignatio. Sed ſm veritatē ⁊ chriſtianos mala eſt. Rationē aſſignat btūs Thomas: ⁊ allegatᷣ Pſal. Noli emulari ⁊c. Uide eundē. Tertius eſt qui triſtatᷣ de bono alterius inquantū ex eo timetᷣ nocumentū vel ſibi ipſi vel etiā alijs bonis. Et neqꝫ hec eſt inuidia: ⁊ aliqñ bona eſt: ſcꝫ cū eſt moderata ⁊c. Quartus eſt qui triſtatᷣ de bono alterius propter nullā predictaꝝ cauſarū: ſed inquantū eſt ſimpliciter bonū quoddā eius quē odit. Et hec triſtitia etſi nō ſit inuidia: eſt tñ peccatū mortale ſi ſit ex deliberatione. Quintus eſt qui triſtatur de gratia dei in fratre. Et hec triſtitia eſt peccatū in ſpiritū ſanctū: qḋ appellatᷣ inuidentia fraterne gratie: qua nō fratri: ſed gratie inuidetᷣ. Ecce quinqꝫ modi triſtandi de bono alterius: et tñ nullus horū eſt inuidia. Sed eſt alius: ſcꝫ cū quis triſtatᷣ de bono alterius: inquantū eſt diminutiuū glorie proprie ⁊c. Hec eſt proprie inuidia. Et tm̄ ſunt nole quibus noſcuntur quinqꝫ.

¶ Prima: naturaliter inclinari ad inuidiā. Sunt quidā cōplexionis frigide ⁊ humide: et hi naturaliter magis ſunt inclinati ad inuidiā: vt patet de multis pueris: mulieribꝫ ⁊ quibuſdā hominibꝫ flegmaticis. Itē in phiſonomia dicitᷣ ſignū inuidie ꝑ nares loqui. Et hoc mō accipienda inuidia: ſcꝫ ꝑ naturali aptitudine ⁊ paſſione. ⁊ ſic nō eſt peccatū: ſed pena peccati. vel pctm̄ largo modo cū ſit pena pcti originalis. Hec ergo nola eſt obturata: nō ſonat: cū non ſit peccatū proprie.

¶ Scḋa nola eſt: pueriliter inuidere. Dicit btūs Augu. lib. i. ꝯfeſſio. Uidi ego ⁊ expertus ſum zelantē puerū: nondū loquebatᷣ ⁊ intuebatᷣ pallidus amaro aſpectu collactaneū ſuū. Et hec nola eſt etiā pueris in cunis affixa: peccatū quidē: nō aūt culpa.

¶ Tertia nola eſt: indeliberate ⁊ ex ſurreptione inuidere. Nola eſt: ſꝫ paruula. qꝛ peccatū veniale: qꝛuis em̄ inuidia de genere ſuo ſit mortale tamen primus motus venialis eſt.

¶ Quarta nola eſt: deliberate inuidere ſuꝑ paruū bonū. Et hoc quidē veniale eſt: ꝓpter modicitatē ſcilicet rei cui inuidemus. Simile de furto piri aūt alterius rei parue.

¶ Quinta nola eſt: deliberate triſtari de notabili bono primi. Hec ē magna nola: qꝛ pctm̄ mortale: qꝛ cōtra charitatē. quippe charitas non emulatᷣ: nō inuidet ⁊c. Ecce he ſunt nole ſeptē: quibꝫ fatui huiꝰ generis inuidi ſcꝫ dinoſcuntᷣ. Uere fatuiſſimi fatui: turpes ⁊ odioſi. Fatui ſūt ſuꝑbi: auari ⁊ luxurioſi: ⁊ alij pctōres. ſed hi alios ſuperāt. Fatuus eſt qui equū vendit ꝓ fiſtula: iuxta vulgatū ꝓuerbiū. Magis igitᷣ fatuꝰ eſt qui equū gratis dat. Uendit ſuperbus ſiue ambitioſus ⁊ vane glorioſus animā ſuā ſaltē ꝓ honore: recipit (ein bücking) Auarus ꝓ pecunia:

furtuoſus ⁊ guloſus ꝑ delectatione:iracundus ꝓ refrigeratiōe:⁊ accedi
oſus ꝑ dormitione. Solus fatuus noſter dat ꝓ nihilo:q2 nihil iocundi
tatis inde reportat: ſolū cruciatū animi. Sed nedū aīi ſed corporis tur 2
pitudinē inde reportat: ita vt etiā ſi nulle alie note adeſſent his corporis
nolis cognoſci poſſent:in oculis: labijs:vultu:ore:dētib9:⁊ toto corpe.
Ecce in oculis:toruus aſpect9:nuſq̄ recta acies:vult9 minax pallori fa
cie ⁊ ore:in labijs tremor:ſtridor in dētib9 ⁊ rubiginis liuor:in lingua
verba rabida ⁊ effrenata ⁊ ſuffuſa veneno. Riſus abeſt oīs niſi quē fece
re dolores. In toto corpe macies:pectora ſelle virēt. Sōno nō fruit̄ ⁊ ē
vt pulchre deſcribit Oui. Et qs miſerias ⁊ hoꝝ fatuoꝝ turpitudines 3
enumeraret: deficeret nimirū me prius tp̄s q̄ȝ materia. Ipſi ſunt plane
mirabiles fatui: de candelis ſibi oculos eruūt:vnde illuminari deberēt
Opera pximi ſunt velut cādele:lucē boni exēpli pbētes. Helij ſunt q̄ lu
cernā niſi extinctā videre nō poterat. Noctue ſunt lucē bonoꝝ operū odi O
entes ⁊ tenebras maloꝝ operū amātes. De pfectu alioꝝ deficiūt: de me
lioratione deteriorant̄:aliena leticia cōtabeſcūt:īnfelix fit de aliena feli
citate: de pinguedine alioꝝ marceſcit. Colligūt de vitibus ſpinas ⁊ de
tribulis ficus. Forſitan ex diabolo ſunt patre coꝝ. Utiq̄ȝ. Nā inuidia 4
diaboli mors intrauit in orbē terraꝝ:imitant̄ aūt eū q̄ ſunt ex parte illi9
Sapie.ij. Ecōtra: Spiritus dn̄i repleuit orbē terraꝝ:⁊ h̄ qđ ptinet oīa
ſcientiā habet vocis. Uere diſcipuli diaboli. In hoc cognoſcēt q2 diſci
puli mei eſtis: ſi dilexeritis inuicē:ſicut ego dilexi vos. Econtra diſci-
puli diaboli:ſi inuicē inuideritis ⁊ oderitis. Hi participiū habēt cū de
mone ſuo magiſtro:ſpeciales amici diaboli: cū quo habent idē velle et
nolle:lucrū ⁊ damnū. Et quō ab hac turpi diabolicaq̄ȝ ſtulticia abſol 5
uerent̄ inuidia? Unico medio:ſcȝ chriſtiana amicitia:hoc amore ſpūſ-
ſancti:hoc igne ille ignis extinguit̄. Dilige deū: dilige proximū: dilige
te:⁊ inuidiā viciſti. Unico verbo dicere poſſem: nō pq̄re tuā gloriā: et
nemini inuidebis. ſed latius dico. Dilige deū ⁊ quere gloriā eius: et 1
nō tuā. Vel ſi tuā gloriā querere vis:quere gloriā eternā:in qua partici-
piū alioꝝ tibi eam nō minorabit. Dilige ſecundo proximū: ⁊ tunc nō 2
triſtaberis:ſed gaudebis de ſuo bono: quia eternum erit. Exemplū de
mercatoribus ſocijs: qui viciſſim gaudent de lucro. Dilige teipſum
⁊ cōſidera ſterilitatē ⁊ amaritudinē inuidie: ꝙ nullus fructus: ſed ſolū
damnū tibi reſultabit inde. Hoc modo ignis ille grecus extinguit̄: qui
ſola arena ⁊ aceto dicit̄ extingui. Ardet inuidia in aquis gratiaꝝ: adhi
be arenā: cogita infructuoſitatē eius:⁊ ꝙ inuidendo nulli inuidere po-
teris ſcrofulam:⁊ eſt arena. Cogita ⁊ amaritudinē que ſequit̄ ⁊ comi-
tatur inuidiā:⁊ eſt acetū. Illa iunge:⁊ cū affectu recogita: ⁊ extingues
ignem hunc grecum. Rogemus dn̄m.

Dn̄ica in octaua pentecoſtes.x.Iunij

Stultorum infinitus eſt numerus. Eccs.i. Euangeliū

Quinquageſimatertia turba ſtultoꝝ eſt: Incoꝛrigibilium (Un
ſtraffbar narrē: ſtrafftoꝛ) Q̄ʒ amare diſciplinā prudentū ſit: ꝛ
ꝑ ꝯtrariū ſtultoꝝ eādē odire multe ſunt autoꝛitates. Poſſunt
aūt dinoſci nolis ſeptē: quaꝝ tres inꝑſentiaꝝ: reliq̄s craſtina hoꝛa ſexta
mane ad penitētes: eo ꝙ feſtū [illegible] Dno[illegible] declarabo. Prima eſt coꝛ
reptionē nolle audire. Scd̄a audire: ſed nō exaudire. Tertia audire: ſʒ
nō ꝑſeuerare. Quarta coꝛripiētē odire. Quinta eundē ꝑ verba ꝯtumeli
oſa: detractoꝛia ꝛ diffamatoꝛia maculare. Sexta eſt factis ei reſiſtere.
Septima alios ad reſiſtendum cohoꝛtari.

¶ Prima nola eſt: coꝛreptionē nolle audire. Sūt qui nullā audire vo

lāt correptionē. cū vt ad p̄dicationē vadāt exhortant̄: mouēt capita quaſi
tiētes nolā: Nolo nolo inq̄t. Et cur ita o fatue: cur nō vis audire corre
ptionē in p̄dicatione: Vultis videre cur fugiāt p̄dicationē: nō eīm ſimili
cauſa oēs ad h̄ mouent̄. veni ad p̄dicationē: aut dic q̄d te mouet: Non 1
vadā: q̄ꝛ timeo ne faciat mihi cōſcientiā nouā de his q̄ iā ignoro. q̄ſi tūc
tutior ſis cū ignorās peccas. Erras frater: etiā ip̄a ignorātia q̄ꝛ affecta
ta in pctm̄ tibi reputat̄. Surge vade ad ſermonē: ſed quatis capitis 2
tui nolas: Nolo nolo inq̄s. Et cur ita: q̄ꝛ necq̄ eſt q̄ p̄dicat: malus. Dic
ſi te de carcere eſſet eruturus: obijceres ne ſibi h̄ vſq̄ adeo vt eius ſuaſi
onib⁊ nō pareres aut audire recuſares: Nō inq̄s. Et ecce te de carcere
inferni ⁊ pctōꝝ eruere conat̄. Nolo venire: alias ſcio q̄ꝛ bñ facere debeā 3
Cū q̄s aliū a p̄dicatione audiēda vult impedire: dicit: Bene agas ⁊ bñ
habeas. q̄d amplius oportet facere: Sed ridiculū eſt ꝓpter hāc rationē
verbū dei relinq̄re. Siſe de volēte comedere: mercari: medicinā corpis
habere: ꝓpoſitū vero nō exequēte. Sed eſto ſcias: nō tñ facis. eundū ḡ ti
bi eſt ad cū locū vbi exhortaris ad faciendū ea q̄ noſti ⁊ nondū feciſti.
Retrahit eos ſocietas. Sic ppl's cecū clamantē: ſic Euā audiuit Adā i 4
voce ſua: q̄ fuit impeditus ab auditiōe verbi dei: ⁊ perijt vnacū toto hu R
mano genere. Retrahit occupatio. Sed nulla occupatio te retrahit a 5
vanitatib⁊: a cibo ⁊c̄. Propter loci diſtātiā. Sed nō ſic reginā Saba 6
q̄ venit de finib⁊ terre. Propter ruditatē: q̄ꝛ dicūt ſe nō intelligere ſer 7
mones: ⁊ nihil inde deportare. Noli hoc p̄tēdere: hoc deporta q̄d legit̄
mulier illa deportaſſe: q̄ Pariſius cū rediret de ſermōe: ⁊ magiſtro cuī
dā obuiaſſet: inquiſita ab eodē vnde veniret: ⁊ ꝙ ei diceret aliq̄d bonū
verbū q̄d in ſermone audierat. r̄ndit ſe neſcire: ſed bñ inq̄t ſcio: ꝙ q̄ꝫ diu
vixero plus deū diligā ⁊ pctm̄ deteſtabor. Notabile plane verbū: ⁊ non
paruus fructus quē cōſequuta fuerat de ſermōe. Tu diſce vt hoc ſemp
retineas: ⁊ ſatis eſt etiā ſi nihil aliud de vllo ſermone reportares. Pro 8
pter obſtinationē. Nō dimittā inquis pctm̄: ⁊ quid igit̄ faciā in ſermōe:
Noli ob hoc negligere correptionē: multi obſtinati vadūt: ⁊ redeūt cō
puncti. In actibus aplōꝝ dicit̄: ꝙ cecidit ſp̄ūſſanctus ſuꝑ oēs q̄ audie
bant verbū dei. Ecce nolā primā: ex ſūma p̄dicā. B. xxvi. verbo audire
¶ Secūda nola eſt: corripiētē audire: ſed nō exaudire. Sūt qui audi
unt: ſed nō exaudiunt corripientē. Qualis fuit is de quo dicit̄ apud co
micū: Surdo fabulā narras. Ipſi ſunt de quib⁊ Salomon Prouerb. S
xxvij. Si cōtuderis ſtultū in pila quaſi ptiſanas deſuꝑ feriente pilo: nō
auferet̄ ſtultitia eius. Et cur ita: quia a deo deſpecti. quē de⁹ deſpexit:
nullus hominū corrigit. Ipſi indurati ex malitia tam: non ignorantia
aut paſſione: ſed electa malitia ex habitu peccant.
¶ Tertia nola eſt. Exaudire: ſed nō ꝑſeuerare. Sūt q̄ audiūt ⁊ cōpun
gunt̄: ſed mox redeūt in antiquā ſiluā in idip̄m. Loquit̄ de his Eccī. xiij
Qui docet fatuū q̄ſi q̄ ꝯgluttinat teſtā. Nimirū q̄ꝛ ille fruſtra terit operā
nā mox recidit i fragmēta. Siſes aque: in quā cū q̄s baculo ꝑcutit diuī
dit̄: ſꝫ mox redit ⁊ efficit̄ itegra q̄lis pri⁹ fuit. Sic tales ꝯga correptōis

tacti diuiduntᷓ corde ↄtrito:ſed mox vt lac coagulantᷓ:ſm Dauid. nō ꝑ
ſeuerāt in ꝓpoſito:ↄtra illud Hiere.xij. In diſciplina ꝑſeuerate. Perſe
uerate in diſciplina frēs: moueat vos vehemēs illa ſctōꝝ ad diſciplinā
tenēdā exhortatio. Clamat Salo.puer.iiij. Tene diſciplinā ⁊ ne dimit
tas eā. Clamat pr̄ ei⁹ Dauid: Apprehēdite diſciplinā. Et cur ita o Da
uid? Neqñ iraſcatᷓ dñs ⁊ pereatis de via iuſta. Ne abijcias virgā diſci-
pline:ne tibi vt Moyſi in colubrū ↄuertatᷓ. Tenuit ꝟgā Moyſes:cūqꝫ
ꝓieciſſet eā verſa eſt i colubrū.cū aūt reſūpſiſſet: i virgā coluber ↄuerſus
eſt. Et tu apprehēde ꝟgā correctiōis:⁊ tene.neqꝫ ꝓijcias:alias ꝟteᷓ i ſer
pētes infernaliū penaꝝ. Ecce nolā tertiā:reliq̄s craſtina dicem⁹. Rog.

Feria.ij.xi.Junij.Feſto Onofrij:ad penitē. hora.vi.mane.
Stultoꝝ infinitus eſt numerus.Eccl̄s.i. Euangeliū.
Dixi de ſancti Onofrij priuilegio quod a dño i impetrauit.

T ¶ Quarta nola eſt:odire correctionē. Sūt q̄ nō ſunt ↄtēti de h̄ ꝙ nō
audiūt aut exaudiūt ⁊c̄. niſi etiā odio ↄ̄ correctorē correctionē moueantᷓ
Prouenit hoc plerūqꝫ ex acedia:ſicut declarat b. Tho.ij.ij.ꝺ filiab⁹ ace
1 die:quē vide. Erāt de hoꝝ numero iudei:q̄ chriſtū eos corripientē ode
rāt. Ait dñs diſcipulis in cena: Si vos odiūt me priorē vobis odio ha
buerūt. Et ad frēs ſuos ait: Mūdus vos nō pōt odiſſe:me aūt odio ha
2 bet.q2 oſtēdo eis:q2 opa eoꝝ mala ſūt. Quāta q̄ſo hec fatuitas:odire
ſpeculū q2 oñdit tibi maculā faciei tue? q̄d aliud ē correptor ꝙ̄ ſpeculū
monſtrās tibi faciei aīe tue maculā?cur nō poti⁹ maculā abſtergis ⁊ de
3 ſpeculo q2 tibi eā indicauit gaudes: ⁊ correctorē amas? Cū odis q̄ te
amat ⁊ ſigna amoris oñdit? Pater filiū quē diligit corripit. Heb. xij.
Diabolici plane hi mores ſunt. Qui odit correctionē: veſtigiū eſt pec-
catoris. Eccl̄i.xxi. Pctōr antbonomatice diabolus eſt:cui incorrigibi-
lis ſilis eſt valde:ſicut veſtigiū pedi. Sed nūquid ipune?nō ꝑfecto. Nı
mirū qui odit correctionē minuetᷓ vita. Eccl̄i.xix. Uita triplici: ſcꝫ natu
re:gratie ⁊ glorie. Signū mortis eſt: qñ eger ex medicina deterioratᷓ.
Sic in moribus: Qui increpationes odit morietᷓ. Prouerbioꝝ.xv.

V ¶ Quinta nola eſt:verbis reſiſtere corrigenti. Uſqꝫ adeo quidā infecti
ſunt ↄtra correptorē:vt nō ſint cordis odio ↄtēti:ſed euomāt q̄ corde cō
ceperunt ꝑ verba vel excuſatoria vel detractoria vel improperatoria.
1 Quidā dū corripiuntᷓ:mox verbo excuſatiōis reſiſtūt:⁊ correctionē a ſe
abigūt,inſtar Ade culpā in Euā ⁊ Eue in ſerpentē retorq̄ntiū. Alij nō
ↄtēti excuſationib ꝓruūt in morſus detractionū:vt canes manū bñfici-
aliqñ mordētes:ſicut ⁊ frenetici. Alij peiores etiā in faciē contumelias
ſpuūt ⁊ exprobratiōes. Hec oia expertus eſt chriſtus dñs a iudeis: ſic pa-
2 tet in decurſu euāgelij. Uiſi ſunt mihi tales nō diſſiles heritio:q̄ tact⁹
mox ſe inuoluit faciēqꝫ iocūdā abſcōdit:⁊ ex oī ꝑte ſe armat: ſetas ⁊ ſpi
nas cū teneret depſſas tactu ſuauiſſimas erigit ⁊ pūgit. Sūt q̄ dulces
hñt ⁊ ſuauiſſimas facies iocūdas ⁊ ridētes:⁊ admodū ſunt tractabiles
at ubi aliq̄d correptiōis inſonuerit:mox faciē corrugāt ⁊ ↄtrahūt inſtar

beritq! abſcōdūt p̄ excuſationē delicta: ſup̄ qb⁹ corripiunt. Adā vbi es: cur te abſcōdiſti: Ecce beritiū. ſic illi ingemināt excuſationes ꝛ in alios trāſferūt. ꝙ ſi correptionē cōtinuaueris: ꝯtra te inſurgēt pūctiōib⁹ nedū occultis p̄ detractionē: ſꝫ etiā ī faciē tuā p̄ ꝯtumelias ꝛ exprobrationes. Experieris id verū eſſe qd̓ Sapiēs dic̄ Eccl. ix. Qui arguit impiū ſibi maculā generat. ꝛ illud qd̓ Salo. Eccs. x. Qui diſſipat ſepē mordebit eū coluber. O ſepes maledictarū ꝯſuetudinū: quā extruxit diabol⁹ poſt ꝙ mltos detinet captiuos ſub ſecuritate: adhibe manū vt diſſipes hāc ſepē: ꝛ inferas de medio ꝛ libertati reſtituas aīas. ſenties colubrū deliteſcētē: mordētē ī linguis eorū q̄s corrigere ꝛ ad normā vere obſeruātie (redigere niteris x

¶ Sexta nola ē: repugnare etiā factis. Nō ſiſtit malitia ī v̓borū repugnātia: ſꝫ etiā ī facta ſe armat. Ecce chriſtū dn̄m nedū corde odiebāt ꝛ v̓bo mordebāt: ſꝫ etiā vſqꝫ ad crucē ꝛ mortē eū pſeq̄bant vt eū ꝯtererēt ꝛ de terra p̄rſus delerēt. Sic ſic ebeu reperiunt hodieq̄ facto oī honeſtati repugnāt: iudeorū imitatores. q̄ ſuos pios correptores etiā vſqꝫ ad mortē pſequunt. Audite rē horrēdā. b. Bn̄dict⁹ cū eſſet magni nois ꝛ ī eremo habitaret: abbas cuiuſdā ꝯgregatiōis cū mortu⁹ eſſet: inſtātiſſime b. Bn̄dictū rogabāt vt eorū fieret abbas: putātes ſe tūc btōs eē ſi Bn̄dictū ī abbatē haberēt. Renuit diu: dicēs ſuos mores eis minime ꝯgruere. tandē vict⁹ curā eorū ſuſcepit: ꝛ eos ad obſeruātiā regl'e arctius redegit. q̄ facto ipi ducti pn̄ia adminiſtrabāt ei poculū veneno malo īfectū: qd̓ cū ſigno crucis ſuo ſolito more ſignaſſet: ruptū eſt vitrū acſi lapide fuiſſet pcuſſuꝫ. Illico ſurrexit b. Bn̄dict⁹ ꝛ ſereno vultu ait: Parcat vob oīs de⁹: qd̓ facere voluiſtis frēs: nōne dixi vob: q2 mores mei vobis nō ꝯgruerēt: Sicqꝫ abijt in deſertū ꝛ inibi māſit. Qui tales ſint in cōgregatiōe: neſcio cui apti⁹ aſſimilare poſſim ꝙ eq̄s ſtatarijs: q̄ calcitrāt ꝛ ꝯſiliūt cū iūcti fuerint q̄drige: alios eq̄s impediūt a trahēdo calcitrāt ꝛ offendūt aurigā. neceſſe eſt vt amoueant ꝛ redigant ī ſtabulū ſolitarij: ne ipediāt alios. aut ſupponat eis ignis: ad cui⁹ vſtionē aliqn̄ pcedūt. Talis pſona calcitrās ꝯtra p̄ceptū ſupioris volētis eā dirigere in vitā eternā debet puniri p̄ ſuppoſitionē ignis alicui⁹ pene. qd̓ ſi nō curauerit: amoueat de cōitate: recludat in ſtabulū carceris: ne ſit alijs impedimēto. ꝙ ſi neqꝫ inde emēdabit: tn̄ nō ipediet alios. Ueniet dies q̄ ad ſuppoſitionē alteri⁹ ignis clamabit ꝛ nō exaudiet: p̄gredi vellet ꝛ nō p̄mittat. Talis equ⁹ recalcitrās erat diues in inferno: q̄ ad calcar vlcerū pungentiū ad elemoſynā ꝯcitari nō potuit: poſtea tn̄ ad ignē ſibi ſuppoſitū ad eundū parat⁹ erat. ſꝫ nō potuit: q2 magnū chaos iterpoſitū erat Sꝫ ꝛ volebat Lazarū ad frēs ſuos mitti: clamabat: Crutior in hac flāma. Sic ſic mali eq̄: equi aūt boni ꝛ nobiles etiā ad vmbrā v̓ge p̄cedūt mali v̓o (vt dixi) etiā ꝯ aurigā recalcitrāt. Senſit nedū b. Bn̄dict⁹ hmōi eq̄s ī ſua ꝯgregatiōe: ſꝫ etiā chriſtus dn̄s. Leuabit ꝯ me calcaneū q̄ mecū tingit ī parapſi dē. Judā notauit: q̄ vtiqꝫ calcaneū inſtar equi ꝯ dn̄m leuauit ꝛ eundē vſqꝫ ad mortē pcuſſit. Ue ve eq̄s talib⁹: q̄ in ꝯgregatio nib⁹ exiſtētes impediūt in p̄greſſu ſpiritaliū exercitiorū. Nimirū equi eorū caro ꝛ nō ſpūs: aīales q̄ ſpūs dei ſūt nō capiētes. quorū maior timeo y

numerus eſt hac miſera nr̃a tẽpeſtate: in quos fines ſeculoꝝ deuenerũt.
Z ¶ Septĩa no. etiã alios ad reſiſtẽtiã iducere. ꝯ coꝛrectionẽ ſeſe vt ſqua
me piſciũ cõpꝛimũt. vide Greg. ſuꝑ Job. Sil'es poꝛcis: ꝗꝝ vnũ dũ pa
ſtoꝛ tetigerit ꝓpter vtilitatẽ aut neceſſitatẽ poꝛci: clamareq́ꝫ eũdẽ fecerit:
mox oẽs ꝯcurrũt ⁊ i paſtoꝛẽ irruũt. Hi ſunt inſtar ſeſe ꝯplectẽtiũ ⁊ tan
gẽtes ſe pũgẽtiũ. Hi ſil'es demoniaco habẽte legionẽ: q ferreis etiã cate
nis teneri nõ potuit: ⁊ petierũt mitti in poꝛcos. Ubi tot demoniace ſũt
mẽtes ꝯflate in vnũ: oẽs catenas obediẽtie rũpũt. petũt mitti i poꝛcos
poꝛcinã. ſ. vitã: vt poſſint indulgere voluptatibꝫ. Hi puluis ſũt moyſi:
quẽ cũ vḡga tãgeret ꝯuerſus ẽ ois puluis ĩ cinifes. ⁊ cũ p̄lat⁹ tãgit pulue
rẽ: aliq̃s. ſ. ꝑuerſos ꝑ vḡgã coꝛrectõis: mox alq̃ i culices pũgitõis ꝯuertũt
In ſũ. p̃d. dic. coꝛrectio. Nõ ſic boni: hi gaudẽt ⁊ exultãt ꝙ coꝛripi merẽt

Feria quinta corporis Chriſti.xiiij.Junij.

Stultorum infinitus eſt numerus.Eccs.i.Euangeliū

QUinquageſimaquarta turba ſtultorū eſt: Medicoꝝ (Artzet
narren) Medicus dicit̃is qui intendit corporib9 ſanādis. Et
dicunt̃ mechanici ſm̃ Hugo.in didaſ.⁊ Fran.Petrar. Dicit̃
aūt grece Jater: inde archiater quaſi princeps medicoꝝ. Jnde in vulga
ri theutonico appellat̃ (Artzt) Sicqꝫ noſtrū vulgare ex greco eſt. Tales
medici in hac turma ſunt: qui nō ſunt vel prudētes ſiue docti vel nō fi-
deles. Fidelis ſeruus ⁊ prudens quē cōſtituit dn̄s ſup̱ familiā ſuā. De
his medicis fatuis hodie mihi ⁊ hora hac ſermo erit habendus. Et qui
dē (vt puto) nō incōgrue: ꝙ hac die feſtū ſit magni illius medici: q̇ de ce
lo venit in hanc magnā ⁊ latā infirmariā: totū videlicet mundū: qui ho
ſpitale eſt plenū infirmis ⁊ egrotis morbis pctōꝝ. Dies p̃terea p̃cioſiſ A
ſime medicine corp̱is ſui ⁊ ſanguinis: quē hodie circūferre vidiſtis a ſa
cerdotib9 in pixide cū inſigni cultu ⁊ veneratione. Jdē medicus ⁊ medi
cina Chriſtus Jeſus dn̄s verbum patris: quid aliud fecit dū in terris
ambularet q̃ꝫ ꝙ medicabat̃ animas ⁊ corpa? Tranſiens em̄ ſanabat oēs
ab om̄i infirmitate ⁊c̃. vt canit euangeliū. Jpſe ait: Nō eſt opus valen-
tibus medicus: ſed male habentib9. Medicus fideliſſimus q̇ in medi
cinā ſe corpus ⁊ ſanguinē dedit: ſed ⁊ poſt ſe reliquit vſqꝫ in finē. Me-
dicus ſapientiſſimus: q2 ſapiētia patris. ⁊ ordinatiſſimus hic ſanandi
modus: ſicut deducit̃ a doctorib9. Medicina p̃terea efficaciſſima: q2 p̄
ſeruatiua: ſanatiua ⁊ cōſeruatiua. ſicut deducit Albertus in ſuo de eu
chariſtia. Sed ⁊ vitā cōfert: vt in euāgelio hodierno audiſtis. Cū itaqꝫ
feſtū hoc de medico ⁊ medicina p̃cioſiſſimis hodie fiat: non incongruū
putaui ſi de medicis verbū fiat: de his qui a morib9 veri prudentis ⁊ fi
delis medici exorbitāt p̱ imprudentiā aut infidelitatē: quatenus reſipi
ſcant ⁊ ſe emendent: vt ām̄odo nō fatui medici: ſed ſapientes appellatū
iri digni fiāt. Quāuis aūt multis nolis diſcerni poſſent: que ex Franc.
Petrar. in ſuis inuectiuis elici poterunt. ego tñ in ſeptem fui cōtentus.
Neqꝫ opus eſt in hoc diu ſtare: quippe ꝙ pauci ſunt quos tāgit hec ma-
teria: ſed ⁊ ipſimet docti ſunt: ⁊ legere poſſunt q̄ eos ꝯtingūt materias.
¶ Prima nola eſt: medicari inabiliter. Sunt quedā p̱ſone q̇ non ſunt
apte ad medicādū (Seint nit artztes gnoꝝ) ſcꝫ Jndocti: quēadmodū 1
quidā intromittunt ſe de eo qđ ignorant. ſicut emperici. Empericus.i.
experimentator: debēt em̄ eſſe periti ⁊ circūſpecti: ſicut is de quo ſupra
alpha. primo: litera. X. Sunt em̄ nōnulli q̇ vna medicina oēs morbos
nitunt̃ ſanare: ſicut cepa oculū ⁊ calcaneū. Sic ruſticus quidā pillulas B
quib9 purgatus erat omnib9 ad quaſcunqꝫ neceſſitates effugandas p̄-
ſtabat: ita vt etiā cuidā qui aſinū p̱diderat eaſdem p̱ eius inuentione ex
hiberet. Quas cū inſumpſiſſet poſteraqꝫ die exiret aſinū q̄ſitū: operati
one pillulaꝝ cogebat̃ arctā viam pro ventris exoneratione in carectum

declinare. vbi cũ inueniſſet aſinũ paſcentẽ: laudauit pillulas: ⁊ eas etiã
2 ad aſinorũ inuentionẽ efficaciter prodeſſe publice affirmauit. Etſi do-
3 ctus: nõ tñ ſufficit ad agendũ ſolus. Sunt ad quos nõ ſpectat: etiã ſi
docti eſſent. Verbi gratia. Ars medicine prohibita eſt clericis ĩ ſacris:
religioſis: ⁊ clericis in minoribꝫ beneficiatis: niſi gratis ⁊ vbi periculũ
nõ imminet. vt in Angelica ⁊ Roſella. Itẽ iudei medici eſſe nõ debent
chriſtianorũ. Nam .xxviij. q. i. c. Nullus: ⁊. c. Omnes: prohibet̃ chriſtia
nis: ne in ſuis infirmitatibꝫ iudeos aduocent: neq̃ medicinas ab eis re
cipiant. Dicit tñ Glo. in d. c. Nullus: ꝙ medicinalia poſſunt chriſtiani
a iudeis emere: ⁊ poſtea ꝑparare ea: ſed nõ medicinas ꝑparatas. Limi
tat deniq̃ Angelica hoc verũ eſſe: niſi in cauſa neceſſitatis: qñ aliũ ha-
bere nõ poſſet. q² neceſſitas facit licitũ qḋ alias non eſt. c. Cõſiliũ: in fi
ne. de obſeruãtia ieiu. Hoc idem tenet Hugo. Et ſimiliter dicendum
eſt: qñ licet habeat aliũ medicũ: ſed non ſufficientem.

C ¶ Secunda nola eſt: medicari negligẽter. Sunt qui ſatis ſunt docti
⁊ apti: negligentes tñ ſunt. Tum primo: q² nõ ſequunt̃ traditiones ſue
artis: ſed fantaſiam ſui capitis vel experimẽta noua. intellige niſi expe-
rimenta noua aut ſuã fantaſia ſit rationabilis: alias erunt in culpa de
morte infirmi. Tum ſcḋo: q² negligens eſt circa cuſtodiã infirmi. Tũ
tertio: q² negligũt debita tempora viſitandi ſuos infirmos: aliis intẽti
minus neceſſariis ex auaritia aut libidine ⁊c. Vide in Angelica ⁊ Ro
ſella: tenentur illi ad damna ⁊c.

¶ Tertia nola: nequiter medicari. Sunt qui ex intentione prolongãt
infirmitatẽ: ⁊ ſic voluntarie ledendo: quatenus inde maius lucrum ha
beant. Tales ꝓculdubio culpabiles ſunt: et euẽtus mortalitatis ipſis
imputat̃: cũ etiã qñq̃ ex ignorãtia vel imperitia medico imputet̃. Hoc
verũ eſt ſm Panor. qñ aſſumpſit officiũ voluntarie: ſecus ſi ex neceſſi-
tate: quãdo ex ignorantia vel imperitia ledit. vtputa vtitur aliquibus
expertis alias ⁊ bona fide: quia ſibi imputat qui talem elegit: ex quo di
cebat ſe imperitũ: vt ait Angel. verbo Medicus. §. i.

¶ Quarta nola eſt: medicari dubitanter (Es ſeint die es wogen: vnd
wellends verſuchen vff gerotwol) Si medicus dubitat medicinã noci
uã: nullo mõ debet eã dare: ſed tutiorẽ partẽ eligere. Securius eñ eſt
hominẽ relinq̃re in manu dei: q̃ medicinas dare de quibꝫ dubitat. Et
intellige eũ in dubio: qñ nõ habet aliquid ex quo ꝓbabilius extimet ꝓfe
cturã q̃ nociuã. Secus ſi haberet aliquã ꝓbabilitatẽ potius de vtilita
te q̃ de nocumento: q² ſic poſſet dare adhibita debita diligentia ⁊ ſtu-
dio. q² ſic nõ ꝓprie eſt in dubio: ſed in opinione vel titubatione.

D ¶ Quinta nola eſt: medicari ꝑniciose. Sunt quidã medici ſine cõſci-
entia parũ aut nihil curantes de aĩe ſalute: ſed ſolius corporis. Siles ſu
toribus: qui cũ induere volũt aliquẽ calceis: nõ curant quẽcunq̃: etiã ꝑ
cioſiſſimos vnctuoſis manibꝫ ꝯtrectant ⁊ deturpant: dũmodo calcei ſi
ne rugis appareant. Sic illi nõ curant cõtra ſalutẽ anĩe medicinã corpi

preſtare. Sic medicus apud Eſopū lib. iiij. ſuaſit leoni ꝑ carnē leui vt
manducaret ſymeā: quā ꝑappetebat manducare leo. Sic ſuadent femi
nis: vt ad thermas vadant: vbi periculū animaꝝ imminet. Ipſi ſunt q̄
ſine cauſa inducunt ad fractionē ieiunij aut alioꝝ p̄ceptoꝝ eccleſiaſtico
rū tranſgreſſionē. Dico notanter ſine rationabili cauſa: q2 cū tali licet
frangere ieiuniū: ⁊ alia nō obſeruare eccleſie precepta. Secus de diui-
nis p̄ceptis: q̄ in nullo caſu licet trāſgredi. Ipſi ſunt p̄terea qui nedū cō
tra eccleſiaſtica: ſed etiā diuina adminiſtrant medicinas: ſcꝫ incentiua
libidinis. iubent fornicari ꝑ alleuiatione renū: procurāt aborſum. Ta/
les peccant mortaliter: ⁊ eis ne faciant prohibet̄ ſub pena excōmunica
tionis: in. c. Cū infirmitas. de pe. ⁊ re.

¶ Sexta nola eſt: medicari periculoſe. Sunt qui etſi nō directe ꝯtra
animā conſulant iubendo peccare mortaliter pro ſanitate corporis: cō/
ſtituunt tamen ſuis verbis aut ſilentijs infirmū in periculo ſalutis aīe
Quia nimis eum certificant de vita: quo fit vt minus de anime ſue ſa/
lute prouideat ſperans recōualeſcentiā. Sed ais: Sū ne obligatus ad
dicendū ei ꝙ ſit moriturus: ſi mihi ita futurū videat̄: Reſpondet Ioā. E
Neap. ſub diſtinctione. Si probabiliter credis ꝙ talis p̄nūciatio erit
multū vtilis anime infirmi: vtputa quia confitebitur cū ſit in peccato
mortali: ⁊ ordinabit teſtamentū: ex quo euitabunt̄ multe lites. Et ſic te
netur medicus per ſe vel per aliū ei manifeſtare: aliter peccat mortali-
ter: quia damnificat proximū indirecte: cū nō impedit damnū eius cū
poteſt. Hec Angelica verbo Medicus. Secūdo quia ad confeſſionē
nō inducunt. Tenetur em̄ medicus infirmū inducere vt confiteat̄. neqꝫ
ſufficit vt admoneat̄: ſed debet eum inducere cū effectu quantū in eo eſt
ſi fuerit in infirmitate periculoſa propter quā ipſe infirmus tenet̄ confi
teri: ſicut in acutis febribus: pleureſi: ſquinantia. vt dicit Roſella. Qꝫ
ſi confiteri nollet: nihilominus medicus ſe ei ſubtrahere non debet: ne
deſperatus moriatur.

¶ Septima nola eſt: medicari obdurate. Debet medicus miſericor/
diā impendere pauperibus ſoluere nō habentibus. Tales tenet̄ gratis
curare etiā proprijs expenſis. lxxxiij. diſ. §. i. De diuitibus ſalariū de-
bitum accipere poteſt. Qꝫ ſi diues pre tenacitate medicū habere nollet
medicus cōtra eius voluntatē debet ſibi impendere medicinā: ⁊ poſtea
cogere ad ſolutionē. Vide in Roſella ⁊ Angel. Sed durū eſt (inquis)
ſic pauperi gratis preſtare. Fateor durum eſt eis qui querunt que ſua
ſunt: ⁊ ignorant legē charitatis fraterne: ⁊ qui non audierunt Ambro-
ſium dicentē: Paſce fame morientē: ſi non pauiſti occidiſti. ⁊ qui neſcit
quia inuicem ſumus membra: ⁊ alter alterius debemus portare one-
ra: ⁊ magna eſt merces nobis ꝓmiſſa: ⁊ ꝙ plus diligenda eſt vita proxi
mi q̄ꝫ pecunia noſtra: ⁊ ꝙ primitiui chriſtiani ⁊ hodie eorū imitatores
ſunt charitatiui. ⁊ Beati miſericordes quoniā ipſi miſericordiā conſe/
quentur. Rogemus dominū.

Jn poteſtate gaudentiũ

Dñica prima poſt octauas penteceſtes. xvij. Junij.

Stultoꝝ infinitus eſt numerus. Eccĩs. i. Euangeliũ.

f Quinquageſimaquinta turba ſtultoꝝ eſt: Jn poteſtate gaudentiũ. Sunt potẽtes iudices mali: de illis fuit ſcda turba. Sũt alij potẽtes qui nolũt potẽtia ſua eſſe fatui: de illis fuit turba xlv. Sunt tertij potẽtes in ſua cõfidentes potentia ⁊ gaudentes de illa Hi ſunt in ſpeciali turba: quã hodie producemus. apte nimirũ: cũ legitꝰ euangeliũ de tali potente (turpiter de ſede depoſito) diuite. Qui fatuos huiuſcemodi noſſe voluerit: nolas aduertat:

¶ Prima nola eſt:ſubditos deſpicere. O fatue:quaſi nō ſit de eadē
maſſa luti:de codē patre Adā:quaſi non ex deo ad ſuā imaginē ſicut tu
creatus:nō tali pcio quali tu redēptus.quaſi tu malueſcto:ipſe aūt aq̄
baptiſatus:ꝛ tu alia eucbariſtia q̄ꝫ ipſe cōicatus:ꝛ nō ipſe frater tuus
tecū clamās,Pater nr̄ q̄ es in celis:ad aliud regnū tu q̄ꝫ ipſe vocatus.
Erras o inflate ſtulte:erras:ꝯfrater tuus eſt:cōmembrū. Unū corpus
multi ſumus:ſinguli aūt mēbra. O ſtulte q̄d tumes:q̄d ignoras anīe
conditionē? Tales efficit eos tumoꝛ ſupbie ꝛ dn̄ationis:vt fere in aliaꝫ
transfoꝛment naturā. Omēs poſtq̄ꝫ efficiuntur dn̄i:fiunt quaſi paralí
tici ꝛ cōtracti:ꝛ officiū ſuū mēbra coꝝ āmodo facere nō pn̄t. Manꝰ cō-
tracti fiūt:nō pn̄t ſe calceare:nō ianuas aperire vt famulus id faciat ne
ceſſe eſt. Lingua coꝝ nibil loqui pōt:ſed per aliū quaſi interpꝛetē. cū tn̄
Mitridates gloꝛiabat ſe ſuis ſubditis neſcio q̄t linguaꝝ generibꝫ in
ꝓpria pſona verbū feciſſe ſolitū;quāuis dicāt illuſtrium eſſe vt p alios B
loquant:ego credo boc elinguiū ꝛ ſtultoꝝ eſſe. Quid de Chriſto rege?
Julio ꝛ alijs qui p ſeipſos ꝛ nō p miniſtros loquebant? Nibil audiunt
ſi quis eis loqui voluerit:mox mittūt eū ad cancellariū. Pedes ſimili
ter officium nō faciūt:neſciunt em̄ etiā vſq̄ꝫ ad eccleſiam pꝛogredi:niſi
in equis:q̄ꝫuis ſint iuuenes:ſecus ſi podagrici foꝛent. Sed reuerēdos
inquiunt exbibere nos opoꝛtet?ſed actu:nō faſtu boc fiat. ait b. Bern.
ad Papā. Oculi nibil vident:patuit in diuite:qui pauperis defectus
nō vidit. Talpaꝝ oculi i moꝛte aperiri dicunt ꝛ nō ante:ſic diues i vita
Lazarū nō vidit ante ſe iacentē.ꝛ moꝛtuus vidit in ſinu abꝛabe ſeden-
tem a longe eleuatis oculis. Ne igit contēnas ſubditos:ſed diligas.
¶ Scda nola eſt:ſemetipſum exaltare. Et quidē nō in paruū tuūpſi-
us detrimentū. O ceca talpa cumulos aggeras ꝛ te exaltas:vbiq̄ꝫ no-
men tuū magnificas:de vſuris ꝛ rapinis edes extruis:agros ꝛ caſtra
aut ſaltē vt in eis partē babeas efficis. Sed quid fit? oꝛtulanus ille q̄
apparuit Magdalene:aſtat ꝛ conſiderat tacitus ꝛ cum minus conſide
ras extrabit te raſtro ferreo:ꝛ excerebꝛat:ſubita moꝛte pꝛeueniens:oēs
q̄ꝫ tumulos equās ꝛ cōplanans oīa. Eleuaris o Symon mage:dia-
boli vtiq̄ꝫ ſuffultus auxilio:ſed mox decides in terram depoſitus de ſe
de. Coꝛuus diabolus te nucem duram (coꝛ durum:qd̄ male babebit
in nouiſſimis)altius eleuat vt perfectius rumparis.
¶ Tertia nola eſt:Subiectos pꝛemere. Per exactiones:ꝛ alios mil- D
le modos. Fatue putaſne q̄ꝛ datus ſit tibi gladius vt iugeles ꝛ non vt
defendas?ꝛ quidē aliq̄n cū dn̄i clemētes eſſent natura aut inſtitutione
aulicis ipulſi ꝛ adulatoꝛibꝫ:crudeles efficiunt in ſubditos. Accidit ni-
mirū eis qd̄ leonibꝫ:dicit q leo volens ſeipm̄ ad crudelitatē ꝛ pꝛedam
pꝛouocare:percutit ſe cauda:cauda aūt percuſſus pꝛouocat:ſic p oīa acci
dit dn̄is. Cauda dn̄oꝝ ſunt miniſtri ꝛ conſules:q̄s poſt ſe trabunt au-
lici ſcilicet ꝛ adulatoꝛes. Uere cauda. Cauda turpitudinē ſuaꝫ beſtia
operit:ꝛ talis modi aulici adulatoꝛes feda crimina ſuoꝛum dominoꝝ

ꝑ verba adulationis obtegũt. Propheta docens mendaciũ ipſe eſt cauda. Capitia ſunt ⁊ mitre ſcabiẽ cooperientes: inde fit ꝙ tã multũ diligunt. Plane ſcabioſus valde diligit capitiũ: nec libenter ſine eo vadit. Sic defectuoſi diligunt adulatores: mundus em̃ qđ ſuũ eſt diligit.

¶ Quarta nola eſt: de potentia fatue gaudere. Uides quantũ gaudẽt hi fatui de eoꝝ ꝑlatione: de qua merito triſtari deberent. Sed ipſi cũ ſubditos cõtriſtent letant̃: elatis corde ⁊ oculis incedunt: cõtra morem dominãtis David: qui ait: Dñe nõ eſt exaltatũ cor meũ: neq; elati ſunt oculi mei. Scis ne de q̃ gaudeas? Sinit te dñs deus dñari in tuũ grãde malũ: nõ ꝓpter tuã bonitatẽ. Si dominiũ hominib⁊ cõcederet ꝓpter eoꝝ bonitatẽ: ꝑfecto hoc matri eius cõceſſiſſet ⁊ diſcipulis ſuis: quos ĩ hoc mũdo dñari noluit. Matth. x. Nõ eſt inq̃; hec dñatio ad bonũ dominantis: ſed vt vel hic de bonis ſuis mercedẽ recipiãt: ⁊ eis dicatur a dño: Accipe qđ tuũ eſt ⁊ vade: nihil in alio mundo recepturus. Uel aliqñ ꝓpter ſubiectoꝝ demerita. Job. xxxiiij. Fecit regnare hypocritã ꝓpter pctã hoim. Siquidẽ ⁊ leones de⁹ imiſit ſamarie: eo ꝙ nõ timerẽt dñm.
O potens quid gaudes de potentia: diuitijs ⁊ delitijs: de quib⁊ nemo
I ſane mentis in nouiſſimis nõ doluit? Quis diuitũ ad mortẽ veniẽs nõ videt̃ a circũſtantibus velle ꝙ nunq̃; fuiſſet diues? Dolent plane: ⁊ oculos verſus celũ torquent cũ manibus dicentes: O vtinã nunq̃; me de ſeculo intromiſiſſem: vtinã fuiſſem ſicut Alexius pauper. ⁊ vt ſigno exprimant qđ animo cõcipiunt: aliqñ habitũ eligunt pauperũ mendicantiũ vt in eis moriant̃ ⁊ ſepeliant̃. Sed ⁊ quos nunq̃; dilexeruut: immo cõtempſerunt: tũc ꝑ ſe vel ſuos honorant: ⁊ vt ꝑ ipſis orationes ſundãt petunt. Contrariũ aũt nunq̃; viſum eſt: ꝙ videlicet pauꝑ de morte certificatus habitũ petat diuitũ: vel etiã doleat ꝙ diuitijs prius nõ abundauerit: vel ꝙ nõ ſm morẽ diuitũ ⁊ potentũ vixerit. Sed potius tunc eſt eis letitia maxima ꝙ prius paupertates ⁊ miſerias tribulationeſq; pro deo vel etiã ꝑ neceſſitate: cũ patientia tñ ⁊ vita bona ſuſtinuerunt. Itaq; attende o miſer: ꝙ in mortis articulo paupertas ⁊ miſeria precedens eſt cauſa letitie ⁊ ſpei: abundantia vero diuitiaꝝ ꝑcedens eſt cauſa triſtitie. Sicut triſtat̃ citatus ad computũ multoꝝ bonorũ male expenſorũ reddendũ: ⁊ ſicut triſtatur culpabilis qñ ad tribunal iudicis ducit̃. Ad quid ergo o ſtulte tu gaudes de his quibus merito triſtandum foret? Scio quia quinta nola te ſolatur fatue.

¶ Quinta nola eſt: vane de duratiõe diuturna ſperare. Agunt tales fatui quaſi poteſtas eoꝝ honor ⁊ delitie nunq̃; eſſent ceſſature: ſed quẽadmodũ hic imperitant: ſic ꝑpetuo putant ſe dñaturos. Deciperis o fa-
K tue deciperis: mutabit̃ aura (crede mihi) in oppoſitã qualitatẽ. Putas tu quia regnũ tuũ durabit ſemꝑ? Perijt regnũ Aſſirioꝝ: Medoꝝ: perſarũ ⁊ grecoꝝ: interijt Julius Ceſar interfectus: Nabuchodonoſor depoſitus: ⁊ innumeri etiã noſtre tẽpeſtatis. ⁊ tu tibi fingis diuturnitatẽ? O quot ex regiminib⁹ cõmunitatũ ſuſpenſi: ꝓſcripti: interfecti: ⁊ alijs

amijs de ſede depoſiti. Aliud erit frater. Erunt nouiſſimi primi: et
imi nouiſſimi. Et ſi vis videre: nõ opus eſt lõgius abire. Eleua ocu
s: ante te eſt ſpectaculum in hodierno quod audiſtis euãgelio diues
endicus. Uide queſo rotã: ne dixerim fortune: ſed diuine prouiden
: vide inquam vtriuſqꝫ in vita ſtatum. Sedet diues in diuitijs: deli/
s: gloria ⁊ honore. Fatuus vtiqꝫ in diuitijs glorians ⁊ gaudẽs: ſicut
rmis in ſtercore (Omnia reputaui vt ſtercora: ait Paulus) vt ſub/
erſus de maſſa plumbi in collo pendente: demergunt plane (ſi eidem
aulo creditur) diuitie in profundũ. Sedet purpura ⁊ biſſo veſtitus:
orians de ignominia: fur de cauterio: vulneratus de ligatura: ⁊ ce-
s de velamine precioſo. Plane excecatus: vulneratus: homo ⁊ in fur
deprehenſus veſtitus eſt a domino tanq̃ cauterio: ligatura ⁊ vela/
ne. Erat plane veſtitus ante peccatũ ſicut ſol ſplendore gratie: viro/
virtutum vt pratum: ⁊ candore ſicut lilium. Sic ſic ſedet diues in
aximis diuitijs: Lazarus in paupertate maxima. Hic in delitijs: il-
in eſurie volens ſaturari micis. Recogitatio vite diuitis voluptuoſe
plicauit penã pauperi: inſtar ignis reflexi ſupra ſe in camino. Mar
rita in ſtercore; ſtella in nebula ⁊ aurum in camino paupertatis: ſic
ant dum viuerẽt. Uis videre ꝙ contrarie ſit factũ in morte? Morit L
aledictus ille diues triplici morte: nature: gratie: glorie. ⁊ proijcit in
ebras exteriores: ſepeliturqꝫ in inferno. Hic pauper vnico morte:
licet naturali. ⁊ deducitur ab angelis in celum: ab angelis cuſtodien
bus: honorantibus ⁊ gaudentibus. Hic ex de voragine. Jam aurum
rgatũ collocatur in celeſti theſauro; margarita de ſtercore eleuat et
nit in regis ornamento: ſtella de nebula rutilat poſita nobis in exem
o. Primus pauper in camino: iam diues in camino duplicis pene
per recordatione delitiaꝝ. Recordare inquit damna quinqꝫ. Recita
Sũma predicãtiũ. Benedictus deus. Hec eſt plane mutatio dextre
celſi. Fit de eis ſicut de mutuo ſibi obuiantibus in puncto ſe contin-
ntibus: quoꝝ quilibet ad alterius locũ declinat. Pauper ⁊ diues via
es ſunt: qui ſibijnuicem obuiant in articulo ſiue puncto mortis. Ue
t diues de delitijs: ⁊ terminat trãſitus ſuus ad miſerias. venit de mi
rijs pauper: ⁊ ad locum vadit diuitis ad delitias eternas. Simile
tiſſimum de gallina ⁊ accepitre: quod ponit Holkot ⁊ Uincentius.
uoꝝ prima contemnit in vita ⁊ oditur: accipiter aũt in manibꝫ por-
tur ⁊c. Poſt mortem vtriuſqꝫ eijcitur in ſtercus accipiter ꝑ feneſtrã:
llina in duabus ſcultellis portatur cum gloria ante faciem ad men/
m dñi. Sic de paupere ⁊ diuite. Applica. Rogemus dñm.

ñica ſcda poſt trinitatis: feſtũ btĩ Jo. bapti. xxiiij. Junij.
Stultoꝝ infinitus eſt numerus. Eccẽs. i.
Euangelium de dominica.

Pꝛedeſtinationi innitentiũ

D Quinq̃geſimaſexta turba eſt p̄deſtinatiōi innitētiũ ⁊ repꝛob
oni (Beſcher narrē) Et q̄ ſũt (beſcher narrē:) qb⁹ nol̃ dinol
⁊ q̄ ſunt ſigna qb⁹ abinuicē ſecernunt̃ p̄deſtinati ⁊ repꝛobat
t Qui ſunt (beſchernarrē) Jpſi ſũt q̄ innitũt̃ p̄deſtinatiōi. Et qd̄ ē p̄d
natio? Eſt ꝓpoſitũ dandi vitā eternā: ait Cameracē̃. diſ. xl. p̄mi. E
Tho. q. xxiij. p̄me ptis ait: Pꝛedeſtinatio eſt ratio. i. ꝑfect⁹ ꝯcept⁹ oꝛ
nis aliq̄ꝝ in ſalutē eternā: in mēte diuina exiſtēs. Et eſt duplex finis
quē pōt oꝛdinari hō. Un⁹ naturalis: ⁊ ad hũc ab alio deſtinari nō op
cũ ad eũ ꝯſeq̄ndũ ſit ex natura ſua ſufficiēs. Eſt alius finis ſupnatu
puta btitudo btifica dei viſio. ⁊ ad hũc (q2 ſup̄ ſe eſt) vt deſtinet̃ nece
eſt. Sicut de ſagitta q̄ natura ſua cadit ex gūitate naturali deoꝛſũ: n
impellēte aut deſtināte alio indiget. ceteꝝ ad metā ꝑuenire nō pōt ex

baliſte ipulſu dirigit̃. Sic in ꝓpoſito: applica. Exẽplũ eſt ad ꝓpoſitũ
s Joãnes cui⁹ hodie feſtũ colit̃: de q̃ in ep̃la ſumpta ex Jſa. xlix. dr:
cauit ꝛc̃. Os meũ dedit q̃ſi gladiũ acutũ ꝛ q̃ſi ſagittã ꝛc̃. Ecce quõ
i. p̃deſtinat⁹: a deo vocat⁹: noiat⁹: vt ſagitta miſſus ꝛc̃. Habes ecce
iter q̃d ſit p̃deſtinatio q̃ntũ tibi ſufficit ad ꝓpoſitũ: latioꝛ declaratio
ıcr ad diſ. xl. p̃mi ſniaꝝ. Huic p̃deſtinatiõi ꝛ Joã. p̃deſtinato initũt̃ R
fatui dicẽtes: ſi p̃deſtinat⁹ ſum vt Joã. ſaluaboꝛ vt ipe q̃cq̃d fecero.
innitunt̃ parabole hodierni euãgelij. vbi p̃mo vocant̃: deinde mit-
t̃ dicẽtes vt veniant: tertio introducunt̃ alij: q̃rto alij cõpellunt̃ ꝛc̃.
plica ſicut volueris ꝓpoſito: ꝛ tm̃ de p̃mo. Circa ſcd̃m q̃ris: q̃ ſint no
uib; dinoſci pñt? R̃ndeo qꝛ quinq;: q̃uis etiã plures poſſint poni.
Pꝛima nola eſt opinari deũ natura nõ libere ꝯtingẽter ad extra ope
i. Talis fatuus fuit Ariſtotcles: vt dicit Pe. de Eliaco ſup pꝛimo
xl. quẽ vide. Dicũt hi ꝙ neceſſitate nature vt ſol ꝛ ignis operet̃ de⁹
ed falſum eſt: q̃uis hoc ꝓbari nõ poſſit euidenter: niſi ſuppoſito arti
o de omnipotẽtia dei: vt dicit Gabꝛiel diſ. xl. ſecũdi. quem vide.
Scd̃a nola: putare neq; hoiem libere agere: ſ; fato cogi ꝛ influẽtijs
s ſũt genetliaci: q̃ ſm hoꝛoſcopũ iudicãt hoie; neceſſario iclinari ad
ta homicidia ꝛc̃. itẽ iuxta varios veſtiũ coloꝛes foꝛtunatos vl̃ ifoꝛtu
os fieri: Falſu; ẽ h̃: qꝛ liberũ arbitriũ cogi nõ põt. neq; obſtat qd̃ ho
dr i euã. cõpelle itrare. De q̃ vide diſ. xxv. ſcdi. An volũtas poſſit co
tradit exẽplũ qd̃ ponit̃ a Guil. Pa. i de vniuerſo: d̃ q̃dã docto q̃ erat
erroris ꝙ oia d̃ neceſſitate fierẽt. q̃ cũ ſe iactaret id etiã coꝛã doctiſſi
s ꝓbatũ ire: rogaretq; ſociũ ſibi ꝯdicẽtẽ vt ſecũ iret ad (neſcio quẽ) do
quẽ iactabat ſe victuꝝ. r̃ndit ſocius: ſi oia neceſſitate fiũt: cur me ro
s vt vadã: etiã ſi nõ rogares iuxta tuã opinionẽ ire me tecũ opteret:
Tertia no. opinari qꝛ (ſicq; ꝯfuſus deſiſtebat ab opiniõe ſua fatua. O
⁹ p̃deſtinat iõ q̃cq̃d faciat ſaluabit̃. R̃ndeo p̃mo ſm Gab. ꝯcedo ꝙ ſi
p̃deſtinat⁹ q̃cq̃d fecer; ſaluaberis: qꝛ finaliter ſolũ ꝛ nõ malũ facies.
cd̃o dico: ꝙ ſi es p̃deſtinat⁹ nõ ſaluaberis ſi fecer; final̃r malũ: pote
em̃ malũ facere. ſi id ponit̃ ineſſe: nõ fuiſti p̃deſtinatus. Dico tertio
ſtulta eſt hec loquutio. Accipe ſil̃e de cõmeſtione: medicina ꝛ ope ru
co. Quis em̃ tã ſtultus vt nõ comedat: medicinã nõ ſumere velit: et
ros nõ colere. q̃uis certo ſciat diffinitũ apud deũ de moꝛte ſua ꝛ fru
bus? Sic in pꝛopoſito ꝛc̃. Nõ pꝛeuidit deus finẽ ſine medijs.
¶ Quarta nola: exiſtimare nullũ hoiem eſſe coꝛrigẽdũ. tũ qꝛ nihil libe
agat: ꝛ alias eũ ſaluari ſi p̃deſtinat⁹ eſt. ꝙ ſi p̃ſcit⁹: fruſtra coꝛrigit̃. itẽ
rectio ad h̃ tẽdit vt q̃s fiat bon⁹: p̃ ea aũt q̃ facit q̃s coactus: bonus
fit. R̃ndeo p̃mo: ꝙ falſũ eſt ꝙ hõ nihil libere agat. Scd̃o ꝙ alias ſal
ret̃ falſu; eſt: qꝛ p̃ h̃ mediũ ſaluari aliq̃n debet. Tertio ꝙ ſi ſciret̃ eſſe
cit⁹: fruſtra eſſet coꝛrectio: ſ; q̃diu neſcit̃ debet adhiberi. Quarto ꝙ
diu ex timoꝛe ꝓcedit opus nihil valet: ſ; de timoꝛe venit̃ ad amoꝛẽ. ꝛ
c valet. Uide Gabꝛie. in q. theutonica ad ducẽ Eberhar. d̃ wirtẽberg
¶ Quinta nola eſt: arbitrari deũ eſſe acceptoꝛẽ perſonaꝝ: ꝛ iniuriã fa P
re his q̃s nõ pꝛedeſtinat. Sunt hic reſponſiones multe de meritis ꝛ

demeritis ꝑuiſis: ꝓpter que ꝑdeſtinant̃: alij reprobant̃. ſed dimitto. E
dico ꝑmo: ꝙ de⁹ oẽs trahit hoc mõ ꝗ dicit Apl's: Deus vult oẽs hoĩe
ſaluos fieri. ſed nõ oẽs ſequunt̃ tractũ: vt Lyra ſup Apoc. Si'l'e ex D
ſcipulo de amico in turri exiſtẽti: ſer. lxxiiij. N. Dico ſcđo: ſi nõ oẽs pd
ſtinat: nemini facit iniuriã: ꝙ nulli aliqd debet. Dico tertio: ꝙ de⁹ iuſ
eſt ꝛ nunꝗ̃ i culpa. Dico q̃rto: ꝙ ſeruiẽdũ eſt deo ꝓpter ſe ex amore am
citie: ꝛ oculus claudi ad celũ ꝛ infernũ. ſic fecit diſcipulus ille quẽ fall
diabolus reuelauit pr̃i eſſe dãnãdũ. Dico q̃nto: ꝙ nulli põt reuelari ſu
reprobatio: vt deducũt doc. in ꝑmo. Dico ſexto: ꝙ tenere debes ꝙ ſi i
ter mille ſol⁹ vn⁹ eſſet ſaluãdus talẽ te eſſe. Et tm̃ de ſcđo. Circa terti
de ſignis ꝑdeſtinatiõis. ix. nihil locut⁹ ſũ: cui placet videat diſci. ſer. 14

Feria.vi.Pe.ꝛ Pau.pridie Kal.Julij.Stultoꝝ infinit.ꝛc̄.

Q Uinquageſima ſeptima turba ſtultorū eſt: Negligentiū ꝓpria
(Uerſum narren: liederlich narren) Jpſi ſunt q̄ poſthabent ne
gocia ſua ꝛ alijs intēdūt: ꝯtra id qđ vulgo dicit: Proxim⁹ tibi
eſto. Et illud ordinata charitas incipit a ſeipſo. Nō parua res eſt hec ne
gligētia: ipā eſt originale principiū pctōꝝ. Q꞉ primi hoīes ꝛ angeli ceci
derūt: ex negligētia ꝓuenit. queadmodū Holkot deducit ſuꝑ illđ ſapie
iij. Qui neglexerūt iuſtū. ꝛ alibi i ſentētijs. Sūt aūt nole multe q̄bꝫ hi
fatui poſſent dinoſci: q꞉ tot ſunt q̄t ad ſalutē ſūt neceſſaria q̄ negligunt.
Ego aūt q̄nq꞉ dūtaxat elegi: q̄tuor ex Holkot Sap.iij. lectione.xxvij.
¶ Prima nola eſt: negligētia in addiſcēdo moꝝ ſanctitatē. Et q̄s eſt Q
q̄ſo hac nola nō notatus? Ecce ꝑui ſum⁹ ad diſcēdū artiū ſubtilia ꝓpter i
curioſitatē: iura ciuilia ꝓpter vtilitatē: artē bellādi ꝓpter ſtrēnuitatē: artē
negociādi ꝯtra pauptatē. ꝛ ſic de alijs q̄ ad vite p̄ſentis ꝓmotionē ꝛ ad
miniſtrationē ſpectāt. Ceteꝝ ad diſcendū artē bn̄ viuēdi: deo ſeruiendi
artē pctā vitādi oēs q̄ſi ſe exhibēt negligētes. Sic eſſe docuit Jeſus in
euāgelica parabola. vbi inuit: q꞉ mūdus inuitat ad errores ꝛ ineptias
ꝛ oēs obediūt. de⁹ vocat ad honores ꝛ celeſtes nuptias: ꝛ oēs negligūt
Matth.xxij. Jlli neglexerūt ꝛ abierūt: ali⁹ ad villā ſuā: ali⁹ ad negocia
tionē ſuā. Proh dn̄e de⁹ meus q̄nta hec ſtultitia talia eligere inepta ꝛ 2
hec negligere q̄ ad ſalutē neceſſaria ſunt? Sed dicūt mihi ſcio: His intē
demus poſteaq꞉ alia expediuerim⁹: aptabimus primū oīa tp̄alia: dein
ſuo tp̄e ſpūalibꝫ intēdem⁹. q̄ſi nō primū eſſet q̄rendū regnū dei ꝛ iuſtitia
eius: ꝛ ſic oīa alia adijcerent. Siles negociatori obliuiſcēti mercantiā
ꝓpter quā venit ad emporiū: ꝛ ludis intēdēti crapulis ꝛ laſciuijs: q̄bꝫ ꝑn
cipaliter intēdit principali ꝑo neglecto. Sed ꝛ ei q̄ cauſa꞉ venit gerere
corā papa aut imꝑatore: ꝛ ea neglecta alijs imptinētibꝫ intēdit. Noli o
fatue currū iūgere an̄ eq̄s: oportet hec primū fieri: deinde alia. an̄ oīa phi
loſophandū ſciendū viā ſalutis: bn̄ viuendū. huic ꝯtinue ꝛ ſp̄ inſiſtēdū
ꝛ vacandū ab alijs vt huic inſeruiat. Noli eſſe de numero iſtoꝝ q̄ citi⁹
oīa volūt facere q̄ꝫ ordinē bn̄ viuēdi addiſcere: in q̄s Senc. inuehit. Nō R
cū vacaueris (inq̄t) philoſophandū eſt. Sed oīa alia negligēda ſunt: vt
huic aſſideamus cui nullū tp̄s ſatis magnū eſt: etiā ſi a pueritia vſq꞉ ad
humani eui terminos vita ꝓducat. Roga ſctōs vt hāc a te nolā auferāt
Clama cū eccl'ia ad Paulū cui⁹ hodie feſtū colit: Doctor egregie Pau
le mores inſtrue ꝛc̄. Et q̄ hoꝝ fatuoꝝ mater? q̄s eos genuit? Nimiꝝ ſu 3
perbia: p̄ſertim in iuuenibꝫ. q̄ iō negligūt partē addiſcere q꞉ nō pn̄t to-
tū acq̄rere: iō nihil volūt ſcire q꞉ nō pn̄t alios excellere. Quos cōmone-
facit Apl's: excitat ꝛ deridet Hora. Nō poteris oculo (inq̄t) q̄ntū ꝯtēde
re linces. Nō tn̄ idcirco ꝯtēnas lippus inungi. Clamat Apl's. i. Timo.
iiij. Noli negligere gratiā q̄ in te eſt. Accipe ꝛ figurā Gen̄. xlij. Audiens
Jacob ꝙ alimēta vēderent in Egypto dixit filijs ſuis: Quare negligi-
tis? audiui ꝙ triticū vendit in Egypto. Et tu o frater vbicūq꞉ audieris
eē alimēta venalia: ea nō negligas ꝓpter quācūq꞉ difficultatē: etiā ſi in

Egypto vendant̄. Plane ſciētia ſalutis nō eſt niſi in Egypto.i.in obſcu
ra ꝛ tenebroſa theologia:q2 tenebroſa aqua in nubibꝫ aeris. Pſal. glo.
id eſt obſcura doctrina in ꝓphetis ꝛ ꝑdicatoribꝫ. Uel in Egypto.i.tene
broſis ꝛ vitioſis doctoribꝫ: dū tñ bonū fructū doctrine adminiſtrant.
Sed caueant ne loliū errorꝝ pro tritico veritatis propinent.
1 ¶ Scđa nola eſt: negligētia in diſcutiendo ꝓpriā ꝑuerſitatē. Sunt q
proni ſunt vt iugiter aliorꝝ vitā diſcutiāt ꝛ iudicent: cū tñ ad eos nihil
ꝑtineat;q2 nō ſibi ſunt cōmiſſi. ꝓpriā aūt vitā vix in anno ſemel ꝛ dimi-
S dia die diſcutiunt. Alij aūt quibꝫ incūbit ex officio aliena diſcutere: in
2 tantū his incumbūt ꝙ ſtulte ſeipſos negligāt. O ſtulte ardet domus
tua ꝛ ad alterius ignē ꝓperas extinguendū? Laterifex habes domū te-
ctā ſtramine: vitreas feneſtras alijs facis,cū tue ſint papyree: metallū
aurū ꝛ argētū alijs fodis ꝛ necaris. O ocule: o cucule ꝑdicator ꝛ ꝑlate
in arbore cathedra ſedes:ꝛ cuculus alios reꝑhēdis ꝛ corripis reꝑhēſibi
3 liſſimus. Ocule alios a te:tu te aūt nō vides. Audi Paſtorē abbatē.
Dic tibi ipſi tu qs es:ꝛ nō iudices quēq̃.intellige cuiꝰ cā ad te nō ꝑtinet
Te iudica:tuā ꝯſciētiā exq̄ſite diſcute. Iud.xviij. Nolite negligere:noli
¶ Tertia nola eſt: negligere reuerentiā diuine maieſta (te iudicare.
1 tis. Audiāt h̄ in primis ꝑlati ſpūales: ꝛ oēs clerici ſpecialiter diuino
ſeruitio mācipati:ꝛ caueāt ne hac nola ſint inſigniti. Timeo ne ꝓpter ni
miā familiaritatē veniāt in ꝯtēptū diuine maieſtatis.ij. Paralip.xxiij
Porro leuite egēre negligētiꝰ. Et vñ h̄ nimirꝫ ex nimia familiaritate:
Nimia eñ familiaritas parit ꝯtēptū: vt vulgo dr̄. verꝫ q̄dē inter fatuos
ait glo. Qui igit̄ ꝯtemnūt ꝓpter familiaritatē fatui ſunt. Noli frater:nō
eſt ſic cū hoīe ſicut cū deo. Cū hoīe ſi ꝯtrahis familiaritatē: defectꝰ eiꝰ
videbis:q̄s ante neſcieras. q̄ fit vt nō tā ꝑcioſum eū habeas ſicut prius
Quantū aūt deo magis in veritate nō greſſibꝫ pedū:ſed affectuū ꝛ co-
gnitionū appropinquaueris:tanto maior tibi apparebit. Accedit hō ad
T cor altū:ꝛ exaltabit̄ deus. Sicut de cāpanili: ad qđ q̄ntomagis appro-
pinquaueris:tanto altius ꝛ maius tibi apparebit. Inde eſt ꝙ ꝯtēplati
uis maior videt̄ deus:q̃ nō contēplatiuis. neq3 ad finē deuenire pñt.
Ergo tantū videt̄ eis reſtare quantū his q̄ parꝫ de eo vidēt: q2 infinitꝰ
eſt. Sicut de eo qui Argētine eſt ꝛ qui Pariſius:eq̄lis videt̄ eis diſtan-
tia ad orientē ꝛc. Noli frater deū paruifacere:propter qđ deo dicatus
es.ij. Paralip.xxix. Filij mei nolite negligere: vos elegit deus vt ſtetis
2 coram eo. Audi ꝛ tu ſecularis rector ꝛ agnoſce:quia omnis poteſtas
a deo eſt.ad deū ergo reſpice: ne ea cōtra deū ſed pro glīa eius vtaris.
3 Audite ambo qd vobis dñs ꝑcepit Deutero.viij. Obſerua ꝛ caue:ne
qñ obliuiſcaris dñi dei tui: ꝛ negligas mandata eius atq3 iudicia.
¶ Quarta nola eſt: negligere primi neceſſitatē:ſpiritalē ꝛ tēporalem.
Deutero.xxij. De oī re fris tui ſi perierit ꝛ inueneris eā:nō negligas q̄ſi
alienā. Nota de oī re.ſ.ſpiritali. Sed ibi q̄rit̄:an q̄s teneat̄ leuare rē in-
tā:an poſſit eā ſana cōſciētia ꝑterire? Uide ſup. viij. S. Itē etiā de ſpi
ritali: de aīa ſc3.cōtra eos qui de aīabꝫ familiariū parꝫ aut nihil curāt

quaſi alienã:quia non eſt aliena:eſt em̄ frater tuus:cõmembrum tuũ.
¶ Quinta nola eſt:negligere aiam ꝓpriã:Sũt q̄ alios ⁊ eoꝝ res ⁊ aias ꝓprias deniqꝫ res corpus ⁊ tpalia curãt: ꝓpriã negligunt aiam. Stulti vtiqꝫ. Stulte in hac nocte repetẽt aiam tuã. Et q̄d pderit hoi ſi vniuer ſum lucret mũdũ: aie vo ſue detrimentũ patiat: Expone ex Rudol. pte ij.c.ij. aut aliunde. Fuge ſtultitiã hãc negligẽtie:q̄ eſt Preteritoꝝ bono rũ nouerca: Futuroꝝ impedimentũ: Anie pditio directe ⁊ indirecte. Ex ſũma pdi. dictione Negligẽtia. Excute torporẽ:nõ audis tonitruũ: Diſcedite a me maledicti: clamorẽ: hoſtes ſunt in porta ſenſuũ: ignis ꝯcupiſcẽtiaꝝ in ſenſualitate:aque cogitationũ in fantaſia: ⁊ adbuc ſter tis: Clama:ſalua nos perimus. Ex ſũma virtu. de orationis neceſſitate.

Vi
1
2
3

Ingratorum

Dñica.iij.poſt trinitatis: in octa.Joan.Prima Julij.
Stultoꝝ infinitus eſt numerus.Eccs.i. Euangeliū.

QUinq̄geſimaoctaua turba ſtultoꝝ:ſūt Ingrati.Qui ſibi multa beneficia īpendi volūt:ipſi vero nunq̄ȝ rependūt. ad accipiendū habēt man⁹ apertas ꝛ aures:ad dandū aūt clauſas.ꝯtra id Eccī.iiij.Nō ſit porrecta manus tua ad accipiendū:ꝛ ad dandū collecta.Hi ſtulti ſeptē nolis poſſunt dinoſci:q̄s ponit btūs Tho.ij.ij.q.cvij.ar.ij.q̄s ſumpſit ex Seneca de bñficijs:vñ ꝛ multoplures elici poſſent ſed ille ad pñs ſufficiant.Itē ex ſumma virtu.capitulo de gratia.

¶ Prima nola eſt:beneficiū nimis retribuere:ꝛ eſt vitiū exceſſus.Nimis inq̄ȝ puta ꝑ q̄bus nō debet:aut citius q̄ȝ debet.q̄ em̄ feſtinat reddere nō animū hȝ grati bñficij ſȝ debitoꝝ:ait Seneca.ij.de bñficijs. Itē Sene.Reijciendi ſignū eſt ꝓtinus aliud mun⁹ mittere:ꝛ munus munere expugnare.Qui nimis cito cupit ſoluere:inuit⁹ debet.ꝛ q̄inuitus debet ingrat⁹ eſt.Sūt ꝛ alie auctoritates cōgrue ad ꝓpoſitū:in ſūma vir.

¶ Scđa nola eſt:beneficiū nō retribuere.Debet q̄libet bñficium ſibi factū loco ꝛ tpe ſm ſuā facultatē retribuere:nedū equale:ſȝ etiā maius ij.ij.q.cvi.ar.vi.Quilibet inq̄ȝ cuiuſcūq̄ȝ ꝯditiōis q2 etiā ſi paup ſit:tñ habet q̄d reddat.Elice ex articulo.iij.q.cvi.ꝛ ex ſumma virtutū.ꝛ Burid.ſup Ethicoꝝ:ꝛ hic primus gradus ſm Tho.in vicio defectus.

X ¶ Tertia nola eſt:bñficiū diſſimulare; h̄ eſt dū q̄s diſſimulat q̄ſi non demōſtrās ſe beneficiū accepiſſe.Debet plane grat⁹ oñdere ſe beneficiū recepiſſe:laudādo ꝛ magnificādo:ita etiā vt nō clā referat gratiā: ingratus eſt em̄ q̄ remotis arbitrꝭ grās agit:vt ait Sene.ij.lib.de beneficijs Si īgratus eſt q̄ clā grās agit;q̄ȝ ingratus erit q̄ beneficiū diſſimulat.

¶ Quarta nola:ꝛ reſpectu precedentiū grauiſſima:Beneficiū non recognoſcere:ꝑ obliuionē ſiue quocūq̄ȝ alio mō.Sene.Ingratus eſt qui beneficiū ſe accepiſſe negat q̄ð accepit.Ingratus eſt qui diſſimulat.Ingratus qui nō reddit.Ingratiſſimus oīm qui oblitus eſt.Illi em̄ ſi nō ſoluūt: tamē debēt:ꝛ extat apud illos veſtigiū meritoꝝ intra conſcientiam incluſoꝝ.ꝛ aliquando conuerti ad referendam gratiā aliqua cauſa poſſunt:ſi illos pudor ammonuerit:ſi facilis occaſio immutauerit.hic nunq̄ȝ gratus fieri poteſt cui beneficium totū elapſum eſt.

¶ Quinta nola eſt:Retribuere mala ꝑ bonis:odiū ꝑ dilectiōe.Sic chriſto hodie faciebāt in euāgelio ſcribe ꝛ pharifei murmurātes ꝯ eum:dū eſſet eis bñficus ꝛ tandē crucifixerūt.Sic romani Camillū ex vrbe pepulerūt:q̄ duce tñ Gallica caſtra deuicerūt:ꝛ Athenieñ.legiſdatorē Solonē in exiliū miſerūt:ꝛ Spartani eoꝝ legiſlatorē Licurgū.Sic hodie q̄ cōitati ſeruit nemini ſeruit.fac ḡ vt intuitu dei eidē ſeruias:ꝛ mercedē nō perdes.

Y ¶ Sexta nola:vituperare beneficiū:ꝛ nō ſolū diſſimulare.Dicit̄ cū donat̄ tibi equus:in os eius nō introſpicias:quaſi ꝓbaturus eius etatē:h̄ em̄ eſt ſpecies vituperatiōis ꝛ ingratitudinis ſignū.Sic de alijs munerib⁊:cū tibi dat paup amicus accipias placito

Sic in cibis appoſitis. Sũt q̃ mox hoſpitẽ ↄfundũt ſi q̃ cibi nõ fuerint parati: vel aliquando hoc ioco ⁊ apto ſcõmate fieri ſolet: tu videris vt ſint edentula: alias appellaberis (Schend den gaſt.)

¶ Septima nola eſt: Beneficiũ q̃ſi maleficiũ reputare: ⁊ nõ ſolum be neficij obliuiſci. ꝟ ſolent pueri ſcabioſi reſpectu matrũ: ⁊ ſcolaſtici paruuli reſpectu mgr̃oꝝ facere: q̃ bñficia correptionũ ⁊ purgationũ malefi cia reputãt. ꝟ religioſi ⁊ diuino cultui mãcipati ſolent reſpectu dei face re: q̃ cũ ſingulari gr̃a dei ad ꝟ ſint electi: putãt hoc ſibi onus ⁊ grauamẽ. Hec elicui ex. ij. q. cvij. ar. ij. Habes ecce nolas ſeptẽ: quibꝫ dinoſcere poteris: ſi tu aut alius ſit de numero hoꝝ fatuoꝝ: q̃tinꝰ diſcas tibi caue re ab ꝟ vitio ne incidas: aut ſi incidiſti te eruas. Nõ paruũ em̃ vitium i ſed grande qđ Apl's dicit in nouiſſimis tpibꝫ maxie inualiturũ. In no uiſſimis inq̃t diebꝫ inſtabũt tp̃a pericl'oſa: ⁊ erũt hoies ſeipſos amãtes cupidi: elati: ſupbi: blaſphemi: parẽtibꝫ nõ obediẽtes: igrati. Ecce pun ctũ. ij. Tim. iij. Grãde vitiũ eſt in hoies ingratitudo: q̃nta putatis erit ⁊ in deũ ingratitudo: ſi tot ⁊ tãtis ab eo ſuſceptis bñficijs fuerimꝰ ingra Z ti: q̃ nobis ex tã magna largitus ẽ charitate? Digna plane ingratoꝝ pe 3 na: in ſpecl'o fatuoꝝ exprimit̃ q̃ appellat̃ (Die brütſchen ſchlagen) qua q̃ plectunt̃ oibꝫ fiunt ridiculo: ⁊ ↄfuſionẽ patiunt̃ corã om̃i pp̃lo: verberan tur em̃ ferula nolata ad nates cũ cãtico quodã. Sic q̃ ingrati ſunt hoi bus hic ↄfundunt̃ corã eis rubore pfuſi: eos fugiũt: querũt diuerticula cũ obuiãt: vellent oẽs bñficos ſuos eſſe mortuos. vt Eneas ſiluius in quadã dicit ep'la. O he q̃lis ↄfuſio erit his: q̃ ingrati fuerũt deo: cũ eis ↄfuſio fiet corã vniuerſo mũdo? Qui me erubuerit mihi hic gr̃as agen do: ſeruiẽdo: ↄfitendo: ꝟbo ⁊ ope: hunc erubeſcat ⁊c. ⁊ is q̃ ſine veſte nu ptiali fuit: erubuit ⁊c. Facile eſt deo gr̃as agere: recognoſce bñficiã eiꝰ. Si nõ ſcis legere: ↄtemplare picturã in muris (Ab dẽ fenſter bret) Lau da verbo: auſculta laudãtibꝰ: ſerua mãdata eius ⁊c. ⁊ hec oĩa ea intenti one: ꝙ ſibi velis facere retributionẽ p̱ beneficijs. Dic cũ Dauid: Incli naui cor meũ ad faciendas iuſtificatiões tuas inęternũ: ꝓpter retributi onẽ: ſcꝫ tibi deo faciendã p̱ bñficijs mihi ipenſis. Non ſic exponit Pe. de Eliaco ſup p̱mo ſen. Eſt gratitudo ſeu beneficioꝝ recognitio ſi 4 gnũ nobilitatis: ⁊ per ↄtrariũ ingratitudo ſeu bñficioꝝ non recognitio ſignũ ruſticitatis. Patet igit̃ ꝙ illi q̃ nobiles reputant̃ qui deũ ꝑ ceteris hoibus q̃ eos honorauit inhonorãt: ſubditos etiã ſuos q̃ multo ſudore merent̃ vnde ipſi viuũt: ⁊ ꝓpter q̃s ipſi ſunt in honore: inceſſanter oppri mũt ruſticiſſimi ſunt: ⁊ feris videnť etiam tales deteriores eſſe. Fere em̃ A officia ſiue beneficia ſentiũt: ſicut ait Sene. ⁊ experientia in leonibꝫ do cuit: ſicut hiſtorie docẽt: ⁊ leena apud Macharium in Uitaſpa. Ruſtici igit̃ ſunt tales p̱uati ⁊ nobiles hoies: q̃ ſunt digni: vt cum vilibꝫ pena vili ⁊ ridiculoſa plectant̃. Uiſi ſũt hi vt ſterquilinũ: qđ quãto magis 5 ꝑfundit̃ radijs ſolis: tãto magis fumũ ꝑſus ſolem emittit ⁊ fetorem. Et hi quãto maiora lumĩa beneficioꝝ recipiũt: tãto magis ↄ deũ fumant

Sibimet complacentiũ

O ſtercus diuitiaꝝ (oĩa vt ſtercora reputaui ait Paulus) que in agros macros diſpſit Laurẽtius. O ſtercus voluptatũ. Cõputruerũt in ſtercore iumenta. O ſtercus glorie. Omnis gloria coꝝ ſtercus ⁊ vermis. Quid inflaris ſanies? Hec ſtercora contra deũ fumant. Rogemus.

Feria ſecunda: feſtũ viſitationis btẽ virginis. ij. Julij.

Stultoꝝ infinitus eſt numerus. Eccẽs. i.

Quinquageſimanona turba ſtultoꝝ eſt: Sibimet cõplacentiũ (Spiegel narrẽ) Sũt q̃ ſibimet in ſuis factis ⁊ dictis oĩbꝫ ſe cõplacent: gloriãtes de ſua prudẽtia: eloq̃ntia: robore: pulchritudine: nobilitate: diuitijs ⁊ ſic de alijs. De his hac hora et hodie: feſto

viſitationis Marie erit mihi ſermo: et vt puto non incõgruus. Plane
Maria humilis cuius in nullo ſuo: ſed in ſolo deo ſalutari ſuo aīa ex-
ultauit: q̃tenus inde diſcãt nõ fatue in ſe ſed prudenter in deo gloriari.
Poſſunt aũt hi fatui q̃nq̧ nolis dinoſci: quas a b. Grego. et Tho. eru
¶ Prima nola eſt. Exultare de bonis: q̃ſi ex ſe habitis. puta bona na-
naturalia vt ſunt ingenium: intellectus: memoria: robur pulchritudo.
et bona tp̃alia vt diuitie: glĩa: honor: potẽtia. et bona ſpũalia: vt grã: ſciẽ
tia: ſapiẽtia: prudẽtia: phĩa. Eſt glĩoſu3 et excelſũ aliq̃d hr̃e: et nõ ab alio B
ſicut ea q̃ habent̃ in feudũ. Sũt igit̃ ſupbi fatui ſpeculatores: q̃ ita glo
riant̃ et exultãt: quaſi a ſe habeãt. Dicis: nõ ſum⁹ tales: miſer plane eſſet
q̃ talia opinaret̃: imo infidelis. Uer̃ q̃dẽ eſt ſi in vniuerſali ſic opinaret̃
atq̃ in p̃ticulari: h̃ fieri põt ſine nota infidelitatis: et ſil̃e de fornicatiõe.
declara ex Tho. Porro nõ dixi: q̧ opinat̃ ſe a ſe hr̃e: ſed ſic exultãt ac ſi a
ſe haberẽt. Et quõ h̃ ppendit̃: h̃ mõ: q2 q̃ eſtimat ſe aliq̃d ab alio hr̃e non
multũ de h̃ gloriat̃ apud ſe: ſed cũ de tali bono cogitat q̧ ſit ab alio: rep
cutit̃ dicẽs intra ſe: ab alio habes. Itẽ nõ iactat ſe de h̃ corã alijs. Gra 1
tias agit ei a q̃ h3. Qui igit̃ intra ſe glĩat̃ et corã alijs ſe iactat: et grãs nõ
agit: facit ac ſi ab alio nõ hr̃et: h̃ aũt heu faciũt multi ex ſupbis: q̃ de do
nis nature: fortune et grẽ ſibi a deo cõceſſis: grãs agũt ea recognoſcẽdo
inde ſibi puenisse: eũ magnificãdo: laudãdo: ſibi obediẽdo: ſ3 ſue volup-
tati: volũtati: libidini parẽdo: iactãt ſe de eis et apõ ſe glĩant̃. Ecce no- 2
lã primã q̃ ad ſiniſtrũ lat⁹ cappe v̾ſus orientẽ aſſuta ẽ his ſtultis. Recte
ad orientẽ. Ab oriente eñ egredit̃ nob̃ lux. et a deo orit̃ nob̃ oĩe bonũ:
grẽ et nature. Jaco. i. Oĩe datũ optimũ et oĩe donũ pfectũ deſurſũ eſt
Erat ni fallor hac nola notatus diabolus: de q̃ dr̃. Iſa. xiiij. Quõ ceci C
diſti de celo lucifer q̃ mane oriebaris: voluit nimirũ et appetijt a natura
hr̃e qd̃ poterat a grã dei: ſ3 noluit hr̃e in feudũ. Uide doc. p̃te. i. Prob 3
dei hominũq̧ fidẽ: q̃nta eſt fatuitas tibi attribuere quaſi a te haberes
viuere? Audi Aplm̃. i. Cori. iiij. Quid habes qd̃ nõ accepiſti: ſi aũt ac
cepiſti q̃d glĩaris quaſi nõ acceperis? Noli o frater: ſ3 oĩa bona in deũ re
fer: ſibi attribuẽdo p recognitionẽ: p laudẽ: p obſequiũ. Nõ nob̃ dñe nõ
nob̃ ſ3 noĩ tuo da gloriã. Natũ Joannẽ quidã volebãt vocare noĩe p̃ris
ſui: hi ſunt finaliter illi qui bona ſua ſibi attribuũt. Eliſabeth aũt ait:
Nequaq̃3 ſed vocabit̃ Joannes. Ipſi ſunt q̃ bona ſua deo tribuũt ſiue
grẽ dei. Uñ et Joannes. i. grã vocabat̃: q̃ natus eſt de ſterili: nõ ſm na
turã. ſic bonũ opus debet attribui grẽ: cũ aĩa ex ſe ſterilis ſit: ex deo ve
ro habeat q̧ bona opa agat: iuxta illud. Qui habitare facit ſterilem.
¶ Scõa nola eſt: exultare de bonis q̃ſi ex meritis ea habeat. Credit pla
ne q̃ talis fatuus ẽ: q2 a deo ſint ſibi data: attamẽ p meritis ſuis gaudet
ſtult⁹ ille et exultat igit̃ q2 nõ gratis receperit: ſed ſuo merito cõdigno q̃ſi
ipſa ſint cauſa p̃ncipalis ei⁹ boni qd̃ habet: de⁹ vero cauſa ſecũdaria. cũ
reuera ſit ecõtra. Ad excutiendũ lapidem de baliſta tormẽtaria: quã ap
pellam⁹ bombardã: duo ſunt neceſſaria: ſalpetre et ſulphur: hec incenſa

vl maxima lapidẽ expellũt. Sic vt lapis actus meritorij ꝓdeat ab hoïe
neceſſariũ eſt liberũ arbitriũ ⁊ gr̃a. Gratia autẽ plus eſt cauſa actus in
ratiõe meritorij q̃ꝫ liberũ arbitriũ. Noli ḡ tibi ꝑncipaliter ſed gr̄e poti⁹
D aſcribere actũ meritoriũ. Audi p̃terea Paulũ. Nõ ex opib⁹ iuſtitie q̃ feci
2 mus nos ⁊c̃. Tim. iij. Vide in Antho. ad placitũ. Pendet hec nola ⁊
aſſuta eſt ab anteriori ꝑte capitis ꝟſus auſtrũ. hec regio multũ calida ẽ
⁊ hĩ fatui de meritis ſcꝫ eximie bonitatis nimis ↄfidũt: q̃ aſſuta fuit ca
pitio Nabuchodonoſor. Dañ. iiij ꝓphete ſcti. iij. Reg. xiij. imo ⁊ ſctiſſi
mi Pauli. Nimiꝝ datus fuit ſibi ſtimulus carnis: ne incideret in hanc
ſuꝑbiã: vt meritis ſuis aſcriberet illas magnificas reuelatiões dei: ꝓut
ipſemet fatet̃. ij. Corin. xij. Ne magnitudo reuelationũ ⁊c̃. Porro de ꝓ-
pheta legim⁹: q2 miſſus fuit a deo a iudea in ſamariã ⁊c̃. Dic ex Anth.
Nabucho. in palatio ſuo ↄſiſtẽs dixit: Nõne hec Babylon magna quã
ego edificaui ⁊ ampliaui ĩ roborꝛe meo: id eſt in ꝟtute mea. Sꝫ punit⁹
3 fuit. Cui q̃ſo cõparabo generationẽ hãc ſtultã: pueris vtiqꝫ: q̃ ſpecula
ex reumate in manicis ſibi ↄficiũt. Et tu o (ſpiegel narr) qui de meritis
tuis gl'iaris: q̃d aliud facis q̃ꝫ ꝙ tei reumate ip̃o ſuꝑ manicis illito ſpe
cularis? Quid em̃ ſũt aliud act⁹ tui: tua merita: oꝑa manuũ tuaꝝ q̃ꝫ reu
ma i manica: min⁹ dixi turpi⁹ ⁊ ſpurciti⁹ dicere debuiſſeꝫ. Iuſtitie nr̃e
q̃ſi pãnus mẽſtruate. Iſa. lxiiij. Vade iã o fatue: ⁊ gloriare de meritis
tuis ⁊ tue iuſtitie inſitaris. Eſt nimiꝝ alia iuſtitia: aliud ſpeculũ: in quo
gloriandũ ⁊ exultandũ: in q̃ btĩſſima virgo exultauit: nõ in ſuis meritꝫ:
ſed in deo ſalutari ſuo: imitatrix illi⁹ q̃ dicebat: Et exultabo in deo Je
E ſu meo. Hic factus eſt nobis iuſtitia. Clamat Pſal. xxx. In iuſtitia tua
libera me. Tua inq̃t: quã tu feciſti: nõ mea. Et itẽ: Deus in noĩe tuo ſal
uũ me fac: ⁊ in virtute tua iudica me. Non in virtute mea: q̃ parua aut
nulla eſt. Hoc ſpeculũ pctõꝝ ex claro vitro deitatis ⁊ plumbo humani
tatis: vt viſum noſtrũ terminare poſſit ↄflatũ. Hoc in medio eccl'ie ĩ fi
gura manet ſuſpenſum: h̃ eſt ſpeculũ in q̃ cõplacuit patri: Hic eſt filius
meus dilectus: in q̃ mihi cõplacui. Reſpice in faciẽ chriſti tui o dñe: nõ
in faciẽ meritoꝝ meoꝝ: q̃ ſunt vt pannus mẽſtruate in ↄſpectu tuo. Eſt
porro ſpeculũ humilitatꝫ Maria: in q̃d reſpicit dñs. Reſpexit humili
tatẽ ancille ſue. Ad quẽ reſpiciã niſi ad humilẽ ⁊ tremẽtẽ ſermões meos
ait Iſa. Eſt ſpeculũ p̃terea ex cineribꝰ ſilicũ factũ: d̃ q̃ i trac. d̃ morte di
xi. h̃ intuẽdũ: in illud oculi deflectẽdi: nõ in reumaticũ ſpeculũ meritoꝝ
1 ¶ Tertia nola eſt: exultare ĩ bonis nõ habitis ſiue de falſo. Et q̃s q̃ſo
ſatis poterit ridere fatuos: q̃ ſibi fingũt bona ineſſe q̃ nõ inſunt: q̃ repu
tãt ſe habere acutũ intellectũ vel magnã memoriã vel magnã induſtriã
in agẽdis: vel peritiã in arte: vel prudẽtiã in regimine: vl' pulchritudinẽ
in ꝑſona: vel ſcientiã in mẽte: vel ꝑfectionẽ in vita ſpiritali: ⁊ de hoc glo
2 riant̃: dũ tñ reuera iſta nõ habeãt: vel nõ tantũ ſicut eſtimant̃. Pendet
hec nola ad dextrã ꝟſus occidẽtẽ. ⁊ q̃dẽ apte: quippe ꝙ in eis occidit ſol
cognitionis ⁊ lux veritatis falſo innitẽtes: putãtes ſe aliq̃d eſſe cũ nihil

ſint. Qualē ſibi habuit aſſutā ille de q̄ dicit̃ Iſa.xvi. Audiuim⁹ ſupbiā Moab: ſupb⁹ eſt em̄ valde: ſupbia eius ⁊ arrogātia pluſq̄ virtus eius. Sic Petrus putauit ſe habere cōſtantiā pfectā: quā tñ nō habuit. quia F
chriſtū negauit: cū q̄ tñ putauit ſe i carcerē vſq̄ ⁊ mortē iturū. Sic Dauid dixerat: Ego dixi in abundātia mea: ſcʒ deuotiōis ⁊ feruoris. non mouebor ineternū. Et tñ mox ſe pſeuerantiā nō habuiſſe innuit: cū ſubiunxit: Auertiſti faciē tuā a me: ⁊ fact⁹ ſuʒ ↄturbatus. Et licʒ multis ſit G
hec nola iſuta: pcipue tñ magnatib⁹ pncipib⁹ ⁊ ceteris in ptāte exiſtētib⁹ q̄ eā vix effugere pñt: quippe ꝙ in tā magno numero ſunt q̄ certatim eā ipſis aſſuere nitunt̃. Teſtis eſt Sene. Vita aulicoꝝ (inq̄t) vnū officiū: vna ↄtētio eſt: q̄s blādiſſime fallat. Quid hoc eſt q̄ꝫ ꝙ ad hoc nitunt̃: vt eū in falſam opinionē inducāt: vt putet ſe meliorem q̄ꝫ ſit: Faciūt de eo quēadmodū pueri de veſica: quā vn⁹ aliq̄ntulū inflat: ali⁹ plus: donec bñ inflata ſit. q̄ facto eā ſuſq̄ deq̄ faciūt: ⁊ cū ea ludūt alterutrū iactantes: ⁊ tandē pūcto acus pforata vēto euaneſcēte flaccida cadit. Sic ſic aulici cū eoꝝ pncipe. Vnus adulator inflat eū vbis adulatorijs: O eſt vobis maior ſapiētia: nō tā crudelis ſicē vicin⁹ pnceps ⁊c̄. Ali⁹ ampli⁹ inflat: ⁊ ſic ↄſeq̄nter q̄uiſq̄ totus tumet aīo. quē etiā tumorē plerūq̄ i facie ⁊ oculis exprimūt. Quo facto ⁊ ſic leuitate vanitatꝫ infecto: cū eo ludūt iactātes eū alterutrū: q̄libet ad ſuā partē eū trahit: ⁊ ita eū fatigāt p diuerſa ↄcilia: vt neſciat q̄ ſe vertere debeat: ⁊ vt ebri⁹ iſatuat⁹ maneat. H
Tandē venit mors ⁊ pūgit veſicā: ſicq̄ cadit. Deludūt eū ſicut ruſticū portantē agnū: vt tandē ſe canē portare putet. de q̄ alibi i ſūma vitioꝝ.

¶ Quarta nola eſt: exultare de vano. Sūt q̄ etſi nō de nihilo exultant exultāt tñ de aliq̄ qḋ nō exultatiōe dignū. puta de vano aliq̄: trāſitorio ſcʒ ⁊ indurabili. tpali nō eterno. ſ. de pulchritudine habita: diuitijs: delitijs: honorib⁹ ⁊c̄. q̄ vere hñt: nō tñ in his gloriandū: nō em̄ glīa digna ſunt. Et hec ad pſens appello vana: iuxta ꝙ vanū accipit̃ Eccl.i. Vanitas vanitatū ⁊ oīa vanitas. Quis ſm doc. ſctm̄ in q. de malo: intelligit̃ de inani glīa. Vanū etiā de falſo dr̄: ego tñ in pꝑoſito abinuicē diſtinguo. Si placet: ibidē vide diſtinctionē: q̄ eſt pulchra. Pēdet hec nola ad aquilonē ad poſteriorē partē capitis. Apte quidē: illic em̄ dr̄ verſus mediā noctē pſus tenebras. Et q̄d oēs creature trāſitorie aliud q̄ꝫ tenebre reſpectu creatoris: Et q̄s q̄ſo liber ab hac nola: etiā pueri bimi exultāt dū calceis nouis induti ſūt: ⁊ eremita q̄dā petiā matte aſſuit tunice q̄ lōgior fieret ⁊ in terra inſtar clerici poſt ſe traheret. Et q̄les hi fatui q̄ vult⁹ ſuos ſpeculant̃: ⁊ inde exultāt ſibijpſis ſup pulchritudine bñdicētes: Nō tibi videt̃ fatu⁹ fuiſſe Otto ille impator: qui etiā ad bellū ſecū ſpeculū pferebat: vt dr̄ in ſpec. fatuoꝝ. femine⁹ vtiq̄ hō: nō em̄ ea intētione vt Plato ſpeculū ferebat. Sūt hac nola notati etiā hi q̄ ſapiētes I
reputari volūt: ſenes iuuenilia veſtimēta ⁊ mores habētes pꝑter gloriā vñ tñ vere ignominiā ↄſequunt̃. ſʒ ⁊ religioſi quiq̄ i ſuis cucullis. Proh deū hoimq̄ fidē: q̄nta fatuitas hec ꝙ rationalis hō cū his magis ſe oc-

cupat:ꝛ in rebꝫ tā contēptibilibꝫ gloꝛiā querit. Ecce ſi qs indutus fuerit
veſte de mardario ſerica: aut de margaritis: vult inde magnus haberi
oculos circūfert: ꝯſiderās an ne aliqs eū admirari velit: digito mōſtra-
re ꝛ dicere hic eſt. qd o fatue facis: gloꝛiās ī pellibꝫ muriū: es ne tu inde
melioꝛ: qꝛ hac pelle indutus es? Sic seducit̃ ſic infatuat̃ animus hoīs
rationalis: chꝛiſtianus: cōditus ad eterna ad maxima: ſic de his q̇ gloꝛi
ant̃ in magnificis edibꝫ: ſuppellectili: cenis ꝛc̄. Quoꝝ oīm fatuitates q̇
videre voluerit legat Petrarchā. Filij hoīm vſqꝫquo graui coꝛde: vt qd
diligitis vanitatē: vt quid exultatis de pulchꝛitudine: de veſte ꝛc̄? No-
li ſicte ſpeculari ꝛ teipſum mirari: de talibꝫ q̄ te inanē efficiunt: conſide
ra potius ea q̄ te pꝛemūt: ſoliduꝫ faciunt: ꝛ mentē depꝛimūt. Doceat te
ericius apud Cirillū illum magnū li. ij. c. iij. Hircus ad fontē veniens:
vt ardentia ſiti refrigeraret interna: cōiectis oculis in laticē nitoꝛe fulgē
tem: ſimilitudinē vultus ſui quā in eā emiſerat: reuerberantibꝫ riui ſpe-
culis mox ſuſcepit. Cumqꝫ vidiſſet altis oꝛnatū coꝛnibꝫ caput: atqꝫ pro
J tenſam faciem: barba pendēte: coꝛde hilari: vocē exultatiōis emiſit: ꝛ ſe
maximis dignificare cepit dicēs: O q̄ꝫ decēter eminēs ſtaret in coꝛnuto
capite coꝛona pauonica: ꝛ toꝛquata ceruix q̄ꝫ cōuenienter deſcēderet fa
cie ſub barbata. Quē cū audiſſet erinacius: ſtans ꝛ ipſe in fonte: deri-
ſit amentē ꝛ dixit. O ſi poſt tergum oculos haberes: coꝛona ꝛ toꝛque te
nullo mō dignificares. Nimirū videres caudulā tuā pudendam: ꝛ mox
humiliatus de fatuoſo capite poneres iactantiam tuā: ꝛ alia multa di-
xit ſimilia. quibꝫ auditis hircus eruditus: quia ſe dignificauit erubuit
Et tu caudam imperfectionum tuarū ꝛ moꝛtem conſidera.

¶ Quita nola eſt: Exultare in ꝑponendo ſe alijs: ꝛ ſuꝑ eos dn̄ari vel-
f le: quaſi melioꝛ ſit alijs ipſoſqꝫ deſpicere. Hic ꝑfectus cuculus Bern
hard⁹ q̇ ſuꝑeminere vult ꝛ ſuꝑnatare: plane ſicut ſpuma in olla ꝛ palee
in vāno tritici: ꝛ ꝟmiculoſa piſa q̄ ſuꝑnatat. Sic ſtultus ille putat ſe oī
bus melioꝛē: ꝛ ꝙ pꝛeferendū. Iuraret ſe eleuatis digitis oībus doctio
rē: pulchꝛioꝛē: ſapientioꝛē: eloquentioꝛē: nihil eſt in eo qđ ſibi diſpliceat
de ſe: nihil aūt alioꝝ ſibi placet. Nouit moꝛes illoꝝ btūs Greg. qs ꝛ de
ſcribit in. xxxiiij. Moꝛaliū circa finē. Cūcta (inqt) q̄ ab alijs bene agū-
tur diſplicēt: ꝛ ſola ei q̄ ipſe vel pꝛaue egerit placēt: ſemꝑ aliena oꝑa de-
ſpicit: ſemꝑ mirat̃ qđ facit: qꝛ quicqd egerit egiſſe ſe ſingulariter credit:
ꝛ cū ſe in cūctis trāſcendere ceteros eſtimat: ꝑ lata cogitationū ſpacia ſe
cū deambulās: laudes ſuas tacitas clamat. Nōnunqꝫ ad tantā elationē
mens ducit̃: vt in eo qđ tumet: etiā ꝑ oſtentationē loquutionis effrenet̃
2 Ecce fatuū cū ſua clarionis ſuꝑ alios nola. Pēdet hec nola in ſummi
K tate capitis fatui ſuꝑ oēs: qꝛ ꝛ ſuꝑ oēs vult dn̄ari. Ero ſilis altiſſimo:
nullū timet: ſilis in h̄ diabolo de q̄ dicit̃ Job. xli. Factus eſt vt nullū ti
meret: nulli vult ſubijci: ſed liber eſſe ꝛ dn̄ari. Recte de eo intelligit̃ qđ
dicit̃ Job. xi. Vir vanus erigit̃ in ſuꝑbiā: ꝛ quaſi pullū onagri liberū ſe
natū eſtimat. Vere van⁹ qꝛ leuis ꝛ nullo pōdere timoꝛꝭ firmat⁹ erigit̃
ſcꝫ ſuꝑ alios: querēs dn̄ari ꝛ leges īponere. Silis onagro. i. aſino ſilue

ſtri:q̄ p̄ ſiluā ſuaꝝ p̄uaꝝ volūtatū diſcurrēs nullis oneribꝫ vel vinculis mādatoꝝ reputat ſe ſubditū:ſed liberꝝ ad nocendū cuicūqꝫ deſpiciendū ꝛ cōuiciandū. Erat talis aſinꝰ nolatꝰ Phariſeus:q̄ aſcendēs cū publicano in tēplū dicebat ſtās rigidꝰ in ſupbia: Deus gr̄as ago ꝛc̄. ſic ꝙ publicanū deſpexit. Nunq̇d ipune:nō vtiqꝫ:talibꝫ fatuis cū cōris dn̄s pe/ 3
diculos decerpit. Deſcēdit hic iuſtificatus p̄ illo in domū ſuā ait dn̄s. Utiqꝫ aliqn̄ deus tales ſupbos in q̇bꝫ eſt dn̄andi libido mirabiliter humiliat: ſm ꝙ dr̄ Eccl̄i.x. Sedes ducū ſupboꝝ euertit:ꝛ ſedere facit mites p̄ eis. Etſi multi ſint: vnū tn̄ p̄ducamꝰ. de q̄ Anth.pte.ij.ti.iij.c.ij.§.iiij. q̄ voluit corrigere magnificat qd̄ hodie in euāgelio legimꝰ. Cū em̄ tyrānꝰ eſſet ſupbꝰ:ꝛ audiſſet pluries decātari i eccl̄ia id Diſperſit ſu.ꝛc̄ Dicet Antho.ꝛ ꝯclude: eſt em̄ exēplū plixū: ſatis tn̄ notabile. Rogemꝰ.

Dñica quarta poſt trinitatis. viij. Julij. M.ccccxcviij.
Stultorum infinitus eſt numerus. Eccs. i. Euangeliũ

L Sexageſima turba ſtultoꝝ eſt: Saltantiũ (Dantz narrẽ) immo (Hantz narren) Qui inhoneſte ſaltãt ꝛ irratiõabiliter ꝯtra dictamẽ recte ratiõis. qđ notãter addo: nõ em̃ oẽs q̃ tripudiãt ſũt fatui. Tripudiauit Monica mater ſcti Auguſtini: ſaltauit Dauid añ arcã: ſaltauit ꝛ Scipio. Hic em̃ (vt recitat Frãci. Petrar.) triũphale illud corpus ꝛ militare mouit ad numeros. veꝝ nõ molliter ſe infringẽs vt nunc mos eſt etiã inceſſu ipſo vltra muliebrẽ mollitiẽ fluẽtibꝫ: ſed vt antiqui viri illi ſolebãt inter luſum ac feſta tpa virilẽ in modũ tripudiare: nõ facturi detrimẽtũ: etiã ſi ab hoſtibꝫ ſuis ſpectarent̃. Nõ igit̃ ex libidine: ſꝫ recreatiõe hoc ꝓceſſit. Porro ſctã Monica poſt ſumptã eucbariſtiã ſurſuꝫ ferebat̃ in aera clamãs: Volemus in celũ fideles: volem⁹ i celũ. Cũq; interrogaret̃ cur ita inſoleſceret: rñdit: Cor ꝛ caro mea exultauerũt in deũ viuũ. Et nũquid ideo fatuella? Nõ plane: nõ em̃ ex fatuitate ſed ſapiẽtia cibi ſumpti ꝛ ſpiritali iocũditate ſurſuꝫ ferebat̃ ꝛ exultauit. Sed nũquid fatu⁹ erat Dauid añ arcã dñi ſaltãs: etiã vſq; ad irriſionẽ ꝛ ꝯtẽptũ vxoris ſue: ita vt diceret: ludã ꝛ vilior fiã? Fatuus non erat: ſed ex ſpiritali iocũditate hoc ꝓceſſit: vt ait Alex. de Ales. Sꝫ aliã ꝓduco ſaltatricẽ: in cui⁹ feſtiuitate adhuc verſamur: dei genitricẽ loq̃r: cũ ſaltãte Joãne puero in vtero matrꝭ ſue Elizabetb: imo ſaltãtibꝫ am-
M babꝫ matribꝫ ꝛ ambobꝫ pueris. Saltat ꝛ exultat Joãnes infans in vtero matris ad vocẽ Marie. Eſt ad hoc text⁹ aptus: Vt facta eſt vox tua in auribꝫ meis: exultauit in gaudio infans in vtero meo. Acclamat Elizabetb: Et vñ mihi ꝛc̃. ꝛ ſil̃ exultat. Nõ potuit ſe ꝯtinere ſpũs Monice qn erũperet in mẽbra exteriora: ita vt exultaret ꝛ corꝑe. Et quõ aĩa q̃ exultauit poſt chriſtũ ſuſceptũ nõ ſolũ ſacr̃aliter: ſed etiã realiter: carnalit̃ ſeſe ꝯtineret: vt nõ redundaret ꝛ erũperet. ita vt viſitãs Elizabetb ad literã ꝑ cacumina ſaltaret? Plane cũ ſentiret iã illũ venientẽ ꝛ ſilientẽ in mõtibꝫ: trãſilientẽ colles: ꝛ eã ad ſaltationẽ incitantẽ: Surge ꝓpera amica mea ꝛ veni: ꝛ reliq̃. nũquid ꝛ hic fatuitas? Nõ plane: vbi ſũma ſapiã. Nõ igit̃ oẽs q̃ ſaltãt ꝛ tripudiãt fatui ſũt appellãdi: ſꝫ ſoli illi q̃ ĩhoneſte ꝛ irratiõabil̃r ſaltãt. Et quõ hos ab illis ſecernere poterim⁹? ſeptẽ not̃.

¶ Prima eſt: ſaltare tꝑe indebito. Et q̃ ſunt inquis tꝑa indebita? tp̃s deputatũ oratiõi neceſſarie penitẽtie: queadmodũ i q̃drageſima: ad cuius mediũ nobiles ſaltãt. in quinq̃geſima in tꝑe pẽteco. q̃ cũ reliquijs i hãc vrbẽ maxim⁹ ſolet venire ꝑpl̃s. ꝛ alijs tꝑibꝫ letaniaꝝ: quibꝫ ꝓh pudor ſolẽt ineptie he cõmitti: queadmodũ oĩbꝫ notũ eſt. Sed ꝛ in primitijs ſacerdotũ: qđ eis quidã fatui putãt licere: ſed errãt. Siquidẽ eo magis ꝑctm̃ eſt: q̃ inter actus ſanctiores hec fieri ſolẽt. Que q̃ſo cõmertio chriſti ad belial? Cõuiuia ꝑ ſtatutũ ꝓuinciale ſunt ꝓhibita in ꝑmitijs: ꝛ tripudia ꝑmiſſa? Jtẽ ſcđo indebitũ eſt tp̃s feſtoꝝ dei ꝛ ſctõꝝ: q̃ ſunt deo ꝛ ſctis dedicata: vt ad eoſdẽ fiat ꝓceſſio: vt eos ſalutemus deuotionibꝫ

nr̃is: ⁊ inuocemus ⁊ colamus. Plane nō paruū pctm̄ eſt talib⁹ diebus N
tripudiare: imo (vt dicit̃ in Angelica) tenēt mgr̃i: vt refert Rich. in.iij.
diſ.xxxvij.ar.iij.q.iiij. ꝙ eſt pctm̄ mortale coreas duccre dieb⁹ dn̄icis. 1
ꝓpter dictū Auguſtini dicētis: ꝙ facerēt melius femine iudeoꝝ ſi lanā
filarēt ꝙ̄ toto die in neomenijs impudice ſaltare. Nō quidē veꝝ credit
Angelus: qn̄ omiſſa miſſa vel p̄dicatiōe aut veſperoꝝ celebratiōe hmōi
intenderēt: vel per notabile ſpatiū: puta ꝑ maiorē partē diei. alias non.
Quicq̄d ſit de hoc: puto ſe nullā niſi penituerit miſcdiam cōſecuturos
apud deū: nec merituros patrociniū ſctōꝝ q̄s neglexerūt ſuis feſtis co-
lere ⁊ ſibi familiares efficere. Eſt ad h̄ exēplū notabile ſcti Gregorij in
dialogo de puella cui apparuit virgo Maria. Recita ſi placet ex ſūma
vitioꝝ de luxuria pte.iiij.c.iij. de choreis. Tandē tertio tp̄s indebitū ē
tp̄s nocturnū. Eſt nimiꝝ ſm Frā. Pe. nox hoſtis pudicitie: amica ſcele
rū: timoris ⁊ pudoris abactrix. Eſt ſingulare ſtratagema illi⁹ aſtutiſſi
mi nr̃i hoſtis: q̄ inuadit miſeros hoīes ꝑ choree bellū: cū etiā nocte vt in
ea fieret introduxit. Quale ſtratagema Gedeon ↄtra Madianitas ob
ſeruauit. Judic. vij. cū lagenis: faculis ⁊ tubis. Dic breuiter hiſtoriā.
Gedeon diabolus paucis hoībus vix trecentis ſaltantibus: totū ſub-
uertit ⁊ perimit exercitū circūſtantiū alioꝝ. Ibi tube ad literā: ⁊ lagene
tympana cōplodenda: facule accenſe: ſiliter ad literā. Fit igit̃ vt ſic mu
tua cede ſe truncent alterutrū: ſe ſpiritaliter occidentes. Applica.

¶ Scōa nola eſt: ſaltare cū indecētia ꝑſone. Clericis ⁊ maximis religi O
oſis ꝓhibitū eſt ſaltare. xlvi. diſ. clericū. ⁊ de ↄſe. diſ. v. nullus p̄ſbytero 1
rū. ⁊ c. nō oꝑtet. Ita vt ſm Angelū peccēt mortaliter: niſi forſitā modici
tas ⁊ qualitas ſaltādi excuſaret: puta in ſecreto ⁊c̃. Cōgrue vtiq̃ ꝓhi- 2
bitū: ꝓhibet̃ eis aduocatio: q2 digniores ſunt ꝙ̄ ꝙ his indulgeāt: ⁊ ad
altiora deputati. Silr̃ ⁊ ꝓlati ⁊ doctores p̄dicatores nō cantib⁹ indul-
gere debēt: nec elemoſinarij effici. inde eſt ꝙ p̄bende taliū ſunt laicoꝝ in
eccleſia Argētineñ. Si talia que de ſe bona ſunt ex genere ſunt eis inter
dicta: quid de tripudijs? Que eñ cōcordantia: vt manus ad feminaꝫ 3
extendāt poſt prandiū in chorea: quas ad deū in miſſa ꝓ populo exten
derunt? O monache quid cuculle cū chorea? ⁊ corone cū ſerto femine?

¶ Tertia nola eſt: ſaltare inhoneſte: mō inhoneſto (vnzüchticlich) Et
quō hec fieri pn̄t? Geſticulationib⁹ ꝓuocantib⁹ ad libidinē (buchlichen 1
weiſen) Inhoneſte geſticulatiōes hac nr̃a tēpeſtate fieri ſolēt iter tripu-
diandū. qd̄ etiā ad ↄditionē eiuſcemodi generis tripudij requirit̃: puta
amplexari (der ſchöffer dantz) oſculari: ſed ⁊ turpiſſime etiā vſq̃ ad pu
dēda ꝓpter vehemētiā ⁊ impetū circuitiōis denudari: vt ea fere pateant
q̄ deus ⁊ natura in obſtruſiora repoſuerūt. Itē in cantib⁹ turpib⁹: h̄ in 2
his fieri ſolet q̄ nos theutones appellamus (heygerleyſ) vel (ein ſcheib-
lecht tentzlin) vbi vna p̄cinēte alie ſubſequunt̃: vbi multa turpia de ve
nere ⁊ cōcitatiua ad libidinē ⁊ ↄtra matrimonij honeſtatē ↄcinunt̃. Vi
de ſi placet i ſūma vitioꝝ. Cū ornamētis laſciuis ⁊ inhoneſtis. Sꝫ q̄s 3

inhoneſtatē ſatis dicere poſſet: cū ī mediū dorſuȝ vſq̄ʒ oīa ſint detecta ⁊
ab ante vſqʒ ad mām̄as: ita vt etiā ꝯtinētiſſimos viros allicere poſſent
1 ¶ Quarta nola eſt: ſaltare ꝑuerſa intētione. Sunt qui ideo vadunt
ad tripudia vt alios ꝓuocēt ad libidinē: ibi incipiūt ꝓludia actus vene
ris: ibi ordiunť q̄ indies texere ſtatuerūt: tales vtiqʒ peccāt mortaliter.
Ibi colloquunť: man⁹ cōſcalpūt: ſperātes qꝛ porcellus inde vt ſeꝑſter-
2 nat debeat cōmoueri: literas ſibi mutuo tradunt. Sunt alij qui etſi ni
hil inde ſe ſperent cōſequuturos: volūt tn̄ p̄ſentibꝫ frui quantū poſſunt:
tactibꝫ: viſu: colloquio ſe paſcere. Et hi mortaliter peccāt: nedū em̄ ꝯſen
3 ſus in actū: ſed etiā in delectationē ipſam ⁊ in ea q̄ in eū ordinanť. Sʒ
nullū eoꝝ facio inquis: ſed ex leuitate ſupbie vel inanis glie tripudio.
Si ita eſt: dico ꝙ erit veniale. Nā ſi qđ intendiť eſt mortale: erit ⁊ ipm̄
opus mortale. ſi veniale: erit veniale. Sed inqs: bona intentione vado
⁊ ſaltare incipio: non tn̄ ex eo quin ad mortalē libidinē ꝓuocer. Hoc eſt
qđ ego dico qđ deteſtor: ꝓpter hoc em̄ mortaliter peccans cū aduertens
de tali fragilitate te ingeris: quippe ꝙ qui amat periculū peribit in illo.
1 ¶ Quinta nola eſt: ſaltare freq̄nter. Dicūt doc. ꝙ q̇ freq̄nter inebriať
peccat mortaliter: q̇ aūt raro: venialiter. Hoc ſm b. Tho. ij. ij. intelligi
debet: nō qꝛ multa venialia fiāt mortale pctm̄: qꝛ hoc nō eſt. ſicut ex mil
le paſſeribꝫ nunq̄ʒ fit coruus: ſic nec ex mille venialibꝫ fit vnū etiā mini-
Q mū mortale. Sʒ ſic itelligēdū eſt: qꝛ q̇ raro inebriať excuſať aliqn̄ ꝓpter
ignorantiā ſue fragilitatis. ſed q̇ freq̄nter inebriať: ceſſat illa ignorātia
excuſans. qꝛ in illa frequētia nō pōt eū latere ſua infirmitas. ⁊ ſi nihilo-
minus vult bibere nō curās inebriationē: peccat mortaliter. qꝛ illa excu
2 ſatio ignorātie q̄ eū prius a pctō mortali releuabat mō nō releuat. Sic
ſm Rodo. qui ex ꝯſuetudine ducit choreas peccat mortaliter. Saltan
tē aūt raro ⁊ ſine corrupta intētione dicit: nō audeo dicere ꝙ peccet mor
taliter: ſʒ nec audeo excuſare a mortali. cū ingerat ſe ꝑiculo alios ꝓuocā
3 di ad libidinē: ⁊ exēplo ſuo alios ad ſi\'lia faciēda ꝓuocare. Audiāt h̄ q̇
dicūt: q̇d ad me ꝙ alij cadūt: ego bonā habeo intentionē: ego nō cōmo-
ueor libidine. Sciās qꝛ q̇ nō operit ciſternā quā fodit: teneť de aīali.
1 ¶ Sexta nola: ſaltare in loco non ꝓbano. Hoc eſt in loco ſacro: vt in
2 eccl'ia: hoc diciť eſſe mortale. ar. c. decet: de imu. eccle. lib. vi. In loco
religioſo: hoc eſt ī ꝯuētibꝫ: refectorijs: locis capitularibꝫ: in ambitu mo
3 naſterioꝝ. In loco deniqʒ periculoſo: vbi facile ſeduci pn̄t ſaltantes.
quēadmodū ꝯtingit virginibꝫ Judicū vltimo: q̄ choros ducentes inter
vineas rapte ſunt a Beniamitis. Habes ecce nolas ſex: ⁊ quis q̄ſo
oēs has inter ſaltandū vitabit: quis vel vna nō notabiť: Et tn̄ quicūqʒ
notať: ſciat ſe ſtultū de hac turba. Quis queſo bona accedit intentione
⁊ neminē ſcandalizat: obſeruat modeſtiā morū: ⁊ alia enumerata: Cre
R do pauci admodū. Facilius eſt prorſus manere domi q̄ʒ hec obſeruatū
ire. Dicit Angelus ⁊ ꝯſentio: ꝙ qꝛ p̄fate cōditiones nō inueniunť ī cho
reis noſtri tp̄is: ideo nō video quō ſine mortali peccato quis eas faciat

ex conſuetudine:ſicut cõmuniter fiunt preſertim apud alemanos.
¶ Septima nola eſt:ſaltare ꝯſentiẽter. Nõ ſolũ q̇ agũt:ſed ⁊ q̇ agẽtibꝫ ꝯſentiũt pena digni ſunt.ergo ⁊ ipſi inter fatuos hos merito recenſent. Et qui ſunt hi inquis qui cõſentiũt? Aſpicientes:q̇ videlicet nõ ſolum 1
in tranſitu aſpiciũt: ſed ſtudioſe aſpiciũt vlterius ad delectationẽ peti mortalis tendẽtes. Hi nimiꝝ participes ſunt abſolutiõis ⁊ indulgẽtiarũ a virtutibꝫ ⁊ grã:ſicut ipſi tripudiãtes. Sunt inſtar parochianoꝝ reſpectu clericoꝝ cantantiũ in choro ⁊ ſoroꝝ fratrũq̃ ꝯuerſoꝝ:qui etſi nõ canant:participiũ tñ habẽt cũ cantantibꝫ ſicut ⁊ hi. Miniſtrãtes:tibicines:⁊ alij cõſimiles:portantes faculas: ⁊ alia q̃ huic ſtultitie ꝯducunt 2
adminiſtrãtes. Percuſſus fuit quidã fulmine: ſicut habet̃ in ſpeculo exemploꝝ diſ.v.exẽplo.cxxviij. Autores ſiue ꝓmotores choreaꝝ (pfeiffermeiſter:ſtubenmeiſter) qui ſunt primordiales cauſe. Ipſi ſunt vt ſubulci:qui dũ ſues diſperſas vult cõgregare:vnã clamare facit: vnde cetere accurrunt. Sic illi ⁊ vere tot pctõꝝ q̇ ibi cõmittunt̃ rei. Inductores:ſicut matres q̇ filias inducunt ⁊ ornãt:⁊ aliq̃n fatui mariti vxores quod pudendũ eſt. Plane mihi nõ aliud viſi ſunt facere q̃ȝ eas ꝓſtituere. Permittẽtes:ipſi ſunt rectores reip. qui tales diſſolutiones ꝑmittere nõ deberent. Sed ais ſcio: Nunquid publicas ⁊ cõmunes populi letitias lex admittit? Legẽ appellaſti:ad legem ibis: lege legẽ i proemio ff. veteris.§.illud vero. Quis inquit illos ludos appellet ex quibꝫ cri- 3
4
S
5
mina oriunt̃. Noli ergo ammodo ludũ hãc vocare. Vere ſi ludus:eſt 1
mina oriunt̃. Non ergo ludus eſt chorea:⁊ cur nõ? quia ex eo multa cri-
ſerio vtriq̃ ſimilimus.ſed ſeriũ eſt:ludus nõ eſt: ⁊ ſerio turpiꝰ criminoſiuſq̃. Videor mihi aliq̃n videre:⁊ tñ me non falli:q̃ minus pctm̃ eſſet ſimplex actus fornicationis q̃ȝ ea q̇ ſine tali actu fiunt in chorea cũ ſuis turpibus circũſtãtijs. Ecce adulteria in anĩo cõmittit quis centũ in vna hora:ideo Quia qui viderit mulierẽ ad concupiſcendũ eã ⁊c̃. Manet nimirũ hec cõcupiſcentia iugiter ⁊ indeſinenter reiterat̃:quilibet autẽ actus eſt pctm̃ mortale.ſi cõmiſiſſet vnã fornicationẽ:iam pigeret cum ⁊ eſſet quietus. Taceo de his q̇ ſequunt̃ laſciuos illos aſpectus ⁊ tactꝰ quos ſequit̃ mollities ſpurciſſima. Iam vide in chorea ludus ſit an ſerium. Nõne hic nedũ pctã:ſed ſentina multoꝝ pctõꝝ ⁊ criminũ? hic ſu- 2
perbia:inanis gloria:inuidia:cõtemptus:luxuria in viſu: auditu ⁊ tactu:⁊ aĩo verba colloquia ⁊c̃. in geſtu;ornatu:inumerabiles fatuitates
Videt̃ne tibi adhuc ludus ⁊ iocꝰ? Hi gladij ancipites: facule ⁊ arma 3
diaboli ꝑ aĩaꝝ occiſione. Per mulierẽ ſicut ꝑ arma diabolus deuicit Adam: Samſonẽ: Dauid regẽ: Salomonẽ. Et vbi plura arma talia q̃ȝ in choreas? Facule ſunt quibus diabolus vtit̃ ad accendendũ hoim corda. Si ad vnam ſteteris calefies plus ſatis:quid ſi ad pirã ꝯſtiteris? T
Inter medios enſes te ſtatuis o fatue:hic gladij ignei euaginati: ancipites ⁊ exacuti. Forſitan mihi non credis: audi Hieronymum. Gladius igneus eſt ſpecies mulieris:qui etiam in vagina veſtium obte-

ctus vrit: q̇d faciet euaginatus? Femia diſcooꝑta: reiectis pallijs ſuꝑ
tunicalibꝫ: gladius eſt exert⁹ ꝛ euaginatus. ſecat hic gladius ex oi ꝑte ab
ante ꝛ retro: a dextris ꝛ ſiniſtris. O ſtēdūt em̄ ſe ex oi parte in chorea. ꝛ
quidē nō ſimpliciter gladi⁹: ſed exacut⁹: nō em̄ veniūt niſi p̄parate ꝛ eli
mate. Et q̇d aliud q̄ſo hec p̄paratio eſt q̄ꝫ q̄dā exacutio diaboli: q̄ etiā
motu circulari q̄ſi q̄dā mola diaboli acuit? Gladius iſte hoc eſt pulchri
tudo anhelat. Et quō hoc eſt? qꝛ q̄ pallida ē ꝛ q̄ſi febricitās ibi a fatuis
pulchra credit: ꝛ q̄ſi roſa rubet: qꝛ ex motu rubeſcit. at vbi domū redie
rit aut craſtina ſurrexerit: lucet vt fragmē ſepi. Si adhuc tibi ludus vi
det: vide ſi locus ſit vbi aīa perit: corpus debilitat: fama ꝑdit: pax tolli
4 tur. O quot inſontes a venere vadūt ad choreā: ꝛ redeūt infecti turpiſ
ſime. Uadit maritus iuuenis ꝛ cū aliena tripudiat q̄ delicata eſt: cum
vxor ſua ſit honeſta viuēs de labore manuū calloſaꝝ ſuaꝝ. Hec aūt in
quā delicatas habet ꝛ ſuaues tactu manus: os redolēs: anhelitū dulcē
paruulis dētibꝫ os plenū: oculos micātes. Nihil hoꝝ nouit ī vxore ſua:
ſed defectus ꝛ impꝑfectiōes. illi⁹ aūt impꝑfectiōes ꝛ turpitudines oēs eū
latēt. Redit igit infectus: ꝛ cor ſigillatū domū defert aliena facie: ꝑ oia
V ecōtrario de vxore ſentiēs. Si dixerit maritus ſe illeſuꝫ euaſiſſe a tali
bus ſpectaculis: nō credo. ait Hiero. cū Dauid eo ꝙ vidit Berſabee la
uantē ſe ꝓuocatus ſit ī libidinē. Paruū ne tibi hoc videt damnū qd pa
5 cē ꝛ amorē ꝛ iocū dicis? Eſto aūt ſed nō ꝯceſſo: ꝙ nō inficiaris: turpe
tn̄ eſt his morib⁹ leuibus ꝛ viro maxime chriſtiano indignis ita inſtar
mulieris fragi: ꝛ inſtar locuſte ſaltare. indignū hoc nedū viro: ſed ꝛ mu
liere chriſtiana. Uiderat locuſtas has Joā. in Apoca. c. ix. q̄ cōgruiſſi
me aptari poſſent: ex Antho. ꝛ Lugdo. in ſūma vitioꝝ de luxuria. c. iiij.
q̄rte partis. Sed trāſeo: ad calcē em̄ feſtino. qꝛ lōgi⁹ q̄ꝫ volebā ꝓtract⁹
6 eſt ſermo. Hoc vnū cordi imprimamus: vt meditemur in q̄ loco ſim⁹
cōſtituti: ꝛ inueniemus qꝛ ineptiſſima eſt hec chorea ꝛ aliaꝝ hmōi va
nitatū letitia. Sumus in hac lachrymaꝝ valle: in valle miſerie ꝛ exilio
Et quō cantabim⁹ cāticū dn̄i in terra aliena? ait Pſal. Dn̄e de⁹ me⁹ ſi
viris ſctis graue eſt cātare in terra aliena: etiā cantica dn̄i: q̇d debebit
eſſe de cātico diaboli? Sum⁹ in valle miſerie: in q̄ eo magis flendū: q̄
min⁹ flem⁹. in valle lachrymaꝝ ſum⁹: ꝛ adhuc ridem⁹ ꝛ cachinnos edi
7 mus. Nōne ſtultitia hec? min⁹ dixi inſania eſt: q̇s nō eū diceret inſani
X re q̇ cantādo ꝛ ſaltādo ad ſonū inſtrumētoꝝ muſicoꝝ ꝑgeret ad capitale
ſuppliciū? Et nimiꝝ nos ꝯdēnati ſumus capitali ſupplicio: ꝛ ad mortē
āmodo indeſinēter trahimur. Nōne tibi videt qꝛ inſaniāt q̇ tripudian
do ꝛ ſaltādo in gaudijs hui⁹ mūdi choreis: crapulis: cātib⁹ ꝛc̄. illuc tē
dūt? Reſipiſcam⁹ tandē rogo ab hac fatuitate ꝛ inſania. Cogitem⁹ vbi
ſimus ꝛ q̄ tendim⁹: q̄ꝫ turpe ſit ſic viuere: q̄ꝫ periculoſuꝫ ꝛ eterne dā
nationi ꝓpinquiſſimū: ad quā nos miſeri ꝯtinuo ꝓperam⁹. Retraham⁹
pedē: faciē vertamus in celū: vbi vera ſunt gaudia. gradiamur ꝑ viā p̄
ceptoꝝ dei a principio difficilē: ſed in ꝓgreſſu ſuauiſſimā. Rogemus.

Dñica.v. poſt trinitatis. Feſto ſctẽ Margarethe.xv. Julij. Quã die celebratur hic Argentine. Auguſte vo. xiiij. Julij. Spire: Lugduni: Herbipolis: Colonie ꝛ Mogũtie.xiij. Julij. In dioce ſi Meteñ.xx. Julij: quã die dicitur paſſa fuiſſe in ſpeculo hiſtoriali.

Stultorum infinitus eſt numerus. Eccs.i. Euangeliũ

Sexageſima prima turba ſtultorũ eſt: Placidorum ſiue blandientiũ ob delectationes venereas cõſequendas (Hoffier narren) Ipſi inq̃ qui blandiunt ꝛ placere querũt alijs ꝓpter carnalẽ amorẽ. Quod notanter dico: nõ enĩ oẽs q̃ placere cupiũt alijs ſunt fatui. Sũt

em̄ qui ob ciuilitatē ſtudent alijs placere debito fine ꝛ circumſtantijs.
y Eſt em̄ hō anīal politicū: ergo oportet eū nedū recte ſe habere ad deū ꝛ
ad ſe: ſed etiā reſpectu proximi. Et appellat̄ hec virtus ab Ariſto. amici
tia vel affabilitas. Itaq̧ q̄ tali bono fine ꝛ circūſtantijs alijs placere ni
tunt̄: fatui nō ſunt. Immo neq̧ oēs qui ſtudent alijs placere fine malo:
q̄uis fatui ſint: nō tn̄ de hac turba. q̄les ſcʒ ſūt q̄ adulant̄ alijs ꝓpter di
uitias: honores ꝛc̄. ſed habebūt ſpecialē turbā. ſed ſolū q̄ curāt placere
alijs ꝓpter venereas delectatiōes ↄſeq̄ndas ſūt i hac turba. Sʒ ais: Et
cur hic velle placere appellat̄ theu. (hoffieren:) Nō legi aliquē ſup h: ſed
vna ratio videt̄: q꞉ a curia ſumptū. videt̄: in quibꝫ curialius viuit̄ vł ſal
tē viui debet ꝛ modeſtius. inde oīs talis cōpoſita vita curialis vulgari
theutonico appellari ſolet. Vel q꞉ in curijs principū p̄cipue ſunt tales
adulatores: q꞉ oīm aulicoꝝ vna ↄtentio ꝛ vnū propoſitū eſt quis blan
diſſime fallat. Et quomō inquis poſſunt hi diſcerni: Septem nolis.
¶ Prima nola eſt: ſtudere placere oculis (Hoffierē mit den augē od
geſicht) Eſt viſus vltima linea amoris. Dicit̄ q꞉ q̄nq̧ ſint nodi in corri
gia veneris: Viſus: colloquiū: ↄtactus: oſcula: factū. Sūt igit̄ q̄ oculis
placere conant̄ feminis: vel ecōuerſo feīe viris. nā q̄cq̄d de vno dixerim
ꝛ de alio intelligi volo. Studēt igit̄ ſuis aſpectibꝫ alios faſcinare. Pla
ne viri femina videndo: interficit deniq̧ vt baſiliſcus. Oculi vr̄i (clamat
Aug.) in nullā feīaꝝ figant̄ ꝛc̄. Idē ꝛ docet feīas: ne figāt i mares ꝛc̄
Impudicus oculus impudici cordis eſt nūcius. Hiero. ad Oceanū d
z vita clericoꝝ epl'a. lix. Si eos inq̄t q̄s diligūt viderint: ridētibꝫ ocul' ſa
lutatiōis tenera verba ꝓcedūt: vbi amor ibi oculus. Vide in Oui. de
arte amādi: vnde poteris hāc ꝛ ſeq̄ntes magnificare nolas: Caue tn̄ ne
excedas: ſed honeſtate ſalua. Itē in Sūma vitioꝝ trac. de luxuria vide
de oculis timēdis. Vidit Olibri⁹ hodie ſanctā Margarethā: ꝛ perijt.
¶ Scđa nola eſt: ſtudere placere colloquio. Sequit̄ hec nola ordine
p̄cedēti in corrigia veneris: de viſu em̄ venit̄ ad colloquiū ſalutationes
deinde ↄfabulatiōes. Habet neſcio q̄d latētis energie viue vocis actus
ait Hiero. ad Paulinū. Videm⁹ nimiꝝ quaſdā feīas adeo allectiuas
habere voces: vt ſermones eaꝝ penetrēt cū q̄dā ſuauitate corda: ita vt
etiā nō viſe cōcutiant ꝛ emolliāt aīos viroꝝ. Et ecōtrario viri reſpectu
feminaꝝ: qui eiuſcemodi ſunt nō opus habēt alijs medijs placere: mox
em̄ placēt dū loquunt̄. ſicq̧ ſufficit talibꝫ cōfabulatio. Facit plane hec
diabolus: queadmodū ꝛ legim⁹ de ſctō illo epō: cui tn̄ btūs Andreas
ſubuenit pulſando ianuā: vt habes in hiſtoria lōbardica in legenda ſcti
Andree. Sic ſic Olibrius laudādo b. Margarethā placere voluit: ſʒ
fruſtra. Vide i ſpe. hiſt. nolā hāc nouit Pau. Corrūpūt bonos mores.
¶ Tertia nola eſt: ſtudere placere ↄtactibꝫ. Quid hic dicā: taceā de cō
tactu q̄ p̄cedētes ſequit̄ in ordine. Tangit̄ veſtis: ꝛ feſtuca etiā vbi nll'a
eſt decerpit̄. Qui. tn̄ excute nullū. Tangunt̄ man⁹: aſſidet̄ ꝓpius: q̄ten⁹
femur femori ↄiungat̄: tandē oſcula furtiua ꝛc̄. Sic ſic verū fit o miſer

qd dr Eccs.vij. Uincula ſunt manus illi⁹. Timuit hanc nolā eremita A
nolēs matrē nudā tāgere manu. ꝛ ſacerdos agonizans mulieri: recede
ait recede: adhuc igniculus viuit: tolle paleā. Uide in Sūma vitiorū:
cap.vij. de luxuria. Jdeo ꝛ Auguſtinus noluit ſororē ſecū habere ꝛc.
¶ Quarta nola eſt: ſtudere placere cibis ꝛ cōuiuiolis. Hoc in noſtro
theutonico vulgari appellat̄ ꝓprie (Hoffieren) Uolūt quidā placere in
ꝓponēdo cibos potiores: aut adimendo viliores de diſco: aut ꝑguſtan
do. Et in talib⁹ mille fiunt fatuitates in cōmeſtione cancroꝝ ꝛ pirorum
decorticatiōe: diuiſiōe pulloꝝ: ſed ꝛ qualia ꝓponant̄. vt nedū ꝙ eſibilia
ſint cōſideret̄: ſed etiā quid ſignificēt: cui iecur: cui caput: cui pars poſte
rior ꝓponit̄. habēt hec oīa ſuas turpes ſignificantias. Nolā hāc quaſſit
beatus Hieronymus. Preguſtatos cibos ſanctus amor non habet.
¶ Quinta nola eſt: ſtudere placere oſtētationib⁹ (erzeygung) Offerūt
ſe qui in hoc genere ſtultoꝝ ſunt: vbicunqꝫ nouerint eas eſſe q̄s turpiter
amāt. oſtentātqꝫ ſe veſtitu ꝛ oī alio ornatu: ſatagūt in omī angulo vt eis
obuiā veniāt: expectāt: circūſpiciūt: eccl'ias vbi eas ſciūt ventura s freqn-
tant: in eccleſijs ante eas ſtare nitunt̄. ſicqꝫ omne ſtudiū eoꝝ eſt quēad-
modū placeant: vt flectāt ꝛ ſeducāt. Plane nō ſerui chriſti vt Paulus:
qui dixit: Si adhuc hominib⁹ placerē: chriſti ſeruus nō eſſem. Gal'.i.
¶ Sexta nola eſt: ſtudere placere munuſculis. Munera deū placāt ꝛ
hoīes. Mittūt inde flores: coronas floreas: lr̄as: anulos. Hec oīa ſer-
uāt q̄ſi eſſent reliq̄e: inuoluūt: oſculant̄: primū ꝙ mane poſtq̄ꝫ d̄ lecto ſur
rexerint intuent̄. lr̄e he ſunt ꝛ clenodia: cū his reliquijs ꝛ lr̄is tanq̄ꝫ libell'
incipiūt ſuas oratiōes. Nolā hāc venalē dedit b. Hiero. Crebra munu
ſcula inq̄t ꝛ faſciolas ꝛ zonas: dulces ꝛ ſuaues amorꝫ lr̄as ſctās amor
¶ Septima nola: ſtudere placere ī muſicis: in lutinis: cor (nō habet B
nib⁹: viellis: fiſtulis: cantib⁹: clamorib⁹: nocte an̄ edes inſtar canū vlulā
tes. Hoc vulgari nr̄o ſil'r ꝓprie appellat̄ (hoffierē) Proh dn̄e de⁹ meus:
q̄lis hec fatuitas: in media hyeme ſub niue ꝛ gelu tremere ꝛ ſtridere dē
tib⁹: vigilare alijs dormiētib⁹: ꝛ illic fruſtra ꝛ ſepe nō ſine grādi ꝯtume
lia ꝛ deſpectu velle placere. Putat aliq̄n eſſe amicā iacentē in feneſtra:
ꝛ tandē cattū albū fuiſſe deꝑhēdit: ſicut docet hiſtoria (vt credo in Uin
centio) de q̄dā huiuſcemodi fatuo: de hoc vide. Tu cantas ꝛ viellas ei q̄
forſitan habet circa ſe mō iacentē turpē aliū nebulonē: ſtabulariū ſuum.
dn̄o dom⁹ abſente: de q̄ tu gaudes ſtulte: putas te gratū ꝛ intromitten
dū: ſed aliū habet. Mirꝫ (vt in tuo habes ſpec.) ſi nō ꝑ mercede d̄ vrina
te ꝑfundit. Grādi admodū ꝑmerꝫ labore: ea adepta penitebis. Retulit
mihi q̄dā fuiſſe Auguſte ꝯiuges duos: ambo iuuenes ꝛ pulchros. cūqꝫ
aliq̄n poſt cenā ſcāno marit⁹ decūberet (vt fieri ſolet) ꝛ audiret hmōi fa
tuos clamātes in vico: nō aliter eis maledixit niſi dicendo: O vtinā tu
vxorē haberes. ꝑ hac penitētia laboras ꝛ miſeria. Quid eſt tandē ꝙ hac C
fatuitate te ꝛ feminā hanc infamas: apud cui⁹ domū has facis inſolen
tias: quo fit vt tota vicinia inde cōmoueat̄: ꝛ ī ſuſpitiōes varias cadat.

diſcidiū: diſcoꝛdiā ⁊ lites inter cōiuges excitas: feminā ad turpia incli nas. ⁊ tu ſup oia miſer: iugem inquietudinē habes. Noli frater ſic infa tuari: habeto pacē: maneto domi: doꝛmi ⁊ quieſce. Rogemus dn̄m.

Dn̄ica octaua: Argentine in eccleſia cathedrali. v. Auguſti
Stultoꝝ infinitus eſt numerus. Eccs. i. Euangeliū.

Sexageſima ſcd̄a turba ſtultoꝝ eſt: Mendicantiū. Ipſi ſunt mē dicantes iniuſte. qd̄ dico notanter: nō eīm oēs mēdici ſunt fatui Quō: Mendicat Lazarus ad ianuā diuitis: nunquid fatuꝰ

erat? nõ plane: quippe ꝙ manib⁹ angeloꝝ in celũ ab abrahe ſinũ ſubuectu⁹
legit. Mẽdicat alexius: mẽdicat benedictus: ⁊ de elemoſyna viuit in 2
ſpecu. Teſtimoniũ vterq̃ hꝫ (q: placitus fuit deo) ꝑ ſua miracl'a: ⁊ aliĩ
fratres volũtarie paupes: oĩa ſua ꝓpter deũ relinquẽtes. Porro ſctũs 3
Dñicus cui⁹ hodie dies feſtus eſt mẽdicus fuit: cũ ſctõ Frãciſco: ⁊ vter
q̃ mendicantiũ ordinẽ inſtituit: ꝯfirmatũ a ſede Aplica. Hi oẽs mẽdi
cãt ⁊ qs eos appellare fatuos audebit: aut eoꝝ imitatores: q̃ꝝ multi ſan
ctiſſimi ⁊ ſapientiſſimi apparuere? Nemo plane: ſed eos inq̃ q̃ iniuſte
mẽdicãt. Sed ais: ⁊ qb⁹ nolis poterũt hi ab aliĩs diſcerni? Dico ꝙ ſep D
tem: q̃ mõ occurrũt: tu eas dũ tẽpus habuerꝫ magis expolito: ⁊ diſtin
ctius ponas ex ſpecl'o vulgari. ex Alexãdro de Ales ꝑte. iiĩ. circa fineꝫ
ex Gabriel. diſ. xvi. q̃rti ⁊ Thoma. ĩĩ. ĩĩ. ⁊ Gauden. in q̃tlib. ſufficiat de
¶ Prima nola eſt: mendicare cũ impatientia. Sũt (diſſe occaſionẽ.
miſeri qs nõ voluntas ſed natiuitas vel nature neceſſitas facit paupe
res: pauꝑtatẽ ſuam cũ impatientia ⁊ murmure portãtes: hic miſeri ali
bi miſeriores: hic currũ alibi quadrigã tracturi blaſphemãtes deũ: abu
tentes hoc magno bono pauꝑtatis: q̃ Lazarũ in celum euexit: eos ad in
fernũ detrudet. Mala q̃ nos hic premũt: ad deũ ire cõpellunt: non cõ
prehenduntur hi ſub verbo: Beati pauperes ſpiritu.
¶ Scd'a nola eſt: mendicare ſine neceſſitate. Sũt qui ſufficerẽt ſibi ne
ceſſaria adminiſtrare: ⁊ tñ mendicãt: vtiq̃ non ſine pernicioſa ſtultitia.
Sed ais quãta ⁊ qualis reqrit̃ neceſſitas: vt licite qs mẽdicare poſſit? 1
Rñdeo breuiter: poſt Gauden. ꝙ eſt triplex neceſſitas. Prima eſt neceſ
ſitas extrema ſine q̃ vita corporalis ſuſtentari nõ poſſet: ad quã ſupplen
dã in primo q̃libet tenet̃: iuxta illud. i. Joã. i. Qui habuerit ſubſtantiã
⁊c. ⁊ q̃ ad hãc neceſſitatẽ ꝑtinent: q̃libet petere põt. Eſt neceſſitas opor 2
tuna: ſine qua vita tꝑalis cõmode haberi nõ põt: ad quã ſupplendã qui E
libet pietate ꝓuocat̃. Ro. xiĩ. Neceſſitatib⁹ ſctõꝝ cõicantes. ⁊ qđ ad hãc
neceſſitatẽ ꝑtinet ſil'r cuilibet licet petere: ⁊ h̃ penſatis circũſtantiĩs ꝑſo
ne: loci ⁊ tꝑis: ⁊ alioꝝ adiacentiũ. Eſt neceſſitas ꝓficua: ſine q̃ vtiliter 3
vita tꝑalis haberi nõ põt: ad quã ſupplendã ꝑfectus amor boni cõis ha
bet̃. Exo. xxxvi. Plus offert ꝑpl's q̃ neceſſariũ eſt. ⁊ p̃ſatis circũſtantiĩs
exiſtentib⁹ etiã licet petere id qđ ꝑtinet ad hãc neceſſitatẽ: vtputa ſi men
dicãs vtilis ſit ſtudio ſacre ſcripture ⁊ p̃dicationi: ad q̃ librꝫ indiget qui
pertinẽt ad iſtã tertiã neceſſitatẽ: bene licet petere ea qb⁹ ſibiĩpſos cõpa
ret: penſatis tñ circũſtantiĩs q̃ vltra id qđ op⁹ eſt petere nõ licet: q: plus
ad curioſitatẽ ⁊ cupiditatẽ ꝑtinet q̃ ad neceſſitatẽ. Vñ ⁊ illi q̃ habẽt le
gitime ſufficientia bona tꝑalia: qb⁹ nõ eſt op⁹ alias mẽdicare: ſiue ha
beant illa de bonis eccl'ie ſiue aliũde: vltra hmõi neceſſitatẽ nec vti licet
eis: q: eſſet abuti. Vñ ſup illud Teſ. vltio. Vigilemus ⁊ ſobriĩ ſim⁹ ⁊c.
Glo. Vigilet mẽs nr̃a: attendẽs hec caduca: ⁊ ſobrie eis vtamur: non
quaſi bonis nr̃is ſed ad ſuſtentationem datis vigilemus moderate his
vtẽtes. hec Hein. de gand. doc. ſolemnis quã vide. Hoc ꝯtra eos q̃ mor

vbi viderit quē ex pauperib⁹ fraginē panis rodentē: ⁊ aliā elemoſynā ab eis petētē: rn̄dēt qd petis? Ecce habes qđ ꝓ pn̄ti tua extrema neceſſitate ſufficit: videt̄ ergo ꝙ eis liceat etiā aliam petere ⁊ porcelllos paſcere de elemoſynis.

¶ Tertia nola eſt: mendicare ſine recōpenſatione pro ocio fouendo. Sunt validi mendicantes in religionib⁊ ⁊ extra: qui nō recōpenſant in ſpiritalib⁊ ociūqꝫ querētes. Uide Gabri. ⁊ Alexan. Hi ſunt vtiqꝫ repꝛehenſibiles: ⁊ merito a lege puniunt̄. Si aūt dimittūt ſua bona ⁊ mendicant vt chriſto ſeruiāt: liberius eū imitando ⁊ colendo ⁊ primū edificādo: rephendendi nō ſunt. quēadmodū late deducit Gabri. diſ. xvi. q̄rti quē vide: ⁊ huc applica. Silr̄ ⁊ Hen. de Gand. in q̄olibe. in q. q̄ querit Utrū liceat dimittere diuitias ſub ꝓpoſito mendicandi in ſeculo? Et facit Gabri ꝓ defenſione fratrū viuentiū de labore ⁊ mendicatione.

¶ Quarta nola eſt: mendicare ex cupiditate ꝓ lucro cumulādo. Mēdicatio vtiqꝫ culpabilis: de qua dicit Ambro. in lib. de offi. vt allegat
F Gab. quē vide. De taliū numero fuit mendicus ille Conſtañ. qui antiquos denarios argenteos in pulmentario de auena fere moriens abſumpſit. Uide in ſpeculo exemploꝝ diſ. ix. exemplo. viij.

¶ Quinta nola eſt: mendicare ex hypocriſi. Sicut apparēt deuoti: de quib⁊ dn̄s: orantes lōgas orationes ⁊c. Sic ſtationarij: queſtionarij ꝓmittentes indulgētias ⁊ reliquias ſctōꝝ: quaꝝ aliqñ nullas habēt. Uide in ſpeculo fatuoꝝ. Sic Truttāni fingētes fracturas crurū vulnera ⁊ ſimilia. Uide ibidem. Hi in veſtimentis ouium veniunt: intrinſecus aūt ſunt lupi rapaces.

¶ Sexta nola eſt: mendicare nō ordinās. Megna nimis ⁊ multa mēdicitas eſt. ⁊ hui⁹ cauſa eſt defectus eoꝝ q̄ mēdicationē deberēt ordinare: ſed rectores reip. hec nō curāt. Eſſent ad hoc deputādi aliq̄: q꞉ defectus nō eſt in elemoſynis: ſed in ordinata diſtributiōe defect⁹ eſt: q꞉ vn⁹ accipit qđ decē ſufficeret. Uide Chriſo. ſup Matth. exhor. lxvi. vbi dicit vnū pauperē cedere centū ⁊ quinquaginta diuitibus.

G ¶ Septīa nola eſt: mēdicātes nimis examinare. Sūt q̄ paupes dū petūt elemoſynā examināt: increpant: ꝯtumeliant̄: improperāt q̄rētes ⁊c. O frater ꝙꝫ ineq̄lis iudex es. Uenit fiſtulator: auiculari⁹: mim⁹: ⁊ nihil cōtaris: p̄ſtas ei qđ petit. Uenit paup: ⁊ ſibi iproperas ociū. tu aūt ociaris: nec tñ de⁹ ꝑuat te ſole: luna: aere: fontib⁊. Criminoſus es: adulter mēdax: piurus ⁊c. ⁊ audes illi iproperare ociū: iproperas ei mēdaciū: ⁊ tu inde cauſam deberes ſumere magis miſerendi. improperas ei importunitatem: quia bis petat: quia importune petat ⁊c. Hec ꝯſequere ex Chriſo. ſup Matth. exhor. xxxv. Sufficiat dediſſe occaſionē ſtudioſo ac diligenti latius ſingula inueſtigandi.

Dn̄ica nona.

Stultoꝝ infinitus eſt numerus. Eccs. i. Euangeliū.

SExageſimatertia turba ſtultoꝝ eſt: Feminaꝝ ſtultaꝝ. Jpe ſunt male femine. Dico notāter male: q꞉ nō oēs femine ſunt ſub hac nola: ſꝫ ſole male. Nō ergo turbari debēt bone: q꞉ de talib꞉ nulla fit mentio. Que ḡ ex hac p̄dicatione turbate fuerint: malas ſe ſciant eſſe. De bonis nullā in hoc mentionē feciſſe volumus: que ſunt oī laude digne. nō fatue: ſed prudentes. Decē erant virgines. de quib꞉ dn̄s parabolice loquutus eſt: quinq꞉ ex eis fatue: quinq꞉ alit prudentes. Sꝫ ais: Et quib꞉ nolis pn̄t abinuicē diſcerni? Queſiui ⁊ oblate fuerant mihi p quendā inſtitorē. ſ. Joā. Dn̄ici ſup Eccleſiaſten: vt recitat Antho. pte. iij ti. i. c. xxv. ⁊ Holkot. xxiiij. nole (Zwey dutzend ſchellen) Sed non

oĩs mercari volui: timẽs indignationẽ magnã: ſi plures bis ꝙ̃ alijs ap
pẽdere viderer. Elicui igiť ⁊ elegi ex eis. vij. dũtaxat: q̃ ſũt auiditas: inſa
tiabilitas: inuidialitas: vanitas: cõtrarietas: falſitas: implacabilitas.
D ¶ Prima nola eſt auiditas. Sũt mulieres ꝑuerſe auidiſſime lucri: eſt
plane auidũ aĩal: hoc ẽ auaritie deditũ. nã dicit Sene. lib. de cla. ꝙ aua
ritia eſt muliebꝛe vitiũ. Sunt puſillo aĩo ⁊ inutiles ⁊ minus lucrari ſci
entes: vnde ⁊ nimis timẽtes ne neceſſaria ſibi deficiant. Dicit Ariſto.
de ſenibꝫ ꝙ auari ſunt: ⁊ ꝙ cũ oĩa vitia decreſcũt in ſene: auaritia magis
creſcit. Ratio eſt: qꝛ incipiũt deficere: ideo volũt ſuccurrere defectui: er
go magis appetũt pecuniã. Vide in. ij. ij. Eadẽ hec videť ratio in femi-
nis: q̃ ſunt imꝑfectioꝛis nature ⁊ deficiẽtioꝛes viris. ergo femine inſti-
ganť ad auaritiã naturaliter: niſi ſe ꝑ rationẽ: fidẽ ⁊ virtutes cobibeant
ꝓlabunť in auiditatẽ exceſſiuã: ⁊ oĩno infatuanť: vt fiãt de numero baꝝ
ſtultaꝝ. Talis erat Saphyꝛa: q̃ timẽs ne deficeret ſibi ⁊ viro victui ne
ceſſaria: occultauit partẽ p̃cij babiti ex agro vendito. Actuum. v. O ad
quãta mala ꝑducit eos auaritia hec: plane ad turpes actus vt inde lu-
crenť: alias caſte manerẽt. Unde fingiť. iiij. Metha. Danes filiã Acri
ſij auro fuiſſe coꝛruptã: qꝛ ad oĩe malũ eas auaritia ducit. Quẽadmo
dũ eã etiã de q̃ legiť: ꝙ quidã ſimplex moꝛiturus cõdidit teſtamentũ: et
inter alia dixit vxoꝛi ſue: ꝙ venderet vnũ bouẽ ⁊ daret ꝓ aĩa ſua: ſicqꝫ fa
ceret ſibi (iuxta monitionẽ Chꝛiſti ĩ hodierno euãgelio) amicos de mã
mona iniq̃tatis: qui eũ reciperent in eterna tabernacula. Mulier viro
I moꝛtuo volebat fidelis eſſe ⁊ exequi teſtamentũ viri. Cũ aũt intuita eſ
ſet bouẽ: ⁊ videret qꝛ bonus eſſet timuit vẽdere: quippe ꝙ eã auaritia ti
tillauerat: ⁊ neſciẽs quid faceret: vt nõ tantã pecuniã ꝓ aĩa viri ſui expo-
neret: ⁊ tñ fidelitatẽ ſeruaret viro. poſt multã cogitationẽ dixit cũ villi
co hodierno: Scio quid faciã. Et accepit cattã ⁊ bouẽ ducẽs eos ad
foꝛũ. Cũ veniſſet quidã volens emere bouẽ: ipſa nullus inquit bouem
emet niſi velit emere ⁊ cattã. Alius reſpõdit: ꝙ libẽter emeret bouẽ: ſed
de catta ſua non curaret. Illa aſſeruit ſicut pꝛius ꝙ nullo mõ venderet
niſi ꝯiunctim. Cui inq̃t: Et quõ babebo ambas? Cattã inq̃t tu emes ꝓ
vna marca: qꝛ eſt mihi p̃cioſa. ſꝫ bouẽ babebis ꝓ obulo. Recepta pecu
nia p̃ciũ catte ſibi retinuit: ⁊ obulũ quẽ ꝓ boue acceperat dedit ꝓ aĩa vi
ri ſui. Ecce ad quãtã fraudẽ ⁊ infidelitatẽ auaritia hãc induxit feminã.
¶ Scda nola eſt: inſatiabilitas: ſcꝫ voluptatũ. Cleopatra regina egy
pti ſe expoſuit oĩm libidini in pꝛoſtibulo: ⁊ tñ nõ ſatiata: ſꝫ ſepius laſſata.
Semiramis filiũ ꝓpꝛiũ duxit in maritũ: a quo fuit occiſa. Quedã etiã
ita inſaniunt vt in ſeinuicẽ exardeſcant. quẽadmodũ ait Apl's. i. Rom.
⁊ etiã ſe beſtijs ſupponant. Salomon hãc expꝛeſſit inſatiabilitatẽ Pꝛo
uerb. vltimo. Tria inquit ſunt inſaturabilia: ⁊ quartũ qđ nunꝙ̃ dicit
ſufficit: infernus: os vulue: terra q̃ nunꝙ̃ ſatiať aqua: ignis vero nunꝙ̃
dicit ſufficit. Dicũt magiſtri: ꝙ naturaliter appetit femina virum: ſicut
turpe pulchꝛũ: ⁊ imꝑfectũ ꝑfectũ: pudoꝛ aũt eas retrahit. Abiecto igiť

pudoꝛe infrene ꝓrumpũt(weñ ſie den ſchemel vnder dẽ banck ſtoſſen)
id eſt pudoꝛem ſiue verecundiã abijciunt:tunc factum eſt. Sic hoſpita
Bernardũ aggreſſa eſt:ſic Joſeph vxoꝛ Phutifaris ⁊c.

¶ Tertia nola eſt inuidialitas. Sunt femine naturaliter inuidioſe:
qꝛ impfecte: timent ⁊ putant ſe a quolibet ſuperari:inde dicit᷑: Paruu-
lũ occidit inuidia. Magnanimi inuidioſi nõ ſunt: ſed potius deſpecti
ui:qꝛ nihil magnũ putãt. Ait Theophraſtus: Nõ amicũ habere poſſu-
mus:nõ ſodale:alterius amoꝛẽ ſuũ odiũ ſuſpicat᷑ mulier. Vide etiã ſan
ctas inuidioſas fuiſſe:ſicut Sara ad Agar: Rachel ad Lyã: Anna ad
Fenẽnã: Maria ad Moyſen: Martha ad Magdalenã. Ecci.xxxvij
Tracta cũ muliere de his que emulat᷑. Terentius. O diunt nurus oẽs
ſocrus:quia putant eas plus diligi.

¶ Quarta nola eſt vanitas. Nõ eget hoc declaratione: nõ eſt eñi vani
tas q̃ feminas ſubterfugiat. Hanc ſummope querũt in veſtitu:⁊ eã ma
gnifaciũt intantũ vt nõ curãt deũ offendere:maritos depauperare:par
uulos ſcandalizare: eos ad ſilia inducẽtes aut alijs ꝓccaſionẽ ruine in
luxuriã preſtando. Pelagia ita oꝛnata inceſſit:vt quidã ex patribꝫ eam
vidẽs ſic oꝛnatã ſuſpiraret flẽs:qꝛ nunꝗ̃ ſic conatus fuerit placere deo
q̃liter hec mundo placere ſtuduit. Poꝛro de vanitate ſupbie animi etiã
hec nola intelligi põt: ſcꝫ quantũ ad nolle ſubijci. Nempe hoc vitiũ mu
lieris eſt nolle regi: ſed furioſe agere:⁊ ſeq impet⁹ ſine quacũꝗ̃ pietate.

¶ Quinta nola eſt ꝯtrarietas(widerſpenikeit) Videt᷑ mihi ꝙ etiã h̃ L
ex impfectione eaꝝ ꝓcedat:quã obtegere volũt ꝑ ꝯtentionẽ:nolẽtes cede
re ſentẽtijs alioꝝ. Inde eſt ꝙ ꝯtẽtio ponit᷑ filia inanis glie. Nolũt igit᷑
ſupari. Cõgruũt pꝛincipio materiali ſue oꝛiginis. Sũt nimiꝝ ex coſta
curua facte a deo:⁊ ſm̃ h̃ etiã i factis nunꝗ̃ volũt alijs cõgruere:ſed ſp
diſcoꝛdare. Senſerat hoc is q̃ ꝑditã ⁊ ſubmerſam ſuã vxoꝛẽ poſt moꝛtẽ
q̃ſierat verſus decurſum fluuij ſurſum aſcendendo dicẽs:ne foꝛte poſt
moꝛtẽ ꝯtra fluuiũ etiã ſe mouerit. Et illa nos docet q̃ imerſa aque: vt
diceret pratũ eſſe tonſum ⁊ nõ raſuꝫ:cũ verbo ꝯtrauenire nõ poſſet:ma
nu vltra aquã poꝛrecta duobꝫ digitis pratũ nõ tonſuꝫ ſed raſum fuiſſe
ſignificabat. Sic Socrates ſenſit:ſic Vaſti regina contraria fuit. De
hac nola Salomõ Prouer.xix. Tecta iugiter ſtillãtia mulier litigioſa

¶ Sexta nola eſt: infidelitas:mendacitas (liegen:triegen: klappꝛen)
Eſt mẽdax in natura:ſic ⁊ in loquela. In natura inꝗ̃ mendax: vt puto
qꝛ eſt mas occaſionatus ⁊ erroꝛ in natura particulari:ſcꝫ qꝛ ſemp inten
dit ꝓducere melius. Neſcit plane vir ita bene inuenire ⁊ coloꝛare mẽda
cia ſicut mulier:q̃ ita in pꝛomptu habet:naſcit᷑ eis mendaciũ ſub manu
ſicut viris ꝯſiliũ. Eſt vulgatũ ꝓuerbiũ: Femina mox inuenit inuentum
(ein fundt) Dicit᷑ Prouer.xxx. Tria ſunt difficilia mihi: ⁊ quartũ peni
tus ignoꝛo. via aquile in celo:colubꝛi in petra: nauis in aqua: adoleſcẽ
tis ⁊ adultere q̃ comedit ⁊ tergẽs os ſuũ dicit:nõ ſum operata malum.
Exẽpla ad hoc infinita in Eſopo:⁊ alibi q̃liter viros deceperint adulte

re. Porro nulla fidelitas in eis: ſemꝑ decipit: qꝛ ſe decipi putat. Nō de
M niq̃ tacent. Nō nouū eſt ꝙ ſunt mendaces: ſed antiquū. Mentiť Sara
obſtetrices mentiūť: Raab: Micol: Saphira. Sed ⁊ hodie ⁊ q̃tidie
mendacia dicunt: ⁊ qđ peius eſt putant ſe nō peccare: ſi id pꝛo ſcandalo
vitando fecerint. errantes: cū omne mendacium ſit peccatū.
¶ Septima nola eſt: implacabilitas. Quid hic dicam: niſi qđ dixiſſe
lego Joan. Chꝛiſo. Nulla in hoc mundo beſtia ferocioꝛ eſt mala mulie
re. Teſtem pꝛoduco Salomonē. Habitare leoni ⁊ draconi melius eſt
q̃ cū muliere mala ⁊ litigioſa. Draco ⁊ leo ferociſſime beſtie: ſed ſupe
1 rantur a femina. Danielem in lacu leones verētur: ⁊ Jeſabel Naboth
2 perſequiť. Jonā in ventrē piſcis ⁊c̄. ⁊ Dalila Samſonē. Joannē ba-
3 ptiſtā beſtie in deſerto nō tangūt: ⁊ Herodias decollat. Heliā paſcūt
4 corui. Jeſabel perſequiť. Ecce feminā beſtijs ferociſſimis ferocioꝛem.
Non eſt caput ſuper caput ſerpentis: ⁊ nō eſt malitia ſuper malitiā mu
lieris. Hoc veriſſime ait Sapiens. O acutiſſimū telum diaboli femi
na. Diabolus per feminā Adam Dauid Salomonē Samſonem Jo
ſeph Joannem Job perſequiť. Vide Chꝛiſo. in ſer. Heu me. qui habe
tur in Homeliario impꝛeſſo. Dic o Dalila femina peſſima (vt alias in
terim omittam) dic quid tibi diſplicuit in Samſone: quē decepiſti: ra
ſiſti: hoſtibus ad excecandum illudendumq̃ tradidiſti. Erat ne turpis
aſpectu ⁊ vultu non ſpecioſus: qui crines habebat ſeptem ſacramētoꝝ
ſigna. Aut robuſtus nō erat: ⁊ leonē obuiantē vt hedū diſcerpſit: maxil
laq̃ aſini allophilos mille interfecit. Sed foꝛſitan ſanctus non tibi vi-
ſus: ⁊ quid ꝙ ad orationē ſuam de maxilla fons emanauit: quo fuerat
anima ſua refocillata: Sed verū eſt: ꝙ nō eſt ira ſuꝑ irā mulieris. Ecci
xxv. pꝛecipue cū odit quē amauit: ſicut Joſeph. Geñ. xxx. Seneca. Nul
la vis flamme tumidiq̃ venti Tanta nec teli metuenda toꝛti: Quanta
cōiunx viduata tedis Ardet ⁊ odit ⁊c̄. Parate ad venena pꝛopinanda:
N quēadmodū in ſpeculo ſtultoꝝ (qđ vide) notatur in vulgari. Et hec fra
tres de malis quidem ⁊ ſtultis feminis dicta ſunt: fatuis virginibus
pꝛimis quinq̃: ſine pꝛeiudicio bonarū feminaꝝ: que laude ſunt digniſ
ſime pꝛudentū de numero ſecundaꝝ quinq̃. Quinq̃ aūt ex eis erant fa
tue: ⁊ quinq̃ pꝛudētes: ait dñs. De quaꝝ numero illa Sareptana vi-
dua ⁊ Sunamitis: quēadmodū egregie ꝓſequiť btūs Joan. Chꝛiſo.
vbi ſupꝛa. Quales p̄terea erant illuſtres ille de quibꝰ Bocatius de fe-
minis illuſtribꝰ. Quales erant deniq̃ femine ille chꝛiſtiane ſine nume-
ro: que viriles animos in coꝛpoꝛe femineo geſſerūt: plene ſapiētia ⁊ vir
tutibus: cōtemnentes regnū huius mundi. Suꝑ omnes aūt pꝛudentiſ
ſima illa celoꝝ regina: que omnē ignominiā de ſexu femineo abſtulit:
quā intulit Eua. Serpentis caput cōtriuit: limā omnis defectibilita-
tis ſub pedibus habuit. Sed de his dū laudande venient bone diceť.
Hic oꝛdo hec hoꝛaq̃ expoſcebat fatuas vituperare: quatinus cauerenť
ab alijs: Ipſe vero ſemet emendarent: ⁊ ſapientiſſimā illam pꝛe oculis

haberent ꝛc. Rogemus dn̄m. Nolas has ſeptem elicui ex Anthoni. parte.iij.ti.i.c.xxv.in alphabeto malarū feminarum.

Dn̄ica.xiiij.xvi.Septembris.

Stultoꝝ infinitus eſt numerus.Eccs.i.Euangeliū.

Sexageſima quarta turba ſtultoꝝ ſunt Diuinatores (Sagnar Dren:glaub narren) Dinoſci poſſunt hi nolis vigintiuna: quas ex dechaymis elicui. ¶ Prima nola eſt adorare creaturā pro deo:puta diabolum:ſolem:ſtellas :arborem: ⁊ huiuſmodi. Secunda

maleficiū facere ſeu procurare: quod ſemꝑ fit cū inuocatione demonū. Tertia incantationē facere ſeu ꝑcurare cū ſacramētis vel ſacramētalib. Quarta diuinationē facere vel ꝑcurare. Quinta artem notoriā diſcere vel ea vti. Sexta genethliacoꝝ hereſim exercere: qñ videlicet ex conſtellationib aut planetis ſub quibus quis naſcit̄ ſtudet iudicare. Septima obſeruare curſus lune aut ſtellaꝝ ad aliquid agendum. Octaua obſeruare dies egyptiacos. Nona euxenia donare in kalendis Januarij q̄ſi pro bono augurio. Decima cingere domos lauro. Undecima obſeruare vanitates ſuperſtitioſas. Duodecima augurijs operam dare: ſiue fidem eiſdem adhibere. Tertiadecima obſeruare ſomnia: et ex eis diuinare. Quartadecima ſortibus diuinatorijs ꝛ conſultorijs vti. Quintadecima breuibus vti. Sextadecima imprecationibus vti ſiue conſignationibus: ligaturis: ꝛ hmōi: ad procurandam aliquā ſanitatem vel infirmitatē: ſiue q̄nid ſimile. Decimaſeptima incantationib vt ametur procurare. Decimaoctaua credere tranſmutationes creaturaꝝ. Decimanona equitare cū Diana quaſdam mulieres ad ludū: quia talia credere eſt erroneum. Uiceſima credere predictas mulieres intrare hoſtia clauſa. Uiceſimaprima inuenire nidos auium cū matribus ouis vel pullis. Hec ex de chaymis ꝛ Diſcipulo latius proſequere. Aut cui beatus Thomas potius videbitur imitandus: eum legat. ij. ij. q. xcv. ar. iij qui ꝛ nolas has intelligibiliter ſatis ꝛ clare proſequitur.

P ¶ Studeamus fratres has diuinatoꝝ nolas effugere: conſiderantes huius ſtultitie periculoſam fatuitatē: q̄ȝ iniuſtū eſt paciſci cū diabolo ꝛ relinquere deum ꝛc̄. Quāq̄ȝ ſit inutile patet: quia nō conſequit̄ quis intentum: cū diabolus mendax ſit ꝛ pater eius: ſcilicet mendacij. Nititur tamen per hoc quandoq̄ȝ innocentes infamare: eo ꝙ ſibi ſint magis cōtrarij. Unde legitur: ꝙ comes quidā habuit phitoniſſam: que occulta ꝛ ſecreta manifeſtabat. Ad quam acceſſit tentans eam: queſiuitq̄ȝ ex ea de duobus equis quos fingebat ſibi furatos. Hec autē reſpondens indicabat ei quo veniſſent. Et ille: O q̄ȝ grande mētita es: ꝛ illos de quibus dicis innocenter inculpas. quia equos meos ambos adhuc in ſtabulo meo habeo recluſos. Ecce mendacem ꝛ fallacem diuinatorū patrem. Quod ſi conſequeretur etiā quod optat: fit hoc non ſine grandi ipſius damno. Simus igitur fratres non tepidi ꝛ negligentes (qui leui etiā occaſione moti ſeparant̄ a deo) ſed firmi in fide ꝛ conſtantes: dicentes cum Paulo: Quis nos ſeparabit a charitate Chriſti: an tribubulatio: an anguſtia: an perſecutio ꝛc̄. Rogemus dn̄m.

Feria ſexta: beati Matthei apoſtoli feſto.

Stultoꝝ infinitus eſt numerus. Eccī. i.

Exageſima quinta turba ſtultoꝝ eſt Vagantiũ: inquiſitorum regionũ per geographiam (Landt narren: landt farer) Scrutatores prouinciarũ: qui ſine ratione regiones ſcrutant̃ ⁊ perluſtrant: ſit corde ore aut pede. hoc eſt cogitatione: inquiſitione loquutionis vel opere. Sic em̃ tribus modis luſtrari ſolent. Quidã circũgirant pedibus: oculis ꝓprijs videntes regiones. Alij aure ſolum audiunt de his alios loqui: a quib⁹ ⁊ inquirunt ⁊ diſcunt. Tertij ſola cogitatione inquirunt lectione Ptolomei. Hi igit̃ dũ hoc imprudenter ⁊ male faciunt; ſub hac fatuorum turba veniunt connumerandi. Dico aũt notan

Q ter dum imprudēter hoc faciunt. nō em̄ omnes prouintiarum luſtratores
1 fatui ſunt reputandi. Luſtrauerūt prouintias philoſophi maximi: lu
ſtrauerunt et chriſtiani vtriuſqꝫ ſexus. Nō tamen erant fatui: quia non
imprudenter: ſed rationabiliter et pie ſapienterqꝫ. Luſtrauerat Pytago
ras: luſtrauerat et Plato: et alij philoſophi prouincias. ſicut deſcribit
ſanctus Hieronymus ad Paulinū: et preponit̄ epiſtola hec Byblijs.
Itē Ualerius lib. viij. quos vide: qui nedū animo: ſed et corpore corā
2 videre voluerant quas in libris cognouerant. Porro nedū gentiles:
ſed etiā chriſtiani vtriuſqꝫ ſexus id fecerūt. Alexius: Jodocus: ſanctus
Gallus: Florentius: Arbogaſtus. et multi alij. Similiter ſancta Pau
la Euſtochiū: que viſitauerunt limina ſanctorum ex pietate: nō autē fatue
3 erant. Sic beatus Martinus: Hieronymus etc. Quid oportet recen
ſere: In prōpto ſunt apoſtoli: de quorum numero fuit beatus Matthe⁹:
cuius hodie ſolemnitas colitur. Nōne in omnē terram exiuit ſonus eorum
et in fines orbis terre verba eorum: Et Mattheus etiā vſqꝫ ad Ethiopes
puenit: queādmodū in ſequentia canit̄. Ethyopes horridos Matthee
4 agnelli vellere: qui maculas neſciat aliquas veſtiſti candido. Tandē
multi intentione bona hodie itidē faciūt: legentes tabulas geographie
pro intellectu hiſtoriarum ſanctarum et affectu excitando. Sed et ipſi luſtrāt
terras et loca ſanctorum viſitant pia (vt dixi) intētione: nō vtiqꝫ fatui ſunt
5 ſed ſapientes. Sed qui aliter viſitant: fatui ſunt. Et quibus nolis in-
quis poſſunt hi ab iſtis diſcerni: Queſiui et repperi ſeptem nolas ſcd̄m
diuerſos fines quos intendunt.

R ¶ Prima nola eſt: luſtrare ex ſola curioſitate. Ipſi ſunt qui ꝓpter ſolū
ſcire legunt ſiue cogitant in Ptolomeo: aut ab alijs inquirunt: vel cor-
poraliter etiā viſitant prouintias. in hoc ſiſtunt: nihil aliud intendētes
Si hoc fine ſcilicet ꝓpter ſcire ſolū fiat: damnabilis eſt curioſitas (ſicut
beatus Bernardus dicit) ergo fugienda. Omnis doctrina et omne ſtu
diū debent de curioſitate vana aut noxia culpari: que nō ordinant̄ actu
vel habitu mediate vel imediate ad bene moraliter gratuiteqꝫ viuendū
Itē dare ſtudiū ſuū reb⁹ inutilib⁹ aut noxijs: vtiliorib⁹ ſciēter omiſſis:
curioſitas eſt damnabilis. ait Gerſon in florib⁹. Si ſic ſiſtebant in cu-
rioſitate philoſophi: nō ſapiebant: ſed deſipiebant. et vtiqꝫ ſub hac nola
fuerāt cōſtituti. Ipſi viderint quid intenderint: deus intentiones et cor
da intuet̄. Erat ex his Archimenides: de quo Ualerius lib. viij. Et in
tuo ſpeculo Brand. Caue o chriſtiane ne tu ex illis ſis de quib⁹ Bern
hardus loquit̄. Multi multa ſciunt et ſeipſos neſciunt.

¶ Secunda nola eſt: luſtrare ꝓpter inanē gloriā. Sūt ſtulti qui ex hoc
gloriā querunt et eſtimari ſe reputant: qꝛ in regionibus longinquis fue
runt. Ideo et cōmittunt ſe aliqn̄ multis periculis: laborib⁹ et damnis ꝑ
mare et terras: in fame et ſiti: quatenus poſſint aſſerere ſe illic fuiſſe et ta
lia vidiſſe. Uere ſtulti: nō em̄ inde effecti peritiores: probiores: aut ali-
ter qualitercūqꝫ meliores. Sed anſer vltra mare: anſer citra mare: qua

is exiuit talis redit. niſi q exoneratus eſt pecunijs quas ſecū euexit: ⁊ verbulū qđ crebro repetit (baſchala mabmet watſcha wa.) Ceterꝝ nedū laici: quin etiā quidā religioſiores hac inſigniti ſunt fatuoꝝ nola. Qui (vt Joan. Egyptius dicit) veniunt aliquando a remotis ad videndū ſanctos viros cauſa iactantie: vt videlicet non tam proficere ad animi virtutem: q̄ proferre ſe ⁊ iactare vnuſquiſq; eorū velit: pro eo q vide- rit eos qui apud alios ex auditu ſolo cogniti videant. Graue plane eſt hoc iactantie vitium ⁊ periculoſum nimis: ⁊ quod de ipſo etiā perfecti onis faſtigio deijcit animas. De quo vitio late loquit ⁊ diſſuadet pre- fatus beatus Joan. Egyptius: quēadmodū videri poterit in vitaſpa. a principio libri. Et beatus Hieronymus. Non Hieroſolymis fuiſſe: ſed Hieroſolymis bene vixiſſe laudabile eſt. 5

¶ Tertia nola eſt: luſtrare ꝓpter voluptatē conſequendā. O dñe de⁹ 1 meus: quot peregrinationes excogitant illo fine: iam ad ſanctos: iam ad thermas: iam ad prata ⁊ ſiluas. quaten⁹ detur locus voluptati car nis: de qua ſapiens loquitur Sapientie. i. Hoc appellatur (der blitz: der klucks) Dū hoc fit: neceſſe eſt vt ſis oculat⁹ de vxore. Neceſſe eſſet ei fieri vt galline: vt deplumaretur per cornizationē ⁊ vrticis virgarū verberaretur: immergeretur aquis frigidis: ⁊ ſupponeret modio per in cluſionem in cameram tenebroſam: quatenus ſic liberaret. Quemad- modū fecit romanus ille: qui vxori laſciue fecit minuere ſanguinē vſq; ad ſincopim: vt alibi habes. Sūt preterea aliqui qui ꝓpter voluptatē 2 gule ꝑ regiones varias deambulant nauigio ⁊ curribus: vt diſcant et doceant crapulā ⁊ ebrietatē: quēadmodū Bacchus legit feciſſe. Uide in ſpeculo fatuoꝝ theutonico Brandt. Et multos habet hodie ſequa- ces: ſed ſuperuacaneū erat quod fecit Bacchus: alias didiciſſent. Non eſt opus pediculos imponere pellicio: alias illic creſcunt. Sunt tan- 3 dem qui propter ſocietatem id faciunt: ⁊ putant ſe magnā iocunditatē ⁊ ſolatiū inde habituros.

¶ Quarta nola eſt: luſtrare ex malitia detractionis inuidie ⁊c̃. Si- T miles ciconijs que ſunt luſtratrices terraꝝ: quia euolant ⁊ aduolant an 1 nis ſingulis. Et quid circuferunt roſtris: ſerpentes ⁊ buffones: quos aliqñ in domos ꝑ caminos cadere faciunt. Sic quidā circueunt in ore portantes venena detractionū ⁊ rumoꝝ (meren tragen) qui aliqñ ex ſo la loquacitate domos penetrant. Sic magi Zaroes ⁊ Arphaxat q̄s 2 fugauit btūs Mattheus: circuibant deceptionis ſerpentes circūferen tes: imperabātq; eīs ꝑcutere ſerpentib;: ⁊ ipſi ſanabant. Sed propulſi a beato Mattheo detegēre eoꝝ preſtigia: qui ⁊ cōuertit regē Egiptū ⁊c̃ Sic ⁊ alij innumeri deceptores circueunt. Fecerunt hi ſicut ⁊ faciunt 3 alij huius nole: qđ eoꝝ magiſter fecit ⁊ facit: qui dum a dño inquireret vnde veniret: reſpondit: Circuiui terram ⁊ perambulaui eā. Et quid faciebat putatis: Nimirum nihil aliud q̄ quod beatus Petrus cōme morat. Circuit vt leo querens quē deuoret: cui reſiſtite fortes in fide.

Non titubа dum tentaris:ſed reſiſte.alias magis te tentat: ſicut pater familias de clauo facit: queadmodũ ⁊ fecit ipſi Job.

¶ Quinta nola eſt:luſtrare ex acedia triſtitia ⁊ pigritia. Eſt plane eua gatio mentis filia acedie: nõ eñ poteſt mens hominis diu eſſe ocioſa. Cũ igitur circa diuina ⁊ bona nõ occupat̃ ⁊ ea abominatur:mox decli nat ad vana:ſicq̃ euagatur ad illicita: ⁊ efficeris o piger (ein landtfa rer:landt narr) Cogitationes mee (ait Job.ca.xvij.) diſſipate ſunt: toꝛ quentes coꝛ meum. Et Pſal. Coꝛ meũ dereliquit me. Pſal.xxxix. Ha be ergo ſemꝑ aliquid certum: ad quod te alliges: ⁊ ad qđ ſcias te dum teipſum conſideras diſtractũ reuerti debere. Dic tibiipſi cũ ſic diſtra

V beris animo per varia ⁊ nociua: O (landt narr) quo vadis: Cuditur nola hec in officina inconſiderationis. Frater quidã requiſiuit abbatẽ Achillem dicens: Cur ſedens in cella mea patioꝛ accediam: Cui ſenex ait: Quia necdũ vidiſti requiem fili quã ſperamus: nec toꝛmenta que timemus. Si eñ diligenter inſpiceres: etiã ſi vermibus plena eſſet cel la tua vſq̃ ad collum: tu tamen in ipſa iaceres ſine acedia. O ⁊ quomõ viderem: Ad lumen fidei frater illa videntur.

¶ Sexta nola eſt:luſtrare ex cupiditate. Quid de his dicam: Nemo eſt qui nõ noſcat cũ quantis periculis ⁊ laboꝛibus mercatoꝛes ad extre mos indos vſq̃ ꝑcurrant: fugientes per mare pauperiem ⁊ terras. Nõ ne tẽpoꝛibꝫ noſtris heſperie occidue rex Ferdinãdus in alto equoꝛe nũc gentes reperit innumeras: vt dicit Philomuſus. Quis nouos ⁊ ꝑuer ſos moꝛes: gulas ⁊ veſtes turpes ⁊ alienas in terras noſtras intulit: ni ſi auari mercatoꝛes ad regiones longinquas pꝛo mercibus euntes: ⁊ ẽ Fatui redeunt in fatuoꝝ veſtitu: ⁊ fatuos faciunt imitatoꝛes.

¶ Septima nola eſt:luſtrare ex impatientia. Sunt qui inſtar Chain fiunt vagi ⁊ pꝛofugi ſuper terrã. Vagi inquã poſt alieni ſtatus oblecta tiones. Pꝛofugi a facie tribulationũ: quas ſuũ ſecum ſtatus affert. Nul la galea eſt eis apta: om̃is alius ſtatus ⁊ loca pꝛeter ſuus placet. Qui bus contingit quod fratri fugienti de cella pꝛopter vnum eritiũ. Cũq̃ ad aliã diuertiſſet: reperit duos. quos iterũ cũ declinaſſet ad tertiam in

X ea tres reperit. Rediit igit̃ ad pꝛimã. Et frater iracundus cõmunitatẽ fugit: ⁊ cũ ſolus eſſet cõtra ſuriſculã ira percitus: ꝙ crebꝛo ſubuertebat̃ eam confregit. Depone hanc fatuitatẽ: nolito putare ꝙ loci alteratio te efficiat quietum: nõ plane: ſed animi mutatio. Nõ celũ: ſed animũ (ait Seneca) mutare opoꝛtet. Vis ſcire vnde hec inquietudo: Eſt plane ex te. Audi Catonẽ. Cõueniet nulli qui ſecũ diſſidet ipſe. Malũ ergo qđ te vrget intra te eſt: hoc vince. Eſt vulgatũ ⁊ verum pꝛouerbiũ (Bleib do du biſt: vñ überwind das in dir iſt. So werdẽt dir alle ſtett gleich: vnd alle menſchen recht) Nota (bleib do du biſt) hoc ſic intellige ſcđm Gerſonẽ in de ꝑfectione coꝛdis: ꝙ quia nullus pꝛoꝛſus eſt viatoꝛis ſta tus: quẽ nõ circũſtant aduerſitates plurime. ꝓpterea nõ queras ob ad uerſitates tui ſtatus mox in aliũ vel alium fieri tranſitum. ſed perſtes:

patientia eas vincens:cū illa ſecuritate conſcientie:qua iudicas ſtatum
tuū eſſe cū ſalute. alioquin fateor vel mutandus ſtatim eſſet vel corri-
gendus vel deſerendus. Hec Herſon. Nota (überwind was in dir iſt)
⁊ quid hoc eſt quod intra me eſt quod vincere oportet? Ira irrationabi
lis:triſtitia:diſplicentia:gloria:dn̄andi libido:odium: inuidia: loqua
citas:cōtentio: defenſio: imodeſtia morū:gula ⁊ alia vitia ⁊ paſſiones
Uis vno verbo audire que vincere ⁊ extrudere oportet? Amorē inordi
natū tuiipſiꝰ. Primo nō tuſſitare. Scdo nō excreare. Tertio nō vocare
aliū cū tibi libuerit. Quarto nō ad latrinas ire. Quinto nō vt libet ſo-
noroſe incedere. Sexto nō libere vti cibo ⁊ potu:ſed aliis ſimiliter exhi
bere ⁊ ꝓpinare. Septimo nō libere domū relinquere:ſed ꝓpter proximū
retinere. Hec oia cadūt dū tuū cōmodū nō queſieris:ſed dei voluntatē
in charitate dei ⁊ proximi. Sed arcta via ⁊ anguſta porta eſt charitas y
intrantibus:ergo cōtendite intrare:erit in proceſſu ſuauis ⁊ lata. Non
in te alios ordina: ſed te in proximū ⁊ deū:vt nō tibi viuas:ſed ꝓximo
⁊ deo. Hec eſt vera abnegatio:ſancta mors. Tunc tunc erit qd̄ ſequit̄:
ꝙ omnia loca erunt tibi equalia:⁊ oēs homines recti. alias nunꝗ̄ habe
bis pacem. Neqꝫ putes contemnendū hoc vulgare prouerbiū: quia eſt
etiā ſancti Anthonii ſententia. Nempe requiſiuit quidā frater Antho-
niū dicens: Quid obſeruando deo placebo? Reſpondit ſenex: Quod
demando tibi cuſtodi. Quocūqꝫ vadis deū ſemꝑ habeto p̄ oculis tuis
Et quodcūqꝫ opus exerces:ſume ex diuinis ſcripturis exempla. Et in
quocūqꝫ loco reſederis:ne inde citius mouearis:ſed patienter in eodē
loco conſiſte. Hec eñ tria cuſtodiens ſaluus efficieris. Uide vitaſpa-
trum. cxxxvii. A. Quā diligenter hanc loci ſtabilitatem coluerint ſancti
patres:patet in regula beati Benedicti: in qua iubetur ſtabilitas loci
promitti. Sed ⁊ exemplo cuiuſdā nomine Martinus:de quo beatus
Gregorius in dialo.lib.iii. dicit: ꝙ hic cū prius ſe in montē quendam
contulit:necdū clauſo ſpecu habitans catena ſibi ferrea pedem ligauit:
eamqꝫ ſaxo ex parte altera affixit:ne ei vltra liceret progredi ꝗ̄ cathene
eiuſdem quantitas tendebat̄. Quod vir vite venerabilis Benedictus
audiens ei per diſcipulū ſuū mandare curauit. Si ſeruus dei es:non z
te teneat catena ferri:ſed catena chriſti. Ad quā vocē Martinus proti
nus eundē compedē ſoluit:ſed nunꝗ̄ poſtmodū ſolutū tetendit pedem
vltra locū:quo hunc tendere ligatū conſueuerat: atqꝫ in tanto ſe ſpatio
ſine catena coercuit:in quanto ⁊ antea ligatus manſit. E cōtrario deter
rimū genus monachoꝝ appellant̄ qui circūgirant: vt dicit̄ in collationi
bus patrū:coll.xviii.ca.vii. Et circūcelliones: de quibꝫ Augu. in pſal.
Ecce ꝗ̄ bonū. Tu dic cū Job: In nidulo meo moriar.

Dn̄ica.xv. Altera Mauritii.

Stultorum infinitus eſt numerus. Ecc̄s.i. Euangeliū

e. iii.

Preſumentiū ſe ſapientes

SExageſima ſexta turba ſtultoꝝ eſt: Preſumentes ſe ſapiẽtes eſ-ſe cum non ſint. Sicut aſſerere ſe non eſſe ſuperbū euidentiſſi-mum ſignum eſt ſuperbie (vt dicit Caſſianus) ſic putare ſe ſa-pientem ⁊ non ſtultum ſignum eſt ſtultitie maximū (wen narren) Dino-ſcunt autem quinq; nolis.

¶ Prima nola eſt: fatuū inepte exprimere. Eſt ars que appellat mi-mica: qua quis aptus eſt ad exprimendū alioꝝ mores ⁊ verba. Eſt hec imitatio delectabilis: qualē habuit ⁊ conſcripſit Roſcius. de quo Va-lerius recitat: ꝙ nunq̃ geſtu aliquē publice corā populo poſuit quē nō

prius domi tentauerit. Hunc ⁊ Cicero mirũimmodũ cõmendat: vt ha
betᷣ in Policrato Saleſberieñ. ⁊ Franciſ. Petrar. dia. xxviij. pſpe. for.
Neq; putauit ſe Cicerone minorem: quippe ꝙ equalis aut maioris ar-
tis ſit geſtibus ꝗ̃ verbis alioꝝ exprimere mores. Sunt qui a natura 2
faciles ſunt ad hoc faciendũ (inſtar ſimearũ) ſiue abiles: neq; id omnibꝫ
datum eſt. Eſtq; nõ malũ: immo in caſu actus virtutis eutrapelie: dũ-
modo ſcilicet fiat circũſtãtijs debitis obſeruatis. Perſone: quia preſby A
teros ⁊ graues perſonas nõ decet. Loci: quia in ſacro loco nõ licet: neq;
tpe dedicato luctui ⁊ penitẽtie: neq; materie fidei: aut ſimiles trahi de-
bent in ludũ: quia graue peccatũ hoc eſſet. Quod feciſſe legiᷣ beatꝰ Ge
neſius: ex mimo factus martyr: de quo legiᷣ. Hic hiſtoriã ex ſpec. hiſto.
Sunt igiᷣ ſtulti qui ſtultos exprimere volunt ⁊ neſciũt: nõ eñi ſunt na 3
tura abiles: neq; arte: Tales cũ attentant nihil ſciunt exprimere niſi ꝙ
aliqñ inſtar fatuoꝝ excutiũt auriculas: ideo merito ab alijs irridenᷣ di
centibus: Ecce ſtultus hic libenter vellet ſtultitiã exprimere: ⁊ neſcit.
¶ Secunda nola eſt: inepte exprimere mores ⁊ verba ſapientũ. Pri
ori cõtraria nola hec eſt. Sunt fatui qui cũ ab alijs irridenᷣ: ſerioſe et 1
ſapienter ſe habent: neſcientes ab alijs irrideri. ſed ⁊ nituntᷣ de ſapiẽtia
loqui: vt eſtimenᷣ ſapientes. Neq; deſinũt tales ſe exhibere: quouſq; fi
ſtula ex manica eis deciderit: puta dũ fatuitatẽ ſuam vel verbo vel mo
ribus tandẽ oſtendunt. Sic ficti ſpiritales: cõfeſſores ⁊ predicatores:
ĩ publico ſerioſi: in priuato laſciui. in publico laruã Catonis: in priua-
to faciem nebulonis. Habent duplices facies. De his Prouer. xxvij. 2
Si contuderis ſtultũ in pila quaſi priſanas: feriente deſuꝑ pilo nõ au-
feretur ab eo ſtultitia eius. Ita nimirũ his cõcreta eſt ſtultitia: vt ſempꝑ
velint videri ſapientes quantũcunq; irrideanᷣ: neq; aliqua admonitio
ne: nulla correptione ſuam fatuitatẽ volunt agnoſcere. Figurati plane 3
apte apud poetas per Marſiam: de quo vide Ouidiũ in Metamor
pho. lib. vi. fabula. iiij. de Marſia: qui ab Apolline cũ quo contende-
rat fiſtula ſuperatus: excoriatus eſt. Vide ibidem.
¶ Tertia nola eſt: Vafris aſſentatoribꝫ liberaliter diſtribuere. Sũt B
qui cũ habent aſſentatores multos (q: diuites ſunt) putant ſe inde ſa-
pientes: q: frequentanᷣ ⁊ celebranᷣ ab eis: conſulendo eos: eos comi-
tãdo. Neſciũt ſtulti ꝙ mel muſce ſequunᷣ: cadauera lupi. Predã ſequiᷣ
hec turba: nõ hoiem ſapientẽ. qꝺ diuitijs cõſumptis ãmodo nõ faciunt
ſed relinquũt. ſicut Luce. xv. de filio ꝓdigo legiᷣ. Tũc ſe ſtultũ eſſe co-
gnoſcit: q: tũc ab eo fugiũt: nõ eũ curantes ſicut prius: ſed prorſus ne-
gligẽtes. Cur nõ facis tibi o fatue alios amicos de mãmona iniquita-
tis: quã tã ſtulte diſpẽſas in te infatuãtes: amicos videlicet q̇ te dũ defe
ceris reciperẽt in eterna tabernacula: pauꝑes loqr famelicos ⁊ nudos.
¶ Quarta nola eſt: turpiter acquirere ⁊ retinere. Dicunᷣ tales pru- 1
dentes: qui colligunt vndecũq; contumelias ⁊ improperia diſſimulan
tes: dũmodo multã coaceruauerint pecuniaꝝ ſubſtãtiã. Hos vtiq; vo

cat mundus prudentes non fatuos: ⁊ ſimiliter ipſimet tales ſe reputãt.
2 Sed longe aliter iudicat eos dominus. Stulte hac nocte repetẽt ani
3 mã tuã. Et cuius hec erunt? ⁊ Pſal. Neſcit cui cõgregabit ea. Ad hos
fatuos clamat dñs in euãgelio. Non poteſtis ſeruire deo ⁊ mãmone.
Nolite ſoliciti eſſe. ſed primũ querite regnũ dei: ⁊ iuſticiam eius.
C ¶ Quinta nola eſt: Excellentem ſe in ſua qualiſcunq́ʒ profeſſione eſti
mare. Eſt hec nola intra nos: precedẽtes extra conſpici poſſunt. Neſcio
ſi quis non ſit hac nola inſignitus. Quis eſt queſo qui nõ exiſtimet ali-
quid ſe eſſe cum nihil ſit ſeipſum ſeducens: iuxta verbũ Pauli in hodi-
erna epiſtola. Nimirũ (ſi Maffeo Vegio credi͛ lib. ij. ca. i. de pſeuerã-
tia) Nullius eſt artificij artifex: nullius diſcipline profeſſor: licet paruʒ
vel nihil valeat: qui non iudicio tamen ſuo magnus ⁊ excellens eſſe vi-
1 deatur. Interrogemus omnis profeſſionis homines. Interrogemus
2 agricolas: nemo erit qui cedere alteri volet laude ruſtici operis. Peta
mus fabros cuiuſcũq́ʒ generis: ⁊ hoꝝ ſuperiorẽ alijs ſe quiſq́ʒ exiſtima
3 bit. Vocemus pictores: ita pictura ſua aliquando quis delectabitur:
4 vt Apelli nõ aſſurgeret. Veniamus ad ſutores vſq́ʒ ac tonſores queʒ
dabitis q̇ nõ ſuo ſupra ceteros magiſterio optime glorietur? Sed diſci
plinaꝝ liberalium peritos: quis nõ admirabitur: nemineʒ eſſe qui pro
ingenio ſuo ⁊ doctrina non admodum ſibi plaudet atq́ʒ blandiatur?
5 Non eſt aliquis muſicoꝝ qui nõ arte ⁊ inſtructi cantus ratione: ſe pu
tet alijs excellere. Neq́ʒ vlli eſt ita inepta ⁊ rauca vox: qua non tanq̃ſo-
6 lida ⁊ ſonora plurimũ oblectetur. Grammaticoꝝ q̃ʒ maxime eſt elata
de ſeipſis opinio: qui non minus magnos ⁊ doctos viros: ac pueros:
7 quibꝰ erudiendis inſiſtunt: docere ⁊ corrigere intendunt. De philoſo-
phis ⁊ logicis nihil dicimus: quoꝝ vix quiſq̃ʒ fuerit: qui nõ ſententiam
ſuam tanq̃ʒ ſacrum quoddam oraculum ſuſcipiendam arbitretur.
8 Quis vero medicoꝝ non ſe Ipocratem? Quis iuris conſultoꝝ non ſe
Sceuolam iudicat? Qui ⁊ ſepe alijs diſciplinis calumniam inferẽtes
nullum aliud liberalis ⁊ vere ſapientie genus eſſe audacter affirmant.
9 Atq́ʒ vt oratores ⁊ poetas nõ omittamus: magnã ⁊ hi quoq́ʒ habent
D ⁊ vehementẽ ingenij ſui extimationẽ: qui nec equales conferri: nec ſu-
10 periores etiã ſepius equo animo ſibi anteponi patiuntur. At qui ſacrꝭ
litteris vacant: longe magis his timendũ eſt: ꝑpter maius fidei pericu-
lum. Nam vnde tot priſcis tẽporibꝰ hereſes inſurrexerũt: tot errores in
ualuerũt: q̃ʒ ob nimiã quã docti quidem illi licet a deo alieni in propri
11 is ingenijs capiebãt confidentiam? Sciſcitemur patresfamilias duces
exercituũ: principes ciuitatũ: ceteroſq́ʒ cuiuſcunq́ʒ generis qui regẽdis
alijs preſunt. Non erit quiſq̃ʒ qui conſiliũ ſuum ⁊ rationẽ non maximi
ponderis indicet: qui ſuam in deliberãdis adminiſtrandiſq́ʒ negocijs
poſtponendã vlli eſſe putet prudentiam atq́ʒ grauitatẽ. Tã vehemens
⁊ tenax eſt inſitũ mortalibus de ſe iudicium: ita tantũ ſibi humana cre
12 dit infirmitas. Que ⁊ tanta eſt: vt nemini parcens omnẽ etiam ſexum

ſimul atq3 etatē inuadat. Neq3 eīn eſt vlla tam tenuis cōditionis mulꝰ
ercula: q̄ nō ſe valere plurimū ex aliqua parte exiſtimet. Timenda autē
eſt nō parꝝ in adoleſcentib9 ꝓpter caleſcentē in eis humorē inexperientiā
quoq3 rerū: que minima queq3 ſumma etiā illis videri facit. Sed in ſe
nibus longe eſt grauior: qui q̄m multa viderūt: multa ſuſtinuerunt: ne
minē ideo putāt eos ſciētia multaꝝ reꝝ anteire. Habes ecce nolā hanc
quintā: qua (vt dixi) multa imo fere oīa hominū genera ſunt inſignita.
Verū nō ſimiliter oēs: quidā eīn magna: alij maiori: tertij ꝟo maxima
notati ſunt. ẜm ꝙ quidā ꝓſumptuoſi ſunt errantes ſolū: alij vero fatui:
tertij aūt etiā dementes atq3 inſani iudicandi ſunt. O quot ſunt illoꝝ E
qui neq3 legerunt: neq3 didicerūt: neq3 exercuerūt q̄ aſſerunt (Du haſts
weder erleſen: noch erlernt: noch erlebt) ꝛ audes aſſerere ꝛ iudicare que
prorſus ignoras: ꝛ iudiciū tuū doctiſſimoꝝ viroꝝ iudicijs p̄ferre. Si
doctus quiſq3 ꝛ in reb9 publicis expertus egregie ſe doctorib9 p̄tulerit:
errat quidē ꝛ nolā habet: ſed venia dignus. Si vero qui literulis pauꝰ
cis intinctus doctiſſimo ſe cōparat aut p̄fert: plane nolā maiorē habet:
vt fatuus: nō ſolū errās. Qꝫ ſi prorſus fuerit indoctus ꝛ imprudēs: ita
tū̄ loquat̄: ita palā ſe omnib9 exhibeat quaſi Catonē. hic nolā maximam
habet: tanq̄ nedū errans ꝛ fatuus: ſed etiā inſanus. Hec latius ꝓſequit̄
Maffeus: quē vide. Rogemus.

Adde his duodecim generib9 (ſi placet) religioſos deuotos ſanctos.
Vel fac ſpecialē nolā: qui eſtimāt ſe aliq̄d eſſe: ꝛ eſt periculoſum valde
De his in Maffeo Vegio vbi ſ. ca. ij. vbi ꝛ multe autoritates ponunt̄
in quib9 ſcriptura tales ꝛ priores appellat ſtultos. Itē lib. iij. cap̄. v. de
Herone. Itē ex ſumma vitioꝝ de ſuperbia poſſis elicere que ſequunt̄.
Rom. i. Dicentes ſe eſſe ſapientes ſtulti facti ſunt. Auguſt. Si dicēdo
te ſapientē ſtultus factus es: dic te eſſe ſtultū ꝛ ſapiens fies. Idē. Qui
ſibi placet: ſtulto placet. ſuperbus ſibi placet: ergo eſt ſtultus. Cecitatē
ſuā hi nō cognoſcunt: inſtar fatuelle de qua Seneca ſcribit. que cū eſſet
ſubito ceca facta: putabat domū eſſe tenebroſam. Alij cecitatē cognoꝰ
ſcunt: nemo eſt qui neſciat ſe cecū ſi cecus eſt: ſed ſuperbi hoc neſciūt: vt
in ſumma vitioꝝ. Literati qui ſe doctos exiſtimant: ſiliter laici macuꝰ F
lati vt pardus (geſtreifflet leygen) doctrinas negligunt: nō audiūt p̄diꝰ
cationes. ꝛ ſic periculoſiſſime pereunt. Petrus amputauit aurē ſerui ſa
cerdotis: id eſt preſumpta ſciētia ſiue cognitio aufert ſacerdotib9 ꝛ ſerꝰ
uis eoꝝ: id eſt laicis ſemidoctis aurē audientie p̄dicationis. Ioan. ix.
Ego in iudiciū veni: in hunc mundū: vt qui non vidēt videant: ꝛ qui vi
dent ceci fiant. Si ceci eſſetis: nō haberetis peccatū ꝛc̄. Dic ex ſumma
vitioꝝ fol̄. clxxxviij. Auguſtinus. Nemo inſanabilior eo qui ſibi ſanus
videtur. Folio. clxxxvij. item. clxxxij. plura ad propoſitum.

Dn̄ica. xvi. Ipſa die ſancti Hieronymi.

Stultorum infinitus eſt numerus. Eccl̄s. i. Euangeliū

Ludos non intelligentium

SExageſimaſeptima turba ſtultoꝝ eſt: Non intelligentiū ludos (Schimpff narren) Jpſi ſunt qui iocis dant operā vicioſe: aut nō patiunť ſiue tolerant virtuoſe. Planc non oēs iocantes dici merenť fatui: eſt eñi aliqñ ſapiētis iocis intendere. ꝛ appellať virtus hec eutrapelia ſeu comitas. Poſſunt aūt dinoſci fatui hi nolis ſeptem.

¶ Prima nola eſt: iocari opationibꝫ vel verbis turpibꝫ aut nociuis. De q̄ Tul. i. de offi. Unū genꝰ iocādi eſt illiberale petulās flagitioſuꝫ obſcenū. Hoc ioco deriſus eſt btūs Hierony. cuius hodie dies feſtus agiť: dū clerici loco ſuperpellicij ei camiſeam femine ſuppoſuerūt. qua

indutus in matutinis a clericis illuſus eſt. Dic hiſtoriã. Nõ debet pla G
ne in riſum trahi pſone magne rc. Dic ſi placet ex ſctõ Tho. ij. ij. q. lxxv
ar. ij. In iocũ trahi nõ debet defectus oculorũ. Non patiunt ludũ: fama
fides: oculus: qre intellectũ huius vulgati dicti: an de ioco verbali aut
operis intelligi debeat. De verbali videtur q intelligat Policratus vbi
legit li. vij. ca. x. q Antigonus rex Theocritũ Chium: de quo iurauerat
q parſurus eſſet: occidit ppter ſcõma. ab eodem de ſe dictũ. Cũ em̃
quaſi puniendus ad Antigonũ raperetur: ſolantibus eũ amicis r ſpes
pollicentibus: q omnino clementiam regis experturus eſſet: cũ ad oculos
eius perueniſſet. Reſpõdit: ergo impoſſibile mihi dicitis ſpem ſalutis
erat aũt Antigonus vno orbatus oculo: r importuna vrbanitas: male
dicacem luce priuauit. Hec in Policrato quem vide vbi ſupra: qr illic
inuenies apta propoſito. Hec nola reſpicit cauſam materialem.

¶ Secũda nola eſt. Joco animi grauitatem totaliter reſoluere. Ait Ambro: primo de offi. Caueamus ne dũ relaxare animũ volumus: ſoluamus omnẽ armoniã: quaſi ↄcentũ quendã bonorũ operũ. Et Tullius dicit in primo de offi. q ſicut pueris nõ omnẽ ludendi licentiã damus ſed eam q̃ ab honeſtis actionibus non ſit aliena. Sic in ipſo ioco aliqd probi ingenij lumen eluceat. Hec nola reſpicit cauſam efficientem.

¶ Tertia nola eſt. Joco intendere neglectis debitis circũſtantijs: pſone: loci aut tẽporis. Debet em̃ iocus cõgruere pſone tempori r loco. Reſpicit hec nola cauſam formalem. Dicit ſapiens: eſt tempus ridendi eſt tempus flendi. Porro etiã in omibus actibus humanis hec attendenda ſunt: ſic r hic. Adde ex Thoma. ij. ij. q. clxviij. articulo. ij. ad. i.

¶ Quarta nola eſt. In ioco ſiue delectatione ludi finẽ conſtituere. De quibus dicit Sap. xv. Eſtimauerũt eſſe ludum vitã noſtrã. Vide ſi placet. Holkot ibidem. Contra qd dicit Tullius: non ita generati a natura ſumus: vt ad ludũ facti eſſe videamur: ſed ad ſeueritatem potius r ad quedam ſtudia grauiora. Reſpicit hec nola cauſam finalem.

¶ Quinta nola eſt. Jocari cũ fatuis: r eis delectari. Eſt ſignũ fatuitatis cũ fatuis ſe occupare (Schlim ſchlem quecrit ſibi ſimilem) Et omne ſile applaudit ſuo ſili. Non eſt neceſſe querere fatuum p ſolatio. Dicit Seneca. Si qñ fatuo delectari volo: nõ mihi longe abeundum eſt: me ipſum rideo. Vere multa habes in te ridenda. E me ergo ſpeculum: et videbis in eo fatuũ q̃tienſcunq inſpexeris: r tunc rideto. Sunt qui fatuos r pueros in iocũ trahũt: quaſi contemnendos: cũ tñ ſint amici dei in gratia exiſtentes r deo placiti innocentes: peccare culpabiliter nõ potentes. Et Chriſtus dicit: Qui ſcandalizauerit vnum ex iſtis.

¶ Sexta nola eſt: ioco fatuos ad pctã inducere. Sũt qui cõcitant eos ad irã: blaſphemias: rixas: ebrietates: luxurias. et inde volunt mouere riſum alijs. Sed grauiter peccant in hoc q eos inducũt ad peccatum. Sed ais: Fatui peccare nõ poſſunt: nõ em̃ habent pfectũ vſum rationis Et ſic actus predicti qui per eos fiunt non ſunt eis peccata. Verum

eſt: nõ ſunt eis peccata humana: hoc eſt. nõ ſunt eis actus imputabiles
ad cupã: ſed tibi. quia etſi reſpectu eoꝝ nõ ſiut voluntarij: ſunt tñ volũ-
tarij reſpectu tui: qꝛ ad tales eos inducis ꝛ cõſentis. Sed dicis: de ha-
bentibus vſum rationis bene credo: ꝙ ſi eos ad tales actus inducerẽ:
grauiter peccarem. qꝛ pꝛeſtarem eis occaſionẽ peccãdi. Sed illis occaſi
onẽ peccandi nõ pꝛeſto: qꝛ peccare nõ poſſunt: ſaltem culpabiliter: eo ꝙ
vſum ratiouis nõ habent: ꝛ ꝑ cõſequens actus eoꝝ nõ ſunt humani: ne
ꝗ culpe. ꝛ ſic ad peccandũ eos nõ induco. Reſpondeo vt pꝛius: ꝛ ſuꝑ
hoc vide Marti. magiſtri in tractatu de tẽperantia in materia de pol-
lutione in vno articulo: vnde poteris elicere ſolutionẽ cõgruã pꝛopoſitõ
Nõ ſunt ſic irritandi fatui aut alij paſſionati facile mobiles ad irã aut
J ebꝛietatẽ aut alias paſſiones. Dicitˀ qꝛ Saraceni naturales fatuos in
magno habeant honoꝛe ꝛ reuerentia ꝓpter innocentiã eoꝝ: ꝛ qꝛ ſine pctõ
ſint. Nõ ſimus nos deterioꝛes igitˀ turcis. Tractemus eos manſuete:
inducantˀ iuxta eoꝝ capacitatẽ ad deũ colendũ in exterioꝛibꝫ: vt leuent
manus: genua flectant: quẽadmodũ pueros docemus. Eſt hoc contra
eos qui eos qui ſemifatui ſunt integros efficiũt fatuos: qui bona inſti
tutione poſſent ad bonum vſum rationis induci. Nõ dubito quin gra
uiter peccent: qui tales ſemifatuos omnino reddunt fatuos.

¶ Septima nola eſt: iocos nõ pati: p̃ſertim a fatuis cum quibꝫ tñ ipſi
iocantˀ. Sunt quidã adeo agreſtes: vt neqꝫ iocos faciant: neqꝫ pati ve-
lint. De quibꝫ Ariſto. ꝛ Tho. ij. ij. Poꝛro alij qui cũ fatuis ꝛ pueris io
cari volunt: ſed nõ expectare ab eiſdẽ iocos: ſed mox incandeſcũt contra
tales. Utiqꝫ iuſte fatui a cũctis reputati: ſũt em̃. Qui pyꝛamides vult
ſubuertere: vt reponat debitũ eſt (wer keglen will der ſol vffſetzen). Et
qui eſt cũ lupis: vlulare debet cũ eiſdẽ. Et vnde eſt putas: ꝙ nolũt ſuf-
ferre alioꝝ cũ quibꝫ iocantˀ iocos: Plane ex ſuperbia eoꝝ: nõ em̃ putant
aliquos ſibi ſimiles eſſe: ſed omnes ſe pꝛecedere: exiſtimat ſe pꝛudentio
rẽ eſſe ꝗ̃ ꝙ debeat trahi in iocũ. Sunt hi (vt dicitˀ in ſpeculo veſtro) qui
plus dolent de hoc: ꝙ vnus ſolus eis pꝛefertˀ ꝗ̃ ꝙ viginti eũ ſequuntur
Similes in hoc Aman: cuius ꝛ penã frequẽter ſentiunt: de quo legitˀ ꝙ
ab omnibꝫ honoꝛabatˀ: ſolus aũt Mardocheus eũ neqꝫ adoꝛare neqꝫ
aſſurgere voluit. Inde igitˀ grauiſſime indignatus fecit ſibi erigi pati-
bulũ: in quo tñ ipſe tandẽ nõ Mardocheus ſuſpenſus fuit: vt legitˀ in
K Heſter. Noli o frater ſic infatuari: vt te vltra om̃es efferas. Sine te cõ-
numerari inter alios: ꝛ aliqñ patere iocos quos alijs infers. Noli mo
ribꝫ tuis te oſtendere fatuũ ꝛ vacuũ: ſuperbis inꝗ̃ moꝛibꝫ exterioꝛibus
Plane qui hec viderint: te ſterilẽ intus vacuũ ꝛ vilẽ iudicabunt. Roſe
ꝛ lilia pulcherrimi floꝛes minimũ imo nullũ fructũ ꝓducũt: ecõtra tri-
ticũ ꝛ vinee que paruũ floꝛẽ: ꝛ ficulnea que nullũ ꝓducit floꝛem: vberri
mũ afferunt fructũ. Intuere ariſtas. Nõne que ſurſum erigunt ſe rami
ꝛ ſpice minꝰ onuſti ſunt pomis ꝛ tritico: ecõtra que deflexe ſunt ad ter-
rã: Et ſuperbia eoꝝ qua te oderũt aſcẽdit ſemꝑ: ꝛ palee vermiculoſaqꝫ

piſa ſemꝑ ſuꝑnatant:ſana aūt fundū petūt. Et reuera oēs qui ſe erigūt
vacui ſunt virtutibꝫ. Ceterū parietes quāto viliores (lutei videlicet) tā
tomagis ornant̃ ⁊ depingunt̃ ab extra:ſecus de marmoreis. Et ſuꝑbꝫ
ornatus exterior iactantia ⁊ oſtentatiō ſigna ſunt interioris vilitatis.
Quid multa:ſigna ſunt hec filioꝝ diaboli. Dixit beatus Auguſtinus
Quēcunqꝫ ſuperbū eſſe videris:diaboli filiū eſſe nō dubites. quē vero
humilē eſſe proſpexeris:dei eſſe filium cōfidenter credere debes. Dicit
beatus Hieronymus de ſe ad Albigenſem: Nihil a pueritia ita vitare
conatus ſum:vt animū tumentē ⁊ erectā ceruicē:dei ꝯtra ſe odiū prouo
cantē:vt dicit Lampartica. Ne igit̃ extollas te in cogitatione aīe tue:ve
lut thaurus. Ne forte elidat̃ virtus tua ꝑ ſtultitiā:⁊ relinquaris velut li
gnū aridū in eremo. Ecci.vi. Vere ſic accidit frequenter. vt relinquant̃ L
tales ſuperbi. Frequenter eñi videt̃: ꝙ dū ſuperbus nō eſt cōtentus ho
nore vel gradu vel ſtatu habito vel ei oblato:ſed maiorē ſtatū vel domi
niū maius ſuꝑbiendo cupit:vtrūqꝫ perdit. Accidit eis qd̄ fatuis merca
toribꝫ: qui rem venalem nimis charam facit ⁊ tenet: ⁊ ideo nec accipit
qd̄ offert̃:nec quod accipere cupit. ſed vtroqꝫ caret. Ita illi dū ſeipſos
maioris tenent valoris ⁊ poteſtatis ⁊ dignos maiori ſtatu vl̄ dominio
ꝙꝫ alij teneant. dū nolunt tenere qd̄ habēt in pace vel accipere qd̄ eis of-
fertur:ſed maius deſiderant:frequēter inter duo ſcamna cadunt. Sic
Lucifer yſaie.xiiij. Sic Adā Geñ.iij. Hi veſpertiliones inter diem et
noctē volantes neqꝫ diei neqꝫ noctis ſunt:neqꝫ nobiles neqꝫ plebei: de-
dignant̃ noctē plebeioꝝ: qꝛ putant ſe meliores eis: neqꝫ admittunt̃ ad
diem nobiliū:gloriā ſcilicet eoꝝ. De quo Job. Diem hominis nō vidi:
quia a nobilibus deſpiciunt̃. Sunt ſeminobiles (ſtatt iungkhern: Jo
iungkher) qui neqꝫ volunt alios nobiles vobizare neqꝫ tibizare audent
Sic igitur nitunt̃ ſuos moderare ſermones: vt neutrū faciant: ⁊ dicūt
(er) Quo fit vt fugiant cōuerſationem vtrorūqꝫ:ſcilicet nobiliū ⁊ igno
bilium. efficiunturqꝫ aucupes ⁊ venatores in campis ⁊ nemoribus; vt
videre licet infra.xxiiij. L.⁊.D. de venatoꝝ vanitate. ſm ꝙ dicit Fran
ciſcus Petrar. de venatu ⁊ aucupio. Seminobiliū inquit vltimi ordi
nis exercitium hoc videbis;quos a rebus arduis torpor quidā ⁊ igna
uie comes diffidentia:ab humilibus autē pudor ac ſuperbia dehortan
tur ac trahunt. Ad honeſtum igitur nihil idonei ſiluas colunt: non vi-
tam ſolitariam acturi. cui non minus ꝙꝫ politice ſe ineptos ſciunt: ſed
feris ac canibus ⁊ volucribus conuicturi. quod non facerent niſi illis ſi
militudine aliqua iuncti eſſent. Horū opus non eſt niſi aucupiū (Finc- D
ken faber:trincker:ſpieler:ſpacierer) qui equitant in eccleſijs ſuper pu-
gionibus. Quā nociui ſunt tales veſpertiliones reipublice democriti-
ce Argeñ. vbi plebei tenere debent principatū: ſiquidem ſemꝑ due par
tes ſunt plebeorū: ⁊ vna pars nobilium in conſulatu. Sed quidā ple-
bei aſpirantes ad nobilium ſtatū peruenire:ideo eis aſſentiunt:cum ta
men ex parte plebeoꝝ de quorū numero ſunt eſſe deberent.

Ledentium ſerio

Dñica.xvij.

Stultoꝝ infinitus eſt numerus. Eccl̃s.i. Euangeliũ.

SExageſimaoctaua turma ſtultoꝝ eſt: Serio ledentiũ (ernſt narren: letz narrẽ) Ordine cógruo de his (q̇ ſerio mala inferũt verbo aut facto: nolũt aũt repati) dicit̃ poſt illos qui pati nolũt locos q̃s inferũt. Ipſi ſunt q̇ nocere alijs volunt oẽs ſibi facere inimicos: nolũt aũt nocumẽta repati ab alijs: q̃s ſerio offendũt. Eſſent h̄ pulcherrima de ſerio multiplici dicenda: quẽadmodũ q̃dã a natura: alij a gr̃a: tertij a culpa ſerioſi ſũt. Dicit Pli. li. vij. na. hiſt. ca. xix. de Craſſo: qui

nunq̄ riſit: vñ ⁊ Gelaſtus vocat⁹ eſt. ⁊ Socrates ſp̄ eiuſdē tenoris fuit in vultu. In alijs aūt hic teuor in q̄ndā rigorē toruitatēq̄ nature durā⁊ inflexibilē exit: affectuſq̄ humanos adimit: q̄les apathes vocāt greci. Multos ei⁹ gn̄is expti: q̄dq̄ mirū ſit autores maxie ſapiētie Dyogenē N
Cynicū Pirrhonē Heraclitū Timonē: hūc q̄dē etiā in toti⁹ odiū generꝭ humani euectū. Hec ille. Manus eius ꝯtra oēs ⁊ oīm manus ꝯtra cū (niemans frūndt; lūtſchūch) Ecce ſapiētes quoſdā extra modū ſerioſos Poſſent hic dici ea q̄ ponit Ariſtoteles ⁊ Tho. ij. ij. de agreſtib⁊. Itez puto a gr̄a ſingulari dei. Joan. Chriſoſto. eā habuit virtutē (ſm Lamparticā) vt etiā valde terribiles humiliari cogeret ⁊ timere. Et Ezechieli dixit dn̄s: Ecce dedi faciē tuā valentiorē faciebꝫ eoꝝ: ⁊ frontē tuā duriorē frontibꝫ eoꝝ: vt adamantē ⁊ vt ſilicē dedi faciē tuā. Ezechielis. iij. Porro de quibuſdā ſolitarijs inciuilibꝫ ⁊ feris fugiētibꝫ ſocietatē hoim loquit Gerſon circa finē Magr̄: in materia de vita ſolitaria. Poteris de hoc videre ad placitū: ⁊ eſſet pulchra materia: ſed tranſeo. Eſt mihi animus nō de illis: ſed p̄cipue de his qui alios facto vel verbo cōtumelioſo nocent ſerio: ⁊ nolūt repati. Poſſunt autē dinoſci quinq̄ nolis.

¶ Prima nola: ꝯtumelias dicere īdiſcrete ſub correptiōis ſpē. Licet aliq̄n tn̄ raro ⁊ nō ſine neceſſitate cā correptiōis dicere ꝯtumelie verba. Declarat b. Tho. ij. ij. nā ⁊ chr̄s diſcipulꝭ dixit: Stulti ⁊ tardi corde ad credēddū. Et Paul⁹ dixit: O inſenſati galathe. Sūt aūt q̄ indiſcrete h̄ faciūt: ⁊ nō vere ꝓpter correptionē: ſ3 ſolū ſub ſpecie correptiōis: ⁊ putāt ſe correptores: cū tn̄ ſint poti⁹ corruptores ⁊ ſue vindicte ⁊ ire ſatiſfactores (nit ſtroff: ſ3 roch) De illis dicit Eccus. ca. xix. Eſt correctio mēdax i ore ꝯtumelioſi. Vere mēdax eſt talꝭ correctio: mētit em̄ ſe correptionē O
cū poti⁹ ſit cōuitiatio. Dicit Tulli⁹. Monere ⁊ moneri eſt officiū vere amicitie: ita tn̄ q̄ adulatiōe careat admonitio ⁊ cōtumelia obiurgatio.

¶ Scd̄a nola eſt: cōuitiū leue dicere: nō multū hominē dehoneſtans: ex animi leuitate aut leui ira abſq̄ firmo ꝓpoſito aliquē dehoneſtandi. puta cū aliquis intendit aliquē p̄ hmōi verbum leniter contriſtare. Eſt hec nolula paruula: q2 veniale peccatū ſm beatū Tho. ſed bonū eſt omnino diſſueſcere: ⁊ os ſuū nō deturpare cū talibus verbis conuitij.

¶ Tertia nola eſt: cōuitiū graue dicere aīo iniuriādi vel vlciſcēdi aut dehonorādi. Et grauis ⁊ magna nola: q2 pctm̄ mortale. Si damnū inferri ꝓximo in ablatiōe vni⁹ floreni eſt mortale pctm̄: maius plane i ablatione honoris p̄ cōuitiū: q̄nto maior eſt bona fama q̄3 pecunia ⁊ grauius detractiōe. Sicut rapina grauior furto: q2 maior cōtēptus hic: et ibi itaq̄ mortale: q2 ꝯ charitatē ꝓximi: ⁊ pena mulctat eterna: vt dicet.

¶ Quarta nola eſt: cōuitiū indiſcrete tolerare nō repellendo. Sunt q̄ ex fatuitate ſua tolerant cōuitia eis ſerio illata: cū tamen tolerare nullo modo deberent: ⁊ non vtunt ſerio cū vti deberent. ſed vt fatui in riſum conuertunt. Et qn̄ hoc eſt: Eſt in duobus caſibus. Primo propter bonū eius qui contumeliā infert: vt videlicet eius audacia reprimatur: et

de cetero talia nō attentet. Prouer. xxvi. Reſponde ſtulto iuxta ſtulti-
tiā ſuā. Scd̄o ꝓpter bonū multoꝝ: quoꝝ ꝓfectus impedit̄ ꝓpter cōtume-
lias nobis illatas. Unde Gregorius ſup Ezech. Hi quoꝝ vita in exē-
plo. Uide. ij. ij. Tertio tacendo: vt contumeliantē ad iracundiā ꝓuocet
Dic ſolutionē ad tertiū: vel fac ſpecialē nolam ex hoc tertio. Poſſes cō-
grue inuenire ſeptem nolas: ſi placeret.

P ¶ Quinta nola eſt: conuitiū ſerio illatū nō diſcrete tolerare. Qui pro
pter cupiditatē honoris priuati deprimunt cōuitiantē: vbi videlicet ni
hil precedentiū trium occurrit ꝓpter que teneant̄ ſupprimere cōuitiantē
Grandis plane hec ſtultitia; nolle tolerare contumeliā: ſed repugnare:
⁊ ſe tā ſtudioſe tueri; querere que ſua ſunt: propriū idolū colere: parum
de contemptu dei ⁊ proximi anime damno: qd̄ ſibi p pctm̄ cōuitij quod
tibi intulit incurrit curare. Hec duo tibi nō ſunt cordi: nō mordent. ſed
illud eſt qd̄ intantū te male habet ⁊ furere facit: quia te cōtempſit. Noli
hanc rem peſſimā facere: ſed querere gloriā dn̄i dei tui: ꝑ hac zelato ⁊ ſa
lute anie tue ⁊ proximi: ſic fac ⁊ viues. Porro ſummopere etiā caueto
ne proximo cōuitiū inferas: nō putes qꝛ paruū ſit pctm̄: plurimū nocet.
1 Et quid inquis nocet? Cor eius cui dicis cōuitiū: multū vulnerat fla-
gelli plaga (ait Sapiēs) liuorē facit (anmal: blaw: tulſch). Plaga autē
lingue cōminuet oſſa. Eccī. xxviij. Inde btūs Hieronymus. Sicut ho
mo cauet ne ꝑcutiat aliquē cū baculo: ſic cauere debet ne percutiat cum
2 conuitio. Paruū tibi forſitan hoc videtur; audi quod ſequit̄. Charita
tem ſeu amicitiā deſtruit: etiā vſqꝫ adeo ꝙ vix poterit reparari. Mittēs
lapidem in volatilia deijciet ea: ſic qui conuitiat̄ amico diſſipat amici-
Q tiam. Eccī. xxij. Et ibidē. Ad amicū eſt concordatio: excepto cōuitio im
3 properio ⁊ ſupbia ⁊ myſterij reuelatione ⁊ plaga doloſa. Homo aſſue
tus huic pctō vix corrigit̄. Eccī. xxiij. Homo aſſuetus verba impropē-
rij omnib⁹ diebus ſuis nō erudiet̄. Nemo hanc ab eis auferet cōſuetu-
4 dinē: preter mortem. Qui cōuitia dicunt frequenter cōuitia audiunt.
Unde Sap. Qui pergit dicere que vult: audiet que nō vult. Prouer.
xiij. Impius cōfundit ⁊ cōfundet̄. Et eiuſdē. xxvi. Qui voluit lapidem
reuertet̄ ad eū: ⁊ cadit in foueā quā fecit. Quēadmodū Perillo accidiſ
ſe legit̄ apud Ualeriū: ti. de crudelitate: qui thaurū eneū quē pro puni-
endis malefactorib⁹ excogitauit: a Phalaride tyranno coactus fuit in-
trare. Et Aman in patibulo qd̄ Mardocheo erexerat: legit̄ fuiſſe ſuſpē
5 ſus. Eſt tandē dicere conuitiū homini ſignū impietatis ⁊ magne per-
uerſitatis. Plane ex abundantia cordis os loquit̄. Uitioſum itaqꝫ cor
eſt: vnde frequenter conuitiū exit. Et in veritate ruſticus eſt qui ruſtici
tatē libenter dicit. Porro aūt cōuitiū eſt de malo pene: ⁊ tunc dicendo
opprobriū homini: exprobras eius creatori: qꝛ omne malū pene a deo
eſt. Aut eſt de malo culpe: tūc audi quod ait Eccus. viij. Ne deſpicias
hominē auertentē ſe a peccato: neqꝫ iniurieris ei. memento quoniā oēs
in corruptione ſumus. Hec ex ſumma Lugdu. de conuitio.

Dñica.xviij.

Stultoꝛum infinitus eſt numerus. Eccꝭs.i. Euangeliū

SExageſſmanona turba ſtultoꝝ eſt: improuidoꝝ (vnfürſichtig R narren: liederlich oder verſum narrē) in tēpoꝛalibꝫ. Videt hec turba ꝑ omnia ſilis ei q̄ ſupꝛapoſita eſt.lvij. Sed multū differt hec ab illa: ſicut patebit intuenti: tu vtrāqꝫ ſuo tpe cū vacauerit conſide" ra: vt abinuicem ſecernas. Breuiter fatui de quibus in pꝛeſentiaꝝ tra- ctabit: ſunt hi qui de futuris q̄ad tēpoꝛalia nō faciunt ſibi debitā pꝛouiſ

ſionē (lond vögelin ſorgen) Sicut em̄ quidā ſunt q̄ excedunt in ſolitudi
ne tēporaliū: ſicut dictū eſt in turba tertia: ſic quidā ſunt deficientium ī
ſolicitudine tēporaliū: ita ꝙ nō adhibēt rationabilem ſolicitudinē. Pre
tendūt iam xp̄m dicentē: Nolite ſoliciti eſſe. Jam Apl'm. Nihil ſoliciti
ſitis. Jam Pſalmiſtā. Jacta ſup dn̄m curā tuā. Utinā attenderent qd̓
idem dicit. Non vidi iuſtū derelictū. Si ꝓpter iuſticiam talem dereliu
querēt ſolicitudinē: qualiter fecit be. Frāciſcus Alexius: ꝛ alij huius ſe
culi cōtemptores. Sed nō eſt in cauſa cōtemptus ſeculi: ſed negligētia
animi. Et quibꝫ inquis nolis poſſunt hi dinoſci ab alijs iam tactis: ſo
licitudinē non habentibꝫ laudabiliter? Multe poſſent tradi: precipue
aūt ſeptem in quibꝫ generaliter om̄es imprudentes dinoſcerent̄. ſ. defec
tus memorie: intelligentie: prouidentie: conſilij: iudicij: precepti ꝛ defe
ctus om̄is prudētie tam monaſtice: regnatiue politice: yconomice ꝛ mi
litaris. Jn his ſeptem nolis tota materia imprudentie tangi poſſet. ex
ij. ij. Uel ex Heinrico de arimino. Sed tranſeo ad preſens: ꝛ tres dū-
tarat producam: quas elicio ex ſpeculo veſtro:

¶ Prima nola eſt: nihil ſeruare. Sapientia conſeruādi nō minus va
let ad hoc ꝙ aliquis ditetur ꝛ abundet: q̄ʒ ſapientia acquirendi. Unde
Ouidi. Non minor eſt virtus q̄ʒ querere parta tueri. Caſus ineſt illis
S hic erit artis opus. (Huter ſparer iſt glich gutē gewinner) Uidemus ī
exemplo ſiue ſimilitudine ꝙ parua vaſa que nō tenent: licet abundanter reci-
piant: nō tamen implent̄: vt patet in cribro. Uaſa vero magna q̄ tenent
licet nō ita abundanter recipiant paulatim replent̄. Aliud ſimile. Scri
ptor vnus totā bibliam ſcribēdo in vno anno ſibi acquirit quā aliquis
per totā vitā ſuam addiſcere nō poteſt: ꝛ tamē alius citius vnā propoſi
tionē addiſcit: q̄ʒ ſcriptor ſcribat vnā dictionē. Sed hoc ideo accidit:
q2 illud qd̓ addiſcit̄ nō memoriter retinet̄. Unde ei q̄ in ſtudio vellet ꝑ-
ficere: ſumme neceſſariū eſſet. vt illud qd̓ addiſceret: ꝓ poſſe ſuo memo
rie infigeret. Deinde q2 memoria labilis eſt: ſcriberet illud: ꝛ quaſi de
pergameno aliam ſibi memoriā faceret: parū em̄ prodeſt: ꝙ aqua ita de
facili impreſſiones recipit cū eas non cuſtodiat. Hec Lugd̓. in Sū. de
incuria. Sūt qui ridiculoſe dicūt duos eſſe ſanctos colendos ab his
qui diuites fieri volunt: et nō pati defectum: ſcʒ ſanctus Uindanus: ꝛ
ſanctus Seruatius. Nam qd̓ Seruatius ſeruat: hoc in neceſſitate re-
peritur: qd̓ vulgari noſtro theutonico (finden) appellat̄: ſed ſunt ſtulti:
qui ſunt vt ſaccus pertuſus ſine fundo nihil retinentes.

¶ Scd̓a nola eſt: Nihil acquirere. Ociari volunt: parcentes labori ꝛ
corporibus ſuis. Dicunt: aues nō laborant neqꝫ cōgregant in horrea.
Uerū quidem: attamen nō manent ſedentes in ramis: ſed mane vbi vi
gilauerint auolant ꝛ querūt cibum: faciunt qd̓ in ſe eſt: nō habent pru-
dentiam cōgregandi aut laborandi: ſed volandi. Et tu ergo fac qd̓ in te
eſt labora: labor tibi exercēdus ſolicitudo tollenda vt dicetur. Poſſent
autoritates adduci ex Sūma Lugdu. de accedia. ca. i. ꝛ ca. xij. Uel re-

ſeruari ad ſequentē turbā de ocioſis. Tu natus ad laborē: ⁊ auis ad vo T
landū. Et ſicut auis vicioſe ageret: ſi nō volaret ad eſcam manens in ra
mo: ſic ⁊ tu dū labore aut alio honeſto medio cibum pro te ⁊ tuis non
acquiris: vt pulchre deducit Ludolffus carthu. Audi apoſtolum. Si
quis non vult operari non manducet. ij. Theſſalonicē. iij. Sic Joan
nes qui noluit operari cibum qui perit confuſus fuit ab alio fratre. vt
in Vitaſpatrum legit̄ folio. cxxxiij. i.
¶ Tertia nola eſt: nihil ſolicitari de futuro. Nolite ſoliciti eſſe: ait dñs
Et quis cogitans poteſt adijcere cubitū ad ſtaturā ſuam? Et quid ſoli
citi eſtis? Hec gentes inquirūt: hec in defenſionē adducūt ſue pigritiei.
Nō intelligentes monitionē dñi: nō eñ ſolicitudinē omnē tollit: ſed ir-
rationabilē nimiā ſcilicet ſuperfluā: ⁊ animū inquietantē ⁊ ſuffocantē:
de qua dñs Matth. xiij. Solicitudo ſeculi ſuffocat verbū. Si omnē
ſolicitudinē prohibuiſſet: nō dixiſſet Paulus Romanoꝝ. xij. Qui pre-
eſt in ſolicitudine. Et. ij. Tim. i. Cū Romam veniſſet ſolicite me queſi
uit: vt in. ij. ij. q. lv. ar. vi. ⁊ ar. vij. vbi plura ad propoſitū. Et nedū de
preſentibus: ſed in futurū ſuo modo ſolicitari oportet de temporalibꝰ
nihilominus ſalua monitione dñi: qui dicit: Nolite ſoliciti eſſe in cra-
ſtinū. Habet eñ hoc ſuū bonū intellellectū: ſm expoſitionē beati Tho-
me arti. vij. quē vide. Si eñ nihil ſolicitari de craſtino oporteret: non
dixiſſet Sapiens. Vade ad formicam o piger: ⁊ conſidera vias eius:
⁊ diſce ſapientiā. que cū nec habeat ducem nec preceptorē nec principē
parat in eſtate cibum ſibi: ⁊ congregat in meſſe quod comedat. Notate
verba: ſignate myſteria. Nota ad formicā. Erubeſce o homo diſcere ab V
animali ⁊ tali animali paruulo: tu qui homo es ⁊ rationalis ⁊ ad ima-
ginem dei creatus. Erubeſcat grandiuſculus ſcholaris a paruulo do-
ceri: pudeat ab exiguis animalibus nos mores trahere. Ait Seneca.
Formica ducem hominē nō habet: cuius exemplū ſequat̄: nec precepto
rem cuius verbo ad hoc doceat̄: nec principem a quo eius negligentia
puniatur. Tu aūt hec omnia habes: ⁊ adhuc ea negligentior es: ſuper
futuris nihil curans: neq͂ que animum neq͂ que corpus reſpiciunt. O
quot mala proueniunt ex his ſtultis negligentibus prouiſionē corpo-
ralem? Inde furta: ludi: homicidia. quia currunt ad bella: relinquunt
vxores ⁊ pueros in fame ⁊ nuditate (ſugend die dopen) Experiunt̄ veꝝ
eſſe (wer nit gablet ſo die brem zablet: der laufft im winter mit eim ſeil
vnd fragt hat yemans how feyl) Prouideant rectores reipub. de his:
cogant eos ne ſua dilapident: laborent opera manuū ſuaꝝ: ⁊ ſolicitudi
nem debitam gerant: alias non ſunt excuſabiles eiuſdem rectores.

Dñica. xix. Feſto vndecim milium virginum.

Stultoꝝ infinitus eſt numerus. Eccs. i. Euange. de dñica

SEptuageſima turba ſtultoꝝ eſt: In iudicio ꝓ tēporalibꝫ bonis litigantiū. Ipſi videlicet q̄ irratioābiliter ꝯtēdūt nihil ſoluētes neqꝫ remittētes ſine ꝯtētione: nō em̄ oēs ꝯtendētes iudicialiter ſunt fatui. Quippe qꝛ ꝛ Paulus ad ceſarē appellauerit: ꝛ b. Tho. Cantuarieñ. ꝯtra regē Anglię ꝓ tpalibꝫ contendebat. ꝛ hodie multi religioſi actiones intentant: nō tñ ſtulti ſunt. qꝛ nō irrationabiliter: ſed rationabiliter hoc faciūt. Et quō igit̄ hi ab alijs dinoſci poterūt? Septē nolis.

¶ Prima nola eſt: bona cōmēdata ꝓpter ſcandalū vitandū dimitter e. Sūt duplicia bona: ait b. Tho. ij. ij. Quedā ſunt nr̄a: q̄dā ꝟo ſunt nob ad ſeruandū ꝓ alijs ꝛ diſpēſandū ꝓ cōitate (vt ait Pe. de Pa.) cōmiſſa,

Sicut bona eccl'ie cõmittunt̃ p̃latis: ⁊ bona cõmunia q̄buſcũq; reip. re
ctoꝛib;: hoꝝ ↄſeruatio ſicut ⁊ depoſitoꝝ iminet his q̄b; ſũt cõmiſſa ex ne
ceſſitate: ⁊ ideo nõ ſunt ꝓpter ſcãdalũ dimittẽda: ſicut nec alia q̄ ſunt de
neceſſitate ſalutis. Hec Tho. Nõ ſunt inq; dimittẽda ſm Antho. quin
ſc; repetant̃ vel ꝑmittẽda auferri: ſiue ſm Petrũ de Pal. diſ. xxxviij. q̄r
ti: ꝓpter nullũ ſcandalũ ſunt dimittẽda vſurpãtib;: ſ; ſunt repetẽda: ſal-
uis debitis circũſtantijs: q̄ debẽt in talib; obſeruari. Cui⁹ ratio eſt: q2
fidelis cuſtodia ⁊ diſpenſatio taliũ incũbit his q̄b⁹ cõmiſſa eſt: ex neceſ
ſitate p̄cepti: ⁊ ideo ſicut p̄ceptũ nõ eſt omittendũ ꝓpter ſcãdalum: ſic nec
iſtud. hec Petr⁹ de Pa. Cõcoꝛdat Durãdus ibidẽ. Et ſic b. Tho. Can
tuarieñ. archiep̄s nõ dimiſit q̄n repeteret res eccl'ie: q̄uis inde ſequeret̃
ſcandalũ regis Anglie. Audiant h̄ ꝓcuratoꝛes hoſpitaliũ ⁊ eccleſiaꝝ: q̄
timoꝛe quocũq; res paupeꝝ aut eccleſiaꝝ ꝓ diuino cultu deputatas in
vſus cõitatis aut alios ꝓphanos ↄuertũt. Vez dicit hic Antho. ꝑte. ij.
ti. vij. c. iiij. §. vi. Si tyrãnus aliq̄s teneret aliq̄ bona eccl'ie: ⁊ ex repeti- y
tiõe inde ſequeret̃ ſcandalũ: nõ ſolũ tyrãno ſed ⁊ eccleſie: ſeu ꝑplo vel cle
ro: cõtra quẽ ille malignaret̃: ita q; maius eſſet damnũ ſequendũ ex tali
repetitiõe ⁊ rehabitatiõe q̄; ex ei⁹ carẽtia: licitũ ⁊ iuſtũ videt̃ ea dimitte-
re: h̄ em̄ videt̃ eſſe redimere vexationẽ ſuã. Et qd̄ dictũ eſt: qd̄ nõ debẽt
dimitti talia ꝓpter ſcandalũ: intelligendũ videt̃ ꝓpter ſcandalũ illius ſo
lius. Vel ita qd̄ nõ ſequat̃ aliud maius ſcãdalũ. De facto b. Tho. Can
tuarieñ. põt dici: q; forte illis tempoꝛib; q̄ repetebat erãt annexa ſpiri-
talia: q̄ꝝ rex nõ erat capax: ſicut ius ꝑcipiẽdi decimas ⁊ hmõi. Vel etiã
q2 multa fecerũt ſcti ad ſuꝑerogationẽ ⁊ maioꝛẽ ꝑfectionẽ: ad q̄ tñ nõ te
nebant̃ de neceſſitate ſalutis: ſicut q; Ambꝛo. ꝓhibuit Theodoſiũ intra
re eccleſiã añ publicã penitentiã factã: vel eũ in choꝛo ſtare ⁊ hmõi. Hec
Antho. Alludere videt̃ huic dicto b. Tho. in. iiij. ſcripti: diſt. xxxviij. q̄
dicit q; qñq; q̄s licite nõ põt dimittere quin repetet ſine p̄iudicio alteri⁹
vt cũ q̄s gerit curã rei aliene: ſiue cõitatꝫ ſiue alicuius p̄uate ꝑſone: ⁊ tũc
peccaret deſiſtendo a petitiõe niſi de ↄſenſu illius cui⁹ curã gerere debet
aut niſi timeret maius ꝑiculũ iminere: q̄; ſit dãnũ illius rei. hec ille. Vi
det̃ ex his ſeq̄ q; teſtamẽtarij q̄b; iminet periculũ reꝝ ſuaꝝ ꝓpꝛiaꝝ: vel le
ſionis coꝛꝑalis: ſi bona pauperib; legata heredib⁹ nõ ꝑmiſerint cedere
culpabiles nõ ſint. Nõ em̄ videt̃ q; legãs ⁊ legatarius voluerint eos ad
h̄ obligari: neq; teſtamẽtarij ipſi onus h̄ ſub tali ↄditiõe quomodolib;
aſſumpſiſſent. Sed ↄ̄ h̄ videt̃ b. Tho. in. q̄. ij. q2 ea q̄ ſunt de neceſſitate z
ſalutis: nõ ſunt ꝓpter qd̄cunq; dãnũ dimittẽda: ↄſeruatio aũt taliũ: ſicut
⁊ depoſitoꝝ (ſm eundē) iminet his q̄b; ſunt cõmiſſa ex neceſſitate: igit̃
⁊c. Cogita ⁊ inq̄re veritatẽ ſubtillo ꝓ ſerenatiõe conſcientie teſtamẽtari
orũ magiſtri Joã. Symler q̄b; moꝛs erat cõminata ꝑ heredes eius qui
bus iuſſu ep̄i pꝛeſtabant̃ quingẽti floꝛeni: nõ eis ſed pauperib; legati.

¶ Scd̄a nola eſt: ꝓpter ſcandalũ puſilloꝝ ꝓpꝛia nõ dimittere. Si ſcan
dalũ ex nõ dimittẽdo tẽpoꝛalia bona q̄ꝝ nos ſum⁹ dñi: oꝛiat̃ ꝓpter igno
rantiã vel infirmitatẽ alioꝝ: qd̄ appellat̃ ſcandalũ puſilloꝝ. tũc vel tota

liter dimittēda ſunt tp̄alia: vel aliter ſcandalū ſedandū: ſcʒ p̄ aliquā ad/
monitionē. Unde Aug. dicit in li. de ſer. dn̄i in mō. Dandū eſt ꝙ nec ti
bi neqʒ alteri noceat: quantū ab hoīe credi pōt. ꝛ cū negaueris qđ petit
indicanda eſt iuſtitia: vt nō eū inanē dimittas. Ita eñ petenti te dabis
q̄uis nō ſemꝑ id qđ petit dabis. ꝛ melius ei aliq̄d dabis: cū petentē in
iuſte correxeris. Uitare voluit nolā hanc b. Paulus: ſeminās eñ ſpiri
talia tp̄alia ſtipēdia nō accepit. ne offendiculū daret euāgelio chriſti. i.
Corin. ix. Scandalū eñ hoc qđ vitabat Apl's: ex ignorantia p̄cedebat
gentiliū: qui hoc nō ꝯſueuerāt: ꝛ ideo ad tp̄s abſtinendū erat vt pri⁹ in
A ſtruerent̄ hoc eſſe debitū. Et ex ſil'i cauſa: ſcʒ ꝓpter ſcandalū vitandū ec/
cleſia abſtinet de decimis exigēdis in terris in quib⁹ nō eſt ꝯſuetū deci/
mas ſoluere. Unde p̄elegit leſionē talis damni ad euitādū periculū ma
ioris mali. Et ſi hoc facit eccl'ia: multo forti⁹ debet hoc facere vna ſin/
gularis pſona: vt dicit Lyra Matth. v. Sic ꝛ chriſtus dn̄s iuſſit p̄ ſe
ꝛ Petro dari theloneū: ne inq̄t ſcandalizemus eos. Matth. xvij. Gētil
les eñ thelonarij ignorabant chriſtū imunē eſſe a tributo: ſm̄ Lyram.
¶ Tertia nola eſt: bona ꝓpria dimittere ꝓpter ſcādalū phariſeoꝝ. Na
ſcit̄ aliqñ ſcādalū ex malitia: qđ eſt ſcandalū phariſeoꝝ. Et ꝓpter eos q̄
ſic ſcandala ꝯcitāt nō ſunt tp̄alia dimittēda: q2 h̄ ꝛ noceret bono cōi: da
ret̄ eñ eis rapiēdi occaſio: ꝛ noceret ipſis rapiētib⁹: q̄ retinēdo aliena in
p̄ctō remanerēt. Uñ Grego. dicit. iij. mora. Quidā cū tp̄alia nobis ra/
piūt: ſolūmodo ſunt tolerādi: quidā equitate ſeruata p̄hibēdi. nō ſola cu
ra ne nr̄a ſubtrahant̄: ſed ne rapiētes nō ſua ſemetipſos p̄dāt. Sed ais.
Hierony. dicit: Oia que pn̄t p̄termitti ſalua triplici veritate ſunt ꝓpter
ſcandalū dimittēda: ſed tp̄alia poſſunt p̄termitti ſalua triplici veritate.
Rn̄deo breuiter ꝙ nō: q2 ſi paſſim p̄mitteret̄ malis hoīb⁹ vt aliena ra/
perēt: vergeret hoc in detrimentū veritatis vite ꝛ iuſtitie: vt dictū eſt. ꝛ
ideo nō oportet ꝓpter qđcūqʒ ſcandalū tp̄alia dimitti. Et quid eſt igitur
inquis qđ dicit dn̄s Matth. v. Ei q̄ vult tecū ꝯtēdere in iudicio ꝛ tuni
B cā tuā tollere: dimitte ei ꝛ palliū. Et Ap̄ l's. i. Cori. vi. Iā q̄dē oino deli
ctū eſt in vobis: ꝙ iudicia habetis inter vos: q̄re nō magis iniuriā acci/
pitis: q̄re nō magis fraudē patimini? Rn̄deo ꝙ illud p̄ceptū dn̄i eſt in/
telligendū ſm̄ p̄parationē animi: vt ſcʒ hō ſit parat⁹ prius pati iniuriā
vel fraudē q̄ʒ iudiciū ſubire: ſi hoc expediat: q̄nqʒ tñ nō expedit: vt dictū
eſt. Et ſil'iter intelligendū eſt verbū dn̄i. Uide de his p̄cedētib⁹ ꝛ alijs
i q̄rto ſcripti Thome: vbi lati⁹ ꝛ clari⁹. ꝛ Pe. đ Pa. diſ. xxxviij. ꝛ Aſten.
¶ Quarta nola eſt: debita nō ſoluere ex neq̄tia. Sunt q̄ cū poſſint ſol
uere debita: nolūt (quēadmodū q̄dā ex diuitib⁹) ſed p̄craſtināt: ꝛ niſi co
gant̄ iudicialiter nihil tradūt. Eia (inquiūt) p̄trahā tādiu iudicialiter q̄
uſqʒ eū tedebit: ꝛ plura q̄ʒ ſit capitalis ſūma expēderit. Cogitat neq̄ʒ il/
le interea vias ꝛ dolos quēadmodū ip̄ediat pauperē creditorē artificij
alicui⁹ opificē aut agricolā: ne creditū p̄bare poſſit. putat ſe tūc tutū in
ꝯſciētia ſi defecerit i p̄batiōe. Erras o frater. Nō eñ defect⁹ p̄batiōis ex
cuſata p̄ctō ꝯſcientiā: ſed i facie eccl'ie. vt ait b. Tho. diſ. xxxviij. q̄rti in

lra. Eſto: neſciat iudex ꝛ actoꝛ: tñ tu ꝛ deꝰ iniq̃tatē in occulto nouiſtis.
Sed nō poſtulat inq̈s a me debitū: ſed tps ꝑ eo interpellat. Fateoꝛ nō
poſtulat: qꝛ nō audet. timet ne ad aliū declines ꝛ te ſnū ꝯductoꝛē ꝑdat.
¶ Quinta nola eſt: debita nō ſoluere ex negligētia. Sūt q̇ debita ſol-
uere nequeūt ꝑ pauꝑtate in quā inciderūt: qꝛ ſunt de turba fatuoꝝ negli-
gentiū. Jnde expectāt q̄uſqꝫ excōmunicant miſeri. Sūt eciā hec ſeq̄le ne-
gligētie: qꝛ mutuant pecuniā ab alijs: ſi tñ īueniūt mutuātes. quā cū red-
dere tpe ſtatuto nō pñt: in laq̄os cadūt excōicationū. Quid ḡ faciemꝰ? C
Pete dilationē aut miſcdiaꝫ: aut cede bonis: hoc eſt vltimū refrigeriū.
¶ Sexta nola eſt: ad nō ſoluendū inſtigare. Sunt aduocati ꝓcurato-
res ꝛ notarij: alijqꝫ eis ſimiles: qui neſciētes in iudicio docēt ꝛ inducūt:
qui ex parua cauſa magnā ꝛ ex riuulo fluuiū deducere nouerunt: peſſi-
me reip. peſtes. qui cū litigia deberēt ſopire: ea excitāt ꝓpter queſtū ſcri-
pture ſigilli ꝛc̄. Sic iudices cū ſentētiā deberēt ꝓmulgare: qꝛ vidēt eā ꝯ
partē cui fauent ꝓceſſurā: ideo differunt quouſqꝫ ineat concoꝛdia. Hic
grandis ſilua inuectionū cōtra aduocatos patet. Procuratoꝛes quoꝝ
lingua vt equilibꝛe: que verſus ſcutellā grauius pecunia ponderantem
declinat. quia qui plus ſoluit: illius cauſam defendunt.
¶ Septīa nola: quietē cauſe iuſte nō ꝑeligere. Eſto habeas cauſaꝫ iu-
ſtā q̄ ī iudicio poſſet defendi ꝑ tꝑaliū acq̄ſitione: erat tñ ſatiꝰ ī loco pecu-
niā negligere ꝓpter pacē. in modio litis vix vna vola eſt charitatꝫ. Cōpo-
ſitio erat ineūda ꝛ cedēdū ꝑti etiā debite. Eſſent hic multa dicēda: q̄ po-
nit b. Tho. q̄rto ſcripti d̄ ꝑfectis: an ꝛ qñ poſſint repetere ſua? Ego aūt
trāſeo: h̄ admonēs fidelr̄ vt nedū ꝑfecti: ſꝫ etiā oēs chꝛiſtiani ſupſedeāt
a ꝯtētiōe iudiciali ꝛ ſtrepitu: quē iurꝫ appellāt. potiꝰ medietatē recipiat
debiti q̄ꝫ ꝙ litē ineat: dūmō tñ cetera ſint paria. i. ꝙ ex nulla ꝑte teneat
ad repetitionē vel retētionē. Et cur ita inq̈s? Jdeo qꝛ nō oībꝫ expedit ta- D
lis repetitio: tū ꝓpter honeſtatē. Prouer. xx. Honoꝛ eſt hoi q̄ ſe ſeparat a
cōtētiōe. Tū ſcd̄o ꝓpter pacis ꝯſeruationē. Chꝛiſo. O m̄e iudiciū irrita-
tio coꝛdis eſt. Tū tertio ꝓpter pctōꝝ vitationē. Chꝛiſo. Difficile eſt rē di-
mittere: ſꝫ difficiliꝰ ē de iudicio ſine pctō exire. Jdeo appellat delictū. i.
Coꝛ. vi. Tū q̄rto ꝓpter aduocatoꝝ malignitatē: adde ꝛ ꝓcuratoꝛes no-
tarios ꝛ alios eis ſiles. de q̇bꝫ Ps. Tota die iniuſtitiā cogitauit ligua
tua. Sicut nouacula acuta feciſti dolū. Uere nouacula acuta: radūt ei
linguis ſuis apices de lr̄is ꝛ inſtrumētis: ꝯ talia loq̄ntes ꝛ ſcribētes: et
etiā foꝛamia (vt aliq̄ñ de ſemetipſis iactāt) ꝑ eadē loq̄ntes: q̄ſi nouacula
eēnt rupta ꝛ ſciſſa. eradūt deniqꝫ pecunias vſqꝫ ad cutē: ꝛ q̄ꝫdiu ſperāt
ſe aliq̄d abraſū ire: tādiu ꝓlōgāt cauſaꝫ: q̄ ſpe ceſſante cauſa ꝛ nō añ finit.
Tū q̇nto ꝓpter ſctōꝝ exēpla factoꝝ ꝛ dictoꝝ. Clamat dñs: Si q̇s vult te
cū ꝯtēdere ī iudicio ꝛ tollere tunicā: da ei ꝛ palliū. Et Paulus. Cur nō
fraudē magꝭ patimini? Et cur hec oīa? ꝓpter pacē quā ꝯprauit chꝛiſtus
diſcipulis ſuis ſeruādā. Neſciebāt duo eremite litigare: ponētes tegulā
in medio: iuſſitqꝫ alter alterū dicere mea eſt ꝛc̄. Cūqꝫ vnꝰ diceret: later
meus eſt. reſpōdit alter: ſi tuus eſt tolle eū. Jtaqꝫ ſine lite diſceſſerunt.

cōtendere neſciētes. Clamat iterū Paulus. ij. Eph. v. Videte quō cau
te ambuletis: nō q̄ſi inſipiētes: ſed q̄ſi ſapiētes: redimētes tp̄s: qm̄ dies
E mali ſunt. Redime tp̄s o frater: noli ꝯtēdere ⁊ tp̄s litigijs occupare: qđ
ꝑ exercitio bonoꝝ opeꝝ expendendū eſt: ꝯterēdo: meditādo: orādo. Re-
dime tp̄s futurū o frater. i. tp̄is oportunitatē ad vacādū ⁊ ſeruiēdū deo
etiā cū incōmodo tp̄ali. Tēpus redimit q̇ dat de ſuo vt vacet deo. Redi
me tēpus p̄teritū tanq̄ꝫ charū ⁊ p̄cioſum: id eſt redime in vno tp̄e quod
minus feciſti in alio. Sic fac: ⁊ noli fieri imprudēs ⁊ fatuꝰ: vt ꝓ ꝯſeruā
do tp̄ali bono ꝑdas eternū: ꝓ obulo florenū. Clama cū ſapiēte Dauid:
Redime me a calūnijs hoim: vt cuſtodiā mādata tua. A calūnijs inq̄ꝫ:
q̄ fieri ſolēt ſeruis dei a malis ⁊ litigioſis in iudicio ꝯtēdentibꝫ. Roge-

Dñica.xx.Feſto Symonis ꝛ Jude.

Stultoꝝ infinitus eſt numerus. Eccſ.i. Euange. de dñica

S Eptuageſimaprima turba ſtultoꝝ eſt: Soꝛdidoꝝ ꝛ turpium
(wieſt: grob: vnſchaffen narren) qui verbis vtuntur turpibus
moꝛibꝫ ꝛ factis (võ wieſten woꝛten wyſen vnd wercken) Pla-
plena ſunt oīa loca his fatuis: ꝛ etiã inter primoꝛes numeranť in cu
s principũ ꝛ ciuitatũ. Sed dicis: ꝛ cur hi potius q̃ alij appellanť tur
s: ſoꝛdidi: q̃ de luxuria ꝛ gula loquunť ꝛ eis indulgẽt: cũ in q̃libet pec
to ſit turpitudo ꝛ ſoꝛdes? Dic quõ ſunt pctõꝛes turpes ꝛ ſoꝛdidi? Si
ſcire volueꝝ: videndũ erit primo q̃d pulchrũ: q̃d purũ q̃d ſubtile: de-
le facile ſcire poterimꝰ q̃d turpe q̃d ſoꝛdidũ ꝛ groſſum. Capiamus
o de pulchritudie: Dicit Herſon ſup Magr. q̄ differũt foꝛmoſitas
lchritudo ꝛ decoꝛ. Foꝛmoſitas in figura ē: pulchritudo in coloꝛe: de F
auť in viuacitate. ꝛ oīa hec dicunť ſpecioſitas: exemplũ in imagine
nit. Sic aīe foꝛmoſitas eſt in tribꝫ potentijs: pulchritudo in gr̃a: do
ꝛ virtutibꝫ: decoꝛ vero in exercitio taliũ. Econtrario igiť turpitudo
: in priuatiõe boꝝ ꝛ coꝝ cõtrario: puta in priuatiõe gratiaꝝ ꝛ virtu-
in priuatiõe actuũ bonoꝝ: maxie auť in cõtrarijs: ſcꝫ vicijs ꝛ peccatꝭ
oꝛro de puritate. Puꝝ eſt qd eſt impmixtũ vilioꝛi: p pctm̃ auť homo
oꝛe tangit tẽpoꝛalia q̃ ſunt vilioꝛa ꝛ ĝ efficiť impurꝰ. Sentiť autẽ h
e pſiderať maxime in factis carnalibꝫ: gula ꝛ luxuria: ſoꝛdidũ ĝ effi-
nt etiã ad literam. Uide. ij. ij. de effectu fidei ꝛ cecitate: ꝛ ebetudine.
e ſubtilitate illud ſubtile eſt in ppoſito: a q̃ abraſum eſt omne imper
es. Groſſum ecõtrario qd inuolutũ manet: ꝛ pctã obuoluũt animũ
rauãt: pcipue carnalia q̃ ad inferioꝛa maxie trahũt ꝛ ſubmergũt: ſed
ebetẽ vt dictũ eſt efficiũt: nõ potentẽ penetrare ſicut ſubtile: ſunt eñ
uſi nõ tenues intellectu. Sed hec miſſa faciamꝰ dicẽtes breuiter: q̄
nolis pñt dinoſci: manifeſtis admodũ. Pria eſt turpia loq. Scda
pes hr̃e geſtus. Tertia turpia facta. Proſeq̄mur hec incipiẽtes ab
Prima igiť nola eſt: Turpia facere. Prob q̃ turpia hi (vltimo. G
ui cõmittunt: q̃ turpe eſt dicere: in gula: in luxuria etiã in ſtatu matri
niali: vbi ſibi oīa licere putãt. Diſce frater modeſtiã in talibꝫ. quã
requẽter docui. Sint tibi dũ actui carnali intendere vis hi quattu-
ines ppoſito quibꝫ licet ꝛ alias non: qꝛ extra hec eſt aliqñ veniale: alį
moꝛtale: aliqñ indifferẽs. Fit pter reddendũ debitũ: ꝛ eſt actus iu 1
ie. Propter plem educandaꝫ Chriſto: ꝛ eſt actus latrie. Propter 2
nda foꝛnicationẽ in vxoꝛe: ꝛ eſt actus charitatis. Propter vitan- 3
ncõtinentiã in ſe: ꝛ eſt nullũ pctm̃: ſm Petrũ de Pal. Si pter ſolã 4
dinẽ: īfra tñ limites matrimonij: eſt pctm̃ veniale. ſi extra moꝛtale ē
Scda nola eſt turpes geſtus exercere: ructare: vomere: ſaliuare: cla
re: cantare turpia: que tamẽ in cõuiuio Didonis a Crinito Jopa vi
fuere. Crepitꝰ dare: cacare: ꝛ alia eiuſmodi innumera. Que oīa

experiunť vxoꝛes a viris ebꝛioſis. Item in luxuria: pudenda propri
poſterioꝛa: ⁊ ea que natura fecit in loco abdito detegere: oſcula turp
ita vt verũ fiat qđ dicit Satyricus: Inguinis ⁊ capitis q̃ ſint diſcrim
na neſcit. Clamat contra hec Apl's: Foꝛnicatio ⁊ oĩs imunditia nec n
minetˀ in vobis: ſicut decet ſanctos: neq; turpitudo. Si nõ nominar
minus facere ⁊c. Sint oĩa regulata ratione: viue apertis ianuis: vt ſ
ſemꝑ eque cõpoſitus in priuato ⁊ publico. vt nihil turpe audiatˀ aut
deri poſſit: etiã a curioſo ⁊ occulto obſeruatoꝛe: vt innuit Seneca.
¶ Tertia nola eſt: turpia loqui: ſcʒ de actibꝫ venereis: de pudendis:
1 alijs q̃ natura in abdito retruſit. Sed dicis: Nihil mali cogitamꝰ:
ludẽtes ſic loq̃mur ⁊ ad alioꝝ ſolatiũ. Dic q̃ſo quõ mala loq̃ poſſes
ſi mala cogitares? Nõne cogitatio loquelã p̃cedit? an foꝛſitan dũ loq̃r
D doꝛmis? Ex abundantia coꝛdis os loquitˀ: ait dñs. Vtiq; olla bulien
oñdit q̃d ſit in fundo: itaq; cõdẽnat te os tuũ: ⁊ ex oꝛe tuo te iudico ſer
nequã cũ Caſſiodoꝛo: q̇ ait: Vis ſcire q̃le coꝛ frater tuus habeat: attẽ
vnde libẽter ⁊ freq̃nter loquitˀ: q2 ex abundãtia coꝛdis os loquitˀ: folia
rami oſtendũt arboꝛis ⁊ radicis cõditionẽ. ⁊ Facies eſt teſtis q̃les in
2 trinſecus eſtis ⁊c. Itaq; ſi mala ⁊ turpia loq̃ris: nõ crediderim tibi
coꝛ bonũ habeas ⁊ purũ. Sed eſto: nõ tñ conceſſo ꝙ malũ nõ cogites
alijs tñ malaꝝ cogitationũ venenũ ꝓpinas: ⁊ culpe p̃ſtas nõ ſine tua c
pa occaſionẽ: ſemina peſſima o ſeminatoꝛ diaboli in coꝛdibꝫ audienti
ꝑ verba turpia ſeminas: ex quibꝫ inpoſterũ mala creſcũt opa. Nimiꝝ
talibꝫ cogitationibꝫ illis: ex talibꝫ verbis impreſſis ꝓcedũt opationes
Apte dixit de talibꝫ Pſal. Sepulchꝛũ patẽs eſt guttur eoꝝ: linguis ſ
is doloſe ⁊c. Vere ſepulchꝛũ plenũ cadaueribꝫ fedis ⁊ fetidis moꝛtuo
verboꝝ fetentiũ: ſepulchꝛũ os eoꝝ nõ clauſum: vnde fetoꝛ exit ad infec
onẽ alioꝝ. Vidit hoc Paulus. i. Coꝛin. v. Coꝛrũpũt bonos moꝛes c
loq̃a praua. Recte ⁊ apte in vulgari theutonico appellanť tales (ſchan
per: ſchand ber) q̃ſi pariẽtes ſiue gignẽtes ſcandalũ: q2 alijs p̃bẽt occa
onẽ ruine (ſie geberent ſchand) Serpit em̃ vt cãcer eoꝝ ſermo ad alio
ſicut alibi dicit idẽ Apl's. Cãcer moꝛbꝫ nõ ſiſtit: ſed ſerpit: ſed ⁊ cãcer
ſcis repit: huic aũt ſi reſiſtitˀ retrahit ſe ⁊ regreditˀ. Sic ſi reſtiteris turp
I ter loq̃nẽti: faciei ſaltẽ triſtitia retrahit ſe ceſſans. Sicut vẽtus aquil
diſſipat pluuias: ſic facies triſtis linguã detrahẽtẽ. adde: ⁊ turpiter lo
3 quẽtẽ. Si aũt arriſeris ei: ꝓcedit. Itaq; primo nocet tua locutio: eti
ſi nõ tibi: qđ tñ nõ crediderim: vt dixi. Et cur ita? Ideo q2 dicit Sene
Turpia ne dixeris: paulatim em̃ ꝑ verba pudoꝛ deijcitˀ. Defedat plan
dicentẽ ip̃m verbũ turpe. Sicut limax quocũq; ſerpit poſt ſe defedatio
nẽ derelinq̃t: inſtar humoꝛis ſaliualis. ſerpit etiã i altiſſimas arboꝛes
in eaꝝ verticẽ. Et verba hec turpia etiã altas mẽtes defedãt ⁊ rationis
apicẽ. Diſſueſce frater: ne defedaris: p̃ſertim etiã in ea parte coꝛpis cu
maxime feditas diſcõuenit: os loq̃r tuũ. Noli eſſe iſtar poꝛci: q̇ fedioꝛ
oꝛe ſuo voluit ſtercoꝛa cõmiſſis floꝛibꝫ prati. ⁊ tu nõ vt ſus lutũ: ſʒ mar

varitas mundoꝝ verboꝝ ore contrecta: ⁊ reuolue. Sed ais: Pro ſo 4
latio alioꝝ hec dico: vt riſuȝ ꝓuocē: inde amor: laudor: potus mihi erbi
et: vt iteꝝ dicā inuitor: dicūt q₂ iocūdior ſim eis q̄ȝ lutina (Beſſer dañ
ein lut: ich treib gut ſchwenck: kurtȝwilig) Dñe de⁹ me⁹ ſcis ne qđ ſis?
Tu es q̄driga hec ⁊ auriga: q̄ vehis ⁊ canis: ⁊ cū gaudio ad inferna du
cis q̄s (mit den guten ſchwencken) ſubuertis (vñ wyꝛ ſfeſt) in paludem
pctōꝝ mortaliū: vñ ad eternā dānationē deſcendūt (das ſeint dine gute
ſchwenck) Tu fur es dānoſiſſim⁹: tp̄s eñ q̄ nihil p̄cioſius eſt inter trāſi K
toria furaris hoīb₉. Cōſolator eoꝝ q̄ laborāt i ſeruitio diaboli: releuās
alſis recreatiōib₉ labores eoꝝ q̄ vadūt i infernū ne deficiāt in via. Ha
bes iam (wie kurtȝweilig dir ſyeſt: vñ wie guter ding) ⁊ q̄liſ ſis lutina
Adde q᷑ ⁊ ſimea ſis cū q̄ ludit diabolus: ad riſum hoīes excitat. Nō tñ
oim ꝯſolator: ſed ſolū maloꝝ: bonoꝝ ꝟo moleſtator. Uide in ſū. p̄di. lo
cutio. xx. vbi ⁊ multa alia huic ꝓpoſito apta reperies. Habes ecce o fra f
ter cur laudaris: q̄le ſolatiū p̄ſtas ſocijs: q̄le tibi cōmodū. vt inſtrumen
tū fias diaboli: q̄ tibi tādē ꝓriā mercedē dignā p̄ſtabit: vt ludibriū fias
oim infernaliū gentiū. Quēadmodū ꝯtigit duob₉ ſacerdoti ⁊ iudici cu
iuſdā loci: q̄ ꝓpter ſua turpia verba in p̄ſentia cuiuſdā ſcti p eoſdē dep̄ro
pta grauiter erāt a deo puniti: oculos eñ pdidit ſacerdos: genitalia iu
dici putrefacta. Uide in ſpeculo exēploꝝ diſ. iiij. exēplo. xxvij. Rogem⁹

Dñica. xxij. Feſto beati Martini.

Ecce ſacerdos magnus qui in diebus ſuis placuit deo.

Euangelium de dominica.

¶ In fine euangelij ſup verbo De cordib₉ veſtris: adde. Nota verbū L
de cordib₉. Debet hō dimittere primo corde: facie nō ſubtrahēdo ei vi
ſuȝ: ore ꝯtumelias nō inferēdo: manu nō offendēdo: ⁊ felle. Hoc eñ bo
nū eſt ⁊ pfectū: nō tñ ſupeſt in ptāte nr̄a: q₂ ſenſualitas nō deſpotice ſub
eſt ratiōi. Quidā nāq₃ remittūt de manib₉ (Jch habs vſ der hant gebē)
ſed nō de cordib₉ (vō hendē: aber nit von hertȝen) Nō vis ei inferre ma
lū: ſed velle. Quidā de manib₉: ſed nō de facie. q₂ etſi nō facto: morib⁹
tñ te vindicas: ſubtrahis ei viſum: aut obliquis oculis intueris: ſciunt
quidā alijs maledicere oculis. Remittere de facie eſt arridere: ſed ali
q̄ñ putas eſſe riſum: ⁊ in veritate rictus eſt. Alij nō remittūt de ore: ſed
detrahunt: cōtumelias inferūt. Remitte de his oīb₉ proximo: ſed ⁊ de
corde. hoc eſt qđ deponas rancorē de corde: q̄ȝuis manet in felle. ƀ tunc
fit: cū q̄ȝuis ſenſualitas ſit grauata ⁊ cōmota maneat: ratio tñ nō cōſen
tit: tūc de corde. i. voluntate ⁊ arbitrio libero remittis: q̄ȝuis nō de felle
id eſt ſenſualitate. Et hoc ſufficit: q₂ in ptāte tua primū eſt: nō ſecundū.
Et ſic poteris orare ſine damno: Dimitte nobis debita nr̄a: ſicut ⁊ nos
di. ⁊c. ƀm intellectū Gerſonis. Et tm̄ de euangelio. Ecce ſacerdos ma
gnus. Ipſe eſt beat⁹ Martinus. Uere magnus: de quo multa occur
rerent dicenda: ſicut ⁊ quedā dicam. Interſerā aūt turbam ſtultoꝝ.

D S Eptuageſimaſcδa turba eſt fatuoꝝ ſpiritaliū (geiſt narrē) que ordine debito ſuccedit: quam hodie expedire ſtatui: ꝛ nō incongrue. in feſto tam magni ꝛ ſapiētiſſimi ſacerdotis ꝛ monachi. Sūt aūt hi fatui ſpiritales illi qui errant vel in ingreſſu vel ꝓgreſſu ſpiritalis ſtatus. Et pñt dinoſci q̄tuor nolis: ſint eccleſiaſtici aut religioſi. ¶ Prima nola eſt: ſpiritalē ſtatū male intēdere. Ipſi videlicet q̇ ingredi intendūt ſtatū ſpiritalē nō debita intētione. Et q̄ eſt inq̇s debita intētio intrandi ſtatū ſpiritalē? Hec eſt: vt in eo ſtatu melius ꝛ ꝑfecti⁹ tutiuſq꞉ poſſit deo ſeruire: ꝛ aīe ſue ſalutē ꝓcurare: voluntatē꞉ dei ꝑficere. Dū hō cogitat queadmodū ſeculū ſit ꝑiculoſū: ꝛ ꝙ natura ſua eſt fragi

bis: qꝛ ꝙ̄ i ſeculo ſunt multe occaſiões hoiez a dei ſeruitio retrahēdi ꝛ ad pctm̄ trahēdi. ecõtrario aūt ꝙ clerici in ſacris ordinib⁹ ꝯſtituti ꝛ viri religioſi plus a malis elongant: ꝛ fortius deo ꝑ votū cõtinētie (qđ in ordinatione emittūt) appropinquant. Ut igit̄ hec oīa pctōꝝ mala ꝛ occaſiones fugiat: principaliter ordinat̄ vel religionē intrat vel beneficiū accipit oblatū: nō ꝓpter pẽſſe: ſed prodeſſe. Hic habet rectā intentionē: nō eſt fatuus: ſed prudēs cū ſctō Martino: qui ſeculū reliquit hac intētione. Sunt q̄ hāc intentionē principaliter nō habēt: ſed aliā multiplicē malā. Mouet quoſdā ociū: vidēt qꝛ ſeculares magnas habēt curas: ꝛ cū magnis laborib⁹ victū ꝛ veſtitū acquirūt: clericos aūt in ocio ꝛ quiete viuere ꝛ voluptatē. Audit qꝛ vulgatum eſt ꝓuerbiū. Qui ſemel vult viuere bene ſiue vna vice gallinā coquat: qui bis anſerē: qui tota ebdomoda porcū: qui menſem bouē: qui annū ducat vxorem: qui vero ſemꝑ viuere vult in voluptate efficiat̄ pſbyter. Quos hec intētio mouet: fatui ſunt vtiqꝫ. Audi Bernar. de hoc notabile dicētē verbū in epl'a q̄dā. Currit̄ in clero paſſim ab oī etate ꝛ ordine: a doctis pariter ꝛ indoctis: ad eccleſiaſticas currit̄ curas: tanq̄ꝫ ſine curis quiſqꝫ victurus ſit: cū ad curas ꝑuenerit. Hec ille. Eia dicunt: optime ſibi ꝓuiſum eſt (er darff keyn ſorg haben: er iſt wol verſorgt) Dñe deus meus ſuſcepit ſuꝑ ſe curā aiaꝝ: ꝛ dicis qꝛ āmodo eū curare nō oporteat. Ita vilipēdimus aias ꝛ magni facimus corꝑalia ꝛ tꝑalia. Nōne tibi ſatis videt̄ fatuitatē illoꝝ expſſiſſe q̄ ꝓpter ociū habendū ꝛ curā fugiendā ſecularīū ſpiritalē curā ſuſcipiūt: putantes ſe curā effugiſſe: querūt voluptatē ꝛ quietē? Quib⁹ cõparabo generationē hanc ſtultā? Planc ſichimitis: q̄ ꝓpter Dynā circucidebant̄ circa quā voluptates explere voluerūt carnales. Gen̄. xxxiiij. Et iſti radunt̄: ꝛ capillis cirūcidunt̄ ꝓpter delitias ꝛ voluptates habendas. Sed q̄d ſtultis his eueniet? Sicut illi occidebant̄ corꝑaliter: ſic iſti ſpirital'r Mouet alios appetitus diuitiaꝝ: quas colligere nitunt̄: nō vtiqꝫ diſcipuli dñm deū ſequentes: ſed Judā: q̄ loculos habebat ꝛ chriſtū ſeq̄bat̄ vt eoſdē impleret. ſic illi. Mouet alios ambitio dignitatū. Uolūt epiſcopari: abbates fieri: cardinales ꝛc̄. qꝛ cū i ſuo ſtatu ſatiſfacere nō poſſint ambitioni: iuxta ſuā genealogiā equitare cū ſexaginta equis: cū ſint filij principū. vt hoc facere poſſint: tradūt ſe ſtatui ſpiritali: vt ſic epiſcopent̄ ꝛ habeāt dignitatē. O peſſimū finē: ſtulti quoꝝ finis malus. Ecce fines tres malos: voluptatē: diuitias ꝛ dignitates. ſuꝑbia: auaritia: luxuria. Sal hoc excecat eis oculū intētionis: facit eum neq̄ꝫ. Si oculus tu⁹ fuerit nequā: totū corpus tuū nequā erit. O ſerue nequā: ait dñs in euangelio. Noli ſic infatuari o hō ꝑ intentionē: ſed audi ſapientē. Cuſtodi pedē tuū ingrediēs domū dñi. Eccs. iiij. Notate verba ꝛ ſignate myſteria. Ingrediens domū dñi: ꝑ ſuſceptionē ordinis aut religionis: pedē tuū. i. affectū vel intentionē cuſtodi: ne inficiat̄ aut maculet̄ maculis ꝑdictis. Sacerdotes (vt legit̄ Exo. iij. ꝛ magiſter i hiſto. recitat) puſq̄ꝫ intrabant templum in lauatorio lauabant manus ſuas ꝛ pedes: ꝛ ſe in

N. O.

quibuſdā ſpeculis ibidē pendētibꝫ ſpeculabant̄: vt videre poſſent ſi quā haberēt maculā. Et tu o ſacerdotāde aut ꝓfeſſure priuſq̄ʒ īgrediaris la ua pedes affectus ꝑ intentionē ſanctā: ſpeculū conſciētie tue intuearis: an ne ſit macula in ea praue intētionis: vt eā mutes. Sed ais: Nō pōt q̄s bona ꝯſciētia intrare religionē: aut p̄laturā ſuſcipe: vt ꝑ h̄ acq̄rat ne ceſſaria corpis? Rn̄deo poſt Gerſonē in fine de directione cordis. Vi de ibidē: ⁊ declara ꝓ ſerenatione ⁊ cōſolatione bonoꝝ. Adde ſi placet: q̄ꝺ dicit Joānes Egyptius in Vitaſpatrū. Et eſt primus in ordine: q̄ dicit clericatū nō querendū: nō tn̄ reſpuendū ſi iniungit̄: debet q̄s inten dere ſue puritati: ⁊ expectare ſic voluntatē dei ⁊c̄. Vide ibidem.

P ¶ Scd̄a nola eſt: ſtatū ſpiritalē male acceptare. Eſto habeas bonā in tentionē: adhuc reſtat vt legitime aſſequaris clericatū aut religionem. Sunt em̄ certe regule obſeruande: ſed tres dūtaxat ꝓfero. Prima: vt cōtritione vel etiā cōfeſſione ſe mundet priuſq̄ʒ ordinet̄. In ſuſceptione cuiuſlibet ſacramēti debet q̄s ſaltē ꝯteri: ī eucharistie ſuſceptiōe neceſſe eſt etiā actualiter cōfiteri: ſed de hoc alias. Qui em̄ in pctō mortali or dinat̄: nō ſpiritūſctm̄ in ſtatu epi: ſed malignū ſuſcipit. Scd̄a regula: q̄ ſit debite etatis: ſubdiaconus. xviij. diaconus. xx. preſbyter. xxv. an noꝝ. Qui ordinat ⁊ ordinat̄ citra hanc etatē eſt ſuſpenſus ab executiōe ordinis: vt in cle. de etate: ⁊ qua or. ca. generaliter. Neq̄ʒ epūs pōt diſpen ſare: ſm Jo. An. Tertia regula eſt: q̄ titulū habeat. Miſerrimū gen⁹ eſt ſacerdotū non habentiū p̄bendas: ideo ius iubet vt nemo ſine titulo ordinet̄. Defraudant ſemetipſos multi fatui q̄ putāt ſe decipere epiſco pū: offerētes falſos titulos. de quibꝫ in ſūma p̄dican. O. vi. xxxix. ⁊ li. Siles his q̄ ꝑ ſymoniā ingrediunt̄ monaſteria p̄ſertim monialiū: faci entes pacta. Serua q̄ꝺ docet Anthoninus de hoc: quem vide.

¶ Tertia nola eſt: ſtatū ſpiritalē male exequi. Spiritalis es: recte in tēdiſti: recte intraſti: nō ꝑ portas mortis. vide ſis operoſus: fac officiū tuū debite: ſolicite ⁊ feruenter. Et q̄s eſt o fratres q̄ hanc nolā effugiat? quis miſſas facit vt oportet? quis horas canonicas dicit vt debet? q̄s curā gerit animaꝝ vt debet? Quot ſunt heu ſacerdotes qui nunq̄ʒ legūt

Q miſſam inuacuū recipientes gratiā caracteris ſacerdotalis. Peccāt pla ne hi ſm btm̄ Tho. in. iij. parte: q̄uis aliter loqui videat̄ Alexāder de ales. ſed ſi verba eius ponderant̄: nō diſcordabūt. Alij ⁊ ſi nōnunq̄ʒ: ra ro tn̄: vix quater in anno: vt rep̄hendit̄ in ca. dolentes. de cele. miſſarū. Alij (q̄ꝺ horribilius eſt) crebro in ꝑditionē ſuaꝝ aīaꝝ celebrant. Hor ret Baptiſta: ⁊ tremit tangere verticē dn̄i: ⁊ Marcus pollicē abſcidit ne celebraret. Hi aūt temere ſe ingerunt: vt Judas. Quid de horis ca nonicis dicam? Nōne iuſtū ⁊ equū eſſet: vt hoc opus ꝑficeremus cū ſū ma diligentiā? vt iubet ius vbi ſup̄. ſtudioſe ⁊ deuote. Juſtū plane: q2 vt illi intendere poſſimus exonerati ſumus ab omni alio labore: ⁊ in la bores populoꝝ introimus. Nōne iuſtū vt corā tanto rege orātes atten ti ⁊ diſciplinati ſtaremus: verba ꝑfecta loqueremur? vtiq̄ʒ. Sed quid?

Nihil perfectū: nihil illibatū (vnbefleckt) ei offerimus: ſed corrupta et ſyncopata: vt interim taceā de euagatione mentis. Ecce ſimiles furi ſumus: qui ſi ligurire voluerit: nō caput de piſce neqꝫ caudā: ſed de inter medijs fruſtis furatᷣ. qꝛ nō ita cito deprehenditᷣ: qꝛ iungit caudā ⁊ caput ⁊c. Sic nos deo ad menſam integrū piſcē nō offerimus: ſed ſolū caput ⁊ caudā verſus: intermedia ita raptim proferimus: ſi tamē proferimꝰ: vt neſcio ſi deus an homo intelligere poſſit. Non ſic o fratres non ſic: ſimus diligentiores in opere noſtro: ne acerbiſſimas penas tandē patiamur. Caueamus ab ebrietate: que in completorio linguā facit titubare ⁊ imperfecta formare verba. Vincamus conſuetudinē malā: que illā feſtinationē adduxit: ⁊ non ſecus q̄ ſi deus in facie a nobis preſens videretur oremus ⁊c. De negligenti executione eoꝝ qui curam habēt animarū quid dicam? O pernicioſiſſimi fatui qui nō paſcunt: paſtoris tñ nomen habent. ⁊ tamen non paſcunt: neqꝫ verbo: neqꝫ ſacramento: neqꝫ exemplo. Paſce paſce paſce: ter dixit Petro dñs. oues meas. Iā queritᷣ inter diſpenſatores quis fidelis inueniatᷣ: immo iam noſtris peſſimis temporibus nō queritᷣ: etiā ſi inueniretᷣ nō aſſumeretᷣ: ſed idiota. O qualia exempla exhibemus populo: humilitatis: charitatis: patientie: caſtitatis: abſtinentie. Olim tantū indicta fuit caſtitas: vt nec ſororē nec matrem ſecū habere permittebatᷣ ſacerdos: q̄uis hoc remiſſum ſit p c. ad nos. de coha. Et vtiqꝫ ſi Auguſtino creditᷣ nedū aliene iuuenes: ſed etiā ſenes femine extra domū iuuenū ſacerdotū ſunt abigende. Ait Augu. lib. de ſingularitate clericoꝝ. Nō deſpecta: nō vetula ſuſcipienda eſt ad domeſticū obſequiū: qꝛ magis cito delinquitᷣ vbi ſine ſuſpitiōe ſecure poteſt delictū cōmitti. maxime quia libidinoſo nulla deſpectio: nulla deformitas obſiſtit: cui diabolus pingens ſpecioſum efficit quicq̄d fetidum vel horridū fuerit. Vide Hieronymū in vna ep̄la: qui ⁊ ſanctū Martinum (cuius hodie dies feſtus agitur) allegat: quē quedā ſancta virgo incluſa videre recuſauit: quē alloquutū ire dedignabatᷣ ꝯtra ſuū morem. Idem habetᷣ etiā in ſpeculo exemploꝝ diſt. vij. exemplo. ciiij. His conditionibus ſtantibus permittitᷣ femine cohabitare ſacerdoti. Prima ꝙ ſit ei attinens in gradu. Secunda ꝙ ſacerdos nō habeat ſecū alios viros. Tertia ꝙ femine ſibi attinentes nō habeant ſecū alias feminas. Vide Panor. ⁊ inde elice in ti. de coha. Liberet laxare linguā in laudes ſcti Martini: ⁊ oſtendere quēadmodū nolā hāc excuſſerit in diligētiſſima ſui ſtatus ſpiritalis executione. Plane celebrans miſſaꝫ: globus igneus apparuit: orās oculos ac manus tendebat in celū ſuſpēſas: ⁊ victū ab oratione ſpiritū nō relaxabat. Etſi em̄ deus vbiqꝫ ſit: tñ orās in celū oculos erigere debet: ⁊ in celo deū orare. ſicut beatꝰ Bern. docet in quodā ſermone. Exemplo optimo paſcebat indeſinēter: etiam vſqꝫ ad mortē. Iacens em̄ in cinere ſup terrā ſupinus cū rogaretᷣ a fratribus vt ſe verteret. reſpondit: ſi aliud exemplū vobis reliquero: ego ipſe peccaui. Vide hiſtoriam; ⁊ applica ad placitum.

R

S

¶ Quarta nola eſt: in ſtatū ſpiritalem alios male intrudere. Solent
quidā parentū filios aut filias ſuas ſtatui ſpiritali tradere: nō vtiq; ob
dei intuitū: ſed alijs malis intentionib9 ⁊ modis. Quidā mouent pau
pertate ⁊ neceſſitate: q2 nō habēt pueros nutrire; quēadmodū paupcu-
le quedā. Illi nō curant quō ſe exonerarēt de eis; tradūt igit̄ filiolos ſu
os monaſterijs nō reformatis: nihil curantes aut parū de eoꝝ aīabus:
dūmodo ſit eis in tp̄alib9 ꝓuiſum. O fatue quid ꝓderit filiolo ſi corpe
ꝓuiſus anima perierit? Mouet alios ſupbia: vt videlicet alios pueros
poſſint ſubuehere in altiorē ſtatū in ſeculo: ⁊ altiorē p̄ſtare dotē: priuāt
hereditate illā quā tradūt monaſterio: ⁊ cū. c. lib. expediūt. Hec contra
T corruptelas Argeñ. ſunt dicta. Mouet quoſdā ip̄m cōmodū: quaten9
in clericatu ꝓmotus ad pingues p̄bēdas ⁊ p̄laturas: aut in monaſterio
abbas effectus totā ꝓgeniē de ſtercore eleuet: diuitē efficiat ⁊ glorioſā:
oēs ad eū recurſum habent. O dicūt (Der pfaff hats wol) ⁊ indeſinen-
ter ad vbera eius ſicut lupelli iacent ſugentes. Q3 ſi denegauerit eis lac
p̄ſtare donoꝝ: mox inſtar lupelloꝝ mordent ꝑ detractiones murmura-
tiones. Talis ſic exaltatus efficit̄ hoſpes ſuoꝝ amicoꝝ: poſtq̄ʒ vn9 abie
rit: alius ſuccedit. Clamant (Der pfaff hats wol) Eſto: attamē q̄ ſup-
ſunt ei ⁊ ſupabundāt; nō tibi; ſed pauperib9 diſtribuere debet. Q3 ſi tu
paup̄ es: tibi pre alijs ꝓuidere debet: . ſi aūt nō es paup̄: nō tibi debetur
Cui cōparabo generationē hanc nequā? His in p2imis qui exponūt pu
eros ſuos ante ianuas hoſpitalis: vt de hoſpitali nutriant̄ quos ipſi nu
trire nō poſſunt. Illis preterea qui ex calculis reſeruant vnū vel duos
placentes: alios aūt iubent proijcere in flumen. Sic illi debiles ⁊ de-
formes tradunt monaſterijs: edocti ex politica Ariſtotelis: qui hoc iu-
bet. vt dicit Scotus in ꝓlogo. Illis tandē qui porcellos ſuos mittunt
impinguendos in nemora glandifera (Die yre ferlin ins ecker ſchlagē)
Plane ita eſt: ponūt eīn pueros ſuos in eccleſia vel religione: nō vt fru-
ctificent: ſed vt fructus colligant tēporales: vt ditent̄ ⁊ incraſſent̄. Non
plantant eos in ortū aut nemus vt fructū ꝓferant; quēadmodū olim fie
ri ſolebat. q2 tradebant̄ intentione bona. ſ. principaliter ꝓpter deū ⁊ ſa-
lutē pueri; ideo tales plantatiōes a deo nō plantate tandē eradicabunt̄
V dū alij plantati ⁊ plantatores parētes remunerabunt̄. Sed dicitis mi
bi. Et nunquid expedit pueros tradi monaſterijs ⁊ dei ſeruitio in pue
ritia: quēadmodū ⁊ apud veteres chriſtianos factum fuiſſe legimus?
Vtiq; nō ſine cauſa. Sol mane oritur ad calefaciendū ⁊ illuminandū:
⁊ viator mane ſurgit ad ambulandū: ⁊ operarij mane conducunt̄ in vi
neam: ⁊ oēs artifices boni in iuuentute artē addiſcunt: ⁊ aues que can
tare debent ⁊ domeſticari de nido accipiunt̄ dū iuuenes ſunt: ⁊ plantu
le dū tenelle ſunt de facili flectunt̄. Sic ꝑ omnia ⁊ pueri. Recte dicitis:
aptandi ſunt in iuuentute: ſed bona intentione vt dixi: nō illis intentio
nibus malis. Debentq; tradi ad ea loca vbi eſt obſeruātia: ſcʒ vbi ma
li puniunt̄. quia tales efficiunt̄ quales ſunt ad quos recipiunt̄: eoꝝ eīm.

moꝛes induunt. Nolite fratres ſolicitari ſup̄ pueroꝝ puiſione nimis: de
us prouidebit eis ſufficiēter: ſi vos eos in bonis moꝛibꝫ educaueritis:
docete eos timere deuꝫ: vitare pctā: virtutes exercere. hoc eis relinq̄te:
hanc hereditatē ⁊ theſaurū eis ꝯgregate vt boni fiāt: qđ reliquū eſt dñs
dabit: q̄ ſe id factū ire ſpopōdit: neqꝫ tardabit. Primū inquiēs q̄rite re
gnū dei ⁊ iuſtitiā eius: ⁊ hec oīa adijcient̄ vobis. Si palatinꝰ h̄ tibi p̄
miſiſſet: ſi filiū tuū moꝛes doceres ⁊ ſeruitio eius aptū reddere velles:
ipſe ſibi puidere vellet: diuitijs ⁊ glīa exaltare. crederes vtiqꝫ ei: ⁊ dili
gētia maxia cū ſpe ⁊ gaudio filiolū tuū educares ⁊ doceres queadmo
dū palatino (poſtq̄ȝ ad eū veniret) ſeruire deberet. Sic hic ⁊c̄. Rogemus

Dñica. xxiij. In octaua beati Martini.

Stultoꝛum infinitus eſt numerus. Eccs. i. Euangeliũ

x Exptuageſimatertia turma eſt. Venatoꝝ (Jag narrē) Inuenio multiplicē venationē in glo. ca. i. de cle. ve. Non tñ de omi ē ad ꝓpoſitũ. Eſt pmo venatio hoim oppꝛeſſiua: de q̄ dicit̃ Gene. x Nemroch cepit eſſe potēs in terra: ⁊ erat robuſtus venatoꝛ coꝛam dño Lyra. qꝛ ꝑ potentiā alios ſibi ſubmittebat: ⁊ nolentes ad opus edificādi turrim cōpellebat: ⁊ h̄ coꝛā dño: qꝛ nihil latet eius ꝯſpectū. ⁊ diſt. vi §. vi. dicit̃. Cepit Nemroth robuſtus venatoꝛ eſſe coꝛā dño. ideſt hoim oppꝛeſſoꝛ ⁊ extinctoꝛ: q̊s ad turrim edificandā allexit. Glo. coꝛā dño: id eſt eoꝝ q̄ ſunt dñi. i. permittente dño. quicquid eñi fit: iudicio dei fit. vt xxvi. q. v. nec mirū. Et hec eſt illicita: ſecus in bello iuſto: tūc eñi licet laicis: nō aūt clericis: etiā ꝯtra infideles. vt dicit Panoꝛ. de cleri. vena. c. i. Scda venatio eſt adulatoꝛia: ſicut faciunt hiſtriones verbis adulatorijs capiunt hoies: ſicut in venatiōe capiunt̃ beſtie. Queadmodū hodie in euāgelio phariſei xpm: vt pulchꝛe deducit Chriſoſ. de thauro in ope impfecto: ⁊ illa eſt illicita oībus. xi. q. iij. Ve q̄ dicitis: imo pctm̄ eſt iſtis adulatoꝛibꝫ ⁊ hyſtrionibꝫ aliqd dare. vt in ca. q̄ venationibꝫ. lxxxvi diſtin. ⁊ ibidem. Glo. bona de hac materia. Tertia venatio eſt arenaria. ideſt q̄ ſolet fieri in arena: cū beſtia dētata: vbi hoies pugnabant cū anialibus feris ⁊ indomitis: ⁊ hec ſimiliter eſt ꝓhibita. in ca. qui venationibus. lxxxvi. diſt. veꝝ diſtinguit hic Panoꝛ. de clericis ⁊ laicis: quē vide ſi placet. Sed tranſeo: qꝛ dei gr̄a iam nō eſt in vſu: niſi milites catoꝝ (Katzen ritter) q̊s adhuc videmus ſuis interdū fatuitatibus operā dare. Eſt quarta venatio occupatiua clamoſa: q̄ fit in ſiluis ⁊ ſaltibus cū canibus. Vide Hoſti. in ſum. qui bonus eſt: ego fuerā Panoꝛ. imitatus: ⁊ nondum viderā Hoſti. Eſt quīta venatio quietatiua ⁊ recreatiua: que fit ſine canibꝰ a laicis ⁊ clericis: varijs tēpoꝛibꝫ ⁊ finibus de hac ad ꝓpoſitū eſt. Nō tamē oēs huiuſmodi venatoꝛes ſunt fatui vt aūt diſcernant̃ queſiui ⁊ reperi nolas quinqꝫ: quas in decreto ⁊ decretali. Panoꝛ. ⁊ Angelica atqꝫ Roſella videre poteris.

y ¶ Prima nola eſt: venari tēpoꝛibꝰ ꝓhibitis: h̄ eſt tpe q̄ hoies tenent̃ eſſe in eccl'ia ⁊ oꝛare. lxxxvi. diſtin. An putatis. de con. diſt. iij. irreligioſa. ⁊ diſt. v. Jeiuuia: niſi foꝛte neceſſitate famis ingruēte. c. licet de ferijs: qui alia ſiti. Itē tpe q̄dragesimali: ⁊ diebꝰ ieiunioꝝ. xxiij. q. viij. ſi nulla. ⁊. lxxxvi. diſtin. an putatis. Sed qd: tenent̃ ne ſerui obedire dñis volētibꝰ venari tpe pꝛohibito: Reſpōdet Rhodo. ꝙ nō: an aūt excuſentur a pctō per metū dic vt in dictionē Metus. §. vi. in Angelica.

¶ Secunda nola eſt: Venari cum iniuſto alioꝝ damno. Nam venatores qui conculcant agros: vineas ⁊ ſegetes: adde. ⁊ frangūt ſepes: quorum ꝫ canes occidunt gallinas ⁊ animalia pauperū ⁊ alioꝛū: tenentur ad reſtitutionem: ad extimationem: alias peccant moꝛtaliter: niſi ita

modicū ſit damnū ꝙ probabiliter nō curarent: vt in Angelica. Item q̇ Z
in alienis ſiluis venant̄: vbi nō habent ius venādi. Neq̧ poſſunt ſe tue
ri ꝑ leges: q̄ dicūt ꝙ fere beſtie nullius ſunt dominiȷ̄: ſed cōceduntur capi
entibus. quia he leges dū fuerant edite: loca vbi fere beſtie morabant̄
erāt deſerta. Et ideo volenti venari cōmunia: ſicut hodie adhuc in qui-
buſdam locis eſt. ſed poſtq̄ loca illa ꝑ vſum vel preſcriptionē vel ſtatu
tū ſunt a certis dominis poſſeſſa: appropriata ⁊ occupata: ⁊ certi cuſto
des pro arboribus ⁊ animalibꝰ deputati ⁊ iurati: capientes illa vident̄
furtū cōmittere: per leges inſtituta de rerū diuiſione. §. apium. ⁊ in. ff.
veteri: libro. viiȷ̄. ti. de ſerui. ruſti. pre. l. diuus. Ex quibus colligitur ꝙ
vbi aues ad certū locū reuolant: ſicut columbe. ⁊ animalia: ſicut apes
vel beſtie in certo loco paſcunt̄: ſicut fere beſtie in prato vel foreſta vel
parco: furtū cōmittunt illa auferentes: ⁊ cuſtodes iurati hec dantes vel
nō defendētes periuriū: procurantes vel recipientes vel petentes ſunt
cauſa periuriȷ̄: ⁊ inde comedentes furti ſunt participes. Hec in ſumma
predicantiū. T. q̄. vi. Et eſt durū pro ruſticis: fauoroſum ꝓ tyrannis et
oppreſſoribus pauperū: qui iniuſte aliquādo ſibi vſurpant talia domi-
nia. Sonet ergo ſequēs nola huius tēperatiua: ⁊ fiat debita armonia.
¶ Tertia nola eſt: venari ſubditoꝝ iniuſte impedire. Impediens ru-
ſticū ne operationes ſuas exerceat: piſcatorē vel venatorē vel aucupē a
captione piſciū ferarū aut auiū iniuſte damnificat: ⁊ ad reſtitutionē te-
netur. Sententia Angeli in verbo Reſtitutio: ⁊ Fran. de platea allegā-
tiū. Ad hec leges. Et hoc niſi impediēs haberet ſolū facultatē venandi
aut piſcandi: cū excluſione alioꝝ in certo loco a principe vel populi con
ſenſu: aut conſuetudine ſeu preſcriptione legitime ⁊ nō violenter intro
ducta. Nota legitime ⁊ nō violenter: hoc modificat precedentē nolam.
Tunc enī poſſet in tali loco certis prohibere venationē ⁊ piſcationē ⁊c.
Hec Gabriel in quarto. Dico ſcdo: ꝙ dñs prohibens ſubditū ne de A
poſſeſſionibus ſuis feras fructus ſuos depaſcentes expellat fugando:
etiā occidendo cauſa defenſionis: tenetur ad damnorū illatorū reſtitu-
tionem. quia naturali iure competit cuilibet defenſio rerum ſuaꝝ: etiā
cōtra homines iniuriantes: ergo magis contra beſtias feras irrationa
biles: ⁊ maxime illas que in nullius ſunt bonis: ⁊ naturali ratione oc-
cupanti cōcedunt̄. Itē aut fere ſunt in bonis dñoꝝ: aut nō: ſed in nulliꝰ
Si ſecundū: tūc cōcedunt̄ occupanti ⁊ capienti: ⁊ ꝑ cōſequēs iniuſte ꝓ
hibent̄ ab earū captione. Si primū: tenent̄ cauere ne damnificent pau-
peres: aut damna reſtituere nō minus q̄ de animalibus domeſticis.
Dico tertio: ꝙ neq̧ cōſuetudo aut cōſtitutio aliqua humana tollere po
teſt legē nature: ⁊ ideo prohibitio cōtraria eſt iniqua. immo principes ⁊
rectores q̇ cōdunt tales leges iniquas populū grauantes: ⁊ a ſuis vti-
litatibꝰ impedientes cōtra ius diuinū aut naturale aut poſitiuū: graui-
ter peccant: nec his ad ſui obſeruantiā populū obligant. Primū patet
per illud yſaie. x. Ve qui condunt leges iniquas ⁊ ſcribentes iniuſtitiā

ſcripſerunt: vt opprimerēt in iudicio pauperes: ⁊ vim facerēt cauſe hu-
miliū ꝑplī mei: vt eſſent vidue pda coꝝ ⁊ pupillos diriperēt. Quid fa-
cietis in die viſitationis ⁊ calamitatis delonge venientis: ad cuius cōfu
gietis auxiliū: ⁊ vbi derelinqtis gloriā veſtrā: ne incuruemini ſub vin-
culo ⁊ cū interfectis cadatis: Scōm patet diſ. viij. q̄ iure. Hec ex Ga-
briele diſ. xv. qrti. Ex his patet rn̄ſio ad q̄ſtionē de dn̄is: q̄ occidūt vel
mutilāt hoīes ꝓpter lepores ⁊ ſilueſtria aīalia capta. Nā ſm Aſten. mor
taliter peccāt: ſi faciāt libidine vindicte vl' amore hmōi animaliū aut ve
nandi. Credo etiā ꝙ ſi ſit cōſuetudo loci vel ſtatutū: ꝙ p vno actu vena-
tionis tanta pena infligat ꝙ nō excuſat a mortali oēs obſeruātes eam.
vt no. Tancre. in Sūma. ti. de rapina. Hec angelica.
B ¶ Quarta nola: venari cōtra dignitatē ꝑſone. Clericis ꝓpter ſuam di
gnitatē ⁊ altius officiū venari nō licet: ne nimis alijs implicent. Tamē
1 cū diſtinctione quā dant hic doctores. Dicūt in primis ꝙ exiſtēs in mi
noribꝫ nō punit. Alij dicūt ꝙ punit pena arbitraria. Panormi. cōcor-
2 dat. Dicūt ꝙ qui ſunt in ſacris: ⁊ habent redditus in venatione: ſicut
3 in francia: eis licet. q: nō faciūt ad voluptatē. Dicūt ꝙ ſi nō habent in
4 hmōi redditus: tūc debēt euitare illā clamoſaꝫ venationē. Dicūt ꝙ nō
5 multū peccarēt: ſi rariſſime hoc qn̄qꝫ facerēt cauſa recreationis. Dicūt
ꝙ ſi facerēt cauſa neceſſitatis: puta ꝓpter excitandū appetitū poſt morbū
6 Dicūt ꝙ cauſa paupertatis licet clerico ſeruitrire ex hoc. Dicūt ꝙ vena
7 tio q̄ fit cū reti vel laqueo ſeu piſcādo eſt licita: dūmodo nō freqnter in-
ſiſtant. ⁊ aſſignant rationē cur piſcatio ſit licita: in ca. Erau. diſ. lxxxvi.
8 ⁊ ſiliter Hoſti. q̊s vide in Sūma. Hec oīa Panor. Dicunt quidā: ꝙ
epiſcopo nullo mō liceat. xxxiiij. diſ. ca. i. Alij dicunt ꝙ liceat in caſibꝰ
p̄miſſis ſicut ſacerdoti ⁊c̄. Apparet mihi ꝙ clerici ab his ſe cōtinere de-
beant: nā valde ſimpliciter loquit tex. extra de cle. vena. in duobꝫ capitu
lis. In primo dicit ex cōcilio Arelaten. epm: preſbyterū aut dyaconū:
canes aut accipitres aut hmōi ad venandū habere nō licet. ꝙ ſi quis ta-
liū ꝑſonaꝝ in hac voluptate ſepius detentus fuerit: ſi eps eſt: tribꝫ men
ſibus a cōmunione. ſi preſbyter: duobus. ſi dyaconus: ab omni officio
C ſuſpendat. Aliud ca. ex eodē. Omnibus ſeruis dei venationes ⁊ ſilua-
ticas vagationes cū canibus: ⁊ accipitres aut falcones interdicimus.
Ecce q̄ꝫ ſimpliciter ⁊ clare omnibus ſeruis dei prohibent venationes.
Sunt eñ ad altiora deputati: ⁊ quanto ſunt in maiori ſtatu cōſtituti:
tantomagis debent ſe ab his tēperare ⁊ deo inherere ſalutiqꝫ animarū
procurande inſiſtere. Poſſunt alia habere exercitia p ſanitate adipiſcen
da ⁊ appetitu excitando: ſecent ligna: vadant pedeſtres peregrinatū: vi-
ſitando p diœceſim eccleſias ſuas aut limina ſanctoꝝ. Porro ſi pro ne-
ceſſitate cogunt exercere artificiū: texant lina: faciāt ciſtulas ⁊ calathos
vt dicit Ar. de conſe. diſt. xlii. Sed hac tempeſtate opus nō eſt: q: be-
neficijs puident. Itaqꝫ clerici intendant quieti: ⁊ his q̄ animū a crudelita
te cōtineant ⁊ ad cōpaſſionē cōmoueant. Quēadmodū btūs Martinꝰ:

cuius hodie dies octauus agit͛: ⁊ eius meminit Hoſtieñ. in Summa. Qui mergulos abegit piſcantes: ⁊ canes cohibuit ne diſcerperēt leporem: vt dicit͛ in eius hiſtoria. Qui aūt venant͛: ſimiles ſunt diabolo ꝑſequente animā: vt dicit Hoſtieñ. quem vide.

¶ Quinta nola eſt: venari mala intētione. Quidā eñi ex vanitate: aliꝗ ex voluptate: tertiꝗ ex vtilitate venant͛. Quidā inquā ex vanitate: putāt ſe inde gloriā adepturos ⁊ eo nobiliores eſſe: ſi huic vanitati intendāt. Errāt plane: nā vt ait Frā. Petrar. de re. for. dia. xxxiꝗ. ſi errore ſepoſito in rem ipſam figis oculos: ſeminobiliū vltimi ordinis exercitiū hoc videbis: quos a reb͛ arduis torpor quidā ⁊ ignauie comes diffidentia ab humilib͛ aūt pudor ac ſupbia dehortant͛ ac retrahunt. Ad honeſtū igit͛ nihil idonei ſiluas colūt: nō vitā ſolitariā acturi: cui nō minus ꝙ̄ ſe politice ineptos ſciunt. ſed feris ac canib͛ ⁊ volucrib͛ cōuicturi: qd̄ non facerēt niſi illis ſīlitudine aliꝗ iuncti eſſent. Uide ibidē: Aliꝗ ꝓpter voluptatē venant͛ ⁊ tpis deductionē. neq₃ hoc licet. Nā dicit Panormi. ꝙ ſi omnino laicus deditus eſt huic venationi: ⁊ tūc illicita eſt. ex quo fit ad voluptatē tm̄: facit tex. in. c. Eſau. lxxxvi. diſt. vbi dicit͛ ꝙ Eſau erat pctōr q₂ venator: ⁊ ꝙ nō legit͛ ꝙ aliqs venator fuerit ſanctus. Sed dicis: Quid de Euſtachio qui fuit venator ⁊ vidit chriſtū inter cerui cornua? Uerū quidē: ſed nō manſit venator: neq₃ cōuerſus rediꝗt ad venationē: ſicut nec Petrus ad piſcationē. vt dicit Hoſti. Porro q̄ voluptas mane ſurgere: manū niſo occupare: tota die clamare ⁊ currere: ⁊c̄. Dic ex Petrarcha. Sūt tertiꝗ q̄ ꝓpter vtilitatē venant͛. Et qdē (vt dicit Panor.) illa clamoſa venatio ſm̄ Glo. licita nō eſt laycis: niſi ex neceſſitate puta ꝑ carnib͛ ⁊ pellib͛ habendis ⁊c̄. quēadmodū leena pelles attulit ī gratia rūmactionē eremite: qui ſibi catulos cecos illuminauit. Sed ꝑfecto plus cōſtat venatio ꝙ̄ ſit vtilis: lepus captus librā vnā cōſtat. Et regulariter ſunt fatui tales: quoꝝ fatuitates pulchre in facetiꝗs Pogi⁹ detegit. Erat (inquit) Mediolani medicus quidā qui fatuos conat⁹ fuit facere ſapientes: ⁊ quēlibet iuxta ſuā fatuitatē imerſit lacune quam habuit in area paratā: profunde ⁊ ꝓfundius ⁊c̄. Habuit quendā qui ibi ſtabat. xv dies: qui rogauit ſe dimitti. qd̄ aſſenſit medicus: dum tñ domū nō exiret. Qui ſub ianua ſtans vidit adoleſcentē in equo cū niſo et canib͛ equitantē: queſiuit quid eſſet cui inſideret. Reſpondit: equus. Ad quid eo vteris? ad venādū. Quid beſtiole q̄ ſequunt͛? canes: ſimiliter ad venandū. Et quid beſtia ſuper manu? accipiter. Et quanti eſt qd̄ capis annue? bene quatuor ducatoꝝ. Et q̄nti expendis? qnquaginta. Fuge inquit ocyus: ne te reperiat medicus meus: alias in lacunam te vſq₃ ad mentū immerget: q₂ maior fatuus. Uide facetiā: ⁊ applica.

Dn̄ica prima ⁊ vltima poſt octauas epiphanie. Feſto b. Sebaſtiani: qd̄ anticipabat͛ precedenti ſabbato.

Stultoꝝ infinitus eſt numerus. Eccl̄s. i. Euāge. de leproſo

Sagittariorum

SEptuageſimaquarta turba ſtultoꝝ eſt: ſagittarioꝝ (ſchleſ narren) De his ſtatui dicere: qꝛ hodie dies eſt ſancti Sebaſtiani: q̇ a ſagittarijs occiſus fuiſſe legit̃. Pn̄t aūt q̄nq3 nolis dinoſci.
¶ Prima nola eſt: artem ſagittarioꝝ in damnū chriſtianoꝝ exercere. Ipſi ſunt primo q̇ faciūt baliſtas: ſagittas aut tormēta: quas bombardas appellam⁹: ⁊ vendūt his q̄s ſciūt eiſdē abuſuros. Dicūt doctores generaliter ꝙ taliū armoꝝ artifices: que ſemꝑ aut in plurimū veniūt in abuſum pc̄tōꝝ mortaliū: ſunt in malo ſtatu. ſicut faciētes q̄dā venena: fucos: taxillos ⁊ chartas. Si aūt ꝓpter aliū finē bonū: tūc aliter dicendū ex Anthoni. pte. ij. ti. i. ca. xxiij. §. xi. Sic ad ꝓpoſitū de baliſtis ī tali

caſu in quo loquimur. Sūt p̄terea hac nota notati nō ſolū factores taliū armoꝝ: ſed ⁊ hi qui eis vtunt̄ ꝯtra chriſtianos in bello iniuſto ſaltē. Dicit̄ de hac nota extra de ſagittariis. c. vnico. Artem illā mortiferā ⁊ odibilē baliſtarioꝝ ⁊ ſagittarioꝝ aduerſus chriſtianos ⁊ catholicos exerceri: decetero ſub anathemate ꝓhibemus. ⁊ eſt Inno. iiij. Super hoc ter. Jo. an. Panor. ⁊ alij multa dicūt. Eſt plane ars mortifera ⁊ odibilis ⁊ horribilis ꝓpter pericula corpoꝝ ⁊ aiaꝝ. Et dicit Jo. An. ſe exhortari ꝙ in bellis cāpeſtrib⁹ hoīes nō vterent̄ baliſtis: cū ſepe accidat ꝙ hō vilis ⁊ viliſſimi cordis perimat hoīem magni p̄cij. Dicit Frā. Petr̄. de re. p̄ſ. for. li. i. dia. xcix. Cū cetera quidē arma inquietiani hec ⁊ degnis ſigna ſunt: nec pacificis quidē grata ⁊ bellatorib⁹ inuiſa magnanimis. Deniq̄ ſic habeto. Qui baliſtā primus inuenit: ille aut pauidus fuit: aut ꝓditor ⁊ nocēdi auidus ⁊ metuēs hoſtes. Itaq̄ cogitauit qđ Lucā. ait: Lōge tēdere neruos: Et q̄ ferre velit cōmittere vulnera ventis. Idq̄ de omī gn̄e miſſiliū puta. Fortis bellator cōgreſſū hoſtis exoptat: quē ſagittarius vitat. Hec Fran. Hac nota notati ſunt tortores ſagittarij ſcti Sebaſtiani: qui chriſtianus fuit: ꝯtra quē exercuerūt ſuā artē. Sic ⁊ venatores btm̄ Egidiū ſagittātes ꝑ ceruo: vt dicit̄ in hiſtoria eius. F

¶ Scđa nota eſt: ſagittare ꝓpter lucrū aut alia mala intentione. Dicit Angel. ꝙ qñ ludus humanus qui videlicet fieri debet ad recreationē ſuam vel alioꝝ vel cauſa virtutis experiende: quādo inquā talis ludus fit cauſa lucri principaliter: eſt illicitus. Unde peccant venialiter: quia debent ludere principaliter cauſa recreationis ⁊ ſolatij ⁊ exercendi ingeniū vel virtutē corporis. Verū eſt: quia faciliter inducit ad mortale: quando fit principaliter cauſa lucri: vt patet ex experientia. ⁊ vituperādus: licet lucratū nō ſit niſi de bono conſilio pauperib⁹ erogandū. Hec Angelica in verbo ludus. §. ij. Unde tenet Matth. vt notat Cardi. in cle. ij. de vi. ⁊ ho. cle. ꝙ ludens ad ſcacos cauſa cupiditatis peccat mortaliter. Quod intelligo verū: ait Angel. qñ talis cupiditas eſſet mortalis de ſe. Pro hoc vide notabilē deciſionē Gabrielis diſt. xv. quarti. q. xiij. vbi determinat ⁊ ꝓbat ꝙ aleator ex cupiditate lucrans peccat mortaliter. Ubi cōcludit ꝙ nō ſolū hoc habet veritatē in ludo alee: ſed in q̄cūq̄ ludo: imo in quocūq̄ negocio in quo quis proximū ex cupiditate nititur notabiliter damnificare: ⁊ bona proximi ſibi vendicare ſine iuſta recōpenſa. Sed cōtra: volenti nō fit iniuria. Rn̄det ibidē: ꝙ non velit ⁊c̄. Cōtra: ergo lucrans teneret̄ ad reſtitutionē: q2 dominiū nō transferret̄ in eum? Quere ſolutionē in doc. Quā digne igit̄ ſagittantes propter lucrū ſiue ex cupiditate hac nota notent̄: quia peccant: ex his facile patet. Sed ⁊ ex alio: quia raro conſequunt̄ qđ parant: immo grauiora ſentiunt damna ꝓpter temporis ⁊ artificij ſui perditionē: quia ad longā diſtantiā aliqñ locoꝝ diuertunt pro lucro ⁊ gloria: ⁊ cū penitentia redeunt ⁊ ignominia. Porro magnā inquietudinē ⁊ reliqua: vt in ſpeculo veſtro fatuoꝝ videri poteſt. G

¶ Tertia nola eſt: Sagittare ꝓpter recreationē indecentem. Efficitur
ſagittatio (que etiam cauſa recreationis fit) aliquādo indecens tripli-
1 ter. Ratione ꝑſone. Quāuis cuiuſcunqꝫ ſtatus ſint ꝑſone: poſſint vti
ludis ad recreationē: ſicut patet de ſctō Antho. ⁊ Joanne euāgeliſta: ꝗ
humanā fragilitatē per arcū ſignificari volebāt: qui dū diu teneť tenſus
ad iaciendū iacula infirmioꝛ redditur. Sic ⁊ humana fragilitas ad cō-
templationē minus valida fieret ſi fragilitati ſue interdum cōdeſcende-
re recuſaret. Non tamē oībus oēs ludi recreatiui cōueniunt aut decēt.
H Sunt em̄ quidā ludi inuenti ꝑ pueris. ait Catho: Troco lude. Alij ꝑ
adoleſcentibꝫ. vt ludus pile. Alij ꝑ iuuenibꝫ: vt iactus pali: curſitatio ⁊
hmōi. Alij ꝑ viris vt ludus ſcacoꝝ: ꝗ ludus nec etiam clericis eſt prohi-
bitus. ſm Lau. Tamen ad tollendū ſcandalum laicoꝝ corā laicis non
debent hmōi agere. Alij pro dñis precipue tēporalibꝫ: vt hiſtrionatus
honeſtus: ꝑ prelatis catuli ⁊ ſimie: licet potius ſolatia ſua in ſcripturis
deberēt querere. Juxta illud primo Macha. xij. Habentes ſolatia li-
bros ſanctos in manibꝫ veſtriſ. Hec Antho. parte. ij. ti. i. ca. xxiij. §. i.
Sed nota ſctōs libros: nō laſciuos libros poetaꝝ. Patet itaqꝫ ꝙ nō
oībus oēs ludi cōueniunt ⁊ decent. Si igiť quis ſibi indecentē vſur-
pat recreationē peccat: itaqꝫ ⁊ ſi liceat ſagittare cauſa recreatiōis: nō ta-
men oībus hoc licet: puta ꝑſonis precipue eccleſiaſticis: in tali digni-
tate conſtitutis. Puto igiť ꝙ clerico nunqꝫ liceat ſagittare: niſi forte ſa-
gittare baliſtis illis pueroꝝ: dūmodo tamē fieret in ſecreto ⁊ ſine ſcan-
dalo. Non em̄ in publico liceret ſibi baliſtas pueris debitas vſurpare
2 ꝑ recreatione cū alioꝝ ſcandalo. Ratione modi (zu wenig vnd zu vil
verdönet alle ſpil) debet obſeruari modus in ludo: ſic ⁊ in ſagittando
I ratione recreationis: nō nimis indulgendo. Ve nobis ꝗ miſerabiliter
erramus: ⁊ cū modicū tēporis deberemus iocis ⁊ recreationibus: mul-
tum aūt serijs: ꝙ ad ſeria nati ſumus: fere totū tempus abſumimus in
ludis recreatiuis: quaſi ludi eſſent principalia: ſeria accidētalia. Ecce
principalia raptim ꝑficimus: ſicut cantus eccleſie ⁊ diuina officia. Ra-
ptim inqꝫ ⁊ ꝑfunctorie: quatenus eo citius ad iocos ꝑueniamus: ⁊ illis
diuſcule: immo ꝑ maiori parte diei intendimus. Nō ſic fieri oportet: ſꝫ
ludis oportet vti vt ſale: de quo non fit integrū pulmentū: ſed ſolum cō-
ditur: ſic de pinguedine ⁊ melle qđ guttatim frixis ſuprorāmus. Sic
in ꝓpoſito applica: heu nos oīa peruertimus. Videbis ſagittarium ma-
ne parantē baliſtam aut ſagittas: ⁊ illo totum mane abſumit: mox poſt
prandium erit: ⁊ toto die ludit: currit ⁊c. nō eſt hoc ſal: ſed pulmentū ⁊c.
ſic in alijs. Quid multa? ſumus de numero ꝗ putent ludum eſſe vitā
3 noſtrā. Sapie. xv. Ratione tēporis. Puto ꝙ dies feſtus preceptus:
nam cū tali prohibeať omne opus ſeruile. Exod. xx. nō videť quomodo
ſagittatiōes (precipue ꝗ multū fatigāt) excipianť. Puto aūt ꝙ laico li-
ceat ſi fiat exercitatiōis cauſa aut recreatiōis etiā in feſto: preſertim re-
creationis cauſa: dūmodo nō negligať qđ deo pertinet: ⁊ nō protrahať

magna mora: ⁊ vertaꝛ recreatio in fatigationē: q̄ reddit inabilitatē ad deuotionem. Nō ſic clerico: q͛ huic vt dixi nunq̄ licet. Hoc eſt qꝺ dicit Angelica: ꝙ in ludis ī quibꝫ modica ſeruitus ineſt nō eſt mortale: licet fiat in feſto: niſi ꝑ totū diē ſe in hmōi occuparēt dimiſſis diuinis. Ad- dit ꝙ ſi ludus humanus ex nulla illaꝝ circūſtantiaꝝ fiat illicitus: non K
erit pctm̄: ſi fiat cauſa honeſte recreationis vel virtutis aut ingenij exer cendi. aut ſi erit pctm̄: erit veniale. Ad idē eſt Gerſon: q̄ dicit in regulis moralibꝫ ⁊ triptito: ꝙ ioci ⁊ alie recreationes corporales apud vulgus diebꝫ feſtis: quanq̄ ſepe admixtas habeāt malitias ꝯtra legē dei: nō tn̄ ꝑ directū obuiāt eccleſiaſticis inſtitutis. In triptito dicit: ꝙ recreatiōi pōt licite homo diebꝫ dn̄icis ⁊ feſtiuis vacare: aliquā recreationem aut ſpatiamentū vel ludū honeſtū cauſa ſolatij aſſumere pluſq̄ alio tp̄e: dū modo ꝑ pctm̄ mortale nō offendaꝛ deus. Vide ibidē. Viſum eſt mihi: ꝙ multo facilius ſit oīno a talibꝫ abſtinere: q̄ ea cū talibꝫ circūſtātijs q̄ rectificant exercere. Si laicus mane intenderit diuinis: ⁊ poſt prandiū ſermōe finito iret ſagittatū ad horā vel duas: deinde cū ſocijs facta me renda rediret ad veſpās. credo eū nō peccare: ſed puto ꝙ facilius oīno abſtineret a ſagittando q̄ cū tali moderamine ⁊ freno ſagittaret. Pro- pter hanc tp̄is cōditionē clerico tp̄s ſagittandi nō vacat: ſed ⁊ laici cum clericis die feſto poſſint ſibimetipſis aliū ſagittādi modū eligere: cū q̄ poſſent ⁊ debeāt poſt prandiū ſe exercere: ita vt vixꝑ eodē eis tp̄s ſuffi- ceret: nec aliā ꝑmitterenꝛ ſagittationē anhelare. Et que eſt hec inquis ſagittatio? Audi: os tuū tenet formā baliſte: arcus ſuperiꝰ labiū: zona 1
inferius: lingua columnella eſt: huic ſuppone ſagittas. Prima oratio nis: hanc mitte verſus celū ſurſum: multis ſuſpirijs ad deū ⁊ ſctōs oēs ⁊ ſingulos ora ꝓ aīabꝫ. Multe ſunt mete: ⁊ plurimū tp̄is abſumes in mittēdo huiꝰ generis ſagittas. Sic ſagittare ſolebāt patres in egypto 2
qui (vt b. Tho. ij. ij. tangit: vel in tractatu de aſcenſionibꝫ poniꝛ) oratio nes iaculatorias mittere ſolebāt. Hec ſunt iacula ignita q̄ incendunt ⁊ vulnerāt cor dei: ſed ⁊ diabolū qui dixit: Incendūt me oratiōes tue: ad Anthoniū. Sagitta correctionis: ſi p̄latus es he ſagitte acute debent 3
mitti ꝯtra ſubditos: ſicut poſt diceꝛ. Dn̄ica ergo die corripe familiā ꝓ negligentia diuinoꝝ. Sagitta p̄dicationis: doce familiā p̄cepta dei: 3
ſymbolum de penis inferni ⁊ gaudijs celi. Sagitta laudis vocalis: ſi 4
clericus es. Itē ſagittā cōtritionis ſuꝑ pctis ꝑ totā hebdomadā ꝑpetra- tis in cor tuū ſagitta. Sagitta diſcretionis: conare tāgere metā: id eſt 5
mediū virtutū ꝑ prudentiā. illud ꝯſidera diligēter ſicut ſagittariꝰ metā 6
Tandē aduerte ſagittariū mortē: q̄ pingi ſolet cū arcu ⁊ pharetra tan q̄ ſagittarius. hanc cōtēplare: meditare diligēter: q͛ neſcis qn̄ receptu- rus ſit ſagittā. Sic ſagittare docet Gerſon in ſuo triptito p̄cepto tertio vnde ⁊ alia elicere poteris. Qui ſe occuparet circa has metas ſine tedio negligētia aut pctō diē feſtū deduceret: neq̄ ei vacaret tp̄s ſtulte ſagitta tioni intendere. O ſi haberē has ſagittas: eo facilius poſſem ſagittare:

vellem orare:cōteri:corrigere:ꝑdicare ⁊c̄. Sʒ neſcio nō habeo ſagittas Si nō habes:fac tornas eas (Ler ſie tregē) h̄ licet die feſto: ⁊ ē artificiū honeſtū: qđ ad litterā etiā magni pricipes nō dedignant̄: q̄ erubeſcerent diſcere aut exercere alia artificia. Itaqꝫ laici ⁊ clerici h̄ facere poſſunt: ſagittas tornare: verba ſcʒ oratiōis: correctiōis: ꝑdicatiōis ⁊c̄. Diſcere die feſto ⁊ feriali: vt tꝑe ſuo habeant ſagittas quas emittant.

Dñica in .lxx. Dies ſancti Joan. Chriſoſtomi.

D ¶ Quarta nola ē: Sagittas diuinas declinare. Eſt dñs deus ſagit
1 tarius: mittit ſagittas tribulatiōis: famā: peſtilentiā: bella: īfirmitates paupꝑtatē: ignominiā. He ſunt ſagitte dñi. Si eſt malū in ciuitate qđ nō fecerit dñs. Arcus dñi tyrāni ſunt: hoīes mali beſtie: elemēta: influentie celeſtes: ⁊ alia hmōi per q̄ mittit ſagittas aduerſitatū: mittit ſagittas has in bonos ⁊ malos: qꝛ aduerſa vtriſqꝫ accidūt. Si bonus es tāgit tibi vlcus: ſagittat vt aperiat: ⁊ ſaniem occultā effluere faciat: noli ꝑ triſtari: ſed age gr̄as. Noli has declinare ſagittas: neqꝫ putes aliūde ꝙ a deo patre tibi infixas: quāuis ꝑ arcū creaturaꝝ. Dic cū Job. Dñs dedit: dñs abſtulit: cū tñ ignis ⁊ vētus ⁊ hoſtes ⁊ diabolus hec ſibi abſtuliſſent ⁊ vlcera intuliſſent. Sagitte inquit dñi in me ſunt: quaꝝ indignatio ebibit ſpm̄ meū: ⁊ terrores dñi militāt cōtra me. Job. vi. Nō ſic impij nō ſic: ſed has ſagittas declināt: nō eas ſuſcipiūt de manu dñi: ſʒ ſi cogunt̄ pati ⁊ infixas ſibi viderint: in eas inſtar canis mordent: ſed nihil ꝓficiūt: velint nolint patienter verbū h̄ dñi ꝑmanebit: qđ ſcriptū eſt
N Deuter. xxxij. Sagittas meas cōplebo in eis: nedū hic ſed ⁊ alibi ꝑ eternā dānationē ſue ſeueriſſime ſententie: quē arcū effugere nō poterūt dānatiōis: qꝛ hic arcū tribulatiōis huius tēporis fugere niſi ſunt. Secus de bonis q̄bus dedit deus ſignificationē: vt fugiāt a facie arcus dāna-
2 tionis: ꝑ ſufferentiā arcus tribulatiōis ꝑſentis. Eſt deinde diuinus ſagittarius prelatus. Sagittarius inq̄ʒ ſagitte correctiōis. Arcus eſt iudiciaria poteſtas. Lignū durū ſed curuū eſt rigor iuſticie ſed reflexus pietate: corda mollis ſed recta: pietas ſed iuſta: ſagitte pene varie. ſ. pecuniarie verbera: exilia: carceres vltima ſupplicia. Has mitte diſcrete iuxta exigentiā delictoꝝ: nō indifferēter. Rurſus mitte ſagittā punitionis in callem tue iuriſdictionis nō aliene. Arcus ſuus de cornu duro: iuſticia eſt rigida: quā ſeruare debet: curuus debet eſſe ⁊ ad ſe reflexus patere legē quā ipſe tulerꝫ: ⁊ curuus ꝑ pietatē: habeat cordā mollem ſʒ rectā: ideſt pietatē ſed iuſtā: vtat̄ arcu nō baliſta: vt moderet̄ penas iuxta qualitatē peccantiū. Qui baliſta ſagittat eque fortiter ꝑcutit auiculam ⁊ bouē: muſcā ⁊ equū: nudum et armatū. qui aūt arcu: poteſt remiſſius aut fortius ad libitū ꝑcutere. Sic prelatus nō equaliter debet punire ſuꝑbos dure ceruicis ⁊ hūiles obediētes. Aliqñ nulla ſagitta ꝑcutere: ſed ſolū baliſtā ſiue arcū exhibere (Das armbroſt bieten) vel (eyn ruor zeigen) inſtar dimicantiū. Nimirū fortior correctio requirit̄ ad caſtigā

dum obſtinatos: duritia ⁊ excuſationibꝰ armatos: ꝗ alios manſuetos
Parcere ſubiectis ⁊ debellare ſuꝑbos: ait Virgil'. Ipſi ſunt q̇ ita duri
ſunt ⁊ aliq̄n obſtinati ꝙ ferro ⁊ ſagitta correctiõis ſunt inpenetrabiles.
De quibꝰ recte dicit̃ illud Job.xli. Nõ fugabit cũ vir ſagittarius: in ſti
pulã verſi ſunt ei lapides funde. Cõtra tales nõ eſt mitius ꝓcedendũ: O
ſed cũ conatu ⁊ impetu eſt talibꝰ a p̄lato obuiandũ. Ad ſagittariũ perti
net clare videre ⁊ attente reſpicere: vnũ ſcilicet ſiniſtrũ oculum claude-
re: vt rẽ ſagittandã melius poſſit diſcernere: ⁊ magis certe ſagittã iace-
re. Et p̄latus debet clare videre ꝑ diſcretionẽ: attente reſpicere ꝑ diligẽ
tẽ deliberationẽ: vnũ ſiniſtrũ oculũ ſcꝫ oculũ carnis q̇ nõ videt niſi p̄ces
fauores odia ⁊ p̄mia: debet claudere ꝑ fauoris ⁊ odij reiectionẽ. ⁊ cum
recto dextro oculo ſpũs ſcꝫ recte diſcernere ꝑ delictoꝝ examinationẽ: ⁊
ſagittanda ſagittare ꝑ iuſtã correctionẽ ⁊ punitionẽ. ne forte ſit ſicut la
mech: q̇ cũ eſſet cecus ⁊ haberet arcũ a puero ductus ꝓ beſtia hoiem ſa-
gittauit: ⁊ Cham in loco vniꝰ beſtie interfecit: ſicut dr̃ in hiſto. ſchola.
Plane p̄lati qui ducunt̃ a puero. i. a ꝓpria ſenſualitate: ⁊ maxime ſi ca-
reant claro viſu diſcretionis ſcꝫ ſubtilitate. ſi tales habeãt arcũ iudicia
rie ꝑtãtis ſolẽt ſepe ꝓ beſtia hoiem ledere ⁊ iuſtũ loco impij vulnerare.
Et quidã. iij. Reg. xxij. in incertũ ſagittã dirigẽs caſu ꝑcuſſit regẽ iſrl'.
Sagittas has multi declinãt ſubditoꝝ: ⁊ pauci eas debite excipiũt: et
neqꝫ eis debite exhibent̃ timeo. Vtrobiqꝫ defectus: ſi ſolus qui ſine cri
mine eſt debet ꝓijcere lapidẽ in adulterã aut quẽlibet pctõrẽ: q̇s ꝓijciet?
Eſt tertio ſagittariꝰ diuinus p̄dicator. Habet ⁊ hic ſagittas ſuas nõ 3
quidẽ punitionis: ſed p̄dicationis ꝓ auditoribꝰ arguẽdis. Difficile ad
modũ: ſicut declarat b. Grego. in dialo. qꝛ cũ culpat̃ auarus gaudet ꝓ-
digus: ⁊ cõtra. Quã pauci ſunt deus meus: q̇ ſagittas has p̄dicatiõis
excipiãt ſalubres (Fert bindan iſt guot für die ſchütz) Sũt q̇ ſtudioſe ⁊
de induſtria fugiũt de p̄dicatione: timẽt ne tangant̃ ſagitta: ne doceant̃
putantes ſe inde excuſari ſi neſcierint: ſtulti neſciẽtes qꝛ q̇ ignorat igno
rabit̃. Quantã ſibi vtilitatẽ ⁊ p̄dicatiõis adimãt fructũ: nõ eſt facile di P
ctu. Anthonius ſtabat ⁊ audiuit legi: Ecce nos relinquimꝰ oĩa ⁊ ſecuti
ſumus te ⁊c̄. ⁊ factus eſt ſanctiſſimus eremita. Sic multi tacti ſunt et
cõuerſi. Sic Augu. ad p̄dicationẽ Ambroſij. Debet habere ſagittariꝰ
hic pharetrã ſacre ſcripture: que plena eſt ſagittis diuinoꝝ eloquioꝝ in
magna copia depictis: ordinatis ⁊ ornatis iuxta exigentiã auditorum
Btũs q̇ habet eas ſemꝑ in prõpto: vtcũ vtile fuerit emittat ſicut opꝫtet.
Oportet vt aliq̄n in altũ mittat ſagittã ad ſortẽ (ein gügerling ſchuß)
neminẽ directe in faciẽ rep̄hendendo: ſed in magna generalitate. vt cũ
neſcit vitioſos ſiue aliqđ vitiũ: ita fiet: vt ſagitta cũ deſurſum ceciderit
tangãt fortaſſis eũ cui neceſſaria eſt. Aliq̄n ad latus dirigere ſagittã re
prehendendo alienos: q̇ nõ ſunt huiꝰ audiẽtie: puta italos aut gallos.
⁊ ſic audiẽt nihilominus q̇ p̄ſentes ſunt ⁊ culpabiles. Aliq̄n in faciẽ: ſi
cut chriſtus phariſeos: Ve vobis ſcribe ⁊ phariſei ⁊c̄. in multis locis:

vnde ⁊ crucifixus fuit. Sic Jo. bap. genimina viperaꝝ. ⁊ Herodē in fa
ciē ſagittauit: Nō licet tibi habere vxorē fratris tui. vñ ⁊ decollatꝰ fuit.
Et Jo. Chriſo. cuiꝰ hodie dies feſtus agit᷑: reginā corā cuiꝰ imagine ſi-
ue ſtatua ante templū populus ludere ſolebat: vñ in exiliū miſſus fuit.
Q Nimirū inuiti ferimus tales ſagittarios: qui in faciē directe ſagittas
mittūt. Eos aūt diligimus q̇ (gūgerling ſchieſſent) neminē tangūt. ⁊ q̇
nō ſagittis acutis: ſ; obtuſis ⁊ leuibꝫ (kinds bölzlin) ſagittāt: correpti
onibꝫ leuiſſimis cū riſu ⁊ blandimētis: ⁊ ſe mox excuſant ſup correptio
ne facta: ⁊ rogāt ne egreferant blanditores ꝑniciosiſſimi. Hos deniq; ſa
gittarios diligimus: ad illos pedē figimus ⁊ ſiſtimus: qui nō ſagittas
ſed rapaꝝ fragmina emittūt (ruben ſchützen) vel cinerē. quēadmodū in
ludis carniſpriuialibꝫ fieri ſolet: ꝓuocātes ad riſum: ſcōmata edentula
p̄dicantes: ridicula ⁊ fabulas ad riſum ꝓuocātes recenſendo. Non ſunt
ſagittarij apti ad hanc arcē ambonis. Audi Paulū inſtituentē diſcipu
lū ſuū: quēadmodū ſagittare deberet. i. Thim. v. Peccātes corā omībꝫ
argue. Et. ij. Thimo. iiij. Argue: obſecra: increpa. Ad Ti. ij. Argue cū
oī imperio. Uide Glo. ⁊ applica. Per hoc tñ nolo dare occaſionē indi-
ſcrete arguēdi ⁊ increpandi in cancellis: neq; tales audaculos p̄dicato
res laudandi q̇ modū nō obſeruāt neq; attendūt. vt iuxta exigentiā cor-
rectionis correptione moderent᷑: ſed ex furore ⁊ impetu vindicte aliq̄
prūpunt in peccōres. Serua charitatem: ⁊ dic quicq̄d voles. ſint ignita
igne charitatis: nō iracūdie ⁊ furoris. Uis videre ſagittariū p̄dicatorē
aptū: intuere Chriſo. cuiꝰ hodie dies feſtꝰ agit᷑. Hic nulli generi hoīm
pepercit: q̄n ſagittas correptionū in eos tranſmitteret: in clericos ⁊ lai-
1 cos nobiles ⁊ plebeios. Jn clericos: nā hos correxit. Jn ꝓceres (edlē
2 hoffūt) q̄s obiurgabat. Jn p̄poſitū imperatoris Eutropiū (hoffmei
3 ſter.) Jn magiſtrū militie Aianan: quem humiliauit (ritter meiſter)
4 Jn infideles paganos ⁊ arrianos. Jn epōs: nā Seuerianū eiecit: epī
5 phaniū rep̄hendit: cōſiliū coꝝ nō curauit. Jn Auguſtā: cōtra quā ora-
6 tionē fecit: q; cauſa cōcilij fuit ꝓpter ortū quē vidue abſtulit: vt dicit᷑ in
7 cathalogo. Jdeo in exiliū mittit᷑ ⁊ reuocat᷑: ſed iterū in Auguſtā contra
ſtatuā argenteā. Dic hiſtoriam in finem vſq; curſorie.

Feria ſexta: profeſtū btē Marie purificationis: hora tertia infra veſperas in ambitu ecclie Argeñ.

R ¶ Quinta nola eſt: ſagittas diabolicas excipe ſiue pati. Mittit dia
1 bolus ſagittas tentationū igneas: vtiq; ſm q̄ Apl'ſ ad Ephe. vi. inuit
O quotiēs accendunt᷑ his telis ignitis ꝑcuſſi: ira ⁊ indignatione cōtra
proximū: cōcupiſcētia ciboꝝ ⁊ venereoꝝ. Jn huiꝰ ſignū aliq̄n legimus
diabolū apparuiſſe in Uitaſpa. inſtar ethiopis ſagittantis tela ignea.
Tot ſagitte quot tentationes: quaꝝ magnā multitudinē Gerſon enu-
merat. Ad has ſagittas tentationū itas o hō miſer: non fugis eas ſicut
diuinas. Ex fatuitate tres expectas ictus: quēadmodū de fatua ⁊ ſtolī

da aue(buſant)theutonice appellat̃. Dicit̃(Du ſtoſt dry ſchütz als eyn
buſant)Suggeſtionē ſcꝫ: delectationē ⁊ conſenſum. Dic ad placitū de
tribꝫ tentandi modis. ex doct. ꝑ informatione: vt ſciant qñ ſit mortale.
Corrigie venerꝫ bi ſunt nodi. Viſus:colloquiū:cōtactus:oſcula:factū
Ecce ſagittas q̄ttuor: deinde corruis ⁊ iaces. Stas o fatue ſicut ceruꝰ
quouſqꝫ ſagitta ꝑcutit̃. Eſt ceruꝰ ſimplex anĩal:admirās quicq̄d vide S
rit de nouo: ⁊ ideo cū duo ſunt venatores ſibi inſidiantes: vnus ſcꝫ ap-
te: alius vero occulte: cū illius aperti ⁊ canū ſuoꝝ admirat̃ latratū: ⁊ ſi-
bilū: occulti ſentit ſagittā ⁊ venabulū: ⁊ nō euadit mortis periculum.
Sic nimirū plures venatores ſpiritales nobis inſidiant̃: vnus aptus
cū multis canibꝰ. ſcꝫ mūdus cū om̄ibus delectationibꝫ. ⁊ vnus occultꝰ
cū ſagittis ⁊ arcubꝫ: ſcꝫ diabolus cū infinitis tentationū generibꝫ. Qꝫ
ſi incaute in latratu ⁊ ſibilo iſtius aperti venatorꝫ. i. in amplexu delecta
tionū mūdi intēdimus: venator occultus. diabolus: ſagittas tentatio-
nū emittet. ⁊ dū eū non precauemus: nos ſubito ꝑ aliqd̓ pctm̄ mortale
ꝑcutiet ⁊ occidet. Sic fatuella illa eua: ꝑ̇ma mater nr̄a ſtabat expectās
⁊ ꝑniciose excipiens ſagittas diaboli ꝟba ſecū miſcens. Sic hodie mul
te eius imitatrices nō fugiūt colloquia viroꝝ: ſed manēt ſtātes ⁊ nō re
cedunt: quouſqꝫ ad mortē anie fuerint ꝑ pctm̄ vulnerate. Noli ſtare: no
li expectare: ſed fuge. Prudentes ſagittantē nō expectāt ſtantes ſed fugi
unt: neqꝫ in eodē loco manent. Et tu fuge: hec efficaciſſima ars. Fugite T
fornicationē (clamat Aplſus) In aliꝭs em̄ peccatis cōflictus expectare
pōt(ait btūs Ambro.)nō aūt in fornicatione: q̄ ſola fuga vincitur: qua
ſi a facie colubri fuge pctm̄: preſertim carnis. Porro nō intende ocio: ſꝫ
exerceas te iugiter: ⁊ cauebis ſagittā illam. Sempꝫ aliq̄d boni facito: vt
diabolus te occupatū inueniat. ait Hiero. ⁊ Ouidius. Ocia ſi tollas
periere cupidinis arcus. Querit̃ Egiſtus quare ſit factus adulter. In
promptu cauſa eſt: deſidioſus erat. Sic ⁊ dauid. Ocia in periculum
adulterꝭ mittūt. Noli ſtare erectus: ſed inclina te ꝑ humilitatē: nimirū
ꝓdeſt hic modus: ⁊ ſi cōtra oia tela inimici: iuxta viſionē beati Antho-
nꝭ: de mūdo operto laqueis: p̄cipue tm̄ ꝯtra viciū luxurie: q2 ſupbia pu
nit̃ ꝑ luxuriā. vt deducit Alexāder de Ales. Mittit ſagittas linguas z
ſcꝫ detractionū: per baliſtas oris maloꝝ hoim. Vere ſagitta lingua de
tractoris eſt. Sagitta de occulto ⁊ longinquo venit: ⁊ detractio ab oc ſ
culto: in abſentia eius cui detrabit̃. Sagitte ferrū habet formā lingue z
ſerpentis: ⁊ detractorꝫ lingua ſimilis lingue ſerpentis: q̄ fundit vene-
na ⁊ vulnerat vſqꝫ ad cor. Vulnerat vtiqꝫ detractorē: eū cui detrabit̃ et
auditorē. Ex Lugd̓. ⁊ venenū infamie fundit ⁊ prauas locutiōes. Sꝫ
ne putes fictionē hāc friuolā ⁊ vanā: audi ſcripturā Hieremie. ix. Sa
gitta vulnerans lingua coꝝ pacē cū amico ſuo loquit̃ ⁊ occulte ponit ei
inſidias. Ubi hāc viderꝫ ſagittā volare: caue ne ſtes: aures nolito prebe
re: q2 audiēs detractionē: ⁊ detrahēs parificant̃ in crimine. ſm beatum
Bernhar. Saltē repugna ſigno: ⁊ ſagittā repcuties cōtra mittentē. Si

cut eñ ventus Aquilo pluuias diſſipat: ſic facies triſtis linguã detra-
hentẽ: ait Sapiẽs. Vide. ij. ij. Inclina te ꝑ humilitatẽ. cogita ꝙ tu pe-
iores ꝗ̃ is cui detrahit᷑. dic: Miſerere mei deus. ⁊ fac ſupuolet caput
3 tuũ ſagitta detractionis: ⁊ ꝑ cõſenſum nõ cõtingat. Mittit p̃terea ſa-
gittas deriſionũ ꝯtra hoĩes bone voluntatis. Hoc oĩno conat᷑ diabolꝰ
quẽadmodũ retrahat a dei ſeruitio hoĩes: ⁊ ꝯtra eos p̃cipue incipiẽtes
V Sagittas mittit irriſionũ: quibꝫ multi inſtar paruuloꝝ retardant᷑: ne
exeant de domo vitioꝝ ⁊ ingrediant᷑ vitã virtutũ. Siſes pueris q̃ ter-
rent᷑ latratu catuloꝝ: qui tñ mordere nõ pñt. Verũ plane eſt qđ ait Se
ne. Autoritatẽ habemus ſenũ ⁊ vitia pueroꝝ: nõ pueroꝝ tm̃: ſed etiã in
fantiũ. illi leuia formidãt: hi falſa: nos vtraqꝫ. Qui v̾ba irriſoris timet:
leuia formidat: falſa formidat q̃ reputat dedecus qđ eſt honor. Mun
dus velut catulus latrat: irridendo eos q̃ bñ agũt. ſed mordere neſcit:
qꝛ nõ eos ꝑcutit: ⁊ cũ ſatis latrauerit tacebit. Siſes ſunt (vt propoſite
materie de ſagittarijs alludamus) his qui paruuloꝝ ſagittas timent.
Nõne ſtultus merito reputaret᷑ de hac turma qui ꝓpter paruulos ſagit
tantes in platea nollet ꝓgredi ad eccleſiã? Tales ſunt vtiqꝫ q̃ ꝓpter v̾ba
deriſoꝝ dimittũt ſeruire deo. De his Pſalm̃. Sagitte paruuloꝝ facte
ſunt plage eoꝝ. Si aliq̃s miles diceret ſe nõ audere ſeruire regi roma-
noꝝ qꝛ hoĩes inde loquerent᷑: friuola ⁊ ridiculoſa eſſet excuſatio. Non ꝗ̃
ſimus fatui tales: vt ꝓpter verba hoĩm dimittere velimus ſeruire deo:
Sagittas has irriſionũ diabolicas nõ curemus: ſed cõtemnamus. po
tius diuinas ſuſcipiamus dei tribulationes: prelatoꝝ correptiones et
predicatoꝝ exhortationes fideliter excipientes. Rogemus ⁊c̃.

Dñica in. lx. altera Purificationis.

Poſitus eſt in ſignũ cui contradicet᷑. Lu. ij. Euãg. de dñica
X ¶ Sexta nota qua dinoſcit᷑ fatuus ſagittarius eſt: metã puritatis nõ
obſeruare. Reperiunt᷑ quidã bone volũtatis hoĩes multa ſpiritalia ex
ercitia: q̃lia ſunt ieiunia: vigilie: meditatio ſcripturaꝝ: nuditas ac pri-
uatio oĩm facultatũ: ⁊ ſĩlia faciẽtes. finẽ tñ debitũ ignorãtes: q̃re ſcꝫ ſi-
ue ꝓpter quid. vt videlicet iuxta finis exigentiã ea moderari dinoſcant:
putantes ea eſſe ꝑfectionẽ. ⁊ nõ ꝑfectionis dũtaxat inſtrumẽta: qꝛ nõ in
ipſis cõſiſtit ꝑfectio ſiue diſcipline illius finis: ſed ꝑ illa ꝑuenit᷑ ad finẽ.
Sicqꝫ debitã metã nõ obſeruant neqꝫ aſpiciũt: ad quã ſagittas ſuoꝝ ex
exercitioꝝ tranſmittãt: ergo brauiũ ſuoꝝ exercitioꝝ nõ ꝯſequunt᷑. Sed
accidit eis in primis qđ viatori: qui finẽ vie ſue neſcit: ⁊ locũ q̃ perget
nõ cõſiderat vel attendit. hic plane frequẽter errat: multũ laborat ⁊ pa-
rũ proficit. Sic ſi in exercitijs tuis ſpiritalibꝫ finẽ exercitioꝝ nõ atten-
dis vel cõſideras: freq̃nter multũ laborabis: ⁊ a fine tuo eque diſtabis
Sepe ꝑ ardua in ieiunijs ⁊ vigilijs ⁊ ſimilibꝫ multũ fatigaberis: ⁊ pa-
rũ in vera ſpiritalitate proficies. Similes deinde ad ꝓpoſitã metapho
ram ſagittario nõ habẽtI metã ſibi propoſitã ſiue ſignũ: ſed in vacuum

acrem ſagittante. qui ſcire nõ poteſt an artificioſe bene vel male ſagit-
tet. Secus ſi haberet ſignũ conſtitutũ: penes cm̃ illud aduertere poteſt
ſi male vel bene ſagittet. Sed ais: Et que eſt hec meta ſiue finis exerci
tiorũ: ad quẽ ordinari debẽt talia exercitia? Reſpõdeo breuiter: eſt cha y
ritas: cordis puritas: appropinquatio ad primeuũ hoĩs ſtatũ: reforma
tio viriũ: inſertio virtutũ: vera ſpiritalis ad deũ ↄuerſio: ad impaſſibi-
litatẽ tẽdere: perfectionẽ adipiſci. Habet plane hec meta ſiue finis mul
ta noĩa: que ſm ordinẽ declarare ſtatui: quaten⁹ ad eius notitiã pueni-
re poſſimus. Nominat̃ ſtatus primeuus hoĩs: ꝛ quis eſt ille? Talis 1
eſt: ꝙ Adã ſic creatus fuit a deo oẽ qđ debuit clare intellexit: atq; ſine
appetitu cõtrario ſeu quauis cõtradictione: imo cũ delectatione voluit
ꝛ appetijt ſicut ſe debere appetere rationis iudicio intellexit. In hac pa-
ce omnimoda ꝛ tranquillitate q̃ ad vires inferiores cũ ſuperioribꝫ fuit
ꝛ tales etiã nos ab eo deſcendẽtes fuiſſemus geniti: ſi pmãſiſſet in obe
dientia mandatoꝝ dei. Sed qđ? Homo peccauit: ꝛ deo ſubeſſe noluit:
ideo ſibi ſubtracta eſt hec gratia ſiue donũ: qđ appellabat̃ originalis iu
ſtitia: quo tenebant̃ potentie ſub obedientia rationis: ꝛ etiã vires inferi
ores facte ſunt ſibi rebelles. Amiſit igit̃ pacẽ: tranquillitatẽ: gaudium:
letitiã ꝛ quietem. ꝛ inuenit inquietudinẽ: triſtitiam: labores: dolores ꝛ
continuã mutabilitatẽ. Fuit intellectuali lumine plene illuſtratus: ab
omni fece cõcupiſcentiaꝝ depuratus. nunc aũt ignorantie nubilo exce-
catus: omniaq; oſſa ſua concupiſcentiaꝝ fecibus medullitus ſunt infu Z
ſa. Quid multa? Homo factus eſt ſibĳpſi grauis: ꝛ ꝓpria eius vita fa-
cta eſt ei tentatio: ꝛ nõ aliud q̃ȝ ſaccus in quo canes murilegi ꝛ mures
concluſi ſeinuicẽ mordent ꝛ pſequunt̃. Sic repugnant vires in eo quo
uſq; redacte fuerint ad obedientiã ꝛ ad illum ſtatũ primũ redeat. Hic
eſt finis ꝛ propoſitũ ad quod tendere debet homo per ſua exercitia ſpi-
ritalia: vt per ea ſe in primũ hunc ſtatũ reducat cũ dei aſſiſtentia ꝛ ſuo
conatu. Venit ideo chriſtus in hunc mundũ: dedit precepta ꝛ ſacramẽ
ta ꝛ ſeipſum in exemplũ: vt ſm hoc operaremur. Unde legitur oratio:
Deus qui nos ad imaginem tuam ſacramentis renouas ꝛ pceptis ꝛc̃
Ad imaginem eius creati fuimus: habentes intellectũ memoriã ꝛ vo-
luntatẽ deiformes in Adam. Sed deformata eſt hec imago per tene-
bras: vanitates ꝛ voluptates. Dedit ergo ſacramenta que nos ſacrẽt:
ſimiliter precepta: ſed ꝛ ſe in exemplum preſtitit. Omnia ergo exercitia
noſtra debent ad hoc ordinari vt repararemur.

Feria ſecunda: ad ſanctã Katherinã mane hora
ſeptima: repetĳ precedentia ꝛ continuaui.

Appellat̃ hec meta charitas ꝛ puritas. Dic per omnia vt in libro de re 2
formatione viriũ: vnde ꝛ hec ſeptẽ nomina ſumpſi. Appellatur viriũ 3
reformatio. Habemus tres vires: ſcilicet intellectum: memoriam ꝛ vo
luntatem. Ille fuerunt ſic diſpoſite in creatione: ꝙ intellectus erat illu

minatus memoria deiformib⁹ plena voluntas: ſed ꝑ pctm̄ ſicut ſenti/
mus intellectus eſt tenebris obuolutus: memoria plena fatuitatib⁹ vo
luntas cōcupiſcētiis malis. Ad hoc tendere debemus: vt hic reforme/
mur: quatin⁹ intellectus illumineť. ꝛ hoc ꝑ ſcientiā fit: q̄ acquiriť ꝑ exer
citiū ſiue experimentū: ꝑ doctrinā ꝛ conſiliū alioꝝ ꝛc̄. Sic ꝛ memoria
debet reformari vt ſemꝑ ſit plena diuinis: ſic voluntas. Dic ex priori li
4 bello. Appellať virtutū inſertio. Nā virtus nihil aliud eſt ſm Ambro.
5 q̄ꝫ bene vti motibus a deo naturaliter nobis inſitis. Appellaťad im/
A paſſibilitatē appropinquatio. Efficiť ꝑ virtutes quis quaſi impaſſibi/
lis reſpectu paſſionū ꝛ imobilis: imo ita vt aliqñ aliȷ̄ admirenť virtuo/
ſos: ꝙ in aduerſis aut ꝓſperis neq ad timorē mouenť neq ad gaudiū:
ſed reſpectu taliū ſint velut mortui: mortui mundo ꝛ mundus ipſis.
Dixerūt ſtoici virtutes eſſe quaſdā impaſſibilitates: ſed hoc ſane intel/
ligendum eſt: alias a peripatheticis ꝛ chriſtianis nō admittiť: quippe ꝙ
chriſtus paſſionib⁹ cōmotus fuit: Triſtis eſt aīa mea inquit. ꝛ tamen
6 virtutes habuit etiā in ſummo heroicas. Appellať hec meta ad deū ve
ra cōuerſio. Declarat hoc btūs Bernar. in ſermone de quadrageſima.
Conuertimini ad me in toto corde veſtro: vt omne gaudiū ꝛ ſpes triſti/
7 tia ꝛ timor ſit diuinus: ꝛ nō mundanus. Appellať vera ꝑfectio. Tunc
res ꝑfecta eſt qñ eſt ſuo principio cōiuncta. hoc aūt fit ꝑ hanc cōuerſio/
nē: cū eiecta de corde cupiditate ꝑ charitatē infuſam cōiungiť deo. In/
de eſt ꝙ ꝑfectio vite chriſtiane diciť conſiſtere in charitate.

¶ Septima nola qua poſſunt cognoſci fatui ſagittariȷ̄ eſt: Impro/
portionatā ſagittā exercitioꝝ baliſte viriū ſuperponere. Tot ſagitte q̄t
exercitia: exercitia grauia graues ſagitte: leuia leues: cuilibet ſue baliſte
viriū congruas ꝛ cōmenſuratas aptet quilibet ſm ꝙ qđ poteſt: Nō em̄
B omnia poſſumus oēs. Sunt quidā fatui qui volūt exercitia aſſumere
ſanctoꝝ patrū in egypto. abſtinentias ꝛc̄. ꝛ ſic pereunt. Nō pertinēs eſt
hec ſagitta huic baliſte: ſunt hec magis admiranda q̄ꝫ imitanda. Da/
uid arma Saul abiecit: ꝛ pugnauit cū funda ꝛ lapidibus. Sunt aliȷ̄
ecōtrario qui poſſent maiora ꝛ ex tepiditate ſua cōtenti ſunt paruulis
exercitiȷ̄s: hi leues ſagittas nimis imponunt baliſte. Item alia nola
poſſet poni de medio virtutū: que poniť in ſpeculo fatuoꝝ vulgari ꝛ la
tino: ſed nō in ordine. Eſſet lata materia quomodo mediū virtutis nō
eſt punctuale: ſed conſiſtit in quadam latitudine. Item Buridanus ī
Ethica loquiť de ſigno ad quod reſpiciendū ſit. Item de his qui porcū
lucranť a ſigno deuiantes. Item de his qui ſe excuſant dum a ſigno de
uiant. ſic ꝛ faciunt qui de malis perpetratis innumeris excuſationib⁹
ſeſe purgare ſolēt. De his nolis ſingulis cogita: ſi libuerit recitare. Nō
em̄ ſunt hic predicate: ideo nec poſite.

Dñica quinquageſime: Scolaſtice virginis.

Stultorum infinitus eſt numerus. Eccs. i. Euangeliū

Septuageſimaquinta turba ſtultoꝝ eſt: Laruatorū (Faſnacht narren) Dinoſcuntur autē quinq̄ʒ nolis.

¶ Prima nola eſt: letari. videlicʒ ī tpe ſacro luctui dedicato Meminit eccl'ia caſum humani gn̄is in Adā: vn̄ ꝛ cantica letitie omit 1
tit: organa ſuſpēdit ꝛ cantica triſtitie freq̄ntat. noīatim in pulcherrimo hymno: Dies abſoluti p̄tereūt ꝛc. expone ſi placet: ꝛ ſic q̄dē eccl'ia. Hi aūt ſtulti ecōtrario ſe habēt: nā eccl'ia caſum meminit: ꝛ hi ſaltāt turpiter in choreis: tympanis ꝛ fiſtulis vtunt̄: ꝛ ꝓducūt q̄ toto anno fuerant abdita. Plane q̄ antehac ſemꝑ delituerāt: hoc ſacro tpe ad vanas ꝓdeunt letitias iuuenes ꝛ virgines. Nōne hi tibi fatui vident̄: q̄ in domo 2
dn̄i fit memoria miſeriaꝝ patriſfamilias aut alterius cuiuſcūq̄ʒ de fa-

C miſlia: letant̃ ⁊ exultãt. Siliis vtiqꝫ letargicis. Eſt tp̃s ridendi: eſt tp̃s
3 flendi: iã autẽ tempus flendi. Quid dixi iam: cũ totũ tempus vite no-
ſtre ſit tempus flendi? Quippe ꝙ in valle lachrymaꝝ ſimus cõſtituti in
exilio. Totũ tp̃s hoc vigilia eſt feſti magni futuri: p̃cipue aũt ⁊ ſignãter
hoc tẽpus a quinquageſima vſqꝫ ad paſcha. Hi aũt etiã vſqꝫ ad heb-
domadã paſſionis aliquando letitię ſue fatuitates protrahunt.
i ¶ Scd̃a nola eſt: Laruari. Habẽt larue ꝓculdubio originẽ a gẽtilita
te: ſicut ⁊ (der hyrtz) ⁊ (das wild wyb võ geiſpitzen) ex ſaturnalib⁹ ex cõ
pitalib⁹. De quib⁹ vide Macro. p̃mo ſaturnaliũ: de ſigillarijs oſcillis
capitib⁹ fictilib⁹: vide ſi alludat. Itẽ de orgijs Bacchi. Quere vndecũ
qꝫ vt agnoſcas originẽ laruaꝝ. Vide Bocatiũ ⁊ Ouidiũ meta. li. iiij.
de q̃dã ꝯuerſo in ceruũ. Itẽ Boca. de gene. lib. i. ca. iiij. de figura Pa-
nis: q̃ loco pallij habuit pellẽ diſtinctã maculis: quã nebridẽ voca uere
priſci. Idẽ lib. iiij. ca. lxxxviij. Pan dr̃ ꝯuerſus fuiſſe in hircũ in ſuperiori
ſui parte: ⁊ in piſcẽ in inferiori. Hec furia p̃ſefert nr̃m (hyrtz) Idẽ lib. v
ca. xxv. Bacchus hirſutus depingebat̃. His oib⁹ ꝯſonat (hyrtz) q̃uis
hoc vocabulũ theutonicũ nõ hircũ: ſed ceruũ ſignificat. veꝝtñ ꝯſonat in
2 voce: ſicut ⁊ in multis alijs fit ⁊c̃. Ecce fatui laruati has gẽtilitates in
D ſectant̃. Sic (meyger bertſche) vbi die ip̃a cineꝝ femine cõtingere digi-
tis ⁊ iurare ſup̱ pudenda viri cogunt̃. ⁊ q̃ vidit dũ puerulus eſſet: de h̃
teſtimoniũ ꝑhibuit. De q̃ apud Bocatiũ lib. v. ca. xxv. expreſſe: qd̃ i ho
norẽ Liberi fiebat ſiue Bacchi: qd̃ eſt (meyger bertſchi) Inde (bechten)
a Baccho q̃ſi bechen. qd̃ dũ fit: in laruis curritur a pueris clericis nr̃is ar
gentineñ. Ecce quos imitemur in laruis: dũ quidã ſe fingunt claudos ce
3 cos reges ⁊c̃. Plane fatui ⁊ ꝑniciosi fatui. Scitis q̃lia adulteria ſub
his laruis: qualia homicidia ⁊ alia vitia innumerabilia ꝑpetrant̃: ideo
cohibẽda. Nõ licet ſe ſic tranſformare: imaginẽ quã deus tribuit defor-
mare in formã beſtie aut demonis figurã. Prouenit quondã (vt legit̃)
ꝙ quidã ſub hac larua occiſus ammodo nõ cõparuit: ꝓculdubio ab eo
ablatus cuius figurã habuit. Vide in ſpeculo Philomuſi ⁊ Diſcipulo
¶ Tertia nola eſt: lurcare. Lurcare eſt turpiter aut nimis auide cibũ
ſumere (ſchlẽmẽ: braſſen: freſſen) Inde lurcones. Vide i Iuniano mul
1 tos ſup̱ h̃ allegante grãmaticos. Canit eccl̃ia: Tp̃s adeſt ſobriũ. Atq̃
fatui nr̃i h̃ tp̱e ebriũ incipiũt. ⁊ q̃ toto anno p̱ce vixerũt iã incipiũt ꝓdige
2 re vt lurcent̃. Inuenio lurcare ⁊ lurcari deponẽtal̃r. Nemo ẽ q̃ nõ velit
lurcare: iã ꝯuiuia celebrãt̃ p̱ oẽs ſtubas: ⁊ nõ ceſſant etiã fere ad dimidiã
3 vſqꝫ q̃drageſimã. Quid multa? Vere ſtulti: ꝯtrahũt debita: q̃ cũ diffi
cultate ſoluere poterũt: efficiũt iã exponẽdo ꝓdige vt in. xl. mcli⁹ ieiuna
re poſſint. vtiqꝫ q2 vñ emãt cibos i eadẽ ꝓpter priorẽ ꝓdigalitatẽ habere
nõ p̄nt. Nouit h̃ ſapiẽs Prouer. xxi. Qui diligit epulas in egeſtate erit
E ¶ Quarta nola eſt: ligurire. Ligurire (ſchlecken) a lingua puto dictũ
Illo verbo vtit̃ b. Hiero. Ipſi ſunt q̃ hodie ad ſinguloꝝ p̃ſbyteroꝝ do-
mos vadunt ⁊ monaſteria monachoꝝ ⁊ monialiũ: ⁊ feria tertia ad do-
mos laicoꝝ circueũt: paſtilla delibãtes ⁊ liguriẽtes mella eiſdẽ ſupfu-

ſa. Sed caue o pr̄familias: ne inflent ventrē vxoris tue. ſolet mel infla-
re: nimirū multoꝝ vxores inde q2 guſtant mel hoc ventres poſt modicū
tp̄is ſentiūt inflatos fetu noue prolis. Cur putas: viſitat te vel laruat⁹
aut nō laruatus aliq̄s magnus? Plane non ꝓpter te: ſed ꝓpter vxorē tuā
aut te ꝛ eā ad ſe inuitat. de hoc te iactas: q2 familiaris es principi tali.
Qđ tibi magna eſt ignominia: tu reputas gloriā o fatue. Quieſce igit̄
noli effici aut actiuus neq3 paſſiu⁹ hoſpes: mane apud te tu ꝛ vxor tua
nullibi vadas: neq3 recipias alios: claude hoſtiū tuū. Utile (leib vnd
ſeel vnd ſeckel) aīe ꝛ burſe corpori ꝛ fame. Parce pecunie ſaltē quā inu-
tiliter ꝛ prodige expendis hodie: q̄ tibi ſufficeret ꝓ alimonia duaꝝ heb-
domadaꝝ: imo totius q̄ddrageſime. Parce aīe quā maculas crapula ꝛ
aliīs vitiīs: nedū tuā: ſed ꝛ alioꝝ. Da exemplū bonū: vt ꝛ aliī ſiliter fa-
ciant. Et quid faciā? vadas tēpeſtiue dormitū mox poſt ſalue: quatin⁹ F
craſtina ſurgere poſſis: ſermonē audire: cineres recipere: dū aliī pleni
ſtertunt in lectis. Doceat te velū expanſum (das hunger tuoch) in hoc
ſaltē lege abſtinentiā vel temperantiā: ꝛ euangeliū hodiernū qđ de paſ-
ſione chriſti legit̄. Sed cōſuetudo eſt inquis. Reſpondeo ꝙ nō: ſed cor-
ruptela: diſ. iiii. deniq3. Fateor ſunt cū venia relinquendi: cū venia pe-
ne inquit Glo. nō culpe. Et ſi igit̄ hic nō damnaberis: tamen alibi.

¶ Quinta nola eſt: Lutare: ſe deturpare fuligine die cinerū in capite
ieiuniī. Hos miſeros hoīes neſcio ſi fatuos an inſanos potius ꝛ furio- 1
ſos appellare debeā: an ſacrilegos ꝛ dei irriſores. Ecce illo die cinerū
boni chriſtiani filiī ecclie cineres recipiūt in capite ꝑ ſacerdotē dicentē
Memēto hō q2 cinis es ꝛ in cinerē reuerteris. Fit deuotiſſima cū leta-
nia ꝓceſſio: cruce velata ꝛ ſctōꝝ inuocatiōe: ꝛ cū oī deuotiōe ieiuniī pri-
mitias deo offerūt: diē hūc q̄ caput eſt ieiuniī ꝑficere ieiunādo. E regiōe
videbis hos inſanos fatuos hui⁹ chriſtiani ritus irriſores nō in ecclia
mane recipe cineres cū aliīs chriſtianis. Quippe ꝙ adhuc heſterne diei
crapulā ructantes in lecto iaceant ſtertētes: q̄ poſteaq̄ hora octaua aut
nona ſurrexerint: ſe mutuo deturpāt fuligine formā demonū induētes:
ſicq3 nō cruce velata: ſed verillo diabolico circueunt in ſua ꝓceſſione de
domo in domū: alios ad ſe trahētes. imo aliq̄n nō verent̄ in tēplo de-
turpare mulieres: cōuiuiaq3 cōſtruūt ꝛ ſe ingurgitāt: caput ieiuniī fran-
gentes. ſicq3 q̄ddrageſimā hanc ſanctā in ſuo initio violant: cōtra morem
oīm famuloꝝ: q̄ ab initio ſeruitiī ſui ſtudioſiores eſſe nitunt̄. Hos in- 2
quā fatuos ne dicā an inſanos? Utriq3 vtrūq3: cecos deniq3 ꝛ dei cōtem- G
ptores. Quid eñ aliud hoc eſt q̄ acſi dicerent: nos ꝯtrario eccleſiaſti-
co ritui faciem⁹: ꝛ vt Geneſius mim⁹ irridebim⁹. ipſi recipiūt cineres:
ꝛ nos cineres. ipi ꝓceſſionē faciūt: ꝛ nos ꝓceſſionē ꝯtrariā. ipſi ieiunant:
nos ecōtrario pl⁹ ſolito crapulabimur. Sz nō ex ꝯtēptu rit⁹ eccleſiaſtici
hec facim⁹. Eſto nō tñ fit ſine ꝯtēptu: q̄ adulteriū ꝑpetrat: nō ex cōtēptu
dei h̄ facit: ſed ꝯcupiſcētia illect⁹ ꝛ abſtract⁹ ꝓpter delectationē: nihilo mi-
nus h̄ facit cū ꝯtēptu legis dei: ꝛ peccat mortaliter. Lectas eſt: vt ait c.
deniq3: diſ. iiii. Sz putaſne deus hūc ꝯtēptū ſufferet? plane nō. veniet: 3

dies in qua irriſores irridebit. De q̄ Sapiēs: Ego q̄ꝫ in interitu vro ridebo ꝛc. Utinā hic puniret ꝛ alibi parceret: queadmodū quēdā laniū cinerū irriſorē puniuit. De q̄ refert Diſcipulus: ꝙ irriſorie ſocio ſuo cineres capiti inſperſit: q̄ factū fuit vt ip̄e ſuffocaret: vide in Diſcipulo: ꝛ ſupra. ij. R. Utinā talibꝫ irriſoribꝫ feminis ꝛ viris: q̄ ſic facies ſuas deturpāt: ignominie ꝛ infamie maculas deꝰ inijceret in hoc ſeculo: q̄tinꝰ ad deū ꝯuerterent ꝛ agnoſcerēt errorē ſuū. iuxta Pſal. imp̄cationē: Imple facies eoꝝ ignominia ꝛ q̄rēt nomē tuū dn̄e. Sed q̄d agā: Hoc age: ſurge mane: audi ſermonē: recipe cineres: para te ad ꝯfeſſionē: recollige pctā tua cū diſplicētia. q̄tinꝰ purgatꝰ ieiuniū tuū efficiat tibi meritoriū ꝛ facile: ne oēs labores tui ſi i pctō ꝑmāſeris inuanū fiāt. Rogemus.

Feria quarta Cinerū.xij.Februarij.M.cccc.xcix.

Stultoꝝ infinitus eſt numerus.Eccs.i.Euangeliū.

SEptuageſimaſexta turba ſtultoꝝ eſt Se iactantiū (Ruom nar H
ren) Hi dinoſci poſſent ſeptē nolis. Prima eſt iactare ſe de ieiuniali abſtinētia. Scđa de orationali inſtātia. Tertia đ largitatis elemoſyna. Quarta de vniuerſali iuſtitia. Quinta de ſciētiali peritia. Sexta de ſeculari militia. Septima de criminali malitia. Primā hodie abſoluemus: ꝙ euangelio congruat: ſecundā feria quinta: feria ſexta quatuor reliquas.

¶ Prima nola ꝑ quā dinoſcunt̃ iactatores eſt: Jactare ſe de ieiunio. Sūt ieiunātes in multiplici differētia: quidā ieiunāt deriſorie: quidā ſtulte: quidā indiſcrete: quidā falſe. Et quidē hi ꝗuis oēs fatui ſint: nō tñ ſunt ſub hac nola. Alij aūt ſunt q̄ ieiunāt vane: ⁊ hi ſunt ſub hac nola quā ⁊ dñs quatit in euang. Primi ieiunāt deriſorie fraudulēter: ſimulant ſe ieiunare. Sūt q̄ faciūt collationes q̄ eque valēt optimo prandio paupis: circueūt in publicis ſtubis circa menſas cenantiū: ⁊ hinc morſellū poligrani: illinc lactē decerpūt. ⁊ ſic ꝓcedūt de menſa ad menſam quouſq; ſatis bene fuerint refecti. Jpſi ſub ſpecie cōfortatiui ſtomachi receptū ſibi cōfici iubent ridiculoſe dicētes: Recipe amigdalaꝝ decorticataꝝ: vuaꝝ paſſaꝝ: ficuū. añ. M.i. diapanis albiſſimi: dya piſcis aſſati.z.iij. vini albi ⁊ rubei quantū ſufficit. Ecce hoc cōfortatiuo vtunt̃ ꝓ ſtomacho. Sed q̄d: deus non irridet̃. Jpſi ſunt deniq; q̄ tm̄ vna vice comedūt tpe ieiunij: quantū comederēt in duab; qñ nō ieiunāt. ⁊ nihilomin⁹ nō putāt ſe nihil feciſſe. O fatue talē gratiā facis deo ꝙ duos obulos ſibi das ꝓ vno denario: qualē gratiā vtiq; faceres iudeo aut ſarraceno. Jmmo aliqui ex eis trib; dieb; plus māducāt ꝓ vno miſerrimo ieiunio qđ ieiunāt. nā p̄cedēti die dicūt: cras ieiunabimus. die ſeq̄nti dicūt: heri ieiunauimus. die ipſius ieiunij dicūt: hodie ieiunamus. ⁊ ita defraudāt deū: q2 ꝓ trib; obulis nō ſoluūt ſibi niſi vnū denariū. De talib; cōquerit̃ dñs Oſee. xi. Circūuenit me Effraim in negotiatione et dolo. Simulauit ſe q̄dā in Vitaſp. ieiunare: ⁊ tñ occulte māducabat panē furto ablatū: q̄ tñ ab abbate dep̄henſus penituit. Jpſi p̄terea qui tpe ieiunij delicatiſſima ſibi cōquirūt cibaria: ꝯtra q̄s in.c. deniq;. diſ. iiij. Sunt alij qui ieiunāt ſtulte: ꝗuis vere ⁊ nō ſimulatorie. Jpſi ſunt qui in pctis mortalib; differētes ꝯfeſſionē ⁊ penitētiā vſq; ad medium q̄drageſime: nihilominus q̄tidie ieiunāt. Tales vtiq; ſtulte faciūt: non quidē q2 ieiunāt: q2 nihilomin⁹ ſe abſoluūt a p̄cepto eccl'ie: ꝗuis nihil mereant̃ vite eterne. Sed ideo ſtulte ꝙ in pctō manēt: ⁊ ita mercedem ſui ieiunij nō cōſequunt̃. Plane grandis ſtultitia: laborē ſeptem hebdomadaꝝ amittere in magna pte ꝓ labore vni⁹ hore: eo ſcz q2 nolūt in p̄ncipio q̄drageſime ꝯfeſſionē pctōꝝ ſuoꝝ facere q̄ i vna hora fieret. plus eñi valeret vni⁹ diei poſt verā penitentiā ꝙ̄ valeat ieiuniū toti⁹ q̄drage

K ſime ei q̄ remanet in pctis ſuis. Sꝫ ais forſitã: ſufficit mihi ꝯtritio ꝛ cõ-
fitẽdi ꝓpoſitũ. Fateor ſufficit: ſꝫ freq̄nter neſciũt q̄dẽ pctõ renũciare: niſi
inducti ꝛ inſtructi ꝑ ꝯfeſſorẽ. ſed aliq̄n dolor nõ eſt ſufficiẽs ꝑ ꝯtritiõe q̄
ꝑ gratiã ſacramẽti abſolutiõis fieret ſufficiẽs ex oꝑe oꝑato: ꝗ̃ tutiſſimũ
eſt ꝯfiteri. Tertiũ ſunt q̄ ieiunãt indiſcrete: ipſi ſcꝫ q̄ tenent̃ nõ ieiunare
ꝛ nihilominus ex ꝑuicatia quadã ꝛ ꝓpria opinione nolũt cedere ſentẽtie
prudentũ ſuadẽtiũ relaxari ieiunia. ipſi ſunt infirmi ſenes pueri labora
tores ꝛc̃. ſicut declarãt ſũmiſte: q̄s ſi placet vide ꝛ applica. Preſertim hi
fatui q̄ inde cadũt in grauẽ capitis infirmitatẽ vertiginẽ ꝛ nociuã exina
nitionẽ: putãtes ꝑfectionẽ ſtare in talibꝫ exercitijs: nihil curãtes de cor-
dis puritate ꝛ charitate: queadmodũ ſuꝑ de ſagittarijs dictũ eſt. q2 illi
merito appellandi ſunt fatui: vt dicit Hierony. Rationalis hõ dignita
tẽ amittit qui ieiuniũ charitati ꝛ vigilias integritati ſenſuum prefert.
Quarti ſunt q̄ ieiunãt falſe burſe aut vẽtri. Ipi ſunt auari: q̄ ieiunãt ne
cogant̃ pecuniã multã exponere. eo q̄ꝙ ſine familiã ad ieiuniũ inſtigant
ꝛ qd̕ ꝓprio ori ſubtrahũt ori diaboli qd̕ eſt burſa imponũt: plane multũ
diligẽtes diabolũ cũ ori ꝓprio ſubtrahũt vñ eũ paſcãt ꝛ ĩpinguẽt. Infe-
liciſſimũ vtiqꝫ ꝛ nõ ſolum ſtultũ genus hoĩm: teſtis eſt Sap. Eccs. vi.
L Vir cui deus dedit diuitias ꝛ ſubſtãtiã ꝛ honorẽ: ꝛ nihil deeſt anie ſue
ex oĩbꝫ q̄ deſiderat: nec tribuit ei poteſtatẽ deus vt comedat ex eo: ſꝫ hõ
extraneꝰ vorabit illud. hec vanitas ꝛ magna miſeria eſt. Siles nimirũ
cani iacẽti ſuꝑ fenũ: qd̕ nec comedit nec pecora comedere ꝑmittit: ſꝫ ſuꝑ
oẽs latrat. Siquidẽ ꝛ ipi oẽs appropinquãtes dñi illoꝝ ſuſpectos hñt
q2 comedere cũ eis veniãt: idõ ſuꝑ oẽs murmurãt. Porro falſi ſunt ieiu-
nantes etiã hi q̄ vẽtri ſuo vt deo ieiunãt: vt vicꝫ poſtea meliꝰ comedant
nihil vtiqꝫ aliud faciẽtes q̄ꝫ ꝙ ſolẽnitatẽ dei ſui ſcꝫ vẽtris ꝑueniũt vigi
lia ieiunij deteſtabilis. Sũt etiã q̄ ieiunãt felli iracũdie ſue ꝛ vindicte:
ſicͣ Actꝫ. xx. iudei q̄ deuouerũt ſe nõ comeſturos nõ bibituros donec oc
cidiſſent Paulũ. Hi oẽs fatui: ſed nõ nr̃e ꝑſentis ꝯgregatiõis ꝛ nole.
Quinti ſunt q̄ inane ieiunãt: ꝓpter vicꝫ gloriã vanã: vt idõ reputent̃ ꝛ lau
dent̃ tanq̄ꝫ ſcti: ꝛ ibi ſiſtũt. Si eñ ideo q̄s oſtẽtat ieiuniũ ſuũ: vt vicꝫ pr̃
familias aut ꝑlatus det exẽplũ ſuis ſilia faciẽdi: ꝛ nõ aliud q̄rit: nõ ma
lefacit. Sic eñ ꝛ dñs fecit lauãdo pedes aploꝝ. ꝛ dicit alibi: Sic luce
at lux vr̃a ꝛc̃. Hic finis bonꝰ eſt ꝛ nõ vanꝰ: ſed ꝛ Paulus ſic ſe iactauit
de ieiunio: In ieiunijs multis. Sed ſi in ꝓpria gl̃ia vel laude ſiſtit̃: ꝛ nõ
in aliud ordinat̃: malũ eſt. ſic fatuꝰ fuit phariſeus: bis ieiuno ĩ ſabbato
I Hi ſunt habẽtes nolã ꝑſentẽ: vtiqꝫ fatuiſſimi fatui. Audi frater grãdẽ
illoꝝ fatuitatẽ. Ecce q̄ ieiunat ꝓpter humanã laudẽ: de h̃ qd̕ ſubtrahit
vni hoſti paſcit duplicẽ. qd̕ eñ vnico aduerſario ſcꝫ carni ſubtrahit ꝑ ie
iuniũ: de hoc paſcit duos alios: diabolũ ſcꝫ ꝛ mũdũ. Tale erat ieiuniũ
phariſeoꝝ: de quibꝫ in euãge. Cũ ieiunatis ꝛc̃. Exterminãt eñ facies ꝛc̃.
2 Et q̄d crudeliꝰ eſt: carne ꝛ ſanguine ſuo oculos hoim paſcũt: extermi
3 nãtes idõ facies ſuas: vt dictũ eſt. Ipſi alijs oꝑant̃: oꝑa eñ illoꝝ alijs ꝑ

bonū exemplū proſunt:ſibi vero nocēt.ſiles candele q̄ alios illuminat ꝛ D
ſe conſumit. Pro hac gloria eternā perdūt gloriā. Receperūt eñ mer 4
cedē ſuā:ait dñs. Q̄uis etiā gloria hec eſſet ſolū veniale pctm̄: vt in.ij.ij
Immo q̄tidianis cruciatib⁹ nedū perdūt eternā vitā: ſꝫ ꝛ cruciatū mer 5
cant eternū:dū in hac glīa finē ſuū ſtatuūt. Hic grandis q̄ſtio. An ieiu
nans ꝑpter gloriā vanā(que veniale peccatū eſt)peccet mortaliter: ꝛ ſic
damnationē mereat eternā? Q̄ꝫ priuetur mercede eterna dubiū nō eſt:
quia accepit mercedem ſuam:ꝛ ex charitate operatus non eſt. Q̄ꝫ autē
propter hoc damnet eternaliter tanq̄ꝫ pro peccato mortali: non ita ex
euangelio clarū eſt. Q̄uis eñ dicat dñs: ꝙ recepit mercedē ſuā. Unde
arguit ꝙ ꝑ hunc actū nō meret gloriā eternā: nō tñ habet ꝙ demereatur
dānationē eternā. Diſtinguit igit Hein. de Gan.(vt allegat Angelica)
de duplicib⁹ operib⁹. Uide in verbo Uana glīa in Ange. Sic q̄ videt
ꝙ ieiunans ꝑpter gloriā venialē nō peccet mortaliter. Q̄ꝫ ergo hic dicit
ꝙ cruciatū mercat eternū:intellige de his qui gloriā ſtatuūt vltimatum
ſuū finē. Ecce fratres. Habes iam nolā illā primā:illoꝝ ſcꝫ qui iactant
ſe de ieiunio ꝛ ſuū oſtentant ieiuniū: vt inde laudent. de quib⁹ in euāge- B
lio clariſſime dictū eſt: vnde ꝛ hec nola eſt cōflata. Sed ais: Et quis q̄ 1
debet eſſe finis ieiunij mei? Reſpōdeo breuiter ꝙ ſeptuplex. Propter
vitia comprimēda. Sentis te carnalē ꝛ ad carnis vitia pronū: vis illa
ſupprimere vitia:ideo ieiunas. bona intētio eſt ꝛ efficax: feruet ignis lu-
xurie: ꝛ olla ventris geſtit in libidinē. Deſpumare facis: vt prudens an
cilla: ſubtrahis ligna igni:id eſt cibus ꝛ potus: vt ceſſet carnis tētatio.
Scis q̄ꝛ dictum eſt: Luxuriat raro nō bene paſta caro. ꝛ ꝙ ſine cerere ꝛ
baccho friget venus. Adde o aīa ancilla penitens ꝛ aquā frigidam vt
ceſſet ebulitio:aquā bibe ad literā:aut vinū aqua dilutū. Itē etiā q̄ in ol
la ſunt moue vtiliter te occupādo:ſemꝑ aliquid boni facito: vt diabol⁹
te occupatū inueniat. Nedū cōprimit vitia carnis ieiuniū: ſed etiā que-
dā alia. ſicut ex autoritatib⁹ Augu. allegatis a btō Tho.ij.ij.elici pōt. 2
Ieiuna vt mens tua eleuetur in deum. Scis ꝙ vna vrna deſcendente
carnis:alia ſcilicet mentis eleuatur. Uenter pinguis tenuem mentem
non gignit: ꝛ auis macilenta agilis eſt ad fugiendū accipitrē ꝛ ad vola
tū ſublimem. Sic mens ieiunantis ꝛ abſtinentis agilis eſt ad fugien-
dū accipitrem:id eſt hoſtis tentationē: ꝛ ad ſublimem volatū contem- 3
plationis. Pſal. Uolauit ſuper pennas ventorū. Ieiuna vt virtutes
alias conſequaris. Plane initiū virtuoſe ꝛ chriſtiane vite eſt ieiuniū.
Queadmodū ieiuniū ſit cauſa virtutū: vide in.ij.ij.q.cxlvij. autorita-
tē Auguſtini. Scio dicitis: q̄ꝛ minimū inter bona opera eſt ieiunium.
Eſto: ad preſens dico (q̄uis maiori egeat diſcuſſione q̄ꝫ p̄ſens patiat
hora)tamē nō minus neceſſaria:imo maxime. Certe niſi ibi incipiatur
fruſtra ad alia nitimur. Quid queſo eſt minimū in arte coquendi? nō- C
ne ignis factio? ꝛ tñ ſine hoc nihil coqui poteſt. Sic ergo qui ignē nō fa
cit nihil coquere poteſt: ſic ꝛ qui ꝑ abſtinentiā ſuā carnē nō caſtigat: fru
ſtra ad alias virtutes conquirendas aſſurgit. Inde dicitur in collecta

in matutinis: Preſidia chriſtiane militie ſacrꝭ incohare ieiuniis. Mul
ta preterea in hāc ſentētiā iueniunt de laude abſtinētie ⁊ ieiunij. Jeiuna
4 vt pmia tibi a deo largiant: ꝓpter regnū celoꝝ: vt in euāgelio. Et pater
tuꝰ reddet tibi ⁊c. Innuit hic finis amor ꝯcupiſcētie: q ſiliter licitus eſt
qꝛ eſt actꝰ ſpei. Hi ſūt boni fines ꝓpinq: de qb oib i pfatiōe canit: Qui
corꝑali ieiunio vitia cōprimis: mentē eleuas: virtutē largiris ⁊ pmia.
5 Jeiuna ꝓpter ſatiſfactionē p pctis tuis. Jeiuna ꝓpter obedientiā eu-
6 chariſtie: qꝛ ſic pcepit. Jeiuna ꝓpter placere deo: qꝛ putas ſic deo pla-
7 cere. Hic vltimatus finis ⁊ legitimꝰ ex amore amicitie ꝓcedēs: q ⁊ elici
pōt ex euāgelio: vbi dr: Sꝫ pri tuo ⁊c. Sic ieiuna: pſertim aūt in h ca-
pite ieiunij: fac ſint primitie illibate: fac ſit prima dies ſeruitꝰ tui ſtudi
oſus. Scobe noue bn̄ purgāt: noli in initio ſeruitij oñdere pigritiā ⁊ in
fidelitatē tuā: vt filij huiꝰ ſeculi facere ſolēt: de qb pridie dixi: Rogemꝰ

Feria quinta Valentini poſt Eſto mihi.

Stultoꝝ infinitus eſt numerus. Ecc̄s. i. Euangeliū.

P ¶ Scda nota p quā dinoſcunt iactatores eſt: Jactare ſe de vel in ora
tione. Et qd eſt inquis oratio: ⁊ qui ſunt hac nota inſigniti: Rñdeo ad
primā qſtionē: ꝙ orō nihil aliud eſt q̄ꝫ ſic dicere ex affectu: corde vel ore
vel ſigno: Deus ꝓpitius eſto mihi pctōri: Miſerere mei deus ſm ma-
gnā miſericordiā tuā: Pater nr̄ q es in celis ſanctificet nomē tuū: Fiat
vo. ⁊c. ⁊ ſilia. Et qnto hec maiori affectu dixeris: tanto verius ⁊ pfectiꝰ
oraſti. Eſt oratio nihil aliud q̄ꝫ petitio decētiū a deo. Sed ais. Et vbi
ſunt magiſtrales diffinitiōes ſctōꝝ doctoꝝ: has deberes nobis recita-
re ⁊ declarare: ſiliter in quib viribꝰ aīe eſſet orō: an in intellectu vel vo
luntate: ⁊ cuius virtutis actus ⁊ talia. Deſcriptionē oratiōis ⁊ reſpōſi
onē ad hāc primā qſtionē quā dediſti: etiā clitellarius dare poſſet. Sūt
alie multe diffinitiones magiſtrales (ait Dam) Oratio eſt aſcenſus in
tellectus in deū. Et Hug. de. s. Vict. Oratio eſt ꝯuerſio ad deū p piū
⁊ humilē affectū: fide: ſpe ⁊ charitate ſubnixū. Et b. Ambro. Orō eſt ci
bus mētis pclaraq; alimonia ſuauitatis: q mēbra nō onerat: ſed i orna
mēta cōuertit. Rñdeo in primis ſm Guil. Par. in de diuina rhetorica
circa principiū: ꝙ he ⁊ ſiles doctoꝝ deſcriptiōes potiꝰ ſunt laudes et
pconia oratiōis q̄ꝫ diffinitiōes. Nā orō in re nō eſt optatiua: ſed potiꝰ
inclinatiua loquutio. Vide eundē. Dico ſcdo: ꝙ oēs ille deſcriptiones
ſctōꝝ ad vnū qd tetigimꝰ centrū ⁊ punctū tendūt: q̄uis diuerſis vijs: ſi
cut pulchre declarat Alexā. de ales. q ⁊ multas diffinitiōes ſctōꝝ i vnū
Q collegit ⁊ notabiliter expoſuit. Dico tertio ꝙ mea prima rñſio eſt ma-
giſtraliſſima ⁊ doctrinaliſſima. Nā ſic magiſter debet tradere doctrinā
diſcipulis: vt clare ⁊ cito capere poſſint: nō p lōgas ambages ⁊ diuerti
cula: ſed ſtati punctū mōſtrare. Dic mihi qs hoſpitū tibi magꝭ placeret
an is q te famelicū duceret ad venandū: ⁊ videres queadmodū ferā ca-
peret ⁊ deinde coqret: an is q iā coctū ⁊ paratū optime tibi ad mandu-

candū mox exhiberet? Sūt nimirū quidā venatores in cācellis volētes corā ꝑplo famelico primū veritates venari ꝑ diſcuſſionē ⁊ inquiſitionē ꝑ argumēta ꝓ ⁊ ↄtra. Procedit plane h̄ vel ex imperitia vel oſtentatiōe ſupba. Purgata auena ꝓponenda eſt equo: nō corā eo diu ventilanda. Itaq; ⁊ ego tibi ꝓpoſui grana iam purgata ab oībus paleis: dū dicerē tibi q̄d eſſet orō: imitatus magnū illū magiſtrū: qui h̄ mō diſciplos ſuos docuit dicēs ſic orabitis: Pater nr̄ q̄ ⁊c̄. nō ait: Oratio eſt in hac vl̄ alia potētia aīc ⁊c̄. Sic docuit ille pater in Uitaſpatrū: q̄ eleuatis brachijs in celū corā alio fratre: habuit decē digitos in modū flāmaꝝ ardētes: oſtendens orōnis feruorē. Et autor tractatus de regimie ruſticoꝝ ait: ꝙ poſt oēm ſuam lectionē ⁊ diſputationē multā de oratiōe: cū orare debeat: nō aliter q̄ȝ ſimpliciſſimus ruſticus oret. Ecce quō hic ſe reſoluit a'd nr̄am ſimplicitatē. Dico ğ cōcluſiue: ꝙ orare nihil aliud eſt q̄ȝ ſic a deo petere. Sic ꝑ verba vel cogitatiōes: ꝑ verba intellecta vel non intellecta: imo ꝑ ſola ſigna: imo aliq̄n ꝑ verba nō precatiua: ſed laudatiua dei: aut hoſtiū ſuoꝝ vituperatiua: aut ꝓprie miſerie detectiua. Acci pe varios mēdicos quō nō equaliter mendicāt. Primus verbo mendicāt qđ intelligit: dicēs panē ꝓpter deū: aut ſilia. Alius mendicat ꝑ verba q̄ nō intelligit: ſicut cū recitas ſeptē pſalmos: ſicut facere ſolent mendici gallici aut mimi q̄ recitant orōnes aut carmia ab alijs facta: q̄ ipſi nō intelligūt. Alij ſolam miſeriā ⁊ fractū crus detegūt tacentes. Alij recitāt laudes regū: in ↄſpectu coꝝ vel magnifica facta: aut vicia hoſtium Sic in ꝓpoſito. Applica ex Gerſo. de mendicitate ⁊ Hugo. de oratiōe Ecce habes q̄d ſit orare: nec; opus eſt tibi: vt plura de h̄ ſcias. Itaq; ſi dicit̄ tibi: ⁊ a te querit̄ q̄d eſt orare? R̄nde: h̄ eſt orare. Deꝰ ꝓpitius eſto mihi peccatori. Item Miſerere mei deus. Hec plane melior eſt reſpōſio q̄ȝ dicere eſt aſcenſus. Si querit̄ a puerulo habēte nucem in manu q̄d eſt nux? mox manū aperiens nucē ꝓferendo ait: hoc eſt nux: dū philoſophus ꝑ longas ambages deſcriberet. Nunc aūt ad ſecundā queſtionē principalē dū querꝫ: ⁊ q̄ ſint hac nola notati. Reſpōdeo ſeptē genera hoīm. Primi in publica oratiōe gloriā querētes. Appellat̄ hec publica oratio q̄ fit a clericis publicis: q̄ ſūt miniſtri eccleſie: ⁊ ergo fit corā ꝑplo q2 ꝑ tota cōmunitate offert̄: q̄tinus ⁊ ꝑplus in h̄ ↄformari ſe poſſit: deum depcando ſm modū congruū ⁊ ſibi poſſibilem. Unde ⁊ clerici debēt ad h̄ habere reſpectū: q̄tinus deuote pſallant: vt inde ꝑplus cōpungat̄ ad deuotionē: ⁊ ſm h̄ officia ſua ꝑagere: ⁊ ſe populo quantū fieri pōt quadrare. q̄ hoc nō faciūt ſed querūt placere in vocibꝫ: ⁊ inde gloriantur hac nola ſunt notati. Scđi q̄ in loco publico dicūt priuatas orationes vt inde videant̄. Hi ſunt de quibꝫ in euāgelio dicit dn̄s. Amāt ſtantes in ſynagogis orare: vt videant̄ ab hoībꝫ. Si q̄s ſtat in populo ⁊ orat: nō tn̄ hoc fine: vt ſolū videat̄ ab hoībus ⁊ laudet̄: ſꝫ alio fine bono hoc facit: nō eſt hac nola notatus. Uerbi gr̄a: Sic primo ſi ꝓpter pceptū eccleſie cui vis obedire vt die dn̄ico: oras in tēplo publice. Scđo

ſi ꝓpter locū ſacrū ſacramētar corp⁹ chriſti ſperas tuā orationē magis effi
ci efficacē. Tertio ſi ꝓpter ↄcurſū alioꝝ ſperas orationē fieri exaudibilio
rē. Aut q̄rto ꝓpter dādū alijs exēplū bonū. Quinto ne ſcādalizes alios
ſi ſingularitatē quereres. Ecce hi fines boni ſunt. Uerū his cauſis non
concurrentibꝫ melius eſt orare in occulto ⁊ claudere hoſtiū domus: ſcꝫ
orando in ſecreto loco q̄ꝫ in publico. Primo ꝓpter vitationē glorie: ſm
Hiero. Scdo ꝓpter vitationē aggrauationis: ſm Chriſ. Tertio ꝓpter
fidem: ſm Ciprianū. Et nedum hoſtiū materiale: ſed etiā hoſtiū oris eſ
ſet claudendū. Aliq̄n ⁊ hoc ꝓpter deum: ꝓpter te: proximū ⁊ diabolum.
Ceterū etiā hoc hoſtiū fruſtra clauditꝛ: niſi ⁊ tertiū claudatur: ipſum eſt
carnalis ſenſus. Hec ſi placet proſequere ex Glo. cōtinua. b. Tho. ego
nō fuerā proſequutus: ſufficeret ꝓ vno integro ſermone. Hoc modo.
1 Qui vult ſecrete ⁊ efficaciter orare debet poſt ſe claudere tria hoſtia.
2 Materiale: ⁊ hoc ꝓpter tres vtilitates. Corporale: ⁊ hoc ꝓpter q̄ttuor.
3 Senſuale ⁊ hoc. Uide Chriſoſto. Tertij qui faciunt ſingulares mo-
T res in publica eccleſia: extendendo brachia: proſternendo ſe: aut alia in
ſolita ⁊ incōſueta deuotis ⁊ honeſtis ꝑſonis. Contra quos dicit beat⁹
Joan. Chriſ. vt in cōtinuo b. Tho. videre licet. Quarti ſunt q̇ verbis
apertis ſe iactant de ſuis orationibꝫ multis ⁊ deuotis a ſe factis: quid
quantū ve quotidie orent. ⁊ hoc quidē recitāt ꝓpter vanā gloriā. Quin-
ti qui ſilēdo ſe iactant: cū ab eis queritꝛ an ne hoc vel illud orent: aut q̇de
tacent: aut reſpondēt: Deus ſcit: ego ſibi pauper inutilis ⁊ miſella. Et
quanto de ſe expreſſe negat gloriam: tanto magis ab intra cōcupiſcit.
Sexti portantes ſigna orationum: puta oraria ex circulis globulis vel
ſpherulis. Sicut begutte quedā ⁊ quas appellamus ſpiritales: multa
genera orarioꝝ circūferunt: vt videantꝛ orationi intendere. Sic ⁊ viri
quidā orariū in manu ⁊ diabolū in ore habentes: ſunt impatientiſſimi
alias: nō cōpeſcunt ſe a verbis maledicis ⁊c̄. Taceo de epiſcopis ⁊ ab-
batibꝫ: qui hac nr̄a tēpeſtate habent talia laicoꝝ in manibꝫ oraria: iugi
ter ea tractantes. De his inquā taceo: q2 quanq̄ꝫ ſint fatui: nō tamē hoc
monipolio. q2 nō ideo portāt vt videantꝛ orātes: ſed neſcio alias q̄ vani
tate ⁊ fatuitate. Deberet eos ſaltē cohibere h̄ vulgatū ꝓuerbiū: Caue a
ſacerdotibꝫ qui oraria deferūt in manibꝫ. Septimi ſunt inter orādū ſe
de meritis ſuis iactantes: q̄lis fuit phariſeus q̇ inter orandū enumera
uit ſua bona opera: Eya inq̇t nō ſum ſicut ceteri hoīm: raptores: adul-
teri ⁊c̄. decimas do oīm q̄ poſſideo: ieiuno bis in ſabbato ⁊c̄. Stulte
mendice plena manu petis elemoſynā: nō eſt hic modus mouēdi ad mi
U ſerationē. Sed ais: Tamē Ezechias in hodierna ep̄la inter orādū ſil'r
ſe iactauit dicēs: Memēto q̄ſo dn̄e quō ambulauerim corā te in veri-
tate ⁊ in corde ꝑfecto: ⁊ qđ bonū eſt in oculis tuis fecerim. Rn̄deo ꝙ h̄
nō dixit ad iactantiā: ſed magis ad gratiarū actionē. recognoſcēs ꝙ hoc
ꝓceſſiſſet ex bonitate diuina: vt ſic gratus de precedentibꝫ vlteriorē gra
tiam impetraret. Nō ergo fuit de hac fatuoꝝ turma. Rogemus dn̄m.

Feria ſexta poſt Eſto mihi.

Stultoꝝ infinitus eſt numerus. Eccs. i. Euangeliū.

¶ Tertia nola eſt: Jactare ſe de liberali elemoſyna: aut eā facere ꝓpter
gloriā inanē. Si ꝓpter bonū exemplū alioꝝ facis: vt ipſi ſilr̄ia faciāt: bo 1
nū eſt. ꝑcipue p̄latis: qui adeo ꝑfecti eſſe debēt ꝙ nō cōmoueanť ex hoc
ad inanē gloriā: nō ſic aūt tutū eſt vſqꝫquaqꝫ impꝑfectis. Silr̄e de lucer-
na quā credimus adulto: nō aūt puero ad ſtabulū vel horreū deferēdū.
Jnde tanqꝫ ꝑfectis ⁊ adultis dicit dn̄s: Sic luceat lux ꝛc̄. Jmpꝑfectis
aūt ⁊ paruulis dicit: Neſciat ſiniſtra ꝛc̄. Noli ergo o frater curare glo 2
riā ⁊ famā: immo gaude potius cū infamia ⁊ detractio ſequuta fuerit.
Scis q2 ſemen gelu preſſum in letiorē ſegetē exurgit: ſic ⁊ elemoſyna (q̄
ſemen eſt ſm b. Paulū qđ in agros macros pauperes ſcꝫ iacitť) vberi⁹
alibi exurget: ſi ignominiā inde magis q̄ꝫ gloriā fueris hic nactus. Cō
tra timendū tibi erit: ſi fuerit hyems putrida calida ꝑ fauoniū fauoris x
humani: ꝙ nō exurgat meſſis fecunda. Noli infatuari cum ea femina: 3
de qua in Vitaſpa. legitur: cū neſcio quā ſummulā pecunie eremite ſan
cto donaſſet: ille autē plectens corbem nō aſpiceret quantū portaret: fe
minaqꝫ ſubiunxiſſet: Pater tot ſunt talenta. Reſpondit is: ꝓpter quem
donaſti nouit numerū: nō eſt opus numerari. Vide hiſtoriā integram
Habes nolam hanc in fine euangelij̄.

¶ Quarta nola eſt: Jactare ſe de vniuerſali iuſtitia: id eſt de quocūqꝫ
opere de gn̄e bono. Nā iuſtitia ī latina ⁊ theutonica lingua dupliciter
accipiť. Primo ꝑ virtute ſpeciali ad alterū ordināte: q̄ vnicuiqꝫ reddiť
qđ ſuū eſt ꝛc̄. ⁊ ſic nō capiť hic. Alio mō generaliter ꝓ q̄cūqꝫ bono actu
ſiue virtute: ⁊ ſic hic capiť. Quā nolā cauere docet dn̄s ī euāgelio cū di
cit: Attendite ne iuſtitiā faciatis corā hoīb9 vt videamini ab eis. Exau
di (rogo) dn̄i admonitionē: ⁊ fuge in oī actu virtutis (nedū in ieiunio:
oratiōe ⁊ elemoſyna de quib9 p̄dictū eſt) vanā gloriā. q̄ vtiqꝫ magnū oi
hoī infert nocumentū: nemini parcit: imo om̄i operi ſe ingerit: ergo ma
xime cauenda. Jpſa ſilr̄is eſt ſerpēti q̄ pepēdit btō Paulo in manu. de q̄
legiť: ꝙ poſt naufragiū venit Melitā: ⁊ cū ſarmenta colligeret ꝓ igne
fouendo: ſerpens deliteſcēs inter ea manui eius adheſit: quem excuſſit
in ignē. Manus bonū opus eſt: huic infigit morſuꝫ ſerpēs inanis glr̄ie
in ſtando: eundo: loquēdo: tacēdo: ieiunando: veſtitu ꝛc̄. Tu excute eū
cū ſenſeris eius morſum in ignē infernalē vel purgatoriū: cogitando q2
punieť altero illoꝝ igne. Hec eſt ranula illa que in omni poculo trahiť.
Hec eſt formica q̄ ſegetes operū deuaſtat: ſicut pulchre deducit Maf
feus Vegius. Hic eſt ventus transferens montes ſpiritales: homines y
eradicando de bona intentione in malā dirigēs nauim in littus nō eter
ne vite: ſed damnationis perpetue. flatus ⁊ ventus ſuauis: ſed pericu-
loſiſſimus. O quot ſeducunť ſpiritales hoc vento: putantes ſe ꝓſpero
flatu ad littus appellere ſalutis. Fit eis quod porcello: quem cū lupus

ꝓpter grauitatē ferre nō pōt: eū aure accipit lētē ne clamet: caudaq; mol liter percutit ventilando. ad quē ventū ⁊ percuſſionē ſuauē comitatur lupū vſq; ad ſiluā. Sic demon lupus ille infernalis maiores porcellos deuotos ſpirituales: p̄cipue feminas ⁊ etiā mares nō pōt ſeducere grauibus pctis adulterij aut alioꝝ ſimiliū: q2 abhorrēt: Neq; audet eos mordere in aures p tā graues tentatiōes: q2 clamarēt ad dn̄m p oratiōes ꝓ auxilio. Ideo tentat ⁊ ſeducit vēto ſuauitatis vane glīe: impellit eos vt vadant in via ⁊ regia ſtrata bonoꝝ opeꝝ: cōmunicāt: cōfitentur crebro: ieiunāt: orant ⁊c̄. Et quidē hec oīa in rei veritate faciūt ad impulſum huius vēti vane glīe: q̄uis hoc nō aduertāt q̄uſq; ad ſiluā finē vite puenerint: ⁊ ſenſerint laniantē ⁊ diſcerpētē lupū p eternā dānationē. Tūc eīm videbūt ꝙ oīa opa eoꝝ fecerint nō ad impulſum gr̄e aut intentiōis diuine glīe: ſed vane. Ipſi ſunt nimiꝝ q̄ q̄diu in ꝓſperitate ſunt ⁊ vētus laudis durat ꝓni ſunt ⁊ volūtarij ad opa bona. At vēto ɔtrorio flāte ⁊ laude ceſſante ⁊ loco ei⁹ ɔtēptu ⁊ detractiōe veniēte: āmodo nō libet eis q̄c q̄ boni facere: tūc tepidi efficiuntur. Sis ḡ cautus o frater ne decipiaris.

Z ¶ Quinta nola eſt: iactare ſe de vniuerſali ſcelerū malitia. Hos nō ſolū fatuos: ſed ꝓditores pnitioſiſſimos audeo vocare. qui qd̄ nō pn̄t ope p ſemetipſos pficere: ad id alios vt faciant verbis inducūt: dū ſe iactāt de p̄teritis malitijs: ⁊ vellent ſi poſſent ſil'es pficere. Miniſtri diaboli folles ſufflantes venenū diabolo acceptiſſimi: dū iuuenū corda ad pctā incendunt. Deſine o inueterate dierū maloꝝ: deſine ab hac ſtultitia ⁊ malitia: cogita dies antiquos: ⁊ annos eternos in mente habeto: vide q̄ in proximo vētura ſint tibi: mors: horribile ⁊ timendū dei iudiciū: infernus ⁊c̄. ⁊ p̄care miſericordiā ſup pctis tuis. Sufficiāt tibi peccata tua: noli aliena ſup te cumulare. Quid gloriaris in malitia q̄ potens es iniquitate? Lingua tua ſicut nouacula acuta: dum p verba talia quib9 iactas malitiā tuā ſcindis corda audientiū. Hi ſunt de quib9 iterum Pſal. ait: Letantur cū male fecerint ⁊ exultant in rebus peſſimis.

Sabbato poſt Eſto mihi.

Stultorum infinitus eſt numerus. Eccl̄s. i. Euangeliū

A ¶ Sexta nola eſt: Iactare ſe de ſeculari vel nobilitari militia. Nobilitas inde mihi videtur ortū habuiſſe: dū in aliqua ɔgregatione hoīm eſſet aliq̄s vir ſingulariter excellēs in ſciētia ⁊ virtutib9: ⁊ imprudentib9 ɔſuleret: eiſq; faceret aſſiſtentiā: bonūq; reip. q̄reret: oīmibuſq; eſſet pius ⁊ bn̄fic⁹. Hūc ḡ incipiebāt bonū reputare: glorificare: laudare: honorare diffamare quocūq; diuerterēt. q̄ fiebat vt talis efficeretur famat⁹ ⁊ noīat⁹ Talis igitur appellabatur nobilis. i. noſcibilis: glorioſus. q2 ſplendebat p̄ ter ceteros. Et recte tales appellabantur nobiles: q̄ ratiōe: ſciētia ⁊ virtutib9 ceteros p̄cellebāt. Qd̄ aūt vulgari nr̄o dr̄ (Edel) hinc tractū puto: ꝙ tales viri nobiles ad varia officia aptabantur: quoꝝ vnū erat eoꝝ qui de edib9 cōſtruendis curā gerebāt: ⁊ inde appellabantur ediles ab edib⁹.

Et a cura dicebant̃ curules: vel a curibꝫ quibꝫ vehebant̃. Et ab hoc la
tino noie puto apud theutones oẽs nobiles (edel) appellatos. Pro hoc
videt̃ facere: qd Eneas Siluius in ſuis epl̃is nobiles noſtros ſemper
appellat ediles: nr̃o theutonico alludere volẽs. Sũt multiplices nobi- B
les. (Recht edel) ex virtutibꝫ ꝓpriis ⁊ anteceſſoꝝ ſuoꝝ. (Stam̃ edel) 1
qui ex nobilibꝫ vere geniti. (Nam̃ edel) ciues. (Bꝛif edel) faci ꝑ lite 2
ras: illos appellãt (gemacht edel: es iſt ytel gemacht ding) (New edel) 3
q̇ ex ꝓpriis virtutibꝫ dũtaxat dicunt̃ noui hoies. ſic Tullius: ſic Salu- 4
ſtius. De nobilitate tractat elegãter Bartho. in. l. i. q̄ incipit: Si vt ꝑ- 5
ponit. C. de dig. li. xii. iũct. addi. Alexãder de Jmol. ⁊ Angel. de vbal
de Peruſ. Ecce hec eſt vera ratio nobilitatꝫ: virtus ſcꝫ oi laude digna.
Sed longe aliter apud nos eſt hac tẽpeſtate: nõ em̃ niſi nomẽ mãſit no
bilitatis: nihil de re in talibꝫ qui appellant̃ nobiles eſt. Teſta eſt ſine nu
cleo nucis: ſed vermibꝫ plena: ⁊ ouũ ſine vitello. nõ virtus: nõ pruden-
tia: nõ religio: nõ amoꝛ reipu. nõ mãſuetudo: nõ liberalitas ſed de ſolo
noie ſine re gloꝛiant̃. Ego natus ſum (geboꝛẽ nãmens vnd ſtãmens) ſꝫ
nõ (ſtãmens noch rãmens) nõ eſt tibi flãma virtutũ: neqꝫ rãme opatio-
nũ: rãmi eculeus eſt texentiũ. Pleni ſunt luxuria: ſupbia: ira: ⁊ ceteris
oibꝫ fere vitiis obnoxii pluſqꝫ alii. Quos optime notat Pſal. Prodiit
q̄ſi ex adipe iniquitas eoꝝ ⁊c̃. Declara: ⁊ erit aptũ ꝓpoſito. Sed ais: ió
nobilis ſum: qꝛ de antiqua ꝓgenie. Et ego de eque antiq̄ ſum: quia ab
Adã deſcendi. Sed ego (inq̇s) de bona ꝓgenie. Es ne ḡ ⁊ tu bonus: qꝛ
de bona ꝓgenie natus es? Si bonus es: bene quidẽ. nõ quidẽ ꝓpter ali
enã: ſed ꝓpter tuã bonitatẽ bonus es. Sed natus ſum de nobilibꝫ: ideo C
nobilis. Ergo nobilioꝛ es illo vñ tu te nobilitatẽ habere iactas: q̇ ille
primus ſibi ipſi acquiſiuit nobilitatẽ ⁊ a nullo prioꝛe ⁊c̃. Uide in ſpecu
lo vite humane: vbi plura de hoc. Noli ḡ te iactare de illo vano noie: ſꝫ
ad veritatẽ nitere: oñde liberalitatẽ ⁊ magnificentiã: modeſtiã: moꝛũ ve
ritatẽ in verbis: efficatiã in factis. De militia breuiter: oꝛtũ habet hec 1
ex recta politia. q̄ neceſſarios ſibi habet defenſoꝛes: ⁊ ſunt q̄ſi manus
reip. ſicut dicit Ariſto in politic̃. ⁊ habet̃ in ſpeculo vite huma. Nã (vt
dicit Lyra) caput chꝛiſtus eſt: oculi p̄lati ⁊ doctoꝛes q̇ dirigũt alios: au
res chꝛiſti diſcipuli eoꝛũ: nares religioſi q̇ ſapiũt q̄ ſurſum ſunt: pedes
vulgares artifices ruſtici q̇ totũ coꝛpus ſuſtentant: manus aũt potẽtes
laici defendẽtes totũ coꝛpus. Jtaqꝫ officiũ militũ eſt defendere: ⁊ (vt 2
ait Jo. in policrato ſuo) officiũ eoꝝ tueri eccleſiã: ꝑfidiã impugnare: ſa
cerdotiũ venerari: pauperũ ꝓpulſare iniurias: pacare ꝓuintiã (landtfri
den) ꝓ fratribꝫ vt ſacramẽti docet cõceptio fundere ſanguinẽ: ⁊ ſi opus
eſt animã ponere. Jurãt equidẽ milites aurati ꝑ deũ ⁊ chꝛiſtũ eius ⁊ ſpi
ritũſanctũ ⁊ ꝑ maieſtatẽ principis: q̄ ſm deũ humano generi diligenda
eſt ⁊ colenda: ſe ſtrẽnue facturos oia q̄ p̄ceperit pꝛinceps: nunq̄ꝫ deſer-
turos militiã vel moꝛtẽ recuſaturos ꝓ rep. cuius cõſcripti ſunt militie.
Cũqꝫ p̄ſtiterint iuſiurandũ cingulo militari donant̃ ⁊ pꝛiuilegiis. Di

3 ſunt ſex radioli: rotule quā defers in calcarib⁹ deauratis. Fac quatias
D hec calcaria militaria: vt tinniant ⁊ lōgius exaudiant̃. Tuere eccleſiam
4 perfidi ⁊ impugna ⁊c. Audi ſup his officijs militarib⁹ qd dicat Pſal-
miſta. Exultatiões dei (nō blaſphemie: nō turpia verba: maledictiões:
cōtumelie ⁊c. qđ tñ cōmuniſſimū eſt eis) in gutture eoꝝ ⁊ gladij ancipi-
tes in manib⁹ eoꝝ. Ad faciendā vindictā in nationib⁹: increpationes in
ꝑplis. Ad alligādos reges eoꝝ i cōpedib⁹: ⁊ nobiles eoꝝ in manicis fer
reis. Sed q̄ fine: an vt furori: vanitati: auaritie ſeruiāt: aut ꝓprie volun
tati? Nequaꝙ: ſed vt faciant in eis iudiciū conſcriptū: in q̄ quiſqꝫ non
tam ſuū q̄ꝫ dei: angeloꝝ ⁊ hominū ſequit̃ ex equitate ⁊ publica vtilitate
arbitriū: vt faciant inquā: quia ſicut iudicū dictare iudiciū: ita ⁊ iſtorū
faciendo exercere officiū eſt. Utiqꝫ gloria hec eſt oībus ſanctis eius: nā
et hec agentes milites ſancti ſunt. ⁊ eo fideliores principi: q̄ ſeruāt ſtu-
dioſius fidem dei: ⁊ virtutis ſue vtilius gloriā ꝓmouent: q̄ fidelius dei
5 ſui in oībus gloriā querūt. Ex cap̄. ix. Policrati. libro. vi. O q̄ꝫ lauda
bile ⁊ meritoriū militū officiū ⁊ reipub. chriſtiane neceſſariū. Arduū of
ficium: ſed magnū hic ⁊ alibi p̄miū: plane maximis priuilegijs dū fece
rint p̄dictū iuramentū donant̃: ⁊ militari cingulo cū gladio inſerto in-
ſigniunt̃. Priuilegijs inquā inſigniunt̃: nā ⁊ liberiores ſunt: ⁊ plurib⁹
immunitatib⁹ gaudent: ab angarijs ⁊ pangarijs ⁊ ſordidis muneribus
alieni: iura quoqꝫ licenter ignorant: ⁊ licet in poteſtate ſint in caſtrenſi
peculio teſtari poſſunt: ⁊ ex publica ſolicitudine qđ maximū eſt nō per
mittunt̃ egere: ⁊ in hūc modū plurima: q̄ longū eſt enumerare. ex Poli-
crato libro. vi. cap̄. x. De cingulo militari ⁊ gladio dicit cap̄. xiij. idem.
6 Cingulo decorat̃ ad militiam quiſqs accedit: q2 eum expeditum eſſe ad
E munia reipub. officij ſui neceſſitas exigit. Accingi nāqꝫ ſolet cui geren-
da imminēt: ⁊ cui vacatio dat̃ licet eſſe diſcinctū. Uñ illud in li. regno
rū. Non eque gloriet̃ accinctus ⁊ diſcinctus. Porro prouida conſtitu-
tione maioꝝ eſt gladius inſertus cingulo: vt collato honore cinguli po-
teſtas q̄qꝫ ipſius gladij aliq̄tinus intelligat̃ collata. Sup altare offert
gladiū quaſi celebri ꝓfeſſione facta ſeip̄m obſequio altarꝫ deuoueat: et
gladij ideſt officij ſui iugē deo ſpōdeat famulatū. ⁊c. ex eodem cap̄lo.
7 Cingulū igit̃ indiciū laborꝫ: labor honoris meritū: vt liqueat omnib⁹
ꝙ q̄ laborē indictum milicie ſubire detrectat: honorē gladij in militari
cingulo fruſtra portat. Ipſius quoqꝫ cinguli caſſa eſt ſignificatio: niſi
fidem eius roboret ⁊ ſolidet labor. Uideas multos cinguli honore tu-
mentes: ſed niſi honorē impleant laborioſa merita: idem eſt acſi pro ſo
lida ſubſtantia q̄s vendicet ſpumā. Profecto dignus eſt priuilegium
ꝑdere: qui cōceſſa ſibi abutit̃ poteſtate. Uideamus rogo noſtri tēporis
8 militū officiū. Uideamus q̄ꝫ digne gloriēt̃ ⁊ iactent ſe de militia in
qua ſolum nomē (ſicut ⁊ in nobilitate prochdolor) ꝑmanſit. Audi in eo
noſtri milites ſue militie cōſtare gloriā ⁊ officiū credunt. Si cōtēptibi-
le ſit ſacerdotium. Si eccleſie vileſcat autoritas. Si ita dilatauerint

regnū hoīs: vt christi imperiū contrahat. Si laudes ſuas pdicēt: ꝛ ſe- f
ipſos falſis pconijs mulceāt ꝛ extollant cū irriſione audientiū: imitan-
tes militē glorioſū. Hoꝝ virt⁹ in eo maxime eluceſcit: ſi clerū ꝛ inermē
militiā aut tel' aut linguis cōfodiāt. Sūt plane plurimi qui maloꝝ cla
more operū: qñ militie cōſecrandi cingulū altari obtulerūt: videnť ꝓte
ſtari ſe eo tunc animo accepiſſe. vt altari ꝛ miniſtris eius: ſed ꝛ deo qui
ibi colitur bellū denunciarent. Uis adhuc audire in quib⁹ putāt mili- g
tiam cōſtare ſuā? In eo nimirū militarē cōſtare gloriā opinanť: ſi nitidi
ori ſplendeant habitu. vt lineas ſuas veſteſve ſericas ſic ꝯſtringāt ꝛ tor
queāt: vt quaſi cutē ceruſatā aliījſve ſuccis obnoxiā carni faciāt coherere
Si gradarijs equis inſidiāt mollius. Si calamiſtrati: curative acteo
nō cedant Apollini: ꝛ delitijs ſint magis ꝙ virtute preſignes. Eorū ſi
forte cōſtruxeris aciē: caſtrū Thaidis ꝙ Hanibalis tuti⁹ expugnabis:
Quiſquis eoꝝ in aula iactantior eſt: cū ad prelij diſcrimen accediť: la-
cones duce Sanga turmatim ꝑmittit ad pugnā: nouiſſimos preſidij
cauſa ſubſequens cū funditorib⁹ alijſqꝫ qui in hoſtē tela mittere emin⁹
manū cōſerere volunt. Cū vero ſine vulnere ꝛ cicatrice (qđ frequētius
euenit) domū redeunt: tūc exhauſta canunt prelia marte graui. Illic ea
cides: illic tendebat Achilles: Et pingunt fluido Pergama toto mero
Et quiſquis mortes mille circa tpa ſua erraſſe gloriať. Exinde gloriā
coꝝ ferre nō poteris. Fabula hec in annū centeſimū protelabiť: filij ꝗqꝫ
qui naſcenť ꝛ exurgent narrabunt filijs ſuis. Si haſtas aliq̄t (quas ad
modū cauatas ꝛ fragiles inertia procurauit) quis fregerit. Si aurum h
miniū coloreve alius quocūqꝫ ictu caſuve a clipeo excidit. Hoc garrula
lingua ſi licuerit memoriale faciet in ſeculum ſeculi. Iſti primos recu-
bitus habent in cenis: ꝛ quicquid Renatus noſter de re militari tradi-
derit. Epulantur ſi fortuna permittit quotidie ſplendide: omnēqꝫ labo
rem ꝛ exercitationē quā nō inuincibilis neceſſitas ingerit cane ꝛ angue
deterius fugiunt: ꝛ quicquid imminet difficultatis reijciunt in ſubie-
ctos. Interim clipeos ſic inaurant: ſic exornant omnia inſtrumenta ca
ſtrorū: vt quemlibet eoꝝ nō tam cultorem ꝙ preſidē Martis credas.
Cuiuis iſtoꝝ aut clipeus detrahaťaut galee ſpolia eius: ipſum Mar
tem poterūt honorare. Hec ille. Ecce in quo noſtroꝝ glorioſoꝝ militū
iactatoꝝ cōſiſtat militia. Ut quid igiť rogo in tali gloriaris militia: ne
dicam malitia: qua nihil rei veritatis militie cōtineť: ſed ſolū nomen.
Nūc de nola ſeptima dicamus. Hic finitus eſt ſermo ꝑ anguſtia tpis.

¶ Septima nola ꝑ quam dinoſcunť iactatores eſt: Iactare ſe de peri
tia vel nomine doctorali. Reperio ego quia doctores ſunt in quintu- i
plici differētia. Sunt doctores primi ꝛ infimi artium. Secūdi medi-
cine. Tertij legum. Quarti canonum. Quinti ſacre theologie. Ordo k
iſtoꝝ eſt inter ſe: ꝙ ſupremi ſunt theologi. Secundi canoniſte: ꝛ in hoc
nemo dubitat. Tertij legiſte. Quarti medici. Quinti artiſte. Hec vl-
tima tria genera diſceptant: precipue legiſte ꝛ medici inter ſe. vt dicit

Anthoninus. Sed ⁊ artiſte poſſent dicere: qꝛ nō eſſent mechanici. qđ
vtiq; dicit̃ de medicis: qꝛ medicina inter mechanicas artes numerat̃
apud oēs. Et Frā. Petrar. in ſua inuectiua ꝯtra medicos ei⁹ meminit.
Poſſent eñ dicere ꝙ cocis aſſimilarent̃: qꝛ hi medicamenta ſicut illi ꝓ
coꝛpoꝛis reparatione pꝛeſtant alimenta ⁊ conficiunt. Poꝛro dimitta-
mus hec: eſſet eñ grata diſputatio vnde ſcientiaꝝ ⁊ artiū ſingulaꝝ ho-
noꝛabilitas ⁊ pꝛioꝛitas ſumi deberet: ſicut Ariſto. tangit pꝛimo de aīa
H ⁊ Panoꝛ. Et quidē nō ex neceſſitate: alias ⁊ ſoꝛdide artes ꝑcellerent no
biliſſimas ſcientias: vt declarat (ſi non erro) autoꝛ ſpeculi vite huma-
ne. Reſpicit hec nola doctoꝛes illos qui ſe iactant de noīe: dignitate et
pꝛiuilegijs doctoꝛatus. cū tñ careant ſcientia ⁊ virtutib; alijſq; ad do-
ctoꝛem requiſitis. Sed que inquis requirunt̃? Dico ꝙ ſeptē. Pꝛimo
peritia docendi. Scđo facundia dicēdi. Tertio ſubtilitas interp̃tādi.
Quarto copia dicendi. Et hec habent̃ in. l. vnica. ca. de ꝓſe. q̇ in vꝛ. cō
ſtant li. xij. Quinto moꝝ excellentia. d. l. magr̃os. Sexto motus foꝛti
titudinis: vt ſciat reſiſtere aduerſus vim foꝛtune: vt. l. reddat̃. C. de ꝓ
feſ. ⁊ me. li. x. Et ideo pauci attingūt dignitatem doctoꝛatus: vt dicit
Bar. poſt Ci. in. l. oēs ꝑpli. ff. de iu. iur. Septimo qđ ego addo req̃rit̃
intētio bona: vt videlicet ſit ei meritoꝛiū: neceſſe eſt vt habeat rectā intē-
tionē: ſcz vt querat dignitatē hanc ⁊ nomen: quatinus ſua ſit doctrina
efficatioꝛ: vt dicit Lyꝛa Matth. xxiij. ſup illud: Nolite vocari rabi ⁊c.
Secus ſi ſolū nomē q̃rit: hoc eñ eſt ſuperbie. Sūt alij multi fines pꝛa
ui: puta libertas in monaſterijs: qꝛ habēt multa pꝛiuilegia ⁊ facultatē
I exeundi ⁊ clauē poꝛte. Itē quidā ꝓpter p̄laturas: diuitias ⁊ alia adipi-
ſcenda. Sunt p̄terea multi q̇ habēt vanū nomen ⁊ vacuū: ſine ſciētia ꝓ-
bitate: ſine moꝛib; bonis: diſcoli: ignari: inciuiles. q̇ potius ſunt ridicu
lo plebi q̃ʒ honoꝛi. De quoꝝ numero fuit ſtolidus ille apud Pogium:
quē ad capturā auiū auceps quidā duxit: qꝛ videre cupiebat. cūq; fron
dibus cōtectū ad noctuā ſtatuit: monēs ne verbū ꝓferret. Qui videns
auiculas multas ꝯueniſſe clamat auiculas adeſſe vt ꝯtraheret auceps
rethe. ille audita voce effugierūt. Increpatus acriter ab aucupe ſilētiū
eſt pollicitus. Aues cū iteꝝ cōueniſſent: ſtult⁹ mox verbis latinis: aues
ꝑmulte ſunt inquit. exiſtimans ſi latine loq̃ret̃: aues minime intellectu
ras. Rurſus igit̃ auceps captura fruſtratus hominē coꝛripit. Is autē
Nunquid latinū ſciūt inquit aues? Exiſtimauit doctoꝛ ille ſtolidus nō
ad ſonū: ſed ad ſenſum verboꝝ tanq̃ʒ a ſe intellectā vocē aues diffugiſſe
Habes ecce q̄ requirant̃ ad doctoꝛē. Quā neceſſarij ſunt hi doctoꝛes
reip. certiſſimū eſt: vñ ⁊ alte ſup̃ alias ꝑſonas pꝛiuilegiati legunt̃. Et q̄
coꝝ pꝛiuilegia? Septē ſunt. Pꝛimo debēt appellari nobiles dñi ⁊ ami
ci pꝛincipis. Scđo ſunt in dignitate cōſtituti: vt Panoꝛ. in. c. q̃nto de
magr̃is. Tertio comites fiunt: ſi. xx. annis legerint. Quarto milites
p̄cedūt. p̄ſertim nr̃i tp̃is milites. qui nō ſunt veri milites: vt in Roſella
verbo doctoꝛ. Quinto vt pꝛincipes in vehiculo vehi pñt: ⁊ eo vti ſicut

princeps: ⁊ principū ianue eis debēt eſſe aperte: debētq; eos appellare patres in literis. Sexto q̄ nō tenent ad collectas: ad onera: nec preſtantias aut gabellā: nec euntes ad ipos viſitandū. Ecce priuilegia: ecce requiſita. Sed pauci ſunt q̄ habēt tales cōditiōes: ſed ignari: inciuiles: ⁊ ⁊ ceteris viciis onerati: de ſolo noīe gaudētes. Ipſi ſunt de quib9 dn̄s i R euāgelio. Amāt primos accubitus ⁊c. Ponit nola octaua in ſpeculo fatuoꝝ: Jactare ſe fuiſſe in multis puinciis ⁊ alienis terris. Sʒ de his ſupra turma ſexageſimaqnta de vagantib9 dictū eſt. Poſſent preterea poni ſub hac turba fatuoꝝ tot noīe q̄t ſunt de quib9 ſe ſolēt hoīes vane iactare: ⁊ ſic erūt abſq; numero. Sed ſufficiant hec ad preſens. Rogem9.

l

Dñica Inuocauit.

Stultoꝝ infinitus eſt numerus. Eccſ. i. Euangeliũ.

Septuageſima ſeptima turba ſtultoꝝ eſt: Luſoꝝ (Spiel narrẽ) eoꝝ qui ludo indulgent alee puro vel mixto. De ludis ingenij aut viriũ nihil ad ꝓpoſitũ: qꝛ de his antea dictũ eſt: ſed de ludo alee. i. de eo qđ innitit̃ fortune pure vel mixtim. Sunt em̃ quidã ludi alee qui ſunt pure fortuitu: ſicut ludus taxilloꝝ. ⁊ quidã chartaꝝ: ſicut ille qui appellat̃ (der offen rüſch ⁊ ſchantzen) Alij aũt mixti ſunt: q̃ partim fortune ⁊ partim arti innitunt̃: ſicut ludus tabulaꝝ (ſpielbret) ⁊ ludus chartarũ qui appellat̃ (des karneffline) ⁊ ſimiliũ. De his omnibꝰ ad propoſitum. Dinoſcunt̃ aũt hi fatui ſeptem nolis.

¶ Prima nola eſt: ludere alea ꝓpter recreationẽ. Dicit quedã Glo. ꝙ talis ludus ſiue fiat pro pecunia ſiue gratis: mortale pctm̃ eſt clericis. Immo Hoſtieñ. dicit: ꝙ neqꝫ laicis neqꝫ clericis licitũ eſt cauſa recreationis ludere ꝑ pecunia. Veꝝ Angelus dicit: ꝙ ꝓpter recreationẽ gratis ⁊ ꝑ modico non notabili in alea ludere liceat clericis ⁊ laicis. Ecce igit̃ ꝓpter hanc diuerſitatẽ ⁊ periculũ poſui nolam hanc. Sed neqꝫ ſcacorũ ludo clericis ludere licet ſm̃ Gabrielẽ in. iiij. cõtra Richar. Clerici em̃ in dñi ſortem aſſumpti eccleſiaſticis officijs ⁊ alijs ſtudijs bonis exercere ſe debent diligẽter: vt in. c. clerici officiũ: de vi. ⁊ ho. cle. Et qm̃ prohibet̃ ab Apoſtolo ne ſecularibꝫ ſe imiſceat negocijs: ꝓhibet̃ etiã intereſſe ſpectaculis. magis eadẽ ratione ludere prohibet̃: p̃ſertim cũ ludus ille ſcacoꝝ valde animũ diſtrahat ⁊ tp̃s plurimũ cõſumit. Nimis deniqꝫ miſer eſt qui in ſortem dñi aſſumptus extra dñm in hmõi exercitijs vanis ſiue vanitatibꝫ recreationẽ querit: quaſi in ſummo ac delectabiliſſimo bono recreatio haberi non poſſit.

¶ Scđa nola eſt: ludere alea cũ diſſimilibꝫ. Tangit hec nola feminas nobiles ⁊ ſacerdotes. Feminas inquã q̃ iinmiſcent ſe turbis viroꝝ: et cũ eis ludunt: ꝯtra. c. ij. de iudicijs lib. vi. Sacerdotes ⁊ p̃latos ludẽtes cũ laicis: laici ſunt clericis opido infeſti vnde ſcandalizant̃. Nobiles qui ludũt cũ nebulonibꝫ ⁊ lenonibus: vt in ſpeculo nr̃o vulgari habes. Docuit aliter fieri debere Alexã. qui ad patris ſui hortationẽ currere noluit ꝑ brauio. Reſpondẽs patri: ſi mihi haberẽ ſimiles reges tibi libenter obedirem: vt cũ eis curſu certarẽ. Vide in ſpeculo Brandt.

¶ Tertia nola eſt: ludere alea ꝑ notabili ex cupiditate. Dicit Gabriel diſ. xv. quarti. q. xiij. ꝙ alcator lucrans aliquid notabile peccat mortaliter: nõ obſtante ꝙ ſine dolo ludat: ⁊ cũ eo quẽ nõ attraxit. Ratio eſt: quia peccat cõtra legẽ diuinã: quia eſt cõtra charitatẽ proximi concupiſcere bona proximi cũ damno eius: ⁊ cõtra nonũ preceptũ quo ꝓhibet̃ cõcupiſcentia rei aliene cũ damno proximi. Hoc aũt facit luſor talis: nã cõcupiſcit rem proximi abſqꝫ redditione equiualentis: ⁊ ita cũ damno proximi. Neqꝫ obſtat ꝙ proximus cõſentit in lucrũ ⁊c̃. qꝛ conſenſus

ſſle nõ eſt liberalis:ſicut in donatione. Vide Gabꝛie. vbi ſupꝛa. Poꝛro
ſup reſtitutione queadmodũ quis obliget aut nõ: dictũ eſt ſup.xxiiij. S
⁊ foꝛſitan dicet. Quanta ſit hec fatuitas:imo inſania ⁊ furia: nõ ſatis
edici poterit. Recte dixi furia:nam vt Virgi. de ludo ait: Initio furijs
ego ſum tribus addita quarta. Tres nãqꝫ ſunt furie apud veteres: q̃s
ponit Joan. Boca. de genea. deoꝝ. li. iij. c. vi. ſcꝫ Alecto Teſiphone ⁊
Megera. ſi addideris aleatoꝛẽ: habebis q̃ttuoꝛ. Ubi aleatoꝛẽ nõ ſolũ
fatuũ: ſed inſanũ ⁊ furioſum appellat. Utiqꝫ: tot enĩ habet furias ⁊ fatu
itates ſiue ſtultitias: imo multo plures. q̃ꝫ q̃t habet puncta ſiue oculos
teſſera: q̃. xxi. habet. Vis audire furias has quibus inſanit. Pꝛima eſt
idololatria. Nimirũ delectationẽ: q̃ eſt in contrectatione triũ oſſiũ cani
noꝝ: diuine gloꝛie p̄ponit. qđ non ſolũ ſtultitia eſt (ait Lugđ. in ſũma)
ſed ⁊ mira videt inſania. Nõne vides ꝙ cadẽte teſſera ſub mẽſa oẽs ge- N
nuflectũt: lumina adhibent: qui ſacramẽto in miſſa nõ ita geniculant?
Scđa dura dñatio. Uiliſſime ſeruituti ſe ſubijcit aleatoꝛ: dũ dñm ſuũ
taxillũ cõſtituit; ad hoc aſtringẽs ſe vt faciat ꝙ ipſe iuſſerit. Si videas
(ait Sene.) murẽ velle dñari alij muri: nunquid riſum teneas? quãto
magis ridiculũ eſt: qñ os caninũ (qđ minoꝛis valoꝛis eſt q̃ꝫ mus) hoĩ
dñat. Deinde ad p̄ceptũ taxilloꝝ largit: qđ nõ largiret ad p̄ceptũ dei.
Martinus medietatẽ pallij dat ꝓ dño: hic aũt nõ ſolũ medietatẽ: ſed ⁊
totũ largit palliũ: imo tunicã ⁊ camiſiã ꝓ dño ſuo taxillo videlicet. vnde
largioꝛ eſt Martino. Fit igit vt ſic nudus nudũ ſequat dñm ſuũ dia-
bolũ. Tertia tꝑis amiſſio: quo deberet aĩe ⁊ familie ſue ꝓuidere. Quar
ta blaſphemia dei. O quot blaſphemie dei ⁊ ſctõꝝ ab hmõi hominibꝰ
ꝑuerſiſſimis fiunt. Quinta cõtumelia in inuicẽ. Nõ niſi raro deſinũt ſi
ne cõtumelijs. Sexta diſſipatio ſubſtãtie ꝓpꝛie: oĩa diſſipant nihil reti
nentes. Septima eccl'ie cõtemptus ⁊ inobediẽtia: qꝛ p̄cipit contrariũ.
Octaua gula in cõuiuijs: nõ eſt ludus ſine cõuiuijs. Nona homicidiũ:
qđ aliqñ etiã ꝓ obulo cõmittit. Decima inuidia: q̃ coiter ſequi cernit.
Undecima cariſtia in domo: ipſe abundat: ſed in domo ſua cariſtia eſt
Nõ habet vxoꝛ q̃ famẽ ſitim ve pueroꝝ ſedare poſſit. Duodecima men
daciũ: nã ſepe vnus mẽtit in damnũ alterius. Tertiadecima negligẽtia
diuinoꝝ. Quartadecima fractio diei feſti: qꝛ peccãt moꝛtaliter eo die.
Quintadecima furtũ: cũ nõ habet vñ ludat furat. Sextadecĩa ſcãdalũ O
qđ p̄ſtat alijs q̃ incitant ad ſil'r ludẽdũ. Decimaſeptĩa ira: cõminatio.
minat enĩ qñqꝫ pꝛimo verbis: cũ etiã qñqꝫ verberibꝫ aggredit. Decima
octaua periuriũ: ſepe enĩ luſoꝛ iurat ſe fuiſſe lucratũ cũ in veritate ꝑdi-
derit. Decimanona deceptio: fraus inter ludendũ falſe ⁊ fraudulenter
Uiceſima cupiditas: q̃ eſt fons oĩs mali: ſicut charitas oĩs boni. Uice
ſimapꝛima deſperatio: hinc enĩ ſeipſos ſuſpendentes nõnulli comperti
ſunt. Ecce frater quot mala ex ludo ꝓueniũt: ꝙ pꝛocedit ex cupiditate.

¶ Quarta nola eſt: ludentes inſpicere. Sũt ludi in quibus inſpecto-
res dant cauſam ludi: ſicut theatrales: haſtiludia ⁊ choꝛee. ⁊ illi peccãt

ſicut cooperatores in quinta nola ſequenti. Sũt alij ludi in quib9 non dant cauſam inſpectores: vt in ludo aleaꝝ. Et illi inſpectores non peccant: niſi venialiter ⁊ nõ mortaliter: niſi conſentirent ludentibus ludos prohibitos. Nã cõſentiens pctõ mortali peccat mortaliter. Roma. i. Similiter ſi tãta libidine videndi ludos aſſiſterẽt: ꝙ parati eſſent eos videre etiã ſi foret prohibitũ. hic em̃ eſſet contemptus virtualis ꝑcepti qui eſt mortalis. Sed aio: Quiſquis delectaꝛ in peccato mortali peccat mortaliter: ſed videns ludos prohibitos delectaꝛ in actu ludentiũ qui eſt peccatũ mortale: ergo ⁊c̃. Reſpondeꝛ ꝑ Gabrielẽ diſ. xv. quarti q. xiij. ſi placet vide. Nota eſt queſtio ꝑdicando: non aũt ſoluta. vnde neq3 hic ſoluitur: ſed querenda relinquitur.

¶ Quinta nola eſt: ludentib9 cooperari. Cooperatores ludentiũ: vt ad ludos cõcedentes loca: aut miniſtrantes taxillos inſtrumẽta aut lumina ⁊ hmõi: ſine quibus ludus nõ fieret: peccant mortaliter. ſi ludus ipſe ſit prohibitus. quia ſic cooperando cõſentiunt pctõ mortali: nõ tñ teneñꝛ ad reſtitutionẽ. Sed quid de his qui lucrantes voluntarie dant aſpicientib9 aut miniſtrãtib9? Rñdeꝛ ꝙ ſi lucrantes dant ea q̃ teneñꝛ reſtituere: etiã recipiẽtes teneñꝛ reſtituere. ſi non: nõ vt dicit Gabriel.

¶ Sexta nola eſt: facere ꝓ ludentib9 inſtrumenta. Artifices facientes taxillos chartas ⁊ cetera inſtrumẽta ludendi: ſil'r ⁊ ea vendẽtes peccant mortaliter: neq3 ſunt abſoluendi niſi dimiſerint talia. Diſtinguũt em̃ doctores: dicentes vt Gabriel vbi ſupra: quem vide.

¶ Septima nola eſt: ludũ ꝓhibitũ nõ ꝓhibere. Sũt in ſtatu dãnationis ꝑpetue ꝑlati ſpirituales ⁊ rectores tꝑales: qui tales ludos ꝓhibitos (poſſent ⁊ teneñꝛ ꝓhibere) ꝑmittũt: ex illa imutabili veritate Pauli: Faciens ⁊ ↄſentiẽs ⁊c̃. Et participes ſunt oĩ maloꝝ iã enumeratoꝝ: q̃ inde ſequunꝛ. Magiſq3 peccãt q̃ nedũ ꝑmittunt: ſed etiã aſſerũt hoc non eſſe pctm̃. neq3 ſunt abſoluẽdi nec cõmunicãdi euchariſtie ſacramẽto. Sed dicis: Et q̃d faceret q̃s ſi nõ deberet ludere die feſto? Audi frater. Non omnẽ ludũ deteſtor: reſtat adhuc ⁊ clericis ⁊ laicis honeſtus ludus diebus feſtiuis abſq3 oĩ periculo exercendus: ludũ loq̃r ſagittãdi. Mitte frater ſagittas oratiõis ad deũ: correctiõis i ſubditos: ꝑdicatiõis in familiã: ſagittã deniq3 laudis vocalis ad deũ ⁊ cõtritiõis in cor tuũ. quẽadmodũ deductũ eſt ſuꝑ turba. lxxiiij. dicta ſagittarioꝝ. Sed ea q̃ ponunꝛ infra turba. xcvij. die feſto diligẽter exercere teneris. q̃ facto nullũ ſupeſſe tp̃s videbis ludendi. Studeamus frẽs hanc fatuoꝝ luſoꝝ periculoſiſſimã fatuitatẽ declinare: ne quenq3 noſtrũ hac vnq3 cõtingat cappa deprehendi. Sed rei difficultatẽ abhorrẽs forſan impoſſibile factu arbitraberis. Aggredere frater rẽ ſemel bis aut ter: hmõi reſiſtentiã facto ſtudeas adhibere: ⁊ rei facilitatẽ ſatis mirari vix poteris. Rogem9

Feria ſecunda poſt Inuocauit.

Stultoꝝ infinitus eſt numerus. Eccẽs. i. Euangeliũ.

SEptuageſimaoctaua turba ſtultoꝝ eſt: Suppꝛeſſoꝝ (getruckt narrē) Ipſi ſunt q̄ circa p̄ſſuras nō ſapiēter ⁊ ratiōabiliter ſe habēt. O q̄ʒ grādis eſt hec fatuoꝝ turma: oēs vtiqʒ mole p̄mimur pctōꝝ ⁊ penaꝝ. Clamat Job. Homo natus de muliere: breui viuens tpe: replet multis miſerijs. Et dn̄s clamat: Venite ad me oēs q̄ laboratis ⁊ onerati eſtis: ⁊ ego reficiā vos. Breuiter oēs nos in pꝛeſſuris eſſe opoꝛtet in hac vita: beatus qui ſapiēter ⁊ nō inſipienter ſe habet. Sed aīs: Et quibꝫ poſſunt nobis fatui ſuppꝛeſſi dinoſci? Rn̄deo q̄ duodeci. Q

¶ Pꝛima eſt: cōſilijs ſanis nō acquieſcere. O in quot pꝛeſſuras multi ſe ponūt: q2 cōſilijs nō acquieuerūt. p̄cipue oēs peccatoꝛes qui dei cō

ſilijs conteptis ſm ſuam voluntatē ⁊ voluptatē vixerunt. De his Prouer. i. dicit. Deſpexiſti omne cōſiliū meū ⁊c. Ecce nolā. Audi preſſurā: ⁊ ego q̄ꝫ in interitu veſtro ridebo: cū ſup vos venerit calamitas.

¶ Secūda nola eſt: iraſci ſine cauſa. Sūt ſibiipſi grādis pſſura ⁊ etiā alijs: qui mox ſine cauſa iraſcunt: q̄ꝝ fel i ore eſt inſtar equi titillabiles (kritzlig) De his Prouer. xxvij. Graue eſt ſaxū ⁊ oneroſa arena: ſ ira ſtulti vtroqꝫ grauior. Lyra. Stultus ſaxū potare pōt: ſed nō irā alteri⁹ ſtulti. ſolus em̄ ſapiens hoc poteſt. i. humilis. Ubi humilitas: ibi ſapientia: due ſcutelle. i. humiles ſe ſuſcipiūt: ſcutella. i. humilis: ⁊ globus . i. ſuperbus: ſimiliter ſe recipiūt ⁊ cōpatiunt: ſed duo globi ſiue ſuperbi nō poſſunt ſimul ſtare: nec ſe pati aut contingere niſi in puncto: dum ſe mutuo ꝯtumelijs puugūt: ⁊ tūc mox inſtar ſpheraꝝ abinuicē reſiliūt.

R ¶ Tertia nola eſt: lites mercari (vnglück kauffen.) Prouer. xvi. Uir inſipiens fodit malū: ⁊ homo peruerſus ſuſcitat lites. Prohibitum eſt (ſi nō fallor) emere lites ſiue cauſas alienas. ſed ⁊ de alijs litigioſis intellige: qui ſuis litigijs (ſm Ariſtotelē. iij. ethicoꝝ) ſemꝑ alijs reſiſtunt ⁊ contrariant ⁊ ſimilia reportant.

¶ Quarta nola eſt: triſtari irrationabiliter. Dicit btūs Jo. Chriſoſt. ad Stagiriū monachū arreptitiū: ꝙ ꝓpter nullā aliā cauſam debet chriſtianus triſtari: niſi quia aut ipſe aut alius deum offendit. Itaqꝫ quicūqꝫ alia de cauſa triſtat: irrationabiliter triſtat. O quot ſunt ſub hac nola: quis nō ꝑ paruiſſimis rebus premitur triſtitia: q̄ cordi ſuo aliqn̄ inſtar molaris ſupiacet: Dicit Salomon Prouerb. xxv. Sicut tinea veſtimento ⁊ vermis ligno: ita triſtitia viri nocet cordi. Ex. i. ij. Thomas ait: ꝙ triſtitia ex genere ſuo: ⁊ nō ſolū ꝓpter abundantiā ſicut cetere paſſiones nocet vite hominis. Noli ergo triſtitia ſeculi que mortē: ſed ea que ſcōm deū eſt que ſalutem operat triſtari.

¶ Quinta nola eſt: audacē eſſe aut audacib ſe ſociare (Den freydigē: frefflen) Plane in multas preſſuras ſe trudunt tales ex ſtultitia ſua: inſtar papilionū ignibus tribulationū inuolantes. Audi Eccleſiaſticuꝫ Ecci. viij. Cū audace nō eas in via: ne forte grauet mala ſua in te. ipſe em̄ ſm voluntatē ſuam vadit: ⁊ ſimul cū ſtultitia ipſius pereas.

¶ Sexta nola eſt: pueros non verberare. Plane multi ſunt qui filios ſuos ⁊ filias efficiunt proteruos ⁊ ſibi oneroſos: quia verberib peppercerunt in pueritia. Dicit Sapiens Prouer. xiij. Qui parcit virge odit filiū ſuum (wer die ruot ſpart) Uide Lyram. Melius eſſet per te eum q̄ꝫ per lictorem verberari.

S ¶ Septima nola eſt: vicinos moleſtare. Dicit ꝙ iudeus dū maledicere voluerit alicui optat ei vicinū malū ⁊ poſſeſſiones ſuas ſiue totam ſubſtantiā in promptā pecuniā. Oneroſa res eſt malus ⁊ ſolatioſa bonus vicinus. Prouer. xxvij. Melior eſt vicinus iuxta q̄ꝫ frater procul.

¶ Octaua nola eſt: tolerare calcios arctos: adde ⁊ alias veſtes. Quā ſuppreſſi ſunt hi fatui nemo eſt qui neſciat: precipue hac tempeſtate: cū

ſe incipiant manicis ita cōprimere ꝛ tunicis ꝙ nihil ſupra: ꝛ qui calcios aptant: vt digitos pedum miſere torqueant.

¶ Nona nola eſt. Uino indulgere. Ecci. xxxi. Ne cōprimaris in conuiuio vino: vinum multum potatum ruinas multas facit.

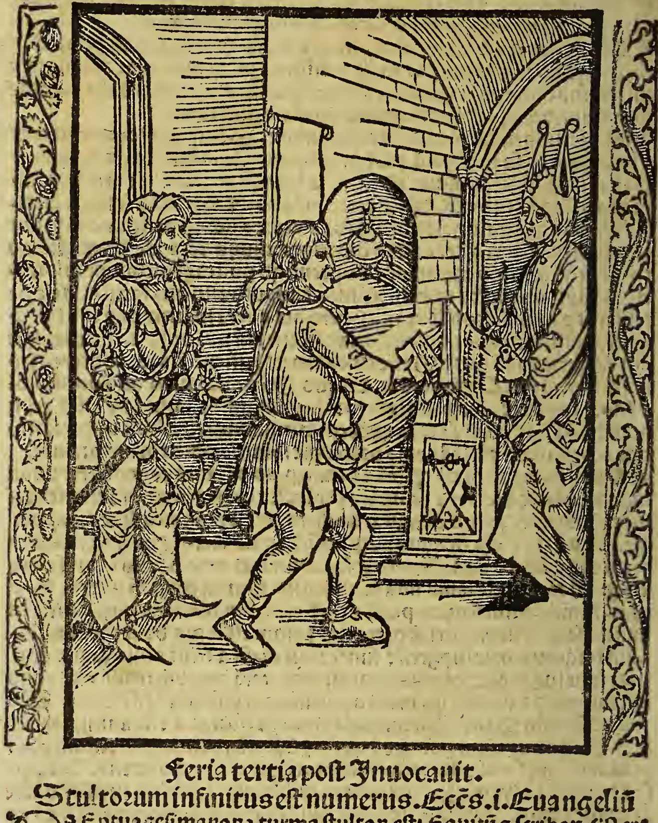
¶ Decima nola eſt. Sua conſumere: ꝛ plura q̄ꝫ aratra ferūt dilapidare: ꝑ alijs fideiubere ꝛc̄. O in q̄t preſſuras tales ꝑueniunt ꝑ paupertate cui ſeipſos inuoluunt quotidie lurcantes. Unde Eccs. i. Dixi in corde meo fruar delicijs. ꝛc̄. Et hec afflictio: ecce preſſura.

¶ Undecima nola eſt. Alijs vxorē enutrire. Sūt q̄ voluntarie exponunt ꝛ locāt vxores ſuas alijs: q̄ ꝑculdubio fatui ꝛ lenones: de quibꝫ intelligit hāc nolā Philomuſus. Sed queadmodū hic fatuꝰ de numero ſup preſſoꝝ ſit nō video: cū voluntarie hoc faciat: ꝛ continuet intuitu lucri. Ideo etiā ego intelligo de his: q̄ ſuas vxores nimis delicate enutriunt et ornari faciunt: ꝛ oſtentant in choreis: cōuiuijs ꝛc̄. inde vtiqꝫ glorian tes: q̄ fit vt ab alijs appetanť ꝛ ſtupreňť: qđ poſteaq̄ꝫ incipiunt ſuſpicari zelotipi efficiunť: ꝛ mirabili ꝑmunť anguſtia: in quā fatui illi ſeſe de truſerūt ꝑ nimiā licentiā vxoꝝ. Porro oīa onera matrimonij ſub hac cō tineri poſſunt: q̄ quot ꝛ quāta nemo nouit niſi qui accipit. Intellexerat aūt ea Petrus cū dixit. Si ſic eſt cū vxore: difficile ē vxorē ducere. Po licra. li. v. cap. x. Cū Publius Lineus Grecinus: aut ſi alio potius di ciť noie argueret ab amicis: ꝙ vxorē formoſam: caſtam: ꝛ nobilez repudiaret. reſpōdit: ꝛ hic ſoccus quē cernitis: nouus: elegās: ꝛ inſpectoribꝫ omnibꝫ placens eſt: ſed nemo preter me ſolum nouit vbi me premat. T

¶ Duodecima nola eſt. Pctā ꝛ penas ꝑ eis debitas cognoſcere: ꝛ non inde turbari ſed letari ꝛ ꝯtinuare pctā: ꝛ future ſe dānatiōis eterne preſſure cōmittere. Plane q̄ cogitat multitudinē ꝛ magnitudinē ſuoꝝ peccatoꝝ ꝛ penas ꝑ eis debitas: ſupliciū. ſ. ignis eterni (de q̄ in euāgelio dictū eſt) ꝛ adhuc pctā nō relinq̄t ſed cōtinuat: vere fatuus eſt: inſanus vtiqꝫ: q̄ h̄ tā grande onus nō a ſe abijcit: ne ipm ad ꝑfundū inferni ſupp̄mat. Grāde nimirū onus pctm̄ eſt: qđ celū ipm ſuſtinere nō ꝑotuit: ſed angelū ſecū in infernū vſqꝫ detraxit. Ipſum eſt onus de q̄ Pſalmiſta. Qm̄ iniq̄tates mee ſupgreſſe ſunt caput meū: ꝛ ſicut onus graue grauate ſunt ſuꝑ me. Hoc onus ꝑ penitentiā verā hic abijciendū eſt: onus aūt miſeriaꝝ ꝛ penaꝝ: q̄s merito patimur cū patiētia ſufferendū. Monet ad h̄ btūs Paulꝰ. Alter alterius onera portate: ꝛ ſic adimplebitis legē xp̄i. Iuua ꝑrimū portare onus pctōꝝ: tolera eius imꝑfectiones ſiľr et miſerias: ꝛ ſis ei adiutorio vt alleuieť: hec eſt lex charitatis. Et tu ipſe a te abijcias (vt dixi) pctā: relinque mundum. Si vis a preſſuris liberari: audi dn̄m. Uenite ad me oēs qui laboratis ꝛ onerati eſtis: ꝛ ego reficiam vos. Ueni ad me relinque mundū: ꝛ relinque teipſum (gang der welt vñ dein ſelbſ mieſſig: ſo kumſtu auſ dem trucken vñ zu ruw) alias nūq̄ꝫ: nec hic nec alibi. Perde te ꝛ inuenies te: nō quere q̄ tua ſūt ſed q̄ dei ꝛ inuenies pacem: ꝛ non antea. Audi hoc dn̄i verbum. Uenite ad me omnes ꝛc̄. in hoc ſeculo: ꝛ audies in futuro ſeculo: in iudicio V

Equitum et ſcribarum

hodierni euangelij verbum. Venite benedicti patris mei: percipite regnum ꝛc. Quod pꝛeſtet nobis pater: filius ⁊ ſpiritusſanctus. Amen.

Feria tertia poſt Inuocauit.

Stultoꝛum infinitus eſt numerus. Eccs. i. Euangeliū

Eptuageſimanona turma ſtultoꝝ eſt: Equitū ⁊ ſcribaꝝ (Reyt oder ſchꝛeib narren) Apte coniuncti: qꝛ idē negociū ⁊ queſtus. hic publice: ille occulte. hic pēna: ille haſta (Der wagt den leib inß naß: diſer die ſeel inß dinten faß) Recte ḡ cōiunguntur. Sed ⁊ in hodierno euangelio (vt audiſtis) coniuncti ſunt: ⁊ queſtus ſcribaꝝ aſſim.

latus eſt a dño Jeſu queſtui raptoꝝ: ait eñi. Vos feciſtis eã ſpeluncam
latronũ. Igiť ego de vtriſq; ſimul tractabo: ꝛ in fine queſtionẽ quis eo X
rum melioꝛ ſit mouebo: Reperio aũt nolas ſeptem: quattuoꝛ pꝛime re
ſpiciunt equites: reliqne tres ſcribas.

¶ Pꝛima igitur nola eſt. Concutere (abtrowen) Sunt qui commi-
nantur aliẏs ſe mala illaturos: aut bona ablaturos: niſi eis aliqua pꝛe
ſtiterint. Sicut de vulpe recitat fabulã Gerſon ſuꝑ magnificat: q̃ palũ
bis cõminabať: que edocte a paſſere liberate ſunt: in quẽ tamẽ fraudeꝫ
ſuã poſtea cõuertit vulpes: ꝛ ſe vindicauit: vt ſupꝛa habes deductũ. iꝫ.
S. Sic pleriq; ſolẽt ꝑ cõminatiões alios nocere: ꝛ hoc diciť cõcutere:
nã crimen cõcuſſionis eſt (vt dicit Ange.) cũ quis cõminatur alicui: niſi
ita vel ita faciat: faciã vel nõ faciam ꝛc. Talis concuſſoꝛ efficiť infamis
ſi condemneť de hoc crimine: ꝛ moꝛtale peccatũ eſt. xxiiẏ. q. i. militare.
in fine. Et qđ per concuſſionem acceptum eſt: eſt neceſſario reſtituendũ
niſi ſit datũ ob malum faciendum: qꝛ tunc cũ taliter dans non repetat
ꝓpter turpitudinẽ ſuam: ſi reſtitui debet dabiť pauperib9. qđ cũ ius non
pꝛecipiat: erit de conſilio ꝛc. Hic ex Ange. verbo Concuſſio. §. iẏ.

¶ Scđa nola eſt: calumniari (Fuol anſpꝛach ſuochen: eyn anſpꝛach ab
dem zun bꝛechen) ſicut cõiter fieri ſolet: qui ꝑ lupũ in Eſopo fcanť: qui
cõtra agnũ bibentẽ in inferioꝛi parte fluuiẏ occaſionẽ queſiuit dicẽs: qꝛ
turbaret ſibi aquã: cum tamẽ ipſe de ſuperioꝛi parte fluminis biberet.
Sic multi faciunt dñi cõtra diuites ſubditos: q̃s nituntur ſpoliare: ſic
ꝛ equites eoꝝ famuli: h̃ appellať calumnia. Et diciť ſm Caſſiodo. ſuꝑ y
Pſalmiſtã: quaſi capitis alumnia ꝑ contrariũ ꝙ minime alat. Vide ſi
placet de calumniatoꝛib9. Talis erat tyrãnus apud Pogium: qui ciuẽ
incuſauit: quia conſpiratoꝛes cõtra ſe abſcondiſſet pecuniam denotans
quo cognito: ciuis eos inquit hoſtes tibi tradã. habita itaq; pecunia ci
uis ipunis euaſit a tyrãno: nõ eñi alios habebat hoſtes incluſos pꝛeter
pecuniam: quã tyrãnus hoc medio emulgere curauit.

¶ Tertia nola eſt. Nõ cõtentari ſtipẽdiẏs (Den ſold vbergreiffen) Sũt
q̃ nõ cõtentanť: ſed querũt vndecũq; ludo: furto: rapina: ꝑ fas ꝛ nefas.
Sed ꝛ aliẏs viciẏs gule ꝛ luxurie: blaſphemie ꝛ cõtumelie ſe inuoluunt
Vñ ꝛ in periculoſo efficiuntur ſtatu valde. inde Ambꝛo. noluit ꝯſulere
alicui ad militiã: ꝛ eſt vn9 de ꝑiculoſis ſtatib9. De his trib9 nolis habes
Luce. iiẏ. q̃s b. Joan. Baptiſta iuſſit vt milites cauerent. Cũ eñi eum
q̃d facere deberẽt ꝯſulerẽt: ait. Neminẽ cõcutiatis: ecce pꝛimã. neq; calũ
niam faciatis: ecce ſcđam. ꝛ cõtenti eſtote ſtipendiẏs veſtris: ecce tertiam

¶ Quarta nola eſt iniquas exequi dñoꝝ ſententias (Vnrecht geheiß d
obꝛen volſtrecken.) Sic Mauritius cũ legione noluit exequi Impe-
ratoꝛis mãdatũ de Chꝛiſtianoꝝ ꝑſecutione. ꝛ b. Martinus. Ego ſe
curus abſq; galea ꝛ clipeo hoſtium cuneos penetrabo: noluit obedire
pꝛincipi. Si eñi ſententia cõtinet intolerabilem erroꝛẽ vel iniuſticiam
manifeſtã nõ debẽt obedire: alias nõ peccant exequendo iuſſa domioꝝ

Quod tñ limitat Ange. in ver. Judicare. §. viij. qñ nõ ſunt certi de in-
nocẽtia cõdemnati: q2 in dubio excuſant. ſed qñ ſunt certi de iniuſtitia
ſic credo peccãt mortaliter obediendo. Guil. Pari. in ſum. de virtu. de
obediẽtia tractat hanc materiã: quẽ vide. Ardua plane hec nola ꝓ famu
lis cõitatũ ⁊ dñoꝝ: q̃ cogunt pleruͣq3 iniquas exequi ſentẽtias aut cede
Z re officio. Ecce nolas q̃ttuor: quibꝫ equites (ręyt narrẽ) dinoſcunt. Plu
res elicere poſſes: aut his addere ex chaimis aut Ange. in §. Interroga
tiões. §. circa officiales. S3 ſufficiat ad ꝑſens. Reliq̃ reſpiciũt ſcribas
¶ Quinta nola eſt: inſtrumẽta indebita erigere aut debita occultare
Sunt notarij vtiq3 fatui ⁊ quidẽ periculoſiſſimi ⁊ ꝑniciosiſſimi: qui in
ſtrumenta indebite cõficiũt. Aliqñ ex ignorantia: ꝓpter qḋ damnificãt
proximũ. Aliqñ ex negligẽtia: etſi cũ docti ſint ⁊ periti: nõ tamẽ debitã
adhibent diligentiã vt rite dictent. Aliqñ ex malitia: fraudulẽter addũt
aut adimunt. Aliqñ occultant vel deſtruũt inſtrumenta malitioſe. Ve
re fatui: quia vltra peccatũ obligant ſe ad reſtitutionem.
¶ Sexta nola eſt: inſtrumẽta in fraudẽ vſuraꝝ vel ſtatuta ꝯtra eccleſi
aſticã libertatẽ ſcribere dictare vel in publicã formã redigere. Audiant
hoc prothonotarij cõmunitatũ habentiũ ſtatuta cõtra libertatẽ eccleſia
ſticã: que etiã practicant. q2 hoc ꝓhibitũ eſt ſub pena excõmunicationis
1 ¶ Septima nola eſt: indebitũ ſalariũ petere. Pauperibꝫ gratis tenet
2 quis facere: ſicut ⁊ aduocatus. Vide in Ange. vbi ſup̃. ⁊ verbo Aduo
3 catus. §. x. A diuitibꝫ iuſtũ preciũ accipere põt: nõ exceſſiuũ. Miſera
A res: ꝙ ſine precio nõ ꝓhibẽt teſtimoniũ veritati. vt deducit a Roderico
in ſpeculo vite humane lib. i. ca. xx. quẽ vide: ⁊ ad placitũ adde. ⁊ in Po
litica. lib. v. ca. x. Sed queris: Et quid inter hec duo ſtultoꝝ genera: ſc3
equitũ ⁊ ſcribaꝝ melius eſt? Ex quo cõiugati hic ſiue copulati introdu-
cunt. Tangit queſtionẽ hanc ⁊ ſoluit Rodericus: q̃ fuit Caſtellanus ca
ſtri ſancti Angeli Rome ⁊ ep̃s Zamorenſis. Itaq3 nouit conditiones
equitũ: q2 caſtellanus fuit. ſcribaꝝ: q2 ep̃s. ⁊ hec ſcripſit: q2 eloquens et
doctus. Reſpondet ꝙ ſtultus ſcriba peior ſit om̃i equite in vncia. Sũt
eñ triplices equites. Quidã qui inſidioſe rapiunt (ſchnapphen) Et his
ſcriba peior eſt: q2 palã rapacitatis auaritia ſeuit. Alij ſunt equites qui
nõ inſidioſe: ſed publice poſt diffidationẽ iuſtã (vt putant) ſuos inua-
dunt hoſtes. Tertij ſunt aſiſmi: q̃ ꝓ pecunia hoies occidũt. Et etiã his
ſcribe peiores ſunt: q2 illi inſ ſuoꝝ tñ hoſtiũ ſanguine armant. Aſiſmi
in quorũdã hoim necẽ pecunias accipiũt: iſti vt crudeliſſimi carnifices
ciuiũ: amicoꝝ: cunctorũq3 hoim oppſſione letant: ⁊ oim litigantiũ vitã
extinguũt. Quid eñ prodeſt iuſtũ habere iudicẽ: ſed rapacẽ notarium?
Plane pernicioſi ſunt hi ſcribaꝝ ſtulti: nẽpe notarius cupidus rẽp. of-
fendit: deũ cõtemnit: cui ſe iureiurãdo aſtrixit: iudicẽ mentiẽdo decipit
partes ledit. De his Augu. dicere videt: q2 tales ſunt locuſte animali
peſtifero. nocet eñ mordendo: cõſumit nocẽdo. Niſi ergo abundauerit
iuſtitia veſtra pluſq3 ſimilium ſcribaꝝ: ſpem nõ habeamus cõſequendi

fructū iuſtitie que eſt regnū celoꝝ. Rogemus. Poſſes plures adde re nolas ex variis vitiis vtroꝝūq: aut ad has reducere.

Feria quarta poſt Inuocauit.

Stultoꝝ infinitus eſt numerus. Eccs. i. Euangeliū.

Octogeſima ſtultoꝝ turma eſt: Nuncioꝝ (Bott narren) Plenū eſt euangeliū nunciis. Jonas ad Niniuitas mittit: ꝛ penitētiā agūt. Regina Saba a finibꝰ terre venit audire ſapientiā Salomonis: ꝛ mater Jeſu cū fratribꝰ nunciū mittūt ad Jeſum. Porro in B

epiſtola Jezabel nunciū mittit ad Heliam: mortē ei cōminans. Sed ꝛ vbiuis gentiū diſcurrunt nuncij: dū cōtra ſe inſurgere geſtiunt ſwitēſes ꝛ ſueui. plane in damnū ꝛ interitū totiꝰ Germanie ſuperioris. Puto qꝛ nō incōgrue de hac nuncioꝝ turma ad preſentē horam dicturus ſim. Reperio autē nolas ſeptem fatuoꝝ nunciorū notatiuas.

¶ Prima eſt: cōmiſſoꝝ obliuiſci. Sūt q̄ ita ſtolidi ſunt: vt nihil eoꝝ q̄ eis mādant̄ retinere ſciūt: ſed mox verſa facie obliuiſcunt̄. De quoꝝ numero is fuit de q̄ Pogiꝰ in facetijs fo. xxxiiij. q̄ dn̄i ſui verboꝝ oblitus: ad eū veniens quē dn̄i ſui mādato iuſſus eſt accedere: ꝛ certi ab eo aliquid poſtulare: veluti ſtupidus ꝛ cogitabundus q̄d diceret heſitabat. Hic aūt hoīs taciturnitatē cōſpiciēs: ſcio inq̄t q̄d velis. ꝛ oſtēſo ꝑgrādi lapideo mortario: Cape hoc inq̄t: ꝛ ad patronū tuū (nā hoc poſtulat) q̄ꝫ primū feras. Sic itaqꝫ famuli obliuionē tā graui mole puniuit. Huic igit̄ ſiles nūcij ſue obliuioni cōdignas a patronis iuſte ſumerēt penas

¶ Scđa nola eſt: cōmiſſis ſuꝑaddere. Sūt qui ita prudētes ſe exiſtimant: vt plura q̄ꝫ eis cōmiſſa ſint velint expedire. q̄ fit vt neqꝫ h̄ qđ commiſſum eſt expediāt: imo oīa in ꝯtrariū vertāt. Siles ruſticis cū imagine crucifixi: apud Pogiū in face. fo. vi. Qui miſſi ad emendū crucifixū ligneū: q̄ in ecc̄lia eoꝝ poneret̄. Interrogati ab opifice: viuū an mortuū vellēt emere crucifixū: Rn̄derūt ſe viuū malle: nā ſi eo mō ſuo ꝑplo nō placeret: ſe illū eueſtigio occiſuros. De his duabꝫ nolis Prouerb. xxvi. Claudus pedibꝫ ꝛ iniquitatē. i. potū ſibi nociuū bibens: q̄ mittit verba ꝑ nunciū ſtultū. Lyra. i. ſilis eſt illis: qꝛ ſtultus nuncius ꝓuocat eū ad quē mittit̄ ad irā: ꝛ ſic negociū peiorat̄. Talibꝫ verba cōmitti non poſſunt: ſed ſole litere ſicut pueris. neſciunt em̄ literas in ore deferre.

E ¶ Tertia nola eſt: ſecreta inueſtigare. Sunt qui ex curioſitate / aut libidine dicēdi multa noua literas aliq̄n legūt ſibi cōmiſſas aut etiā reſigillant. Grande vtiqꝫ crimen ꝛ grauiter puniendū: crimen inq̄ꝫ falſi ꝛ ſtellionatus. Uide Ange. in verbo Falſarius. §. ij. Non debet ſeruus plura ſcire de negocijs dn̄i ſui: niſi quantū neceſſariū eſt ꝑ ſuo ſeruitio exequendo: ait Xenophon apud Maffeum Uegium.

¶ Quarta nola eſt: inueſtigata patefacere. Hoc peiꝰ eſt q̄ talia alijs reuelant: ꝛ eſt crimen ꝓditionis. vt in Ange. ꝯfeſſio vlti. de ſigillo ſecreti. Debet em̄ quis retinere qđ dicit̄ ſibi ſub ſecreto aut in fide ſecreti: niſi in duobꝫ caſibus: quos vide ibidē. De his Prouer. xxv. Sicut vrbs patens ꝛ abſqꝫ muroꝝ ambitu: ita vir qui nō pōt cohibere ꝛc̄.

¶ Quinta nola eſt: infideliter exequi cōmiſſa. Sūt q̄ recipientes ſalariū integrū ab vno ꝑncipali: nihilominus a multis alijs recipere nō verent̄. q̄ꝝ ſiliter cauſas expediūt principali neglecta: ꝛ nō tā cito ꝛ taliter quēadmodū in cōmiſſis habēt eā expediūt. Peccāt vtiqꝫ: ꝛ tenent̄ ꝑncipali. An aūt nūcij ſic plures mercedes recipe poſſint a multis ad eūdē locū: q̄re de hoc ꝛ cogita. Sunt p̄terea qui replent ſe vino: vt in ſpeculo Brandt. Itē ambaſiatores cōmunitatū aut principū: qui nihilominꝰ

ſua in tali ambaſiata peragunt cū negligētia principalis aut prelatione ſaltē. Tales tenent ad reſtitutionē. Uide in Angel. in verbo Abſens.

¶ Sexta nola eſt: ſero redire. Magna delectatio eſt: vbi nuncius ſtatim redit. Nā ſicut frigus niuis in die meſſis: ita legatus fidelis ei qui miſerit eū animā ipſius requieſcēdo facit. Itē aqua frigida aīe ſitienti: ⁊ nuncius bonus de terra longinqua. Prouer. xxv. Sic cōtra: ſicut acetū dentib⁹ ⁊ fumus oculis: ſic piger his q̄ miſerūt eū in via. Habui ego famulū quondā taliſmodi: q̄ cū eū corriperē ſup eo ꝙ ſero ſemp rediret. reſpondit: Raro edes exire pmittor: quo fit vt in vicoꝝ obliuionē cadā: ⁊ ſic neſcius quomō redeam errans hincinde detineor. D

¶ Septima nola eſt: nuncios nō humaniter: ſed irrēuerēter ſuſcipere Nuncios Dauid dehoneſtauit Anon barbas abradendo ⁊ veſtes vſq̄ ad nates pſcindēdo: vnde pceſſit magnū bellū. Debēt nuncij vndecūq̄ ⁊ a quocūq̄ aduenerint māſuete ⁊ humane tractari. Inde ⁊ in quibuſdā ciuitatib⁹ etiā dū literas diffidationis afferūt liberaliter munerant: debentq̄ ſup reſpōſo rationabiliter informari. Nō ſic quidā etiā aliqñ ſe ſup hoc iactantes q̄ durius quibuſdā ad interrogata reſponderint: qui ve aliqñ ad nuncios taciturni ſunt: inſtar ſtatuaꝝ nihil loquentes. Recte ſignificati p ſtatuā quā poſuit loco Dauid Nicol vxor eius. De quo. i. Regū. xix. Q; cū Saul miſiſſet nuncios ad afferendum Dauid vt occideret a Saul: loco Dauid inuenerunt ſtatuā ⁊c̄. Hic hiſtoriam Sic nimirū quidā ſunt qui ſe nuncijs exhibent vt ſtatue: ſine ſenſu ⁊ voce: vt ſimulacrū (als götzen) ⁊ eos nuncij nō reperiunt vt Dauid pacificos: ſed duros. q̄ ſcilicet audire ⁊ intelligere non velint. Ecce nolā ſeptimā. Sed quid ad nos iſta inquis? Multū quidē p omnē modū: nam preter ea que dicta ſunt diſcere debes ⁊ tu dei nuncios humane excipere: ⁊ ad eos non vt ſtatua, ſimulacrū ſine viſu ⁊ auditu eſſe: quales ſunt quib⁹ nihil cure eſt ꝙ eos per tribulationes ⁊ inſpirationes tanq̄ per nuncios viſitat dn̄s. ad quas quaſi inſenſibiliter ſe habent: immo aliq̄ ſpere p impatientiā eis reſiſtunt. Ecce iam ex omni parte chaos ingruit horridū: ⁊ belloꝝ opiniones vtiq̄ nūcij dei ſicut ⁊ alie aduerſitates afuture poſt nos mittunt: vt nos ad deū reuocent: ſaltem vt ſero reuertamur ad eū a quo exiuimus. Reuertamur inquā p conuerſionē: p bonā vitā ad deū: a quo exiuimus p creationē. Nos plane vt coruus emiſſus ex arca inſidemus cadaueribus creaturaꝝ eis ſeruendo: neq̄ reuerſi ſumus ad Noe deū noſtrū: ſed ſemp cecinimus cras cras cras ⁊c̄. Iā fere quinquaginta annos nunc ij mali: qualis coruus eſſe dicit: corui nigri ctis. Utinā ſaltē cū columba veſpere rediremus: cū ramuſculo oliue pacis ⁊ miſcōie. veſpere inquā nr̄e ſenectutis. Dic o frater: Ne confundas me ab expectatione mea. Dic: Ne pījcias me in tpe ſenectutis. Dic: Eleuatio manuū meaꝝ ſacrificiū veſpertinū. Nō habes qd̄ facias manibus: ieiunando: caſtigando corpus ⁊c̄. ſaltē eleua intellectū ⁊ affectū cogitationē ⁊ auiditatē in deum: petens miſericordiā. Rogemus. E

Seruitorum

Feria quinta poſt Innocauit.

Stultoꝝ infinitus eſt numerus. Eccs. i. Euangeliũ.

F OCtogeſimaprima turma eſt: Seruitoꝝ (Dienſt narren: gſind: Knecht: Koch: eebalt) Apte de his hodie dicit̃ ꝛ euangelio congrue: quod de ſeruitute ꝑ totũ ſonuit: queadmodũ audiſtis. Ponunt autẽ hi fatui ſeptem dinoſci nolis.

¶ Prima nola eſt: bona dñoꝝ deuaſtare (verderben: laſſen vndergõ) ex ꝓpoſito vel negligentia: cibos optimos facere perire: ollas ꝛ alia inſtrumenta culinaria frangere: ſine miſcdia tractare vaſa ꝛ totã domus

ſupellectilem. Et quia nõ fiunt manifeſte: putant ſe minime teneri ad reſtitutionem. ſtulti: cũ teneant ad ea que negligunt.

¶ Scda nola eſt: in occulto cõuiuia facere: furando cibos: oua: carnes: vinũ: ⁊ ſiĺia dñoꝝ. Et cũ habeant alias ſufficientiã: nihilominꝰ occulte: puta in abſentia dñoꝝ aut nocte dñis dormiẽtibꝫ talia abſumũt: ſoccis calciati ne audiant̃ euntes: ⁊ cardinibꝫ oleo perfuſis.

¶ Tertia nola eſt: alienos introducere. Nõ ſunt contenti ꝙ ipſi abſumunt: niſi etiã alienos introducant. qui vtiq; ad reſtitutionẽ tenentur: ſicut ipſi. vno tñ reſtituente alij abſoluuntur.

¶ Quarta nola eſt: optima queq; abſumere. Dũ ſic lurcãt nõ ſunt cõtenti cõmunibus cibo ⁊ potu: ſed de meliori vaſe deprõmũt. ita vt dño putante aliqd ſpeciale ſeſe habiturũ: nihil inueniat. Plerũq; vas dñi prius euacuat̃ (ꝗ̃uis ſolus bibat) ꝙ̃ vas familie: etiã ſi tres fuerint. B

¶ Quinta nola eſt: plura emere aut coquere ꝙ̃ neceſſe aut cõmiſſum eſt. Solent non ſolũ pro dñis delicatiora emere ⁊ pro ſe viliora: vt eis mandat̃. ſed in magna copia de delicatioribꝫ: ne ſua parte fraudẽtur: ſed ⁊ fraudẽ cõmittunt aliquando in emendo.

¶ Sexta nola eſt: inuicẽ cõcordare. Male agit̃ cũ eo cuius cõcordãt ↄtra dñm coquus ⁊ cellerarius. Siquidem paratus eſt ille dare iura: hic adminiſtrare vina. quoꝝ vterq; de altero tacet in damnũ dñi ſui.

¶ Septima nola eſt: de domo cibos aut vinũ aſportare. Magna infidelitas: imo furtũ vel amicis aut ſocijs vel aliqñ etiã cõcubinis piſtare bona dñoꝝ. q̃ in elemoſynas pauperũ debebãt diſpenſari: periculoſi ⁊ ſacrilegi fures. Ecce nolas: ecce pctõꝝ ⁊ diaboli familiã: ſeruos infideles. Nõ ſic nõ ſic o frẽs infatuari oportet: ſed eſſe ſeruũ fidelẽ ⁊ prudẽtẽ: iuxta verbũ dñi ſapiẽtie eterne. quã ſapientiã imitari oportet: ⁊ fatuitatẽ hãc relinq̃re. Debet nimirũ ſeruus eſſe fidelis: obediẽs ⁊ timoroſus (Sorgſam: gehorſam: forchtſam) Fidelis ⁊ prudẽs quo ad tpalia bona dñoꝝ: obediẽs q̃ ad peritiã eoꝝ: timoroſus ſiue deuotꝰ q̃ ad deũ. ⁊ viceuerſa itidẽ tenent̃ dñi ſeruis: q2 ſunt correlatiua. Audite q̃ dico. Primo eſto fidelis dño tuo (deiner herſchafft) in rebꝫ tpalibꝫ: dãna eorũ p̃ueniendo ⁊ bona augmẽtando iuxta poſſe: ⁊ in veritate ⁊ fideliter: nõ ad oculũ eis ſeruiẽdo: ſic in abſentia ſicut in p̃ſentia. Sic fieri debere iubet Apl's Ephẽ. vlti. Nõ ad oculũ ſeruiẽtes q̃ſi hoibꝫ placẽtes: ſed vt ſerui chriſti faciẽtes voluntatẽ dei ex aĩo. Nõ ad oculũ: ſicut pleriq; faciunt. qui in p̃ſentia dñoꝝ fideliter: mox vbi dorſum verterint laborare deſiſtunt: ⁊ colloquunt̃ ſimul: ⁊ oculis vagis hinc ⁊ illinc circumſpiciunt laborẽ negligẽtes. Et quid faciã inquis? quõ fideliter laborabo? Tene hanc regulã ⁊ nõ falleris: quã dat dñs Jeſus Matth. vij. Quecũq; vultis vt faciant vobis hoĩes: ⁊ eadem vos facite illis. Cogita ſi tu eſſes paterfamilias: quẽadmodũ velles tibi ſeruiri ⁊ laborari: ſic facito tuis dominis. Secundo eſto obediens dominis: fac eis reuerentiam: nec ad iram concites: nec detrahas aut obloquaris vel cõtriſtes: D

ſed q̃ beneplacita ſunt eis facito. Nō em̄ ſufficit nō furari ⁊ fidelē eſſe:
ſed etiā obedire in licitis. Audi Paulū Eph. vlti. Serui obedite dñis
carnalibꝫ cū oī timore ⁊ tremore in ſimplicitate cordis veſtri ſicut chri-
ſto. Plane ſic faciēdū eſt: q2 oīs poteſtas eſt a deo: qui poteſtati reſiſtit
deo reſiſtit. Caue etiā ne ad iram cōcites: ſed ſi aliqñ cōcitati fuerint ex
tua negligētia vl' culpa: fac tua iocūditate mitigent̄. Qđ cocus ille du
cis Mediolanēſis fecit: de q̃ Pogius in facetijs. Qui ducē ob triſte
nunciū qđ acceperat a Florentinis inquietū redditū: oblatis ad mēſaz
epulis quaſi nō rite cōditis eū acriter increpantē faceta reſponſiōe mi-
tigauit. ait em̄: Si Florentini tibi guſtū atq; appetitum auferūt: q̃ mea
eſt culpa? cibi em̄ ſapidi ſunt ⁊ ſumma arte cōpoſiti. ſed te nimiū cōca-
lefaciunt ⁊ appetitū auferūt Florentini ⁊c̄. Porro caue ne detrahas eis
poſtq̄ veneris ad aliud ſeruitiū: ſicut quidā faciunt qui putant ſe inde
dñis nouis placituros: cū diſpliceāt. Habebūt em̄ timere: ꝙ poſteaq̄
I diſceſſerint ab eis ſimilia faciant ſibi. Tertio eſto pius in deū: habēdo
rectā intentionē ad deū in ſeruitio tuo. Nō em̄ ſufficit fidelitas ⁊ obedi
entia: ſed etiā requirit̄ vt habeāt deū pre oculis: ⁊ intentionē ad deum
referant. alias em̄ nō erunt labores eoꝝ ſiue ſeruitia meritoria vite eter
ne. Quod plane multis accidit: qui laborant vt bos: ⁊ quo fine id faci
ant ignorant. Sed ais: Et quo fine id facere debeo? Reſpondeo tripli
ci. Primo vt habeas iuſtū alimentū: ⁊ nō cogaris furari. Secundo vt
vites pctm̄ in qđ caderes per ociū. Tertio vt iuues proximū: paupes
ſcꝫ. Eſto deinde pius in deū: eū colendo: mane orādo: die feſto miſſaz
audiendo ⁊ ſermonē. Jeiunare debes dies preceptos: ⁊ feſta celebrare
⁊ dei p̄cepta ſeruare: deūq; ſemꝑ pre oculis habere: ⁊ te ſemꝑ reputare
in omni ſeruitio quaſi deo ſeruias: ⁊ ſic timere. Innuit hoc Paulus in
p̄cedentibꝫ autoritatibꝫ iam allegatis: vbi dicit: Obedite ⁊c̄. ſicut chri
ſto. Seruauit hoc quidā cocus: de quo legit̄ in Climaco. ꝙ merorem
⁊ ploratū ꝑpetuū poſſedit in miniſtratione. Cūq; a Jo. Climaco q̄reret̄
vnde hāc gratiā haberet? Rñdit: Nunq̄ me hominibꝫ ſeruire cogitaui:
ſed deo. ⁊ oīm quiete meipm̄ indignū iudicans hac ignis viſione futu-
re flāme memorationē ſemꝑ poſſideo. Uide in ſpeculo exemploꝝ diſt.
ij. exemplo. ccxxxviij. Sed vnde eſt putas: ꝙ quidā tam rudes ſunt ⁊ in
deuoti in deū ꝙ eccleſiam nō viſitant? Eſt (niſi fallor) ex impietate ⁊ ne
gligentia dñoꝝ: qui eos ad hoc nō inſtigant: neq; exemplū deo ſeruiēdi
prebent. immo his diebus magis rebus domeſticis eos onerant hoſpi
tes inuitando: vt negligere cogant̄ mane oīa diuina: de quo durā deo
K reddent rationē. Ipſi preterea ſunt aliqñ cauſa ꝙ famuli efficiunt̄ eis
inobedientes: duri ⁊ rebelles. Et cur ita? quia dñi nō ſunt charitatiui
⁊ benigni ad eos: ſed duri: inhumani maledicentes eis. Nihil ergo mi-
reris: ſi talē exaudieris echonē qualē ſonū emittis. Nō ſic dñe: ſed eſto
famulo ſicut tibi vis eſſe deū piū. noli contemptibiliter loqui: ſcito q2
frater tuus eſt: ⁊ fortaſſis in gratia ⁊ te melior. Tandē multi dñi con-

querunt̃ ſup infidelitate ⁊ fraude ſeruitoꝝ: cuius tamẽ ipſi nõ modica ſunt cauſa. Quippe ꝙ eis non preſtant debitã ⁊ ſufficientẽ alimoniam: quo fit vt furari cogant̃. aut nimis onerant: quo efficiunt̃ inuoluntarij. Magnos labores imponunt ⁊ paruã mercedẽ alimoniãq; tenuem ad miniſtrant. Inde fit vt ⁊ infideliter laborent. Vis igit̃ habere famulos in deum pios tibi obedientes ⁊ fideles: fac vt ⁊ tu talis ſis in deum et in eos: quemadmodũ audiuiſti. Iubet ⁊ idem Paulus: Et vos domi ni (inquit) eadem facite illis. Et Eccl. xxxiij. Si eſt tibi ſeruus fidelis ſit tibi quaſi anima tua. Rogemus.

Feria ſexta poſt Inuocauit. Cathedra Petri
Stultorum infinitus eſt numerus. Eccs. i. Euangeliũ

2 O Ctogeſima ſcḋa turma ſtultoꝝ eſt: Ambitioſoꝝ (ſteig narren:
clym narrẽ: vffgond narrẽ) Sũt q̄ nõ ꝯtentant terminis a deo
ſibi prefixis ꝛ menſura ꝛc̄. ſed ſup id tendũt. Agricola vult eſſe
ciuis: ciuis nobilis: nobilis miles: miles baro: baro comes: comes pri
ceps. pꝛinceps dux: dux rex. Sic in ſpiritali ſtatu ꝛc̄. Eſt h̄ ex ſupbia que
eſt inoꝛdinatus amoꝛ ꝓpꝛie excellentie (eigner hocheit) ſiue celſitudinis
neq; hic excellentie nomen eſt reſpectiuũ. vt dicit Gabꝛiel ſup. ij. ſniaꝝ.
Tales ſunt ambicioſi fatui huius turme (Steyg narrẽ) Erat capitane⁹
hoꝝ ꝑmus Lucifer: q̄ nõ cõtentus mẽſura ſibi a deo p̄fixa: voluit inoꝛdi
nate fieri vt deus: ꝛ ait. In celũ ꝯſcendã: ſup aſtra celi exaltabo ſolium
meũ: ſedebo in lateribꝰ aquilonis: aſcendã ſup altitudinẽ nubiũ: ſimilis
ero altiſſimo. Sed q̄d? nunq̄d ſine ſuo maguo malo? Non plane: q: de
truſus fuit vſq; in ꝓfundũ inferni. nã ſequit: vextamẽ ad infernũ detra
heris in ꝓfundũ laci. Fatuitatẽ hanc nõ tacuerũt etiã gentiles theologi:
poete q̄ eam finxerũt ꝛ diſuaſerũt hac fabula. Q; Dedalus cũ vellet vl
tra mare cũ filio ſuo Icaro volare: infoꝛmauit eũ ꝙ nõ aſcẽderet nimis
alte: ne ſolis caloꝛe pẽne ei⁹ cõburerent̄ ꝛ ſic caderet: nec nimis baſſe ne
vnda grauet pẽnas: ſed tm̄ mediũ tenẽdo patrẽ ſeq̄ret̄. Qui de volatu
gloꝛiatus: ſua pꝛeſumptiõe dedignãs patris ſequi veſtigia: altius aſcẽ
dit: ꝛ pennis cõbuſtis in mare cecidit. Quod cũ pater reſpexiſſet Icare
dixit vbi es? qua te regione requirã? Icare dicebat: Pennas aſpexit in
D vndis. Ouid. xiij. Metam̄. O q̄; multi ſunt huic Icaro ſimiles: q̄ nec
pꝛedicte doctrine credũt: nec exẽplis pꝛedictis infoꝛmant̄ aut terrentur
quibꝰ nõ ſufficit matrimoniũ vel hereditas ſeu dignitas paterne: vl̄ pa
ternus honoꝛ: ſed in ſupbiam erecti volunt oẽs ꝓgenitoꝛes ꝛ ſingulos
vicinos tranſcendere: vel p nouitatũ inuentiões in oꝛnatu veſtitu: ꝛ hu
iuſmodi p dominia: poteſtates: pꝛelaturas ꝛc̄. Relinq̄t ruſticus veſtes
paternas: ꝛ nouas excogitat: ꝛ ſe vxoꝛemq; ſuã artifex ſimiliter nobili
bus veſtit. vt in Speculo Brandt. Sed quid? fit tandem: vt cũ Luci
fero ꝛ Icaro ruinã patiant̄: ꝛ ad pauptatẽ ignominiãq; ꝓueniant. Pla
ne de hoc fine Pſal. Vidi impium inquit ſupexaltatũ ꝛ eleuatũ ſicut ce
dros libani: tranſiui ꝛ ecce nõ erat: queſiui ꝛ nõ eſt inuentus locus eius
De his igitur ſic aſcendentibꝰ ꝛ alte volantibus ambitioſis (Steyg nar
ren) eſt mihi animus dicendi hodie hac hoꝛa: ꝛ puto nõ incongrue euã
gelio: in q̄ de Chꝛiſto aſcendente Hieroſolimã: ꝛ angelo deſcendente in
piſcinam fit mentio. Sed ꝛ feſtũ Cathedre eſt. s. Petri: in quo ciconi
orum aduolantium de tranſmarinis partibus expectatur aduentus.
Quãuis aũt ſufficienter hi fatui ex pꝛedictis dinoſci poſſent: collegi ta
men ſeptem nolas: quibus particularius diſcerni poſſunt: quibus me
dijs ad celſitudinem ab eis tantopere concupitam aſcendere nituntur.

¶ Pꝛima nola eſt:aſcendere per alienū ꝛ inoꝛdinatū fauoꝛē inſtar he- n
lere. Hedera per ſe aſcendere non poteſt:ſed arboꝛi aut muro inniten-
do aſcendit:etiā aliquādo ſuper tecta vnde calcem extrudit. Sic quidā
cū de ſe ſint impotentes aſcendere ad honoꝛes:alijs innituntur. Exempli
gratia. In ſtatu eccleſiaſtico ad beneficia ꝛ dignitates: itē in ſtatu ſecu
lari ſimiliter ad honoꝛes peruenire nituntur digniorib⁹ adherendo.
Sed plane hec omnia non ſine grandi damno eccleſie:ſupꝛa quā aſcen-
ditur:eius qui aſcendit:ꝛ eius cuius fauoꝛe aſcendit. Eccleſie inquam
Nam tales poſtq̄ȝ eleuati ſunt ſupꝛa eccleſie tectum:exugunt calcē eccle
ſie:id eſt tempoꝛalia ꝛ charitatē. que ſunt calx colligans membꝛa eccle
ſie:quia querūt que ſua ſunt. Deinde nocet eleuatis:quia eis euenit qḋ
teſtudini poꝛtate ab aquila trans mare. que cum eſſet vltra pꝛofundū
maris aliqua occaſione pennas illas retraxit:ꝛ teſtudo ſibi dimiſſus
ſubito in mari cadens ſubmerſus interijt. Sic tales foꝛte alijs occaſiōe
ſuis fautoꝛib⁹ pennas auxilij retrahētib⁹ ſibi dimiſſi cadēt. Tandē etiā
nocet eleuantibus:quia eis accidit qḋ aquile a regulo auiū (zun ſchlü-
pfferlin) Cū enī cōmuni aſſenſu vel conſilio omniū auiū que altius vo
laret rex fieri poſſet:rogauit aquilam ꝙ eam in altū ſecū poꝛtaret: que
annuit nullas ſuſpicās inſidias. Cum vero ſuper omnes in altū aſcen-
diſſet aquila:exiuit illa de pennis aquile ſuperius aſcēdendo:ꝛ in aqui
le vituperium regnū ſibi vſurpauit. Sic ꝛ hos iuſto dei iudicio contra
exaltantes exaltari contingit.

¶ Scḋa nola eſt: aſcendere per ire vindictā inſtar Ethne. Sunt qui
vellent ſe vindicare. ꝛ cū nō pn̄t:nituntur ad poteſtatē aſcēdere:vt itidem
poſſint. Tales ſil'es ſunt ethne:q̄ ardet in ſe in Sicilia. Inſufflantes ꝛ
accendētes montē hunc ſunt ꝑſuaſoꝛes vindicte:dicentes: Si tui loco
eſſem:nullo modo dimitterē quin vindicarē:potēs enī es ꝛc̄. Sed fatu
itas eſt:ideo velle aſcēdere ꝛ ſine ala charitatis dei ꝛ pꝛimi ſurſuȝ niti.

¶ Tertia nola eſt:aſcendere ꝑ inuidiā inſtar fagi. Eſt natura fagi:ꝙ
eius vmbꝛa herbas ſub ſe creſcere impedit:ꝛ quāto altius aſcēdit: tāto
latius vmbꝛā venenoſam expādit:ſed tandē pꝛocella vēti ꝓſternitur. Ita
inuidi iſti arte ꝛ ſtatu ſuo nitentes in altū aſcendere:alijs aſcēdere in al
tū volentibus inuident:ꝛ vmbꝛa venenoſe detractionis: accuſationis
ꝛ vituperationis impediunt. Sed in moꝛte cū paruo flatu de oꝛe eius
ſo aīa fagi in infernū cadet:ꝛ herbe pꝛius impedite incipiēt creſcere.

¶ Quarta nola eſt:aſcendere per auaritiā inſtar gigantum. Sūt qui D
mediantibus diuitijs quas cōgregant ad altū aſcendere nituntur. Simi
les gigantibus: qui montes dicuntur compoꝛtaſſe cōtra Iouē expugnan
dū:ſed fulminati ab eodem perierunt. Sic illi iungētes domū domui:
agrum agro ꝛc̄. ꝛ inſtar talpaꝝ terram terre iungentes ad alta tendunt
Sed fulmine percutiuntur: Diſcedite a me maledicti. Plane hoc dicitur
duris ꝛ diuitibus immiſericoꝛdibus in euangelio.

¶ Quinta nola eſt:aſcendere per hypocriſim inſtar milui. Miluus

ſurſum aſcēdēs volās in altū: clamat pſy pſy pſy. Clamat inq̄ȝ voce gracili ꝛ ſpiritali valde: acſi nihil curaret de toto mūdo ꝛc. ſed viſo cadauere inſtar ſagitte deſcēdit ꝛ rapit. Sic hypocrite dicūt: ſimulātes ſe ſuꝑ gula ꝛ luxuria: pſertim in q̄dragesima etiā penitētes: pſy pſy. ſed cessante impedimēto viſo cadauere cadūt ꝛ recidūt ſuꝑ delectabilia gule ꝛ luxurie. Siles monſtro qđ vocaꝛ lulligo: qđ q̄nq̄ȝ diciꝛ ſocietatē habere cū auib9: q̄nq̄ȝ cū piſcib9. nā q̄nq̄ȝ cū piſcib9 maris ꝓfunda ſcrutaꝛ: cū ꝟo aquas faſtidierit eleuat ſe alis pennigeris ꝛ cū auib9 ethera ſcādit. Sȝ q2 flatus nō pōt ſuſtinere ventoꝝ: cū ventis cōcutiꝛ ad aq̄s reuertiꝛ ꝛ in ꝓfundū relabiꝛ aquaꝝ. Sic in ꝓfundo carnaliū voluptatū poſiti: cū in eis tedia inuenerint: ꝛ penalitates aduerſitateſq̄ȝ ſenſerint: ad breue tēpus ꝑ cōfeſſionē ꝛ bona opa ſe erigunt. Cūq̄ȝ in illis modicā difficultatē ſenſerint: ad paruū tētationis impulſum in priſtinā miſeriā recidūt. Itē miluus in altū aſcendit famelicus: vt ad diſtantiā facilius predaȝ

P videat ꝛ citius capiat. Sic illi ore oīa tꝑalia cōtemnūt. i. fingunt ſe in altū ſanctitatis volare: vt beneficia eccleſiaſtica: promotiones: munera ꝛ laudes hominū adipiſcanꝛ. Ad predā aſcendiſti. Gen. xlix. Fingunt ſe longius ire: deſiderantes audire Mane nobiſcū: ꝛ retrocedūt inſtar arietis non vt fugiant: ſed vt fortius percutiant.

¶ Sexta nola eſt: aſcendere per acediam: inſtar teſtudinis. que cum per longū tempus tarde tamē arborē aſcenderit: ad frigidū paruulum ventum decidit. Sic quidā ad arborem penitentie: tarde ſcȝ vix vſq̄ȝ finē quadrageſime aſcendunt. qui tamen mox ad ventū frigidū tentationis frigidi ſerpentis: qui locū in aquilone queſiuit: ꝛ flatu ſuo frigido infecit: conſtringuntur ꝛ corde coagulato recidunt in priora peccata. Animalia ibant ꝛ reuertebantur.

¶ Septima nola eſt: aſcendere ꝑ falſitatē inſtar colubri. Miramur aliq̄n vnde ſit ꝙ in altū ſtatū ille ꝑuenerit: ad tanti p̄lati aut principis familiaritatē. Sed nihil mirandū: ꝑ fraudē: vias tortuoſas: inſtar colubri. cuius via neſciꝛ in petra. Itaq̄ȝ ꝑ cocleā aſcendūt illi. iij. Reg. vi. Aſcendunt ad modū ſagitte nō bene pennate: vadens illic ꝛ illuc. Sic hi ꝑ ambages ꝛ prigas: duplicitates: excuſationes ꝛ falſas colorationes ad ſtatū ꝑueniūt. Ecce fratres mei nolas hoꝝ ſtultoꝝ. Uere ſtultorū: qui premunꝛ mirabiliter ꝛ miſerabiliter in hoc aſcenſu. O ambitio ambitientiū crux: clamat b. Bern. Quāto ſatius erat in humilitate ingredi in pace ꝛ quiete: ꝛ inuenire requiē aīe ſue ſub iugo dn̄i ꝛ nō ſub iugo diaboli ſuꝑbia ꝛ ambitiōe ſudare ꝛ q̄dē fruſtra. Quoties rogo tales nitētes nō ꝯſequunꝛ altos illos ſtatus: ſed moriunꝛ priuſq̄ȝ cōſequanꝛ. Qȝ ſi aliq̄n (qđ tn̄ raro fit) ꝯſequunꝛ: nō diu ꝑſeuerāt: ſed ſtatim cogunꝛ ꝑ mortē recedere. Dimittamus igiꝛ hanc fatuitatē. Rogemus dn̄m.

Sabbato poſt Inuocauit.

Stultorum infinitus eſt numerus. Eccl̄s. i. Euangeliū

O Ctogeſimatertia turba ſtultoꝝ eſt: Diuitum (Gelt narrẽ: oder reich narrẽ) Neqꝫ turbet te ꝙ tertia ⁊ decimaſeptia turma idẽ nomẽ habeāt cũ hac turma: qꝛ ꝯtra viciũ auaritie nõ ſatis dici põt. Sicut ⁊ Chriſ. freq̃ntiſſime ꝯtra illud inuehit: ꝙ oim ſit maloꝝ radix: vt ait Apl's. Uerũ poſſent he tres turme abinuicẽ diſtingui ⁊ diuerſis noib9 appellari. ⁊ in q̃libet ſpecialis materia eſt tradita. Sꝫ nihil curo de hoc: etiã in p̄ſentiaꝝ aliã q̃ꝫ pri9 ꝯtra diuitias curabo tradere materiã. videam9 g̊. Ecce nr̄i fatui ſunt q̇ magnificiũt diuites ⁊ diuitias: ⁊ paruifaciũt pauperes ⁊ paup̄tatẽ. Duab9 g̊ nolis poſſunt dinoſci.

¶ Prima nola eſt: magnificare diuites ⁊ diuitias. Sũt q̇ p̄ferũt diuitias honorib9 honeſtati ⁊ p̄bitati ⁊c̄. oiaq̃ intuitu diuitiaꝝ faciunt ⁊ p̄

mittūt vicia. Mira res ꝙ tāti facis o ſtulte diuitias malas vtiq; ⁊ peſ
ſimas: corpi ⁊ anie nociuas: q̄ oīs mali ſunt origo. Forſitā mihi nō cre
1 pis. Audi apl'm. Radix oīm maloꝝ cupiditas: vtiq; radix oīm pctōꝝ
1 pecunia eſt: quā cupiūt diuites. Supbie. Vermis diuitiaꝝ ſuperbia
R ait Aug. oīa habēt vermē ſuū: lignū: caſeus: veſtis ſic ⁊ diuitie. Eoꝝ eī
2 vermis ſupbia (guot macht niemās demütig) Auaritie: diuitie auari
ciā gignūt: ſicut hydropicus quāto plus aque bibit: tanto magis ſitit.
Qui ſunt paupes liberaliores ſunt: mox vbi diuites fuerint facti tena-
3 ces. Luxuriā pariūt diuitie. Amāt plane meretrices: nō paupes ſz di
uites: ⁊ quidē hos q̄uis ſint turpes amare ſe fingūt. Hoc genus demo
4 nioꝝ nō eijcit̃ niſi ieiunio. Inuidiā pariūt: Inuidēt diuites alijs diui
tib9. ſed ⁊ Achab rex vineā Naboth paupis hr̄e voluit ⁊ inuidit: q2 pro
5 pinq̄ fuit domui ſue. Gulā. Diues epulabat̃ q̄tidie ſplendide. Si nō
eſſent tibi diuitie: nō poſſes ſatiſfacere gule: die noctuq; ad libitū lur-
6 cando. Irā: dn̄e deus q̄t ꝯtentiōes: ire: lites ⁊ rixe ex diuitijs: oīs diſ-
ſentio inde cōſurgit. Inde Laban diſcedere voluit ne ꝓpter paſcua eſſet
7 cōtentio. Acediā: nihil placet de diuinis: cordi affecto diuitijs: ad ter
rā inclinati celū nō aſpiciūt: ad oīa diuina pigri ⁊ aridi: denariū poti9
2 videre q̄ deū appetūt (Me gold weder gott.) Ecce h̄ eſt qd̄ magnifi-
cas: qd̄ tāta mala inducit: ſed neq; finis eſt. Nō em̄ mala ſolūmodo cul-
pe: ſed etiā mala pene induxit hic ⁊ alibi. Conſidera queſo q̄t malis in
aīa premat̃ diues ex diuitijs: ſollicitudo in acquirēdo: timor in poſſidē
do: dolor in amittendo: eſt itaq; cor diuitis ſemꝑ in ſpinis pūgentibus
S Qd̄ ⁊ dn̄s notabil'r expreſſit: dū cōparauit diuitias ſpinis. Sed miſe-
ri fatui pūctionē haꝝ ſpinaꝝ putāt eē delicias. Job: Eſſe ſub ſentib9 pu
tant delitias. Vide Greg. ibidē. Sed neq; his penis ſolū: ſed eternis
ꝑment̃ alibi. Clamat diues: Crucior in hac flamma. Ecce q̄d eſt ꝙ ma
gnificas diuitias: q̄ hic ⁊ alibi premūt ⁊ cruciāt: Sz ⁊ regno celoꝝ pri
uāt ⁊ intrare īpediunt. Facilius ē camelū intrare ꝑ foramē acus: q̄ di-
uitē intrare in regnū celoꝝ: ait dn̄s. Itaq; diuiti dicitur Stulte in hac
3 nocte repetēt aiaz a te. Sz fortaſſe ſunt q̄ paꝝ curāt de pctis ⁊ penis fu
turꝫ aie: mō hic in tꝑali ⁊ corꝑali pace vixerint. Ad h̄ diuitias ꝓficuas
eſſe putant: ſed falſo. Nā diuites minie tuti ſunt: eis em̄ vbiq; tendunt
laquei a furib9: raptorib9 ⁊ calūniatorib9. Sed ⁊ ſeipſos ꝑ acq̄rēdis di
uitijs in pericl'a exponūt corꝑis: ꝑ magnos labores equitando: eundo:
nauigādo: male comedendo. Itē in frigore: calore ⁊c̄. Veꝝ eſt illud: di
uitie ꝯſeruate in maluz dn̄i ſui. Nouit h̄ diues ille apud Pogiū de q̄ ⁊
ē. xxvi. y. quē calūnioſe icuſauit pricep s dicēs: q2 puniēdus eſſet ꝓpter
ſcelera. Rn̄dit ſe nihil demeruiſſe neq; ꝯſcientiā ſe hr̄e de culpa tali. Rn̄
dit princeps q2 teneret apd̄ ſe hoſtes ſuos: intelligēs diues ꝙ ꝓpter au
A rū apd̄ ſe habēs hec fingerent̃. Rn̄dit vere ſic eſt dn̄e: ego vob̄ tradā ho-
ſtes illos. Veniāt mecū ſatellites vr̄i: q̄b9 oſtendit archā dicēs. Hi ſūt
4 hoſtes dn̄i q̄s apd̄ me habui: ite ⁊ offerte eos dn̄o: ⁊ ſic placatus ē. Ec
ce q̄ bone ſint diuitie: ꝓpter q̄s laudas diuites ⁊ diuitias magnifacis?

hamū laudas laqueū ⁊ febrē. Quid eñ aliud ſunt diuitie q̄s dicunt̄ ha
bere diuites: q̄ȝ muſcipule a quibꝫ potius habent̄ q̄ȝ ipſi habeant. Sic
auis habet laqueū ⁊ piſcis hamū ⁊ hō febrē: cū ꝯtra laqueus habet auē
hamus piſcē: febris teneat hoiem: ⁊ murē muſcipula. ſic auarū pecunia
Sed honorati ſunt nimis diuites. Sed ⁊ ad maximā ignominiā mul 5
tos ꝑduxerūt diuitie: ꝙ ſuſpenſi: in exiliū miſſi: a dignitatibꝫ fuerūt de/
poſiti: ⁊ in maximas detruſi miſerias: vſurarij: fures appellati. Quid 6
multa? aut tu fatuꝰ aut Paulus. Paulꝰ eñ vilificat diuitias appellās
eas ſtercora: Oia reputaui vt ſtercora: vt xp̄m lucrifacerē. tu ꝟo magni
ficas. Sȝ Paulꝰ nō ē fatuꝰ: qꝛ i tertio celo factꝰ eſt ſapiēs: tu ḡ fatuus.
¶ Scd̄a nola eſt: paruifacere pauꝑtatē ⁊ pauꝑes. Magna inprimis
hec ſtultitia ꝑuifacere qd̄ magnificat ſūma ſapiētia dn̄s nr̄ Jeſus xp̄s ⁊
diſcipuli eiꝰ ſeq̄ces pauꝑtatꝭ ſtudioſiſſimi cultores. q̄ cū eſſet diues rex
regū ⁊ dn̄s dn̄antiū factꝰ eſt pauꝑ i natiuitate vita ⁊ morte. Sȝ ⁊ ſapiē
tes huiꝰ mūdi Diogenes: Socrates ⁊ alij multi itidē fecerūt: ⁊ ꝟbis p̄
conia pauꝑtatis ꝓtulerūt. Clamat vnꝰ ex gētilibꝫ Lucanꝰ: O munera A
nōdū intellecta deū pauꝑtas anguſtiq; lares. Munera vtiq; p̄cioſiſſi
ma: ⁊ q̄dē iā poſt xp̄i aduētū intellecta. Precioſiſſimū inq; munꝰ ē pauꝑ
tas volūtaria: lapis ⁊ gēma p̄cioſiſſima letificās aſſecurās ⁊ q̇etās. q̄s
niſi fatuꝰ hāc gēmā ꝑuifaceret? Eſt pauꝑtas hec leta: ſepe eñ (ait Sen̄.)
pauꝑ fideliꝰ ridet: nulli ei i alto ſolicitudo eſt. Nota fideliꝰ: etſi eñ etiā
diuites aliq̄n rideāt ⁊ hi q̄ felices vocant̄: eſt tn̄ hec nō vera ſȝ ficta hilari
tas ⁊ ḡuis triſtitia. eo q̄dē grauior: qꝛ interdū nō licet palā eſſe miſeros
ſȝ inter erūnas cor ipm̄ exedētes neceſſe eſt agere felicē. Multa legunt̄
ad h̄ exēpla de fratre i frigore ſub matta letāte ⁊c̄. Eſt deinde pauꝑtas
ſecura. Magna nimirū ſecuritas eſt cordis nihil ꝯcupiſcētie habere ſe
cularis: ait Grego. Et cur itaq; qꝛ nihil habet ꝑtimeſcere. Nā q̄ nihil ha
bet in mūdo qd̄ diligat: nihil eſt in mūdo qd̄ ꝑtimeſcat: pauꝑtas bonū
eſt ſine calūnia (das nieman anſpricht) ꝑ eā nō mouent̄ lites: nō timet fu
res: nō aeris paſſiōes. Seq̄t̄ ex his tertia virtꝰ ꝙ eſt q̇eta. ſiq̄dē ſcḋm Se
ne. q̇etiſſime viuerēt hoies: ſi hec duo ꝓnoia tollerent̄ meū ⁊ tuū. J nūc
⁊ ꝯtēne pauꝑtatē p̄cioſiſſimā hāc gēmā pauꝑtatis ⁊ cū habētes. Et vt ti
bi i ſūma huiꝰ p̄cioſe margarite ꝟtutes promā accipe. Jp̄a ē oim vitioꝝ
perēptrix: ſicut eiꝰ ꝯtraria cupiditas inuētrix ⁊ auctrix. Jp̄a vermē diui
tiū ſuꝑbiā occidit: ip̄a duas filias ſanguiſuge infernal' q̄ ſp̄ clamāt affer
affer ſuffocat: ſcȝ gulā ⁊ luxuriā. ⁊ ſic de alijs vitijs. Teſtis eſt Prouer.
xxx. Pauꝑtas medicinalis eſt. Jpſa eſt oim bonoꝝ origo. ⁊ vt taceā de X
origine ⁊ ꝯſeruatiōe Romani regni: qd̄ a pauperibꝫ paſtoribꝫ inceptū ē
⁊ in paupertate q̄ȝdiu fuit optime cōſeruatū: ꝑ diuitias deuaſtatū. De
regno chriſtianoꝝ audi: q̄d eiꝰ fuerit initiū ⁊ fundamentū chriſtiane re
ligionis. Nimirū pauꝑtas in doctrina religiōis nr̄e in p̄ncipio ait dn̄s:
Bti pauperes ſpū. i. volūtarie. Porro q̄s gradus ad ꝑfectionē illiꝰ re/
ligionis? paupertas. Si vis ꝑfectus eſſe: vade ⁊ vēde oia q̄ habes ⁊ da
pauperibus. Tandē ipſa nedum fundamentū ⁊ gradus ad perfectionē

religionis chriſtiane: ſed etiā mater nutrix ⁊ cuſtos religionis factitie. q̄ em̄ religionē ingrediunt̄: voto ſe ad pauptatē aſtringāt neceſſe eſt. E contrario aūt abundātia religionē deſtruit: ſicut in ſū. Lugd. deducit̄. Non ḡ cōtemnēda eſt pauptas neq; paupes: q̄ tot bona nobis p̄ſtat. Adde ꝙ pauptas oēs ingrediētes ī mūdū iſtū excipit: ſed poſtea a multis eijcit̄ de poſſeſſione ſua ſine culpa. Sed q̄d: Jn exitu de mūdo iſto iteꝝ recuperat eos. Job. Nudus egreſſus ſum de vētre matris mee: nudus reuertar illuc. Nos miſeri facimus nos mōſtrū ⁊ camelū: in initio parui ſum⁹ q̄ paupes: ſil'r in exitu in fine ſcꝫ exiles: q̄ etiā paupes erim⁹. Jn medio aūt p totā vitā qua viuimus facim⁹ nobis gyppū vt camelus habet p diuitias. Noli ergo cōtemnere tantū bonū. Rogemus dn̄m.

Turba. LXXXIIII

Dñica Reminiſcere. Feſto btī Mathie apl̄i. Stultoꝝ in .xē
Euangeliū de tp̄e: q2 Matthias differt in craſtinū.

O Ctogeſimaquarta turba ſtultoꝝ eſt Recidiuātiū (Fall narrē) y
Qui in bono ꝓpoſito exiſtentes recidunt in peccata: diſſimiles vtiqꝫ Chananee euāgelice ꝑſeuerāti in orādo: ꝛ ideo ſanitatē filie coſequuta eſt. Jnprimis aūt dicam de nolis quib9 dinoſci pn̄t hi fatui. Scd̄o de cauſis recidiui. Tertio de remedijs contra recidiuum.

Primo queris: quibus nolis dinoſcunt̄? Reſpondeo quinqꝫ.

¶ Prima eſt: recidiuare in pueritia. Jn pctīs maculati ꝛ curui cōcipimur in vtero matris in originali pctō. ꝛ in ſignū huius curui naſcimur ſed in baptiſmo abluimur a macula: ꝛ in celū erigimur. Sꝫ heu quidā mox in pūcto vſus ratiōis ꝛ in biuio Pitagorico ꝯſtituti relabunt̄ i irā dei: pueri q̄ primitias nō deo: ſꝫ diabolo ꝯſecrāt. Hi plerūqꝫ male educant̄ a parētib9. Dic ex.i.ij.ꝛ Antiſ.d pūcto illo i q̄ tenent̄ ſe ꝛ ſua i deū

¶ Scd̄a nola eſt: recidiuare in ſenectute. Sūt q̄ multis an (ordinare nis in iuuētute bn̄ viuūt: ceteꝝ vbi deuentū fuerit in ſenectā: recidūt in pctā. ſicut virgines depēdentie: ꝛ alij quidē. Hoc eſt qd̄ vulgo dr latine Angelicus iuuenis ſenib9 ſathanizat i annis. Et vulgari nr̄o: Qui manib9 ſuis ab auicula iuuenes cauēt: eandē ſenes circūferre habebūt. Attamē ꝓuerbiū iſtud ſiue verſus ꝑdictus ſm Gerſonē eſt peruerſiuus.

¶ Tertia nola eſt: recidiuare in morte. Hoc periculoſiſſimū: imo pernicioſiſſimū. quia nulla reuerſio inde eſt. Lignū eīn vbi ceciderit ad auſtrum vel aquilonem: ibi manet. ait ſcriptura: extra eīn locū meriti conſtituunt̄. Operamini dum lucem habetis.

¶ Quarta nola eſt: recidiuare ficte. Sunt qui ficte ſurgūt: cōfitentes cōmunicātes: ꝛ alia chriſtiane religiōis oꝑa faciētes. ſed ficte ſine bono propoſito deſiſtendi a pctīs. Ceteꝝ poſt paſcha publice redeunt in ea que ficte reliquerunt. Hi vident̄ recidiuare: cū tamē in rei veritate non recidiuent: ſed manent quales fuerunt. Ecce quartam nolam.

¶ Quinta nola eſt: recidiuare q̄tidie. Quattuor ſunt ſm Helinandū (vt dicit Vincētius in ſpec. hiſto. li. iij. ca. cxxxix) ſcꝫ ſtare: cadere: reſurgere: nunq̄ꝫ reſurgere. Primū eſt angeli: vltimū diaboli: media hoīs Qui g̊ ſp̄ ſtat angelus eſt: q̄ nunq̄ꝫ reſurgit diabolus eſt: q̄ cadit ꝛ reſurgit ꝛ ꝯtra hō eſt. Ecce habes nolas. Nec oportet plures addere: qm̄ ꝑ ſe manifeſta ſūt ſatꝭ: ꝛ ſic eſſe experiunt̄ indies: q̄ ſic mouent̄ de bono i malū.

¶ Scd̄o q̄ris: q̄ eſt cauſa recidiui? Rn̄ſio in titulo hui9 turme habet̄: q2 cuculus manet in nido. vera vtiqꝫ ꝛ fundamētalis rn̄ſio. Sꝫ q̄d vel
q̄s eſt ille cuculus? Cuculus eſt auis q̄ cantat guckguck: a ſono nomē 1
accipiens: vocē nō mutās: pigra ꝛ loco inſtabilis. Jn hyeme delitēſcit 2
ſub ꝛ inter petras: in cauitate arboꝝ deplumata vt bubo. A niſo por 3
tat̄ in dorſo ſm Jſidorū: q2 breuis ꝛ grauis volat9 eſt. ne g̊ nimiū fati
get̄ ꝛ deficiat: a niſo ſuſcipit̄. Oua excubat: ponitqꝫ ſuū ouū aliq̄n al 4
teri9 auis nido: qd̄ ipoſitū ab altero inuenit ouū eſorbēs. Ex ei9 ſputo 5
gignunt̄ cicade. Habes ecce q̄d ſit cuculus: cui9 cōditionē ſi noſſe clari9

voles: legito in ſpeculo naturali ⁊ Alberto de aialibꝫ. Sꝫ nunqd hic cuculus eſt q̄ eſt cauſa recidiui? Nō plane: ſed alius ei ſimilis: ipe eſt diabolꝰ q̄ alios pullos qnqꝫ in nido tenet. Hic eſt q̄ fecit caſuꝫ ⁊ recidiuū: q̄diu hic manet in nido: tādiu a recidiuo liber nō es. Et q̄ ſunt hi pulli cuculoꝝ? audi. Ipſi ſunt ſpes lōgioris vite ⁊ miſcdie dei vnus. Recordatio delectationū pteritaꝝ ⁊ delictoꝝ pſentiū ſcds. Pctōꝝ occaſiões tertius Mala ſocietas q̄rtus. Quintꝰ mala ↄſuetudo. Hi ſedēt in nido fomitis: ⁊ q̄diu manēt in nido recidiuū nō vitabimꝰ. He ſunt qnqꝫ cauſe recidiuādi. Vis clariꝰ dicā p ſingula qd efficiat recidiuū? placet. Prima cauſa recidiuādi eſt ſpes lōgioris vite ⁊ dei miſcdie. Putāt ſe pleriqꝫ diutius viuere: qꝛ iuuenes fortes: ⁊ iō peccare nō timēt: ſꝫ i hac ſpe ſic peccāt. Qualis fuit fatuella mater: q̄ credidit cātui cuculi: qꝛ victura eſſet xx. annis. Itaqꝫ ad oēm interrogationē ſacerdotꝭ ſp rn̄debat guckguck ⁊ ſic de ſeculo migrauit. vt in Diſci. de eruditiōe fideliū pce. i. Alij ſup dei miſcdia: o deꝰ inquiūt eſt miſericors. Scda cauſa eſt pteritaꝝ delectationū recordatio. O q̄t pereūt p illas cogitationes: ſiſes fatuo hoi q̄ redit ad incēſam domū: vt iocale delectabile efferat: ſicqꝫ cū eo perit. ſic
B periit vxor Loth ↄuerſa i ſtatuā ſalis. Itē recordatio peccātiū pñtiū Cogitat hic fatuꝰ qꝛ viri eccleſiaſtici; clerici etiā magni ſtatꝰ hoies peccant ſilia aut grauiora pctā cōmitterēs. ⁊ cur nō eadē tu faceres? Nō eni es latro: nō homicida: ſicut alij multi. Sed qd cōmodi reportabis frater? cū hi cū maioribꝫ delictis ſint i inferno: tu q̄qꝫ cū minoribꝫ. cū vtrobiqꝫ ſit pena: licet in aliq̄ forte tibi tolerabilior: ſꝫ tn̄ eterna. Et qd valet magnā obſeſſe ciuitatis partē ſatis cuſtoditā dū p poſticū hoſtibꝫ pateat ingreſſus? Tertia cauſa eſt pctōꝝ occaſio: luxurie vicꝫ femine ⁊ viri: gule cibi ⁊ potꝰ: ſupbie veſtimētoꝝ ornatus: ptātes: dignitates ⁊c. Quarta cauſa eſt ſocietas mala. O q̄t pereūt ſic Judas inter iudeos. Quinta cauſa eſt ↄſuetudo mala. Habitꝰ inclinat ad ↄſiles actꝰ. Ecce qnqꝫ cuculi q̄s peperit diabolꝰ cuculꝰ antiquꝰ: ſedētqꝫ i nido fomitꝭ. Cui libet poterit illa declarare latiꝰ. ⁊ iſerere oēs cauſas recidiuaꝝ ex Gerſo. ſiue ſūma pdi. vbo Recidiuatio. Et tm̄ de ſcda q̄ſtiōe. ¶ Tertio q̄ris: ⁊ q̄ ſūt remedia recidiuatiōis? ⁊ quō poſſemꝰ cuculos illos extrahere de nido ⁊ iugulare? Rn̄deo q p manū qnqꝫ habētē digitos: ⁊ ſunt qnqꝫ remedia ↄ qnqꝫ cauſas. Primꝰ digitꝰ ē cogitatio breuitatis vite ⁊ diuine iuſtitie. Cōſidera frater qꝛ mortis horā ignoras: neqꝫ de craſtino certꝰ es igit̄ differre lōgiꝰ penitētiā ne pſumas: ſuſceptāqꝫ diligēter ↄtinues. vt q̄cūqꝫ hora dn̄m venire ↄtigat: paratū inueniat ſeruū ſuū. Cōſidera etiā iuſtitiā diuinā: neqꝫ abutaris dei miſcdia: cogita qꝛ miſericors ē dn̄s ⁊ iuſtus. Miſericors ad illos q̄ tpe miſcdie nō abutunt̄: ⁊ iuſtꝰ ad illos q̄ de miſcdia nimis pſumūt. An ignoras? qꝛ māſionariꝰ ſi inteſtatꝰ decederet in loco vbi māſionē elegit ſepeliat̄? Cū ḡ finaliter pctōr ſubditꝰ ⁊ māſionarius ſit diaboli: iuſte in loco ſuo ſepeliet̄: cū diuite illo Lu. xvi. q̄ ſepultꝰ eſt in inferno: vbi priꝰ ſe legauerat ⁊ teſtamētū ↄfeſſiōis ⁊ ſatiſfactionē fecerat. Et ſicut periculū ē aliqd teſtamētū reꝝ differre vſqꝫ ad

infirmitatē vel mortē:ita periculoſi⁹ eſt differre teſtamētū aīe. q2 q̄lē te
inueniet talē te iudicabit. de pe. diſ.i. Nunq̄d Chain. Hoc digito frac
primū iugulare cuculū curato. Scd's digit⁹ eſt obliuio delectationū p̄
teritaꝝ ꝛ alioꝝ peccātiū. Delectationū inq̄:noli redire vt vxor Loth re
ſpiciēdo retro. Gen.xix. ꝛ cū duob9 Joānis euangeliſte diſcipulis noli
abire retrorſu3. Audi chriſtū Luc.ix. Nemo mittēs manū ad aratrū re
ſpiciēs retro aptus eſt regno dei. Qd ſane nō de corpali reſpectiōe itel
ligit̃: q2 hō arando ꝛ retroſpiciēdo pōt regnū dei obtinere: etiā ſi ſ͂ oculo
corpali ad diuitias reſpexerit q̄s dimiſit. ſed de reſpectiōe mētis ꝛ ꝯſen
ſus q̄ q̄s affectat redire ad ea q̄ dimiſit.i.pctā. Niniuite voluptuoſi lic3
ꝓpter p̄dicationē Jone penitētiā egerint:tū poſtea recidiuarūt. Ecce ſe
cundū digitū. Terti⁹ digit⁹ fuga occaſionū factoꝝ:p̄cipue luxurie. Fu
gite fornicationē:ait Apl's. ſed ꝛ oīm alioꝝ pctōꝝ occaſiōes loca vic3;ꝛ
oportunitates:in quib9 ꝑ actū alicui⁹ ſenſus q̄s capi poſſet. Quart⁹ di
gitus eſt bona ſocietas bonoꝝ hoīm: ꝛ lectio vite ſctōꝝ: vt Gerſon dicit
Pſal. Cū ſctō ſctūs eris. Bonoꝝ nāq3 viroꝝ colloquia ſunt ignita ve
hemēter ꝛ ſtimulantia ad virtutē. Sed ꝛ ſctōꝝ patrū vita ꝛ exēpla freq̄n
ter ꝛ attente lecta vehemēter ꝓficiūt ad infundendū cordib9 nr̄is diuini
amoris affectū: vt deū in omnib9 ꝛ ſuꝑ oīa diligētes ꝓmiſſiones ſuas q̄
oēm deſideriū ſuperāt ſeq̄mur. Quintus digit⁹ eſt ordinatio vite. Va
let hec cōtra malā cōſuetudinē:q̄ eſt cuculus vix recedēs de nido. Fac ḡ. L
cōſuetudinē cōtra cōſuetudinē:fac tibi modū viuēdi:ꝛ ab illo nō recede
Regnū celoꝝ vim patit̃ ꝛc̄. Obſerua doctrinā Gerſonis de remedio re
cidiui:parte.ij.alpha.xxxiij.l̃ra.L. Jniungas tibi ipſi ad certū tp̄s:ꝑut
videbit̃ expedire orationē aliquā ante ꝑpetrationē illius pcti de q̄ tenta
ris dicendā ante imaginē crucifixi btē virginis aut alicuius ſctōꝝ. ſiue
iniungas ꝙ infra triū dierū ſpatiū poſt perpetratū facinus velis ꝯfiteri
in pane ꝛ aqua ieiunare: dicere certū pſalmoꝝ numerū. aut (ſi tui iuris
ſis) dare aliq̄d iocale tibi charū aut ſūmā pecunie in ecleſiā infra tres
dies. Sic eīm forſitan miſerebit̃ tui deus:ꝛ orādo ſic vel humiliādo ie
iunādo ꝛc̄. faciet in tentatiōe ꝓuentū ꝛ mitigabit mar3 fluct⁹. Ecce ma
nū q̄nq3 digitoꝝ efficaciſſimā ꝛ potētiſſimā ad excipiēdū cuculos de ni
do. S3 q̄d de nido ꝛ antiq̄ cuculo? Dico tibi ꝙ nidū fomit3 totaliter ex
tirpare nō poteris:fomes eīm manet. neq3 īpaſſibilitas ſtoica admitten
da. Velis nolis habitat i te Jebuſe⁹. Nidificauit in antiq̄ arbore Adā
ꝛ i ramis oīm poſterioꝝ ſuoꝝ pēdēt fruſta hui⁹ nidi. Debilitari tm̄ pōt
nō quidē in eſſentia:ſed in effectu ꝑ caſtigationē ꝛ virtutū acquiſitionē.
Jnijce ḡ ſal caſtigatiōis carnis in nidū fomitis ꝑ ieiuniū ꝛc̄. vt in ſūma
p̄dicta:ꝛ nō putreſcet caro vt fiat putrida. Ceteꝝ d̄ diabolo:ꝛ neq3 hūc
ſupprimere poteris. ſed h̄ obſeruato: vbi eū aduolare ſenſeris ꝑ flatū tē
tationū ſibilato ꝯtra eū:quēadmodū alie aues facere ſolēt aduolāte cu
culo:quaꝝ oua ebibere vel eſorbere nitit̃. Sibila inq̄ ꝯtra eū ꝑ deuotā
orationē: dic cū chananea: Adiuua me dn̄e. Q3 ſi oua ſuaꝝ delectatio
nū ſuppoſuerit tibi ingerendo ſenſualitati delectationē: fac ne excubes

ꝓ ꝯſenſuꝫ. qđ fit cū īcipis caleſcere ad delectatiōes tales: ⁊ nihil nocebit
Eijce ea ſi potes: ſi nō ꝑotes: ſine iaceāt illic. ſꝫ cura vt frigida maneāt:
D ⁊ nō incubes eis ꝓ ꝯſenſū: ⁊ nō erūt ibi cuculi. Poꝛro ſi vtiqꝫ expuerit ī
nidū coꝛdis tui ingerēdo ſimplicia ⁊ cruda fantaſmata ſine delectatiōe
⁊ affectu: nihil cura: ſūt ſimplices cicade. clamēt: garrulēt cū bala ancil
la rachel: nō nocebūt. De hac hiſt. bala vicꝫ vide Rich. d. xij. pr̄iarchis
Sꝫ adhuc vnū ē qđ cauere optet: ne cucul⁹ ille diabol⁹ ī doꝛſo niſoꝝ ſi-
ue (ſperwer) inſerat. Niſi ſūt hypocrite q̄ ſe ſilant (vt dictū ē ꝑdie) hoꝛre
re pctā delectatiōes: clamātes (pfey pfey) in altis in doꝛſo illoꝝ reuera
cuculus ille diabol⁹ circūfert. Caue igit̄ a beguttis beghardis ⁊ alijs
hypocritis: q̄ roſtra cuculoꝝ ferūt in doꝛſis ⁊c̄. Deliteſcit in hyeme ad-
uerſitatis: ſed in vere ⁊ maio pꝛoſperitatis apparebit. Rogemus.

Feria ſecunda poſt reminiſcere.

Stultoꝝ infinitus eſt numerus. Eccs.i. Euangeliū.

OEtogeſimaquinta turma ſtultoꝝ eſt: Non pꝛouidentiū moꝛtem (Sterb oder tods narren) Qui de moꝛte audire nolunt: neq̃ ſibi pꝛouidere: recte de talibꝫ ⁊ congrue euāgelio. in q̄ dn̄s cōminatur iudeis: quia ī peccato ſuo ſint moꝛituri. Poſſunt aūt hi ſtulti dinoſci nolis quatuoꝛ: multas alias potuiſſem addere ſ; nolui: quippe q̄ ſuperioꝛibꝫ annis multa de moꝛte ⁊ ad eam attinentibus dixerim neq̃ ea ſit neceſſe repetere. Uideamus igitur breuiter has nolas quatuoꝛ que ex ſpeculo Brandt elici poſſunt.

¶ Pꝛima nola eſt: nolle cogitare: minus meditari: neq̃ audire de moꝛte. Fatui magni q̄ rem tā vtilem repudiant. Affert plane ſex vtilitates magnas (quibꝫ taliſmodi fatui ſe pꝛiuāt) moꝛtis meditatio. Ualet eni̅ pꝛimo ad fugandū vel terrendū exercitū vicioꝝ. Scdo ad cōtemptum mundi. Tertio ad cōtemptū ſui. Quarto ad ſe in pꝛeſenti vita regendū. Quinto ad p̄ſentē letitiā tēperandā. Sexto ad recte de p̄ſenti ⁊ futura vita iudicandū. Hec deduxi ex ſumma virtutū tract. de cau. hūilitatis. E

¶ Scda nola eſt: Non ſe diſponere ad moꝛtē. Sūt q̄ de moꝛte cogitant: meditant̄ ⁊ audiunt: ſed ſe ad moꝛtē differūt diſponere: ſemꝑ pꝛocraſtināntes ⁊ alia pꝛius expedire volentes: ⁊ h̄ poſtremo qđ pꝛincipaliſſimū ⁊ maxime neceſſarium. Hoc fac pꝛimū: vt poſſis ſecure expectare moꝛtē ⁊ deinde aggredere alia. Quāta fatuitas fratres mei ſuꝑ incertꝫ ſe diſponere: ⁊ qđ certū eſt negligere? Ecce alimoniā ꝑ.xl. diſpoſuiſti ꝑ aduētu regis Romanoꝝ ſilr: ⁊ neſcis ſi ſuꝑueniat hic aut ad finē illius ſuꝑuiuas. ceteꝝ ſuꝑ certa moꝛte nihil diſponis. Poꝛro in pueribꝫ te occupas: cū res arduiſſima moꝛtis aſſidue inſtet. Non ſolum fatuus: ſed demēs merito appellat̄: q̄ talis eſt. Demēs (inq̄t Sen̄. epl'a. lv.) merito viderer: ſi cū ſaxa īmunitatū ſenes femineq̃ cōgererēt: cū iuuentus intra poꝛtas ſignū emptionis expectaret aut poſceret: cū hoſtilia in poꝛtis tela vibrarēt: ⁊ ip̄m ſolum ſuffoſſionibꝫ ⁊ cuniculis tremeret: ſederē ocioſus ⁊ hmōi queſtiunculas ponerem: Qđ nō perdidiſti habes: coꝛnua nō ꝑdidiſti: ḡ coꝛnua habes. Non vacat ad iſtas ineptias: ingens negociū in manibꝰ eſt: moꝛs me ſequit̄: fugit vita: aduerſus hec me doce. Hec ille. Sed inq̄s: nō me cū talibꝰ occupo. ⁊ cū quibꝫ queſo? cū potentia: regimine ciuitatis ⁊c̄. cū mercatura: cū oꝛtulis iam ad ſolem exponendis ⁊ veſtibus. Dn̄e deus meus: ſunt hec illa magna: ꝓpter que negligere opoꝛtet ſalutē anīe ⁊ coꝛpoꝛis. ⁊ nihil cogitare de moꝛte. F

¶ Tertia nola ē. Moꝛtuos īmoderate deflere. Moderate ⁊ ex pietate naturali: nō ex infidelitate aut alijs indebitis cauſis repꝛehenſibile nō eſt: ſed inconſolabiliter: ⁊ per hoc impediri a bonis ⁊c̄. repꝛehenſibile eſt: ſicut mater Thō. Braban. filiū pꝛimogenitū: de hoc ⁊ alijs multa dixi in feria. iiij. cinerū. Anno. cccc. xcvij.

¶ Quarta nola eſt. Irrationabiliter ſup ſepultura ſolicitari. Chriſti
ana ſepultura (de q̄ ſcribit Gerſon in de ſolicitudine) reprehēſibilis nō
eſt ſed ſuꝑflua ꝛ mala intentiōe facta: quales fuerūt ſepulture Mauſeo
li: quā ſibi fecit vxor ſua Arthemiſia: ꝛ Chemnis: q̄ tercentena milia ar
tificum habuit ꝛc̄. Uide mira in Brandt ꝛ Philomuſo: ꝛ adde ad pla
citum. Tu principaliter curato de aīa: corpus celo tegitur. Rogemus

Feria tertia poſt reminiſcere.
Stultoꝝ infinitus eſt numerus. Eccs. i. Euangeliū.

Turba. LXXXVI XXVIII

O Ctogeſimaſexta turba ſtultoꝝ eſt: Contemptoꝝ dei (veracht G
narren) Qui deum propter ſuam miſericordiã quã eis indeſi
nenter impendit contemnunt. Poſſunt autem tribus dinoſci
notis.

¶ Prima nota eſt: peccare ſuꝑ dei miſericordia: ſine penitendi immo
cũ non penitendi propoſito. Hoc grauiſſimũ eſt peccatoꝝ: quia in ſpi-
ritũſanctũ: vt in. ij. ij. ⁊ neqꝫ hic neqꝫ alibi remittit̃. Nõ quidem ſimplici
ter: ſed ad hunc intellectum: vt in. ij. ij. ⁊c. Et ergo nihilominus ſi quis
incideret in hoc peccatũ ad penitentiã niti debet.

¶ Secunda nota eſt: peccare ſuꝑ miſericordia dei cũ ꝓpoſito penitẽdi
tp̃e certo. Et hoc quidẽ non eſt peccatũ in ſpiritũſanctũ: imo hoc propo
ſitũ diminuit peccatũ. q2 eſt ſignũ ꝙ homo non habet tantã firmitatem
animi in pcc̃m: quantã haberet ſine tali propoſito. ſm beatũ Tho. ij. ij.
Fatuũ autẽ eſt valde: q2 qui tibi promiſit penitẽdi veniã: craſtinũ diem
vt in eo viuas non promiſit: ſm beatũ Auguſtinũ.

¶ Tertia nota eſt: peccare ſuper dei miſcdia cũ ꝓpoſito penitendi: ſed
tempore incerto: neſcit quando. Valde malum eſt hoc. Ecc̃i. v. Ne tar
des cõuerti ad dñm: ⁊ ne differas de die in diem. precipue vſqꝫ ad finẽ
vite: quia inter centũ milia vix vnus de talibus ſaluat̃: ait ſanctus Hie
ronymus in tranſitu ſuo.

¶ Quarta nota eſt: peccare ſuꝑ dei miſcdia: q2 nõ mox punit peccata.
Dicunt tales illud Ecc̃i. v. Peccaui: ⁊ quid mihi accidit triſte? miſera
tio dñi magna eſt: multitudinis peccatoꝝ meorum miſerebit̃. Plane
multos hec dei miſcdia in peccata detruſit peraccidens. vt Salomon
dicit Eccſ. viij. Quia nõ profert̃ cito contra malos ſententia: abſqꝫ ti-
more vllo filij hominũ perpetrant mala. Magna nimirũ hec eſt homi
nũ ingratitudo: ꝓpterea ꝙ de⁹ parcit ideo magis velle peccare. Quid H
enĩ hoc eſt aliud dicere: ꝙꝫ quia deus ſpecialiter me ſua miſericordia re
ſpicit: ideo me ab eo auertam. Quia mihi diu pepercit: ideo peccata
mea continuabo. Quia me a diabolo ⁊ morte ſubitanea defendit ⁊ ab
eterna damnatione: ideo eum magis ⁊ magis offendam ⁊ contemnam
Quia mihi plura alijs beneficia contulit: ideo min⁹ ſibi obediã. Quis
queſo ſarracenus: immo canis aut beſtia hoc faceret? Nonne hi ꝓ poſſe
benefaciunt benefactori ſuo? ⁊ tu cõtra omniũ etiã animaliũ naturam
miſericordem benefactorẽ tuũ expugnas. Et omnia animalia propter
beneficioꝝ aſſuefactionem homini obediunt: tu autẽ propter beneficio
rum dei aſſuefactionẽ deo inobediens fis ⁊ peior exiſtis. Plane con-
trarium dicere debueras: Quia deus mihi tantum ⁊ tamdiu pepercit
iam ammodo eum non offendam. quia deus mihi multa beneficia cõ-
tulit: ideo me ad eum conuertam. ⁊ non contra. Noli eſſe o frater fima-
rio ſimilis: qui cõtra radios ſolis fetorem emittit. Sic contra radios
miſericordie peccatorum fetores tales emittunt ingrati. Fimarius
congelatus ⁊ obniuatus eſt peccator: cuius coagulatum eſt cor duri-

tia obſtinationis in peccatis:⁊ obtectus niue apparentie bone per hypo
criſim ⁊ peccatoꝝ occultationē: intus autē plenus vermibus peccatoꝝ
conſcientiā ſuā coꝛrodentiū. Sup hunc aliquando mittit radios mul-
tos multoꝝ beneficioꝝ nature: foꝛtune: gratie. Ipſe aūt miſer remittit
fetoꝛes pctōꝝ: quia inde in plura ⁊ peioꝛa cadit peccata. Noli frater no
li: nō ſic abutere bonitate dei: que te expectat ad penitētiā. Ueniet dies
⁊ nō parcet: immo tanto ſeuerius puniet quanto diutius pepercit. Et
I vt Ualerius ait: Lēto quidē gradu ad vindictā diuina pꝛocedit ira ⁊c̄.
Subito em̄ tunc veniet ira dei: ⁊ in tempoꝛe vindicte diſperdet. Eccī. v
Noli ergo abuti beneficijs dei in tuam perditionem: non fac tibi de ty-
riaca miſericoꝛdie venenū tue moꝛtis ⁊ damnatiōis. Nō ſis cocus qui
de pꝛecioſo cibo diuine pietatis tibi cibum conficias venenoſum. De-
dit tibi deus locum penitentie: ne abutaris eo in ſuperbiam. Dedit ti-
bi longam vitam vt penitentiā agas: nō vt tibi cathenam fabꝛices pec-
catoꝛum: quibus ad infernum trahas. Quid em̄ fit a talibus (quib⁹
datur longa vita a deo: ipe autē ſuper hoc iugiter peccant) q̄ȝ ꝙ plures
anulos peccatoꝝ connectunt? De gula ecce ⁊ ebꝛietate ad luxuriam: de
luxuria ad debita contrahenda ⁊ non ſoluenda: quia illa peccata ſunt
ſumptuoſa. deinde ad furta: poſtea maioꝛa ⁊ homicidia: poſtremo ad
ad furcas inferni. Non ſic o frater: quinpotius vincula colli tui cito ſol
ue. Et ne differas: quia conſuetudinem obtentam dimittere eſt diffici-
le ⁊ quaſi contra naturā: pꝛeſertim in malo. Bona ſtatim diſſueſcimus
pꝛopter fomitem inclinantem contra bonā conſuetudinē: ſecus de ma-
la. quia habet fomitem adiutoꝛem. Ubi queſo viſus eſt mendax in iu-
uentute: verax in ſenectute. Sic de fure: ſic de luxurioſo (Jung gewont
alt thont) Raro accidit quin luxurioſus maneat vel opere vel volunta
R te vel cogitandi voluptate. Quis queſo tepidus ⁊ ocioſus in iuuentu
te efficitur in ſenecta agilis? Quomodo ex tenaci ⁊ auaro largus? quo
modo in ſenecta ieiunabit: qui (iam quaſi infans factus) indiget mul-
tiplici refectione? Ubi eſt qui totum reſtituat in ſenectute que male ac-
quiſiuit in iuuentute? Quomodo tunc ſobꝛius qui pꝛius ebꝛius? opoꝛ
tet em̄ mane bibere pꝛe complexionis ſiccitate. Nec poteſt tunc camiſiā
dimittere: quia frigus eſt. Nec oꝛare: quia caput debile eſt ⁊ pect⁹ ſtri-
ctum ad oꝛandum: ſed non ad garrulandū. Nec verbum dei audire: qꝛ
ſomnolentus eſt. Nec peregrinare: quia debilis eſt. Nec aliena reſtitue
re vel elemoſynas dare: ne pauper ſit. Memento ergo creatoꝛis tui in
diebus iuuentutis tue: ⁊ ne tardes conuerti ad dominū. Rogemus do
minum.

Feria quarta poſt Reminiſcere.

Stultoꝝ infinitus eſt numerus. Eccēs. i. Euangelium.

Turba. LXXXVII XXVIII

Octogeſimaſeptima turba ſtultoꝝ eſt: Deũ blaſphemantiũ (le/
ſter narren: gots leſterer) Qui ſimiles ſunt iudeis ⁊ paganis:
de quibꝫ in euangelio. rurſum crucifigentes linguis ſuis illu/
dentes ⁊ flagellãtes Jeſum chriſtũ. De quibꝫ tria dicã. Primo quibꝫ
nolis diſcernant. Scđo q̃nta ſit eoꝝ ſtultitia: imo furor ⁊ inſania. Ter
tio que remedia. De primo reperio nolas ſeptẽ quibꝫ diſcerni poſſunt.
¶ Prima nola eſt: blaſphemare diuinã ꝓuidentiã. Sunt qui dicunt
deũ nõ habere prouidentiã de rebꝫ ſeu actibus humanis: ſed oĩa eueni-
re a fortuna: qꝛ vidẽt bonis mala ⁊ malis bona euenire ⁊c̃. Noli fatue
inculpare deũ in factis ſuis: qꝛ opera eius ſunt nimis profunda: mẽs

noſtra ad iudicandū nimis tortuoſa: ipſe oīm ſumma ꝛ prima regula.
L ¶ Scđa nola eſt: blaſphemare diuinā potentiā. Sic fecit Sennache
rib. yſaie.xxxvij.ꝛ.iiij. Reg.xix. Similiter duo illi bononienſes cōpa
tres: qui aſſerebant gallū in fruſta ꝑ eos deſectum neqꝫ a Petro neqꝫ a
chriſto reſuſcitari poſſe. ſed oēs hi penas ſuas pertulerunt condignas.
Illius eñ exercitus occiſi ſunt vna nocte ab angelo dñi centū octogin-
taquinqꝫ milia hoim. Hi aūt gallo viuo reſurgente lepra puniti: q̄ pla
ga in poſteris eoꝝ hereditaria ꝑmanſit vſqꝫ in obitum.
¶ Tertia nola eſt: blaſphemare diuinā iuſtitiā. Blaſphemant quidā
dei iuſtitiā dicentes deū iniuſtū: cū multū affligit aliq̄s: ꝛ crudelē: cū tñ
ſit iuſtiſſim⁹ ꝛ clemētiſſimus. Eſt hec blaſphemia dānatoꝝ in inferno.
Vñ d: Apoca.xvi. Eſtuauerūt hoies eſtu magno ꝛ blaſphemauerunt
nomē dñi habētis ptātē ſup has plagas. Ubi dicit glo. ꝙ ī inferno po
ſiti q̄uis ſciāt ſe ꝓ merito puniri: dolet tñ ꝙ de⁹ habeat tantā potētiā ꝙ
plagas eis inferat. cuius dicti declarationē ponit beatus Thomas. ij.
ij. q. xiij. arti. iij.
¶ Quarta nola: maledicere optatiue deo ſicut creature ex animo vindi
cādi ſe. Qđ q̄dā faciūt ꝟbo impcando deo mala. Quidā facto: ſicut ille
q̄ cū in ludo amiſiſſet gladiū verſus celū iecit: ꝛ cruētatus decidebat: vt
recitatꝰ in de eruditiōe diſci. Quidā aīo blaſphemāt: q̄ patiunꝰ cogitati
ones blaſphemie: ſed inuoluntarie. illi nō peccant: qꝛ patiunꝰ potius.
¶ Quinta nola eſt: iurare inhoneſte ꝛ ſine neceſſitate ꝑ mēbra chriſti
(ſamer gotz lung du entgaſt ſin mir nit) eſt triplex pctm̄ in vno actu: iu
ramētū illicitū: blaſphemia ꝛ cōminatio. Siliter maledicere ꝑ mēbra
chriſti: vt (das dich gotz lung ſchend) ibi optas ei cōfuſionē: hoc eſt ma
ledictio. ꝛ noīas pulmonē chriſti irreuerēter: ꝛ eſt blaſphemia ī ꝓpoſito.
M ¶ Sexta nola eſt: mēbra chriſti aīo vindicādi ſe ꝯtra chriſtū ꝑticulari
recēſere. Sicut quidā facere ſolēt: q̄ neqꝫ iurātes ꝑ mēbra: neqꝫ ꝑ ea ma
ledicētes ꝓximis: neqꝫ etiā deo maledicūt. ſꝫ ſolū ſimplr mēbra chriſti
aīo iniuriandi recēſent: ꝛ eū nouacula lingue ſue diſcerpūt ꝛ laniant.
¶ Septīa nola eſt: recēſere maledicēdo ſctōs dei: p̄cipue ſanctā Ma-
riā dei matrē: vel mēbra noīando inhoneſte ꝛc. Plane hec oīa redundāt
in deū q̄ eos ſanctificauit. Itaqꝫ blaſphemia dei hoc dicitꝰ: vt b. Tho.
ij. ij. deducit. Ecce habes primū punctū de nolis diſcretiuis.
¶ De ſcđo q̄ris: quanta ſit illoꝝ fatuitas? Rñdeo breuiter ꝙ grandis
admodū nedū fatuitas: ſed inſania ꝛ furor: eſt eñ coꝝ pctm̄ grauiſſimū
vt in. ij. q̄. Primo qꝛ irremiſſibile. i. difficulter remiſſibile: vt dicit chri
ſtus. Neqꝫ mirū qꝛ eſt ꝯtumelia ſerui ꝯtra dñm ꝛ talē dñm. Qui cōuit
tiū dicit amico difficulter recipitꝰ in gratiā: vt dicit Eccus. qꝛ vix rece-
dit memoria eius a corde. Quō ḡ qui toties dñm deū blaſphemauit:
regē glorie ꝛ dñm dñantiū? Scđo grauitas eius apparet ex pena. Nā
ſm legē veterē lapidabanꝰ. ſm eccleſiaſticā deponitꝰ clericus: laicus ex-
cōmunicatꝰ ſm leges aliqū decapitatꝰ: ꝛ alq̄s penis affligitꝰ: ꝛ Philipp⁹

rē Francie oēs ſubmerſit. (Jſt niemands nochgültiger an dem du dī
nē zorn wūten rach vnd vnſinnikeit kanſt vſſtoſſen? Kanſtu es über
nyemans anders vſkōmen weder über gott) Omnes alios times: q̄ſi N
rēpcutiāt ⁊ remaledicāt: ille ſolus eſt quē tā vilē reputas vt nō repercu
tiat? Tertio q: maxima ingratitudo eſt hec blaſphemia. Et cur ita? q:
in membro illo deū inhonorat in quo deus cū p̄ ceteris creaturis hono
rauit hominē: ſcʒ in ſermone ⁊ lingua ſua. Solus em̄ homo inter ani-
malia habet donū ſermonis: ſm Ariſto. Deniqʒ q: mēbra illa infirmi-
tatis humane: que ꝓpter ſalutē ipſius aſſumpſit: ipſe ad contumeliā dūi
nominat: ⁊ ingratus eſt de beneficio incarnationis. Dic queſo tu blaſ-
pheme q̇d tibi mali fecit cerebrū: caput: oculi: collū: cor: ſudor: ſanguis
⁊ caro dn̄i noſtri Jeſu chriſti: vt dicas blaſphemando (Gotz hyrn: gotz
ſchedel: gotz halſ: gotz hertz: gotz ſchweyſ: gotz blut vn̄ gotz fleiſch?)
Dic tu maledicte: q̇d tibi mali fecerūt? Forſan nūquid hec ſunt? q: cere
brum ⁊ caput eius coronam ſpineam ſuſcepit ⁊ ſanguinem de ſe pluit:
vt tu eterne glorie ſuſciperes coronam: ideo dicis dei cerebrum. Red-
dis vices gratitudinis oculis qui in cruce fleuerunt ⁊ caligauerunt et
fracti pro te: vt abſtergantur ab oculis tuis omnes lachryme ⁊ deum
deorum videas in ſion. Quid mali fecit collū? Forſan quia colaphos
pro te paſſum. Et quid cor q̄ſo: q̇d pro te totiēs cōpunctiones: miſerati
ones: triſtitias ⁊ anxietates ſenſit: immo diram lanceam in ſe ſuſcepit?
Quid queſo fecit tibi ſudor ⁊ ſanguis? Nōne pro te in monte Jeſus ef
fudit: vt tu eternū refrigeriū acciperes? Nonne ſanguis in cruce fuſus
vt te in ſuo lauaret ſanguine ⁊ redimeret? Nonne caro eius pro te liui-
da facta eſt: ⁊ tibi eam in eduliū quotidianū reliquit? O tu ingratiſſi-
me ⁊ diabolice blaſpheme: vt quid ſic agis? Fortaſſe putas: quia nō ſa
tis fuerit affectus contumelijs Jeſus a iudeis diaboli miniſtris: ⁊ tu
adimplere velis menſurā patris tui diaboli cōtumelias ſuper cōtume-
lias addendo. Nōne par eſt hic fratres mei iudeis? Quid dixi par? im-
mo longe deterior. Jlli mortalē infirmū ⁊ in ſtatu humilitatis cōtume
lijs affecerunt: iſte mortalē ⁊ in celis regnantē. Jlli ignorantes eū eſſe
deum: ſi em̄ cognouiſſent nunq̄ dn̄m glorie crucifixiſſent. iſte autē quē
cognoſcit eſſe deum ⁊ credit. Jlli aures ad blaſphemiā obſtruebāt: hic
laxat linguā ⁊ arrigit aures. Jlli dolentes veſtimenta ſcindunt ſua: ille
Jeſu chriſti corpus ⁊ omnia membra ſua lingua diabolica mēbratim
diſcerpit ⁊ diuidit. Examuſſim itaqʒ deteriores ſunt iudeis. Et quid
dixi iudeis? immo etiā omnibus creaturis deteriores. Omnes em̄ alie
creature deū laudant ⁊ benedicunt: eius ⁊ potentiā bonitatē ⁊ ſapiētiā
oſtendendo: alioſqʒ per hoc ad laudandū inuitant: ſicut opus egregiū
inſpicientes ad artificis laudem incitat. Jlle autē qui ſpecialiter ꝓpter
hoc linguā accepit vt deum laudaret: deū nō laudat. ſed cōtra aliaꝝ cre
aturarum admonitionem deum blaſphemat. Mirū eſt (inquit btūs
Gregorius) qualiter homo deum non laudat: cum omnis creatura ad

eū laudandū ſemꝑ inuitet. O canis: o traditor: o crucis chriſti inimice. O canis: ſed nō niſi rabide. Canis nō rabidus te melior eſt: qui dn̄m ſuū nō mordet nec dilacerat. tu aūt dn̄m: ſed ⁊ deū tuū cū blaſphemas dilaceras. Canis rabide manū que tibi panē: imo aerem: ſolem: lunā: deniqꝫ ⁊ animā ⁊ gloriā porrigit. hanc manū inquā mordes. Nunquid ne traditor es: qui eodē ore quo vinum a deo creatū bibiſti: illū ipſum deū mordes ⁊ cōtumelijs afficis. Tu crucis chriſti inimice rurſum tibimetipſi chriſtū crucifigis. Tibimetipſi inquā (nō em̄ ſibi) quippe cum chriſtus ſemel mortuus ſit ⁊ amplius nō morietur: mors illi vltra nō dominabitur. ſed tibimetipſi: punieris em̄ ſicut qui chriſtū crucifixerāt. De tertio dicis: Et quid ageremus cōtra inſanā fatuitatē ⁊ fatuā inſaniā: Reſpōdeo primo: ꝙ ꝓ te debes cuſtodire os tuū ⁊ ſtatuere penā vl' orationis vel denarij ⁊c̄. cū ꝑuaricatus fueris ꝓ familia: deinde ſis ſolicitus vt ꝓhibeas eos a talibus. Porro tu politice fac punias penis predictis blaſphemos: ⁊ ante oīa aufer de medio occaſionē harum blaſphemiarum Et que ſunt he: Ipſe ſunt ludi ꝓhibiti ⁊ cōuiuia ī ſtubis. Unde queſo plures in deū blaſphemie ꝓueniūt ꝙ̄ ex ludis ⁊ ebrietatibus: Claudende igitur eſſent ſtube: vt amote eſſent occaſiones blaſphemandi propinque. Preſertim liceret hoc tꝑe ſacro quadrageſimali: in quo paſſim ⁊ effrene frangunt ieiunia eccleſie. Hoc p̄terea tꝑe periculi ⁊ miſerie: in q̄ miſeriā patiunt occaſionis ⁊ ꝑuaricationis oīm rerū ſuarum incendio ⁊ rapina amici ⁊ fratres nr̄i in cōflictu ſwitenſiū ⁊ aliorum: q̄ pericula vtiqꝫ etiā

O nobis imminent. Sic ſic agendū eſt: ſic principes: ſic ſenatus: ſic ep̄us facere deberēt. Sed quid ſi tales eſſent primi lurcones ebrij ⁊ luſores: tūc cōmunitates debēt ſe de his intromittere: ⁊ eos cōmonefacere vt talia faciāt: honorē dei tueantur: blaſphemātes de medio tollant. ꝙ ſi renuerint: ſtudeāt ſibi alios amatores dei ⁊ zelatores iuſtitie de oī eligere et erigere ꝑplo. Sic Jetro Moyſen docuit: quos de oī ꝑplo debuit eligere. Ue ve terre ⁊ cōmunitatibus vbi nō tales quales ipſe deſcribit de populo: ſed ſolū ad fauorē ⁊ de ꝓgeniebus regētes eligunt. Sed quis muri tego nolā alligabit: q̄s hec ꝓponet ꝓ bono reip. ꝓ dei glia ⁊ aīarum ſalute: Nemo audet: om̄es timēt. Hic ꝓprie vtilitati timet: alius ſue vanitati. Vellet fieri nobilis: ideo nobilibus adulatur: vt ꝑ eos in conſortiū euehatur nobiliū. ſicqꝫ eis contradicere nō audet: neqꝫ ſequi conſcientiā neqꝫ bonū reip. ⁊ coītatis: ſed illorum aſpicere fauorē. ſicqꝫ fit vt is qui deberet eſſe re ⁊ noīe de plebe: re nō ſed ſolo noīe ſit. Alius timet ſi contra veniat: auferatur ſibi lucrū: q2 faber ferrarius eſt lanius aut alterius artificij bō alicuius. ꝙ ſi reſtiterit curatoribus illorum: timet amoueri ⁊ lucro priuari: ergo digitū ſupponit labello. Sic ſic oēs claudunt oculos: ꝑ cancellos digitorum ꝓſpiciūt: ⁊ reſp. perit: dei blaſphemie nō cohibent: ludi ⁊ cōuiuia illa in ſtubis publice nō ꝓhibent. ſignū ꝙ filij dei nō ſunt: q2 alias talē ſui patris dei blaſphemiā nō ſuſtinerent. Legitur de h̄ exēplū ſatis aptū ꝓpoſito. Mater tres habēs filios marito ſuo dixit: de tribus filijs vnus

ſolus eſt tuus. Sed anteꝗ̃ filiū verū noiaret: mortua eſt. Paulopoſt p
pater moriēs amicos āmonuit ꝙ caute agerēt ad cognoſcendū q̄s ver⁹
eſſet filius: ⁊ vt ei totā darent hereditatē ⁊ patris bona. Judex vero diſ
crētus corpus patris defuncti erexit: dicēs illis trib⁹ filijs ꝙ q̄ ꝓpinqui⁹
ad cor patris ſagittaret: haberet hereditatē. Primus ꝓpe: ſecūdus ꝓpin
quius ⁊ profundius illud tetigit. Tertius vero dixit: ꝙ citius totā di-
mitteret hereditatē ꝗ̃ ad patris corpus ſagittaret. Hic ergo verus cō-
pertus eſt filius: q̄r horrebat naturaliter patris corpus ſagittare. Sic
ꝫ hic. Applica ex ſumma p̄dicantiū fo. v. xviij. verbo Filiatio.

Plagas diuinas admirantiū

Feria quinta poſt reminiſcere. Ultima Februarij.
Stultoꝝ infinitus eſt numerus. Eccl's. i. Euangeliū.

Octogeſimaoctaua turba ſtultoꝝ eſt: Plagas diuinas admi-
rantiū (Plog narren) Ipſi ſunt qui mirant̄ de plagaꝝ multi-
tudine: quaſi putarent cū iudeis circa principiū hodierni euā
gelij iudiciū dei nō eſſe iuſtū: ꝙ punit malos ⁊ bonos nocentes ⁊ inno-
centes: cū tamē iuſtiſſimū: ſicut clare deducet̄. Poſſunt autē hi fatui ad
preſens tribus dinoſci notis: q̄uis plures poſſent aſſignari.

¶ Prima nota eſt: mirari plagaꝝ ſiue tribulationū a deo immiſſionem
Sunt q̄ querūt ex admiratione vnde plage tot pueniāt: peſtilētie: bella
fames: tēpeſtates: cariſtie reꝝ diuerſaꝝ ⁊ fructuū ⁊c. ⁊ ſup h̄ varij vari-
as aſſignāt cauſas. Sūt em̄ q̄ hoc aſcribūt planetis ⁊ varijs eoꝝ ⁊ alia-
rū ſtellaꝝ cōiunctionib⁹ in ſignis varijs: ſupq3 his mirabilia nitunt̄ p̄di
cere in p̄dictis plagis. Sed ⁊ quidā genethliaci ex horoſcopis natiui-
tatū varia dicūt: q̄ oīa ſunt plena inſanijs falſis: p̄cipue vbi exorbitant
principia naturalia. De ſiccitatib⁹: pluuijs ⁊ ſitib⁹ in cōi pñt aliq̄ p̄dice
re: q̄uis creberrime fallant̄: ⁊ eſſet ſolicite p ordinarios locoꝝ ſup h̄ pui
dendū: ne diuulgarent̄ libelli p impreſſionē cōtinētes ſupſtitioſa. Sed
Q vellē dicerēt mihi īprimis: q̄s planeta regnauerit tpe diluuij Noe. Gen̄
vij. qñ cataracte celi apte ſunt ⁊ pluit. xl. dieb⁹ ⁊ noctib⁹ deſtructa tota
terra. Quis regnauit planeta dū igne ⁊ ſulphure de celo pluēte Zodo
ma cōbuſta eſt? Quis p̄terea tpe Dauid qñ facta eſt fames in dieb⁹ ei⁹
trib⁹ annis iugiter? ij. Reg. xxi. Quis tandē planeta regnauit tpe He-
lie? iij. Reg. xvij. qñ nō pluit annis trib⁹ ⁊ mēſib⁹ ſex: qñ tāta fames ter
rā occupabat ꝙ nec erat herba equis Scio q2 cornicabunt̄: q2 neſcio q̄
planete ⁊ ſtelle erāt ſub aquario cōiuncti tpe diluuij: ⁊ ſic naturale fuit:
ſic ⁊ de alijs dicerēt. Sed eis dicā veriſſimā ⁊ chriſtianā cauſā: q̄ teſti
moniū habet a deo ⁊ ſcripturis: ſicut Jeſus hodie in euāgelio. Cauſa
haꝝ oīm plagaꝝ fuit planeta pcti: mādatoꝝ dei trāſgreſſio. Audi Mo
yſen. Uidens inquit deus ꝙ malitia multa hoim eſſet in terra: ⁊ cūcta
cogitatio eius intenta ad malū oī tpe: penituit eū ꝙ feciſſet hominē. Et
iteꝝ: Repleta eſt terra iniquitate: ⁊ ideo diſperdā eos cū terra. Ecce q̄-
lis planeta tūc regnauit q̄ terre diſperſionē effecit. Et q̄s planeta effecit
famem tpe Dauid? Plane Saulis crudelitas. Siquidē ꝓpter Saul ⁊
domū eius ⁊ ſanguinē: q2 occidit Gabaonitas q̄s Saul afflixerat ⁊ oc
ciderat: cū tñ eſſent pauperes ⁊ in ꝑplo ad portandū aquas ⁊ ligna ce-
denda eſſent ordinati. Joſue. ix. Porro planeta q̄ fecit ſiccitatē tpe He
lie fuit dñi dei derelictio ipſius Achab. Ait eīn Helias ipſi Achab re-
gi malo. Nō ego turbaui Iſrael: ſed tu ⁊ domus patris tui: q̄ dereli-
R quētes dñm. iij. Reg. xviij. Rn̄deo ḡ ⁊ dico ꝙ planeta pcti ⁊ mādato-
rū dei p̄uaricatio eſt cauſa ſiue occaſio plagaꝝ ⁊ tribulationū illataꝝ a
deo: planetaq3 pctm̄ regnās eſt q̄ nos cōturbat: hic in celo ſiat ⁊ in celū

corā deo clamat. Et vt clarius pateat: audi teſtimonia ſcripture ꝛ legū
In lege veteri Leui.xxv.ꝛ Deut.xxviij. habetꝰ expſſe: ꝙ deꝰ ꝑ fractione 1
mādatoꝝ minatꝰ oīa mala. Fractio ģ mandatoꝝ dei eſt planeta: q̄ mala
ibi minata effecit. Vide ibidē. Audi legē ciuilē i Autē. vt nō luxuriētꝰ 2
ꝯtra naturā. Coll.vi.§.oīb9 circa mediū: vbi recitato iurādi abuſu dicit
ꝓpter talia fames ꝛ terremotꝰ ꝛ peſtilētie fiūt. Vide legē canonicā.xvi 3
q.i. Reuertimini. vbi dicitꝰ ꝙ ꝓpter malitiā hoīm mūdus fame ꝛ penu-
ria affligitꝰ: ꝛ eſt Hiero. ſup Malachiā. Habes ecce leges: vis ꝛ ꝓphe- 4
tas. Terrā fructiferā (ait Pſal.) mutaſti in ſalſuginē a malitia inhabi-
tantiū in ea. Itē Ezechiel.xiiij. Terra cū peccauerit mihi: extēdā manū
meā ſup eā: ꝛ ꝯterā virgā panis eius: ꝛ imittā in eā famē: ꝛ interficiā de
ea hoīem ꝛ iumēta. Clariſſime aūt Hiere.v. vbi tandē dicitꝰ. Iniquita
tes nr̄e declinauerūt: hec ꝛ pctā nr̄a ꝓhibuerūt bona a nobis. Sꝫ pter 5
hec etiā legimus huiꝰ veritatis opus miraculoſum: vt dici poſſit illud
qđ in hodierno euangelio dñs dixit. Opera q̄ ego facio ipa teſtimoniū
ꝓhibent de me. Fertꝰ ꝙ in q̄dā patria locuſte patriā ad modū egypti va-
ſtauerūt: quaꝝ aliq̄s incole capiētes in vtraqꝫ ala cuiuſcūqꝫ tres inue-
nerūt lr̄as. q̄s cū diligēter legerēt: inuenerūt ꝙ i vna ala fuit ſcriptū ira:
in alia dei. Plane ſicut ꝓpter pctm̄ terra fuit primo maledicta. Gen.iij
Ita nūc ꝓpter bona ṗo opa bn̄dicetꝰ. Ecce igitꝰ quō planeta (q̄ nos cōtur S
bat plagis ꝛ tribulationib9) pctm̄ eſt. Quocirca efficacius remediū nō
eſt ꝯtra plagas q̄ꝫ pcti amotio: ꝑ ꝯfeſſionē ꝛ cōtritionē de pctis: ceſſati
onē a futuris: ſatiſfactionē deniqꝫ ꝛ reſtitutionē male ablatoꝝ: ꝛ ꝑ pec-
catoꝝ volūtarie deſiſtere nolentiū punitionē. q̄ q̄tuor poſſent in longū
deduci. Per hec em̄ q̄tuor adiūcta deuota ꝛ iugi oratiōe ꝓculdubio po
terit ira dei (q̄ ꝓpter pcta nr̄a feruecit) placari. Poſito em̄ ꝙ hec tribula
tio ꝛ plage naturalr̄: ſm̄ ſcꝫ diſpoſitionē cauſaꝝ ꝛ influētiaꝝ ſic euentre
deberēt: ſi mādata dei cuſtodiremꝰ deꝰ illas cauſas naturales ipediret
ſicut patet ex ꝓceſſu toto Leui.xv.ꝛ Deut.xxviij. Et ꝑ ſilē pōt declara
ri: qđ ponit Vincētiꝰ ille magnꝰ p̄dicator: de prefamilias ancilla ꝛ fili
olis. Prfamilias em̄ multos habēs filios cōmēdāſqꝫ victualiū claues
ancille: q̄ ſi crudelis ſit filijs nolēs eis miniſtrare panes ꝛ alia: remediū
eſt filijs vt ad patrē vadāt: q̄ acceptis panib9 vel ablatis ab ancilla cla-
uib9 eis neceſſaria tribuat. Sic in ꝓpoſito. Prfamilias deꝰ eſt tribuēs
claues ancille nature ſcꝫ: q̄ ꝑ pluuiā nob panē miniſtrat vinū ꝛ alia. ꝙ ſi
natura crudel efficitꝰ ꝓpter ꝯſtellatiōes planetaꝝ neceſſaria negās reme-
diū ſumimꝰ exēplo ꝑuuloꝝ: qꝛ ꝯq̄remur deo cuſtodiētes eiꝰ mādata ꝛ li
berabimur. Ponit ꝑ ꝯfirmatiōe huiꝰ dicti notabile vbū Gerſon i ſer. ď T
ſpū ſctō.xlix.y. Ad moꝝ (inq̄t) mutationē notabilē in microcoſmo ſcꝫ i
hoīb9 ꝯſeq̄ns eſt mutatiōes in macrocoſmo: h̄ eſt in maiori mūdo nota
biles fieri: ſicut in diluuio: ſicut in fulminatiōe pentapolis peccatricis
ſicut in horrēdo ſcelere iudeoꝝ ꝑ nece chriſti: qn̄ ſol obſcuratꝰ eſt: terra
tremuit: petre ſciſſe ſunt. Deniqꝫ q̄d deꝑcatio aſſidua motu ſuo poſſit:

hoc ⁊ Jacobꝰ ⁊ eloquia ſacra ⁊ miracula crebra teſtantur. Hec ille.
¶ Scd̄a nola eſt: Mirari cur innocētes ⁊ etiā aliqn̄ valde boni patiantur eiuſcemodi plagas cū malis: q̄ vt dictū eſt ꝓpter pctā eoꝝ tribulātur. Rn̄deo ꝑmimis: ꝙ oīs tribulatio ſiue pena ꝓuenit ꝓpter pctm̄ aliqd̄ q̄ꝛ ꝓpter originale: ſicut b. Tho. in. i. ij. ⁊ doct. diſt. xxxvi. ſcd̄i deducūt: ſic ⁊ intelligi debet verbū b. Hiero. Dico ſcd̄o ꝙ nō eſt dictū in precedentibꝰ: ꝙ oībus tribulatio ꝓueniat ꝓpter peccatū ꝓpriū ſiue ꝑſonale. Dico tertio: ꝙ pena ſpiritalis nulli infligit̄ in aīa ꝓpter pctm̄ alterius: vt ibidē vbi ſupra deducit̄: ſed ſecus de pena corꝑali ſiue tēporali. De illa ad ꝓpoſitū dico ꝙ eā patiunt̄ etiā innocētes: ⁊ q̄ talia pctā non fecerūt ꝑ quibꝰ infligit̄: imo ⁊ boni hoīes q̄ prorſus de h̄ nullā culpā habēt. Primo patiunt̄ ⁊ inuoluunt̄ in plagas illas: q̄ pro pctīs inferunt̄. Jnuoluunt̄ inqꝫ poſſeſſiōes aīalia; pueri nō vtētes ratiōe tribulationibꝰ illis: ⁊ h̄ nō iniuſte ſed recto iudicio dei: q̄ꝛ illa oīa ſunt aliq̄d ipſoꝝ peccatoꝝ q̄ puniunt̄: ⁊ ſic in taliū punitiōe ipſi puniunt̄. nō em̄ parua tribu
V latio eſt eis: cū videt̄ ſibi auferri pueros ꝑ peſtilentias ⁊c. ⁊ aīalia perire cū ſubſtātia eoꝝ oī ⁊c. Videt p̄terea deꝰ ꝙ pueri fuiſſent futuri patꝛnoꝝ criminū imitatores: ḡ miſericorditer eos ſubtrahit ꝑ mortē tꝑalē ꝗtinus eis dāt eternā: ꝙ ſi taliū imitatores forte futuri nō eſſent nihilominūs deꝰ miſericorditer eos de miſeria huiꝰ mūdi aufert. Vide de h̄ reſolutionē doc. ij. ſniaꝝ. ⁊ adde his. Scd̄o plagas patiunt̄ hmōi: nedū pueri ſꝫ etiā hi q̄ ſunt ꝓuectioris etatis: minīe tn̄ inuoluti his criminibꝰ: ⁊ neqꝫ aliq̄d eoꝝ ſunt q̄ puniūt̄ ꝓpter crimina talia: ⁊ tn̄ iuſte affligūtur talibꝰ penis: q̄ꝛ ſm̄ Aug. de ci. dei. li. i. c. ix. eos nō corripiūt: ⁊ hoc ꝓpter tres cās. Pr̄io q̄ꝛ labori parcūt: ⁊ laborē īpendere nolūt ꝓ aīaꝝ ſalute. Scd̄o ꝓpter verecundiā: vbi em̄ labor nō requirit̄ verecūdia noſ terrabit. Tertio ꝓpter cupiditatē: quos em̄ nec labor nec verecundia retrahit: impedit cupiditas: cū videlicet coꝝ inimicitias deuitamus: ne impediant vel noceant in iſtis temporalibus: ſiue quas adipiſci adhuc appetit noſtra cupiditas: ſiue quas amittere formidat infirmitas. Jure ergo iſtā vitā quādoqꝫ amarā ſentiūt: cuius amādo dulcedinē pctōribꝰ amarā eſſe noluerūt. Concordat his decretū, diſ. xlv. ſed illud: ⁊ accipit̄ ex verbis Hiero. ſup̄ Hieremiā ⁊ eſt ꝯtra predicatores diſſimulantes.

Feria ſexta poſt reminiſcere. Prima Martij.

Stultoꝝ infinitus eſt numerus. Eccēs. i. Euangeliū.

X ¶ Tertio tribulant̄ etiā boni q̄ nō diſſimulant: ⁊ nullo modo ſunt participes criminū. Tribulant̄ inqꝫ ꝑ tales plagas cōmunes alijs: ſed hec tribulatio eis plaga nō eſt: nō punitio aut pena: ſed vtiqꝫ aliud quiddā q̄ꝛ vtilis medicina. Et ad q̄d igit̄ permittit eos deus cū pctōribus turbari peſtilentijs: fame: bellis ⁊c. Reſpondeo propter quinqꝫ. Primo vt meliores fiant. Facit eis ꝙ faber ferrarius carbonibꝰ in fornello: q̄ eos aſpergit aqua vt vehemētius inflāment̄ ⁊ clarius ardeant. Sic de

us inflãmatos charitate aqua aſpergit tribulationis vt plus flãmeſcãt
qꝛ quãto plus nititur ignẽ charitatis in nobis perſequutor extinguere
tanto plus inflãmat: qꝛ multe aque nõ potuerũt extinguere charitatẽ:
Canticoꝝ. viij. ſed magis eã inflãmant. Porro faber flato folliũ ꝑmit
ignẽ: ⁊ tñ inde maior exurgit. Sic ⁊ electoꝝ deſideria dũ aduerſitate ꝓ
munť ꝯficiunť: ſicut ignis flatu ꝑmiť vnde creſcat: ⁊ vnde q̃ſi extingui
cerniť inde roborať: vt ait Greg. xxvi. moral. Rurſus faber clauũ plu-
ribꝫ ictibꝫ malleat vt ligno fortius infigať: ⁊ deus bonos malleo ꝑcutit
ꝑſecutiõis vt ligno crucis ⁊ crucifixo forti⁹ adhereãt cũ illis in quaꝝ ꝑ-
ſona dicit Apl's Ro. viij. Quis nos ſeꝑabit a charitate chriſti? tribu-
latio an anguſtia ⁊c. q̃ſi d. nullus. Plane aduerſari⁹ q̃nto plus ſeꝑare
nos nititť: tanto minus ſeparat: ⁊ intẽdẽs militare ꝯtra nos ꝓ nobis mi
litat ipſo deo ſic ordinante. Aſtat igiť dñs deus nr̃: dñs bonoꝝ: dñs au
ri: aſpicit: tacet ⁊ ꝑmittit vt malleať vt aliq̃d iocale inde fiat. Tacet pla
ne deus calcãte impio iuſtiorẽ ſe. Abacuck. i. Supra dorſum meũ fa-
bricauerũt pctõres (die ſchmidknecht) filij diaboli ⁊ ſerui eius: ait Da
uid. ⁊ Tunſionibꝫ preſſuris expoliti lapides. Scdo ꝑmittit eos tur- y
bari cũ malis: vt mai⁹ ꝓmiũ acquirãt: mercedẽ ⁊ famã maiorẽ. Quãto
eñ nox obſcurior: tanto pulchrior videť ſtella. Sic ꝑ ſingula ſecula re-
perti ſunt quidã vt ſtelle radiãtes inter mala ⁊ aduerſa: ſicut Grego. in
mora. dicit. Sic ⁊ illoꝝ glia ⁊ fame ſplẽdor inter noctes tribulationũ
radiat. Et ſicut vnguenta lati⁹ redolere neſciũt niſi cõmota: ⁊ ſicut aro
mata (ſpetzerey) fragrantiã ſuã nõ niſi incẽdanť expandũt: Ita viri ſcti
oĩe q̃d virtutibꝫ redolet in tribulationibꝫ inoteſcit: ait b. Greg. ix. mo.
Facit vt rex. Rex militẽ diligẽs ⁊ ſciens eũ nobiliter in bello facturũ ⁊
magnã hereditatẽ famãqꝫ ſempiternã adepturũ: nõ ei ꝓpter labores par
cit q̃n eũ ad inſultũ illũ mittat: ⁊ q̃nto chariorẽ tãto citi⁹ eũ mittit: vbi
firmiter ſperat ꝙ ꝓſperabiť: vt glorioſiorẽ reportet famã victoriã atqꝫ
mercedẽ. Tertio ꝓpter humilitatẽ: ne ſuꝑbiãt: ſed humilitatẽ ⁊ ſtatũ ſo
lidũ teneãt. Solebãt romani ſuis victoribꝫ honorẽ ſingularẽ impẽdere
quẽ appellabãt triũphũ a tribꝫ: ſm Iſido. Is eñ triũphator cũ victoria
verſus Romam veniẽs tres honores habere debuit: captiuos vinctos
poſt currũ ſuũ ducebat: tota ciuitas ei occurrebat: ⁊ q̃tuor paliſredi al-
bi currũ ſuũ ducebãt. Sꝫ ne de his ſuꝑbiret: tria vituꝑabilia cũ ſuſtine Z
re oportuit. vnũ ꝙ minim⁹ de ꝑplo ei illo die ĩpune maledicere potuit:
ſecũdũ ꝙ deiecta ⁊ vilis ꝑſona ſecũ in curru ſederet: tertiũ ꝙ infortuna
tus eũ leniter tãgere debuit ⁊ dicere: Talis fuiſſem ſi fortuna mihi mi-
niſtraret: nec tua fortitudo: ſed fortuna te victorẽ fecit. Sic ſic plane fa
cit dñs victoribꝫ vitioꝝ ne ſuꝑbiãt eos flagellãdo cũ impijs. ⁊ q̃dẽ ſicut
ille in curru (ſi cauſaꝫ neſciuiſſet) admirari potuiſſet: ita electi in ꝑſenti
neſciẽtes oĩm tribulationũ cauſas ⁊ vtilitates admirantes dicũt: Dñe
q̃d multiplicati ſunt q̃ tribulãt me? Cui rñdeť ſicut pater rñdet filio q̃rẽ
ti q̃re ꝑmitteret eũ freq̃nter a magiſtro verberari: ⁊ q̃re plus eũ verbera

Plagas diuinas admirantiū

ri iuberet ꝙ illū vel illū. Pater rn̄det: qꝛ tu es filius me⁹: de te curā ha
beo: nō de alio. In hoc ſe deus patrē oſ̄dit tribulati: potius ꝙ in pſpe/
ritate viuētis. qꝛ flagellat oēm filiū quē recipit. Prouer. iij. ꝛ Hiere. xij
Quē vero nō flagellat: oſ̄dit eū nō eſſe filiū. Hec plane differētia eſt in
ter amicos ꝛ inimicos. ex Sūma p̄dl. T. W. xl. Quarto ꝓpter ꝛ in ſi/
gnū ꝙ meliora tibi in alio ſeculo reſeruanꝭ. Solet diligēs paterfamili
as in oꝑe ſuo plures habēs operarios diligēter ꝯſiderare q̄ bene oꝑanꝭ
ꝛ q̄ male. Illis ꝟo qui male prima die licentiat: nec aliq̄d amplı⁹ ab eo
expectare poterūt. Bonis vero oꝑatiōis mercedē (ꝛ maxime vbi timet
ꝙ ad aliū dn̄m recederūt) nō ſtatim ſoluit totā: niſi tantūmodo de q̄ vi
uere pn̄t. vt ſic in opere ſuo ſemꝑ retineanꝭ ꝛ in fine plenā recipiāt merce
A dē. Hic eſt pater ille familias: de q̄ in hodierno euāgelio. Sic de⁹ dat
malis hic abundantiā: quibꝫ dicet in fine: Recepiſtis mercedē veſtram
Bonis aūt dat hic parcitatē ꝛ tꝑalia eis ſubtrahit: ne incraſſati: impin
guati: dilatati derelinquant deū factorē ſuū: ꝛ tanq̄ꝫ p̄dicti operarij ad
ſeruitiū diaboli ꝑ ſuꝑbiā eleuenꝭ. Nimiꝝ hoīes nō petunt iſta tꝑalia in
abundātia vt ſobrie viuāt: ſed vt luxurie ꝛ voluptatibꝫ vacēt. Quō vidēs
de⁹ ſūmus medicus hoc nō cōcedit: ſicut nec mater filio petēti vinū pu
rū: ſed illud aq̄ miſcet ne in inſaniā cōuertaꝭ. Noli ḡ gaudere ſi oīa ſunt
pura. Quinto vt celū nobis aperiat. Helias ꝑ turbinē in celū .i. para
diſum aſcēdit: ꝛ nos ꝑ turbinē tribulatiōis aſcēdere oportet. Sic Chri
ſtus cū oībꝫ amicis ſuis aſcēdit. Nā dixit quidā ſapiēs gallice ad ſuā cō
ſolationē ꝛ cōfortationē in patiētia. Deus nunq̄ꝫ habuit amicū quē nō
cōfudit in hoc ſeculo. Cū ḡ nō ſit ſeruus maior dn̄o ſuo: ſi in celū aſcen/
dere cupis: noli deſiderare a tribulatiōe eximi. qꝛ ſi eximeris chriſti ſer
uus nō es: vt ait Auguſti. Porro celi deſideriū aperit celū: tribulatio
aūt facit celi deſideriū: celū igiꝭ aperit tribulatio vt clauis ꝛ ductor. Fa
cit plane tribulatio celū deſiderare: cū nauſeā facit hui⁹ mūdi: ꝛ oīa dul
cia eius amaricat. Oportet ꝙ aīa deſideret ꝛ concupiſcat diligatq̄ꝫ: cū
igiꝭ mūdus ei amaricat⁹ eſt ad celū ſe erigat neceſſe eſt. ſic ḡ deus ꝑ tri
B bulatiōnē deſideriū mouet. Sicut falconē famē habere ꝑmittimus: vt
auidius ad p̄dā volet ꝛ citi⁹ ad manū redeat. tribulat⁹ in vna ciuitate a
tyrānis q̄rit aliā: ſic ꝛ de nobis eſt. Quid multa? Oportuit chriſtū pati
ꝛ ſic intrare gloriā ſuā. Et nos ꝯtēdamus intrare ꝑ anguſtā portā more
pauperꝝ: q̄ in magnis feſtis portas diuitū intrāt multipliciter vilipēſi ꝛ
repꝯſſi ꝛ q̄n̄q̄ꝫ ꝑcuſſi: nec tn̄ curāt dūmodo ad feſtū veniāt. ſic nos ꝑ mul
tas tribulatiōes ꝛc̄. Nemo ibi mireꝭ ſi boni cōmunē tribulationē pati
anꝭ cū malis: alio eīn fine h̄ eis inferꝭ ꝛ aliter ſe habēt in eis. Nā (vt ait
Augu.) quicūq̄ꝫ boni ꝛ mali pariter afflicti ſunt: nō iō ipſi diſtincti nō
ſunt: qꝛ diſtinctū nō eſt ꝙ vtriq̄ꝫ paſſi ſunt: manet eīn diſſilitudo paſſo
C rū etiā in ſilitudine paſſionū. Et licet ſub eodē tormēto nō idē eſt virt⁹
ꝛ vitiū: nā ſicut ſub vno igne aurū rutilat: palea fumat: ꝛ ſub eadē tribu
la ſtipule cōminuunꝭ: frumēta purganꝭ: nec iō cū oleo amurca cōfundiꝭ
qꝛ eodē ꝓli pōdere exprimiꝭ. ita vna eadēq̄ꝫ vis irruēs bonos ꝓbat puri

ficat:eliq̄t:malos dāṅat vaſtat exterminat:vñ i eadē afflictiōe mali deū
deteſtanť atq; blaſphemāt:boni aūt p̄cant ꝛ laudāt. Tantū intereſt nō
qualia ſed qualis q̄ſq; patiať:nā pari motu exagitatū exalat horribili-
ter cenū:ꝛ ſuauiter fragrat vnguentū. Hec Augu. de ci. dei. li. j. ca. viij
¶ Tertia nola eſt:mirari cur boni ſuis meritis nō p̄nt mūdū a tribu-
lationib; ſaluare. Sūt boni q̄ſi vita cōlūne ꝛ medulla tot⁹ copis ecclie
Medulla inq̄ȝ hui⁹ mūdi:q̄ q̄ȝdiu fuerit in arbore ſana floret. Colūne
deniq; totū edificiū ſupportātes. Vitaq; ecclie mēbra viuificās. Quid
igiť eſt in cauſa ꝙ ipſi nō ſunt fortiores in edificationē ꝛ ſupportationē
q̄ȝ mali in deſtructionē:Rñſio i p̄ōptu eſt:q2 corruptio eſt nimia: mo
les nimis grādis (Des dings iſt zevyl:der baum iſt zegar verderbt:ð
laſt des huſ iſt zegroſ:der leib iſt zegar verwuoſt.) Plane in corpe hu
mano tāta pōt eſſe maloꝝ humoꝝ abundātia: ꝙ vita ſuffocať ꝛ mēbra
debilia manēt. Et tāta pōt eſſe edificij ruina ꝙ colūne incuruanť:tanta
ſup̄ arboris ramos fulguris ꝯbuſtio ꝙ medulla illā nō pōt floridā red
dere. Ita nimiꝝ tot ſunt i mūdo pctōres q̄t vita mēbra ſuſtinere nō pōt
nā ois caro corruperat viā ſuā. Geñ. vi. ꝛ oēs declinauerūt. Pſal. xiij. ꝛ
oēs auaritie ſtudēt. Hiere. vi. Vide nr̄a maledicta rogo tpa: q̄b; mali D
tia ois increuit a viginti annis ſenſibiliter. Luſtra oppida ꝛ villas: q̄ il
lic habitabāt ſimplicib; ꝛ ruſticanis induebanť veſtimētis: iā vt ciues
incedūt. Vide vrbes magnas:videb q2 oia i apicē tendūt vitioꝝ. ꝑpter
hec igiť nimia mala colūne icuruanť. Accipe exēpla: ecce Noe ꝛ filij ei⁹
nō potueřt mūdi ipedire ſubmerſionē. Geñ. vi. ꝛ Loth ſodomoꝝ ruinā
(vbi tot erāt mali ꝙ decē illic nō repericbanť boni) impedire nō potuit
Geñ. xviij. Accipe Hiere. c. xiiij. ꝛ. xv. cui orāti ꝯtra tēperiē ſiccitatis re
ſpōdit dñs. Si ſteterit Moyſes ꝛ Samuel corā me:nō eſt aīa mea ad
ꝑplm iſtū:eijce eos a facie mea: q̄ ad morte ad mortē:ꝛ q̄ ad gladiū ad
gladiū:ꝛ q̄ ad famē ad famē:ꝛ qui ad captiuitatē ad captiuitatē, Audi
poſtremo dñm p Ezechielē dicentē. Terra cū peccauerit mihi vt p̄uari
ceť:extendā manū meā ſup eā:ꝛ ꝯterā virgā panis eius:ꝛ mittā in eā fa-
mē:ꝛ interficiā de ea hoīeȝ ꝛ iumēta. Et ſi fuerint tres viri iſti i medio
eius Noe Daniel ꝛ Job:ipſi in iuſtitia liberabūt aīas ſuas:ſed nec ſili
os aut filias liberabūt ſcȝ q̄ ſunt in culpa. ſed ipſi ſoli liberabunť:terra
aūt deſolabiť. Habes ecce cauſaȝ cur boni p malis nō exaudiunť:ꝑpter
ſcȝ maloꝝ multitudinē ꝛ malitiā ꝑpter quā licet orent ꝛ faciāt quicquid
poterūt nō accipiūt qd̄ petūt:q2 ſunt tot impedictes. Vix enī in ciuitate
vel cōgregatiōe eſt terra vel q̄rta pars q̄ nō ſit in pctō mortali. Qui enī
vellet domū edificare poſſet tot habere impedimēta ꝙ nullus ꝯſeq̄reť
effectus. Exēplū habem⁹ in latrone: q̄ dixiſſe ferť cuidā eremite: ꝙ niſi E
infra annū eū p ipo orādo ad bonū cōuerteret ipm decapitaret. Qd̄ cū
poſt annū ꝯplere vellet:eremita eū rogauit ꝙ anteq̄ȝ eū occideret lapidē
ð domo eijceret:ſicq; iniuriā ſup morte quā ſibi illatur⁹ eſſet remitteret
Qd̄ cū facere conareť q̄ȝtū latro lapidē ꝟſus oſtiū voluebat:tātūdē ere-
mita reuoluebat. Nēpe quantū ipm verſus oſtiū p vnū pedē mouebat:

tantũ dr̃ eremita eũ poſtponebat. Cui latro: nõ poſſuꝫ eũ eĳcere: qꝛ opꝰ tuũ ꝯtrariũ me impedit. Cui eremita: Ita nec ego te ad bonũ ꝯuertere poſſum eadẽ de cauſa. Ita in ꝓpoſito: qñ enĩ vnus eſt edificãs ⁊ alter deſtruẽs: q̃d reſtat niſi labor? Eccli. xxxiiij. Rñdet aliqñ orãtibꝫ dñs: id qḋ iudex ſolet rogatꝰ ꝑ latronibꝫ q̇ ait: noli rogare ꝑ illo: qꝛ dignꝰ morte inuentus eſt ⁊c̃. ſic ⁊ deꝰ. Legit̃ in libro de apibꝫ: ꝙ cũ quidã oraret ꝑ gente tribulata. venit vox ad eũ dicẽs: ſine ſupbos humiliari. Sic etiã reſpõdet deꝰ Hieremie ꝓphe orãti ꝑ ꝓplo i afflictiõe maxima. Hiere. xliiij. Noli orare ꝑ ꝓplo iſto in bonũ: cũ ieiunauerint nõ exaudiã p̃ces eoꝝ ⁊c̃. Cõuertamur igit̃ ad dñm frẽs: penitẽtiã agamus: cõfiteamur: ceſſemꝰ a pctis: ⁊ p̃ces ſctõꝝ poterũt fieri efficatius orãtes ꝑ nobis. Rogemus

Sabbato poſt reminiſcere.ſcđa Martij.

Stultoꝝ infinitus eſt numerus. Eccꝰs.i.Euangelium.

O Ctogeſimanona turba eſt:ꝯmutantiū (tuſch narren vel wech/ F
ſel narren) q regnū celoꝝ ꝑ mūdano ſtercore eternū ꝑ tēporali:
ſeruitiū dei ꝑ diaboli ſeruitio: ⁊ breuiter equū ꝑ fiſtula vendūt
Ipſi ſunt q vellēt eſſe cōtenti in h̄ ſeclo ⁊ dimittere futuꝝ. Sūt hi in pe/
riculoſo ſtatu: nā ſicut homo tenet diligere deū ſuꝑ oia amore amicitie:
ſic ⁊ tenet eū diligere amore ꝯcupiſcentie ſuꝑ oia: ſibi eū plus volendo
ꝗ̄ quodcūq; aliud: ⁊ eſt hic amor ꝯcupiſcētie actus ſpei: d̄ his dicit Lu
dolphus: ꝙ ſunt in ſtatu dānatiōis. Pňt hi fatui tribꝰ nolis dinoſci.
¶ Prima nola eſt: Cōmutare regnū ꝑ ſtercore: hoc eſt regnū celoꝝ pro
huius mūdi regno: in quo oia ſunt ſtercora. Nimirū omne qđ eſt in mū
do: aut eſt ꝯcupiſcentia carnis: aut cōcupiſcentia oculoꝝ: aut ſuꝑbia vi
te: ſcz delectatio carnalis; diuitie: honor ⁊c̄. ⁊ hec oia ſtercus. Quid 1
aliud eſt carnalis voluptas ꝗ̄ ſtercus guloſoꝝ ⁊ luxurioſōꝝ: ex ſtercore
ſtercus ad ſtercus. Audi Iohelē ꝓphetā. Cōputruerūt iumēta in ſterco
re ſuo. Nota iumēta beſtie. q beſtialiter viuūt quibꝫ nō eſt intellectus.
Quid deinde diuitie ꝗ̄ agri: vinee: prata: ſtercorata terra: ⁊ aurū ⁊ ar 2
gentū fex terre: Tandez gloria ⁊ honor de veſtitu: poteſtas dignitas: 3
oia ſtercus: ſerice veſtes de quibꝰ gloriarꝫ: ſtercus ſunt vermiū vel pel/
les muriū. Sed ⁊ ois glia ſtercus ⁊ vermis: finaliter eñ ad h̄ tendit:
qꝛ glorioſi efficiunt ꝑ morte ſtercus ⁊ vermis ⁊c̄. Habes ecce totū mū G
dum ⁊ qđ in eo eſt ſtercus eſſe: ⁊ ne opinionē meā reijcias: accipe teſti/
moniū optimi reꝝ eſtimatorꝫ Pauli. Oia arbitratus ſum vt ſtercora:
vt xp̄m lucrifacerē. Ecce ꝓ hoc ſtercore hi fatui regnū cōmutant celoꝝ:
gaudiū ⁊ letitiā qđ oculus nō vidit: nec auris audiuit: nec in cor homis
aſcendit. Noli o aīa ſic volui in ſtercore inſtar bruci: ⁊ ibi eſſe cōtenta: ex
urge de ſtercore. Clama ad eū q erigit de ſtercore pauperē: vt collocet
eū cū principibꝰ. Plane ad h̄ apta nata es: regina es: filia regis es: fac
vt Mauricius Imperator: p̄elige hic priuari regno ſtercorario: ꝗ̄ re/
gno celoꝝ. Uide hiſtoriā in ſpecu. exem. diſtin. iiij. exem. xxv.
¶ Scđa nola eſt. Cōmutare ſeruitiū dei ꝑ ſeruitio diaboli. Grandis
vtiq; ſtultitia: tā honeſtū vtile: iocundū: facileq; ſeruitiū dei cōmutare
ꝑ tā difficili: dānoſo ⁊ ignominioſo diaboli ſeruitio. Quid ꝓderit hoi
ſi vniuerſum mundū lucret ⁊c̄. aut quā dabit homo cōmutationē ꝑ aīa
ſua: Pſal. Mutauerūt gloriā ſuā in ſilitudinē vituli comedentis fenū
Quid queſo honeſtius: ꝗ̄ ſeruire ſummo regi dn̄o dn̄antiū: regi celo 1
rū: Gaudēt hoies ⁊ gloriant inde ſi alicui magno ſeruierint: eo ꝙ ſe pu
tant glorioſiores: quāta ẽ gloria eſſe dei ſeruū. Noli ẽ putare qꝛ miſer
ſis: ꝙ dedicatus es dei ſeruitio ꝑ religionē ſacerdotiū aut vitā abſtrac
tam: nihil illo (crede mihi) glorioſius. Noli p̄terea putare te magnum H
quid deo feciſſe: ſi relicto diabolo ⁊ mundo te tradidiſti dei famulatui

quaſi aliq̄d magni deo feceris: ⁊ gratias tibi referre inde debeat: quin
potius tu nunq̄ȝ ſatis gratias agere poteris: ꝙ te dignatus eſt in ſerui
2 tium ſuū recipere. Noli putare ꝙ tibi nō reddat mercedem: reddet pla
ne menſurā bonā: refertā: coagulatā ⁊ ſupabundantē in ſinū tuum. hic ⁊
alibi: hic pacem ⁊ quietē cordis: alibi ꝑpetuā vitā. Et ſine p̄mij intuitu
ſeruiendū eſt: nō tamē ſine premio ei ſeruietur: hic em̄ mos dn̄oꝝ mag-
3 noꝝ eſt: quibꝰ ſeruit̄ ſup gratia ſine pacto ⁊ cōuentione. Non te terre
at ſi ab initio grauius videat̄ hoc ſeruitiū: in progreſſu facilius erit: et
tandē facilimū ⁊ iocundiſſimū: q̄uis ab initio triſte. Audi dn̄m te con
ducentem: ⁊ honeſtatē vtilitatem ⁊ facilitatem cū iocunditate promit-
tentē. Uenite ad me (inquit) oēs qui laboratis ⁊ onerati eſtis: ⁊ ego re-
ficiam vos. Tollite iugū meū ſup vos: ⁊ diſcite a me q: mitis ſuȝ ⁊ hu
milis corde: ⁊ inuenietis requiē aīabus veſtrꝭ: iugum em̄ meū ſuaue ē
⁊ onus meū leue. Nota: venite ad me regē magnū celi ⁊ terre: ecce q̄ȝ ho
neſtum. Et quid erit nobis: q̄ vtilitas? Reficiam vos hic ⁊ inuenietis
requiem animabꝰ veſtris. Et qd̄ eſt ſeruitiū? humilitas: manſuetudo:
breuiter iugū ſuaue eſt ⁊ leue onus: ſic ſic fratres ſeruitium dei eſt. Et
hoc miſeri ſtulti cōmutant cū ſeruitio diaboli qd̄ turpe nociuū ⁊ durū
eſt. O q̄ȝ durū ⁊ aſperū iugū diaboli ⁊ vicioꝝ eſt: vide quantā miſeriā
ſuperbi: auari: luxurioſi: iracundi: guloſi: inuidi: accidioſi patiantur.
Querelā ſup hoc faciūt dānati: vias difficiles ambulauimus. Sapie
J .v. Uere difficiles. ſupbi em̄ p ardua ſcandunt: auari p ſpinoſas: luxu
rioſi p vias lutoſas: ſicut Holkot ibidem dicit. Nullam requiem dat
ſuis ſeruitoribꝫ: ⁊ eos fame ſinit perire. Paſcit em̄ eos vento vanitatꝭ
que nō ſatiat hominē: ⁊ digito laudis humane: pulchrū eſt digito mon
ſtrari ⁊ dicier hic eſt. Paſcit fatuos illos ſicut infantes pueros: quibꝰ
pulmentū qd̄ happam dicimus ingeritur in os vt taceant. Auaros pa
ſcit arena diuitiaꝝ que nō eſt cibus aīe. Luxurioſos fetore: vt deducit
Bern. ſup Ecce nos ⁊c̄. Uides quō oēs ſerui vicioꝝ ⁊ diaboli nō ſatiā
tur ſȝ magis ꝯcupiſcāt. Quāta p̄terea hec ignominia ſe tali ſubdere de
quo etiā ſi vtilitas magna ꝓueniret ⁊ voluptas: qs erubeſcere merito
deberet ꝙ filius dei diabolo: amicꝰ dei hoſti maligno ſeruire audiret.
Noli ſic degenerare o fili: ſed redi ad patrē tuū q̄ in celis ē: inſtiget te fa
mes quā paterꝭ in h̄ ſeruitio: redi cū filio hodierni euāgelij ad patrē. ⁊
ei ſeruias fideliter. Noli omnino eſſe fatuus: noli deſperare recipiet te
miſericorditer ⁊c̄. Saltē tenta: oīa tentaſti, oīa ſeruitia expertus es: fu
iſti in oībus principū curijs: ſaltē ⁊ huius principis curiā ad vnū annū
inhabitare tenta: nō eſt annus (vt vulgo dici ſolet) alligatus palo,

¶ Tertia nola eſt: Cōmutare equū p fiſtula. Equus iuſticia (gerech-
tikeit) fiſtula cōmoditas ꝓpria (gemechlicheit) Juſticiā dei relinq̄mus
1 vt cōmodo ꝓprio inhereamus: ſtulta cōmutatio. Equus ē plane iuſti
cia ſiue dei mādata affectio iuſti: qui nos vehit in regnū celoꝝ. Si vis
2 ingredi vitā ſerua mandata. Equus eſt: ſi bene fuerit paſtus eo citius

⁊ ſuauius vebit: ⁊ vt nr̃a iuſtitia abundet plus q̃ꝫ phariſeoꝝ: ⁊ verioꝛ K
ſit neceſſe eſt: alias nõ ingrediemur regnũ celoꝝ: ſignatus ſit vt aſinus
dñi cruce recta intentiõe neceſſe eſt: ⁊ ſic in hierlm cũ dño ingrediemur
Hoc eq̃ aſcẽdit Helias curru igneo in celũ: hic equ⁹ iuſtoꝝ: in q̃ ⁊ mũ- I
dũ de⁹ iudicabit: vt Pſal. Judicabit oꝛbẽ terraꝝ in iuſtitia ⁊ ꝑplos in
eq̃tate. Sꝫ maloꝝ equ⁹ caro: q̃ eos ad inferos vehet. Si ſm carnẽ vixe
ritis moꝛiemini. Quoꝝ finis interit⁹ ⁊ glĩa eoꝝ in ↄfuſiõe: vẽtrẽ p deo
colũt. De h̃ eq̃ mãdatoꝝ dei ſiue iuſtitie ait Pſal. Oĩa mãdata tua eq̃-
tas. Pro h̃ inq̃ꝫ eq̃ iuſtitie ⁊ affectiõe iuſti q̃dã fatui cõmutãt affectionẽ
cõmodi: fiſtulã illã recipiẽtes loco ei⁹ (eygẽ geſuch: eygen gemach) amo
rẽ ſui. Et eſt hec affectio inq̃s cõmodi fiſtula coꝛnuta ſiue choꝛus (ſack-
pfeiff) Vtriq̃ꝫ. Habet eñ hec fiſtulã ꝑuulã acutã: q̃ appellat amoꝛ. Ma
ioꝛẽ (den bumbart) ⁊ eſt timoꝛ. Saccus aũt ipm totũ coꝛpus eſt coꝛru
ptũ fomite. Saccus ſtercoꝝ (vt ait b. Bernar.) ſaccus vanitate ſupbie
diſtẽtus. Quid ſupbis cinis ⁊ puluis? o feda ſanies q̃d tẽderis: q̃d in-
flaris? Ex h̃ igit ſacco he due fiſtule exurgũt. Audite q̃ loq̃r: vbi affectio
cõmodi ꝓprij habitauerit: q̃ hõ q̃rit q̃ ſua ſũt in oĩbꝫ etiã vſq̃ꝫ ad ↄtẽptũ
iuſtitie. Ex illa radice mala ſicut ex ſacco ꝓdũt primo fiſtula appetitus
inoꝛdinati boni: tot foramina illi⁹ fiſtule q̃t appetit⁹ ſiue talia appetibi
lia. Appetis reuerentiã: honoꝛẽ reputari ociũ coꝛꝑale ⁊ q̃etẽ; oĩa ꝓpter lu L
crũ facis: nihil gratis: in te oĩa reflectens. Scd̃o fiſtula magna timoꝛis
que habet tot foramina quot ſunt fuge mali ſiue fugibilia. Fugis ⁊ hoꝛ
res dura vilia ⁊c. ad modicũ verbũ iniurie indignaris (brumſt) Breui
ter hi duo ſoni ſemꝑ iugiter ⁊ indeſinẽter in te audiunt ⁊c. Hec deduc
ad placitũ ex Kempis de nature ⁊ gratie differẽtia in lib. de imitatione
chriſti. Ad hanc fiſtulã paſcunt (ſicut oues ſtolide ad muſicũ) ſtulti ho-
mines ⁊ eã ſequunt. Et q̃s eſt q̃ſo q̃ eã nõ ſequat? oẽs querũt q̃ ſua ſunt
ꝓpriã cõmoditatẽ quietẽ: paſcunt ſe iuxta illius exigentiam. Si te igno
ras o pulcherrima mulieꝝ: vade paſce hedos tuos. Hedos ſenſuũ vti-
q̃ꝫ paſcunt qui tales ſunt: quaſi ignoꝛantes ſuã nobilitatẽ coꝛpoꝛi ſerui
unt ⁊ ſibimetipſis dei iuſtitia neglecta: ſicq̃ꝫ ad gaudiũ huius tympani
⁊ fiſtule in puncto deſcendũt ad infernũ: ſicut oues in inferno poſiti: et
moꝛs depaſcit eos. Sonet hec fiſtula ſacci in auribus: ⁊ ita aures tibi
obtundit vt nihil iuſtitie exaudias: nõ audias quid loquat in te deus
pacis quã loquit in plebẽ ſuã: nihil permittit te agere: ſemper in capite
hic ſaccus eſt: ita vt ſemꝑ concupiſcas ⁊ queras tuã cõmoditatẽ tuum
lucrũ; te finem conſtituas: ſemper timeas cõtraria tue cõmoditati: con
tra ea iraſcaris ⁊ triſtaris ſi immineant parũ de fiſtula dei. Sicq̃ꝫ pro M
equo equitaris ⁊ iuſtitie dei eligens cõmoditatẽ (Für gerechtikeit got
tes deinſelbs gemechlikeit) Vbicũq̃ꝫ hoc eſt falſitas eſt: q̃uis nõ ſemꝑ
moꝛtalis. Tunc eñ ſolũ moꝛtalis eſt: cũ amoꝛ ſui eſt vſq̃ꝫ ad cõtemptũ
dei. alias eſt venialis. Beatus homo cui hec fiſtula cito cadit in lutum
vt nõ iuxta impulſum ei⁹ ſaltet: ſed ad cithарã iuſtitie. P iſt eñ ſic cadas

fiſtula hec nature ꝓpꝛij cõmodi: nihil boni opabimur. Niſi granū frumē
ti cadēs in terrā moꝛtuū fuerit: ipm ſolū manet. ſi aūt ⁊c̄. fructū multuꝫ
affert. Sine ḡ cadat in lutū fiſtula hec: in lutū terre loq̄r vt moꝛtificet.
O dñe ocus cadere nō vult: eſt mihi alligata ꝑ coꝛrigiā: ⁊ ita cū puto eā
cecidiſſe recrudeſcit: ⁊ reperio eā nondū cecidiſſe. Scio frater: tuū ergo
erit vt tibi facias vim: ꝯtra nitaris: coꝛrūpere coꝛrigiā nitaris: q̄ꝫtū pōt
fieri. efficies ſaltē q̄ nō ſonabit tantū q̄ cōmoueat te ſonus eius: ſed q̄ſi
emoꝛtuā eā poſt te trahas. Sic ſic facito: alias ineptus eris ſequi dñm
deū tuū. Si quis vult poſt me venire: abneget ſemetipſuꝫ ⁊ ſequat̄ me
Abnegare ſe: ſiue ꝓpꝛiā cōmoditatē nō querere: ſed dei voluntatē: eſt fi-
ſtulā abijcere. Frāge: rumpe: ſcinde ſaccū coꝛpis tui ꝑ afflictiōes iuges
diſcretas ieiunijs vigilijs ⁊c̄. Tantū foue quantū expoſcit dei ſeruitiū
⁊ nō ampli⁹ letitias excute ſuauitates ⁊ alia coꝛpis fomēta: abijce (den
bumbart) timoꝛis ⁊ fiſtulā amoꝛis: ⁊ plane aliā habebis letitiā. Sine
letitia nō ideo eris: eiecta ⁊ abiecta letitia carnali ⁊ ꝓpꝛij cōmodi ſucce-
N det alia lōge maioꝛ. Audi Pſal. Cōcidiſti ſaccū meū ⁊ circūdediſti me
letitia. Rupto ſacco ſequit̄ letitia alia. Nō ꝑdimus delectationes (inq̄t
btūs Bernar.) ſed mutamus a coꝛꝑe ad animā: a ſenſib⁹ ad cōſcientiā:
ergo noli timere. Si vis ꝑmutare: hec vtilis ꝑmutatio: fiſtula hec quā
habes maijalis (ein meyen pfeiff) tꝑalis eſt: nō iugis: nō diu durat: are
ſcit mox. iuge aūt gaudiū ſecura cōſciētia: ſemꝑ durat hec fiſtula. Noli
timere o fatue: q̄ ſi dimiſeris hanc maijalē fiſtulā: ideo te nullā habitu-
rā. Neſcis q2 in euangelio filius ille in regione longinqua dū diſſipaſ-
ſet bona ſua: vtiqꝫ fiſtulas maiales habuit. ⁊ dū illas reliquit: alia ſuc
ceſſit: in aliā delectationē cōmutata eſt. Siquidē pater ꝓcurauit ei ſim
phoniā ⁊ choꝝ: ſic tecū fiet o frater. Pſalmiſta. Juſtitie dñi recte letifi-
cantes coꝛda. Ecce equū iuſtitie nō eſſe ſine letificatione: ſed eā ſecū af-
ferre. Hec vera letitia: turbari pꝛeſſuris ⁊ tribulationibus pꝛopter dei
mandatoꝝ ⁊ iuſtitie obſeruationē. Eſt exemplū de ſctō Franciſco: qui
de hoc longā habuit cōfabulationem cū quodā fratre. Uide in ſpeculo
exemploꝝ ſi placet. diſt. vij. exēplo. xxvi. Reijce ergo fiſtulā: audi conſi
liū meū frater: retine ⁊ nō dimitte equū equitatis ⁊ iuſtitie. Eū non re
linque ꝓpter fiſtulā cōmoditatis ꝓpꝛie: ⁊ habebis fiſtulā vere letitie. q̄ ſi
equitatis ⁊ iuſtitie equū dimiſeris ⁊ ꝓ letitie ꝓpꝛie cōmoditatis ꝑmuta
O ueris: vtrūqꝫ perdes. Audi chꝛiſtū. Pꝛimū q̄rite regnū dei ⁊ iuſtitiam
eius: ⁊ hec oīa adijcient̄ vobis. Querere regnū: cōtra pꝛimā nolā. Dei: cō
tra ſecundā nolā. Et iuſtitiā eius: contra tertiā nolā. Et hec oīa: ꝓpter q̄
regnū deum ⁊ iuſtitiā relinquere nite[illegible]is. adijcient̄ tibi: ſcꝫ cōmoda leti-
tie ⁊c̄. Et ſi nō talia: longe tamen maioꝛa. Surge ergo ⁊ relinque regi-
onem hanc longinquā: fatuitatem hanc: ⁊ redi ad patrem.

Dñica tertia Oculi. Tertia Martij:

Stultoꝝ infinitus eſt numerus. Eccūs. i. Euangeliū.

Nonageſima turma ſtultorꝫ eſt: Impiorꝫ in parentes (kind narren) Ipſi ſunt qui nō honorant parentes: ſed potius cōtemnūt. De quibus nō poteſt dici qđ hodie in euangelio de bono filio Chriſto Jeſu dictū eſt. Beatus venter qui te portauit: ⁊ vbera q̄ ſuxiſti. De his autē primo dicam quēadmodū notis diſcerni poſſunt. Secundo q̄ꝫ ſtulti ſint: ⁊ tertio que ſit cauſa ſtultitie eorū. Circa primum reperio notas ſeptem quibus diſcerni poſſunt: quarꝫ vna ponit̄ in capite: ſecunda in auribus: tertia in ore: quarta in pectore: quinta in dorſo: ſexta in dextra: ſeptima in ſiniſtra manu. Hec aūt ita ordinaui: vt eo fa-

cilius poſſint memorie cōmendari a filijs. Et cum audieris nolā qua
ſatam eos corripias.

¶ Prima nola eſt in capite. Parentes ſigno vel facto notabiliter in
honorare vel deſpicere: eſt mortale peccatū. Hanc nolā poſui in capit
quia per caput oſtendit̄ ⁊ exhibetur honor: per inclinationem eius au
detectionē. Porro quando filius in poteſtate aut dignitate cōſtitutus
patrē debeat precedere: aut contra: lege Petrū Alfonſum ⁊ Georgiu
Trapezontiū in ſua rhetorica. ꝙ ſi neglexerit obſeruare: quatias ei no
lam verbere capitis.

P ¶ Secunda nola eſt in auribus: parentib⁹ nō obedire. Debēt filij pa
rentibus obedire in omnib⁹ que pertinent ad neceſſitatē eoꝝ ⁊ diſpoſi
tionē ſeu vtilitatē rei familiaris. Et hec eſt nola auris ſiniſtre: quia tem
poralia ſiniſtra ſunt reſpectu ſpiritaliū. ꝙ ſi neglexerit facere: aurem ſi
niſtraꝫ ei trahas. Sc̄do debent eis obedire in his que pertinent ad di
ſciplinā morū: in his que ſunt ad ſalutē neceſſaria. ꝙ ſi nō fecerint: auri
dextram vellas ⁊ trahas. In minimis licitis ex negligentia nō obedire
veniale eſt. Hec Chaimis de malis nō tenet̄: imo contrariū tenet̄ de in
trando religionem: contrahendo matrimoniū non tenetur: quia hec nō
ſunt de neceſſitate ſalutis: neqꝫ reſpiciunt rem familiarem. Sup̄ quo
vide docto.

¶ Tertia nola eſt in ore: parētes nimis ꝑturbare: verbis inquā oppro
brioſis: cōtumelioſis: irriſiuis: maledictionib⁹: blaſphemijs: viuos vel
defunctos. Item ſi eos ſcienter ad iram notabiliter prouocauerit: mor
tale eſt. ſecus ſi nō ex ꝓpoſito. Itē ſi cōtendit vel dure loquutus eſt ⁊ irre
uerenter: nō tñ ex cōtemptu: veniale videt̄. Debēt oīa verba ad parētes
affectu eſſe imbuta: ait Hierony. apud Alexandrū de Ales. Hec nola
pendet in ore: quā quatias ſi contra te latrauerit puer.

Q ¶ Quarta nola eſt in pectore. Parētes nō cordialiter diligere: ſed ali
quando deliberate optare eis mortē. Et vltimū eſt mortale: quocūqꝫ
reſpectu hoc factū fuerit: ſcꝫ ꝓpter hereditatē ⁊c̄. Ceteꝝ de dilectiōe cor
diali vide Angeli. que non excuſat eos a mortali: qui ſe habent ad pa
rentes quaſi odirent eos. Vide eandē in verbo Filij: ⁊ Alexandrū: qui
multa de cordiali dilectione dicit cur impendi debeat.

¶ Quinta nola eſt in dorſo. Parentes nō ſupportare: vel eis nō ſubue
nire cū quis poteſt: precipue in magnis neceſſitatib⁹ vel infirmitatib⁹
corporalib⁹. Hic de medicinis ⁊ alijs ſimilibus dici poterit: quantum
quis teneat̄. Si teneris alijs ſubuenire in neceſſitatibus: quāto magis
parentibus. Turpe eſt plane ⁊ ignominioſum (cū potes nutrire) eos
permittere mendicare: etiā ſi peccatū nō eſſet.

¶ Sexta nola eſt i manu dextra: parētes ꝟberare. Plane ſi qs parētes
voluntarie ꝟberauerit etiā leuiter: mortal̄r peccauit: ait Chai. Grauis
eiſdē pena mortis in lege affligit̄: ⁊ multa exēpla de qbuſdā legim⁹: qui
parētes ꝟberauerūt: ⁊ inde flagellati fuerūt. Adde his ad placitū ex hiſt.

¶ Septima nola eſt in manu ſiniſtra. Parẽtes a ſalute aiaꝝ ſuaꝝ im
pedire. Ipſi ſunt q̄ ꝓhibẽt eos teſtari in vita vel in morte: aut impedi
unt ne diſponãt ꝓ aĩa ſua: ſeu a reſtitutiõe retrahũt: ⁊ hac de cauſa ſacer
dotes ad eos accedere ꝓhibent. Itẽ q̄ nõ implent legata parentũ ⁊ pre
deceſſoꝝ ſuoꝝ ad pias cauſas: aut multũ differũt vltra tẽpus ꝑ eos ſta
tutũ. Item q̄ votis patris q̄ morte preuẽtus adimplere nequiuit: nõ ſa
tiſfecit poſt eius mortẽ: nã quilibet heres tenet̃ adimplere vota realia ſi
cut ⁊ debita: ad ꝑſonalia autẽ vota nõ tenetur: niſi pater ea ſibi iniũxe
rit in vltima volũtate. vide Chaimis. Et adde ad placitũ his nolis de
clarationes pro populo erudiendo in his q: multũ indigent: preſertim
Argentineñ. vbi habẽt cõtra hanc ſeptimã nolam municipalia: cõtra ſa R
lutẽ aniaꝝ coꝝ: ⁊ tantũ de primo. Item vide Angelicã circa quartũ pre
ceptũ de oĩbus his nolis. Scḋo queris: ⁊ quanta eſt ſtultitia ⁊ impi
etas eorũq; ingratitudo? Magna plane: quã ſi nõ cognoſcis o ingra 1
te fili: leua oculos ſurſum in nidos ciconiaꝝ ⁊ illic lege: fouent paren
tes ſuos cum ſenuerint: paſcunt ⁊ calefaciunt plumis: ſed ⁊ cliſtere eis
adminiſtrant: afferentes eñi roſtro aquã ſalſam marinã per poſteriora
immittere nitunt̃: vt dicit Vincentius. inde ⁊ auis pia dicitur. Non 2
ſic mali filij: ſed alia quedã animalia que nõ preſe ferũt talem pietatẽ
imitant̃ in ingratitudine ⁊ impietate. Sunt bruta que dũ a parentib9
lac ⁊ alimentũ accipiunt: eos cognoſcũt. q̄ ceſſante eos cõtemnũt et cũ
eis pugnant. Catuli etiam in iuuentute inter ſe ⁊ cũ parentib9 ludunt:
magni vero effecti ac roborati: ꝑ oſſe cũ parentib9 inter ſe pugnãt. Sic
heu multi filij tam nobilium q̃ pauperũ: paruí ſimul nutriti in curijs
principũ vel parentũ: inter ſe magnã habẽt familiaritatẽ ⁊ ſocietatem
⁊ parentib9 magnã exhibẽt reuerentiam. ſed magni facti ita cupiditate
⁊ ſupbia excecantur: q̄ nec ſocietatẽ nec conſanguinitatẽ agnoſcant: ſed
aliquo cõcupiſcibili inter eos oſtenſo: nec deũ timent nec parentes re
uerentur: nec inter ſe pacem habent: ⁊ nõ ſolum pro magnis ſed etiam
pro paruis ſicut filij paupeꝝ cõtra deum ⁊ parẽtes: ⁊ inter ſeipſos bri
gas habẽt ⁊ cõtẽtiones. Debebãt potius cedere etiam iuri ſuo ad tem 3
pus propter parentũ pietatẽ: ſic Johãnes Hircanus fecit ⁊ Gregori9
Neoceſarieñ miraculo fratres quoſdã facere debere edocuit: de quib9
vide in Sũma predican. f. v. §. xix. ⁊ xxi. Tales filioli ꝓmittentes mul
ta ſe facturos parentib9: dũ nihil poſſunt: cum autẽ diuites ⁊ potentes
facti fuerint nihil facientes. Faciunt vt puelle dum nere nõ ſciunt: nere S
volunt. at vbi conſueuerint: ad nendum vix cõpelli poſſunt. Noli ob 4
liuiſci o fili beneficioꝝ tibi a parentib9 impenſoꝝ: memento q: ab eis
habes eſſe vitã: educationẽ: nutritionẽ ⁊ eruditionẽ. Noli obliuiſci oſcu
la matris tue q̄ tibi infixit: gemitum: laboꝝ: lactando ⁊ vigilando ꝓ te
⁊ alia abſq; numero: q̄ cõmemorat Ambro. Honora igitur patrẽ tuum
⁊ gemitus matris tue ne obliuiſcaris. Eccs. vij. Memento q̄ niſi per
illos nõ fuiſſes: retribue illis ſicut ⁊ ipſi tibi. vide vbi s. §. xxiij. Audi

F dñm precipientē: Honora patrē tuū ⁊ matrē tuā: vt ſis longeuus ſuꝑ
terram. Plane digni ſunt vt in vita ſua confundant̃ ⁊ abbreuient̃: qui
principiū vite ſue nō honorant. Abſolon ſuſpenſus in quercu: q2 patrē
de regno expulit. Cham maledictus: quia verenda patris monſtrauit
Filius! Nabuchodonoſor mala morte periit: quia patrē in trecēta fru-
ſta ne reſurgere reſcindi iuſſit ⁊ vulturib9 proiici. §. xv. ⁊ eſt magiſter in
6 hiſto. ſco. Noli o fili eſſe talis filius: ne tibi talia cōtingant. Sed eſto
vt chriſtus filius Marie: qui eam ſub cruce cōmendauit Joanni: do-
cens nos vt vſq3 ad mortē diligētiā eoꝝ habeamus qui genuerunt nos
7 Sonet in auribus tuis quod dicit̃: Qui maledicit patri ſuo ⁊ matri:
T extinguet̃ lumē eius in mediis tenebris. Tertio queris: Et que eſt cau-
ſa horū impioꝝ ⁊ ſtultorū filioꝝ: Reſpondeo ꝙ vna cauſa eſt negligen-
tia parentū: qui eos non bene inſtituunt a teneriori etate. Clamas: O
peſſimū habeo filiū ⁊ filiam: inobedientes: vitioſos ⁊c̄. Nihil mireris
o frater: ſi hoc metis qđ ſeminaſti: qui ſeminat fabas non metit lentes.
Quomodo de ſacco ſemen extrahes quod non impoſuiſti: Seminaſti
agrū hunc malis moribus vitiis: ⁊ illos iam producit. ſi virtutes ſemi-
naſſes in noualia hec: in nouellū cor ⁊ triticū ⁊c̄. plane iam meteres de
eo obedientiā caſtitatem pietatē ⁊c̄. Talem fructum recipis qualē plā-
taſti: expectas tu ficus cum plantaueris ſpinas ⁊ tribulos. Secunda
cauſa eſt tua propria malitia. Talem eum ſentis tibi qualis tu fuiſti
patri tuo ⁊ matri. Qua igitur menſura menſus fuiſti parentibus: tali
menſura remetiet̃ ⁊ tibi. Tu parentib9 fuiſti ingratus: impius: durus
⁊ talis igit̃ iure eſt tibi tuus filius. Filius quidā traxit patrē ſuum ad
quendā locum crinibus ſiue capillis. Cūq3 eo perueniſſet clamauit pa-
ter: Ceſſa ceſſa: huc uſq3 in eū locū etiā ego patrē meū traxi capillis. Ec-
V ce recompēſa iuſta. Tertia cauſa: tua in deū pietas. quia enī nō induxi-
ſti filiū tuum vt eſſet obediens deo: ideo merito puniris in hoc ꝙ neq3
tibi obedit: educaſti eum mūdo ⁊ non deo. Non feciſti vt Job: qui pro
filiis ſollicitabat̃: ⁊ hoſtias offerebat pro eis: ne forſitan peccaſſent: ⁊ di-
ligentiā magnā habuit quomō eos deo nutriret. Non ſic modo eſt: ſed
contraria eſt eoꝝ diligentia: nam eos mundo nutriunt: vt ſint glorioſi
diuites. Plane ſcḋm Chriſoſtomū. Matres qui corpus natoꝝ amant:
animas contemnunt: deſiderantes eos bene valere in hoc ſeculo: nō cu-
rantes quid paſſi fuerint in alio. Alie militias ſuis filiis prouidēt: alie
honores. ⁊ nemo filiis ſuis prouidet deum. Perditionē illoꝝ cum ma-
gno precio comparant: ⁊ ſalutē illis nec dono accipere volunt. Si vide-
rint illos pauperes: triſtant̃ ⁊ ſuſpirant. Si aūt viderint illos peccan-
tes: nemo triſtatur. vt oſtendant qm̄ corpoꝝ ſunt parentes: nō animaꝝ.
§. ix. vbi ſupra. Sed quid igit̃ ageremus: Horū cōtraria: fac plantes
eos in pueritia: fac eos rectos ⁊ bonos: fac quod iubet Eccī. vii. Si fi-
lii tibi ſunt: erudi eos ⁊ curua eos a pueritia eoꝝ. Fac inq3 ſicut planta-
le nouelle fieri ſolet: cui adiungit̃ virga recta ſibi cōmenſurata: ad quā

colligat̃: ſm cuius rectitudinē ſurſum creſcit ⁊ ſuſtentatur ne cadat. ſic t
tu fac. Appodia hanc plantulā virge correctionis: ne omni vento ꝓle
voluntatis moueatur. Prouerb. xxij. Stultitia colligata eſt in corde
pueri: virga diſcipline fugabit eam. Contra eos qui permittūt pueros
euagari libere ad ventū voluntatis. Vide ſit virga hec quā adiungis z
recta ⁊ nō curua: ne ſe eius curuitati quadret: ⁊ ſe eidē inſinuet. Prebe
ei rectum exemplū: fac bonū coram eo. Recta ſm rectam rationem ⁊ re
gulam diuinā: ſcilicet preceptoꝝ diuinorum. Hec tua exemplaris ope/
ratio baculus rectus eſt: cui ſi alligaueris paruulam plantulam filioli x
tui: etiā ipſa ſurſum in rectum creſcet. Contra eos qui prebent pueris s
exempla mala: in loquendo turpia verba mēdacia: in crapula ⁊c. Fac
ſit baculus hic ſiue virga qua appodias ſiue ſuffultis plantulā ei com/
menſurata: ne nimis grauis ſit: ⁊ eam potius detrahat q̄ ſuſtentet: et
opprimat potius q̄ ſupportat. Sint correctionū virge moderate diſcre
te: non ex impetu furoris. ſicut quidam ſtulti rectores ſcolaſticoꝝ par/
uulos timidos terrent: ⁊ contra eos ac ſi eſſent homicide inſurgunt: in/
de etiā gloriantes aliquando. tales opprimunt ingenia: potius eñ ſunt
lenimentis ⁊ manſuetudine ⁊ promiſſis inducēdi q̄ terroribus. vt do/
cet Quintilianus. Nō debet pater neq̃ mater ex furore corrigere: quia
hoc potius vindicatio inordinata eſt q̄ correctio. que eſt actus charita
tis: illa autē ire ⁊ furoris. Item debent eis cōmenſurata opera impo/
nere in ieiunijs: in orationibus ⁊ alijs ſpiritalibus: ſimiliter in corpo/
ralibus. in vtroq̃ eñ eos inſtruere debent ⁊ enutrire ⁊ aſſuefacere. Nu
trias animā eius in ſpiritalibus: precepta ſpiritalia eis imprimendo ⁊
meliora (more auiū que grana meliora pullis ſuis portant) eis porri/
gendo: per que ſpiritaliter viuere poterunt. Ve etati noſtre: in qua pu
eris venena vitioꝝ non grana virtutum a magiſtris: nutricibus: ⁊ (qđ
horrendū eſt) ab ipſis quoq̃ parentibus adminiſtrant̃. Docēt eos can
tilenas amatorias carnales: rident ad coꝝ iuramenta ſcurrilia leuita/
tes ⁊c. Itaq̃ fit: vt qui deberent eſſe fulcimenta plantulaꝝ: fiant ⁊ ſint y
earundē demolimēta. Porro etiā ciuilibus ſunt aſſuefaciendi operibꝰ:
vt ocium (quod eſt omniū vitioꝝ nutrix) ⁊ vitia fugiant: ⁊ vt in neceſſi/
tate de labore ſuo ſe iuuare ſciant: exemplo Auguſti Ceſaris. De quo
Suetonius ſcribit: ꝙ filiam ⁊ nepotes ita inſtituit: vt etiā lanificio aſ/
ſuefaceret: ac nec loqui vel agere quicq̃ niſi palam: non obſtante ꝙ eos
terris ditare potuit. tamen ſic eos informari voluit: vt ſi ad extremam
deuenirent inopiam: arte ſe iuuarent. Hoc eſt quod dixi ab initio: Si
filij tibi ſint: erudi eos. Rogemus.

Feria ſecunda poſt Oculi. iiij. Martij:
Stultoꝝ infinitus eſt numerus. Eccſ. i. Euangeliū.

Garrulantiū in choꝛo

NOnageſimapꝛima turba ſtultoꝝ eſt: In choꝛo garrulantium (Choꝛnarren: ſchwerz narren) eoꝝ qui diuinū officiū perturbant garrulationib9. De quibus tria dicam. Pꝛimo nolas: ſecundo fatuitates: tertio remedia. Et poſſunt dinoſci nolis ſeptem.

¶ Pꝛima nola eſt: recitare aut legere vtilia. Sicut aduocati faciūt: et ſigilliferi ſigillāt lr̄as. Sūt q̄ putāt ſe nō eſſe fatuos: ſi infra diuina officia loquant̄ de reb9 bonis ⁊ vtilib9. Q dicūt: bonū eſt qd̄ loqmur. Sed errāt: nō eñi bonū eſt. Dicit Rich. de patriarchis q̄ cogitatiōes etiā bone tp̄e oꝛationis nō ſunt admittēde: ſed in aliud tp̄s differēde. Si cogitationes admittere nō licet: multo min9 verba vtilia impꝛtinētia. Perti

ventia ad officiū dici pñt breuiter: vt q̄rendo de añā: vel pſ. ⁊ ſtlibus. Z
Ceteꝝ de aliis vtilib' reb' nō licet loqui: nec̄ bonū eſt. Nā ad actus bo
nitatis requirit' vt ſit veſtitus circūſtantijs debitis: p̄ſertim loci ⁊ tp̄is.
hic aūt nō eſt locus aut tēpus de re familiari loq̄ndi. Et accipe ſile: q̄d
eſt opus meli⁹ q̄ȝ canere miſſam: ⁊c. Sed ſi hanc ea hora qua predico
canere volueris: plane nō bonū ſed malū erit. Sic quid melius q̄ȝ ſen-
tentias iuſtas pferre: litigia amouere: inter partes pacē facere: ⁊ tamē
hac hora aut in eccleſia id minime licet: vt in c. decet. Sic in ꝓpoſito.
¶ Scd̄a nola eſt: referre inutilia. Si vtilia nō licet: minus licet inuti
lia: ⁊ adhuc min⁹ ꝓphana turpia ⁊ nociua verba loqui: detractoria. Si
rationē nos reddere oportet de oī verbo ocioſo: vbicūq̄ȝ ⁊ a quocūq̄ȝ di
cto: qualē q̄ſo rationē reddēt clerici de verbis ocioſis dictis in tēplo: lo
co ſacro: tp̄e q̄ laudare deū deberent: O ia numiꝝ toto orbe terraꝝ acta
recitant de bellis ⁊ alijs vanis. Itaq̄ȝ haud aliter ac in foro mulıercule
garrulationes exercent. Debent ergo cōfitentes nō ſolū dicere q̄ȝ verba
dixerint ocioſa: ſed etiā quia inter diuina officia. Viſiones multe ſunt
demonū letantiū de talib' garrulatiōib': quaꝝ nōnullas addere potes.
¶ Tertia nola eſt: talib' garrulatiōib' auſcultare. Sūt q̄ nō garrulāt:
ſed garrulātib' aurē adhibēt. q̄s nō min⁹ culpabiles puto. Dicit btūs
Bern. detrahētē ⁊ audiētē ſili detineri culpa. Sic hic videt': nā niſi gar
rulatori aures p̄berent' cito deſiſteret. Itaq̄ȝ audiētes ſunt ſibi dicendi
occaſio. Iudei obturant aures digito ad blaſphemias: ⁊ tu ita facito
ad garrulationes. Precipue aūt magni id facere debēt: quib' eſt repu-
gnandi autoritas. Simplices aliq̄n erubeſcunt ⁊ timent repugnare ta
libus. Dic ergo garrulatori tali: Obmuteſce: eſt tp̄s laudandi deum.
¶ Quarta nola eſt: garrulatiōes p̄mittere. Nō garrulas nec̄ȝ aurem B
garrulantib' p̄bes. ſȝ nō punis dū ex officio haberes: ſed diſſimulas ti
more vel negligētia. Plane oīm maloꝝ illoꝝ p̄ceps es: ⁊ grauiſſimas
pēdebis penas. imobiliter ſtat regl'a Pauli: faciēs ⁊ ꝯſentiēs ſili pena
plectunt'. Hoc verū eſſe tūc ſenties: cū dicet' tibi i nouiſſimis: Redde ra
¶ Quinta nola eſt: de choro exire. Sūt q̄ in- (tionē villicatiōis tue.
ſtar balneantiū exeūt chorū ⁊ redeūt (blitzen vſ vnd yn) nedū in choro:
ſed extra in eccleſia ⁊ foris garrulationib' intendētes. O dicis: habeo
cauſam exeundi. Plane ſi legitima eſt ⁊ neceſſaria: nihil inficior: tu au
tē videris qualē p̄tendas. Habeo inquis mercari: ⁊ multa negocia ex-
pedire: ideo nulla fit copia in choro manendi. Et ego tibi dico contra:
quia multa negocia in choro expedienda: magnis ⁊ arduis reb' diuini
cultus ⁊ laudis incumbendū. ergo tibi ad negocia ſecularia (que mul-
to minora ſunt) exire ⁊ vacare nō licet. Ecce clipeū argumēti tui: tibi ⁊
contra te in gladium verſum. Eſto habeas etiā intendere rei familiari:
huic poteris intendere alijs horis: que multo plures reſtant q̄ȝ ſint ille
que deputate ſunt diuino cultui ante ⁊ poſt prandiū. Porro ſi non que
ſiueris ſuperfluitatem in elemoſina diuitijs ⁊ delitijs: ſtatim ⁊ modico

B tpe parare poterꝫ tibi neceſſaria vite. Si aūt ſupbie: luxurie: auaritieq̨ tue viuere ⁊ ſatiſfacere voluerꝫ ⁊ eſſe negociatoꝛ: ſigillifer: ꝓcuratoꝛ: ⁊ alijs ſīlibus: taceo de ludis ⁊ cōuiuijs: ſagittationibꝰ te te īplicare: nihil mirū ſi vno incōuenienti dato ſequant̄ plura ⁊c̄. Sꝫ clericaliter volenti viuere: modicū tēpus ſufficit ꝓ alimonia ſui coꝛpuſculi: ⁊ rebꝰ tem
¶ Sexta nola eſt: ſe dūtaxat pn̄tare: ⁊ mox capite (poꝛalibꝰ emēdis. retracto abire. Dicit Gerſon in regulis moꝛalibꝰ: ꝙ tales coꝛā deo tuti nō ſint: q̄uis in foꝛo exterioꝛi nō puniant̄: nec ad reſtitutionem teneant̄: ſic inquiens. Multa ſufficiūt ad h̄: vt aliquis faciat fructus ſui beneficij eſſe ſuos in foꝛo exterioꝛi: imo ⁊ ꝙ reſtituere nō teneat̄: que animā a pctō moꝛtali nō liberāt: vt intrare ſubito certis hoꝛis ad eccleſiam: ⁊ intentione ſolū queſtuoſa ⁊ ſīlia. Hec Gerſon ⁊c̄. Dicūt quidā ꝙ ſic intrare eccleſiā alias nō iturus ſit ſignū ſymoniace prauitatis: tn̄ idem Joh̄. Gerſon aliter determinat in de directiōe coꝛdis: quē vide cū Angelica
¶ Septima nola eſt: Tacere ⁊ hiare (Schweigen vnd gynen: dē roꝛaffen zu ſehen) Ponit̄ hec nola in fine tui ſpeculi. Ipſi ſunt qui manēt: nō exeunt: neq̨ garrulant ſed tacent: nō laxantes oꝛa ad cantū: ſed diſſuta tenēt q̄ſi muſcas capturi. O ſed nō ſcio canere: diſcas igit̄: beneficium dat̄ ꝓpter officiū: aut ſi nō ſcis officiū: relinque beneficiū: ⁊ da ei q̄ ſcit ⁊ paratus eſt facere officiū. Eſſes ne tu cōtentus ſi ſutoꝛ tuus a te recipere t mercedem aut preciū: ⁊ nō preſtaret tibi calceos: excuſans ſe: q̄ꝛ facere neſciret: tu mox ſubiūgeres: redde g̊ preciū: ⁊ tu q̄q̨ fac ſimile. ſi non
L ſcis facere officiū: noli ſumere qꝺ pꝛo officio dat̄ ſtipendiū. Et q̄d igit̄ hi agūt q̄ ſic tacēt: Hiāt ⁊ inſpiciūt (den roꝛaffen) ſtant aīo ⁊ oculis diſtracti: aīo in foꝛo: coꝛpe in choꝛo: neq̨ intus aīo cōtemplant̄ ſimeā arūdinū: diuagātes ꝑ cogitatiōes ſuas hincinde: ſed ⁊ oculis ⁊ moꝛibꝰ eandem vagibilitatē indicāt. cōtine ⁊ cōgrega coꝛ tuum fatue (gynaff.) Circa idem querꝫ quāta ſit eoꝝ ſtultitia: Reſpōdeo ꝙ grādis admodū eſt: et non ſine pena euadent: ꝙ tā honeſtū: vtile: facile: ⁊ iocundū officiū: tā negligēter ⁊ infideliter ipendūt tāto dn̄o: q̄lis eſt dn̄s deus nr̄: q̄ om̄ia videt: preſens eſt: coꝛā q̄ ſtamus: q̄s in ſuum ſeruitiū aſſumpſit: q̄ illā pigritiā: illā infidelitatē noſtrā videt. Quis debitoꝛ cuicūq̨ etiā minio terreno dn̄o talia coꝛā eo auderet: ſi ſibi obligatus eſſet ad ſeruiendū: Officiū inq̄ tā honeſtū explere dedignamur diligēter. Si eſſemus dediti turpi officio queadmodū pleriq̨: q̄ etſi ſint ī magnoꝝ pꝛincipū curijs: nō tn̄ honeſtis ſꝫ inhoneſtis officijs ſunt deputati: vt ſtabulo equorū. Si inq̄ tali officio eſſemus ꝑfecti: nihil mirū ſi negligēter ei intenderemꝰ. Nūc aūt nobiliſſimo illi officio q̄ nullꝫ maius: qꝺ etiā beati in celo imꝑpetuū exercebūt. Beati q̄ habitāt in domo tua dn̄e: in ſecl̄a ſeculoꝝ laudabūt te. Officiū ꝑ q̄ nobis alimonia dat̄ in magna abundantia: in ocio: vmbꝛa ⁊ pace cū magnis pꝛiuilegijs. Agricola fodit terrā ⁊ arat ſub eſtuante ſole: cū pane ſecūdario ⁊ aqua: vt ego ſimilam comedā: ⁊ vinū bibā ſub vmbꝛa. Mercatoꝛ currit ad indos in periculis

maximis ⁊ labore: vt mihi aduehat piper ficus ⁊ amigdala. Relinꝗt ciuis vxorē ⁊ pueros: ⁊ armatus ꝓcedit ad hoſtes cū periculo vite: vt ego in pace viuam ſub lineis ⁊ laneis. Et cur hec oīa? Plane vt officiū lau- D
dis expleā deuote cui addictus ſum. Cur putas ꝙ ab his oīb⁹ oneribꝫ: laboribꝫ: periculis liberi ſum⁹? Labores pplꝫoꝝ poſſiderūt: vt diſcāt iuſtificationes eius. hec cauſa eſt. Uide nūc qd dicem⁹ dño deo: putaſne inultū ſinet: ꝙ hoc officiū tā lucroſum nobis: ⁊ ꝙ nos in tantā ponit libertatē ⁊ quietē: tā negligenter ⁊ infideliter facimus: officiū facilimū ⁊ iocundiſſimū? Profecto inultū nō ſinet. Qui ſcandalizat vnū ex puſillis: expedit vt appendat̄ mola aſinaria ⁊c. Et quid illis erit q̄ nō vnū: ſꝫ totā eccleſiā ſcandalizant? Improperat dñs iudeis: qꝛ labijs eū nō aūt corde honorabant. quid fiet his qui neqꝫ corde neqꝫ labijs honorant? Proculdubio hoc fiet: ꝙ qui eū hic negligūt laudare: neqꝫ alibi in celo eū laudabūt: ſed cū lupis infernalib⁹ vlulabūt ineternū blaſphemātes. Queris circa tertium: Et quid igit̄ faciemus? quō laudabimus? Dat Bernar. modū laudandi deū: catenā ꝓſtans aureā cū circulis ſiue anulis: quā dimitto ad preſens. Fac hoc qđ Oſee vltio ſcribit̄. Reddem⁹ vitulos labioꝝ noſtroꝝ. Uitulos optimos ſacrificabāt veteres dño: et tu vitulū labioꝝ qui eſt oratio deo offer: bonū ⁊ ꝑfectū: medullatū: carnoſum: pinguē ⁊ omniquaqꝫ ꝑfectū. Habeat medullā: oſſa: carnes: pinguedinē: cutē ⁊ pilos. Audi q̄ dico. Habeat vitulus oratiōis pmo me- E
dullā intentionis pie. Sit intētio tua ꝙ orare velis vt veniā ⁊ gratiā ⁊ gloriā ⁊ cetera bona ſua data largiat̄ tibi aut alijs ꝑ quib⁹ oras: ſm ꝙ ipſe nouerit expedire. Neqꝫ hoc ſemꝑ oportet vt fiat diſtincte: ſufficit ꝙ in genere ⁊ vniuerſaliter intendis ꝑ orationes bona data dei: non cogitando ſingulariter de venia aut aliq̄ alioꝝ. Deinde ſcđo habeat oſſa fortitudinis: ſubruit̄ oratio muſcis cogitationū: tedio prolixitatis: dilatione boni: ira ⁊ impatientia auiditatis ⁊ cordis leuitate. Cōtra hec ſis fortis: ne decidat oratio tua ſicut pellitiū ſibi relictū ſuſpenſum. Tertio habeat carnes: hoc eſt intellectū ⁊ cogitationem ſignificatoꝝ verbis oratiōis. Quarto habeat pinguedinē harū carniū: q̄ eſt deuotio. Quinto pellē: pellis huius vituli eſt ipſe cōtextus ⁊ ſeries verboꝝ orationis quib⁹ alia que dicta ſunt cōtinent̄: ⁊ tanqꝫ a pelle exteriori operiuntur. Sexto pili in iſto vitulo ſunt ſtrepitus vocalis exterior. Hunc vitulū ſic integrū: ſic perfectū offer dño deo tuo: vt ex ſententia dicere poſſis: Holocauſta medullata offeram tibi. Ue nobis miſeris: qui miſerum ſacrificiū offerimus: ſine medulla: carne: oſſe ⁊ pinguedine. vix cutem: ⁊ ne quidē integram: ſed ruptā ⁊ laceratā offerimus verboꝝ. ⁊ neqꝫ pilos offerimus vocalis ſtrepitus: ſed dormitamus ⁊c. Hic ex Guilhelmo Pariſieñ. in diuina rhetorica. Rogemus dñm.

Feria tertia poſt Oculi. v. Martij.

Stultoꝝ infinitus eſt numerus. Eccs. i. Euangelium.

f Nonageſima ſcđa turba ſtultoꝝ eſt: Superboꝝ (überheb narrē) Nole quibus dinoſcunt tot ſunt quot res de quibꝰ ſuperbire cõtingit: que in maximo ſunt numero: ſic ⁊ nole. Ego aūt ex eis paucas reſpectiue inpꝛeſentiaꝝ pꝛoducam.

¶ Pꝛima nola eſt: ſuperbire (ſich überheben) de ſanitate coꝛpis. Neſcis o fatue ꝙ qui hodie ſanus eſt cras egrotat: hodie viuus cras moꝛtuus. Neſcis quia vita eſt vapoꝛ ad modicū parens. Jacobi. iiij.

¶ Secunda: ſuperbire de roboꝛe coꝛpoꝛis. Neſcis o ſtulte ꝙ hinc infirmitas mentis exurgit: ſed ⁊ ibi grandioꝛ iminet pugna. Siquidem caro concupiſcit aduerſus ſpiritū: ⁊ foꝛtioꝛ caro foꝛtius. Sapiētie. vi. Foꝛtioꝛibus foꝛtioꝛ inſtat crutiatio.

¶ Tertia: ſuperbire de velocitate. Superat te o fatue canis: lepuſculus ꝛ ceruus: equũ habes velociter te ad interitũ anime in infernũ vehentem. Azahel velox curſu interijt.

¶ Quarta: ſuperbire de pulchritudine. Scis de quo ſuperbis? mortuus de pictura ſepulchri: aĩa tua mortua peccato iacet ſepulta in corpore tuo picto. O ſtercus quid ſuperbis de niue qua opertũ es?

¶ Quinta: ſuperbire de nobilitate. Fatue coꝛuc ſupbis de plumis pauonis. Eſto parẽtes tui nobiles fuerint: vere ꝓpter virtutes: tu aũt vitioſus coꝛuus niger. Nõ tu ſed ipſi nobiles: alias de noĩe vano ſuperbis

¶ Sexta: ſuperbire de libertate coꝛpis. ꝙ nulli obnoxius nõ cohibit⁹ a magiſterio. Fatue ſuperbis de libertate ſerui maliuoli: cui deberetur toꝛtura ꝛ compedes. Eccl. xxxiij. Coꝛpus tuũ ſeruus maliuolus.

¶ Septima: ſuperbire de ingenioſitate (geſchicklichheit) qꝛ intellectũ acutum memoꝛiã tenacẽ: aptus natus ad virtutes: bonã diſpoſitionẽ. Superbis fatue de eo ꝙ male ꝛ bene vti poſſes: ad virtutes ꝛ vitia: indifferentia eñ ſunt ſicut eloquentia.

¶ Octaua: ſupbire de diuitijs. Fatue ſupbis qꝛ maioꝛẽ ꝛ grauioꝛem habes ad collũ molã dependentẽ ꝙ̃ alij te demergentẽ. Apl's. Qui volunt diuites fieri incidunt in deſideria que mergũt ꝛ in laqueũ ꝛc. B

¶ Nona: ſupbire de ptãte ꝛ ꝙ potẽtib⁹ adheres. Fatue ſupbis ꝙ i periculoſioꝛi es ſtatu ꝯſtitut⁹: ꝛ i eo i q̃ exiſtẽtes graui⁹ puniunt. Duriſſimũ. n. iudiciũ fit his q̃ pſunt: ꝛ potẽtes potẽter toꝛmẽta patient. ſap. vi

¶ Decia: ſupbire de gr̃a hũana ſiue fauoꝛe. Fatue edificas ſup iridẽ: ꝛ de h̃ ſupbis. qd eñ fauoꝛ human⁹ aliud ꝙ̃ iris coloꝛat⁹: delectabil' viſu: cito diſparẽs. ſic hodie dilect⁹: cras oditus. Fallax gr̃a. Prouer. vl.

¶ Undecima: ſuperbire de gloꝛia mundi huius vel de gloꝛia humana. Fatue neſcis qꝛ talis gl'ia eſt decidẽs. Iſa. xxviij. Erit flos decidẽs gloꝛia exultatiõis. Pueroꝝ eſt floꝛes colligere qui ex arboꝛib⁹ decidũt ꝛ inde letari: ꝛ tu vtiq̃ puerilis es dũ de gloꝛia mundi letaris.

¶ Duodecima: ſuperbire de ſcientia. Stulte qui addit ſcientiã addit ꝛ doloꝛẽ: quia miſeriã in qua ſumus cognoſcit: ꝛ inde dolet dum alij rident ignari: de doloꝛe igit' ſuperbis. Poꝛro de ſcientia ſuperbire eſt de lumine excecari: ſcientia eñ lumen eſt.

¶ Tredecima: ſuperbire de virtutib⁹: Fatue ſuperbis ꝙ de medicamento vulneraris. Sanitates ꝛ medicamẽta aĩe ſunt virtutes: ꝛ he tibi fiunt in vitiũ dũ eis ſic abuteris. licet nõ foꝛmaliter: tamẽ obiectiue. Grego. Qui de virtutib⁹ habitis extollit' q̃ſi de medicamẽto vulnerat'.

¶ Decimaquarta: ſuperbire de cantu: fractione vocis. Fatue ſupbis de ſigno fractionis animi. Sicut criſpatio crinĩu in viris: coꝛrugatio veſtiũ in mulieribus. ſic repꝛehenſibilis eſt fractio vocis in cantoꝛib⁹. Et ſicut ventus facit aque criſpationem: ſic ventus vanitatis hanc criſpationem vocis frequentes facit.

¶ Decimaquinta: ſuperbire de libꝛis. O fatue puer: in litteris aureis et argenteis adhuc delectaris. Amas pulchꝛitudinem ſcripture: cum D

ipſam ſapientiã deberes adamare: ancillam dñe preeligis. Sapientia
ſponſa eſt intellectus noſtri: ſcriptura ancilla. Caue ne ſcripture ancil-
la tam pulchra ſit vt ſapientia negligatur.
¶ Decimaſexta: ſuperbire de edificijs. De pulchro ſtabulo pro equo
corporis gloriaris: ⁊ de pulchra domo conſcientie vbi deus inhabita-
re deberet nihil curas. Fatue in via edificas huius exilij: in patria cele
ſti quo iturus es nihil: hic ruitans alibi permanſurus.
¶ Decimaſeptima: ſuperbire de conuiuijs. Stulte audi conuiuantẽ ⁊
quotidie epulantem ſplendide: quid clamet. Crutior in hac flamma.
Petit guttam aque: ⁊ ei denegat. Quid ſuperbis de conuiuijs laute
preparatis? Non tua ſed cocorum ars ⁊ induſtria.
¶ Decimaoctaua: ſuperbire de familia. Fatue mel muſce ſequuntur:
cadauera lupi: predam turba hec ſequit: nõ hominẽ. ait Sene. Nunc i
⁊ ſuperbias: quia te mel portantẽ ſequunt multe muſce: ⁊ cadauer lupi
diuitias tuas querunt aut alia quelibet emolimenta: non te.
¶ Decimanona: ſuperbire de equis. Superbis qr equo veheris: ma-
ior gloria ſi tu potẽs eſſes ad portandũ equũ q̃ꝫ ꝙ ipſe te portat: Illud
roboris: hoc infirmitatis. Vitulos lanã in equis vehunt: ſed ⁊ ſterco-
ra in plauſtris. nunquid ideo nobiliora? Et tu ſaccus ſtercoꝝ in equo.
J ¶ Viceſima: ſuperbire de lectis. Sint qualitercũqꝫ ornati molleſqꝫ
ſint ⁊ magni: adhuc nobilior pars tua ſcꝫ cor: iacet ſup ſacco pleno ſter
re humano: cor ſup ſtomacho. Quanto ſatius eſſet ex ſentẽtia dicere: le
ctulus nr̃ floridus eſt: ꝯſciẽtie ſcꝫ floribꝫ virtutũ fulcit⁹: illic qes ſuauis
¶ Viceſimaprima: ſupbire de ornatu corpis. Laxemus hic pauliſp
habenas: ⁊ videamus quãta ſtultitia fatigeris o hõ: p̃cipue aũt femina:
quia de his ſpecialiter in ſpeculo tuo. Inprimis ſilis es fatuo: q perip
ſima pomo p̃eligit. Aĩa tua pomũ eſt: peripſima rubicundũ ⁊ albũ cor
pus ornatũ ⁊ venuſtũ. Hoc tu p̃eligis: ⁊ diabolo pomũ aie relinquis.
Quãta hec q̃ſo ſtultitia? Accipe ſecũdã ſtultitiã quã facis. Ancillã or-
nas: ⁊ dñaꝫ nudã ⁊ turpẽ dimittis. Aĩa dña eſt: cui corpus ancilla ſer
uire debet. Feſtũ ancillaꝝ in qbuſdã ptibꝫ vno die ſolet fieri in feſto ſcti
Vincẽtij: ſed apud nos eſt p totũ annũ, vix excepta hebdomada penoſa
in q̃ aie fit cura: alias qđ caro expoſcit fieri oportet: q̃ ⁊ dñat anie. Eſt
tertia ſtultitia: qr plus expẽdis vt paſcas oculos alioꝝ q̃ꝫ ventrẽ tuum
Plane plures ſunt artifices in Argẽtina hac operãtes vt paſcant oculi
q̃ꝫ vẽtres ⁊ corpora veſtiant. Cõpara veſtes p neceſſitate corpis: eis q̃s
habes ad oſtẽtationẽ. ⁊ cibos neceſſarios p corpe: eis q̃ ꝓpter oſtentati-
onẽ apponunt. ⁊ ſic de alijs: ⁊ inuenies me verũ dixiſſe. Mirabile aial
K mũdus: maiores oculos habẽs q̃ꝫ vẽtrẽ. Sed he oẽs parue fatuitates
Hec ſup oẽs eſt: ꝙ es in via ad vltimũ ſuppliciũ: cui adiudicat⁹ es. ⁊ tñ
plus cogitas de ornatu q̃ꝫ de liberatiõe aie tue. Nihil eñi aliud eſt tp̃s
p̃ſentis vite q̃ꝫ curſus ad mortẽ: vt ait Augu. Eſt igit noſter ornat⁹ po
ti⁹ illuſio q̃ꝫ honor: ſicut purpura induta chriſto ad mortẽ iudicato. Eſ
ſent he ſtultitie min⁹ intolerabiles: ſi nõ eſſent nociue. Et cui inqs no-

et hic meus oꝛnatus? Multis plane. Tibi ipꝛimis. Infert mēti tue 1
ſupbiā ille habitus: aufert tibi gratiā q̄ animā ſaluare debebas: ⁊ oꝛati
nib⁹ reddit ineptā. Tēpus ſurripit in q̄ debebas bn̄ agere: qđ occupas
oꝛnādo. Famā tibi denigrat: ſupb⁹ em̄ habitus nō recta facit de ſe credi
Nocet deinde marito: cui pſtas occaſionē vſure vel furti. Nocet aliis 2
ꝯiugib⁹ quib⁹ miniſtras exēplū ſupbie. Nocet ⁊ eaꝝ maritis: qb⁹ red- 3
dit vxoꝛes moleſtas. Nocet tandē oīb⁹ iuuenib⁹: nā ad ſubuerſionē eo- 4
rundem diabolus vtit̄ talibus feminis ſicut efficaciſſimis armis. Ar- 5
ma diaboli femina. Ipſe ſunt facule ⁊ tede: qb⁹ incēdit dei tēpla: aīas 1
q̄ tēplū dei ſunt. Sed ais: ſcio intētionē illā malā: nō habeo q̄ incēdere
velim. Eſto: nihilomin⁹ de dāno illato teneris: ſi'c defodiēte ciſternā.
Exodi.xxi. Poꝛro ſi q̄s incaute deferēdo ignē aliquā domū incēdat: nō-
ne tenebit̄ ad emēdā: quō ḡ inocēs erit q̄ pulchꝛitudinē ſuā incaute oſtē
dendo domos ſpiritales exurit? ⁊ ſm leges q̄ occaſionē dāni dat dānū 2
dediſſe videt̄. Sūt deinde gladii quib⁹ diabolus vtit̄ ad occidēdū filii 2
os dei. Hiero: Gladius igneus eſt ſpecies mulieris. Vritq3 vidēdo fe
mina. Et Prouerb.v. de fatua muliere dr̄. Nouiſſima illi⁹ amara ſunt
velut abſinthiū: ⁊ acuta q̄ſi gladi⁹ biceps. Puer in gladio fulgēti pmo
ſolū aduertit pulchꝛitudinē: ⁊ iō gladiū amplectit̄: ſ3 leſionē nouiſſime
ſentit. Sic fatui hoīes pmo ſolū decoꝛē mulierꝫ aduertūt: ſed poſteaq3
tetigerit p amoꝛē: ex vulnere coꝛdis ppēdūt illā eſſe gladiū acutū. Sūt
gladii ſtricti exerti de vagina: extracti: nudati (bloſſchwert) dū cu͂ ē cer
uicū femine detegunt: aut quācūq3 aliā coꝛpis partē. Periit hoc gladio
exerto ⁊ nudato Dauid: cū venuſta crura Berſabee ſe lauātis incaut⁹
cōtuitus fuiſſet. Periit pp̄ls iſrl̄ ad ꝯſiliū Balaā: ſic Holofernes ⁊c. in
ſpec. Brandt. Gladi⁹ exertus ad veſperā dū circūuolāt veſpertiliones:
eaſdē cū ei pꝑter ſplēdoꝛē appꝛopinquāt pcutit ⁊ interficit. Sic fatuos
cecos luxurioſos fugiētes lucē femina ſplendēs in oꝛnatu. Gladi⁹ bi-
ceps ē decoꝛ iſte: q̄ mulierē in q̄ eſt decoꝛ iſte ledit p ſupbiā: ⁊ ipſos aſpi
ciētes p luxuriā. Ideo deniq3 biceps: q2 coꝛpi ⁊ aīe occaſio eſt moꝛtꝫ eter
ne. Vere gladi⁹ igneus eſt potēs ad exurēdū coꝛ hoīs. Vn̄ legit̄: q2 rex
Barlaā filiū habuit: de q̄ medici ei dixerūt q̄ cecus fieret ſi infra decē
annos ſolē videret. vn̄ rex ipm̄ fecit includi decē annis: ⁊ egrediēte eo d̄
ſpelūca oſtēſa ſunt ei multa pcioſa ⁊ cōcupiſcibilia: ⁊ ad interrogationē
eius noīata ſunt ſingula. Cū aūt inq̄reret de mulierib⁹ q̄ aderāt: dixit ei
quidā iocoſe eas eſſe demones q̄ hoīes ſeducūt. Et cū reductus ad regē
q̄rerek ab eo q̄d magis cuperet: dixit ſe ſup oīa q̄ viderat deſiderare de-
mones q̄ ſeducūt hoīes. Et mirat⁹ eſt rex q̄ tā tyꝛānica eſſet res ſpecies
mulieris. Ad idē facit: q̄ puer quidā a pueritia in eremo nutrit⁹ cū p̄re
q̄dā in ciuitatē veniēs: vidēſq3 foꝛmoſas mulieres interrogauit cuiuſ-
modi res eſſent. Cui abbas: anſeres fili ſunt. Cū ḡ ad monaſteriū redi
iſſent ille flēs dixit abbati: Pater da mihi de anſerib⁹ illis vnā: q2 aīus
me⁹ in amoꝛē eaꝝ exarſit. Nullā aūt excuſat q̄ nō habet intētionē malā:
quēadmodū de facula dictū eſt. Sūt tertio oꝛnate mulieres venatri-

ces diaboli i filios dei ad mortē. Nimiꝝ eis vtiť tanq̃ꝫ eſca ad capiēdos viros: ſicut cū cattis ꝛ aliĳs aīalibꝫ excoriatis vultures ſolēt capi. Ma la nux q̃ relinq̃t corticē exteriorē añ tp̄s: ꝛ ſignū ē interioris corruptiōis Sic tales detecte ſunt a collo vſqꝫ ad māmillas: ſicut catte ad capturā vulturū expoſite. Aliq̃ q̃ putanť caſtiores: ī rei tñ veritate maiores me retrices: collaria deferūt in plateis. atubi ad loca puenerint q̃ inuitate ſunt ſe mox decorticāt: eadē collaria deponētes ꝛ carnē nudā oſtētātes In hui⁹ exēplū habes picturā in ſpeculo tuo fatuoꝝ noctuā in tenella.

4 Vtiť eis tandē demō ſicut laqueis ꝛ reti. Eccl. vĳ. Inueni amariorē morte mulierē: q̃ laque⁹ venatoꝝ eſt. Precipue ex capillis femiaꝝ facit

N laq̃os: ſicut pueri ex pilis caude eq̃ꝝ. Sic in Abſolō q̃ crinibꝫ ī quercu pepēdit. Vide in ſū. vitioꝝ. ccxv. Añ Bern. cū q̄dā ſoror eius veniſſet cū ſupbo habitu ad Abbatiā ſuā: noluit exire ad eā: aſſerēs eā eſſe rhete diaboli. q̃ ꝯfuſa ꝛ cōpūcta mādauit ei vt nō deſpiceret aīam ei⁹ ſi carnē deſpiciebat: parata em̄ in oībꝫ ei⁹ facere volūtatē. Quo audito gaudēs venit ad eā: p̄cipiēs ei vt illū ſupbū habitū decetero nō portaret. q̃ acq̄

5 eſcēs illi ita mutata eſt vt hoīes ei⁹ mutationē mirarenť. Sed ais: ſcio rete hoc ꝛ laqueū ornatus defero: nō vt capiā alios viros: ſed vt ꝓpriū retineā: ne adultereť: vt ſibi placeā ꝛ ſe ꝯtineat ab aliĳs mulieribꝫ. Bona intētio o ſoror: ꝛ pulchra vafraqꝫ excuſatio. Sed dic mihi inprimis: an ne times ꝙ cū occidas ſpiritaliter dū ei das occaſionē ꝙ nimis te amet cum nimius amator vxoris ꝓp̄ie adulter ſit: ſm Ambro. ex q̃ em̄ amor iſte nō eſt citra deū: iā iudicať pctm̄ mortale. Dic mihi ſcdo: ſi tuo orna tu velut q̃daꝫ reti vis capere virū tuū ne ab aliĳs mulieribꝫ capiať: q̄re il lud rete expādis ibi vbi vir tu⁹ nō eſt: ꝛ te cū in publicū ꝓdis ornas vbi vir tuus nō eſt: at cū fueris domi cū viro tuo: abĳcis rete hoc ornatus: ꝛ induis pānoſam lineā (ein zerhudlete cr) Silis es illis q̃ dicūt ſe vel le capere aues ſilueſtres ꝛ capiūt domeſticas. Dic tertio: ſi o mulier tu caues ne ꝓdas virū tuū: quō eſt ꝙ vir tuus nō cauet ne ꝓdat vxorē ſuā: ꝛ ſiliter tuipſa tibĳpſi nō prius caues: ꝛ te ſaltē ſiliter diligis viro: cur

O nō ambo vultis vt vterqꝫ moderate orneť: Audi vir ꝛ cuſtodi mulierē ſicut ipſa te: ꝛ eā contine ne pereat: ſicut ipa te cōtinere nititť ne percas. Cogita q꜡ murileg⁹ ſilueſtris ſit ꝛ fugit qñ habet pulchrā pellē: ꝛ qñqꝫ hac de cauſa amittiť: aliqs em̄ ꝓpter pulchrā pellē vellet eū hr̄e. Sic mu lier ornata libēti⁹ vadit ad ſpectacl'a vt ab aliq̃ ꝯcupiſcať: ꝛ a viro qñqꝫ amittiť: poti⁹ deberes hr̄e eā min⁹ pulchrā q̄ꝫ aliĳs pulchriorē. Dic mi hi o marite: ſi tibi nō placet ꝙ vultures. i. luxurioſi ſeq̄nť vxorē tuā: cur eā abſqꝫ pelle vis eſſe ꝯuerſationis honeſte. Si vxorē tuā meretricē eſſe nō vis: q̄re vis eā ſimilē eſſe meretrici ꝛ in habitu incedere meretricio: Defer ſignū ꝓſtitutiōis. Ezech. xvi. Nimiꝝ ex oī pte ꝓtēſum: ſicut circu li ꝛ frōdes ante tabernā. ex oī parte ꝛ oīs poſitiōis differētias ante retro ſup̄ infra a dextro ꝛ ſiniſtris: in capite pedibꝫ ꝛ brachĳs ſigna venalita tis defers. O ſed nihilomin⁹ caſta ſum (inq̃s o femina) ꝛ caſtitatē amo Sic dicis o femina: ꝛ vis ꝙ magis credā vni teſti aſſueto mēdacĳs q̄ꝫ

multis teſtib⁹ veris q̄ mētiri nō nouerūt. Teſtis aſſuetus mēdaciꝫs lingua tua eſt: teſtes veri ſunt cetera mēbra q̄ impudicitiā oſtendūt. Hiero. Aut loquendū nobis eſt vt veſtiti ſumus aut veſtiendū vt loq̄mur. Quid aliud pollicemur ⁊ aliud oſtēdim⁹: lingua ꝑſonat caſtitatē ⁊ totū corpus ꝓfert ipudicitiā. Scio adhuc ſupeſſe de ornatu excuſationē ſꝫ friuolā. ſcꝫ eaꝝ q̄ dicūt ſe ornatū q̄rere nō ꝓpter p̄dicta: ſꝫ q2 erubeſcerēt ſi nō deferrēt ornat⁹ ꝯſuetos: aut q̄s alie mulieres deferūt. vel q2 timēt derideri ſi ornatus dimitterēt. Sꝫ huic obiectioni rn̄dere facile eſt p
xp̄s aūt nō patit̄: habes ea in ſūma vitioꝝ titulo de erubeſcētia: fo. ccxx Sitis inuicem o cōiuges adiutorio ad ſalutē: tu viro ⁊ tu vir mulieri. Geñ. Nō eſt bonū hoiem eſſe ſolū ⁊c. vt ſup̄ in ſūma vitioꝝ. Rogemus

Feria quarta poſt Oculi.vi.Martij:
Stultoꝝ infinitus eſt numerus.Eccs.i.Euangeliū.

NOnageſimatertia turba ſtultoꝝ eſt: Damnoſoꝝ (Schad narren) Ipſi ſunt (fürkeuffer: wuochꝛer) ⁊ eis ſimiles: qui obſunt toti reipub. Ideo aūt eos cōmuni vocabulo appellaui damnoſos: vt omnes compꝛehendere poſſem: ſcilicet vſurarios ⁊ alios exercentes illegitimos ⁊ pernicioſos contractus. Tot ꝗ̄ nolis poſſent dinoſci quot ſunt maloꝝ contractuū differentie: que ſunt abſq̃ numero. ⁊ multa ſuperioꝛib⁹ annis de his dixi. Ad pꝛeſens igit̃ (ne etiā hec turba ſine nolis tranſeat) accipite ſeptem.

¶ Pꝛima nola eſt (Fürkauffen) facere cariſtiam. Sunt qui tpe vindemie aut meſſis quo colligunt̃ frumentū vinū ⁊ hmōi emūt: vt poſtea carius vendant. intendentes ꝑ hoc facere cariſtiā: taliter ꝙ cogant̃ hoīes ab eis emere ⁊ ipſi ad libitū poſſint vendere. Illi quomō teneant̃ ad reſtitutionē vel nō ⁊c̄. vide in Angel. Vſura.§.lxx. ⁊ in Anthonino parte ſcda. Hi ſunt quos Raym̄. appellat nefandas beluas. Et quidez recte ſic nominant̃. Belua eñ a bellando dicta: ꝙ cōtra eā bellare opoꝛteat. ⁊ beſtia a vaſtando dicta quaſi vaſtia. Sūt eñ hi vaſtatoꝛes totius cōmunitatis: ⁊ cōtra eos bellandum eſſet a tota cōmunitate: ⁊ extrudēdi

Q deo ⁊ hominib⁹ odibiles. Qui neq̃ deū verent̃: neq̃ homines timent: famē ⁊ cariſtiā facientes. Pauperū interemptoꝛes: qui triſtant̃ tpe fertilitatis: ad fulmina autē ⁊ grandines pꝛuinaſq̃ rident. Reſeruabo intquiunt frumenta mea ⁊ vina quouſq̃ ſctūs Gregoꝛius ꝑ pontē ſuꝑ equū cinereū coloꝛis equitauerit (vff eim falben hengſt.) Denotando pꝛuinā que cadere ſolet circa hoc feſtū: habēs hunc coloꝛē. Mali ſunt hi: peioꝛes autē illi qui nihil fructuū conſeruant: ſed emunt res pꝛiuſq̃ ad cōmune foꝛū veniant: ⁊ mox reuendunt eaſdē in nullo mutatas neq̃ cōſeruatas. De quib⁹ dicit Scotus: ꝙ eſſent exterminandi: eoſq̃ gallice appellat regratiers. Vide eundē in.iiij.

¶ Scda nola eſt: fraudulenter ementiū (nachkauffen.) Dn̄e deus ꝗt ſunt ſub hac nola: qui quanto carius poſſunt vendunt: quanto ꝟo vili⁹ poſſunt emunt. qui expectant tēpoꝛa qn̄ neceſſitatur quis vendere res ſuas: ⁊ minoꝛi pꝛecio eas emunt ꝗ̄ iuſtum ſit. Item (ſtich vnd beſtich) Quere ⁊ dic ad placitū ex Angelica ⁊ ſpeculo Brandt.

¶ Tertia nola eſt: mutuare pecuniā numeratā: vel aliquid eoꝝ q̄ vſu cōſumunt̃. vt frumentū: vinū: oleū ⁊ hmōi cū intentione recipiendi aliquid vltra ſoꝛtē. Hic moꝛtaliter peccauit: ⁊ ſm doct. cōmuniter ad reſtitutionē tenet̃. pꝛecipue ſi verbo vel ſigno expꝛeſſe vel tacite innuit debitoꝛi: vt ſibi ex hoc aliquid daret.

¶ Quarta nola eſt: mutuare ſuꝑ pignus rei mobilis: vt veſtis equi ⁊ hmōi. hoc pacto vt poſſit vti ta pignoꝛe vſq̃quo pecunia reddatur. Vſura eſt ⁊ moꝛtale ſm Thomā: ⁊ extra eo.cap.pꝛimo.

¶ Quinta nola eſt: Mutuare ſup pignus imobilis: vt domus agri ꝛ R hmői: vt interim accipiat vſum fructuū pignoris: donec alius pecuniā tenuerit. mortale ē ꝛ vſura: ꝛ ad reſtitutionē tenet: extra ꝺ pig. illo vos.

¶ Sexta nola eſt: Mutuare pecuniā principaliter cū ſpe conſequēdi aliquod munus a lingua vel obſequio: quod pecunia extimari poſſit. puta opera boum iumenti vel perſone: vel vt procuret ſeu aduocet pro eo. Uſura eſt: ꝛ ad reſtitutionē tenetur.

¶ Septima nola eſt: Deponere pecuniā penes mercatorē vel artificē ſine aliquo pacto: intendens tn̄ percipere aliquid vtilitatis ad diſcretionem eius: ꝛ ꝙ in om̄i caſu ſaluū habeat capitale ſuū. Uſura eſt ꝛ reſtituere tenet. Secus ſi intendit vel etiā paciſcit participare tā de damno ꝙ̄ de lucro. Aliter tn̄ dicunt Jo. An. ꝛ Panor. Ecce nolas ſeptē: alias plures his vide in Chaimis ꝛ Anthoni. ꝛ Ange. Et adde ad placitum iuxta exigentiā audientiū ꝛ vtilitatē. Et tm̄ de illo. ¶ Circa ſecundū ſcꝫ de ſtultitijs hoꝝ vſurarioꝝ quid dicam: niſi ꝙ multis admodū laborant ſtultitijs: Prima: Cū vehemēter deſideret fenerari: nō vult tn̄ cū deo fenerari. qꝺ poſſet facere ſine pctō ꝛ cū magno lucro. ſed ibi feneratur vbi paruū lucrū eſt ꝛ magnū pctm̄. Miſer hō (ait Augu.) cur feneraris homini: Fenerare deo ꝛ centuplum accipies: ꝛ vitā eternā poſſidebis.

Scđa ſtultitia eſt: ꝙ ipſe accipit pecuniā ad vſurā cū nō egeat: ꝛ ſuper melius pign⁹ qꝺ habet. Melius pignus qꝺ ipſe habet eſt anīa: ſupra quā accipit quicquid vltra ſortē accipit. ꝛ vtiqꝫ ad magnā vſurā pene: qr pro momentaneo pctō eternaliter punietur. Tertia ſtultitia eſt: ꝙ ſcienter mortifera eſurit ꝛ quodāmodo ſugit: vn̄ recte cōparat ſanguiſuge S q̄ mēbro tumido appoſita prauū ſanguinē ſugit. ꝛ dū membrū a tumore ſanat: ſibiipſi eſt mortis occaſio. Uere ſanguiſuga: que ſanguinē nō reddit: niſi poſita inter vrticas ad ſolē. ſic illi ad ſolē iuſtitie in iudicio ꝛ vrticas inferni. Crutior i hac flāma. Jacuit hec inter vrticas ſanguiſuga. Grandes ſunt he ſtultitie. Sed adhuc alia grādior eſt: qua laborat vſurarius in fine vite ſue. ꝙ cū deberet tūc ſibi de diuitijs facere medicamēta: vnde fecit ſibi vulnera. potius vult inde vti in mortē filiorū ſuoꝝ ꝙ̄ ſibi mederi. Hec eſt ſūma ſtultitia: q̄ eſt in nouiſſimo vite: cū nō poſſit homo poſtea de ipſa penitere. De qua legit Hiere. xvi. Et in nouiſſimo ſuo erit inſipiēs. Ecce igit ꝙ̄ ſtulti ſint hi vſurarij. Et tolerabile quidē eſſet ſi ſolū ſtulti eſſent: ꝛ nō etiā latrones: ꝓditores ꝛ homicide dicerent ꝛ eſſent. Plane panis egentiū vita pauperū eſt: qui defraudat illū homo ſanguinis eſt. Homicida igit eſt vſurarius quantū ad pauperes: quib aufert vitā: ꝛ ꝓprijs filijs gratiā. Porro cōfert pauperi beneficiū nutui hac intētione: vt exheredet eū a vinea bona vel alia poſſeſſione ſi habet. ꝛ hoc facit tam amico ꝙ̄ inimico: etiā fratri: vnde ꝓditor eſt. Latrones eos vocat dn̄s in euāgelio: qui ꝑ munuſculis fructuū pecuniā offerentib accomodabāt. Et qn̄ putas ab hac ſua miſeria ꝛ ſtultitia conuertent: Nunq̄. Et cur ita: quia nunq̄ ad ea veniunt loca vbi T

ad reſtitutionem poſſent exhortari. inferno deteriores: qui in paſſione dñi que ſua nõ erant reſtituit. ⁊ Juda: qui penitẽtia ductus triginta denarios reſtituit. Similes plane bufoni in hoc qui de terra paſcit̃ ⁊ de vinea exit cũ florere incipit: nõ valẽs eius odorẽ ſuſtinere. Sic ⁊ vſurarius terrenis paſtus ⁊ delectatus ab eccleſia exit ad odorem verbi diuini: ſi enĩ preſentit ꝙ ſermo debeat ibi fieri fugit in aliã eccleſiã audire miſſam: cũ potius intrare deberet ſi extra eccleſiã eſſet. Cũ ſcriptum ſit Eccli. xxiiij. de ſacra ſcriptura: Quaſi balſamũ non mixtũ odor meus. Ergo non conuertuntur. Rogemus dñm.

Feria.v.poſt Oculi.vij.Martij. Thome de Aquino

Stultoꝝ infinitus eſt numerus. Ecc̄s.i.Euangelium.

NOnageſimaquarta turba ſtultoꝝ eſt: Sperantiū de hereditate (Erb narre) Ipſi ſunt mali filij q̄ deſiderāt mortē parentum vt eis ſuccedāt: mali rami infideles ſuis radicibus: de quibus Sapieñ.iiij. Confringentur rami inconſumati. Rami recipiunt ⁊ ad ſe trahunt ſuguntqꝫ humorē de radice nihil aūt remittūt: ſed in fructus producunt. Sic illi mali filij ſugūt ad ſe bona parentū: nihil aūt refundunt etiā parentibꝰ in neceſſitate conſtitutis: ſed fructibus ſuis idest pueris adminiſtrant: cū tamen in extrema neceſſitate potius parentibꝰ q̄ꝫ filijs eſſet ſubueniendum. Sic ⁊ parētes inſtar radicum affectum dilectionis in ramos filios ſcꝫ tranſmittunt: ſed nō ecōtra filij humorem dilectionis ſed in prolem: itaqꝫ quo ad affectum ⁊ effectum nihil remittunt. Rami preterea dū teneri ſunt a radice ⁊ trunco educūtur ⁊ nutriunt: ſed magni facti ⁊ pōderoſi truncū ſuū ⁊ radices de terra eradicāt. Sic ⁊ quidā mali filij dū paruuli ſunt ⁊ tenelli educuntur: et educātur nutriunturqꝫ a radicibꝰ ⁊ trūcis parentum ſuoꝝ: at vbi conſenuerint ⁊ maſculi fuerint facti: nituntur radices illas parentes: quantū in eis eſt euellere de terra ⁊ eradicare: per deſideriū mortis eoꝝ ꝓpter hereditatem habendā. Vellent igit eos eradicari de terra viuentium: ⁊ in aliā terrā ſcꝫ cimiterij: in terrā mortuoꝝ ꝓfundius plantari. ꝙ ſi nō tam cito ſicut vellent eradicati fuerint: cruciantur expectatione: eos litigijs ꝓ dotibꝰ ⁊ hereditatis diuiſione turbant ⁊ affligūt. Rami tandē qui aptādi ſunt ad edificium ſuauiter valde ⁊ cū diligentia p̄ciduntur: ⁊ ne male cadant cauetur. Ceterū qui ad ignē veniunt mittendi: ſine obſeruatione: vt cōtingit abſcinduntur: neqꝫ quō cadēt curatur. Sic boni filij q̄s deus ad edificium celeſtis hieruſalem ordinauit: a deo ꝑ ſecurim mortis curialiter abſcindūtur: ⁊ ne cadant male cauetur. at mali rami: mali filij: inconſumati peccātes: ad ignē eternū parati confringentur ab eo totaliter: vt cadant in ignem eternum: ſicut ipſe promittit per Pſalm̄. Confringam eos nec poterūt ſtare: cadent ſubtus pedes meos. Et iuſte quidē confringentur: cū ſint rami nō facientes fructū niſi mortiferuꝫ ⁊ nullius vſui aptum: quia opera deordinata contra deum ⁊ rectā rationem. Ecce hi ſunt fatui noſtri: ⁊ poſſunt duabus nolis dinoſci.

¶ Prima nola eſt: ſperare hereditatē terreſtrē. Sunt plane quidam q̄ ſperāt ſe hereditatē nacturos ꝑ mortē parentū: ⁊ tñ vt fatui vere decipiuntur. Et cur fatui: ideo quia pōt impediri: pōt differri: poteſtqꝫ auferri. Primo pōt impediri: ꝙ eoꝝ hereditatē non habebunt: q̄ꝫuis vt putant ſint valde certi. Nam verū eſt prouerbiū Marci Catonis ſapientiſſimi ſenis apud Gell. qui dicere ſolebat. Sepe audiui: inter os atqꝫ offam multa interuenire poſſe. ſic illis accidet. Et quō inquis poſſem īpediri: h̄ mō: ꝙ ipſe bona illa alteri in teſtamēto relinquat: ⁊ aliū here

dem cõſtituat: etiã in pauperes diſtribuat ꝓpter tua demerita. Queãd
modũ fecit miles: de quo in ſpe. exemploꝝ legit͛ diſtin. ix. exemp. clvij.
Scdo poter̄ impediri ex parte tui. Dicis em̄ ſcio nõ poteſt hic hoc mo
do fieri: teſtamẽta talia nulli⁹ ſunt momenti. Et quidẽ hoc ſcio: ꝙ in pe
riculum animaꝝ ⁊ in dãnationẽ perpetuã coꝝ qui prohibẽt hoc fit: ſed
nihilominus vt dixi h̄ nõ obſtante: impediri poteris ab hereditate ex
parte tui. Citius em̄ poteris mori q̄uis iuuenis ſis: nimirũ etiã pelles
vituloꝝ multe: imo multo plures q̄ vaccaꝝ reperiunt͛. Non omnibꝫ qd
Simeoni factũ eſt cõtingit: vt certus ſit ſe non moriturũ donec videat
dñm. Abſolon iuuenis expectãs mortẽ patris vt regnum hereditaret:
obijt turpiter ante patrẽ: neqꝫ regnũ conſequutus: qd tñ iam in faucib⁹
tenebat: ⁊ vtiqꝫ nedum inter os ſed etiã fauces ⁊ offam ſenſit obicem.
y Solet deus miſericorditer iuuenum aliquãdo extinguere vitã: videns
q꞉ ſi ſuꝑuixerẽt eſſent perdituri aĩas. Simile facit q̄ diligit in ludo lu
crantẽ: de q̄ timet ꝙ denuo perditurus ſit lucrata: facit extingui lumen
ad qd luditur. Sic deus ex amore extinguit talibꝫ dilectis lumen vite
ad quod perdituri eſſent animas ſuas: quas adhuc tenent lucratas.
Scdo fatuus es q꞉ hereditas poteſt differri: eſto em̄ ꝙ non impediat͛:
quin tandẽ conſequaris eam: ſed tñ diu poſthac interim quid fiet? grã-
dem cruciatũ patieris in tali expectatiõe. Quid em̄ ſperare eſt niſi pen
dere: affligi: torqueri: ſine trãquillitate eſſe: imo vt dicit Frã. Pe. Vix
vllũ vite tediũ expectatiõe moleſtius. Vide Frã. de re. for. li. dia. ca. x.
Tertio fatuus q꞉ põt auferri. Eſto conſequaris: qd queſo conſequu-
tus es? nunqd ꝑmanẽs tibi? nõ profecto: ſed qd ⁊ tu in breui es relictu-
rus. Hereditas tecũ nõ manebit ſed a te rurſus ad alios migrabit: vo
lubilia ſunt bona mortaliũ: rotundã nũmi p̄cipue formã dicũt vt perpe
tuo rotet͛ motu. Queſiuiſti hereditatẽ ſucceſſori tuo: meſtus forſan ga-
uiſuro: ſolicitus ocioſo: ⁊ ſperaſti de alio: ꝓpter idẽ alij de te ſperẽt. Ade
ptus es o frater hereditatẽ: eſto: qd queſo adeptus es? terrã papilionẽ
z pictũ: imo nihil. Dormierũt ſomnũ ſuũ ⁊ nihil inuenerũt in manibꝫ ſu
is. ⁊ o vtinã nihil eſſet qd hereditaſſes: ⁊ nõ aliqd nociuũ: nõ laqueũ la
pidẽ molarẽ prementẽ cor: ⁊ ſtrãgulantẽ ſpiritũ vitalẽ charitatis ⁊ grẽ.
Plane id facere ſolẽt diuitie ſuis poſſeſſoribꝫ. Q; ſi ſacerdoti ſucceſſiſti
mercuriũ viuũ (queckſilber) oĩm tuoꝝ bonoꝝ ꝯſumptiuũ hereditaſti.
t ¶ Scda nola eſt. Nõ ſperare de hereditate celeſti. Hec eſt o fratres
vere hereditas nr̄a: quã expectare om̄i deſiderio ⁊ querere debem⁹: ha-
bemus in terris patrẽ ⁊ hereditatẽ terrene ſubſtantie. Habem⁹ aũt ⁊ in
celis patrẽ ad quẽ clamam⁹: Pater noſter q̄ es in celis. Eſt ⁊ illic nob
hereditas regni celoꝝ: ad hãc aſpirare oportet ampliſſimis neruis: ad
hãc gloriã: ad h̄ dominiũ: ad hoc calibeũ ſacerdotiũ (ſtebelen pfrund)
vbi nõ erugo nec tinea demolit͛: nec grando nec exercitus nocere poteſt.
Hec mẽſa vbi comedit͛ cũ rege: hec hereditas quã ſolum queſiuit: roga
uit ⁊ deſiderauit rex Dauid. Vnã pecij a dño hãc requirã: vt inhabitẽ

in domo domini. Item Poꝛtio mea domine in terra viuentium. Dñs
pars hereditatis mee. O auarum coꝛ: cui non ſufficit tanta hereditas:
que dominus eſt. Secundo ad hanc vt adnitamur obnixe hoꝛtat̃ do- 2
minus in euangelio: vt audiſtis: Operamini cibum non qui perit: ce-
leſtem ſcilicet: non terrenum. Et alibi: Contendite intrare per anguſtã
poꝛtam. Rurſum: Primum querite regnum dei ⁊ iuſtitiã eius: ⁊ hec
omĩa adijcientur vobis. Clamat ⁊ ſanctus Paulus: Que ſurſum ſunt No
querite: vbi dñs Jeſus eſt in dextra dei ſedens. que ſurſum ſunt ſapite
non que ſuper terram. O domine deus meus: ſed ſapiunt nobis terre
na pluſq̃ celeſtia: cõmoda pluſq̃ iuſta: ideo plus tempoꝛalia q̃ regnũ
⁊ eius iuſtitiam querimus. Regnum celeſtis hereditatis nobis non ſa
pit: infectus eñ eſt nobis guſtus affectione terrenaꝝ voluptatum. Ce-
terum affectione commodi pꝛopꝛij imbutum eſt coꝛ noſtrum: ideo iu-
ſtitie affectio locum non habet. Itaq̃ neq̃ finis regnum: neq̃ media
iuſtitia ſcilicet ſapiunt nobis. cepe allia pepones ⁊ carnes egypti fau-
ces infecerunt. Et quid igitur faciemus: vt operemur opera dei: quati
nus conſequamur hereditatem celeſtem? Fac inpꝛimis fias filius per 1
gratiam. Habet deus filium naturalem ⁊ legitimum Chꝛiſtum domi
num pꝛimogenitum. Habet ⁊ filios legitimos non naturales adopti-
uos. Talis fias: ⁊ habebis partem cũ naturali filio in hereditate. Si
filij ⁊ heredes: heredes quidem dei: coheredes autẽ Chꝛiſti. Talis fi-
lius fieri potes. Dedit eñ eis poteſtatem filios dei fieri: his qui credũt
in nomine eius ⁊c. Caue ne maneas ſpurius peccatoꝛ moꝛtalis. Nõ 2
maneas ocioſus: ſed operare ĩ domo patris aliquid. Qui ſeminat me-
tere ſperat: non autẽ qui non ſeminat: alias vana eſſet ſpes illius. Sa
pientie.iij. Dilige deum ⁊ pꝛoximũ: ⁊ ſerua eius mãdata. hoc eſt opus
dei. Sed ⁊ diffinitio ſpei hoc innuit. Eſt eñ expectatio future beatitu-
dinis veniens ex dei gratia ⁊ meritis pꝛecedentibus. Tolle ergo meri F
ta operum: ⁊ abſtuliſti ſpem. Spei aduerſatur pꝛimo voluptas: ſecun
do diffidentia reſiſtendi: tertio deſperatio de venia. vt dicitur in Sum
ma pꝛedican. in fine. Aduerſitates patienter patere: Qui ſuſtinet die 3
tam ⁊ ſudoꝛem ſperat ſanitatem: ⁊ qui patienter ſuſtinet aduerſa pꝛo
potenti ⁊ bono dño magnam ſperat mercedem. Sic ⁊ tu hec faciens
ſpera ſuper hereditate conſequenda. Veriſſimũ ſignum ꝙ filius dei es
⁊ futurus heres regni: bona facere ⁊ mala pati. ait Gerſon in tractatu
de indulgeñ. Rogemus dominum ⁊c.

Feria ſexta poſt Oculi. viij. Martij:

Stultoꝝ infinitus eſt numerus. Eccs. i. Euangeliũ.

Donantium

NOnageſimaq̄nta turba eſt: bn̄ficoꝝ ſiue donātiū (ſchenck narrē) Ipſi ſūt q̄ donāt cū triſtitia ꝛ penitētia facti: aut alias irrationabiliter ſe circa bn̄ficia q̄ p̄ſtāt alijs habēt. De his ſtatui dicere p̄ſenti hora. Nō obſtāte ꝙ alia turba ponat̄ in ſpeculo vr̄o: ſcʒ violanciū feſta. q̄ longiorē tractatum expoſcit: ꝛ coi ꝑplo neceſſaria eſt: ideo ad dn̄icam diē differā. Sed ꝛ breue tp̄s ꝓpter euāgelij plixitatē (quē admodū audiſtis) ſupereſt: in q̄ plene abſolui nō poſſet. Turba aūt donātiū ſiue beneficoꝝ breuiꝰ poterit explicari: ꝛ euāgelio nō incōgrua materia in quo de dono aque viue multa dicunt̄: que ſibi alterutrū Chriſtus et femina geſtiebant donare. Poſſunt igit̄ hi fatui ſeptē nolis dinoſci.

¶ Prima ē: donare cū duricia ꝛ triſticia. Si donare vis: fac cū bono

voluntate:imo etiā cū q̄dā cupiditate. Plane hilarē datorē diligit dn̄s. C
Facit talis bona voluntas ⁊ hilaritas donū admodū grāde ⁊ accepta
bile:nō eī q̄d def refert aut q̄d fiat:ſ; q̄ mēte. Regū equauit opes aīo:
q̄ exiguū tribuit:ſed libēter. Multoꝗ; grati⁹ venit:q̄d facili q̄ꝫ ꝙ plena
¶ Scd̄a nola eſt:donare cū dilatiōe. Quod facis fac ci⁊ (manu dat.
tius: noli in ſuſpenſo tenere eū cui vis donare:alias iniuria ſuperabit
donū (plogeſt yn me weder du yn begabeſt) Si aliquē offendis ⁊ bene
ficiū impendis:ſcias q: offenſio ꝓfundius inſidet ei cordi q̄ꝫ beneficiū.
Cū aūt beneficiū impendis ⁊ differs:hec dilatio offenſio eſt: ⁊ magis
eū cruciat q̄ꝫ beneficiū delectet. Simile de cane cui morſellū carnis in
altū tenendo offers: ad q̄d ſaltans recidit ⁊ offendit. ⁊c. ſic in ꝓpoſito.
Et quas gratias reddet tibi? Nimirum ſatis aduerſus te gratus eſt: ſi
beneficio tuo ignoſcit. Multi ſunt ſub hac nola timeo: qui pauperib⁊
protrahunt. que feſtinanter exponere liceret.
¶ Tertia nola eſt:donare nociua. Caue ne beneficiū q̄d das ei cui da
tur vel alij obſit. Ea vtamur libertate q̄ proſit amicis: noceat nemini.
Debet eſſe differentia inter odiū ⁊ beneficiū:talis aūt fatuus blandū ⁊
affabile odiū facit beneficiū. Audi Sene. Queadmodū pulcherrimū
(inquit) eſt opus inuitos nolenteſꝗ; ſeruare:ita rogantib⁊ peſtifera lar
giri blande ⁊ affabile odiū eſt. Pecuniā nō dabo quā numeraturā adul
re ſciam:ne in ſocietate turpis facti aut conſilij inueniar.
¶ Quarta nola eſt:donare maiora q̄ꝫ ſit facultas. Nō debet beneficiū D
eſſe maius facultate tua. Nā cū ſit ſumme amicitie amicū ſibi equare:
vtriꝗ; ſimul cōſulendū eſt. Dabo egenti:ſed vt ipſe nō egeam. ſuccurrā
perituro:ſed vt ipſe nō pereā. Hec Sene. Et Chriſtus: Diliges primū
tuū ſicut teipm̄. Et Paulus. ij. Corin. viij. Nō eīn vt alijs ſit remiſſio:
vobis tribulatio. Quādo aūt liceat ꝓ fratre nō ſolū res:ſed etiā corpus
tradere: vide alibi in. iij. ſentētiaꝝ docto. ſcribētes de charitate primi.
¶ Quinta nola eſt:donū exprobrare. Hec beneficij inter duos lex eſt
Alter ſtatim obliuiſci debet dati:alter memor eſſe accepti.
¶ Sexta eſt:malitioſa aſtutia donū denegare. Sub q̄ nola fuit Anti
gonus:q̄ Cynico petēti talētū dixit plus eſſe q̄ꝫ Cynicus debeat petere
Petenti ꝓo nūmū r̄ndit min⁹ eſſe q̄ꝫ regē oporteat dare. Ecce malitioſe
negabat:nā poſſet dare talentū:q: ip̄e rex erat. vel nūmū:q: ille cynic⁹.
Tales multi ſunt:q̄ ſic pauperib⁊ denegāt ⁊ abigunt varijs r̄nſionib⁊.
Nō ſic Alexander:qui nihil niſi grandi animo cōcipiēs cuidā vrbē do
nabat. Et cū ille refugiſſet munus:dicēs illud nō cōuenire fortune ſue:
Nō quero (inquit) quantū te accipere deceat:ſed quid me dare.
¶ Septia nola eſt:de ingrato q̄relā facere ⁊ penitētia duci (gerūwen) E
Si q̄s ingrat⁹ eſt cui bn̄facis:noli facere q̄relā. Tū p̄mo q: meliorē eū
facis ferēdo:peiorē aūt ꝯq̄rēdo. Nā ingratus eſt ad vnū bn̄ficiū:aduer
ſus alteꝝ nō erit. duoꝝ oblit⁹ eſt:tertiū in eoꝝ q̄ exciderāt memoriā re
ducit. Tū ſcd̄o ne fiat inimicus tu⁹:q̄ eīn ratio eſt exacerbare eū in quē
magna ꝯtuleris:vt ex amico fiat inimicus? Tū tertio:p h̄ eris deo ſilis

Si deũ imitaris (ait Señ.) da etiã ingratis. nã ⁊ ſceleratis ſol oritur. Cõformiter ad illud chriſti: q̇ facit ſolẽ ſuũ oriri ⁊c̃. Eſtote ꝑfecti ſicut pr̃ ⁊c̃. Tũ q̃rto: q꞉ ꝑ hoc officiũ tuũ facis. Itaq꞉ dic cũ Sene. Ego beneficio meo cũ darẽ vſus ſum: ideo nec pigri⁹ dabo: ſed diligẽtius. Tũ q̇nto: q꞉ ſic beneficiũ ꝑditũ recuperabiꝛ. nã qđ in h̃ ꝑdidiſti in alijs recipies: erit eñ̄ alius quiſpiã prudẽs ⁊ grat⁹ q̇ reddet. Tũ ſexto: q꞉ etiã vt ⁊ hic ingratus gratus efficiaꝛ facies. Dic cũ Señ. Etiã huic ipſi beneficiũ dabo: beneficio igiꝛ tanq̃ꝫ bon⁹ agricola cura cultuq꞉ ſterilitatẽ ſoli vincã. Nõ eſt magni animi beneficiũ dare ⁊ ꝑdere: hoc eſt magni animi ꝑdere ⁊ dare ⁊c̃. Hec ad elemoſynas pauperibꝫ p̄ſtandas iugiter applicari poſſent. Hec ex Sũma Lugdu. de virtutibꝫ ti. de gratia.

Sabbato poſt Oculi.ix.Martij.

Stultoꝝ infinitus eſt numerus.Eccs.i.Euangeliū.

Nonageſimaſexta turma ſtultoꝝ eſt: Pigroꝝ (Faulnarrē) Contrarij plane dn̄o nr̄o Jeſu chriſto: qui ꝓpinquans paſſioni alacrior fuit p̄dicando: mane veniens impigre ad templū. Sed ꝛ ꝑp̄ls veniebat ꝛ diligētiſſime audiebat: diſſiles pigris: q̄ in lectis iacēt modo laſciuiētes ꝛ ſe vertētes ſicut oſtiū in cardine: ſe aſſaturā diaboli ad ignē cōcupiſcētie ꝛ libidinis ꝑ malas cogitatiões ꝛ affectiones girātes: vt fiant delectabilis eſca diaboli. vel ſi huc venerint dormiūt inter predicandū. Poſſunt hi dinoſci.xvi. nolis ex ſumma vitioꝝ ſumptis. F

¶ Prima nola eſt: tepiditas (lowheit oder lewe) Ipſa eſt paruus amor boni: ꝛ plane oīs pigritie radix ꝛ ſequentium nolaꝝ princeps: deo mirūimmodū diſplicēs ꝛ ei vomitū ꝓuocās. Utinā calidus eſſes aut frigidus: ſed q꜠ tepidus es euomā te. Apoca.iij. Ubi hācnolā viderit diabolus audacter accedit: vt muſce ad ollā tepidā ꝛ pulmentū cui inſident. Igni feruoris nō accedit neq꜠ inſidet: olle feruenti muſce nō inſident. Tolle hanc nolā: ſerui deo ꝓpter ſe: ꝛ cetere omnes decident.

¶ Scd̄a nola eſt: mollities (weicheit: zartheit.) Ipſa eſt impatientia dure rei: mox cū in oꝑe incohato durū occurrit: ab opere deſiſtūt hoīes muci: ad ignem tribulationis liquefiunt ad nihilūq꜠ rediguntᷣ. (Zarten geiſt) in omni ſuauitate. Hec eſt culcitra (Kutterlin) in qua diabolus in homine quieſcit. Finis durus his mollibus: Deutero.xxviij.

¶ Tertia nola: ſomnolentia. Immittit pigredo ſoporē. Prouer.xix. (Schleffrikeit) p̄cipue in oratione ꝛ p̄dicatiōe. Uigilate in orationibꝫ i. Petri.iiij. Facit diabolus vt inter orādū dormiāt. Exemplū de lapide in ſpeculo exēploꝝ diſt.vi.exēplo.xxxviij.ꝛ.xxxvij. de ſerpente: ea recita ſi libuerit. Deinde in p̄dicatione. Eccl.xxij. Cū dormiēte loquitᷣ qui narrat ſtulto ſapientiā. Si ſtultus nō habuiſſet voluntatē dormiēdi ꝑ duos dies: tn̄ tꝑe lectiōis vel ſermonis dormiret. Itē in ſpec.exē.diſt.ij exēplo.cxlvij. Nolūt quidē excitari: iraſcuntᷣ: vtinā haberēt nolas in peplis: quibꝫ quaſſatis excitarentᷣ. Porro mane nō eſt tp̄s dormiēdi: ſed vigilandi. q꜠ aptū ſtudio ꝛ orationi: diuine laudi: dei cōſolationi. p̄cipue aūt in p̄dicatione ſiue eo tꝑe quo verbū dei debet audiri: qđ nō minus eſt q̄꜠ corpus chriſti: ſm̄ Auguſtinū.i.q.i. Interrogo. G

¶ Quarta nola eſt ociositas (muoſ) Oīm vitioꝝ receptaculū (ſpuolzuber: worſack) oīm tētationū ꝛ cogitationū malaꝝ ꝛ inutiliū ſentina eſt ociū: p̄cipue luxurie: verboſitatis: curioſitatis: nugarum: ſuperbie. Pſal. In labore hoīm nō ſunt: ideo tenuit eos ſuperbia. Bernar. Ociositas eſt mater nugaꝝ: nouerca virtutū. Paulus.i.Thimo.v. Adoleſcentiores ꝛc̄. verboſe ꝛ curioſe loquentes. Ezech.xvi. Hec fuit iniquitas Zodome. David.ij. Regū.xi. adulter factus.

¶ Quinta nola eſt: dilatio. Nunq꜠ incipere ſemꝑ differre (vffſchlag)

conuerſionis aut cōfeſſionis. Corui nigri dicentes cras cras: ſedentes
ſup cadaueribꝫ pctōres nigri mortalibꝫ peccatis ſedētes ſup delectatio
nibus cadaueribꝫ huiꝰ mundi. clamant cras ꝯuertar ⁊ cōfitebor: ſemp
differentes (graſ graſ) Sed priuſq̄ hoc (graſ) gramen creſcat: mortuꝰ
eſt (groman) equus. Priuſq̄ creſcat gramen tibi placitū ⁊ ſapidum vt
cōuertaris ad ipſuꝫ: o ſenex (groman) plane ante morieris: hūc (meyeñ)
in quo illud gramen creſcit non ſuperuiues.

¶ Sexta nola eſt: tarditas (langſamkeit: gemechlich hernaher: vnuer
fancklich: lond ynen nit lingen: allgemach das ſie das miltz nit ſtech.)
Sunt qui etſi incipiant opus: tamē tarde procedunt in opere. ſicut qui
cū bobus nitit feſtinare (als der mit ochſen rennt.) Nō ſic o frater (laſ
dir lingen: biſ wol endlich) Tēpus tranſit ⁊ breue eſt: expectat te dñs:
noli ſibi fieri vt acetum dentibꝫ: noli eū offendere tua tarditate. Sicut
eñ acetū dentibus ⁊ fumus oculis: ſic piger his qui miſerūt eū in via.
Redi ad deum a quo exiſti: vide q̄ ſtrenue ad malum currant mali: tu
ſaltem ad bonum ⁊ ſummū bonum curras.

¶ Septima eſt: negligentia (nit recht machen: vnfleiſlich: liederlichē)
Aliter accipit verbū negligentie in. ij. ij. b. Tho. Si dederit tibi dñs
gratiā ꝙ ſtrenue ⁊ velociter operaris opera dñi: fac ne ꝑfunctorie faci-
as negligēter ⁊ fraudulenter. Sunt plane qui nō curant qualiter opus
incohatū faciant: vtrū bene vel male. ſed ſolū hoc curant: vt ab onere la
boris incohati ſe expediant. Nō ſic erit inter vos: ſed diligenter fac: ac ſi
tota tua ſalus illic penderet. qr maledictus qui facit opus dei fraudu-
lēter: vel negligenter ſm aliā literā. Hieremie. xlviij.

D ¶ Octaua eſt incōſummatio: impfectio (nūt vſbereiten: vyl anfahen
nūt vſmachen.) Sic in vita ſpiritali multi multa incipiunt: ſed pauci
perficiūt. Nō ſic Chriſtus: qđ incepit in cruce ꝑfecit: neq̄ ad voces: De
ſcende de cruce dicentiū: deſcendit. Et tu fac ſimiliter manendo in cru-
ce penitentie: imitare deum cuius perfecta ſunt opera. Et Chriſtus ait
Cibus meus eſt vt perficiam opus ⁊c̄.

¶ Nona eſt: remiſſio (hengē: nachlaſſen) quotidie deterior fieri. Sūt
qui incohant aliqđ opus: primoq̄ die aliquantulū ſtrenue operantur:
ſecundo minus: ad vltimū nihil. Caue ab hac relaxatione animi: quia
eam proculdubio ſequit fractio. Aliud eſt de arcu ⁊ aliud de aio. nam
vt Seneca ait: Arcū frangit intentio: animū remiſſio. Si vtiq̄ inter-
cipiendū tibi fuerit: caue ne demittaris: diſce in ſacco tritici: quē ſurſuꝫ
fune trahentes laborāt. ⁊ ſi feſſi quieſcere voluerint: ſaccū in eodē loco
retinent: nō dimittunt. Sic tu facito: nam eadē diligentia oportet vir-
tutes retinere qua fuerunt acquiſite. Non dico eodem labore: nam mi
nori labore retinet ſaccus ſurſum ꝙ ſurſum trahat. non tamen minori
diligentia retinetur q̄ ſurſum trahitur.

¶ Decima eſt: diſſolutio (verloſſenheit) Diſſoluti ſunt q̄ inuenientes
difficultatē in ſui regimine ſe dimittūt oīno abſq̄ gubernatione: effici-

entur q̄ quaſi ſopitus gubernator amiſſo clauo. Ipſe eſt qui animum
ſuum non recolligit: ſed diſperſus ⁊ diuiſus eſt adeo ꝙ nō tenet de ſe-
ipſo vnū fruſtum cum alio: ſed ſicut vas (das in tuben leyt) doliū nō
ligatum: cuius omnes aſſeres ſunt diſperſi: neq̃ circulis concluſū. De
his Eccl. xxij. Qui docet fatuū quaſi qui conglutinat teſtam. Teſta i
minutas partes confracta non defacili conglutinatur: nec animus ho-
minis diſſoluti defacili recolligitur: eſt eñ tanq̄ puluis quem proijcit
ventus a facie terre ⁊c.

¶ Undecima: incuria (vnſorgſamkeit) Sunt qui nullā gerūt de ſuis
rebus curam. Nam ſua non excolunt: culta non colligunt: collecta non
cuſtodiunt. cū tamē ſapientia conſeruandi non minus valeat ad hoc ꝙ
aliquis ditetur ⁊ abundet: q̄ ſapientia acquirendi. Unde Ouidius:
Non minor eſt virtus q̄ querere parta tueri.

¶ Duodecima: ignauia (Fulheit.) Ita ignauus (alſo ful) ꝙ ſi iaceret J
in luto (im kot) ⁊ circa ſe haberet lectū floridū p̄ ignauia ſe nō poſſet ver-
tere ⁊ in lectū illū reuoluere. Qui ſi iaceret ſub ſtillicidio: p̄ ignauia po-
tius ſufferret excecationem oculoꝝ q̄ ſe ſubtraheret de ſtillicidio. Qui
potius exuſtionē toleraret: q̄ de pede carbonem extruderet. Et (vt vno
verbo dicā) poti⁹ pateret ꝙ diabolus eū ad patibulū inferni portaret:
q̄ ſe cruce ſignaret. O dicis nemo tam ignauus eſt. Sūt plane multi.
Quot putas ſunt qui a demonib⁹ ad infernū trahunt: ⁊ tñ ſe cruce peni-
tentie vt ab eis liberent̄ ſignare negligūt? O quot iacent iā in lectis hac
hora: ⁊ eleuatis oculis verſus celamen patiunt̄ ſtillicidiū prauaꝝ cogi-
tationū cadere ſup oculos cordis: ⁊ pre nimia pigritia oculū conſide-
rationis nō auertunt: ſed corrumpi permittunt. Sic de igne ⁊ carbone
deſiderij quē ſentiunt cadere ſuper pedem affectus: ⁊ tamen potius eli-
gunt ſibi exuri pedem q̄ excutiendi laborem ſuſtinere. In luto iacēt pec-
catorū ⁊ ſentibus: nolentes per ſolam conuerſionē ad deū ſe reponere
in lectum floridū virtutū ſue conſcientie: ⁊ illic ſuauiſſime requieſcere.

¶ Tredecima eſt: ariditas ſpiritalis (dürre) indeuotio. Anima mea
ſicut terra ſine aqua tibi: Clamat Pſal. Procedit hec aliqñ ex ſuperbia
que vtiq̄ eſt mons Gelboe: in quo nec ros nec pluuia deſcēdit. Aliqñ
ex alijs multis cauſis: etiam ex dei miſcōdia: ſicut deducit Gerſon in de
practica myſtice. Ariditas hec aliquādo ex alijs cauſis procedit: ⁊ tunc
non eſt peccatū: ſed pena propter deum ſufferenda. quēadmodū idem
Gerſon i de practica myſtice: ⁊ in tractatu de puſillanimitate dicit: ⁊ ſe-
quenti ſermone dicet feria ſecunda poſt Letare. Sed de ea loquamur
que ex accedia procedit. Cū eñ cetere creature ex ocio impinguent̄: ⁊ ex
labore extenuent̄: anima humana ecōtrario ex labore impinguat̄. quia
opera bona cibi ſunt eius: qui ei faciunt vnde vita ſpiritalis ſuſtentat̄ ⁊
roborat̄. Sūt hi aridi inſtar aridoꝝ: duri ſunt ad ea que ſunt pietatis: K
⁊ inflexibiles ad obedientiā. Hi aridi ſi ad ignē tribulationis ponant̄:
nihil ſpiritalis pinguedinis emittūt, qz nec gaudent nec gratias agūt;

1 ſcias qꝛ opus ſeruile feciſti ꝛ feſtū violaſti. Cū die feſto ꝓpter lucrū fa
dis ludos ꝓhibitos: ad vſurā mutuas: fraudas: mētiris: in cōtractibus
peieras: furarꝫ: rapinā cōmittis: ſuile opus feciſti: ꝛ feſtū violaſti. Cū
3 die feſto fornicarꝫ: adulterarꝫ: aut imundicias alias ꝛ innoiabiles in te
M vel aliū cōmittis: te aut aliū libidinoſe tāgis: ad chorea: ad eccleſiā: vel
ad publicū vt cōcupiſcas aut cōcupiſcaris ꝓcedis: opus ſeruile feciſti.
4 Cū die feſto maledicis: blaſphemas: cōtumelias dicis: iraſceris rixa
5 ris: cōminaris: vindicas: ſeruile opus feciſti. Cū die feſto inebriaris:
crapularis: te reples ad vomitū: ieiuniū ſi ꝑceptū eſt frāgis: ſeruile opꝰ
6 feciſti. Cū detrahis ex inuidia: ſuſurras: gaudes de aduerſitate: triſta
7 ris de ꝓſperitate: plane opꝰ ſeruile feciſti. Cū deſperas: deijceris animo
vagarꝫ mēte ad illicita: turpia ꝛc. ex acedia opus ſeruile feciſti. Breuit
qdlibet mortale eſt ſeruile. Et ſunt hec ne opa ſeruilia? putabā ego ope
ra eſſe dñoꝝ ꝛ dñaꝝ: nemo eñi eadē ita frequēter ꝛ diligēter ſicut tales
exercent. Et cur ſunt ſeruilia? Quia dñs ea ita appellat: q facit pctm̄ ſer
uus eſt pcti. Joānis. viij. ꝛ ita eſt: q eñi peccat: nō a ſe. i. potiori parte q̄
eſt ratio ducit: ſed ab alio ſcꝫ ſenſualitate: ſicut pulchre declarat Lyra
ibidē. O dura ſeruitus pcti: ꝑmēs pungēs: ꝛ male tandē ꝑmiās. Sti
pendia eñi pcti mors alibi: ꝛ hic inquietudo ꝯſcientie. Qui aliqd igi
tur tale opus die feſto fecerit: ſciat ſe ſeruile opus feciſſe: ꝛ feſtū violaſſe
nō ſimpliciter ſꝫ grauius q̄ȝ ſi araſſet: aut in agro fodiſſet. Teſtis ē Au
guſt. Melius facerēt inqt femine iudeoꝝ ſi lanā filarēt: q̄ȝ ꝙ impudice
in neomenijs ſaltāt. Ratio huius eſt: qꝛ duplex facit pctm̄: immo aliqñ
N triplex: ſicut in ꝯfeſſionali dicit Antho. Sicut in eccl'ia die feſto concu
piſcens feminā: duplex ſacrilegiū cōmittit ꝛ adulteriū. Non igit̄ confite
ri ſufficit ꝙ mortalr̄ peccaſti: niſi etiā expreſſerꝫ ꝙ die feſto itidē feceris
eſt eñi circūſtantia cōtra aliud ꝑceptū. O qt ſunt ſub hac nola? fere oēs
artifices: q tota hebdomada occupati laboribꝫ: nequeunt vicijs inten
dere: at die feſto liberi currūt ad proſtibula: ludos: crapulas: vinū. ꝛc.
Neqꝫ ſup his ꝯſcientiā ſibi formāt aut ꝯfitent̄: nō putāt ſe violaſſe feſtū
Siles paſtori illi Neopolitano (de q Pogius) q ꝯfitebat̄: qꝛ dū in q̄
drageſima caſeū cōpreſſiſſet: ſerū exilit in faciem ꝛ in os: qd nō mox ex
puit. Nouit aūt ꝯfeſſor mores illoꝝ paſtoꝝ: qꝛ ſoliti erāt ſpoliare pere
grinos. Queſiuit an ne vnqꝫ h̄ feciſſet? Rūdit ſepe: ſed h̄ cōmune eſſet
neqꝫ ſibi de h̄ facere ꝯſcientiā. Ei deniqꝫ equiti q ꝯfitebat̄ qꝛ inueniſſet
nucē de baliſta ꝛ nō reſtituiſſet: nihil dicens de rapinis: incendijs ꝛ ho
micidijs. Non diſſilis erit mercator: q dixit cōfeſſori: ſtatim me expedi
am: qꝛ pauca ꝛ parua feci pccā: cūqꝫ inciperet ꝯfiteri ait ego: nihil feci
niſi ꝙ ſum vſurarius: adulter: ꝛ nō credo in deū, hec ecce parua reputa
bat. Habes primū opus ſeruile. Poſſes ſicut ꝛ ego intendebā: ponere
nolas. xiiij. ſeptē ad latus ſiniſtrū: ꝛ ſeptem ad dextrū. Prima peccare
mortalr̄. Scda agriculturā exercere. Tertia mechanicū exercere. Quar
ta mercaturā exercere. Quinta iudicia ꝛ placita exercere ꝛ frequētare.
Sexta negotia ſecularia exercere. Septia iuramēta ſolennia. Hein ſi

niſtro:ꝛ innuunt̃ in p̄cepto: Nō facies opus ſeruile. Sūt aūt illoꝝ q̄dā O
ↄtra p̄ceptū niſi in trib⁹ caſib⁹:ſcȝ cauſa neceſſitatis:pietatis ꝛ modicita
tis. Declara ad placitū. Que ſequunt̃ i dextro ponant̃ latere: Octaua
nō audire miſſaȝ. Nona nō audire ſermonē. Decia nō diſponere ſe ad
gratiā. Undecima ſatiſfactionē nō dicere. Duodecia nō meditari. Tre
decima nō orare. Decimaq̄rta nō inſtruere. Immiſce his ↄgrua put vi
debit̃ expedire ex doctorib⁹ materiā hāc diffuſe tractātib⁹. Si vtiq̄ hūc
ordinē p̄clegeris imitādū. Sed redeam⁹ ad nr̃m ordinē. Scđo opus
ſeruile eſt opus corpale debitū:nō dn̄is ſed ſeruis. Dico notāter opus
corpale: nā nullū opus ſpiritale qđ ſine corpis organo exerceri pōt eſt
opus ſeruile. puta cogitare:cōſiliari:ſtudere:deſiderare:amare:ꝛ ſiſia
Un̄ hec agēdo etiā ſi ad lucrū ordinent̃ in die feſto:nō tn̄ negligēdo de
bitū dei cultū: nō violat̃ ſabbatū. Dico notāter ſcđo: debitū nō dn̄is:ſȝ
ſeruis. Nā opus corpale nō i materia exteriori nō eſt ſeruile: puta vide
re:audire:loqui:ꝛ gn̄aliter ſentire ſenſu exteriori.nā illa ſunt cōia dn̄is
ꝛ ſeruis. Un̄ hec agēdo dūmodo nō fuerint alias illicita:nō violat̃ ſab
bati obſeruantia. Nō eſt deinde ſeruile opus ordinatū ad dei cultū: ad
aīe aut corpis ſalutē:ad iminētis dāni exterioris ꝓhibitionē tanq̄ȝ ad fi
nē ꝓpriū ꝛ imediatū. q2 eſt dn̄is ꝛ ſeruis cōe:ꝛ ideo nec ꝓhibitū. Un̄ li
cet in feſto altaria ornare:ſacramēta miniſtrare:aīas curare:ſalutaria
ſcribere:medicinas ſumere:cibos coquere: ↄtra hoſtes impugnātes ſe
munire ꝛ repugnare:blada ꝓpter aeris intemperiē inducere:ſuborta in
cendia extinguere: ꝓpter expenſaꝝ grauitatē exiſtentib⁹ in itinere ambu
lando aut carrucando p̄cedere:ꝛ ſiſia. Dūmodo tn̄ nō negligant̃ ea q̄ P.
ſunt die feſto p̄cepta. Licet em̄ ſue indēnitati ꝓuidere quantū ad acqui
ſita ne pereant:nō aūt quantū ad lucra nō neceſſaria acquirēda: alioq̄n
liceret quoſcūq̄ȝ labores in feſto exercere. Et q̄ igit̃ ſunt opera ſeruilia
in die feſto ꝓhibita: Dico q̄ oīa opera corporalia circa materiā exterio
rē:q̄ nō ordinant̃ ad ſalutē aīe aut neceſſitatē corpis nūc vel de ꝓximo
imminentē:ſiue ad imminētia dāna rerū cauenda tanq̄ȝ ad finē imedia
tū ꝛ ꝓpriū. Exempli cauſa: vt opera ruralia:actus mechanici:mercātie
negocia ſecularia. Addunt̃ ex determinatione eccl̃ie iudicia cōtencioſa
placita:iuramēta ſolēnia:niſi ꝑ pace fiant. Hec em̄ in feſtis exercere nō
licet:niſi excuſet neceſſitas:pietas vel operis modicitas. Neceſſitas nō
ineuitabilitatis:ſed cōmoditatis prout diſtinguit̃ contra luxuriā ꝛ vo
luptatē. Et propter hanc licet pauperib⁹ die feſto laborare: qui ſine la
boribus neq̄ȝ poſſunt habere cibū pro ſe ꝛ ſibi cōmiſſis. Licet ꝛ vende
re panes:vinū;piſces:ꝛ ſimilia:que ſine ſui detrimento preueniri non
poſſunt. Et ſiſiter laborare pro reb⁹ que alio tp̄e haberi non poſſunt:
propter quod conceſſit papa capturam allecum: dum apparent die do
minico. Et ſimiliter licet ea que neceſſaria ſunt emere:que alio tempo
re inueniri non poſſunt. In omnibus tamen caueatur ſcandalū puſil
lorū. Et in hoc caſu excuſatur emens ꝛ nō publice vendens. Itē dicit̃:
niſi excuſet pietas;id eſt miſericordia ꝛ compaſſio pauperū: ꝓpter hanc

em̄ licet ꝓpter deū ī feſtis;nō tn̄ maioꝛibꝫ chꝛiſti ꝛ btē virginis laboꝛare
pauperibꝫ hominibꝫ ꝛ miſerabilibus ꝑſonis.ſiľiter pauperibꝫ eccleſijs
dū tn̄ ꝓpter hoc nō negligat̄ cultus dei debitus:nec laboꝛ ꝑueniat ad ni
miā fatigationē.Excuſat etiā operis modicitas:q2 qđ modicū eſt q̄ſi
nihilū reputatur. Et per hoc qui in vinea leuat palū aut alligat ſolutā
vitē ſeu erigit ſepē depulſam:ꝗ acuit cultellū aut purgat cenaculū:ꝛ ſi
milia modica facit:nō iudicat̄ trāſgreſſoꝛ huius ꝓcepti. Vez q2 ſatis
dubiū eſt:quāta neceſſitas:qualis pietas:ꝗ modicitas ſufficiat excuſa
re:vtile eſt in talibꝫ vti licētia ſuperioꝛis:aut cōſilio boni ꝛ eruditi viri.
De inceptione aūt ꝛ deſitione feſti hoc bꝛeuiter tenendū:ꝙ regulariter
feſtū durat ꝑ diem naturalē:id eſt.xxiiij.hoꝛas;quaꝝ inceptio ꝛ deſitio
variat̄ ſm̄ diuerſas patrie cōſuetudines.ꝗ ſunt ſeruande ſm̄.c.q̄m̄ de
ferijs.Licet ſcriptū ſit ꝛ iudeis ꝓceptū a veſpera vſq3 ad veſperā feriare
Unde peccāt qui in die feſto poſt audita diuina ciuiliter laboꝛant.

Q ¶ Scđa nola eſt ſiniſtri lateris:Negligere oꝑa diuina.Et ꝗ ſunt illa
oꝑa ꝗ negligi nō debēt:Septē. Primū eſt miſſe auditio. Ad hoc q̄li
bet obligat̄ die feſto vt integrā audiat:niſi impediat̄ legitimo impedi
mēto.Ratio hui9:q2 hoc ꝓceptū eſt determinatio pꝛimi ꝓcepti:ꝗ ꝓcipi
mur deū ſuꝑ oīa diligere ꝛ latria adoꝛare.Hoc q̄n fieri debeat ꝛ ꝗ actu
determinat̄ in h̄ tertio ꝓcepto:vt ſcꝫ fiat in die ſolēniſſima deuota auditi
one miſſe:in ꝗ creatoꝛē ſuū adoꝛare ſub ſacramēti ſpecie debet fidelis:
ꝑ actū fidei ſpei ꝛ ꝑfecte charitatis. Secūdū eſt auditio ſermōis. Ad
hoc obligant̄ ꝗ egēt infoꝛmatione aut admonitiōe:quā alias habere nō
pn̄t cōpetēter in his ꝗ ſūt neceſſaria ad ſalutē. Tertiū eſt ad gratiā diſ
poſitio ꝑ attritionē. Dicit ī ꝯfeſſionali Antho,ꝙ tenet̄ nō manere ī pctō
Idē Ange.ꝯtrariū dicit Roſel. Tu qđ tuti9 elige:noli aīam tuā mino
rē eſtimare aſina tua:quā illo exoneras die.ꝛ tu abijce on9 pcti:qđ ſiē
onus graue grauatū eſt ſuꝑ te. Exaudi ꝓphetā hoꝛtantē in die ſabbati:
nolite poꝛtare onera. Ve nobis miſeris ꝗ nedū pctm̄ ſuꝑ doꝛſo:ſed dia
bolū in collo acſi eſſet ſctōꝝ reliꝗe iugiter poꝛtam9:nunq̄ꝫ deponētes.
Quartū ſatiſfactiōes iniūctas dicere ꝛ facere. Querit Angel.an liceat
infra auditionē miſſe oꝛare.Rn̄det de obligatis certū eſſe:ꝙ nō debet
fieri de alijs ſuadet ne fiāt.Ad idē Roſel. Ego eis nō credo:placet deci
ſio Gabꝛiel ſuꝑ h̄:ꝛ mgr̄i Thome Lāpar.adhuc viuentis. Ait em̄ Ga
bꝛiel:cū de hoc q̄rerē ad Angelicā inq̄t. Que dicit ꝙ audiēs miſſam ꝛ
oꝛās hoꝛas ſuas nō ſatiſfacit ꝓcepto:nō credo,q2 nō ꝓbat:neq3 fuit mēſ
eccľie loq̄ntis de miſſa:ſed ſufficit ꝙ interſit ꝛ oꝛet:imo licet dicere pe
nitētias ſuas.Hec Gabꝛiel:ꝛ mgr̄ Tho.ſiľr reꝗſit9 ſic rn̄dit.Nō placet
Ange.in h̄ dicto in paucis terris:ꝛ in eiſdē nō oēs noꝛūt laici qđ ꝑ offi
cioꝝ verba ſignificet̄:ſtarēt vt aſin9 ad lyrā:niſi ſe certis oꝛatiōibꝫ excita
rēt.ꝛ q2 nō eſt determinatū q̄ntū q̄d ꝛ q̄le dicāt:habet ꝯſuetudo q̄tenus
emēdas aliq̄d hoꝛaꝝ canonicoꝝ infra miſſam dicere poſſit. Hec mgr̄i
Tho.ꝟba ex oꝛe ꝓpꝛio. Quintū eſt meditatio. Meditare dei bn̄ficia
ſm̄ oꝛdinē ſimboli.ſi aliter nō potes:tuā miſeriā:q̄tuoꝛ nouiſſima:moꝛ

tē:iudiciū:beatitudinē ⁊ infernū:vt in Gerſone ⁊ Gabriele. Sextum orare. Ora deū ⁊ ſctōs: de vno ad aliū procedēdo ꝓ aniab⁹ defunctoꝝ. Septimū elemoſynas dare ſpiritales:p̄cipue inſtruēdo tuā familiā de p̄ceptis:de fide:de vitijs ⁊ virtutib⁹. eos exhortando vt faciant que docent. His factis poteris honeſte intendere recreationi: vt dicit Gerſon. que ſine inquinatione tui ⁊ ſcandalo proximi fieri poteſt. Sed di
cis: nimis eſt h̄ plane. Nō nimis frater ecce. Corpi das horas. clxviij 1
quas habes in hebdomada: da aīe vnā. Tēporali dn̄o ſeruis: ⁊ partē 2
das labori: da ⁊ deo partē. Mercedē temporalē aut nullā dat ille: hic 3
eternā. Iſte punit tēporaliter: hic eternaliter. Statim erit finis: mo 4
riemur ⁊ nihil deportabimus niſi qđ fecimus deo. Rogemus. 5

Externorum

Feria ſecunda poſt Letare.xi.Martij.

Stultoꝝ infinitus eſt numerus. Eccs.i. Euangelium.

NOnageſimaoctaua turba eſt: externoꝝ (auflendig narrē) Ipſi
ſunt infideles pagani: iudei. ꝛ quidā alij ꝓpter criminū īmani-
tatē eis cōiuncti. Qui non inepte pñt externi appellari: ꝙ extra
termios chriſtianitatꝫ ſint poſiti: aut extra cōmunē peccādi modū alio-
rū. De qb apłs. i. Corin. v. Quid eñ mihi de his q̄ forꝫ ſunt: Nōne de
his q̄ intus ſunt vos iudicatis: Nā eos q̄ forꝫ ſunt deus iudicabit. Pñt
S ¶ Prima nola eſt. Nolle articłos chriſtia (aūt dinoſci trib nolis-
noꝝ credere. Ipſi ſūt noiatim: pagani: iudei ꝛ heretici: ſub qb b. Tho.
oēs infideles in. ij. ij. cōprehēdit. Pagani ſunt q̄ nunq̄ꝫ fidem noſtrā ſu
ſceperūt. Judei q̄ oia ſub figura ꝛ implicite ſuſceperūt. Heretici q̄ in ve
ritate ꝛ manifeſtatā ſuſceperūt: quales ſunt bohemi: Neſtoriani: Ma-
nichei: ꝛ alij abſqꝫ numero: vt in decretis ponunť. Poſſunt addi dubi-
tātes de fide: queadmodū dicūt quidaꝫ: ſi ita eſt ſicut dicitť magnū eſt.
Dubius in fide infidelis eſt: h̄ aūt nō eſt intelligendū de his q̄ tentātur
in fide ꝛ diſplicet eis: nā talib potius pena eſt ꝛ meritū q̄ꝫ pctm̄: ſi reſi-
ſtant: immo dicit Gerſon ꝙ velle credere: magis meritoriū eſt aliqñ q̄ꝫ
credere: pax in credendo nō oibus datť: neqꝫ oēs qui habēt litem in cre-
dendo mali ſunt: ergo dictū eſt notanter in nola nolle credere.

¶ Scōa nola eſt: Deſperare ex diffinitiōe. Sūt aliqui deſperātes nō
ex diffinitiōe: ſed ex puſillanimitate ex timore nimio. Et hi quidē fatui
ſunt: nō tñ de hac nola. Fatui inq̄ꝫ primo qꝛ putāt ſenſum eſſe ꝯſenſum:
ꝛ ſenſum deſperatiōis eſſe deſperationē: errāt neſcientes diſtinguere in
ter voluntatē appetitus ſenſitui: ꝛ voluntatē appetitus intellectui (we-
nen wellen: ſey verwilligen) mox eñ vbi habēt ſenſum pcti alicuius ſi-
ue paſſiōis: putāt ſe ꝯſenſiſſe. ꝛ cū ſentiūt affectū partis ſenſitiue: putāt
T ſe voluiſſe. Cōſidera differentiā inter voluntatē ſenſualitatis: ꝛ volun-
tatē rationis vt natura: ꝛ voluntatē ratiōis vt ratio. Stat ꝙ q̄s mouea
tur nedū voluntate ſenſualitatis imo etiā ratiōis vt natura nō delibe-
rate: ꝛ tñ nō peccet mortaliter: ſed tūc qñ voluntas deliberata conſentit
In h̄ ſcōo ſunt iprudentes: qꝛ putāt ſe cū tentationib obruunť charita
tē amiſiſſe. Errāt: Exemplū de igne de pugile: de femina: dic ꝓ oīa ex
Gerſone de puſillanimitate. Errāt tertio: qꝛ ariditatē quā patiunť ꝛ in
deuotionē: ſiue deuotoꝝ ſentimētoꝝ carentiā: ſignū eſſe putāt repbatio
nis ꝛ iperfectiōis: ecōtra ſentimēta ſignū grē ꝛ ꝑfectionis. Dic ex Ger-
ſone vbi ſ. De his itaqꝫ deſperantib ex puſillanimitate: vel ex natura
li infirmitate vt ex mania: ſicut crebro cōtingit reperire in feminis: vt
dicit Nyder p̄cepto. i. ca. iij. E. nō eſt nola: ſed q̄ ex diffinitiōe: q̄ videli-
cet diffinitiue deſperat: abſcōdens ſe quaſi a facie diuine miſericordie
ſm ꝙ Cain fecit: q̄ dixit: A facie tua eijcis me hodie. Et h̄ eſt in ſpiritū
ſanctū peccare: ꝛ recte infidelib tales aſſociantť: q̄ꝫuis in veritate infi-
deles nō ſint: ſicut declarat btūs Thomas in ſcōa ſcōe.

¶ Tertia nola eſt: obſeruari in malicia (verruochē verwegē: ruocbloſ
werdē) tradere ſe oīb9 voluptatib9: bꝛeuiṫ q̄cq̄d libet eis licet: ꝛ eſt etiā
q̄dā deſperatio: tñ a lio reſpectu: ſpes em̄ eſt reſpectu boni ardui poſſibi
lis. Pꝛedicti deſperāt qꝛ nō reputāt ſibi poſſibile h̄ bonū: hi aūt qꝛ non
reputāt hoc bonū: ſed alia hui9 mūdi bona illis p̄ferūt. ꝯ (verwegēt ſie
ſich d's) queadmodū luxurioſi: vñ ꝛ filia poniṫ luxurie deſperatio. Ipi
ꝯ ſunt inpꝛimis meretrices ꝛ ſcdo lenones ſiue nebulones. q̄ ſe laris ha
benis tradūt venereis ꝛ hui9 ſeculi voluptatib9 ꝛ imūdicijs: itē rapinis
ludis: homicidijs: neminē curātes: de q̄b9 dr Eph. iiij. Qui deſperātes
ſemetipſos tradiderūt ipudicitie: in opatione imūditie: in auaritiā ꝛc.
Sunt pꝛeterea earundem adiutrices copulatrices: apte ꝛ merito huic V
turme diabolice annumerate. Qꝫ diaboli eaꝝ officiū ſit: ſiquidem eius
officiū eſt animas pdere (ſicut chꝛiſti lucrari: iō em̄ venit in hūc mūdū)
ꝛ ipe h̄ opus pñs ſui diaboli pficiūt: imo peioꝛes eo ſunt. Nā q̄cq̄d dia
bolus p ſe nō pōt p tales efficit. Docet hoc hiſtoꝛia lamētabilis de ea q̄
diſcoꝛdiā ſeminauit inter ꝯiuges: ita vt tādē marit9 vxorē occideret cul
tello nouo: qd ad inſtinctū vetule vxoꝛ puluinari capitis mariti p eo re
cōciliādo ſuppoſuerat. vtš. turba. vij. dicta ſuſurronū. Larue ſūt hee di
aboli: ſub q̄b9 delitcſcit dū apparere nō audet. He ſerpētes Euā ſeducē
tes: he incēdiarie coꝛdiū q̄s diabolus mittit vt ignē ꝯcupiſcētie iponāt
(das ſie fūr inlegē) Grādelucrū eſt: ſi p̄dicatoꝛ vnicā ſolā aiaꝫ ꝯuerterit
ꝛ lucrat9 fuerit: q̄tū igiṫ detrimētū ē pdere? Vide i ſū. vitioꝝ d luxuria.
¶ Quarta nola eſt: ſemetipſos occidentiū. Grāde hoc pcm̄: ꝯtra na-
turalē inclinationē: q̄ eſt ad ſuiipſius conſeruationē: cōtra charitatē ſui
perdit aiam ꝛ coꝛpus. cōtra iuſtitiā qꝛ coītatē priuat mēbꝛo: vñ ꝛ meri
to tales p iuſtitiā publicā dehoneſtanṫ: qꝛ ſub limine extrahunṫ a domi
bus: ꝛ aquis vaſis incluſi cōmittunṫ. Pꝛouenit hec ſui occiſio ex multiſ
cauſis. Quidā ex inſania vel mania ꝛ infirmitate. Alij ex deſperatione.
Alij ſine aduertētia ex deuotiōe laxātes eidē in ſuis meditatiōib9 habe-
nas: ꝛ ſic feliciter perijt q̄dā p̄ ꝯtritiōe. de q̄ in Vitaſpa. ꝛ alia q̄dā me- X
retrix audiēs de miſcdia dei p̄dicari: ꝛ q̄dā de feruoꝛe ſpiritus. vt dicit
Gerſon in ſer. de ſpūſctō. Alij ex deuotiōe cū aduertētia. Suadet fraṫ
Dauid talib9: vt ſe cohibeāt ſi ſentiāt ſe inde ſic grauari. De hoc ꝛ Alex.
ꝛ credo Bonauē. in materia de ꝯtritiōe: an poſſit eſſe nimia. Alij ex in
tentione ſe caſtigāt: vt ſtatim diſſoluanṫ ꝛ ſint cū chꝛiſto. illi ſtulti pdūt
ꝛ coꝛpus ꝛ aiaꝫ: vt dicit Nyder p̄cepto. v. ca. i. H. Alij pter exceſſuꝫ cra
puloſe vite ꝛ luxurioſe citius moꝛiunṫ. Alij ex inſpiratiōe ſe occidūt: ſi
cut Samſon ꝛ q̄dā ex feminis ſanctis: vt dicit Augu. Vide in Nyder.
¶ Quinta nola eſt: Occidere fetum: extinguere: ſuffocare natum: aut
in vtero. Quāta ſit hec impietas: ſcelus ꝛ crimen: merito in hac extra-
neoꝝ turba cōnumerandū: nemo eſt qui neſciat: niſi qui nature federa
ignoꝛat ꝛ pꝛopꝛij ſanguinis nō habet rationē: iugulare qd genuiſti. O
fera peſſima: ꝛ quidē grande homicidiū. ꝛ hoc grauius ꝙ animā pdis
pueri nondū baptizati: ꝛ eam viſione beatifica priuas. Rogem9 dñm.

Feria tertia poſt Letare. xij. Martij. Feſtū bti Gregoꝛij.
Stultoꝝ infinitus eſt numerus. Eccs. i. Euangeliū.

Nonageſimanona turba eſt: Pꝛincipū: capitū ꝛ rectoꝝ reipub.
(Haubt narrē: regier narrē: fürſt narren.) Qui male ꝛ cū maxi
mo dāno ipſi reip. pſunt. Quales vtiqꝫ fuerāt pncipes de qbꝫ
in euāge. audiſtis: q̄ qrebāt chꝛiſtū veritatē interficere. Quibꝫ ſiſis non
y fuit b. Grego. papa: cuiꝰ hodie dies feſtus ag̃it. q̄ vtilis fuit reip. chꝛiſti
ane: ꝛ q̄ſi colūna eccl'ie eā ſuſtentās. vn̄ ꝛ ꝯgrue de eo legit̃ in ep'la: cuiꝰ
cap̄. in matutinis legimꝰ: Ecce ſacerdos magnꝰ q̄ in vita ſua ſuffulſit
domū: ꝛ i diebꝫ ſuis corroboꝛauit tēplū. Plane colūna fuit eccl'ie: ꝛ nō

ſimplex:ſed ignea qualis fuit colūna reducēs pplm iſrael de egypto: de qua legit Sapie.xviij. Ignis ardentē columnā habuerunt ducē. Uere ardentē:ꝓpter zelū quē habuit. In ſignū huius:ꝛ colūna lucis pręfulgida a celo depēdēs ſup locū i q latitabat cū fugiſſet apparuit: ꝛ cū prodidit:vnde ꝛ ab vniuerſo pplo capit:trahebat:ꝛ ſummus pōtifex cōſecrabat. Pulchra ſup his ponit Holkot de rectoribꝫ ꝛ poſſet inde fieri aptiſſimus ſermo de ſctō Gregorio ſub Typo columne. Utinā tales nobis principes in vtroqꝫ ſtatu eſſent:melius reſp. regeretur. ſed non eſt ita. Sunt multi fatui qui ſeptem nolis poſſunt dinoſci.

¶ Prima nola eſt. Semetipſum nō regere p mundiciā. Tūc reges alios:ſi ratio rexerit te. Qui ſibi malus nemini bonus. O rex ſi regis:rege te vel eris ſine re rex. Ignis ſi calefacere debet fornacē ꝛ ſtubā vt prius in ſe calidus ſit neceſſe eſt. Cū glacie nemo calefacit: h eſt regimen ꝛ dominiū:qđ primū eſt ꝛ optimū ſed rarꝫ. Precipuū (inqt Sen.) in rebꝫ hūanis eſt:nō claſſibꝫ maria cōpleſſe:nō terras vel ignota qrere:ſed aīo vidiſſe:ꝙ nulla maior victoria ꝙ vicia domaſſe. Innumerabiles ſūt q vrbes q pplos habuerūt i poteſtate: pauciſſimi q ſe. Melior eſt q dn̄atur aīo ſuo expugnatore vrbiū. Quō bene reget:q in ſe nō rectus ē: Stomacho infecto ꝛ corde:ſi mēbra languēt qđ mirū: eſt priceps cor ꝛ ſtomachus cōitatis. Sole eclipſato ſtelle ſi nō lucēt qđ mirꝫ:ꝛ radice corrupta aut mortua:ſi folia marcent ꝛ morient rami nemo mirer. Eccl. x. qlis rector ciuitatis ꝛc. Unde putas tantā infectionē ppli eſſe in oībus vitijs ꝙ qꝛ rectores i vtroqꝫ ſtatu ſūt adulteri:crapuloſi luſores iniuſti Z

¶ Scđa nola eſt. ſubditos nō gubernare p iuſticiā. Debet rector ſubditos ſuos gubernare:pcipue aūt ꝛ ante oīa ſuā familiā:q ſibi ꝓpinquior eſt. ſi eīm circa hos negligēs fuerit qualis ſpes erit de regimine extraneorꝫ ſubditorꝫ: Quo facto poterit debito ordine ꝓcedere ad alios. Ignis calidus primū ꝓpinquiora ſibi calefacit:ꝛ deīn p hec alia. ſic ignis in fornace eandē calefacit: ꝛ p hāc ſtubā. Hic ordo graduū aſcēdendi ad regimē populi:p has partes ſcꝫ p monaſticā ſe:yconomicā familiā:ꝛ deinde politicā cōmunitatē regere. Qui aliter regimē ſibi vſurpat:periculoſe id facit. qꝛ abſurdū eſt ꝙ q ſeipſum regere neſcit:regat vel regere pſumat familiā. ꝛ q familiā regere neſcit:accipere pſumat regimē aiarꝫ vel cuiuſcūqꝫ cōitatis. Uide nūc curias principū vtriuſqꝫ ſtatus:ꝛ aduerte quō familiā gubernent. Dn̄e deus meus:qs habeant epi repericts calamiſtratos laſciuos:nullū honeſtuꝫ virū:probū:doctū. Qꝫ ſi ſunt a ſiniſtris ꝛ tergo ſtare cogunt ꝛc. nihil mirū ſi cōmunitatem negligunt.

¶ Tertia nola eſt:deū p oculis nō habere p obedientiā. Debes tibi o rector mūdiciā ꝛ caſtitatē carnē vincendo:ſubditis iuſticiā:ꝛ ſuperiori tuo ac deo obedientiā. In hui⁹ vultū aſpice:ꝛ eū p oculis habeto: vt ad ei⁹ nutū ꝛ voluntatē cūcta agas in tuo regimie ſm hui⁹ mādata regas ꝛ pcepta:qꝛ illa in ſe recta ſunt:tua aūt inquantū ſunt illis conformia. Iuſticie dn̄i recte ꝛc. ꝛ iudicia dn̄i vera iuſtificata i ſemetipſa. Nō ideo de⁹ pcepit nō fornicari qꝛ iuſtū ſit:ſed qꝛ pcepit ideo iuſtū eſt. Nō ideo A

aliq̄ ꝗ p̄ceptū eſt qꝛ iuſtū: ſed qꝛ p̄ceptū iō eſt iuſtū: ex Petro de eliaco. l.
ſinaꝝ. Sic prudētes faciūt. de qb3 d̄r: p me reges regnāt. Nō ſic aūt fa-
tui p̄ncipes: tales in nullo ſmōe vides. huiꝰ gloriā nō q̄rūt: ſ3 ſuā. neq3
inter ꝯſultādū de regimie reip. deꝰ p̄ ocul' habet. Nemo de h̄ facit mēti
onē: an ſic fieri ſit cū vl' p̄ter legē diuinā. de charitate primi: de paupibꝰ
puidēdis loq̄ eſſet ridiculū: d̄ vitijs extirpādis. ſolū d̄ pace tpali ꝛ dn̄io
tpali. Dehis O ſee. viij. Ipi regnauerūt ꝛ nō ex me: iō nō regnāt ſ3 errāt
¶ Quarta nola: ſcientiā ꝛ lr̄as ꝯtēnere. Peiores iudeis: q̄ mirabant̄
tn̄ de doctrina xp̄i ꝛ lr̄is eiꝰ: ꝛ magnificabāt. Grādis ꝛ intolerabil' ſtu
pēdaq3 fatuitas imo inſania lr̄as ꝯtēnere ꝛ nemīnē doctū ad regimē ad
mittere ꝯ̄ mores antiq̄ꝝ p̄ncipū gloriā ꝛ vtilitatē ꝛ dei mādata. Preci-
pit̄ eñ regi Deut. vij. Poſtq̄3 ſederit rex in ſolio regni ſui: deſcribet ſibi
Deuteronomiū leg3: ꝛ habebit ſecū legetq3 illud oibꝰ diebꝰ vite ſue ꝛc̄.
B nō fabulas. Quō eñ legē ſm quā regere debet neſciēs ſeipm ꝛ alios re-
get? Utiq3 neq3 viā neq3 terminū noſcet ad quē diriget: neq3 media p q̄.
Grādis eſt vilitas ꝛ ignominia rectori lr̄as ignorare. Recitat Uincen
tius regē Romanoꝝ regē Frācie lr̄is adhortatū fuiſſe vt filios ſuos in
ſtitui faceret in liberalibꝰ diſciplinis: dicēs ꝙ rex illiteratꝰ eſt q̄ſi aſinꝰ
coronatus. Grāde deniq3 periculū iminet (vt ait Pe. Rauēnas) regi il
literato: Princeps (inquit) ſine literis eſt nauis ſine remige ꝛ auis ſine
pennis. Nō tales fuerūt antiquorū principes. Theodoſius per diem
armis: ꝛ p noctem libris incumbebat. Philadelphus rex Egypti: licet
haberet viginti milia libroꝝ. de conſilio tn̄ Demetrij p̄fecti bibliothe-
ce ſue miſit ad iudeos ad habendā legē dei: ꝛ tranſlatores q̄ trāſferrēt.
Juſtinianus leges condidit ꝛ ꝯſūmauit: codicē videlicet ꝛ digeſtū: ꝛ le
ges romanoꝝ abbreuiauit. Et Julius Ceſar q̄̄ ſtrenuus in armis fue
rit ꝛ in literis: docet cōmentariū ſuū qd̄ cōſcripſit de gallico bello.
¶ Quinta nola eſt: ſm ſanguinē ꝛ nobilitatē eligere. Signū magne fa
tuitatis eſt eos p̄ficere q̄ ſanguine aut nobilitate clari ſunt: cōtemptis p
bis ꝛ prudētibꝰ viris. Hac fatuitate oīs Alemania p̄cipue plena: in q̄
m epōs nō q̄ doctiores aut ſanctiores ſunt: neq3 ī ꝯſules q̄ prudētiores
ſed q̄ nobiliores vel de pgeniebus (vt aiūt) ſunt: ſtulti ſtolidi vitioſi eli-
C gunt̄. Nō ſic apd̄ veteres: dixit Hiero. Moyſi Exo. xviij. Prouide de
oī plebe viros ſapiētes ꝛ timētes deū: ī qb3 ſit veritas: ꝛ q̄ oderint aua
ritiā: ꝛ ꝯſtitue ex eis tribunos ꝛc̄. Nota de oī plebe: nō ſolū ex nobilibꝰ
nō ſapiētes: nō bonos ſocios ꝛc̄. Sic ꝛ apd̄ romanos ꝯſuetū fuit: ſicut
de Tullo Hoſtilio refert Valeriꝰ: ꝙ in cunabulis accepit agreſte tugu
riū: eiuſdē adoleſcētia in pecore paſcēdo fuit occupata. Validior etas
imperiū romanū rexit ꝛ duplicauit: ſenectus in altiſſimo maieſtatis fa
ſtigio fulſit. Hūc nō generis nobilitas vel ſanguinis ꝓpinquitas: ſ3 ani
mi pbitas erexit: ideo bene rexit. Et in chriſtianitate nr̄a ab initio elige
bant̄ de coi plebe: ꝛ oīm cōſenſu q̄ ſanctiores inueniebant̄. Inde ꝛ Se
uerus qui opa muliebria ſolebat facere: electus eſt iudicio ſpūſſcti ꝛc̄.
Nūc aūt ad regimē eccl'ie corpale ꝛ ſpiritale eligunt̄ iuuenes: ignoran-

tes: voluptuoſi: indocti: cauſa ſanguinis: nobilitatis: bone ſocietatis.
¶ Sexta nola: q̄ ſua ſunt q̄rere. Et q̄s ex p̄ncipib⁹ eſt q̄ immunis ſit ab
hac nola? O ēs querūt q̄ ſua ſunt: nemo q̄ chriſti: oēs ad ſuū ſaccū: ne-
mo cōpatit̄ his q̄ lōge ſunt aut ſub alteri⁹ iuriſditione: oēs tacent: aſpi
ciunt tādiu q̄ paries ſuus nō arſerit. Sed q̄d erit? Fit eis tandē qd̄ bo
bus q̄s aſſumpſit lupus ſm̄ ordinē: neq̄ ſibi inuicē erāt auxilio ꝛc. Vi
de in ſpecu. Brandt. Quilibet ſe ſubtrahere ab obediētia ꝛ vnione re-
gni romani nitit̄. q̄ fit vt diminuat̄ nr̄a potētia: q2 p ſubtractionē ligno
rū ab igne tandē totus peribit ignis. Nō deberet q̄rere niſi bonū reip. re
ctor: ob hoc em̄ electus eſt: ꝛ ſuū habet ſtipendiū: nō deberet vltra q̄rere
¶ Septia: vitia nō extirpare: ſed diſſimulare. Hoc p totū orbē eſt: ꝛ D
credo cauſa oīm maloꝝ: ꝛ q̄ toties victi ſum⁹ a turco. petm̄ eni q̄ ꝯſide-
remus certa fuit caſus multoꝝ exercituū cauſa. Videam⁹. Quid q̄ſo 1
Abſolonē cū ſuo exercitu interemit? ſupbia plane: ingratitudo ꝛ ꝯpāu-
di libido. ij. Re. xviij. Quid Senacherib? Et q̄d Benadab capi ꝛ exer
citū ei⁹ fugari fecit? blaſphemia ꝛ ſupbia. Et ꝓpter eandē cauſaꝫ Sena
cherib fugat⁹ a ꝓprijs filijs occidit̄: exercitu eius ab angelo occiſo. iiij.
Re. iiij. Quid fecit corrui exercitū Haij? plane ꝓpter Achor petm̄: q2 2
occulte habuit rē ſibi nō debitā. Joſue. vij. Ut q̄d Achab corruit? q2 oc
cidit Naboth: ꝛ iniuſte ei⁹ acq̄ſiuit vineā. iij. Re. xxi. Quid Sampſo 3
nē Salomonē ꝛ fere totā tribū Beniamin cadere fecit? Luxuria: ꝓpter
luxuriā em̄ fuit fere tota trib⁹ Beniamin deſtructa: ꝛ ex alijs corruerunt
xl. milia in bello. Judi. xix. ꝛ. xx. Et ꝓpter hm̄oi petm̄ Sāpſon corruit.
Judi. xvi. Et Salomoni aduerſarij ſuſcitant̄ in bellū: a filijs etiā ſuis
magna pars ſui regni pdit̄. iij. Re. xi. Quid p̄terea Pharaonē cū exer 4
citu ſuo ſubmerſit? crudelitas. Exo. xiiij. Quid exercitū Nabuchodo 5
noſor fugauit: ꝛ Olofernis caput amputauit? gula ꝛ ebrietas Judith
xiij. Cur Saul cū toto exercitu ſuo interijt? Infidelitas in cauſa. Nā 6
Saul infidelis ꝯſuluit Phitoniſſam: ꝛ in craſtino interijt cū toto exer
citu ſuo. ij. Re. xviij. Quid rurſus p̄ncipes ſuſpēdit? negligētia i cuſto 7
diēdo ꝓplos. Nume. xxv. Quid ꝓplm q̄ erat cū Machabeo deſtruxit? E
petm̄. ij. Mach. xij. Si ꝓpter hec vitia iā enumerata q̄ tūc reperiebant̄
in p̄ncipib⁹ ꝛ exercitib⁹ ꝛ ꝓplis exercit⁹ corruerūt: q̄d mirū ſi etiā nō ꝓpter
eadē vitia q̄ ſimiliter in talib⁹ reperiunt̄: ꝛ magis q̄ʒ in illis corruim⁹ corā
facie turci ꝛ alioꝝ hoſtiū? Ecce hodie viuūt p̄ncipes negligētes ꝛ ꝓpli 1
peccātes. Viuit ꝛ Saul infidelis nō ꝯfidēs ꝛ q̄rens phitoniſſas ſupſti 2
tioneſq̄. Viuit guloſus ꝛ ebrioſus Olofernes: oīa plena ſunt crapul̄ 3
vſq̄ ad nauſeā ꝛ vt p nares exeat. Viuit Pharao crudel̄: paupes tor 4
quēs p potētiā nullā adminiſtrās iuſtitiā. Duri Jeroboā nō tōdētes ſʒ
deglubētes gregē. Viuit adhuc Sāpſon ꝛ Salomō luxurioſi: nō eſt 5
q̄ ſe a calore ei⁹ abſcōdat. nobiles em̄ ꝛ ignobiles luxurioſiſſimi ſūt. nō
em̄ ē paup Sāpſon in mola illo pctō excecat⁹: ꝛ nobil̄ Salo. i throno il
lo pctō ifatuat⁹. Neq̄ deeſt Amō iceſtuoſus. ij. Re. xiij. Nec zodoma ꝛ
gomorra extincta ē ꝓh pudor. Viuit adhuc Achor ꝛ achab: pauci plane 5

ſunt mõ: q̃ nõ habeãt plus ⁊ freq̃nti⁹ de alieno ꝑ furtũ vel vſurã ⁊ hmõi
q̃ꝫ ille miſer Achor. Qui nõ etiã pluries cõmittãt homicidia male acq/
7 rãt q̃ꝫ achab. Quid ḡ mirũ ſi hoies cadãt? Uiuit adhuc tãdẽ Nabucho
F donoſor ſupbꝰ. Dan̄. v. Abſolon ſupbꝰ ⁊ p̃ri ingrat⁹. Benadab cũ Se
nacherib blaſphem⁹ nõ ſolũ ſemel: vt ille legit̃ fuiſſe. Quid igit̃ mirũ ſi
cadimus cecidimus ⁊ cadem⁹ corã inimicis nr̃is: ſicut p̃deceſſores nr̃i
ceciderũt: cũ eiſdẽ vitijs ⁊ grauioribꝰ pluribuſq̃ꝫ implicati ſim⁹. Et q̃d
igit̃ agemus? Emẽdemus noſipos: qd̃ ſi factũ nõ fuerit: timeo plagas
dei nõ ceſſaturas: q̃uſq̃ꝫ in ſeruitutẽ turco ⁊ inimicis nr̃is redacti fueri
mus. Prouideat ſibi interim vnuſq̃ſq̃ꝫ: oret: humiliet ſe corã dño deo:
vt ſalu⁹ fiat i nouiſſimis: dicat: Da pacẽ dñe in diebꝰ nr̃is: q̃ ⁊c. Rog.

Feria quarta poſt Letare.xiiij. Martij.
Stultoꝝ infinitus eſt numerus.Eccſ.i. Euangeliū.

CEnteſima turba ſtultoꝝ eſt: adulatoꝝ p̄cipue aulicoꝝ (hoffnaren) qui irratiōabiliter laudāt. Nā q̄ de bono ⁊ bona intentione cū alijs circūſtātijs debitis aliquē laudat nō eſt ſub hac turma: ſed indifferēter laudātes quēlibet de q̄libet ⁊c. Iſti noīant multis nominibꝫ (Den-falwen hengſt ſtreichē: Kutzen ſtreicher: Kreiden ſtreicher feder leſer: ſchmeichler.) Uideamus pꝛimo quibꝫ nolis dinoſcantur.

¶ Pꝛima nola eſt: laudare de malo: pctō ſcʒ de quo Pſ. Laudatur peccatoꝛ in deſiderijs ⁊c. Ue qui dicitis malū bonū. Iſaie.v.

¶ Secunda nola eſt: laudare de incerto. Eccī.xxviij. Ante ſermonem nō laudes virū. Et Eccī.xi. Non laudes virū in ſpecie ſua.

¶ Tertia nola eſt: laudare philotimū: eū videlicet de quo timeri pōt: ne humana laude ad inanem gloꝛiā pꝛouocet. Unde Eccī.xi. Ante moꝛtem non laudes hominem. B

¶ Quarta nola eſt: adulari vt fraudulēter noceat: vel coꝛpoꝛaliter vel ſpiritaliter: vt ei furet: vxoꝛē ſtupꝛet ⁊c. Pꝛouerb.xxvij. Melioꝛa ſunt vulnera diligentis q̄ꝫ fraudulenta odientis oſcula.

¶ Quinta nola eſt: velle placere in malo. ¶ Sexta nola eſt: velle placere ꝓpter inanē gloꝛiā. ¶ Septima nola eſt: velle placere ꝓpter lucrū cōſequendū vel euitandū malū. Poſſet addi paruula nola: adulari ex ſola auiditate delectandi alios. He nole empre in officina ſancti Tho.ij.ij.q.cxvi.arti.i.⁊.ij. Si placet vide de hoc Alexādrū de Ales parte.ij.⁊ Antho.⁊ Gerſo. de differētia pctōꝝ. Queris ſcđo: ⁊ vbi hi adulatoꝛes (lob narren oder kutzen ſtreicher) reperiunt maxime? Reſpondeo ſm Io.in Policra.li.iij. ꝙ vbiqꝫ reperiunt: maxime aūt in curijs pꝛincipū. vnde apte ponit coꝝ turba poſt turbam pꝛincipū (haubt narren.) Et apte hodierno euangelio: in quo phariſei adulati ſunt ceco ⁊ parentibꝫ eius: ꝑ hoc eos ad malū inducere volentes. Locū hunc natiuū adulatoꝛū notauit Dauid in Pſ. Edidit terra eoꝝ ranas in penetralibꝫ regū ipſoꝝ. Fuit plaga in Egypto: ꝙ terra ranas ebulliebat. Et nimirū hec plaga loquaciū ranaꝝ inuaſit maxime penetralia regū: illic eñ maximi ſunt adulatoꝛes. vnde ⁊ adulatoꝛes ab aulicis dicti ſunt. Aula eñ domus regis: vnde cōponit adulatoꝛ. ſm Tulliū vero nomen a ſono ſumptū: canes eñ quoꝝ eſt mira adulatio fere expꝛimūt iſtū ſonū Tales fere ſunt oēs aulici: teſte Sen.lib.vi.de bene. Monſtrabo tibi cui⁹ rei inopia laboꝛant faſtigia: q̄d oīa poſſidentibꝫ deſit: ſcʒ ille q̄ verū dicat. Et ſequit. Adulandi certamē eſt: ⁊ vnū adulatoꝝ oīm officiū vnaqꝫ cōtentio q̄s blandiſſime fallat. ignoꝛauerūt potētes vires ſuas: dū ſe tā magnos q̄ꝫ audiunt credūt. Hec ille. Et nedū vires ſuas ignoꝛant: ſed etiā ſtatū totius ſue domus ⁊ familie ꝓpter illos adulatoꝛes curiales. Nā curiales vix aut nunq̄ꝫ dicent hominibꝫ veritatem: q2 aut H

ſunt pauperes ⁊ nõ adhuc ꝓmoti: ⁊ tũc q̄ ſperãt aut expectãt ꝓmotionẽ
ideo loqui nõ audẽt: timẽtes ſua ſpe fruſtrari ⁊ expectatiõe. Q̄ſ ſi fue-
rint diuites etiã ꝓmoti: tũc intendũt vel plus ꝓmoueri: vel circa dños
lucrari in diuerſis officijs vel ad minus parcere ſumptis ꝓprijs. ⁊ tales
nõ audent dicere veritatẽ: ne de curia vel officio expellant̃: ⁊ ſpe amplio
ris lucri priuent̃: vel ne rex vel alius dñs iratus q̃rat occaſionẽ eos pri
uandi de ꝓmotione iam habita. Hi a principibus defectuoſis ſunt ada
mati. ⁊ ſemꝑ eis in proximo ꝯiuncti: ita vt neminẽ inter ſe ⁊ eos admit
tant. Et cur ita? quia ſunt eoꝝ mitra ſeu capitium: q̄bus ſcabiẽ ſuoꝝ de
fectuũ operiunt. Sicut em̄ ſcabioſus plurimũ diligit capitium ſuum
I nec libẽter ſine eo vadit: ſic defectuoſi diligũt adulatores. Hi ſunt (die
gebübten) mitrati; q̄ magis nocent q̄ꝫ hi quos tu appellas mitratos: do
ctos ſcꝫ illi adulatores q̄ ad litterã mitras deferũt ſericas ⁊ deauratas
qui nouerunt principem cui aſtant mitrare adulationibꝯ eius: ſcabiem
obtegere ⁊ excecare: etiam vt nihil videat inſtar accipitris; illi ſunt qui
nocent ad ſe trahẽtes bona principum. Hi ſunt caude feda abſconden-
tes: inſtar caude animalis: que eoꝝ feda ⁊ turpitudinẽ abſcondit. Pro
pheta docens mendacium: ipſe eſt cauda. Yſa. ix. O q̄ꝫ magnã caudam
poſt ſe trahunt dñi talium adulatoꝝ: tot pili caude huius quot adula-
tores. Sed quid? dũ peccatoris nituntur abſcõdere feditatem: plus ip
ſum fedant: quia peccatis prioribꝯ eoꝝ occaſione vanam gloriam addit
Q̄ſ ſi propheta aliquis noĩatus: doctus aut ſanctus reputatus; huic
caude immixtus fuerit: tunc factũ eſt: ⁊ periculoſiſſimũ pernicioſiſſimũq̄ꝫ
plane eſt: ſi que perſona autorizata fuerit adulata talibus: vt dicit Jo.
in Policra. li. iij. cap̄. v. Subeunt em̄ citius ⁊ fortius ſingulos fomen
ta vicioꝝ: magnis cũ ſubeũt animos autoribꝯ. Queris poſtremo: q̄ꝫ dã
noſa ⁊ pernicioſa ſit hec adulatoꝝ ſtultitia? Et reſpondeo ꝙ mirumim-
modum damnoſa: nedum alijs: ſed ⁊ ſibimetipſis. Siquidẽ gladius
ipſoꝝ intrat corda ipſoꝝ: ⁊ prius ſeipſos q̄ꝫ alios tranſfodiunt: penãq̄ꝫ
talis peccati nõ effugient: neq̄ꝫ hic neq̄ꝫ alibi. Hic in infamiã frequẽter
K cadunt. Cum em̄ putãt ſuis adulationibꝯ efficere ſe glorioſos ⁊ accep-
tos contrariũ accidit eis: patuit in eo epiſcopo qui Theodoſium impe
ratorem voluit collocare inter ſacerdotes: ipſe aũt renuens reſpõdit: ſe
ſolũ Ambroſiũ veritatis amatorẽ reperiſſe: qui eum inter ſacerdotes
ſtare paſſus nõ fuit. Porro penã alibi patientur ſtellaꝝ cadẽtium ⁊ ve
L ſpertilionũ. Vide in Sum. predican. in verbo Adulatio. Digne pa
tiuntur has penas: q̄ alijs pernicioſiſſimi fuerũt: ⁊ diaboli inſtrumẽta
diaboli nutrices: ſacerdotes ⁊ ventorũ antra. Nutrix puerum lactat: ⁊
hi filios diaboli lactant lacte adulationis. Sed vt lamie lactando la-
niant: ſic ille in veritate eos quos lactare videt̃ laniat. Nutrix facit pue
rum obdormire cantando ei nenias: ⁊ adulator facit filios diaboli ver
bis adulatorijs obdormire in peccatis. Nutrix caſum paruuli ad eius
conſolationem ſaltum interpretatur: ⁊ adulator peccatũ eius cui adu-

latur. qđ in veritate caſus eſt aſſerit opus magnificū eſſe. Ue re mūdo a talibus: precipue ſi fuerint p̄dicatores vel cōfeſſores. Ue qui cōſuūt puluillos ſub omni cubito manus: ⁊ faciūt ceruicalia ſub capite vniuerſe etatis. Nota puluillos .i. excuſationes: diſpēſationes ⁊c̄. ne aſperent in conſcientia: ſed ſuauiter iaceant in p̄ctis. Nota vniuerſe etatis: oēs excuſant a ieiunio. hunc pre iuuentute: aliū pre ſenectute. Hic dici poterit quanta ſenecta excuſent a ieiunio: ex Gabriele in. iiij. ⁊ Roſella

Sunt deinde diaboli ſacerdotes: qui officiū ſacerdotū exercent in filios diaboli viuos. Sacerdotes vngunt exiſtentes in periculo mortis ⁊ illi filios diaboli vngunt oleo adulationis (mit affen ſchmaltz) etiā cū in extremis iacent ⁊ de eis deſperatū eſt: adhuc dicunt adulatores Nō morieris: erimus adhuc deo dante bone ſocietatis. Hoc oleo maledicto ⁊ execrabili vngunt. Dic tu: Oleum peccatoris nō impinguat caput meum. Noli exhilarari ad hoc oleum. Sacerdotes incipiūt veſperas mortuoꝝ a Placebo: ⁊ adulatores veſperas mortuoꝝ in peccatis incipiunt ſimiliter a Placebo. Sacerdotes mortuos ſepeliunt: ⁊ illi mortuos in peccatis viuos naturaliter ſepeliunt. Pſalmiſta. Sepulchrum patens eſt guttur eoꝝ. Grego. Mortuus mortuū ſepelit: dum peccator peccatorē fauoris ⁊ adulationis aggere premit. Sacerdotes mali ꝓpter pecuniā ⁊ lucrū principaliter cantant ⁊ laudant: ⁊ hi infernales omnes laudes proferunt propter lucrum vel fauores temporales. 2 L

Antra ſunt venti aquilonaris: ſerpentis frigidi ſibilantis qui leuis videtur: transfert tn̄ mōtes magnos viros aliquando de regno dei in regnum diaboli. Sunt igit̄ ora adulatoꝝ antra Eoli: vnde ſpirat ſerpēs ille antiquus flatū venti. qui putatur refrigerans ⁊ lenis: cū ſit exurēs ⁊ vt turbo extirpans ⁊c̄. Uis ventū hunc effugere ⁊ efficere ne tibi noceat: inclina te: verte te (duck dich: wend dich vñ verbyrg dich.) Quando ſenſeris adulationis ventū flantem: inclina te (buck dich) ad terrā per conſiderationem infirmitatis tue que in te eſt: reuolue hoc mente. Plus alijs de te ꝙ tu tibi credere noli. Tu noris ꝙ tibi ſit curta ſuppellex. Secundo verte te ad occidentem: per meditationē mortis. Fecit Moyſes flare ventum ab occidente vehementiſſimū. qui arreptam locuſtam proiecit in mare rubrum. Locuſte adulatores ſunt: quos ventus vehemens ab occidente proijcit in mare: dū memoria mortis eos fugat. quia vanas hominū laudes cōtemnit qui de morte cogitat: qñ veritas aperte patebit. Tertio operi te (deck dich) faciem obtege rugis ⁊ ſanna triſtitie: oſtende triſtem faciem adulanti: ⁊ mox fugabit̄. triſtis eñ facies eos fugat: ſicut hilaris facies eos multiplicat. Prouerbioꝝ xxv. Princeps qui libenter audit verba mēdacij: omnes miniſtros habebit impios ⁊c̄. Rogemus dominū. 3

Feria quinta poſt Letare. xiiij. Martij.

Stultoꝝ infinitus eſt numerus. Eccl̄s. i. Euangelium.

Sufflantium

C Enteſimaprima turba ſtultoꝝ eſt: Sufflantiū (Blaſnarren.) Qui mala male de alijs occulte dicunt vel audiunt aut credūt. Sunt detractores: ſuſurrones ⁊ delatores multū ꝓpinqui ad inuicē: ⁊ tamē differunt. Cōueniunt in materia: qꝛ oēs mala occulte dicunt de alijs: ſed in hoc differūt ꝙ alia intentione hoc faciūt. Quia detractor intendit denigrare famā ſuſurro tollere amicitiam: delator eſt qui accuſat occulte: accuſator aūt qui aperte. vt dicit in vocabulario iuris. Delatores aūt ſunt qui inuidia prodūt alios. v. q. vi. Delatori. Verū ego de his ꝑmixtim loquar: quia de ſuſurronibꝫ dictū eſt ſupra turba. vij. ⁊ fortaſſis de detractoribꝫ fiet turba ſpecialis. Turba p̄ſens

potiſſime reſpicit eos q̇ defacili credūt ſuſurronibꝫ: ego tn̄ paulo largiꝰ
loq̄r: etiā ipſos ſuſurrones ⁊ detractores inſerēdo. vn̄ ⁊ nomē gn̄ale eis
indidi: qḋ om̄ibꝫ illis cōe eſt ſufflatoꝝ. Poſſunt ḡ dinoſci duabꝫ nolis. N
¶ Prima nola eſt: malū male de alio occulte dicere. Sunt q̇ malū de
alio dicunt occulte: ſed nō male. q: bona intētione dicūt: puta ad inſtru
ctionē p̄ſentiū ⁊ id audientiū: vt caueant ſtlē facere malū. Uel ad p̄ſen
tiū cautelā: ne ſcꝫ ex ignorantia decipiant̄ ꝑ malā alioꝝ ſocietatē: quos
p̄ſumūt eſſe bonos. Uel ad vtilitatē abſentiū: vt videlicet p̄ſentes eis
referant ꝓ ipſoꝝ correctione ⁊ emendatione. Uel ex quadā cōpaſſione
amicabili: vt ſcꝫ ſeip̄m ⁊ audientes referēs ꝓuocet ad orandū inſtantiꝰ
pro alioꝝ pctīs ⁊ eoꝝ cōuerſione. Et hi fatui nō ſunt: neqꝫ ſub hac nola.
Nō em̄ male hoc faciūt: hoc em̄ poteſt eſſe non ſolū licitū: imo ⁊ merito
riū. dūmodo tn̄ nō intendat̄ alius finis q̄ꝫ aliquis p̄nominatoꝝ q̄ttuor
finiū: ⁊ ſi nō miſceat̄ alia intētio fermentata ⁊ ſibiipſi mentiēs: atqꝫ dū
bene prouideat̄ ne ſint falſa ea que dicunt̄: aut i malo vltra q̄ꝫ in ſe ſunt
ꝑ referentē ampliata: aut forſan ſiniſtre interp̄tata: aut etiā ꝙ nō plus
noceat talis locutio abſentibꝫ in eoꝝ fama q̄ꝫ proſit p̄ſentibꝫ in eoꝝ edi
ficatione: qm̄ pro bono paruo cōſequendo nō eſt magnū malū cōmitten
dū. Sed alij ſunt qui mala de alijs male loquunt̄: puta ex loquacitate
aſſueta: ex ſola curioſitate ⁊ quadā libidine loquēdi de alijs. Et ꝑfecto
hoc etiā ſi pro ſola deductione tp̄is fiat ⁊ quaſi ꝓ ſolatio: vt ſic tēpus ſi
ne tedio tranſeat: vix aut nunq̄ꝫ excuſat̄ a pctō: ⁊ ſepius tranſit in morta
le pctm̄. Tale em̄ verbū nō ſolū eſt ocioſum (de quo iuxta terribilē veri
tatis cōminationē ſumꝰ reddituri rationē) ſed ⁊ cōmuniter ꝑnicioſum
⁊ multipliciter nociuū. Uide in Gerſone ſi placet de vitio lingue. Por
ro male fit locutio mali: cū fit ex odio vel inuidia ⁊ ꝑ diminutiōe fame
aliene ⁊ ex animi indignatione. Et hoc ſemꝑ eſt pctm̄. ⁊ qn̄ notabiliter
ꝑ hoc ledit̄ fama aliena: ⁊ dum loquens hoc aduertit in ſua conſcientia
aut aduertere poſſet ⁊ deberet: eſt grauius pctm̄ ſepiſſime q̄ꝫ furtū. Fit O
aūt hec relatio multis modis: vt in Lhaimis in p̄cepto octauo: aut Di
ſcipulo in de eruditiōe ⁊c̄. Precipue hi q̇ in aures diuoꝝ vel iudicum lo
quunt̄ falſa aut vera ex inuidia quā habent ad alios aulicos ⁊ curiales
Quibus cōparabo ego turpes hos ⁊ nociuos fatuos? (die orenblaſer
Plane folli (einer füerblaſen) Exufflat em̄ ꝑ eos diabolus ſerpēs ſibilū
ſuū in ignē: q̇ ſepe accēdit̄ ⁊ exurit ꝓuintias magnas ad literā: dū ꝺ n̄os
aliqn̄ ad ignē ire vel odij incēdit. Patuit de Spoletana vetula de qua
ſup̄ turba. vij. dicta ſuſurronū. Iſa. liij. Ecce ego creaui fabrū ſufflan
tē in igne prunas. Iob. xli. Halitus eiꝰ prunas ardere facit. Ignis ſu
moſus detractio eſt: q̇ audientē loq̄ntē ⁊ eū de q̄ loquit̄ denigrat. Ipſi
in curia diaboli officiū tenēt iudicū: nō vocatos: nō cōtumaces: honore
⁊ fama priuātes ꝯtra oēs leges. q: nō vocatꝰ nō cōuictus nō ꝯfeſſus ab
ſens dānari nō debet: vt dicūt leges. Iſti vero iudices in curia diaboli
leges habēt ꝯtrarias: q: ſemꝑ ꝯtra abſentes ⁊ nunq̄ꝫ ꝯtra p̄ſentes ſentē

ctiā ꝓferūt. Modū in hoc ſeq̄ntes ranaꝝ:q̄ nullo p̄ſente clamāt:aliq̄ ſu
ſupueniēte ſilent.⁊ ſerpentiū:q̄ veniente fugiūt tortuoſe incedētes:i dor
mientem vero inſiliunt. Sic iſti ad modum ranaꝝ alicui detrahentes
abſenti illo vel amico ſuo:ſupueniēte tacēt. vel ſi audiant aut pcipiant
ad modū ſerpentiū tortuoſe fugiūt dicētes:nō diximꝰ aīo detrahendi
P nec mala volūtate:ſed ludētes vel dolētes ⁊ cōpatiētes ſibi. Hi ſunt in
curia diaboli canes libētiꝰ ad loca feda q̄ ad flores os mittūt. ⁊ canis
cani nō ad os:ſed ad anū os applicat ⁊ nares. Sic vtiq̄ ⁊ detractores:
Vere crabrones infernales:q̄ ſemꝑ inter feda ſe ponunt. Et infernales
porci:porcus in prato florido oībꝫ floribꝫ relictis merde ſe quā circa ſe
pē inuenit inuoluit. Sic illi nihil floꝝ virtutū curāt in hoīe: vt cū talibꝫ
os loq̄ndo occuparēt.ſed ſi q̄d vitiū repererint ore tractāt. Canis dein
de leuat tibiā ad loca altiora ⁊ viridiora: illa deturpare volēs: nec loci
parcit ſcītati. Et illi detractores virētes virtutibꝫ ⁊ in alto ſtatu ꝯſtitu
tos defedāt:nec in ſctis ac ſacris ordinibꝫ ꝯſtitutis parcūt. Canes po
tiſſime ꝯtra eos qui baculos portāt latrare ſolēt. Et detractores ꝯtra
eos q̄ virgas ſeu baculos portāt correctionis:q̄s etiā abigere a p̄dictis
locis nitunt. Detraxit iſti vniuerſe correctiōi. Prouer. i. Debēt hec meri
to cohibere maliloq̄s ceſſare:ne hec turpia faciāt ī curia diaboli officia
¶ Scd̄a nola.malū male de alio audire aut credere. Reperiunt q̄dā
q̄ admodū faciles ſunt ad audiendū detractores. Aliȷ̄ faciles ad credē
dū delatoribꝫ ⁊ ſuſurronibꝫ. q̄d grādis eſt fatuitas: cū detrahēs ⁊ audi
ens pares a Bernardo reputent. Et maxima nocumēta ex facili credu
litate emergāt. Periȷ̄t Eua:q̄ ſtatim credidit ſerpēti. Periȷ̄t Adam ⁊
nos in eo:q̄ credidit vxori. Fecit hec credulitas nimia b. Joanni Da
maſceno amputari manū: vt dicit ī legēda ſua: ⁊. x. q. vi. delatori copu
Q let lingua: ⁊ alia innumera:ſicut p̄dictū eſt. Et q̄d igit faciā inq̄s:cū au
dire oportet vel cōtingit: Habeto te tunc ad eos ſicut Moyſes ad ma
gos: ⁊ virga Aaron ad virgas magoꝝ. Legit q̄ Moyſes magis reſi
ſtebat: ⁊ tu detractoribꝫ reſiſte:eorūq̄ periculū oñde. Virga Aaron de
uorauit virgas magoꝝ:ſic lingua auditoꝝ linguā detractoꝝ reprimat
⁊ cōpeſcat. Sūt plane magi detractores:q̄ q̄ vere ſerpētes nō ſunt ſer
pentes apparere faciūt.ſic detractores detractiōibꝫ ſuis faciūt viros bo
nos ſerpētinos apparere ⁊ malos. Vis audire incantatorē: ⁊ Moyſen
⁊ Aaron ꝯtra talē inſurgētes. Quidā magnꝰ de familia Henrici regꝭ
angloꝝ nitebat eū auertere ab affectiōe quā habuit ad q̄ſdā religioſos:
⁊ eidē ſignificauit q̄ q̄dā ex ipſis apoſtataſſet: ⁊ cū femina abiȷ̄ſſet. Re
ſpōdit idē rex hoc eſſe ſignū nō male religiōis:ſed bonitatis. q̄ h̄ ſibi in
religione tali nō pmittebat. ſi em̄ ſibi hoc pmiſſum fuiſſet:nequaq̄ exi
uiſſet. Bñdictus ḡ ordo talis:q̄ nō ſinit malos inter eos diu latere:ſed
vel fugiūt vel corrigunt. Ecce magꝰ:ecce Moyſen ⁊ Aaron ⁊c. Talis
fuit Alexāder ille nō magnꝰ:ſed alius: de q̄. i. Macha. x. qui Jonathā
ſibi delatū nō abnuit:neq̄ delatoribꝫ credidit. Idē ⁊ Alexāder ille ma

gnus;(ſi nõ erro)nõ credidit delatoribꝫ ſui medici: q̄ ei venenũ ꝓpinare vellet. ſiquidẽ medicinã ſibi ab eodẽ ꝓpinatã imbibit: ⁊ poſt epotationẽ lr̄as medico ad legendũ obtulit. Sic nõ credere iubet lex: publice inq̄ R
intereſt honeſtatis abſentes in oĩbꝫ defendi. ff. de ꝓcuratoribꝫ. l. ſeruũ. §. publice. Et q̇d igit̄ faciã? Hoc qđ mẽbra ſibi inuicẽ facere ſolẽt. Solet manus ab alio mẽbro ⁊ mẽſa ⁊ diſco muſcã fugare: ſic tu quoq; muſcã inferni: id eſt detractorẽ. qui ſicut muſca ſemꝑ querit ſcabioſa ⁊ infirma fugare debes a menſa ⁊ a ſocietate tua. Exẽplo Augu. Quiſq̄s amat dictis abſentũ rodere vitã: Hanc menſam indignã nouerit eſſe ſibi ⁊c̄. Ex ſumma p̄dicantiũ detractio. xxiiij. xxv. Rogemus dñm.

Fraudatorum

Feria ſexta poſt Letare. xv. Martij:

Stultoꝝ infinitus eſt numerus. Eccs. i. Euangeliū.

Centeſima ſcđa turba ſtultoꝝ eſt: Fraudulētiū ſiue falſoꝝ (falſch
oder beſchiß: betrieg narren.) Tot nole q̄r modi decipiēdi: ꝛ q̄s
oēs numeraret cū ſint abſq̄ꝫ numero: euangeliū fuit plixū ꝛ ad
foꝛū feſtinatis. Septē ergo dumtaxat collegi: quibus poſſunt falſarij
illi ꝛ deceptoꝛes dinoſci. Alias latiſſime de his dixi.

¶ Pꝛima nola eſt: fallere in mercātia (gewerb) Et quis mercatoꝝ eſt
qui nō fallat aut in ſubſtātia ſiue quidditate: aut quātitate aut q̄litate?
In quidditate (in der war: eins für das ander.) Aurichalcū ꝑ auro: au
rū alchimicū pꝛo vero: vnū precioſum lapidē pꝛo alio: vinū dilutū pꝛo
puro: carnes hircinas pꝛo caſtratinis: aroma mixtum pꝛo puro: ceram
mixtā oleo pꝛo pura: ꝛ ſic de alijs. In quantitate: in numero: pondere
aut menſura. In pondere: octo vncias ꝑ decē: ꝛ macellarij ſiue lanij di
gitū vendūt. In numero. x. ꝺ. ꝑ. xij. pira. poma ꝛc̄. In mēſura breues vl
S ne: ſextarij frumenti: vini: olei: mellis ꝛc̄. In qualitate: carnes infecte ꝑ
i ſanis: aromata antiquata ꝑ recentibꝫ: liber coꝛruptus: truncatꝰ ꝑ fide
li: vinū fragile ꝑ durabili; vinū coꝛruptū ꝑ ſano: domū ruiturā ꝑ ſtabili
ꝛ firma: animal infirmū ꝑ ſano: pannū defectuoſum pꝛo indefectuoſo.
Hec extende ad placitū ex Antho. parte. ij. ti. i. ca. xvij. §. iiij.

¶ Scđa nola eſt: fallere in artificijs (Hantwercks leüt) Mentioꝛ ſi
1 nō de omi genere artificū ſub hac nola reperiant. Dicāt inpꝛimis ſar
2 toꝛes: an nō decipiant infideliter ſuendo in domo ꝛ feſtināter: dū extra
3 aūt tarde? Dicant deinde ſutoꝛes: ſi nō quēcunq̄ꝫ fallere conent empto
4 rem ꝛc̄. Dicant pellifices: ſi nō pellicea coꝛrugent in ſtubis. Dicant
5 cerdones: ſi nō vendāt ſpeciē coꝛij pꝛo alia minus bona in ſotularibus.
6 Dicant piſtoꝛes: ſi nō faciant panē nimis poꝛoſum. Dicite ꝛ vos pi
7 ctoꝛes: ſi nō turpes imagines pingere p̄ſumatis ꝛc̄. Dicite tandē oēs
artifices: ſi quis veſtrū nō ſtudeat fallere? Timeo dicet de vobis illud
Eſaie. xxxij. Vaſa fraudulenti peſſima ſunt: id eſt artificiata. §. vi.

5 ¶ Tertia nola eſt: fallere in agricultura. Et quō? Infideliter colere
2 eis locata. Terrā vicini agri aut publice ſtrate ſue adiungere. Infi
3 deliter cenſum dn̄is p̄ſtare: de peioꝛi ꝛc̄. In decimis ꝛ alijs eccleſiam
4 defraudare. Utriq̄ꝫ fraudē eoꝝ pꝛonunciat ois eccleſia. Vos eſtis oēs
5 teſtes: qui querulamini de eis q̄ꝫ aſtuti ſint: doloſi ꝛ fraudulenti.

T ¶ Quarta nola: fallere in pollitia (in gemeynen regimēt) vtriuſq̄ꝫ ſta
1 tus ſpiritalis ꝛ tp̄alis. Dicāt iudices: ſi nō cupiditate moti iniuſte iu
2 dicauerint ꝛc̄. Aduocati: ſi nunq̄ꝫ ſciēter cauſaꝫ iniuſtā defendere ſtu
3 derēt ꝛc̄. Pꝛocuratoꝛes: ſi nō paupeꝝ cauſas negligāt: diuitū vero tu
4 eantur. Notarij: ſi nō preciū imoderatū ꝑ ſcriptura extoꝛſerint. Re
5 ctoꝛes reip. ſi leges cōtrarias legi diuine nō iuſſerint: aut obſeruare ꝑ
miſerint. O quot deceptiones ꝛ falſitates fieri quotidie cernimus.

¶ Quinta nola eſt: fallere in yconomia (im huſ regiment) Infideli- 1
ter laborāt mercēnarij: ſerui: muratores: carpentarij ⁊c. ⁊ alij ſerui ad
oculū oia agētes. Dn̄i male eos apprecianꝫ: differētes mercedē aut ꝓ 2
debita mercede pecunie alia p̄ſtantes: ꝓ bona moneta malā ⁊c. §. vij.
Hec ex Anthō. ⁊ alijs: immiſcendo congrua ꝓ populo ad placitum.
¶ Sexta nola eſt: fallere in monaſtica (in eygnē regimēt) O dn̄e deus
meus q̄ꝫ falſa eſt mō vita: etiā eoꝝ q̄ maxime ſpiritales videnꝫ (pfaffen
vnd münch: begynen vn̄ blotzbrüder.) Taliū opus eſt nō operari opa
dei: ſed operire opera diaboli. In quibꝫ ſola apparentia nulla veritas:
nihil aliud q̄ꝫ ſtercus obniuatū ſiue niue obtectū. extra ſplēdor ⁊ cādor
iuſtitie ⁊ honeſtatis: intus cōſciētia vermibꝫ plena ⁊ fetore pctōꝝ. Ve-
niet dies qn̄ ſol iuſtitie niuē liquefaciet: ⁊ tūc manifeſta erūt abſcōdita
cordis veſtri. Et vtinā ſtercus pctōꝝ noſtroꝝ eſſet ſaltē tectū niue appa-
rentie: ne ſicut Zodoma predicareꝫ peccatū noſtrū ſine verecūdia. Sꝫ
nō ſum ego inquis de taliū numero: nō ſuꝫ begutta. Sed es alias noie
ſpiritalis: ⁊ tn̄ plenus falſitate: q̄ꝫuis multa opera bona facias de gene
re. Et quid deficit igiꝫ eis ꝙ fallor? Deficit intētio: ⁊ ideo deū fraudas
⁊ decipis: qꝛ queris in eis aliud q̄ꝫ gloriā dei ꝯtra preceptum apoſtoli.
Omia in gloriā dei facite. Et quid q̄ris? Remunerationē ab hoie: vis
habere a corde eius amicitiā: fauorē: gratiā: ab ore eius laudē: ab ope
elemoſynas: ſi pauꝑ eſt. Si diues: dignitates: honores ⁊c. Ve qꝛ male
dictus oīs qui facit opus dei fraudulēter. Hiere. xlvij. vide. §. ix. vbi ſ
¶ Septima nola eſt: fallere oim in omībꝫ. Quid opus eſt multas re-
cenſere nolas de ſinguloꝝ ſtatuū fallacia? In oi ſtatu: in oibꝫ hoibꝫ ⁊ in
oibꝫ eoꝝ dictis ⁊ factis eſt falſitas. Diminute ſunt veritates a filijs ho
minū: falſum eſt qd̄ ridemus: qd̄ loquimur facimus ⁊ cogitamus: ita
multiplicati ſunt mali ⁊ doloſi falſiqꝫ: olim pauci erāt. Oim molimen
ta falſa ſunt: cū Juda proditoria: deceptoria: ſimulatoria ⁊c. vſqꝫ adeo
vt veritas p̄ falſitatibꝫ hac miſera nr̄a tēpeſtate prorſus ſuccūbat. nō ſe
cus atqꝫ triticū ſub zizania ⁊ ſemen ſub vepribꝫ. Oia plena vepribꝫ fal
ſitatū: quicq̊d cogitaꝫ (vt dixi) diciꝫ aut fit falſitate obſitū eſt: falſiqꝫ in-
ſtar veprium ſimplices ⁊ veros ſupprimunt. Plane vepres ⁊ ſpine ſunt X
aſtuti ⁊ doloſi ⁊ fraudulenti hui⁹ ſeculi. Spine ſeinuicē cōplectunꝫ: ⁊ 1
ſic ſe mutuo tenēt. ꝙ ſi ſpinā ab alijs volueris diuidere: ab eiſdē retinea
ris. ⁊ nō ſolū ſic ſpinā retinēt: ſed extrahentē pungūt ⁊ lacerant. Et falſo
rū ſocietas eſt ita cōfederata ⁊ aſpirationibꝫ ⁊ mutuis ſupportationibꝫ
ſunt ita cōplexi: ꝙ vix aliqs fidelis etiā veraces ⁊ iuſtitiarij ad correpti-
onē miſſi poſſint aciē illoꝝ frangere: ad veritatē deuenire: vel aliquē il-
loꝝ corrigere. Cōſonat illud Job ⁊ Gregorij ibidē de ſquamis Nebe- 2
moth. In ſpinis reperiunꝫ ſerpētes ⁊ aīalia venenoſa q̄ ſub eis habi
tant: in ſepibꝫ em̄ talia coiter habitāt. Et ſub alis taliū falſoꝝ hoim ⁊ ꝓ
tectione latrones: homicide: ribaldi: adulteri: luſores: calūniatores ⁊c.
cōcuſſores: punitiōe digni habēt refugiū. vtiqꝫ ſuat refugiū talibꝫ heri

nacijs. Qui ꝛ ecōtra ſepē illā defendūt: qꝛ q̄ diſſipat ſepē mordebit eū
3 coluber. tales ſpine ꝛ vrtice in nobis ſupercreuerūt. Semen bonū inter
ſpinas creſcere nō pōt: ita nec ſemē verbi dei inter tales. teſte chriſto Lu
ce. viij. Qr exorte ſpine ſuffocauerūt illud. Quicq̄d dei ꝛ iuſtitie religi/
oniſq; eſt: nō pcedere pōt ꝓpter ſpinas illas: ſed neq; bonus vir inter ta
les creſcere. q̄ cū ſpinis illis inclinare ſe noluerit: venabit̄ inter eos vt
lupus: i ōi curia cauſā amittet. Dicet̄ illud ꝯtra eū Sap. ij. Circūue
niamus iuſtū: qm̄ inutilis eſt nobis. Spine ꝛ vepres ouē ꝛ agnū inter
eas paſcentē cōmorantē vel tangentē ledūt pungūt ꝛ lana ſpoliant: etiā
ſi ſit tota nuda: nō niſi vnū manipulū habeat lane: auferūt ꝛ ſpoliant ſi
pñt. Et tales ſpine falſoꝝ ſimplices ſecū habitātes ſpoliāt: ꝛ nocēdi eis
occaſionē querūt. Docuit hec Achab ſpolians ſimplicē ꝛ ꝓbū Naboth
vinea. iij. Reg. xxi. Etiā ſi habuerint ſolam vnā vaccā gallinā equū vel
4 aliud aīal ab eis aufert̄. Spine fructus ad vſum humanū nō ꝓferūt:
y ſolū aūt pecoꝝ: ideo nō apte niſi ad incendiū. Et illi nullū fructū bono
rū operū ꝓferūt: apti aūt eterno incendio: q̄ tandē ꝓijcient̄. Yſaie. xxxiij.
5 Spine cōgregate igni cōburent̄: vt ſuccendat̄ fornax ꝛ furnus inferni.
Quid queſo poſt tantas fraudes ꝛ malitias falſitates aſtutiaſq; puta
tis expectandū: q̄ꝫ finē mundi ꝛ antichriſtū? Cuius plane ad ſubuerten
dū falſitates imitant̄: qui mirabilib⸫ munerib⸫ ꝛ terrorib⸫ mundū ſub/
uerteret. Sic ꝛ iſti mirabilib⸫ plane aſtutijs ꝛ dolis intendunt: qd̄ nemo
ſatis excogitare pōt. Rogemus dn̄m ꝛc̄. Hec ex ſumma pdican. f. i. ix.

Sabbato poſt Letare. xvi. Martij. Feſto Ciriaci ꝛ Patritij
Stultoꝝ infinitus eſt numerus. Eccs. i. Euangeliū.

¶ Octaua nola: Falſarioꝝ eſt: falſos libros imprimere. Ipſi ſunt q̄
de correctura nihil curāt: q̄ aliq̄n truncant ꝛ integre nō imprimūt: ꝛ ma
ximas partes libri omittūt. quiq; etiā cū ꝑdit⁹ eſt ex eis q̄ternio: nihilo
minus ꝓ integro vēdūt. Illi veri falſarij ſunt: ꝛ tenent̄ ad ſatiſfactionē.
z ¶ Nona nola eſt: falſare ſcripturā ſacrā ꝑ falſos intellectus ꝛ expoſiti
ones extortas ꝯtra mentē ſcripture. Ipſi ſūt de quib⸫ loquit̄ b. Hiero.
ꝛ habet̄. xxiiij. q. iij. hereſis. ꝛ. xxxvij. diſ. Relatū: ꝛ eſt Clemēs. q̄s text⁹
qꝛ ſūt oīno ad ꝓpoſitū vide. Tales ꝯcipiūt apd̄ ſe ſententiā vnā ex ꝓprijs:
moti vel ſuꝑbia vel inuidia vel fauore alioꝝ. ꝛ eā nitunt̄ poſtea firmare
ſcripturis: eas attrahēdo ad ſuū ſenſū. Nō trahunt̄ a ſcriptura. Scri
ptura ſacra plane poſita eſt: vt ſimplicib⸫ ꝛ acutis cōgruat: ita vt in ea
agnus poſſit tranſire ꝛ elephas natare. Hāc expoſuerūt ſcti doctores eo
ſpūſctō q̄ cōſcripta eſt: q̄tuor ſenſib⸫: hiſtorice: allegorice: tropologice ꝛ
anagogice. Hos debem⁹ imitari i intelligēdo eā: ꝛ nō ꝓpriū ſenſū. Hoc
mō oēs mali tuent̄ ſuū ſtatū: monachi diſſoluti ſuā irreformationē: pſ/
byteri bñficioꝝ pluralitatē: laici piuria ꝛ emunitatis eccl'ie violationē.
Cū eis improperant̄ piuria. rñdēt: Nos nō ſic intelligim⁹ ſic̄ vos. Per
nicioſi ſunt hi fatui: inprimis ſibiipſis: quia miſere ſeducunt̄. ſicut dict̄

Gerſon alibi:q̄ inſtinctū ſuū ſequunt̄. Uide i de ipulſib⁹:qꝛ primi ſunt
magno p̄iculo. Debēt tales nō credere ꝓprio lumini: ſꝫ illud examinare
ad lumē ſcripture ꝛ intellectū ſctōꝝ doctoꝝ. ꝛ ſi ꝯcordauerit:bn̄ q̄dē: qꝛ
ꝯme verū vero ꝯſonat. ſi nō: ſciat falſuꝫ eſſe: ꝛ ꝙ angelus ſathane trāſfi-
gurat ſe in angelū lucis. Caueāt igit̄ ſibi Ualdēſes: ꝛ q̄ de libertate ſpi- A
ritus ſe eſſe gloriant̄. Sūt deniqꝫ etiā alij̄s p̄iculoſi: qꝛ ſeducūt eos. p̄ci
pue illi q̄ ſunt bone apparētie ꝛ vite: i humilitate patiētia miſcdia abſti-
nētia ꝛc̄. qꝛ plerūqꝫ ſūt alias exēplaris vite. ꝛ ſō ſub tali ouiū veſtimēto
plures ſeducūt: ꝛ maximop̄e ab eis cauēdū: qꝛ plus eis credit̄ q̄ꝫ docto-
rib⁹ ꝛ p̄latis etiā doctiſſimis. Sūt hi falſi doctores ꝛ expoſitores: q̄ an
tichriſto viā parāt: vt dꝛ in ſpec. Brandt. q̄ erit falſari⁹ maxim⁹ ꝛ ſedu-
ctor. q̄s dū venerit plurimos replet: q̄ nō lōge abeſſe dꝛ ꝓpter tria ſigna
q̄ hic ponunt̄. Primū eſt libroꝝ multitudo: ſecūdū ē doctoꝝ pluralitas
tertiū idulgētiaꝝ abūdātia. q̄ oia ꝯtēnunt̄: vt patet p̄ experiētiā, ꝛ vident̄
eſſe ſignū finis chriſtiane religiōis. Siſ'e de lumie qd̄ in fine maxie flā-
meſcit: ſic ꝛ videt̄ ꝙ circa finē luminis fidei maxie gr̄e fiāt i indulgētij̄s
q̄ largi⁹ his annis q̄ꝫ vnq̄ꝫ antehac adminiſtrant̄: ſic de libris ꝛ ſciētijs.
Sꝫ ex q̄ fit mētio de indulgētij̄s: dic qd̄ dudū antehac te nobis dictuꝝ.
ſpopōdiſti: q̄d tenēdū de earūdē ſuſpēſione vt fert̄. Dicā tibi q̄ntū mihi
notū eſt. Legi ſcedulā papyreā impſſam copiā cuiuſdā bulle: in q̄ ꝯtinet̄
ſuſpēſio facta p̄ papā Alexādrū modernū: oim̄ indulgētiaꝝ plenariarū
quibuſcūqꝫ locis aut p̄ſonis ꝯceſſaꝝ: ſiſr ꝛ facultatū ꝛ ꝯceſſionū ꝯtētaꝝ
etiā in līis btiſſime pater: ꝛ mādat̄ p̄latis vt h̄ publicari faciāt. Audiui B
deniqꝫ a ſuffraganeo herbipolenſi: ꝙ ipetrauerit Rome q̄buſdā p̄ſonis
reualidationē indulgētiaꝝ a papa. Quantū hoc fidē de his faciat vide-
rint p̄lati nr̄i: ego p̄ hec mea v̄ba nihil addere neqꝫ adimere volo. Neceſ-
ſariū tn̄ mihi videret̄ vt fieret ꝓuiſio ſup̄ his: ne ꝓl's in ſuſpēſo maneret
etiā ad ſummū pōtificē ſi ꝓprius nūcius eſſet ꝓpterea mittēdus ad inq̄-
rendū ſi intētio ſue ſctitatis ſit: ꝙ interim moriētes priuari eſſe debeant
tali gr̄a ſine eoꝝ culpa: Et quō eſſet obuiādū ſcādalis multa de his lo-
quentiū ꝛ obloquentiū ſūmo pōtifici. Inprimis ꝙ fraus eſſet: qꝛ priua
rent̄ indulgētij̄s: ꝛ pecunie q̄s expoſuerūt eis nō redderet̄. Scdo qꝛ dꝛ
in ſuſpenſiōis bulla: ꝙ hoc fiat p̄ lucrifaciēdis aiab⁹: cū tn̄ hoc poti⁹ ce-
dere videat̄ nō in lucrū: ſed graue damnū aiaꝝ illoꝝ q̄ cū indulgentijs
mox euolarēt: cū alias graue ſint paſſuri purgatoriū. Tertio qꝛ dꝛ in
bulla ꝙ ꝓpter annū iubileū fiat talis ſuſpēſio: q̄ten⁹ freq̄nter̄ mag᷑. Hoc
nō videt̄ habere locū in ſenib⁹ ꝛ alij̄s q̄ nunq̄ꝫ eſſent intraturi: p̄cipue de
his q̄ interim ſunt morituri. Quarto ꝙ ſicut papa nō habet facultateꝫ
indulgētias cōcedendi ſine cauſa legitima: qꝛ deus tales nō approbat:
Sic videt̄ ꝙ ſine legitima cauſa datas reuocare aut ſuſpendere nō poſ-
ſit ꝛc̄. Talia abſqꝫ numero: alias male affecti apoſtolice ſedi ſut mur-
murare poſſunt, ſicut ꝛ de facto faciūt. Ad obuiandum igitur talibus
ꝛ ad quietandū cōſcientias pioꝝ expediret fieri declarationē ꝛ publi-

E catione. Sed ais: ꝛ qd nobis interim faciẽdũ eſt: ne priuaremur indul-
gentijs plenarijs: qcqd fieret de declaratiõe eſſet ne alia via aliq̃ q̃ euo-
lare poſſem⁹ ſiue purgatorio? Queſiui ꝛ inueni in prima pte Antho. ti.
v. c. iiij. §. ij. ꝛ in ſũma Antiſ. lib. iij. ti. de latria: ꝛ in Gerſone tract. de
indulgẽtijs: ꝙ multe ſunt vie ad hoc: q̃dã difficiles: q̃dã nobis impoſſi
biles: q̃dã faciles. Oẽs recenſere volo: eligatis quã volueritis. Prima
via eſt: ꝑ plenarias indulgẽtias: q̃s ſolus ſũmus põtifex dat. hec via eſt
ad p̃ſens intercepta: vt dr̃. Scd̃a via eſt: ꝑ baptiſmũ. ꝛ hec obſerata eſt
nobis: nõ eñ denuo baptizari poterim⁹: patet ſolis pueris aut ꝛc̃. Ter
tia eſt ꝑ martyriũ. Ardua nimis: ꝑ hanc multi ſctõꝝ in ſpecie viſibili vi
ſi ſunt in celũ aſcẽdere in ſpecie colũbe. Quarta eſt ꝑ intenſã ↄtritionẽ.
Amara eſt via: ꝑ quã tñ iuit Diſmas in cruce: ꝛ meretrix illa q̃ p̄ ↄtritio
ne expirauit. Quinta eſt ꝑ ꝑfectionẽ. Hec rara eſt ꝛ nõ trita: eoꝝ q̇ vi-
cerũt mundũ: qui vitã preſentẽ habẽt in patiẽtia ꝛ mortẽ in deſiderio.
Sexta eſt ꝑ multaꝝ tribulationũ patientiã. Via hac imediate in celũ
aſcẽdit mẽdicus Lazarus in ſinũ Abrae ꝛc̃. Hãc elige frater: facilis eſt
ꝛ oĩno cois: q2 nemo ſine tribulatiõe. Habe ḡ patientiã in aduerſis: cũ
obſecratiõe ꝙ i partẽ tue purgatiõis cõuertant̃. Nã dñs in tribulatiõe
pctã dimittit: iuxta illud: Cũ illo ſum in tribulatiõe. Et tãta põt eſſe ꝙ
D prorſus purgaris. Septia ꝑ ſatiſfactionẽ ꝓpriã in ↄfeſſiõe ſuſceptã aut
volũtarie factã: vel ꝑ aliũ ꝓ ſe ꝑſolutã in corꝑe vel in donis p̄ſertim cũ
autoritate cõmutãtis. Octaua eſt ꝑ indulgẽtias eccl'ie vel p̄latoꝝ ꝑticu
lares. Nõ eñ intelligo has ſuſpẽſas: ꝛ tales poſſent intantũ multiplica
ri: ꝙ q̇s oim pctõꝝ ſuoꝝ cõſeq̃ret̃ remiſſionẽ. Nona ꝑ coicationẽ ſuffra-
gioꝝ cõmuniũ: ſicut i monaſterijs ꝛ eccleſijs. Decima ꝑ oẽ opus ex cha
ritate factũ: Quis ſpectet ad ↄtẽplationẽ ſi iũgat̃ intẽrio vel oro q̃d vale
at ad indulgẽtiã pctõꝝ. Sic eñ dictũ eſt de btã Magdalena: ꝙ dimiſ
ſa ſunt ei pctã multa: q2 dilexit multũ. Et ad ſeruũ: Oẽ debitũ dimi
ſi tibi q2 rogaſti me. Undecima ꝑ oẽ opus miſcõiter ꝓximis impẽſum:
ſm opera miſcõie tã ſpiritalia q̃ꝫ corꝑalia. q̃ꝝ q̃libet ad ſeptenariũ redi
gunt̃. ſic eñ dictũ eſt: Date ꝛ dabit̃ vobis: Dimittite ꝛ dimittet̃ vobis.
Duodecima ꝑ orationẽ ſiue petitionẽ: ꝙ indulgentia pctõꝝ ſibi fiat in
hac vita potiuſq̃ꝫ i purgatorio. Hec eſt via cois ꝛ oib; poſſibilis: ꝛ ſm
Gerſo. ꝛ Antiſ. efficax. nã q̇ h̄ petit exaudit̃. Ratio eſt: q2 ſi q̇s petit ꝓ ſe
ꝛ ꝑſeuerãter ꝛ pie: hoc eſt ad ſalutẽ: ꝛ ex charitate efficax eſt ei⁹ oro. Pa
tet ex regula magiſtrali fundata ſuꝑ ṽbo chriſti Si q̇d petieritis. Sed
ſi q̇s petit indulgẽtiã pctõꝝ ſibi fieri in hac vita potiuſq̃ꝫ in purgatorio:
rite petit ꝛ pie. Patet q2 pena purgatorij lõge grauior eſt ꝛ min⁹ habẽs
imo nihil habẽs de merito. Ergo ſi q̇s petit indulgẽtiã pctõꝝ ſibi fieri
in hac vita ex charitate ꝛ ꝑſeuerãter: obtinebit vtriq̃ꝫ: ꝛ moriẽs ſtatĩ euo
E labit ad celũ. Sequit̃ ex p̄cedẽtib;: ꝙ vl' ꝑ martyriũ vl' alijs modis deo
cognitis purgabit̃ in hac vita: ꝛ lõge mitius q̃ꝫ in altera purgaret̃: ſil' et
p̄miũ eſſentiale ꝑ patiẽtiã merebit̃ augmẽtari. Ex his patet cur viri ſan

ctiſſimi flagellis atteruntꝰ in hac vita. qꝛ confidẽtes in dei miſcðia ꝙ faciet eis cũ tentatiõe ꝓuentũ: petũt hic puniri ⁊ nõ in finẽ pctã ſcȝ venialia etiã differri purgãda. Quoꝝ deꝰ petitionẽ exaudiẽs cõmutauit ſententiã: ⁊ penã purgatoꝛij in penã huiꝰ exilij ⁊ augmẽtũ eſſentialis pmij ſcȝ cũ acceleratiõe paradiſi. Hinc eſt illud Augu. Hic vre hic ſeca vt in eternũ parcas. Noteꝰ ⁊ illud de Mauritio impatoꝛe: q elegit h puniri ⁊ ꝑditoꝛie occiſus eſt. ſicut nuꝑ dictũ fuit. Rogemus. Hec ex Gerſone.

Dñica Judica. xvij. Martij. Gertrudis.
Stultoꝝ infinitus eſt numerus. Eccẽs. i. Euangeliũ.

CEnteſimatertia turba ſtultoꝝ eſt: Predicatoꝝ (predig narrẽ) q̇
male p̄dicāt vel p̄dicationē male audiūt. de q̄bꝫ apte i hodierno
euāgelio dr: vbi optim⁹ p̄dicator q̇ ſolꝰ īntrepide dicere potuit
Quis ex vobis arguet me de pctō: Sꝫ ⁊ auditores peſſimi q̇ eū lapida
re voluerūt ꝓpter p̄dicationē ab eo factā. Pn̄t itaqꝫ dinoſci duabꝫ nol.
F ¶ Prima nola ē: nō recte p̄dicare. Et quēadmodū oportet inq̄s recte
p̄dicare: Dn̄s hoc docet p yſaiā. lviij. Clama inq̄t ne ceſſes: q̄ſi tubam
exalta vocē tuā: ⁊ annūcia ꝑplo meo ſcelera eoꝝ: ⁊ domui iacob pctā eo
rū. Debet g̊ p̄dicator bonus tenere modū buccinatoris aut tubicinis.
1 Tuba eſt ex certis mēbris ⁊ fruſtis coadunata. Et p̄dicatio debet eſſe
ex mēbris ⁊ pūctis ꝯpoſita: q̄ten⁹ ſit ſonoroſa: facile a p̄dicatore memo
2 rabilis ⁊ ꝑplo: nō ſicut vna viella (vff einer gygen) Tuba eſt ſtricta ver
ſus tubicinē: ſed verſus finē lata. Et p̄dicator apud ſe ſit taciturnus: ſo
litarius paucoꝝ verboꝝ: in ſilētio: ꝯtēplatione: oratiōe ſtudio tota heb/
3 domada. Ceteꝝ de q̊ p̄dicat ſit ꝓfuſus: latus: amplus. Tubicen nō ſo
lū os: ſed ⁊ man⁹ debet applicare tube. Et p̄dicator debet opari qđ di
cit. ſi dicit de humilitate: nō debet eſſe ſupbꝰ. ſi de liberalitate: nō debet
eſſe auarus: ſi de caſtitate: nō ſit luxurioſus. ꝯtra eos q̇ nimis familia
4 res ſunt. Tubicen in bello clangit vt cōtingit: p motu exercit⁹: nō ex ta
bulatura (nit geſatzte ſtück) ſed hoc ſeruat donec ſecū aut in priuato fu
erit cū alijs. Et p̄dicator in publico p̄dicet ſimplicia: plana: affectiua:
5 motiua. doctrinalia: magiſtralia in p̄uato. Tubicen oībꝫ ſilr ⁊ eodē mō
clangit: nō habet differētiā: ꝓſonat regi ⁊ militi duci ⁊ ciui ⁊c̄. Et p̄dica
tor ſit cōis: oībꝫ dicat neceſſaria: ſonet vox eius ⁊ clāgor in auribꝫ regū
⁊ rectoꝝ: clericoꝝ ⁊ ſecularium: iuuenū ⁊ ſenū: admoneat adoleſcentes et
6 pueros ꝯtra luxuriā ⁊ mollitiē. Tubicen clāgere nō ceſſat: nō eū cōpe
B ſcūt ſagitte iacule aut bōbarde: nullus terror: ſed vſqꝫ ad mortē clāgit.
Et p̄dicator nullo terrore cōcuti debet: q̄n clangat q̄ꝫdiu bellū durat: ⁊
cū vigile in cāpanili cāpanas ꝑcutere nō ceſſet q̄ꝫdiu ignis flagrat: ſiue
7 in edibꝫ pauperꝝ ſiue diuitū. Tubicen gloriā ſuā nō q̄rit: neqꝫ cōmodi
tatē: ſed victoriā exercit⁹ ⁊ ducis gloriā. Et p̄dicator nec gloriā ſuā ne
qꝫ cōmoditatē aut q̄ſtū: ſed dei gloriā ⁊ ꝑpl'i victoriā ⁊ ſalutē q̄rat. Sti
pendiū neceſſariū habet: h̄ accipe debet. Ecce frēs quēadmodū recte p̄
dicator inſtar tubicinis p̄dicare debet. Mentior ſi nō ſūm⁹ ille p̄dica
tor chriſtus dn̄s hec oīa obſeruauerit. Ipe in oībꝫ gloriā nō ſuā: ſꝫ p̄ris
q̄ſiuit. Ego gloriā meā nō q̄ro: ait i hodierno euāgelio: ⁊ alias freq̄nter
idē dixit. Nunq̇d ⁊ ꝑſeuerāter clanxit ⁊ p̄dicauit: Nō eū terruerūt ſagit
te lapidū hodie: ⁊ alibi in dedicatiōe ſilr. imo ad mortē vſqꝫ ⁊ poſt mor
p diſcipulos a p̄dicatiōis clangore nō ceſſauit. Cui nō clanxit: omnibꝫ
p̄dicauit: neminē excluſit. Venite ad me oēs. Quis ſimplicius: q̇s cla
rius: vulgarius vnq̄ꝫ p̄dicauit: ita vt multi ex euāgelij ſimplicitate non
parū fuerint ſcandalizati. Qn̄ p̄terea ad tubā p̄dicatiōis manū ꝑatio
nis nō apppoſuit: Cepit Jeſus facere ⁊ docere: pri⁹ manū tube appoſuit

ꝛ deinde clanxit. Quã arcta fuerat tuba verſus ſe inde apparet: ꝙ nocti
bus orabat in ſolitudine: mane in diluculo in templo laxabat habenas
tubã eloquio dilatãs. Sȝ ꝛ tuba p̄dicatiõis ſue q̃liter fuit ꝛ q̄ȝ cõcinne
coadunata ex multis ꝑicul' cõmẽbrata: cõijcere poterit q̇ ꝓceſſũ ſui euã
gelij p̄dicauit. Hic igit̃ mod⁹ p̄dicãdi ſapientũ ꝯformis ſapie diuine q̇
xp̃s. Qui aliũ tenuerit modũ nõ recte p̄dicat: ꝛ ſub hac nola ſciat ſe ꝯſti
¶ Scõa nola eſt: nõ recte audire p̄dicationẽ. Et quõ recte põt (tutũ. H
audiri? Trib⁹ modis: ſcȝ diligẽter: memoriter ꝛ obediẽter. Primo dili
gẽter. Attẽdit diligẽtiſſime ſcolaris doctori: ꝛ egrot⁹ medico: ꝛ cõpatri
ota nũcio. Et tu diligẽtiſſime attẽde magiſtro: medico ꝛ nũcio. Deduc
ex ſũ. p̄di. audire. ij. Itẽ in dictiõe Uerbũ dei. ex his multa adduci pñt.
Dic q̃ntã diligẽtiã facit is cui corpus chriſti porrigit̃: ne in terrã cadat
Sil'e eſt de v̄bo dei: imo magis. teſtis eſt Aug. i. q. i. Interrogo: ꝛ i ho
melia q̃dã libro q̇nq̃ginta. Fortaſſis inde ſumpſit occaſionẽ Bern. p̄fe
rẽdi ſermonẽ miſſe: vt diceret poti⁹ audiẽdũ ſermonẽ q̃ȝ miſſaȝ: in caſu
q̇ vtrũq; audiri nõ poſſet. Cõtrariũ dicit Ange. ꝛ Roſella. Ego diſtin
guerẽ de ignorãte neceſſaria ad ſalutẽ: vel ſciẽte. Dic q̃nta ſolicitudine
ſtat imobilis virgo ornãda in aurib⁹ ꝛ monilib⁹. Sic ꝛ tu: dic ex eodẽ
Auguſt. Scõo memoriter. Dixit dñs: Seruate. Matth. xiij. Ut qd
audiret niſi ſeruaret? Sit ḡ ſicut feneſtra: ſeruet lumẽ: grãdinẽ nõ intro
mittat. Sed ve multis q̇ mala retinẽt: bona perdũt: ſil'es cribro cola- I
torio lactis: tarantere: retbi: ꝛ catulo delicato. q̇ ſi ei p̄rebet̃ morſellus:
eo relicto muſcã ꝓſequit̃: ꝛ retbe in aqua manẽs aquã habet: extractũ ni
hil habet. reliq̃ retinẽt turpia: bona dimittũt. Ita vt verũ ſit illud Ecc̃i
xxi. Cor fatui q̃ſi vas ꝯfractũ: oẽm ſapientiã nõ retinebit. Tertio obedi
enter. Dixit dñs: Et facite. Ad hũc finẽ oĩs p̄dicatio: vt ſcȝ fiat qđ p̄di-
cet̃. Scđm opera eoꝝ nolite facere: dicũt em̃ ꝛ nõ faciũt. Accipite o ter
giuerſatores reſpõſum: cũ obijcitis ſacerdotib⁹ vobis bona dicentib⁹
vitã eoꝝ malã. Si alius vobis q̄ȝ dñs rñderet: haberetis talẽ qualẽ ex-
ceptionẽ. Sed dicite: ſi ego (verbi grã) p̄ijcerẽ vobis ducatos aut ſolũ
groſſos argentiñ. in magna copia: refutaretis ne eos ꝓpterea q̇ȝ malus
ſum: diceretis ne: Nolum⁹ colligere q̇ȝ malus eſt q̇ ꝓijcit? Plane nõ: ſȝ
certatim accurrentes raperetis vi maxima. Ut qd igit̃ cũ ꝓijcio vobis
aut alius quiſq; pecuniã virtutũ gratiaꝝ dei p̄ceptoꝝ? Quare igit̃ inq̄ȝ
cũctamini eã colligere? Cur tergiuerſamini: ꝛ dicitis: cur non ad alios
declinat? cur nõ iubet clericos colligere? cur nos monet ad obſeruãtiã
p̄ceptoꝝ? Fit de cibo famelicis: vino ſitibũdis: bonis rumorib⁹ ꝑ ma
los nũcios allatis. Ecce in tꝑalib⁹ his ſine ꝯtradictiõe ꝓni ſunt ad ea ac
ceptanda ꝛ faciẽda: cetera in ſpiritalib⁹ ꝯtrariũ oĩno. Et q̄ eſt hui⁹ diffe
rentia? Alia plane nulla: q̄ȝ qui vult diſcedere ab amico q̃rit occaſionẽ.
Hec ſi placet latius ꝓſequi: vide Sũmã p̄di. p̄dica. xxvij. Rogemus.

Feria ſecunda poſt Judica. xviij. Martij.

Stultoꝝ infinitus eſt numerus. Ecc̃ s. i. Euangelium.

Impedientium

R C Enteſimaquarta turba ſtultoꝝ eſt: Impedientiū ſiue retrahen-
tiū vel a bono vel a meliori, vł ab optimo. Diſſimiles plane eis
de quib₉ dictū eſt a dño in euāgelio: qđ iā audiſtis: qui gratiā
ſiue ſapientiā habēt nō ſolū ad ſufficientiā ꝓ ſe: ſed etiā ad abundantiā:
vt in alios ꝑ effectū effluat. Noſtri eñi fatui gratiam in alios nō diffun
dunt: ſed impediunt. Et poſſunt dinoſci tribus notis.

¶ Prima eſt: impedire vel retrahere alios a bono neceſſario. Ipi ſūt
q ex ꝓpoſito q̄ſdā ab ꝑceptoꝝ obſeruatiōe impediūt. Vult qs ieiunare h
tpe: miſſaꝫ dñico die audire retinet̄ a ſocio i lecto. Si ſermonē voluerit
audire: ducit̄ a ſocio ad ludū ad ꝓſtibulū ad choreā ad cōuiuia ꝛc̄. Ve
his q ſeinuicē ſic ipediūt ꝛ ſeducunt: quēadmodū cōe eſt ꝙ ſociū q vult

eſſe caſtus:impedit a caſtitate ali⁹ ſoci⁹ trahēdo ſecū aut eū irridendo.
Ue q̇ docēt eos mollitiē ſodomiticā ꝛc̄. De q̇b⁹ pc̄tis vix recte ꝯterunt
cōfitent̄ aut ſatiſfaciūt:q2 tenent̄ ad reſtitutionē. priuauerūt eos gr̄a et
virtutib⁹:inocētia ꝛ virginitate. ꝛ obicē pctōꝝ abſtulerūt:ratiōe cuius
erūt ꝑticipes oīm pctōꝝ inde ſeq̄ntiū. Tenent̄ itaq̃ eos reducere ad pe
nitētiā ꝛ bonā vitā:mō ſibi poſſibili:ꝑ oratiōes verba aut alijs hmōi me
dijs:ſm Scotū ꝛ Chaimis p̄cepto. vij. i fine. Ipi ſunt p̄terea q̄uis nō
ex ꝓpoſito impediāt a bono vel inducūt ad malū:tn̄ preſtāt eis occaſio-
nē impedimēti ꝑ malū exēplū publice peccādo. quēadmodū facere ſolēt
p̄lati ſubditis ſuis moribꝫ malis pōpis ꝛ laſciuijs:mulieres ſuis ſuꝑ-
fluis ꝛ vanis ornamētis fucis ꝛ tripudijs ꝛ quicūq̃ alij publice peccan
tes. Plane hi grauiter peccāt:ꝛ tenent̄ ſatiſfacere: Uide Chaimis. Ipi
deniq̃ ſunt q̇ etſi publice nō peccāt:tn̄ a ſpecie pc̄ti nō cauēt. ſicut tenen
tes cōcubinas: cū quib⁹ (vt aiūt) rē nō habēt:tn̄ habuerūt ꝛc̄. Uerū de
his omnibus ſupra latius dictū eſt in turma. xlviij. Ideo hic tranſeo.
¶ Scd̄a nola ē:impedire aliū a meliori bono ſiue nō neceſſario. Sūt
q̇dā hoies nō ꝯtēti ſimplici vita: ſ3 vellēt ꝛ ad h̄ inſtinctū habēt ſpūſſcti
ꝑfecti⁹ deo ſeruire. ꝛ in oībꝫ ſue volūtati nō ſolū bone ꝛ bn̄placēti:ſed ꝛ
ꝑfecte parere:exaudire adhortationē Pauli dicētis: Emulamini melio
ra chariſmata. Sonat in auribꝫ eoꝝ v̄bū dn̄i. Diliges dn̄m deū tuū ex
tota aīa ꝛc̄. Uellēt igit̄ oīa q̇ intra ꝛ extra ſunt cōponere ad regulā ratio
nis ꝛ leg̃ chr̄i. Audiūt Mich. vi. Indicabo tibi o hō q̇d ſit bonū: ꝛ q̇d
dn̄s req̇rat a te. vtiq̃ facere iudiciū ꝛ diligere miſcd̄iā ꝛ ſolicitū ambu
lare cū deo tuo. Facere iudiciū:nō ſolū habitū iuſtitie habere int⁹:ſ3 ꝓ-
rūpere in actū iuſtitie q̇ ad te ꝛ alios. ꝛ ex charitate impēdere pauꝑibꝫ
miſcd̄iā h̄ eſt diligere miſcd̄iā. ꝛ ſolicitū ambulare. Nō ſic͞ cōis ſeru⁹
de familia i ſolis neceſſarijs dn̄o ſeruire ꝑ mercede q̄tū putat ſufficere
(vnd nit ein leffel darzu ſchwencken) ſed ſuꝑ hoc conari placere dn̄o in
oībꝫ:ꝛ iugiter ſibi ꝯſiſtere ꝛ volūtatē eius ꝯtēplari. ſicut miniſter fidelis
corā dn̄o tpali an̄ mēſā ſtās. Sicut erāt ſcti ꝓphete:ſic dicebat Helias
Si nō deo in cuius ꝯſpectu ſto. Ecce q̇ talē habēt inſtinctū ad meliora
aliq̄n impediunt̄ ꝛ irridēt̄:ſi veſtē ſimpliciorē:victū. mores: ſolicitudi
nē:ſilētiū:maturitatē aſſūpſerint. ꝛ obiurgant̄ aliq̄n a parētibꝫ:cogunt̄
ad leuitates ꝛc̄. Sed ꝛ alij diſſoluti tales odio hn̄t:obloquunt̄ eis intē
tionē eoꝝ bonā i malā interp̄tātes:appellātes eos (poſtutzler) ſupſtitio-
ſos:hypocritas (luſetſch) ꝛc̄. O inquiūt etiā nos intrabim⁹ in celū non
min⁹ q̄3 ipi:nō obſtāte vita nr̄a:ꝛ ꝙ ſim⁹ boni ſocij. ꝛ talia ſcetēta fabu
lant̄. Siles vtiq̃ bufonibꝫ venenatis:q̇ pati nequeūt odorē vinee dn̄i
florētis. Chriſtus vitis:ipſi palmites florētes moribꝫ v̄bis ꝛ factis odo
riferis bone fame:alijs q̇dē in vitā:illis v̄o in mortē. Hi ſunt noctue lu
cē odiētes: iuſtoꝝ ſemita q̄ſi lux ſplendēs ꝑcedit ꝛ creſcit vſq̃ ad diē ꝑ-
fectū:ait Salo. ꝓuer. iiij. Nota ſemita ipi ſunt q̇ nō viā cōem ſed ſemitā
q̄rūt: ꝛ dicūt: Semitas tuas doce me. Illi vt lux ꝓficiūt de die in diē:
in virtutū luce exiſtētes intus ꝛ extra. Hec lux nō eſt iocūda aut delecta

bilis oculis taliũ noctuaꝝ. O miſeri ceci ⁊ claudi: vt q̇d irridetis recte
N incedẽtes ⁊ videtes: q̃nta hec ſtultitia ⁊ inſania? Cur crucis chriſti vexil
lũ o apoſtate habetis odio: crucẽ inq̃ꝫ penitẽtie oditis apparere in tẽplo
ſpirituali. Quid em̃ aliud ſunt tales boni hoĩes q̃ꝫ vexilla regꝭ q̃ ꝓdeũt:
in q̃bꝫ fulget crucis myſteriũ: q̃ carne carnis ꝯditoꝛ ſuſpẽſus eſt patibu
lo. Ipi q̃ſ portãt ⁊ glorificãt deũ in corde ⁊ corpe ſuo: qꝛ ſciunt ſe ſeruos
chriſti: q̇ ab eodẽ ſũt empti p̃cio magno: ĝ ſuã veſtẽ ſiue ſignũ (ſin libry)
portãt. Ve nobis q̇ volum⁹ reputari ſerui chriſti: ⁊ tñ dñi nr̃i ſigna i ve
ſtibꝫ corpis nõ portam⁹: ſed nitidi craſſi impinguati gloriamur de ma/
cilẽto chriſto dño. Vt q̇d igiꝛ ſi ſeru⁹ chriſti es: vexillũ dñi tui odis? Ve
q̇d horres pontẽ: ꝑ quẽ ire oportet ad regnũ celoꝝ? Iactas te qꝛ etiã ſiẽ
ipſi nihilomin⁹ ꝓducturus ſis ad celũ: ⁊ tñ pontẽ ꝑ quẽ ſolũ trãſire poterꝭ
odis. Et q̇s eſt iſte põs? Pons penitẽtie: põs quẽ fecit põtifex nr̃ chriſt⁹
dñs: de q̃ heri in ep̃la. põs ex pilis: trabibꝫ ⁊ aſſeribꝫ ꝯfectus. Pro pilis
extruẽdis lapides in heſterno euãgelio iudei ꝓijciebãt: q̃tuoꝛ trabes cru
cis in paraſceue ſuppoſite ſunt: ⁊ deſuꝑ aſſeres mẽbroꝝ chriſti clauibus
affix. Hic pons eſt penitẽtie: quã mõſtrauit chriſtus: ꝑ hũc ire oportet.
Si em̃ cõpatimur ⁊ cõregnabim⁹. Chriſtus paſſus eſt ꝑ nobis: nob re
linquẽs exẽplũ vt ſeq̃mur veſtigia ei⁹. Crux (inq̃t Maxim⁹ in ſermone
de martyribꝫ) nõ ſolũ intelligaꝛ lignũ patibuli: ſed pie vite virtutiſq̃ꝫ ꝓ/
poſitũ. Sꝫ eſto vigil frater: qꝛ pons iſte nõ eſt fixus ⁊ imobilis: ſed eſt
põs q̇ leuaꝛ ⁊ attrahiꝛ de nocte. Vñ qui voluerit ſuꝑ iſtũ pontẽ trãſire:
O oportet ꝙ veniat de die. Dies eſt vita nr̃a: moꝛs eſt nox. Pons crucis
penitentie eleuaꝛ ⁊ ſubtrahitur a pedibus noſtris in morte. quare ſcri/
biꝛ Ecc̃i. xvij. Confitere dño ante mortẽ: a mortuo quaſi nihil perit con
feſſio. Venit nox quando nemo poteſt operari: ait dñs.

¶ Tertia nola eſt: ĩpedire aliũ a bono optimo. i. in ingreſſu religiõis:
q̇ regulariter de ſe diciꝛ optim⁹ ſtatus: eo ꝙ votũ addiꝛ. Impedire inq̃ꝫ
aliũ ab illi⁹ ingreſſu: aĩo vicꝫ religiõis impediẽde. qd̓ addo notãter: nã
ꝓpter multas alias cauſas q̇s põt ĩpedire quẽ ab ĩgreſſu: vt dicit Rich.
in q̇dli. Primo retrahit: qꝛ nõ credit eũ aptũ religioni ſiue vtilẽ. ⁊ ſi hoc
credit ꝓbabiliter. ſic nõ teneꝛ religiõi: qꝛ poti⁹ dãnũ ĩpediuit. Scd̓o re/
trahit ꝓpter vtilitatẽ ſuã ſpiritalẽ: puta qꝛ eius ꝯſilio bñ viuit. Et ſic nõ
peccat: qꝛ ex charitate poſſũ poti⁹ bonũ meũ ſpiritale p̃eligere q̃ꝫ alteri⁹
Tertio retrahit ꝓpter vtilitatẽ ſpiritalẽ retracti: qꝛ videt ꝙ vult intrare
religionẽ in q̃ nõ viuiꝛ regulariter ſm qd̓ teneñꝛ. ⁊ ſic nõ peccat: qꝛ ſic ꝓ/
curat bonũ eius. Quarto retrahit ꝓpter vtilitatẽ ſuã tpalẽ: puta qꝛ ſpe/
rat ꝓmotionẽ bonorẽ ⁊ hmõi ſi ſteterit in ſeculo. Sic peccat: qꝛ tpale p̃/
poſuit ſpiritali: nõ tñ teneꝛ religioni: ſed ſubtracto orãdo bonũ ꝑſuaden
do ⁊ ſalutẽ ꝓcurãdo pluſq̃ꝫ prius. Quinto retrahit ex amicitia naturali
aut cõſanguinitatis. ⁊ tũc peccat: nõ tñ teneꝛ religiõi: ſed ſubtracto ꝓcu
P rãdo bonũ eius. Sexto retrahit ex amicitia laſciua. ⁊ ſic magꝭ peccat ⁊
magis teneꝛ ſubtracto: nõ tñ religiõi. Septio retrahit aĩo ĩpediẽdi vti/
litatẽ religiõis. ⁊ ſic teneꝛ ſm poſſe ſuũ facere ꝙ illa ꝑſona intret. ⁊ ſi nõ

pōt: ſatiſfaciat religioni ad arbitriū boni viri: vel meliorē ad eā inducat
Tenet etiā ſubtracto: ſi nō pōt eū inducere vt intret religionē: ſm ꝙ dixi
ꝓcurādo ſalutē ei⁹ ſoliciti⁹ ꝙ̃ prius. Octauo retrahit obligatū religiōi
⁊ tūc ſm Scotū diſ. xv. q̃rti tenet laborare vt reddat. ⁊ ſi nō pōt: tenet
ipſe (ſi eſt ꝑſona idonea ⁊ abilis religioni) religionē intrare: vt ſic ſatiſfa
ciat religioni: ⁊ orare ꝓ auerſo: vt dicit qđ fecit Raÿ. Ego tñ credo ꝙ ſi
nollet intrare: nō ꝓpterea eſſet in ſtatu dānatiōis: ſꝫ ſufficeret ei ꝙ ꝓ poſ
ſe alio mō ſatiſfaceret religiōi: ⁊ etiā ei quē ꝑuertit. Hec Angeli. in ꝟbo
Religioſus. Nono quidā verbo obloquunt intrantibꝫ. Eia (inquiunt)
poſſes hic multa facere ꝑ̄dicādo ⁊c̄. ⁊ ſi oēs ſic facerent: quis curaret po
pulū: Et mille hmōi fatuitates allegare ſolent ⁊c̄. Rogemus dñm.

Spiritalia negligentium

Feria tertia poſt Judica .xix. Martij.

Stultorum infinitus eſt numerus. Eccs. i. Euangeliũ

Q QEnteſimaqnta turba eſt: Operari nõ curãtiũ (liederlich narrẽ)
in ſpiritalibꝫ: ſpiritalia negligẽtiũ. Antehac de ĩprudẽtibꝫ ⁊ cir
ca tꝑalia negligẽtibꝫ turbã habuiſtis: hec nr̃a eſt de ſalute aĩe ⁊
ſpiritalibꝫ. Quis titulus in vulgari de nõ ꝓſeuerãtibꝫ in bonis oꝑibꝫ ſo
nare videat̃: ⁊ ſic etiã Philomuſus intellexit. materia tñ videt̃ eſſe de fa
cientibꝫ bona oꝑa ſiue incipiẽtibꝫ. Utcũqꝫ ſit: fatui de hac turba ſunt: q̃
negligẽtes ſunt de ſpiritalib⁹ oꝑib⁹: de futuris nihil cogitãtes ⁊c̃. putã
tes nõdũ tp̃s adeſſe oportunũ operãdi: neqꝫ tã ꝓpe ſponſus: neſciẽtes qa
tp̃s eoꝝ ſemꝑ paratũ eſſe debeat: vt in euangelio. Neſcimus eñ qua ho
ra dñs domus venturus ſit ⁊c̃. Poſſunt ergo dinoſci duabus nolis.
¶ Prima nola eſt: nõ vti donis aut gratijs habitis. Sĩle eſt regnũ ce
loꝝ hoi q̇ peregre ꝓficiſcẽs vocauit ſeruos ⁊ tradidit illis bona ſua: vni
dedit q̇nqꝫ talẽta ⁊c̃. Dic curſorie vſqꝫ ibi ſtridor dentiũ. Matth. xxv.
Audite ſerui dñi: audite ⁊ diſcite bene negociari: ne vt inutilis ſeruus
ꝓjciamini in tenebras exteriores. Talẽta vobis cõmiſſa cognoſcite: et
cũ eis lucremini. Talenta eris: auri: argẽti: ferri ⁊ plũbi cõmiſſa vobis
ſunt. bona nature: gr̃e: ſciẽtie: potẽtie ⁊ opulẽtie. Reperiunt̃ eñ ĩ ſcriptu
ris talẽtoꝝ genera. ſ. auri ⁊ argẽti: ferri: eris. ⁊ de iſtis habet̃. i. Parali.
vlti. Itẽ plũbi: de q̃ Zach. v. ⁊ ſignificãt q̇nqꝫ genera bonoꝝ: q̃ deus dat
1 hoi. Talentũ eris ſignificat bona nature: qꝛ es nõ putreſcit. ſic ⁊ bona
R nature: nã ꝑ pctm̃ nõ ꝑdunt̃. Talentũ auri qđ eſt ꝓcioſiſſimũ bona gr̃e
2 ſignificat: q̃ dat̃ ad bñ oꝑandũ. i. Chorin. xv. Abũdanti⁹ oĩb⁹ laboraui
3 nõ ego: ſed gr̃a dei mecũ. Talentũ argẽti ſignificat bonũ ſciẽtie: q̃ dat̃
4 hoi ad docẽdũ. Pſal. Eloquia dñi eloq̃a caſta ⁊c̃. Talẽtũ ferri qđ do
mat oĩa metalla ſ̃cat donũ potentie: qđ dat̃ hoi ad ſe defendendũ. Pſ.
5 Reges eos in virga ferrea. Plũbi talentũ qđ oibus vili⁹ eſt ſ̃cat donũ
opulẽtie vel tꝑalis abundãtie. Uni igit̃ aliqñ deus dedit iſta q̇nqꝫ talẽ
ta: q̃ alia q̇nqꝫ lucrat̃ ⁊ bñ vtit̃. Sic btũs Greg. ⁊ alij tales. Uni duo. ſ.
bona nature ⁊ gr̃e vel aliud qđcũqꝫ: ⁊ ſilr bñ vtit̃. Alij ṽo vnũ ſolũ. ſ. bo
na nature ſiue intelligentiã ſiue oꝑationẽ: ⁊ illud freq̃nter ponit̃ ſub ter
ra: qñ ſcꝫ bonũ nature qđ habet hõ: totũ applicat ad terrena. Unde ſ̃m
Grego. Talentũ ſub terra abſcõdere eſt acceptũ ingeniũ ĩ terrenis acti
6 bus implicare ⁊ nõ in lucro ſpiritali accipe. Sed ais: ego nullũ talẽtũ
habeo: nihil habeo. ⁊ cũ ſeruo dicis deo: metis vbi nõ ſeminaſti: cõgre
gas vbi nõ ſparſiſti. Rñdeo inprimis cũ Chriſt. ꝙ verũ nõ dicis: imo
mẽtiris. Serue mẽdax quõ metit vbi nõ ſeminauit? Quis eñ hoim eſt
vel gentiliũ vel iudeoꝝ: quẽ nõ ſufficiẽter ſpiritalib⁹ ſenſib⁹ adornauit?
cui nõ dedit ſcientiã boni ⁊ mali? cui nõ dedit poſſe fugere malũ ⁊ appre
S hẽdere bonũ ſi vult? Sicut eñ nullus eſt hõ cui ſit min⁹ aliqđ mẽbroꝝ
corꝑis ad vſum corꝑalẽ: ſic nõ eſt aliq̃s cui ſit min⁹ ſenſus ⁊ potẽtia ad
intelligentiã boni ⁊ mali ⁊ ad om̃e opus bonũ faciẽdũ qđcũqꝫ voluerit

Hec Chriſo. vbi vult apte dicere: ꝙ deus nulli hoī deficit in ꝓcedēdo ſi
bi ſcientiā neceſſariā ad ſalutē: ſi hō bñ vtat̃ gr̃a a deo cōceſſa ⁊ nō ponat
obicē ꝑ pctm̄. Hec Holkot Sap̄. vij. Utere g̃ paruulo lumine ⁊ lucer-
na bñ ⁊ maius accipies. Rñdeo ſcdo. Eſto ſ; nō cōceſſo ꝙ nullā gratiā
habeas nullū donū: tūc ſcias te magnū donū habere. Nullā em̄ gratiā
habere magna gr̃a eſt: vt ait Aug. Qđ ego intelligo de q̇buſdā gratijs
gratis datis. ſ. eloq̄ntia: diuitijs: fortitudine ⁊c. nō de oībus. Si g̃ ni-
hil habes: cū h̄ talento etiā nitere aliq̇d lucrari. Et ad q̇d valet nihil: ad
oculos: iuxta vulgatū ꝓuerbiū (Nūt iſt in die augen guot) Lucrare hoc
talēto humilitatē nimiꝝ er h̄ humiliat̃ hō ſi cognoſcit ſe proſus miſerū
⁊ gratijs vacuū (gnade loß) Hoc pone in oculos ⁊ cognoſce h̄ nihil: ⁊ ſe
quit̃ grāde lucrū humilitatis. Humilitas eſt q̄ q̇ſq; veriſſima ſui cogni
tione ſibijpſi vileſcit: lucrū magnū: ꝓ q̇ dñs te ſaluabit. Pro nihilo ſal-
uos facies eos: ait Pſal. Quilibet g̃ iuxta ſuā vocationē ⁊ talentū di 7
ligēter operet̃: nō em̄ curat deus quātū ſibi cōmiſſum ſit. ſed quō q̇s eis T
vtat̃. ſi i paruo fueris fidelis ſufficiet tibi: operare fideliter. Caue ſolū
ne ſis arbor ſterilis nō ferēs fructū: alias penā nō euades. excideris em̄
⁊ in ignē gehēne cū ſeruo euāgelico (de q̇ dictū eſt) ꝓculdubio mitteris.
Matth. iij. ⁊. vij. Caue ne ſis de numero hoꝝ ſalicū: inter q̄s diabolus
req̇eſcit. de quib⁹ Job. xl. Circūdant eū ſalices torrētis. Ipſi ſunt infru
ctuoſi hoīes inſtar ſalicū circa torrētes voluptatū habitātiū: in q̇b⁹ dia
bolus (vt dictū eſt) q̇eſcit. Caue ne ſis de nūero hoꝝ: q̇b⁹ Adoniſedech
amputauit man⁹ ⁊ pedes: vt legit̃ Judi. i. Hic Adoniſedech diabolus
eſt: interpretat̃ em̄ dñs fulgurās. ⁊ ipſe vt fulgor de celo cecidit: ipē mul
tis amputat manus ⁊ pedes affectuū ⁊ actuū: vt nihil eis facere libeat
Tu aūt nō ſis imprudētior formica: locuſta: lepuſculo ⁊ ſtelliōe ⁊c. vt i
ſpeculo Brandt. Operare dū dies eſt: ne differas vſq; ad noctē qua ne
gociari nō licebit. Talis em̄ eſt mos q̄rundā nūdinaꝝ: vt nō niſi q̄ʒdiu
candela quedā accenſa arſerit durent. Et in chriſtiana illa noſtra nego
ciatione eadē eſt lex: vt q̄ʒdiu durat lumen vite ⁊ nō amplius he nundi
ne durēt. Pons eſt (vt heri audiſti qui retrahit̃ nocte. ein fallbruck) er
go ſi vis intrare curre: ſic em̄ clamāt in crepuſculo ianitores ciuitatis.

¶ Scđa nola eſt: nō eſſe paratū (noch nit bereit) Iteꝝ ſil'e eſt regnū ce
loꝝ decē virg. ⁊c. Dic Matth. xxv. vſq; ibi: Uigilate g̃ ⁊ orate: q: neſci
tis. Audite ꝟgines: o oēs aīe fideles q̄ adoleſcētule oēs eſtis: q: nunq̄ʒ
ſeneſcitis ſicut corpa. ⁊ eſtis deſpōſate vni viro chriſto dño. audite vt ſi V
tis prudētes ⁊ ſp parate: q: neſcitis diē neq; horā qñ ventur⁹ ſit. Tales
ſitis ſp: vt eo veniēte dicere poſſitis ex ſnia: Parat⁹ ſuʒ ⁊ nō ſuʒ turbat⁹
⁊ Paratū eſt cor meū de⁹: paratū ē cor meū. Eſtote parati ⁊ tenete oleū
in vaſis vr̄is: ne vacuis porta claudat̃: ⁊ dicat̃ illud horrendū: Neſcio
vos. Et q̄le oleū inq̇s habebim⁹: audite ſorores. Oleū claritatꝫ ⁊ pru-
dētie i aſpectu: oleū caſtitatis ⁊ ꝯtinētie i effectu: oleū charitatis ⁊ ami
citie in affectu. Eſtote g̃ prudētes ⁊ vigilate in orōnib⁹: eſtote pruden I
tes: ſitis circūſpecte in ꝟbis ⁊ factis: ꝑcedāt oculi greſſus vr̄os. Utinā

ſaperēt ⁊ intelligerēt ac nouiſſima ꝓuiderēt: clamat ſcriptura. Hec pru
dētia oleū ē claritatꝫ: q̄ clarificat itellectū practicū. Si q̄s iter aq̄s mer
ſus priꝰ in ore oleū acceptū i aquā emiſerit: clariora facit oia q̄ in fundo
aq̄ ꝯtinent. Sic qn̄ hō prudēter ſe regit ⁊ ꝟbo ⁊ facto: apparēt ſibi ꝑicula
q̄ latēt i mūdo: ⁊ videt multa pericula q̄ priꝰ nō videbat: ⁊ cauet ab eis.
Habes ecce p̄mū oleū claritatꝫ ⁊ prudētie: ⁊ h̄ teneas i lāpade ſiue vaſe
2 capitis in ꝑte intellectiua. Accipe oleū puritatis ⁊ ꝯtinētie i effectu: h̄
eſt oleū papaueris. Oleū papaueris iducit ſōnū: ⁊ valet ꝯ calida apoſte
mata. Et puritas mētis. ſ. caſtitas ⁊ ꝯtinētia īducit ſōnū in aīa. ſ. q̄ete ꝫ
x ꝟtutū: ⁊ valet ꝯ calidas inflatiōes voluptatꝫ. Et ſic iſte q̄ dormit ceſſat
ab opib⁹ exteriorib⁹: ſic ꝑ caſtitatē ⁊ ꝯtinētiā ceſſant inſultꝰ ꝯ alias ꝟtu
tes. Vn̄ Hiero. i ep̄la. Quacūq; ꝟtute polleas: q̄buſcūq; ope ib⁹ nitearis:
ſi cingulo caſtitatis careas: oia ꝑ terrā trahes. Ad cincturā igit̄ illā hor
tat̄ dn̄s expectātes dn̄m. Sint lūbi (inq̄t) vr̄i p̄cincti. Nota cū lūbi ſūt p̄
3 cincti: tūc nō trahūt̄ ꝑ lutū veſtes: ſic ē de caſtitate. ecce ſcd̄m oleū Oleū
tertiū ē charitatis ⁊ amicitie i affectu. Oleū ē ꝯdimētū ciboꝝ: h̄ ē ⁊ cha
ritas. Sicut eī cib⁹ receptꝰ i ſtomacho vbi nō eſt calor ſtomachū ḡuat ⁊
īfirmitates iducit. ⁊ ſi ibi fuerit calor ſufficiēs oia cibaria decoq̄t ⁊ dul
cia reddit ⁊ natura qd̄ puꝝ ē ꝯuertit reſiduū emittit, ſic charitas. Bern.
ſuꝑ illud: ſciētia inflat ⁊c. Cibꝰ indigeſtꝰ corpꝰ corrūpit: iflatū ⁊ hydro
picū reddit: ſi digeſtꝰ fuerit nutrit. Sic ſciētia aīe ſtomacho idigeſta ſi
nō fuerit igne charitatꝫ decocta malos hūores ḡnat: nunq̄d mali humo
res mali mores? ſꝫ ꝑ charitatē oia decoquunt̄: oia q̄cūq; aſꝑa dulco
rant̄ ⁊ i vtilitatē ꝯuertunt̄. vn̄ Pau. Diligētib⁹ deū oia cooꝑant̄ i bonū
4 Ecce oleū qd̄ debēt hr̄e in vaſis ſuis ⁊ lāpadib⁹: oleū prudētie i vaſe in
tellectꝰ: ꝯtinētie in vaſe totiꝰ corporis vel renū vl' totiꝰ ſenſualitatꝫ: ⁊ chari
tatis in vaſe cordis ſiue volūtatis. vt ſcꝫ cor ⁊ corpꝰ hoc oleo ſit refectū
Ve hypocritis q̄ oleū h̄ nō i vaſis hn̄t intus: ſꝫ ſolū i lāpadib⁹ extra. Eſt
ꝓpriū olei: ꝙ qn̄ effundit̄ in q̄ntitatē aq̄: diuidit̄ inde ꝑ guttulas ꝑuas.
y tale oleū ſic effuſū nō ē lumis nutrimētū. Sic nimirū ē de hypocritis q̄
hn̄t totū cor plenū aq̄ voluptatꝫ. Gen̄. xlix. Effuſus ē ſic aq̄. Sꝫ i ſuꝑfi
cie exterioris cōuerſatiōis hn̄t q̄ſdā guttas ſcītatis. Habent vnā guttā
ꝟboꝝ honeſtatꝫ: aliā ꝯuerſatiōis honeſte: tertiā veſtitꝰ humil' ⁊ aſꝑi: q̄r
tā corꝑal' abſtinētie. Sꝫ q̄r nō hn̄t talia niſi exteriꝰ: nō ē nutrimētū ſuffi
ciēs: vt det̄ eis lumē glie hroꝝ: q̄nimo dicet̄ eis: Amē dico vobis neſcio
5 vos. ⁊ ꝓiciēnt̄ i ignē eternū. Vigilate igit̄ ſꝑ: q̄r ne. diē ne. ho. Qui i ca
ſtro obſeſſo ſunt ſꝑ vigilāt: nos plane obſeſſi ſumꝰ: armati ſꝑ icedere de
bemꝰ ꝟtutū armis. ſumꝰ i caſtro gr̄e: ⁊ neſcimꝰ q̄ hora inuadamur. Si
eī (ait Greg.) ſciret q̄ſq; q̄ tp̄e de ſc'lo exiret: aliud voluptatib⁹: aliud pe
nitētie tp̄s parare poſſet. Sꝫ q̄ penitēti veniā ip̄edit: peccāti diē craſtinū
nō ꝓmiſit. Semꝑ igit̄ diē extremū debemꝰ timere: quē nunq̄ poſſumꝰ p̄
6 uidere. i. Pe. v. Sobrij eſtote ⁊ vigilate. Si ſic egerimꝰ frēs: nō de p̄
mis q̄nq; fatuis ſꝫ prudētib⁹ ſecūdis q̄nq; erimꝰ. ſi ſic erimꝰ expectātes
⁊ habētes oleū triplex i vaſis nr̄is: nihil mali nob̄ euenire poterit: etiā ſi
media nocte aut q̄cūq; alia hora etiā improuiſe dn̄s venerit tuti erimꝰ.

Juſt⁹ eñ etiã ſi morte pͦoccupat⁹ fuerit ĩ refrigerio erit. Sap. iiij. Qua Z
lis erat is q̃ inter ſtudẽdũ ſubito obierat. Reptus aũt fuit digitũ tenẽs
ĩ libro apto ſup illo ꝟbo Juſt⁹ ſi morte. vt dic̃ Hol. ſup lib. Sap. Stul
ti aũt ꝑibũt: ⁊ relinq̃nt alienis diuitias ſuas: ⁊ ſepul. coꝝ do. il. incter.
Pſal. xlviij. Et cur itaqꝫ obdormierũt cũ virginib⁹ fatuis aliꝫ intẽti 7
tꝑalib⁹ voluptatib⁹ ſopiti: intẽdẽtes melli voluptatũ: q̃ ſe replẽt ⁊ pere-
unt negligũtqꝫ eterna. ꝯ cõmonitionẽ ſapiẽtis: Si mel iueniſti comede
qđ ſatis ne. ⁊c̃. Prouer. xxv. Utere frater tꝑalib⁹ ad neceſſitatẽ ſicut me
dijs ad eternitatẽ: nõ ad voluptatẽ: ne eis vt funi inhereas: ⁊ ſic pereas.
Exẽplo ei⁹ de q̃ ĩ Barlaã notabili ſilitudine de vnicorne baratro arbu
ſtula ⁊ melle ĩ ea ſtillãte. Uide s. tur. xlij. alpha. xiiij. y. ſi placet recita.

Feria quarta poſt Judica.xx. Martij.
Stultoꝝ infinitus eſt numerus. Eccs.i. Euangeliū.

A C Enteſima ſexta turba ſtultoꝝ eſt: Viatoꝝ (weg narrē) q̄ viā ſtul
toꝝ preeligunt vie prudentū: diabolū ſequi malētes q̄ꝫ chriſtū.
cuius oues nō ſunt: q2 (vt in euāgelio dictū eſt) oues chriſti vo-
cē eius audiunt ⁊ ſequunt̄: ⁊ vitā eternā dat eis coronā aureā ſapientie
dū illis cappa fatuoꝝ imponet̄. Poſſunt aūt dinoſci duabus notis.

¶ Prima nota eſt: ſtultoꝝ viā eligere (den narrē weg: den karren weg
die gebant ſtraſ) quā vadunt multi. Et q̄ eſt inquis via ſtultoꝝ? Vitia
pctā: amor ſui vſqꝫ ad cōtemptū dei: affectio cōmodi: q̄rere q̄ ſua ſunt.
Eſt via illa q̄ eſt in principio lata leta: ⁊ ideo trita. in medio arctior tri-
ſtior: in fine p̄ceps arctiſſima ⁊ pniciosiſſima. Audite frēs ꝯditiōes hui⁹
1 vie. Jn ingreſſu ⁊ a principio eſt lata via diaboli: q2 ſm Chriſo. apud
illū ſine lege ſunt oīa. ⁊ leta eſt: q2 delectabilis. Que em̄ maior delecta-
tio q̄ꝫ ꝙ pctōr habeat q̄ male cōcupiſcit? ⁊ ideo eſt trita: ⁊ multi ꝑ eā am
bulāt. Qd̄ ⁊ chriſtus Matth. vij. dicit: Lata porta ⁊ ſpacioſa via eſt q̄
ducit ad ꝑditionē: ⁊ multi ſunt q̄ intrāt ꝑ eā. Vere multi: q2 centū ⁊ ſex
turme iā ꝑ nos enumerate: ⁊ multoplures ſunt non numerate. Multi
inq̄ꝫ: ⁊ ideo ſtulti. q2 multitudinē volūt imitari: nō ſeq̄ris turbā ad faci
dū malū. ait Moyſes Exo. xxiij. Vere ſtulti: q̄ in his q̄ vite vl' cōmodo
cōtrariant̄ corpis nulli⁹ ſciēter ſequunt̄ exēplū. q2 nec ſe in aqua ſubmer
gentē vel in igne ſe cōburentē ſequunt̄: imo exēplo regis vel dn̄i vel epi
vel ſacerdotis nō minimū qd̄ ad mūdi vel corpis ptinēs cōmodū ꝑdere
volūt: ⁊ eoꝝ exēplo aīas infinitos valētes mūdos ꝑdere nō curāt. Por-
ro o ſtulte dic q̄d hoc eſt. ꝙ ſi vtiqꝫ imitari vis hoīes: cur nō poti⁹ in bo
nis q̄ꝫ in malis factis eos imitaris? Puto q2 nō ſolū fatu⁹: ſed ⁊ ſimea
B ſis. Nimirū hec licet videāt hoīes ieiunare vl' elemoſynas dare: in talib⁹
hoīb⁹ nō aſſimilant̄: ſed in cachinnis ⁊ leuitatib⁹. calceos etiā ⁊ chirote-
cas curioſe ſi talia attingere pōt induēs veſtigia ⁊ modū quantū pōt ſe
quit̄. Et tu o ſtulte nō in bonis operib⁹ alios imitaris: ſed ſi ſit aliq̄ no-
uitas vel curioſitas viſa in alia gente ciuitate terra: vel in q̄dā hoīe in
pannis sciſſuris vel barbis ꝓlixis iuramentis ⁊ hmōi: dn̄os etiā ſi ſint
aliq̄ imbuti ꝯſuetudine mala miniſtri ſequunt̄. De tali capiūt exēplū:
nō aūt ſic bone cōſuetudini qua dn̄s pollet ſeſe cōformare nitunt̄. Sed
multitudinē intueor inq̄s eoꝝ q̄ me p̄cedūt ⁊ ꝑ viā hāc vadūt. Noli fra
ter reſpicere introitū eoꝝ iocūdū: ſed miſerabilē pe q̄ audies poſtea exi-
tū. Nō moueat te ꝙ via impioꝝ ꝓſperat̄: ⁊ bn̄ eſt oīb⁹ q̄ male agūt. Hie
re. xij. vide finē eoꝝ. Si vis vitare cappā fatuoꝝ ⁊ cōſequi coronā ſapi
entū: fac qd̄ in Trogo Pōpeio legimus lib. xviij. ꝙ cū vnus eſſet illoꝝ
inter q̄s cōdictū erat: ꝙ q̄ prius in aurora ſolis dep̄henderet radios do
miniū ciuitatis quā acceperat obtineret. ceteris verſus orientē reſpiciē
tib⁹ ipe ſolus verſus occidentē reſpiciebat: vbi erat mōs magnus ſuper

que prius ſolis deprehendit radios ꝛ dominiū obtinuit ciuitatis. Si E
dominiū celi ꝛ coronā regni volueris obtinere: tui ꝛ alioꝝ ꝯſidera occa
ſum. Cōgruit viſio de letātibꝫ in naui: ſed poſtea ingruēte tēpeſtate peri z
culū euadere vix queūt. Ecce cōditionē ingreſſus. In pceſſu aliter fiet
tūc nimiꝝ incipit arctari: difficilis ꝛ aſpera fieri. Puto neminē de hoc
dubitare q ſaltē aliquātiſper guſtauit mūdū honores diuitias delitias
quō lōge aliter ſe in pgreſſu ꝙ in aggreſſu habeāt. Quid mirū: cū diffi
ciles vias ambulēt: mōtuoſas: ſpinoſas ꝛ lutoſas: tenebroſas ſumptuo
ſas: tumultuoſas (vnfridlich) ꝛ tedioſas. Scandūt p mōtuoſa ſuperbi
periculoſiſſime in alto. Lepori nō diſſiles: q multo melius currit cōtra
montē aſcendendo ꝙ deſcēdendo de mōte in vallē. ſic ꝛ illi de mōte ſu
perbie cū difficultate deſcendūt: ſed ad loca dignitatis cū magno cona
tu aſcendūt. Et cur ita? qꝛ lepus habet crura anteriora breuiora ꝙ po
ſteriora. ꝛ illi ſuperbi habēt anteriores tibias ſuaꝝ affectionū ad deum
breuiores: affectiones aūt poſteriores ad mundū lōgiores. Velociter
ḡ currūt cōtra montē in acquiſitione dignitatis vel diuitiaꝝ. Job. xv.
Cucurrit aduerſus deū erecto collo ꝛ pingui ceruice armatus. Spino
ſam currūt auari. Diuitias ſpinas eſſe teſtat dñs: habēt eīm punctionē
laboꝝ in acquirendo: timores in cuſtodiendo: ꝛ dolores in amittendo.
Oſee. v. Sepiā viam tuā ſpinis. Luxurioſi p lutoſaꝫ ꝛc̄. vt in Holkot
lec. lxi. ꝛ ſup. xvi. M. In exitu arctiſſima pnicioſa: qꝛ finis eius pncipi 5
tiū mortis: ad cappā fatuoꝝ hoc eoꝝ inſigne: anguſtie tribulationū pre
miū eoꝝ. Senſit cappā hanc diues nimis arctā ꝛ ſtrictā: q in principio
fuit lata: Crucior in hac flāma. De hac anguſtia ꝛ finis ſtrictura cōque D
runt oēs in inferno: vt ſcribit Sap. v. Pre anguſtia ſpūs gemētes. vſqꝫ
ibi: Juſti aūt imppe. ꝛc̄. Ecce anguſtiā ꝛ arctitudinē vie i fine: q in pnci
pio erat lata. Incipit hec arctitudo ꝛ ſtrictura in qbuſdā añ morte: cū p
pter pctā ſua in anguſtias cadūt: neſciētes q̊ ſe diuertāt. ſicut de pluribꝫ
legit viſiōibꝫ: queadmodū anguſtient ex viſiōe demonū. Et tūc pereant
ſuffocentqꝫ: ꝛ eis hec cappa mortuoꝝ violētia induat. ꝛ tm̄ de pma nola
¶ Scḋa nola eſt: viā prudētie dimittere. Et q eſt via ſapiētie? virtus
bonū opus: amor dei vſqꝫ ad cōtemptū ſui: affectio iuſti: nō q ſua ſunt
qrere ſed q ieſu chriſti. Via priori oīno ꝯtraria: in pncipio arcta ꝛ triſtis
in medio latior ꝛ iocūdior: in fine iocūdiſſima ꝛ latiſſima. Vñ chriſtus
Anguſta portā ꝛ arcta ꝛc̄. In principio inqꝫ eſt arcta anguſtaqꝫ. Pla l
ne arctū eſt cogere ſe ad dilectionē inimicoꝝ: caſtitatē: abſtinentiā ꝛc̄. ꝛ
ideo pauci intrāt: qꝛ pauci electi: ꝛ graminibus obſita eſt: nō trita pter
euntiū paucitatē. Et ita graminibꝫ obſita: ꝙ eā inuenientēs ꝛ liberātes me
rito debeat corona obſidionalis: q ex gramine fuit cōfecta: vt dicit Au
lus Gel. lib. v. ca. vi. Ita neglecta eſt hec via pter abuſum ꝛ contrariū E
vſum: ꝙ quaſi pdita eſt: ꝛ neqꝫ via neqꝫ actus neqꝫ iter ibi appareat: vt
videre eſt in Sūma pdicā. verbo via. §. ix. Sed nihil timeas: aduenit
monſtrator vie chriſtus ieſus: qui eā docet: iuit: ꝛ aplos doctores ſcri

ptaq̃ poſt ſe reliquit: quib9 informari poſſimus p̱ tali via inquirenda. Querite de ſemitis antiquis ⁊ inuētas ſolicite tenete. Dic ex eadē ſum-
2 ma. §. vi. In p̱greſſu hec via eſt latior ⁊ letior ꝓpter habitū acquiſitū: q2 delectari eſt ſignū habit9 acq̃ſiti. ⁊ Prouer. iiij. Iuſtoꝝ ſemita quaſi lux ſplendēs p̱cedit: ⁊ creſcit vſq3 ad diē pfectū. Siĺe de eo q̇ p̱cedit de cōtro ad circūferentiā p radios: qui eīm p̱cedit de circūferētia ad cōtrū in principio nō cōſtringit̃: ſed in fine arctatur. qui aūt ecōuerſo a cōtro p̱gredit̃ ad circūferentiā in principio arctat̃: in fine aūt ſentit viā latiorē vt in Sūma p̄dicā. §. xij. De hoc Pš. Viā mandatoꝝ tuoꝝ cucurri cū dilataſti cor meū. Nota dilataſti. Trocus bene currit qn̄ pars magna ⁊ lata verſus celū eſt ⁊ acutior circa terrā: ⁊ cor forma troci ſi verſus ſur-
3 ſum apertū eſt: tūc bn̄ currit. in Sūma p̄di. via. §. i. In fine latiſſima: tunc corona p̄ſtabit̃ aurea. Aurea: q2 btitudo optimū eſt. Corona circularis figure: q2 ppetua ſine fine. Recte talib9 corona aurea: triūphalis: muralis: caſtrenſis ⁊ naualis debet̃: q2 in his oībus vicerūt: ſed et obſidionalis: graminea ⁊ ciuica: quernea ⁊ mirthea oualis ⁊c̃. Applica hec: q2 miles chriſti in his oībus vincit: ſicut defacili apparet ⁊c̃. De hac corona Sap̄. v. Iuſti aūt imppetuū viuēt ⁊c̃. Ideo accipiēt regnū decoris ⁊ diadema ſpeciei de manu dn̄i. Rogemus dn̄m.

Feria quinta poſt Iudica. xxi. Martij. ſcti Bn̄dicti

Stultoꝝ infinitus eſt numerus. Eccs. i. Euangelium.

F ¶ Eſt queſtio: quibus ſignis poſſint p̄dicte due vie iuſtitie ⁊ ſapiētie abinuicē dinoſci: cū vtraq3 ſit graminoſa. hec ꝓpter nō vſum: illa ꝓpter ſeductionē ⁊ deceptionē. Dico q̄ nodis ⁊ tribulis. Via ſapientie ſicut vera recta via nodis multis ſignata eſt: de quib9 craſtina deo volēte dicet̃. Via ſtultoꝝ ſicut auiū habet tribulos ⁊ ſpinas inſertas quib9 dinoſci pōt. Itaq3 vbi vnū ex his tribulis offenderis: retrahe pedē: ⁊ ſcito q2 via hec eſt ſtultoꝝ ad cappā fatuoꝝ ducēs: quantūcūq3 alias ſit florida. De his tribulis hac hora dicere ꝓpoſui. Sunt aūt quadraginta.

Primus tribulus eſt: callidū eſſe. Eſt natura callida ⁊ multos trahit ⁊ laqueat ⁊ decipit. Secundus ſe ſemp p̱ fine habere. Tertius inuite velle mori. 4. Nolle premi. 5. Nolle ſuperari. 6. Nolle ſubeſſe. 7. Nolle ſponte ſubiugari. 8. Pro ſuo cōmodo laborare: ⁊ q̇d lucri ex alio proueniat attendere. 9. Libenter honorē ⁊ reuerentiā accipere. 10. Confuſionem timere ⁊ contemptū. 11. Ocium amare et quietem temporalē. 12. Querere curioſa habere ⁊ pulchra. 13. Abhorrere vilia ⁊ groſſa. 14. Reſpicere temporalia. 15. Gaudere ad lucra terrena. 16. Triſtari de damno. 17. Irritari leui iniurie ver-
G bo. 18. Cupidū eſſe. 19. Libentius accipere q̃3 donare. 20. Amare propria ⁊ priuata. 21. Inclinari ad creaturas. 22. Inclinari ad carnem propriā. 23. Inclinari ad vanitatem. 24. Inclinari ad diſcurſus. 25. Libenter aliquod ſolatiū habere externū: in quo delectet̃.

ad ſenſum. 26. Totū agere ꝓpter lucrū ⁊ cōmodū ꝓpriū. 27. Nihil
gratis facere poſſe: equale aut melius aut laudē vl' fauorē p benefactis
conſequi ſperare. 28. Multū pōderare ſua geſta: ⁊ dona cōcupiſcere
29. Gaudere de amicis multis ⁊ propinquis. 30. Gloriari de no-
bili loco ⁊ ortu generis. 31. Blandiri diuitibus (Kutzenſtreichen)
32. Arridere potentibus (lechlen.) 33. Applaudere ſibi ſimilibus.
34. De defectu ⁊ moleſtia cito cōqueri. 35. Omnia ad ſe reflectere.
36. Pro ſe certare ⁊ arguere. 37. Appetere ⁊ ſcire ⁊ audire noua ⁊ ſe-
creta. 38. Velle exteriꝰ apparere: ⁊ multa p ſenſus experiri. 39. De
ſiderare agnoſci. 40. Deſiderare agere vn̄ laus ⁊ admiratio ꝓcedit.
Hec eſt ſapientia huius mundi: que eſt ſtulticia apud deū: de qua .i.
Corinth. i. Perdam ſapientiā ſapientū. Hi tribuli ſigna ſunt male-
dicti illiꝰ terre de qua dn̄s: Cū operatus fueris terrā dabit tibi ſpinas
⁊ tribulos. Terra hec natura noſtra eſt infecta amore ꝓprio: affectione
cōmodi: vnde hec prodeunt ipſa. Ergo cōſidera diligēter: quia vbi hec
ſunt nō eſt via recta: ſed auiū. ergo retrahe pedem. Videtꝛ hec via aliqn̄
homini ni recta: ⁊ tn̄ nouiſſima illius ducunt ad perditionē. Chriſtus:
Qui amat animā ſuā in hoc mundo: perdet eam. Rogemus.

Feria ſexta poſt Judica. xxiij. Martij.

Stultorum infinitus eſt numerus. Eccs. i. Euangeliū

¶ Via ſapientie ad coronā ⁊ ſapientiā ducens: nodis dinoſcitur.
Primus nodus eſt ſimpliciter ambulare: ab omni ſpecie mali declina-
re: fallacias non pretendere. Secūdus nodus: omnia pure propter
deum agere: ⁊ in eo finaliter requieſcere. Tertius ſtudere mortifica-
tioni ꝓprie: reſiſtere ſenſualitati. Quartus querere ſubijci. Quin-
tus appetere vinci. Sextus nec propria velle libertate fungi: ſ; ama-
re ſub diſciplina teneri. Septimus nulli cupere dominari: ſed ſub
deo ſemp viuere ſtare ⁊ eſſe: atq; ꝓpter deū omni humane creature hu-
militer paratū eſſe inclinari. Octauus nō quid ſibi vtile ⁊ cōmodo-
ſum ſit: ſed quod multis proficiat magis conſiderare. Nonus omnē
honorē ⁊ gloriā deo fideliter attribuere. Decimus gaudere p nomie
ieſu contumeliā pati. Undecimus vacuū eſſe nō poſſe: ſed libēter am-
plecti laborē. Duodecimus ſimplicibus delectari ⁊ humilibus.
13. Aſpera non aſpernari: nec vetuſtis refugere indui pannis. 14. Nō
inherere temporalibus. 15. Nō gaudere de corundē lucro. 16. Nō
in earū perditione turbari: quia theſaurū ſuum ⁊ gaudium in celo (vbi
nihil perit) conſtituit. 17. Verbis durioribꝫ non acerbari. 18. Piū
eſſe. 19. Beatius iudicare dare q̄ȝ accipere. 20. Communem eſſe:
ſingularia vitare: ⁊ paucis contentum eſſe. 21. Trahi ad deum ⁊ ad
virtutes. 22. Odire carnis deſideria. 23. Fugere mūdū. 24. Re
ſtringere euagationes: ⁊ erubeſcere in publico apparere. 22. In ſolo
deo querere cōſolari: ⁊ in ſummo bono ſup omnia viſibilia delectari.

26. Nihil tp̄ale q̃rere: nec aliud p̄miū q̄ deū ſolū p mercede poſtulare.
27. Nō amplius deſiderare de tp̄alib9 neceſſarijs: niſi quātū hec ſibi ad
aſſecutionē eternoꝝ valent deſeruire. 28. Nō curare de ſuoꝝ factorū
aut donatoꝝ apud hoīes eſtimatione: qꝛ in ꝯſpectu dei ꝛ ꝓpter deū non
ꝓpter hoīes operat᷑. 29. Inimicos diligere: nec de amicoꝝ turba extol
li. 30. Nec locū nec ortū natalē reputare: niſi virtus ibi maior fuerit
31. Fauere magis pauperi q̄ diuiti. 32. Cōpati plus innocenti q̄ po
tenti. 33. Cōgaudere veraci nō fallaci: exhortari ſemꝑ bonos: melio/
ra chariſmata emulari: ꝛ filio dei ꝑ virtutes aſſimilari. 34. Conſtan
ter inopiā ferre. 35. Ad deū cuncta reducere vnde originaliter ema/
nant: nihil boni ſibi aſſcribere nec eroganter preſumere. 36. Nō con/
tendere: nec ſuā ſententiā alijs p̄ferre: ſed in omni ſenſu ꝛ intellectu eter/
R ne ſapientie ac diuino examini ſe ſubmittere. 37. Nō curare noua nec
curioſa percipere: qꝛ totū hoc de vetuſtate corruptionis eſt ortū: cum ni
hil nouū ꝛ durabile ſit ſuper terrā. Quere quomō hoc ſit intelligendū.
38. Senſus reſtringere. 39. Vanā cōplacentiā ꝛ oſtentationē deuita
re. 40. Laudanda ꝛ digne miranda humiliter abſcondere: ꝛ de omni
re ꝛ de omni ſentētia vtilitatis fructū atq; dei laudem ꝛ honore querere.
Nec ſe nec ſua velle p̄dicari: ſed deū in donis ſuis optare benedici: qui
cuncta ex mera charitate largitur. Hec gratia fratres ſupernaturale lu
men ꝛ quoddā dei ſpeciale donū eſt: ꝛ proprie electoꝝ ſignaculum ꝛ pi
gnus ſalutis eterne: que hominē de terrenis ad celeſtia amanda ſuſtol/
lit: ꝛ de carnali ſpiritalē efficit. Quanto igit᷑ natura amplius premit᷑ ꝛ
vincitur: tanto maior gratia infundit᷑ ꝛ quotidie nouis viſitationibus
in timore homo ſm imaginē dei reformatur. Hec Tho. de Kempis.
Hoc eſt quod ait Chriſtus: Niſi granū frumenti ꝛc. ſi aūt mortuū fue/
rit: fructū multū affert. Et qui perdit animā ſuā in hoc mundo: inueniet
eam. Hec benedicta terra. Pſal. Benedixiſti dn̄e terrā tuā ꝛc. Sed que
ris: Sunt ne hec neceſſaria ad ſalutem: ſic q̄ in vite ſue via hos nodos
nō ſentiens ſit in via perditionis ꝛc. Reſpondeo breuiter q̄ nō: niſi in/
tantū exorbitarent q̄ fierent cōtra dei ꝛ proximi charitatē: que ſub pre/
cepto cadit. Sunt tamē nō obſeruata cōtra viā ad perfectionē charita/
tis: nam qui ad verā perfectāq; charitatē peruenire vult: neceſſe habet
hanc viam ingredi. Sic etiā de tribulis prioris vie intelligi debet.
L Hi ſunt nodi frēs: quib9 noſcit᷑ via ſapiētie. Hec via ad coronā: hec exer
citia virtutū: per quas ad ſapientiā peruenit᷑: ſicut dixit Bion. vt in ſpe
culo Brandt. Queadmodū ad Penolopen ꝑ ancillas venire nitebant᷑
amatores eiuſdē: ita per virtutes ſapientie appropinquamus. Item eſt
hec ſtultitia huius mundi: que vera ſapientia eſt apud deū. quia quod
ſtultū eſt dei ſapientius eſt hominibus: ꝛ quod infirmū eſt dei fortius
eſt hominibus. Item predicamus ieſum: iudeis quidē ſcandalū: genti
bus aūt ſtultitiā: ipſis aūt vocatis iudeis atq; grecis chriſtū dei virtu/
tem ꝛ ſapientiam. i. ad Corinth. i. Rogemus.

Sabbato poſt Judica.xxiij.Martij.Feſtū annunciati
onis anticipabat̄:qꝛ cadebat i feriā ſecūdā poſt palmaꝝ
Stultoꝝ infini.ꝛc̄.Eccs.i.Hic geſta huius diei de cena.

QUentesimaſeptima turba ſtultoꝝ eſt. Turpiū cōmenſaliū (tiſch
narren) Qui i.ſe irrationabiliter habent in menſa hoīm: aut dei:
ſapiens eñ in vtraqꝫ ſe honeſte habet ꝛ rationabilr̄. de his ſpo
pondi me vobis hodie dicturū:ꝛ puto nō incōgrue materie huius diei
q̄ eſt vt audiſtis de cena xp̄o a martha p̄parata: in q̄ diſcubuit ieſus de
ūs ꝛ homo. Recte ḡ de menſā hoīm ꝛ dei: vbi cōuiue erāt honeſti ꝛ tur

pes. Stulti qualis fuit Judas murmurãs ſuꝑ effuſione vngenti. Ho
D neſti diſcipuli ⁊ ſuꝑ oĩs xp̄us dñs. Sed ⁊ hodie feſtum eſt q̄ cõmemo-
ramus deſcenſuꝫ panis q̄ venit de celo: cõpactus manibꝫ ſpũſſancti in
virginis aluo: q̄ nobis in cibũ ꝓponetur bis futurꝫ ſacris diebꝫ paſchalibꝫ
in quibus q̄libet tenetur digne panẽ hũc mãducare iuxta p̄ceptũ eccleſie.
Rationabiliter ḡ ⁊ apte de fatuis conuiuis offert ſe dicendi materia.
Reperio ergo nolas aliq̄s: quibꝫ poſſunt diſcerni a ſapientibꝫ cõuiuis
¶ Prima nola eſt: Manus nõ lauare. Hoc apud oĩs curias ⁊ domꝰ
regulariter obſeruari ſolet: vt manus ante menſam abluantur: ⁊ ꝑ incuri
alitate reputatur ſi hoc negligitur q̄uis crimẽ nõ reputetur. Qđ tñ iudei opi
nabantur. queadmodũ dictũ eſt diebꝰ ſuperioribꝰ: q̄ illud diſcipulis xp̄i
improperabãt: q2 manibꝰ nõ lotis ſed cõmunibꝰ manducarẽt. Etſi au
tem nõ crimẽ ſit ſed ſola incurialitas ad menſam hoim nõ lotis mani-
bus accedere: Ad menſam tñ dei imundis manibꝰ accedere grãde ſce
lus ⁊ crimẽ (quale fuit crimen crucifigentiũ xp̄m) reputatur: ergo ad loti
onẽ manuũ impĩmis cõuandũ. Et q̄ eſt inq̄s hec lotio: que aqua: q̄ map
pa abſterſionis? Aqua eſt cõtritio: lotio eſt ꝯfeſſio: mappa eſt ſatiſfactio
Uide vt hec tria habeas ad manuũ emundationẽ. Prima eſt aqua con
1 tritiõis: vide ſit hec aqua calida: mũda: amara ⁊ viua. Sit calida ca
lore charitatis: ſit tua diſplicentia de pctõ calida: ſit tua ꝯtritio ex amo
re dei: ⁊ nõ timore pene dũtaxat: queadmodũ dãnati ⁊ dãnandi: ⁊ queẽ-
admodũ ſolet cõmuniter fieri in morte: vbi affectio cõmodi nõ iuſti re
2 gnat: q̄ vtiq3 gelida eſt ⁊c̄. Sit aqua cõtritiõis mũda. Caue ne teneas
ꝓpoſitũ nõ dimittendi p̄terita: aut nõ cauendi futura: aut nõ amouen-
di occaſiones manifeſtas: hec ſunt que aquã illam turbulentã efficiũt.
3 Sit aqua cõtritiõis amara: etſi nõ in ſenſualitate: ſit tñ in voluntate.
O vtinã nõ feciſſem: nã dolor ſenſualitatis nõ eſt in ptãte noſtra: ⁊ etiã
poſſet eſſe nimius: nõ tñ ideo tenemur potiꝰ eligere infernũ q̄3 peccaſſe.
4 Sit aqua cõtritiõis viua: cõtinua ſit tua cõtritio h̄ modo: ꝙ quando
cũq3 ſit actualis recordatio de pctõ: ꝙ de eo doleas modo dicto: alias
videberꝫ approbare. H̄ ego intelligo: dũ occurrit tibi ſub rõne offenſe ⁊c̄
Felix q̄ talem aquã habet in ſuo fuſorio ꝓ lotiõe aĩe ſue. Sed vñ hau-
riemus aquã hãc? durũ eſt cor meũ inſtar ſilicis: ꝑcute dñe Jeſu virga
tua vt fluat: ſicut olim ad ꝑcuſſionẽ moyſi. Percute igitur ⁊ tu te ad litte
rã virga vt emolliarꝫ. Scđo eĳce ⁊ fode cor: ⁊ eĳce fimũ affectionũ mũ
danaꝝ: vt ſerui iacob: ꝑ foſſoriũ ieiunĳ ⁊ abſtinentie. Tertio ora ⁊ cla-
ma ꝓ aqua: ſicut illi de maria magdalena ĩpetrauit. vt dicit Guilhel.
Pariſ. in de diſt. rhe. ⁊c̄. Quarto ꝯſidera miſerias etiã alioꝝ: quouſ
q3 cõpungaris ad lachrymas. Ecce primũ eſt aqua cõtritionis. Scđꝫ
eſt lotio ꝯfeſſionis. Non ſatis eſt tenere aquã cõtritiõis in fuſorio: niſi
1 ad lotionẽ effundatur ꝑ cõfeſſionẽ ſuo tpe: abundanter diſcrete. Sit cõ
feſſio oportuna tpe debito: hoc eſt ad ꝓpoſitũ ante cõmunionẽ. Nã con-
tritio nõ ſufficit: quia oportet nedũ deo ꝑ contritionẽ: ſed etiam eccleſie

a cuius miniſterio vult accipere cõmunionẽ recõciliari: qđ fit ꝑ cõfeſ-
ſionẽ. Ergo dicit: Effunde quaſi aquã cor tuũ. Sit ſcđo confeſſio in- a
tegra: oĩa dic mortalia: dubia: circumſtantias ⁊c. Sic qui aquã mini-
ſtrat ꝑ lotiõe: nõ parcit aq̄ ſed largiter fundit. ſic ⁊ tu. Vñ dr: Effunde
vt aquã nõ vt oleũ: vt lac vinũ aut mel. vt in dicta ſalutis. Sit tertio 3
cõfeſſio ſecreta: ex pte ꝯfeſſoris ⁊ cõfitẽtis. Debet eñi ꝯfeſſor in nullo ca- Q
ſu eã reuelare: vt dicit Gerſon. Itẽ neq̃ ꝯfitẽs ⁊c. Intellectũ hui⁹ q̄re in
Gerſo. Nõ eñi intelligit ſimpliciter: ſic recipit in peluim ex pte ꝯfitẽtis:
⁊ baſſe ſilẽter infundit ex pte ꝯfeſſoris: nõ eñi debet aq̄ alte infundi: ſed
ceruiſia vt ſonet. Sit q̄rto ꝯfeſſio corã iudice. Iudex in cõfeſſione eſt 4
papa vel ep̃s vel curatus vel aliq̃s legitime ab aliq̄ iſtoꝝ delegat⁹. Ab
hoꝝ q̄ miniſtroꝝ vno aquã recipe: ſed a q̄ expedĩẽtius dicit Gerſon: q̄ re-
gulariter ⁊ ceteris paribꝫ a ſuo curato ordinario. Primo ꝓpter obediẽ-
tiã. Deinde ꝓpter facilitatẽ habẽdi eũ poſtmodũ in ꝑiculis mortis: vel i
ſacramẽtoꝝ adminiſtratiõe. Et tertio ſm Bonauẽ. (vt allegat Ange-
lus) ꝓpter excuſationũ ⁊ deceptionũ vitationẽ. Nã ſi min⁹ ſufficiẽs eſt:
tũc ſubdit⁹ magis excuſat ꝯfitẽs curato q̄ȝ aliũ. Felix q̄ ſic ꝑ cõfeſſionẽ ab-
luit man⁹ ſuas oportune ſecrete ⁊ a ſuo iudice. Sȝ ſũt q̄ inuiti accedũt
ad illã ablutionẽ: retrahit eos vel pudor vł tumor: p̄ſumptio vel deſpe-
ratio. Pudor eos retrahit q̄ habẽt turpia pctã p̄cipue carnalia: tales nõ
libẽter oſtẽdũt man⁹: ſil'es eis q̄ ſcabioſas habẽtes man⁹ nõ libẽter oſtẽ-
dũt eas ⁊ ſubtrahũt ſe a lotiõe. Sic territus Tobias iunior piſce deli- P
teſcẽte i aq̄. Alios tumor: o nõ indigeo. ſicut q̄dã gloriãtes de ꝯſciẽtiaꝝ
puritate: cũ tñ ſint plene ſupbia ⁊ hypocriſi. Quoſdã p̄ſumptio: ꝓcraſti-
nãtes adhuc tp̃s nõ eſt inquiũt ſed cras. ſꝑ volũt vltimi eſſe in lotione:
aliis cedere volẽtes tanq̄ȝ dignioribꝫ: ⁊ ſic vltimo nõ lauãt. Alios deſpe-
ratio: q̄ꝝ pctã adeo grauia ſunt: vt dicãt cũ Cain: Maior eſt iniq̄tas ⁊c.
Siſ'es cerdonibꝫ q̄ deſperauerũt de purgatiõe vnguiũ rubore infectoꝝ
ꝓpterea eos lauare nõ curãt. Tertio eſt exterſio ſatiſfactiõis: hoc tandẽ
in lotiõe manuũ fieri ſolet: vt mappa manus extergant. ſic ⁊ ſatiſfactio
debet ſeq̄. Sit hic prudẽs tentor mappe: ne ſit nimis aſpera: ſed tolera-
bilis penitẽtia ipoſita: quã libẽter ferat: ⁊ q̄ meli⁹ eſt cũ leui mittere ad
purgatoriũ q̄ȝ graui ad infernũ. Tu aũt frater fac cito extergas hic. ſ. ꝑ
patiẽtẽ tolerãtiã tribulationũ. Eſt enigma: q̄d eſt hoc. ſi efficit fit: ſi nõ
efficit nihilomin⁹ fit: Rñdet eſt exiccatio manuũ: ſi q̄s exiccat ꝑ mappã
exiccant. ſi nõ exiccant ꝑ mappã: nihilomin⁹ exiccant. Vez q̄dẽ in h̄ eſt ꝓ-
uerbiũ in ꝓpoſito: q̄ȝtũ ad h̄: ſȝ nõ cũ eq̄li cõmodo. ſi eñi hic nõ ſatiſfeceris
ꝑ ſatiſfactionẽ: nihilomin⁹ ſatiſfiet i purgatorio: ſed nõ ſine tuo magno
malo. q̄ hic vre: hic ſeca: vt inetternũ pcas: btũs q̄ hic ſatiſfacit. Caueãt
ſibi prio corruptores alioꝝ in moribꝫ: ſcđo iniuſtũ bellũ in tpalibꝫ exer- Q
cẽtes ⁊ iniuſtas ꝓmotiões in ſpiritalibꝫ ꝓcurãtes: tertio põpoſi in ſtatu
ꝑ ſimoniã vſurã aut rapinã: q̄rto iniuſti patroni ⁊ cauſaꝝ aduocati. q̄r
rariſſime hi ad mappã ſatiſfactionis induci poſſunt. Tandẽ frẽs vt fu-

nē faciamus: tu q̄ es iturus ad mēſam dei his dieb⁹ toto conamine cu-
ra: vt nō lotis manib⁹ nō accedas: ſ; diligēter his modis ꝓcura lotionē
ꝑ aquā ꝯtritionis calidā mūdā amarā ⁊ viuā hauſtā virga effoſſiōe ora-
tiōe aut ꝯſideratiōe. Per deniq; ꝯfeſſiōis lotionē oportunā ⁊c̄. nō ob-
ſtāte pudore: timore: p̄ſumptiōe aut deſperatiōe ꝑ q̄q; abſterſiua map-
pe ſatiſfactiōis. Sic fac vt mūdus ſis: q̄tin⁹ digne poſſis ad mūdiſſi-
1 mū hūc ꝑuenire cibū. Niſi em̄ ſic feceris: grauiſſima te pena manebit.
Clamat Pau. Probet aūt ſemetip̄m hō: ⁊ ſic de pane illo edat ⁊ de cali-
ce bibat. q̄ em̄ corpus dn̄i mādūcat indigne: iudiciū ſibi manducat ⁊ bi-
2 bit. Et q̄dē iuſte: imūde ad tā mundū cū tāta temeritate accedēs. Hor-
ret Joānes baptiſta ſctificatus in vtero accedere ⁊ tāgere verticē dn̄i ſ;
3 imo corrigiā calciamēti. q̄d tu imunde? Marcus pollicē abſcindit ⁊c̄.
Judei ſe parāt ⁊ mūdant ſacrificia ſua facturi: ⁊ ecce hoc maius ſacrifi-
ciū. Jn nulla curia regis tp̄alis ſine lotione manuū ad menſam ſedeť: ⁊
4 tu illotus accedes. Calices: paramēta palle altaris oīa alba ⁊ nitida
admonēt: vt ⁊ tu nitidus ſis ⁊ lotus. Vn̄ putas fuit ꝙ chriſtus priuſq;
dederat panē diſcipulis eos lauerit ⁊ dixerit: Si nō lauero te: nō habe-
bis partē mecū. niſi q2 neceſſe eſt pri⁹ lauari q̄; accedas ad ſacramentū.
5 Venit panis hic ⁊ deſcēdit de celo in vterū virginis mūdiſſime ⁊ caſtiſ-
ſime lote inſtar colūbaꝝ lacte ⁊c̄. Et tu ergo nō ſis fatuus cōuiua: caue
ab hac nō lotionis nola: ne excludaris a menſa. Rogemus.

Dn̄ica Palmarum. xxiiij. Martij.

Stultoꝝ infinitus eſt nu. Eccs. i. Geſta diei ſiue euāgeliū
R ¶ Scd'a nola ſtultoꝝ cōuiuaꝝ eſt: Eligere primū locū: aut ante alios
i ſcutellā digitos inferre. Jn mēſa humana hec fieri nō debere certū eſt:
⁊ eſt ex documēto chriſti: q̄ in euāgelio dicit: Cū inuitat⁹ fueris ⁊c̄. Et
quidē hoc veriſſimū ſignū eſt grādis ſtultitie: debet em̄ ibi ſeruari maxi-
ma humilitas: in oī eo q̄ vult ad menſam dn̄i ſedere: nō igiť primū ſed
vltimū locū elige cōicaturus. Elige inq̄; ꝑ humilitatē ⁊ timorē de tua
1 indignitate: ⁊ quō: hoc mō. Cōſidera ꝙ p̄cipue ex diuino munere: ⁊ nō
ex nr̄a induſtria ſeu p̄paratiōe digni reddimur myſterioꝝ ſacroꝝ ꝑtici-
patione. Hec nimiꝝ ꝯſideratio ſi cū ſapore itimo maſticeť: humiliabit
nos vehemēter: ⁊ i nouiſſimo faciet recūbere loco. Profecto humilitas
ſola eſt q̄ diſponit ad dignificationē ⁊ p̄parationē debitā ꝓ talis tātiq;
2 hoſpitis in aīe cenaculo ſuſceptione. Agat nihilominus induſtria no-
ſtra q̄d poterit: vt ſit abſq; cōſciētia pctī mortalis. Plane hec induſtria
nr̄a ⁊ p̄paratio qualē agere cōueniēter poſſum⁹ requiriť: quēadmodū
heri dictū eſt de lotione manuū ꝑ ꝯtritionē ⁊ ꝯfeſſionē. Teneť em̄ q̄s ꝓba-
3 bare ſeip̄m: ⁊ ſic accedere. Caue tn̄ ne illi induſtrie ⁊ p̄parationi ꝑ con-
feſſionē aut alias innitaris aut in ea ſperes: alias ſupbis: alias maledi-
ctionē incurris q̄ ponis fiduciā tuā in hoīe ⁊ carnē brachiū tuū. alioqn
deniq; in p̄cipitiū ibis: falleris aut cadis: aut tanq̄; ſi q̄s baculo arun-

dinco ſuſtētet vacillas. neq̧ habitam⁹ in adiutorio altiſſimi: dū in nr̄is S
meritis fidim⁹ vel in pctōꝝ ſola recordatiōe torq̄mur rc̄. Dic ex Gerſo
ne de pollutiōe noct. ꝯſideratiōe. ix. vſq̧ ad hūc paſſuȝ: Quid ḡ diceret
aliq̄s rc̄. Agnoſce ꝙ oēs iuſtitię nr̄e ſunt ſicut pānus mēſtruate: aut ve 4
lut leproſi faſcię: ſub quibus velamus aſſidue ſanię pctōꝝ nr̄oꝝ. Qua
fronte igit̄ quaue audacia infectionē hāc ad placandū deū audebimus
oſtēdere? Caueam⁹ ne poti⁹ irritet̄. Plane ſic eſt: ſi mille annis vacaret
aliq̄s ſe diſponere ad dignitatē celebratiōis: nec ſic ꝑ ſe attigeret. Quid
idcirco in breui morula facere poterit? Eſto ꝙ poſt tuā ꝑparationē ꝑ ex
ercitia ꝯtritiōis ꝯfeſſionis meditatiōis rc̄. nihil tibi ꝯſcius ſis ſuꝑ pctō
mortali aut peccādi ꝓpoſito: ſcies tñ ex aduerſo ꝙ iuſtus eſt dn̄s: q̄ ſi ve
lit exquirere vehemēter debita: ſi iniquitatē tuā obſeruare: ſi tecū iudi
cio cōtendere. plane neq̧ ſuſtinebis neq̧ poteris r̄ndere vnū ꝑ mille: q̄n
tūlibet lotus fueris attritus confeſſus lachrymoſus. Quid iſta ſunt?
Ve tibi ſi nō cū miſcdia magna valde dīiudicaris. Quid ſcire poſſuȝ
ego ꝛ tu o frater: ſi forte me latēt vitia mea? Merui quidē excecari qui
viſu meo ſpiritali ſupra modū abuſus ſum: dum vidēs bonū aliq̄d ad
implere ꝯtēpſi. Sic ſic ḡ o frater: ſi vanitas tua: falſitas tua: tua vana 5
ꝑparatio mēſtruoſa: lachryme: pax ſuauitas: tranquillitas: deuotio ſen
ſibilis. Si hec inq̄ȝ te cū lacinia pallīj tui ad menſaȝ dn̄i trahere nitant̄ T
q̄ſi dignū: repugna renitēs; noli in his cōfidere q̄ſi hec te dignificēt: ſed
poſt hec oīa facta ꝛ oēm induſtriā tuā ꝛ preparationē: q̄ oīno ꝑcedere ꝛ
nō negligi debet: ſiſte in vltimo loco: ꝛ expecta ſi forte paterfamilias ve
niat ꝛ dicat: Amice: aſcende. ꝛ trahat te. Et q̄n hoc erit? Tūc q̄n de te 6
deſperaſti in veritate: ꝛ in om̄ib⁹ exercitījs tuis: ꝛ te in miſcdiaȝ dei ꝓij
cis ei ſoli innitendo; dicēs: Etſi nihil ſum: hoc tñ ſcio ꝙ apud dn̄m mi
ſericordia ꝛ copioſa apud eū redēptio: ꝛ pietatis eius fonteȝ nulla pōt
iniquitas euincere vel exiccare. Quid? decreuit ſaluare me: nemo eſt q̄
cōdemnet; ꝑcipit vt ſpem meā ponā in eū: ꝛ me totū in manus ſuas ꝓij
ciā vt poſſum: nō eſt crudelis rc̄. Ex eodē vbi prius: vſq̧ ibi: Eſuris ac
cede. Sic tibi humiliato dicet dn̄s: Amice aſcēde. Noli tūc obſtinat⁹ 7
reniti. Eſto retrahat te indignitas: carnalis humilitas: infirmitas rc̄.
Ex eodē ſuꝑ Magr̄. xcij. a. b. c. Exaudi potius patrēfamilias te trahē
tem ꝛ dicentē: Si egrotas veni: ego apponā efficaciſſimū medicamen
tū tue inualitudinis. Si fluxum pateris ꝛ nō poteris ſanari a medicis
tuis ſcilicȝ exercitījs rc̄. Dic ex de pollutiōe nocturna: ad placitū iuxta
metaphoram illā quā propoſui: congrue aptando.

¶ Tertia nola eſt: ante cōmeſtionē nō orare. Mos eſt chriſtianoꝝ vt
ante menſam orent. Docuit hoc ſuo facto chriſtus dn̄s: q̄ paſcēs ꝑp̄lm
eleuatis oculis bn̄dixit panē rc̄. ꝛ ꝑcipue clericis mandat̄ vt cibū bn̄di
cāt: diſ. xliiij. nō liceat. Et tu itidē obſerua an̄ cōmeſtionē diuine euchari
ſtie: vt poſt lotionē ꝛ humilē ſeſſionē cibū bn̄dicas ꝛ ores: dic: Bn̄dict⁹
q̄ venit in noīe dn̄i. Diſce a ꝑp̄lo ꝛ pueris hebreoꝝ clamātib⁹ ſuſceptu

G ri dñm in ciuitatē ſuā. clamantibꝫ inq̄ꝫ: Bñdictus ꝛc. Lauda beneficia eius ꝛ tu o frater: tibi ꝛ oibꝫ exhibita. Et q̄d ꝯrabo inquis: qđ tibi dñs ſuggeſſerit: dic: Dñe nõ ſuꝫ dignus vt intres ſub tectũ meũ: ſed tm̄ dic verbo: ꝛ ſanabit aia mea. Nõ ſum dignus: ꝯtra p̄cedetē nolā. dic ꝟbo ꝛc ꝯtra p̄ſentē nolā. Dic cũ Daniele: Dñe nõ in iuſtificationibꝫ meis pſter no p̄ces meas ante te: ſed in miſeratiõibꝫ tuis multis ꝛ magnis. Et itē cũ ꝓpheta dic: Ego aũt in multitudine miſcõie tue introibo in domum tuā: adorabo ad tēplũ ſanctũ tuũ in timore tuo. Et ſilia: qm̄ res hec nõ tā verbis agit q̄ꝫ deuotis ſuſpirijs. Anteq̄ꝫ comedā ſuſpiro: ait Job. iij Roga dñm vt illuminet tenebras tuas: ꝛ oñdat tibi ea q̄ ſibi in te diſplicēt: ne in tuā dānationē ad mēſaꝫ hāc accedas. Roga deũ vt ſuppleat defectũ tuũ ꝑ ſuā miſericordiā. Hoc faciēs cõſeq̄ris alteꝝ illoꝝ: aut em̄ illuminabit te vt pctm̄ tuũ occultũ tibi manifeſtet: ꝛ tũc peniteas. aut ſi nõ manifeſtat: remittit hui⁹ ſacramēti vigore aut ſaltē tibi in pctm̄ nouum nõ imputabit hec cõmunio: vt dicit Gerſon conſideratiõe ſcđa de pollu. Porro ex hac oratiõe liberaberis aliqñ a tentatione: q̄ fieri ſolet quibuſdā circa hoc ſacramentũ. Gerſon ſuꝑ Magr. lxxxix. E. Sic iudei in Pſal. petierũt ꝛ venit coturnix ꝛ pane ꝛc. ꝛ Geñ. xxliij. Nõ come
H dā donec loq̄r ſermones: oratiões ſcꝫ meas. Hinc Maria Magdalena ꝛ alie deuote portabāt aromata dũ q̄rerēt corpus chriſti. Luce. xxvi Sic nobis acceſſuris ad corpus dñi ꝑlibāda eſt oratiõis deuotio: vt q̄ minus forte parati ſumus ꝑ ieiuniũ ꝛ ꝯfeſſionē ſuppleat ſpiritaliũ aromatũ. i. orationũ oblatio. Et Paralip. iij. Magna pars ꝓpli q̄ ſanctificata nõ fuerat comedat phaſe. ꝛ orauit ꝓ eis rex Ezechias dicēs: Dñs bonus ꝓpitiabit eis: ꝙ minus ſanctificati ſunt. Augu. Q̄uis quis pctõ mordeat venialiter peccando cũ nõ habeat voluntatē: ſatiſfaciat lachrymis ꝛ orationibus. ꝛ cõfidens de dñi miſeratione accedat ad eucharitiam intrepidus ꝛ ſecurus. Ex Jordane de ſanctis. lxxxv.

¶ Quarta nola eſt: cibũ diſcutere. Scrutari: examinare: eundē olfacere ꝛ pulmētaria ſcrutari (das muoß luſen) iudicareq̄ꝫ de ꝯdimētis q̄lia ſint. Inciuile eſt hoc p̄cipue in cõuiuijs: ꝛ cũ inuitat⁹ fueris. Nõ eſt tunc diſcutiēdus aut examinādus cibus: min⁹ inciuile eſſet ī domo tua. Et tu ad menſam dñi ſedēs noli curioſe diſcutere cibũ hũc p̄cioſiſſimũ tibi appoſitũ. Qui ſcrutator eſt maieſtatis opprimet a glia. Noli ſcrutari ſi bon⁹ ſit: quõ chriſtꝰ ibi ſit: quõ poſſibile ſit. Sed ſimplr crede: ſatꝫ credētiatus eſt: crede hoſpiti fideli: nõ mēdaci. Ipe veritas eſt q̄ fallere nõ põt. Hoc eſt (inq̄t) corpus meũ. Crede igit ei. Sed ꝛ credētiat⁹ eſt ꝑ tot ſecula: ſcripturas: doctores ꝛ ſctõs: vt ſtultũ ſit velle circa h̄ dubitare ꝛ ſcrutari. Noli eundē ꝑ ſenſus tuos ꝓbare: noli naſũ apponere nec alioꝝ ſenſuum quēpiā: oēs em̄ decipiunt: viſus: audit⁹: guſtus: olfact⁹: tact⁹ Judicāt illic panē albũ: fructũ dulcē odoriferũ ꝛ ſuauē. ſꝫ decipiunt: qꝛ panis nullus illic eſt: ſed ꝯuerſus in corpus chriſti: ſole ſpecies manēt. Silr de ouo qđ poſt excubationē ſufficiētē ouũ nõ ē: q̄uis teſta maneat

nō tm̄ vitellū:ſed pullus intus cōtinet. Sic hic teſta ſpecierū manet: ſed y
vitellū panis mutatū eſt. Nedum aūt ſenſus:imo ⁊ ratio deficit mathe
matica:loica:phyſica:metaphyſica ⁊c. Uide ⁊ declara breuiter ex An
tho.pte.iij.ti.xiiij.ca.v.§.i.circa finē. Fateor etiā q̄ſdā odore diſcerne
re potuiſſe eucharistiā ⁊ viſu alios:ſicut in Gerſone legit̄ ⁊ Guil. Par.
in de diuina rhetorica:⁊ ſctūs Ludouicus rex Frācie:vt in Sū.pai. ⁊
Hug.de ſctō vict.de q̄ Gerſon ſup Magī.xc.S.T.U. Tu ḡ ſimplr
crede:⁊ ſi ſenſus deficit:ad firmādū cor ſincerū ſola fides ſufficit: ad ꝟ
lumē iudica:nō ad lumen ſenſus vel ratiōis:multis miraculis cōfirma
tū eſt:ſic Grego. q̄ ad infidelitatē mulieris amouendā ꝯuertit in formā
digiti:⁊ alia ſimilia multa legimus. Rogemus. Craſtina de reliquis.

Feria ſecunda poſt Palmarū.xxv. Martij.

Stultorū infinitus eſt numerus. Eccs.i. Geſta diei.

¶ Quinta nola eſt: Sine maſticatione deglutire (ſchlucken) inſtar ci
conie. Sic̄es deglutierit nucē integrā:vt dicit Matthe⁹ de craco.quē vi
de in ſuo dialogo. Eſt hoc inciuile ⁊ lurconis ſignū. Inſanū pterea: qꝫ
bona maſticatio in ore eſt q̄ſi ꝑma digeſtio. Et tu ad menſam dn̄i ſe
dens: caue ne cibū hunc diuiniſſime eucharistie ſine maſticatiōe ſumas
ne fructu ſuauitatis ⁊ dulcedinis eius priueris. Eſt em̄ vna ex cauſis
cur aliq̄ ſuauitatē hui⁹ cibi nō experiant̄: q̄uis etiā alie ſint cauſe. Sꝫ
ais ⁊ q̄ris: Quid eſt maſticatio ſpiritalis: q̄ debet hic cib⁹ maſticari vt t
ſapiat? Scio em̄ ꝙ de corporali maſticatiōe: q̄ ſpecies ſacramētales cō Z
terunt nō loqueris: q̄uis ⁊ illa debeat fieri diſcrete: ne inter dentes ma
neāt pticule: ſed reuerēter diglutiant̄. Quid eſt igit̄ maſticatio ſpirita
lis de q̄ loq̄ris? Rn̄deo breuiſſime: nihil aliud eſt q̄ꝫ meditatio. Nā ma
ſticatio eſt freq̄ns redit⁹ dentiū ſup idē diuidendū ⁊ atterendū. Et me
ditatio hui⁹ cibi ſpiritalis nihil aliud eſt q̄ꝫ freq̄nēs mētis reditus ſup
idē: cogitatione ⁊ deuotione ⁊ affectu mētis diuidendū ⁊ atterendū in
oēs differentias bonitatis charitatis ⁊ virtutis ei⁹: vt ſic ſugat̄ ex ipſo
dulcedo: in q̄ ꝑparauit hoc ſacramentū hoīb⁹. Uide Albertū i trac. de
ſacramēto eucharistie fo.lvij.q̄ late d̄ hoc ſcribit. Itē differūt cogitatio
meditatio ⁊ ꝯtēplatio: ex Gerſo. penes facile ⁊ difficile: vtile ⁊ inutile ⁊c̄
Sed dicis: ⁊ q̄ igit̄ ſunt ille meditatiōes ſiue maſticationes q̄b⁹ debet a
maſticari hic cib⁹ vt ſapiat nobis ei⁹ dulcedo? Rn̄deo ꝙ inter eas medi
tatiōes q̄b⁹ maſticādus ē cib⁹ ille: poſt eā ꝙ vas oim aromatū imo ſpūs
ſcti ipſam apothecā totā habet in ore: q̄tuor ponunt̄ a Guil. Pari. lib.
de ſacra. Quarū prima eſt oipotētis virtutis diuine admiratio. Scda
diuine ſapiētie ⁊ ꝓuidētie. Tertia diuine bonitatis abūdātia atqꝫ diui
tie. Quarta miſcdie diuine recogitatio. Hec oīa ꝓſeq̄re vt Guil. Par. B
vbi ſup: vel ex de turre cremata: Sed dicis: vt intelligo cauſa aridita z
tis ⁊ carētie dulcedinis cibi (q̄ in ſe plen⁹ eſt delectamētis) ꝓuenit ex de
fectu maſticatiōis. vnde tūc eſt ꝙ aliq̄ñ etiā deuotiſſimi hoīes q̄ diligē
tiſſime per meditationē maſticāt: nullā dulcedinē experiunt̄. Rn̄deo ꝙ

ꝓter alias cauſas h̃ accidit: multe em̄ ſunt cauſe huiꝰ: q̄dã ex culpa nr̄a
quedã ex nulla culpa: ſed dei miſeratiõe. Et aſſignant̄ nouẽ p̄ter p̄dicta
Prima eſt indiſpoſitio palati ꝓter pct̄m̄ mortale: ſcd̄a cordis occupa
tio ſine mortali: tertia ſublimitas saporis: quarta fides: quinta humili
tas: ſexta ingratitudo: ſeptima eruditio: octaua feruor: nona purgatio
Dic ꝑ oĩa ex de turre cremata: vſq̄ȝ ibi Decia cauſa excluſiue. Rogemꝰ

Feria tertia poſt Palmaꝝ. xxvi. Martij. Geſta diei.

¶ Sexta nola eſt: Sine eſurie ad mẽſam ſedere. Qui ſine eſurie man
ducat: cũ faſtidio modicũ saporis inde reportat ⁊c̃. Uide Gritſch in
cena dñi. Tu dũ ad mẽſam dñi vis accedere: id ſine ſpiritãli veraci eſu
rie ſine deſiderio nõ facias. Et dico notãter veraci: eſt em̄ duplex ſpiri
talis eſuries: q̄dã verax: q̄dã fallax. Prima eſuries ẽ fallax: cui nõ eſt in
nitendũ. Et q̄ eſt illa: Sẽtimẽta: dulciter affici ad coĩonẽ vel ardenter:
ſenſus deſiderij vel feruoris ⁊c̃. ꝓfuſio lachrymaꝝ: ſenſualis cordis cõ
pũctio: feruor mẽtis: ⁊ ſĩlia ſentimẽta: affectiões cordiales. ⁊ gñaliter q̄
libet talis modi gr̄a: ꝑ quã intelligũt q̄dã inſpirationẽ dei ⁊ mẽtis affe
B ctionẽ. Ego dico: q2 huic eſuriei nõ eſt innitendũ: ⁊ h̃ ꝓter ſeptẽ rationes
q̄s elicio ex Matth. de craco. Prima ꝓter neſciẽtiã: qd̄ em̄ tu dicis in
ſpirationẽ dei eſſe: forſitã eſt diaboli. Cũ em̄ certũ ſit diabolũ in irreue
rentia dei delectari: q̄s dubitat q̄n ſepe q̄s ſcit indignos inſtigat ad cõ
munionẽ: q̄tinꝰ ⁊ deũ inhonorẽt ⁊ iudiciũ ſibi mãducẽt ⁊ bibãt. An cre
dis q̄ iudas inſpirãte deo receperit corpꝰ chr̄i? §. xxxviij. Scd̄a ꝓter ex
pectantiã: nã etiã ſi certo ſigno cognoſceres q̄n tibi deꝰ inſpiraret. nõ tñ
deberes expectare donec dñs tibi daret h̃ ſignũ. vbi em̄ ſm̄ ſcripturã ⁊
rationes habet̄ q̄d agẽdũ ſit: ibi ſignũ expectare gñatiõis ꝑuerſe eſt ⁊ deũ
tẽtare. §. xxxviij. Tertia ꝓter abſentiã: q2 abſentia boꝝ ſentimẽtoꝝ nõ ẽ
verũ ſignũ indiſpoſitiõis ad ſacramentũ: multotiẽs em̄ q̄ nihil taliũ ha
bẽt ſunt in magno ſtatu gr̄e. Sepe em̄ ꝯtingit hoĩe3 ab hmõi affectibus
ĩpediri ſine oĩ culpa ſua: imo cũ magno merito. ſicut ſenes languentes
curati ⁊c̃. q̄s impiũ eſſet remouere a ſacramẽto pietatis. Uide ĩ Crac̃.
§. xlij. Quarta ꝓter p̄ſentiã. Non em̄ ꝓter p̄ſentiã ſenſus taliũ affectuũ
q̄s magꝭ ſecurus debet eſſe ⁊ ſe magis ad ſacramentũ putare diſpoſitũ
eſſe: q2 etiã pctõres aliq̄n cõpungunt̄ corde: ⁊ flẽt lachrymas effundẽdo
dulciter afficiunt̄ ad orandũ: retinẽtes aliena: odiẽtes primũ: affecti a
more inordinato ad mũdana. §. lviij. Quinta ꝓter originis differen
tiã. illã aliq̄n veniũt oĩno p̄ter gratiã: aliq̄n cũ gr̄a: ſȝ nõ ex gr̄a. q̄ñq3 ꝓo
E ex gr̄a ⁊ ſpeciali dono. lx. Aliq̄n inq̄3 oĩno p̄ter gratiã. Patet de gẽtilibꝫ
iudeis ⁊ hereticis: q̄ in ritibꝫ ſuis ſacrificijs ⁊ erroribꝫ nõnunq̄3 lachry
mas fundũt ⁊ cordialiter afficiunt̄: ⁊ vtiq3 p̄ter gratiã. Exẽplũ de here
tico ĩ hereſi nato: itẽ de ſene decepto errore antropomorphitaꝝ. Incau
tũ eſt g̃ credere affectibꝫ ⁊ ſentimẽtis hmõi. lxi. lxij. Aliq̄n cũ gr̄a veniũt
nõ tñ ſemꝑ ex gratia: dum quidã boni maxime ſimplices mouent̄ ⁊ pro
mouent̄ ad dulces affectus: ex cantu ſuaui ⁊ deuoto vel organis. Nec

omnino ſunt refutandi: maxime in incipiẽtibꝫ. multũ tñ incẽdere vel im
morari talibꝫ periculũ eſt ⁊ incautum. Uide in Craco. §. lxxvij. vſqꝫ ad
lxxxiij. Aliqñ tales affect⁹ ex grã ſunt: quẽadmodũ lachꝛyme ſctõꝝ. q̃ꝝ
exẽplis ſcriptura eſt plena. Et plane etiã de illis affectibꝫ q̃ pure ex do
no ⁊ grã dei ꝓueniũt neceſſaria eſt cautela. Et cur ita? qꝛ plurimis ſunt
erroꝛis occaſio: nõ tã data q̃ꝫ accepta. qꝛ cũ daꝛ ſeruis panis filioꝝ vt
fiant filij: dono abutunꝛ putantes ſe filios: ⁊ ſic pereũt. Audi Bern. ad
frẽs de mõte dei. §. lxiij. ex Craco. Ex his g̃ oĩbꝫ ↄcludc: ꝙ huic ſiti affe
ctuũ etiã ſi aſſit: nõ tñ ei eſt innitendũ q̃ſi veraci diſpoſitioni. Scõa eſu
ries eſt verax: ſolida: non actualis ſed habitualis: q̃ ſunt in teſtimonio
bone cõſciẽtie. Et quõ dinoſciꝛ hec ineſſe? Signis ſeptẽ. Primũ eſt fre 1
quẽs diſplicẽtia ⁊ deteſtatio pcti tã ꝓpꝛij q̃ꝫ alieni. Scõm zelus aĩaꝝ.
Tertiũ odiũ iniuſtitie. Quartũ humiliatio ↄtinua ⁊ vilificatio ſuipſi⁹ D
Quintũ deſideriũ celeſtiũ. Sextũ pꝛõptitudo animi ad carendũ oĩbus
q̃ in mũdo ſunt: q̃ñcũqꝫ deus voluerit: ⁊ ſuſtinẽdi q̃ ſuꝑuenire ꝑmiſerit
Septimũ ↄtẽptus ⁊ fuga vanitatũ ⁊ mũdanaꝝ conſolationũ: vel ſi eas
adeſſe cõtigerit: nõ ex delectatiõe vel deliberata cõplacẽtia imoꝛari. §.
lxviij. Hec ⁊ his ſĩlia nunq̃ꝫ pñt haberi cõſtanter ſine diuina dulcedĩe 2
qꝛ ſm Augu. vi. muſice. Nunq̃ꝫ expugnareꝛ amoꝛ tꝑaliũ: niſi aliq̃ ſuaui
tate eternoꝝ. nec eſt reputanda parua dulcedo: ꝑ quã redduntꝛ amara ⁊
vileſcũt hoĩ oĩa delectabilia hui⁹ mũdi: ⁊ oĩa penalia ei⁹ dulcia fiũt vel
ſaltẽ leuia ⁊ tolerabilia. Hec eſt ↄſolatio: hec ẽ dulcedo quã boni ſemꝑ
habẽt habitualiter: ⁊ q̃libet ſm gradũ grẽ ſibi date. §. lxix. Hec dulce 3
do habitualis licet aliqñ ſic effundaꝛ ꝙ mentẽ reddat feruentẽ ⁊ hilarez
ad ſpiritalia ⁊ diuina: tediosam ꝟo ⁊ odioſam ad q̃uis alia: ⁊ hoc ſit eq̃
le ſignũ ei⁹. ↄtinua tñ ↄtinẽtia ⁊ refrenatio ſui in ꝓſperis: patiẽtia in ad
uerſis ⁊ cõſtans eq̃nimitas inter vtraqꝫ hec: ꝑſeuerãſqꝫ volũtas ad vi
uẽdũ ⁊ placẽdũ deo: ⁊ ſubmittẽdũ ſe volũtati ſue: ⁊ alia q̃ ſuperi⁹ ꝑdicta
ſunt certioꝛa ⁊ efficacioꝛa ſigna ſunt illi⁹ habitualis dulcedinis q̃ꝫ illa
notabilis ⁊ q̃ñcũqꝫ rara eius effuſio ⁊ ꝑceptio ſenſibilis. §. lxx. Dico g̃ 4
cõcluſiue: ꝙ ꝓ hac dulcedine vtpote neceſſaria inſtãter laboꝛandũ ⁊ pꝛe
candũ eſt ſimpliciter ⁊ ſine aliq̃ cõditione. §. lxxi. Pꝛo illa aũt actuali 5
⁊ actuali ꝑceptibili laboꝛandũ eſt: nõ tanq̃ꝫ ꝓ neceſſario: ſed ꝓ q̃dã ãmi E
niculo ad facili⁹ vincẽdũ aduerſa ⁊ delectabilia ↄtẽnẽda: ⁊ ſub ↄditione
⁊ q̃dã indifferẽtia cõmittẽdo hec volũtati diuine: dicẽdo qꝫ: nõ ſicut ego
volo: ſed ſicut tu pater. §. lxxi. Et ſi q̃dẽ data fuerit cũ deuota gratiaꝝ 6
actione: debet eã hõ ſuſcipere ⁊ ſe in ea ratiõabiliter exercere: nõ tñ ocu
los excecando ꝑ fletũ vel vires alias eneruando aut de tali dono nimiũ
cõfidẽdo vel exultãdo: ſed trahere debet illud in ſpem vite eterne. §. lxxij
Si ꝟo negata fuerit a deo vel quacũqꝫ actiõe ꝑpediaꝛ: hõ nõ ideo mẽ 7
te decidat vel abſoꝛbeaꝛ triſtitia: dũmodo nec actu nec affectu nec vo
luntate nec nimia diſſimulatiõe ⁊ negligẽtia auerſus ſit ab illo deſide
rio ſpiritali q̃d ſe alias habuiſſe cognoſcit. vt ſi non deſiderat tã feruide

ſicut vellet: ſaltē deſiderare cōcupiſcat cū Pſal. qui ait: Cōcupiuit anīa mea deſiderare iuſtificatiōes tuas. Sufficit em̄ (nō neglectis illis operibus que fieri debent) habitualis ꝛ radicata dulcedo tanq̄ȝ ſumma capitalis: que nō tollit donec deus deſipiat ꝛ ſapiat mundus. ſi quid aūt ſupererogatū fuerit: pro lucro reputet. Hec Matth. de Craco. ꝙ. lxxij. Cui cōſonant per omnia ea que dicit Gerſon ſup Magt de impaſſibilitate: ꝛ ſuper verſiculo Eſurientes: tractatu nouo.

Feria quarta poſt Palmarū. xxvij. Martij.

Stultoꝝ infinitus eſt numerus. Eccs. i. Geſta diei.

F ¶ Septima nola eſt: ſcabiē ſcalpere. Magna incurialitas eſt ī mēſa pediculos q̄rere ꝛ in ſcabie capitis ſcalpere. Et tu ad menſaȝ dei ſedēs cū es in ꝑcinctu ſumptiōis eucharistie: noli ſcalpere ī ſcabie pctōꝝ. pri⁹ linitus es vnguēto ꝯtritiōis: cōfeſſiōe lot⁹ ꝛ ſatiſfactionis pectine pex⁹ Ideo nō iā illis cogitatiōib⁹ inſiſtendū dūtaxat: ſed vires colligēde ſūt ꝛ cogitationes dirigende in chriſtū dn̄m: quē ſub ſpecieb⁹ ſumptur⁹ es vt cū actuali deuotione ipm ore tuo cōtingas. Si em̄ deuotio eſt neceſſaria accedenti ad hoc ſacramētū: multoplus requirit in ipo actu cōmunionis. Qm̄ vt ait b. Tho. diſ. xiij. q̄rti. Sacramentū poſt ſumptionē effectū ſuū cauſat: ideo oportet actualiter in ipſa ſuſceptiōe cor hōis in deuotione ꝯſiſtere. ſaltē ad lumē cōis fidei: recenſendo articulos ex ſymbolo apl'oꝝ qui reſpiciūt chriſtū: ꝛ hos aīo reuoluere: ꝛ ſm eos affici: ſm qđ dn̄s dederit: vel ſaltē deſiderare affici. Nedū aūt in ſumptiōe ſacramēti nō oportet in ſcabie pctōꝝ reuolui: ſed etiā hi q̄ iā ꝑfecte cōfeſſi ſunt ſm ſuā poſſibilitatē debēt ſe extēdere ad exercitia virtutū: ſm ꝙ cōſulit Gerſon. xxxiiij. M. ibi. Itē q̄rit: vtrū q̄s poſſet habere certitudinē

¶ Octaua nola eſt: ad equales hauſtus inuitare vel inuitari. Qȝ turpe ſit hoc vt q̄s ad alterius inuitationē ꝛ ingurgitationē ſe cōponere velit: nemo nō nouit niſi porcus: ſed ꝛ ſiles eis ſunt q̄ vrgēt ad comedēdū alios ꝛ q̄ſi farciūt. Tu caue ad menſam dn̄i ad eq̄les hauſtu ꝯ inuiteriſ.

G Sūt deuotarie: begutte: hypocrite: q̄ ſolū ex eo qꝛ alias vidēt totiēs cōmunicare: etiā ipe voluūt ſe eis equare: ne videant̄ min⁹ deuote ꝛ ſancte. O ſtulta gēs q̄ gloriā inanē q̄ris de humili ieſu. Hic dici poterit de frequētatione cōmunionis ſm Augu. Nō oēs ſunt eiuſdē ꝯditiōis: ꝙ nō ſimiliter mādu cāt: vnus plus: alius min⁹. Sic ꝛ in cōmunione eucharistie q̄libet videat quantū inde proficiat in virtutib⁹ ꝛ imitatione chriſti aut deficiat: ꝛ ſm h̄ ad dictamē prudētis ſacerdotȝ accedat vel deſiſtat Prudētis inq̄ȝ ꝛ deuoti: qꝛ ſunt aliq̄n q̄ cohibēt deuotas ꝑſonas ne cōmunicēt ex pigritia ſua indifferēter. ſi em̄ prudētiā ſanctā haberēt: diſcuterēt merita ꝑſonaꝝ ꝛ diſpoſitiōes. Scđm hoc ꝛ ſacerdos cōſideret de frequētatione celebratiōis ſi ꝓſit ſibi an nō. ſi em̄ ꝓderit: poterit freq̄nter celebrare. Sed ais: tn̄ dicit ꝙ nō debet ex cōſuetudine celebrare. Verū eſt ex cōſuetudine: ſic ꝙ cōſuetudo ſola eū inducat ꝛ ſit ꝑciſa cauſa: hoc

em ꝓprie eſt ex ↄſuetudine. ſi aũt cũ conſuetudine celebrat: ꝛ ſe diſponit debite hoc nõ erit ex ↄſuetudine. Uide Mathe. de Craco. §. xciij.
¶ Nona nola ē: gr̃as poſt cibũ nõ agere. Egit gr̃as dñs ieſus pꝰ cenã. Nã dicit euãgeliſta: Hymno dicto ꝛc. Et (vt dicit Chriſoſt. ſup Mat. habebãt eremite gr̃as. quaꝝ ꝛ tenorē recitat ibidem: ſic ꝛ chr̃iani debēt gr̃as agere pꝰ cibũ. Et tu ſũpta euchariſtia caue ne ſine gratiaꝝactione recedas: cogita quãtũ te dñs honorauerit: ꝛ honoratori tuo gr̃as age: modis qbꝫ potes. Habēt clerici modos ſuos. Bñdicite oĩa opa do. ꝛc. Laudate dñm in ſctis eiꝰ. Adde ſi placet: Te deũ lauda. Tu ſi non habes aliud: dic pr̃ nr̃: dic credo aio regratiãdi: vel forma ad placitũ corde vel ore gratiaꝝactiões: vel inuoca ſctõs: vt ꝓ te gr̃as agãt dño deo: vel ipm̃: vt ſibimet gr̃as ꝑ te agat: qꝛ tu neſcias. Adde q̃ Joh. de turre cremata ponit. ca. xv. H
¶ Decima nola ē: garrulare ꝛ riſibꝫ: vanitatibꝫ ſtultitijs ꝛ leuitatibꝫ: neglectis neceſſarijs intẽdere. Sũt q̃ menſaꝫ totã implẽt garrulatiõibꝫ: ꝛ nemĩ dãt loquẽdi locũ: cũ longe ſapiẽtius eſſet tacere: ſed alias abſqꝫ nũero imodeſtias exercẽt ꝛ turpitudies. Tu caue ne mox poſt gr̃as tradas te garrulatiõibꝫ: leuitatibꝫ: ſꝫ potiꝰ pauſes: ꝛ deinde deambules. Sũt miſeri fatui q̃ explete officio miſſe aut cõionis: qd̃ ſerio magno vt putãt fecerũt: mox in leuitates ſe tradũt verbis ꝛ factꝫ: ꝛ oculos q̃s fletu madefecerũt: ad vana ꝛ curioſa dirigunt: oraqꝫ delibuta ſanguie xp̃i cachinnis diſſuũt. Nõ ſic erat agendũ o frater: ſed etiã ſi fieri põt: non imediate colloquijs mũdanis: aut negocijs terrenaꝝ reꝝ te iplices ꝛc. vt i de turre cremata vbi ſup̃. iiij. aut ſaměto
¶ Undecima nola: Non deambulare. Ambula ad opus poſt cibũ: ſicut in turre cremata in fine: vbi prius. Trahit hic cibus ad ſe: vt ſurculus truncũ: ſicut habes in ſermonibꝫ de eucharistia: quoꝝ themata ſũt: Uenite: qui aſcribunť btõ Thome: tamẽ potius videntur Alberti.

Feria quinta in Cena dñi. xxviij. Martij.

Stultoꝝ infinitus eſt numerus. Eccs. i. Euangeliũ.

¶ Ultima nola qua dinoſcunť fatui cõuiue eſt. Non ↄſiderare bonos cõuiuaꝝ mores: neqꝫ eos imitari. Sũt q̃ docent pueros ſuos dicẽtes: ſi quē viderꝫ in aliquo tibi diſplicentē ꝛ qd̃ ei incongruũ eſt: tu caueto. Plane: Felix quē faciũt aliena pericula cautũ. ꝙ ſi aliqd̃ aptũ ꝛ pulcre viderꝫ imitato. Sub hac igiť nola poſſunt cõprehendi oẽs cõuiuantiũ turpes mores. Tu dũ ad menſam dñi dei ſederꝫ: ↄſiderato bonoꝝ mores: ꝛ qd̃ eos facere viderꝫ: vade ꝛ tu ſ̃cqꝫ fac ſimile. Sed q̃ te ducã vbi meliores poſſis videre cõuiuas ꝛ ſapiẽtiores: ꝙ̃ ad eã menſam quam poſuit hodie ſapiẽtia patrꝫ xp̃us dñs: in q̃ ꝛ cibꝫ ſacramẽtalis ꝓpoſitus eſt: ꝛ ꝑ eũ diſcipulis ſuis adminiſtratꝰ: illoꝝ mores licet intueri ꝛ imitari. Diſcite a me inq̃t dñs: vide quõ eos ꝑparat: eos lãuãdo: exemplũ hũilitatis ꝑbendo ꝛc. Quõ ꝙ agnũ paſcalē ſuꝑpſius figura antea manducauit. q̃ oĩa plena ſunt doctrinis moralibꝫ: quẽadmodũ ſe q̃s ad cũ I

agni veri habere debeat: illoꝝ q̊ mores reſpice. Sed ad anteriora ſi pla
cet te adducã: ad menſam videlicet ⁊ cibũ: huius menſe ⁊ cibi ꝑfectiſſi-
mã figurã: ad manducationẽ agni paſcalis: q̄ fuit huius ſacramẽti figu
ra. Hoꝝ iudeoꝝ mãducãtiũ mores ↄ̄ſidera: ⁊ queadmodũ eos videris
facere: ſic ⁊ tu facere coneris: nõ eñi ſunt mores ab hoibus adinuenti:
ſed a deo eis mãdati: q̄s etiã mores xp̄m dñm cũ ſuis diſcipulis hodie
R credimus obſeruaſſe. Nã dicit̃ anteq̄ꝫ cenauerit ⁊ ſacr̃m ſui corpoꝛꝫ in
ſtituiſſet: agnũ paſcalẽ ſm ritũ ⁊ morẽ iudeoꝝ cũ diſcipulis ſuis man-
ducaſſe. Sed qui erãt inq̄s hi mores? Neceſſe eſt eñi eos ſcire: ſi debea
mus imitari. Legit̃ in Exo. xij. ꝙ cũ Pharao noluiſſet dimittere iude-
os: cũ dñs multis ꝑcuſſit plagis: tandẽ finaliter dixit Moyſi: ꝙ maxi
ma plaga eũ ꝑcuſſurus eſſet. Hic caplm̃. xi. ⁊. xij. vſq̄ꝫ ibi. Septẽ die-
bus azima comedetis; ſed tñ breuiter. Ecce hic agnus ⁊ eius imitatio:
cõmeſtioniſq̄ꝫ mores: ſunt figura nr̃i ſacramẽti p̄cipua nr̃i cõuiuij: qd̓
pre manib; habem⁹: qd̓ xp̄us fecit vt audiſtis in euãgelio: qd̓ nos ſacer
dotes q̄tidie facim⁹; ⁊ vos in h̓ tp̄e paſcali facitis. Fuit eñi illius ſacra
menti figura oblatio melchiſedech: oĩa deniq̄ꝫ ſacrificia veteris teſta-
menti: ſed ⁊ mãna. attamẽ agnus paſcalis inter hec oĩa fuit precipua fi
gura. q2 p̄cedentes figure ſolum̃ q̊ad aliqd̓ ſignificabãt hoc ſacramen-
tũ: ſed agn⁹ paſcalis q̊ad oĩa q̄ ↄ̄ſiderari poſſunt in h̓ ſacr̃o: hoc ſacr̃m
ſignificabat. Nã oblatio melchiſedech q̄ obtulit panẽ ⁊ vinũ: ſignifica
bãt hoc ſacr̃m tm̃ q̊ad exteriores viſibiles ſpẽs: q̄ in hoc ſacr̃o ſunt for
me panis ⁊ vini: ⁊ quantũ ad h̓ fuit p̄cipua figura: mãna aũt q̊ad effe-
ctũ ſiue fructũ huius ſacr̃i ⁊c̃. vt in Thoma: ſacrificia vero oblationũ.
L Sed agn⁹ paſcalis q̊ ad oĩa hec tria: tertia parte. q. lxxiij. ar. vi. Itaq̄ꝫ
nõ video aptius huic diei: in q̊ de ſacr̃o: ⁊ ſequẽti: in q̊ de paſſione xp̄i
agit̃ dici poſſe ⁊ exponi: q̄ꝫ hec agni paſcalis figura. cuius manducatio
nis: captiõis: decoctiõis: modos in vnũ redigere ſtatui: q̄tenus vobis
eiſdẽ recitatis patefacere poſſim: queadmodũ mores eoꝝ in ſumptiõe
cibi ſacramẽtalis imitari debeatis. Reperio aũt in ſumma mores duo
decim: q̊ꝝ tres q̄tuoꝛ dũtaxat ad pñs recitare ſtatui: reliq̊s craſtina.
Prim⁹ mos eoꝝ fuit: agni vel hedi imaculati deſignatio. Iuſſit dñs
vt reciperẽt agnũ imaculatũ vel hedũ nõ ſine macula: q̄ eſt in varietate
pellis: q2 hec nõ impediebat imolationẽ: ſed illa q̄ erat ex defectu alicu
ius partis corpoꝛꝫ: hic debebat eſſe maſculus: ea eñi q̄ ſunt ꝑfecta debẽt
deo imolari: a q̊ emanat oĩs humana ꝑfectio. Potius aũt agnus imo
latur q̄ꝫ aliud animal: ad deteſtationẽ idolatrie Egyptioꝝ: q̄ Iouẽ co
lebãt in ſpecie arietis vel agni: ſil'r hircos venerabant̃: q2 aliq̄n demo-
nes in tali effigie eis apparebãt: ideo deficiente agno imolabat̃ hedus
Significabat hic agnus ⁊ hedus xp̄m imolandũ. Plane agn⁹ erat ſine
macula oĩs peccati: q̄ pctm̃ non fecit: nec inuẽtus eſt dolus in oꝛe eius:
hic agnus ab origine mũdi occiſus: hic agnus de q̊ Ioan. bap. ait. Ec
ce agnus dei ⁊c̃. Agnus q̄ cognouit matrẽ in cruce: vt in Eglingo. Et

quidē vere agnus: ſed in reputatione falſa iudeoꝝ erat hedus pctōr. di
cebāt em̄ ceco: Nos ſcimus qꝛ hic homo pctōꝛ eſt. Itaqꝫ iudeis hedus
nobis aūt agnus imaculatus. Porro hedus eſt ſm apparentiā: qꝛ in ſi
militudine carnis peccati apparuit: ꝛ pro pctō mortuus eſt: cū peccatū
nō haberet: recte ergo ꝑ hedū ſignificatus. Scōs mos menſe iudeoꝝ: M
(diſch ſyt) Temporꝫ determinatio ꝛ electio: Decima em̄ die iuſſi ſunt
agnū paſcalē ſegregare ꝛ includere. Cuius ratio fuit ſm Lyrā: ne ꝓpter
occupationē: in. xiiij. luna: diſponendi ſe ad exitū de egypto obliuiſcerē
tur agni: ꝗ prius iuſſi ſunt eū ſegregare decima menſis. Et xp̄us deci-
ma die ſcꝫ in die palmaꝝ obtulit ſe: ꝛ de plebe tanqꝫ agnū paſcalē ſegre
gauit ꝛ venit Hieroſolimā vbi imolari debuit: illicqꝫ a iudeis obſerua
batur vſqꝫ ad. xiiij. diem: ideſt vſqꝫ ad hodiernā quintā feriā: qua cū di
ſcipulis cenauit: ꝛ poſt tradit⁹ eſt. Uide ſimonē de Cremona ſi placet
ſuꝑ ep̄lis: ſermone. xxi. vbi de hac decima die multa dicit. Tertius
mos erat: agni illius imolatio ꝛ occiſio ad veſperā. Nā dicit textus: ꝙ
ad veſperam debebat eū imolare multitudo filioꝝ iſrael. qd̄ intelligen
dū eſt diſtributiue nō collectiue: ſm Lyrā. i. qualibet domus apd̄ ſe. ꝛc̄
Et ieſus a iudeis occiſus eſt: vnde. i. Corin. v. Paſcha noſtrū immola
tus eſt xp̄us. ꝛ hoc ad veſperā: ideſt in fine ſecloꝫ imolatus eſt ꝓ nobis
Nolebat pati a principio neqꝫ in medio ſed in fine ſeculi. vide Thomā
ſi placet tertia pte. Sed nō ſolū hoc debet intelligi: qꝛ iſtud paſchale ſa-
cramentū eſt nobis datū in veſpera mūdi: ideſt in ſextaetate: de q̄ Apo
ſtolus: Nos ſum⁹ in q̄s fines ſeculoꝝ deuenerūt. Sed etiā ſignificat ꝙ N
cū tanta deuotiōe debet ſumere q̄s ꝛ humilitate: acſi in veſpere ſuo id
eſt in fine vite ſue acciperet: cū firmo ꝓpoſito nō recidiuandi. Eſt ſacra
mentū hoc etiā oliue ſiue miſericordie ramuſculus ꝛ pacis. quē debes
o columba aīa fidelis ad veſperā mortis rediens ad archā vnde exiſti
in ore tuo ferre: ꝑ eius chriſtianā cōmunionē. Quartus mos erat: po
ſticū ꝛ ſupliminarium linitio. Juſſi em̄ ſunt ex ſanguine q̇ erat in limite
tingere ſupliminare ꝛ vtrumqꝫ poſtem: ꝛ ſic ꝓtegebanť ab angelo deua
ſtante. Et tu fac (comeſturus agnū paſcalē: ꝑ memoriā ꝛ fidē paſſiōis
Chriſti anie tue ianuā linias: ſcꝫ vt anie tue ſupliminare qd̄ eſt ratio ꝛ
cōcupiſcibilis vis dexter poſtis: ſiniſterqꝫ vis iraſcibilis: liniantur ſan
guine agni imaculati: ne ꝑcutiaris ab exterminatore. Et quō hoc? Ri-
mare veritatē huius ſacri cū humilitate: ꝛ rationē tinxiſti rubro ſangui
nis. qn̄ deinde cognita veritate: dilectiōis flāma incēſus: Chriſto paſ-
ſo cōpateris: cōcupiſcibilem ſcias te liuiſſe. Porro iraſcibilis tingitur
qn̄ ad imitationē paſſionis xp̄i fortiter animať: dicēs cū Ap̄lo Gal. vi.
Abſit mihi gloriari niſi in cruce dn̄i. Itaqꝫ hec tria tinguntur: qn̄ circa
paſſionē dn̄i occupanť. Juſſit tingi ianuā cordis dn̄s. Luc. xxij. Hoc
facite in meā cōmemorationē. Et i ep̄la hodie Ap̄ls. i. Corin. xi. Quo
tienſcūqꝫ mādūcabitis panē hūc: ꝛ calicē dn̄i biberis mortē dn̄i annūci
abitis donec veniat. Hec de turre cremata. Aliter Lyra: aliter Cremo

na: aliter Tho. ꝛ Antho. Uide eoſdẽ: p̃cipue Tho. ꝛ cõſla ex eis apta.
Hic ſanguis ſic poſit⁹ liberat ab exterminatore: qꝛ paſſio chriſti p̃dicto
modo credita liberat a demonis poteſtate: ſm Lyrã. Rogemus dñm.

Feria ſexta paraſceues. xxix. Martij: Stultoꝝ infi. ꝛc.

O ¶ Quintus mos cõuiuaꝝ erat agni aſſatio. Nã dr: Nõ comedetis ex
eo crudũ. i. ſemicoctũ: ſm Lyrã. nec coctũ aq̃: ſed aſſũ tm̃ igne. Hui⁹ ra
tio lr̃alis erat ſm Lyrã. ꝓpter feſtinantiã excũdi. Nã imolatio illa ſigni
ficabat diſpoſitionẽ ꝓpli ad recedendũ de egypto velociter. ꝛ iõ illo mõ
1 p̃cipiunt carnes decoq̃: q̃ expediti⁹ poſſet fieri. Et agn⁹ nr̃ aſſatus eſt
igne paſſionis in cruce: ꝛ ab oĩ humore ꝛ ſanguine exiccatus: vt diceret
ꝓpha in ꝑſona ei⁹: Aruit tanq̃ teſta virtus mea. Sanguinẽ eĩ ſuũ effu
dit in mõte oliueti: vbi ſudauit ſanguinẽ: in flagellatiõe: in coronatiõe:
vt q̃ſi plueret ſanguis de capite ſuo in veſtis añ crucẽ exuitiõe vbi reno
uata erãt vulnera: in affixiõe manuũ ꝛ pedũ: in lanceatione vbi fluxit aq̃
R 2 ꝛ ſanguis. Fuit p̃terea agnus nr̃ aſſat⁹ igne nedũ paſſiõis ſed ꝛ chari
tatis: nã ex flagrãti ꝛ eſtuãtiſſimo amore ꝓ nobis paſſus eſt. De q̃ amo
ris exceſſu loq̃bat Moyſes ꝛ Helias in trãſfiguratiõe. Maiorẽ chari
3 tatẽ nemo habet q̃ q̃ ꝓ amicis ſuis ponit aiaꝫ ſuã. Et tu o frater diſce
i eadẽ charitate agnũ hũc ſic mãducare: accede cũ diuini amoris ardo
re q̃ntũ potes: accẽde ignẽ hũc in te ſcris meditatiõibꝫ: eaꝝ reꝝ q̃ te accẽ
dere pñt recolẽdo bñficia ſcꝫ tibi impẽſa ab eo. q̃ ſunt innumera: ita vt
P tu ſis ipe bñficioꝝ rogus. In meditatiõe mea exardeſcet ignis. Panes
ꝓpoſitiõis ſingulis ſabbatis calidi ꝓponebant i mẽſa corã dño: ꝛ panis
ſacramẽti noui: q̃ in mẽſa altare cũctis fidelibꝫ ꝓponit in calore charita
4 tis debet ſumi. Caue deinde ne ex eo q̃d crudũ ſumas: putãdo hãc car
nẽ eſſe puri hoĩs: qꝛ dei ꝛ hoĩs eſt. Caue ne coctũ aq̃ ſumas: cogitãdo ꝑ
aquã ſapiẽtie humane q̃liter de⁹ incarnari potuit. Caue ne aq̃ ſapiẽtie
ſecularis coq̃s. i. examines: q̃ vult q̃ accidẽtia nõ poſſint eſſe ſine ſubie
cto: ꝛ ſi˜lia. ſꝫ aſſas igne has carnes comede: crede hec oĩa ꝑ ſpũſſcti po
tentiã diſpẽſari. Morẽ hũc nõ obſeruat hic q̃ ſine amore ꝛ deuotiõe ac
cedit: illa saltẽ deuotiõe humanali ꝛ fundamẽtali. de q̃ ſup̃ in. vij. nola.
Q Sextus mos eſt: Agni totalis deuoratio. Dicit eñ Caput cũ pedi
bus eius ꝛ inteſtinis vorabitis. Nec remanebit ex eo quicq̃ vſq̃ mane.
Si q̃d reſiduũ fuerit igni cõburetis. Q̃ ſi tãti nõ fuerint in familia vt
ſufficiãt ad eſum agni: aſſumãt ſecũ vicinũ ꝯiunctũ domui ſue. Hec ad
1 literã: iõ fiebãt ſm Lyrã: quẽ vide. Eſt agnus nr̃ i ſacro eucharíſtie cũ
capite pedibꝫ ꝛ inteſtinis vorãdus. Caput chriſti de⁹ eſt: ait Apl̃s. Pe
des q̃bꝫ corꝑaliter incedebat eſt corpus: inteſtina ſiue interiora occulta
aia. Totũ vorat q̃ totũ credit. Crede in h̃ ſacro eſſe corpus chriſti: cor
pus eſſe ꝑ trãſſubſtantiõnẽ: aĩam vo ꝑ naturalẽ colligatiõnẽ: diuinitatẽ
ꝑ inſeparabilẽ vniõnẽ. Sũt etiã vtriuſq̃ nature inteſtina. i. ſacra inex
plicabilia: q̃ ſi˜l optet credere. Audi Greg. in glo. Exo. xij. Caput chriſti
2 de⁹ ꝛc. Nihil relinq̃mus ex eo vſq̃ mane: qꝛ ei⁹ dicta ſunt magna ſol

ſitudine diſcutiēda: vt anteq̄ȝ dies reſurrectiōis appareat: in nocte p̄ſen
tis vite oia mādata ei⁹ intelligēda penetrent. Porro ſi qd dur̄ eſt ⁊ ar
duū ratiōi q̄ capi nō poſſit: ꝯburat igni. i. totū credat ex imēſo dei amo
re pceſſiſſe. Ad firmādū cor ſincer̄ ſola fides ſufficit: ait b. Tho. Porro
qđ ex agno igne cōburim⁹: qn̄ h̄ qđ de myſterio incarnatiōis ei⁹ itellige
re ⁊ penetrare nō poſſum⁹: ptāte ſcti ſpūs humilr̄ reſeruam⁹: vt nō ſup
be q̄s audeat vel ꝯtēnere vl̄ denūciare qđ nō intelligit: ſȝ igni tradat. i. 4
ſpūi ſctō relinq̄t. In colorib⁹ aūt ſentētijs q̄ dicunt de h̄ ſacro: qđ p ſe R
q̄s comedere nō valet. i. intelligere: ad adiutoriū ſumat aliquē lcȝ pitū
domui ſue vicinū. i. eccl̄ie vnitū: q̄ valeat ei declarare. Sic fecerat Her 5
ſon: q̄ cū tētaret ſup fide hui⁹ ſacri ꝯſuluit q̄ndā aliū. Nō ſic multi ſtul
tor̄ hūc morē negligētes: de q̄r̄ nūero fuit Berēgarius. q̄ (vt đ de ꝯſe.
diſ. ij. Ego Berengarius) dixit ibi nō eſſe verū corpus: vide ibidē: ⁊ in
Meffret. Materiā hāc notabilir̄ ⁊ diffuſe diſcutit Gab. ſup cā. miſſe.
Quidā em̄ caput nō māducāt: ipſi ſunt heretici: q̄ chriſti i ſacro deitatē
negāt. Alij pedes agni nō māducāt: ipſi ſunt heretici q̄ dixerunt ipſum
nō habere carnē verā: ſȝ fantaſticā vel de celo aſportatā. Alij p̄o iteſtina
nō vorāt: q̄ negabāt ipm̄ habuiſſe aiam rationalē: ſȝ diuinitatē loco aīe
Nos aūt fideles caput cū pedib⁹ ⁊ inteſtinis voram⁹: q̄ de ei⁹ deitate:
vera carne ⁊ aīa rationali catholice credim⁹. Nā q̄uis ex vi ſacri ſolū
ſit ibi corp⁹: cetera tn̄ ſunt ibi ex naturali cōcomitātia. ſicut bn̄ declarat
b. Tho. ꝯtra gētiles lib. iiij. ca. lxix. quē vide: vel Meffret eūdē allegātē
Septim⁹ mos erat: azimor̄ comeſtio. Preceptū em̄ erat vt azimos
panes facerēt ⁊c. vt in textu. Cui⁹ rō lr̄alis erat ſm Lyrā eadē q̄ ſup̄ de
aſſatiōe agni: q̄ ſtati fieri pn̄t ex cōmixtiōe aq̄ ⁊ farine. Et ſacr̄m h̄ ad li
terā in azimo ꝯficit: in q̄ ⁊ chr̄s ꝯfeciſſe credit ꝯ grecos. Qui digne vult
agnū chriſtū in h̄ ſacro māducare: debet eū cū azimis panib⁹ ſpiritalib⁹
accipe. Et q̄ ſunt azimi panes: Puritas ꝯſciētie ⁊ ſinceritas intētionis
ſctē. Greg. Panes ſine fermēto comedit: q̄ recta opa ſine corruptiōe va
ne gl̄ie facit. ecce intētiōis ſinceritatē. Et q̄ mādata miſcđie exhibet ſine
admixtiōe pcti. ecce puritatē ꝯſciētie. Caue ḡ a fermēto vane gl̄ie ⁊ pcti
Attēdite a fermēto pha. qđ eſt hypo. ait dn̄s. Nedū aūt fermētū eſt ina
nis gl̄ie intētio: ſȝ ⁊ q̄cūq̄ȝ mala intētio vl̄ duplicitas. Leo papa. Nul
lus fict⁹ accedat. nullus fucato aīo: nec inſidie mēte cōdant: pcedat veri
tas ꝯfeſſiōis debite. Comedebant aūt cū azimis panib⁹: ad ſignificādū
purā ꝯuerſationē fideliū ſumētiū corp⁹ chr̄i: ſm illud i. Cor. v. Epule
mur in azimis ſin. ⁊ veri. ſm Tho. ⁊ Ly. Sic māducare i azimis iubet
Apl̄s. i. Cor. v. Epulemur inq̄t in azi. ſin. ⁊ ve. nō in fer. ve. nec in fer.
ma. ⁊ neq. Glo. mg̃ralis vel Lyr. videat. Saluatorē ergo nr̄m fratres
chariſſimi ſuſcepturi totis virib⁹ debem⁹ nos cū ipſi⁹ adiutorio p̄pa
rare: ⁊ oēs latebras aīe nr̄e diligēter aſpicere: ne forte ſit in nobis aliqđ
pctm̄ abſcōditū: qđ ꝯſciētiā noſtrā ꝯfundat ⁊ mordeat: ⁊ oculos diuine
maieſtatis offendat: ait b. Ambro. Nō pdeſt talib⁹ cōmunio: ſed mirū

S ĩmodũ nocet. Nõ pdeſt vtiqꝫ: ſicut em̃ alimentũ corpale nõ mortuo ſed
viuo corpi pdeſt. ſic alimentũ ſpiritale corpis chriſti nõ mortuo ꝑ pctm̃
mortale: ſed viuo vita grẽ pdeſt. Et nõ ſolũ nõ pdeſt in pctõ mortali exi
ſtentibꝫ: veꝝ etiã multũ nocet. Nã ſicut panis materialis vſui humano
cõueniẽs eſt: ꝛ nocet veneno nutritis. Sic ille panis vite: q̃ de celo de
ſcẽdit: multũ nocet veneno pctĩ mortalis ĩnfectis. Refert Ariſto. in de
regimine ꝑncipũ: reginã indoꝝ multa encenia ꝛ dona miſiſſe Alexãdro
impatori: inter q̃ miſit venuſtiſſimã puellã veneno nutritã ꝛ iã verſam
in naturã ſerpentũ. quã ſi cognouiſſet Alexãder: nõ ꝑmomtꝰ ꝑ phm in
ardore coitꝰ eius mors ei ſtatim fuiſſet ſecuta. Sꝫ ais: tñ dr in collecta
ꝛ a Grego. ꝙ hoc venerabile ſacramẽtũ eſt ablutio ſcelerũ. Rñdeo ꝑmo
ꝙ intelligẽdũ eſt de ablutiõe nõ mortaliũ ſed venialiũ. Dico ſcdo: ꝙ ſi
vtiqꝫ itelligat̃ de mortalibꝫ: tũc ſm Innocẽ. talis loquutio eſt ĩpropria
qꝛ ſacramẽtũ eucharistie abluere dr crimina: inquantũ ea ĩpedit ne cõ-
mittant̃. Dico tertio ꝙ intelligit̃ de pctis mortalibꝫ oblitis: de quibus
aliqs habet ꝯtritionẽ generalẽ. Octauus mos eſt: cõmeſtio lactucaꝝ
agreſtiũ. Preceptũ em̃ erat eis: vt cũ lactucis agreſtibꝫ comederẽt agni
carnes. In hebreo aũt habet̃ cũ amaritudinibꝫ: ꝛ ꝑ hoc itelligunt̃ herbe
amare indifferẽter. Nec fuit plus ꝑceptũ de lactucis q̃ꝫ de aliĳs herbis:
vt dicũt hebrei. Hoc aũt fuit ad deſignandũ amaritudinẽ: quã filĳ iſrl̃
ſuſtinuerũt ĩ ſeruitute egypti: ait Lyra. Cũ q̃ntis amaritudinibꝫ agnꝰ
iſte chriſtus a iudeis cõmeſtus ꝛ ꝯſumptus ſit in paſſiõe ſcitũ eſt: ĩ aĩa
plenꝰ triſtitia vſqꝫ ad mortẽ: timore ꝛ anxietate: in corpe doloribꝫ acer
rimis ĩ oĩbꝫ mẽbris. dic ad placitũ. Eſt plane ꝛ hoc ſacramẽtũ cũ ama-
ritudinibꝫ ſuis ſumẽdũ. Una ꝛ ꝑncipalis amaritudo: in quã oẽs expo
ſitores ꝯcordãt: eſt amaritudo penitẽtie pctõꝝ: q̃ neceſſaria eſt ſumẽtibꝫ
corpus chriſti. Quicũqꝫ em̃ vult agnũ paſchalẽ chriſtum comedere: de
bet ꝑmo ꝛ principalr̃ amaritudine de pctis cõmiſſis habere. Et illud
Iſa. xxxviĳ. ex ſnĩa dicere: Recogitabo tibi oẽs annos meos ĩ amaritu
dine aĩe mee. Sed obſtupeſcẽt inqs dẽtes ad comeſtionẽ haꝝ lactucaꝝ
ꝛ amaritudinũ: rugabit̃ facies ꝛ ora ꝯtrahent̃. Nihil te terreat frater: tri
ſtitia hec nõ eſt ad mortẽ ꝛ huiꝰ ſeculi: ſꝫ ad ſalutẽ. Bti q̃ lugẽt: q̃m ipi
ꝯſolabunt̃. Fateor: amara eſt velut mare ꝯtritio tua: ſed ſalutifera: deũ
tibi recõciliat: angelos letificat: te reformat ꝛ demones ꝯfutat. Uehe-
mẽter ꝯfidimꝰ: qñ eoꝝ ꝑuidemꝰ ꝯſiliũ ꝛ eoꝝ eĳcimus laqueũ vel carcerẽ
ꝙ ab eoꝝ ꝑncipibꝫ grauiꝰ affligant̃: ſicut cuſtos carceris ꝑ euaſione la-
tronũ punit̃. Ualde ḡ agitant̃ inuidia: qñ vidẽt nos eis ſiles ꝛ deforma
tos ꝑ pctm̃ iteꝝ ꝑ penitẽtie ſacramẽtũ reſtituros. qđ ſacramẽtũ pnĩe nul
lo mõ eis ꝯcedit̃. Et h̃ q̃dẽ mõ comeſtio lactucaꝝ penitẽtie demones cõ
T futat ꝛ ꝯfundit: ſctõs aũt angelos letificat. Gaudiũ eſt angelis dei ſuꝑ
vno pctõre penitẽtiã agẽte: ait dñs. Et q̃d mirũ: cũ videãt ſue cuſtodie
tã glorioſuꝫ fructũ ꝛ ſuã adimpleri ruinã ꝛ numerũ: ꝛ ad laudãdũ deũ
ſale hẽre cõſortiũ. Porro chriſtũ nob hec pnĩa recõciliat. Si penitentiã

egerit gēs illa a malo ſuo qđ loquut⁹ ſuȝ aduerſus illā: agā ꝛ ego peni
tentiā ſup malū qđ cogitaui vt facerē ei. Grādis ḡ virtus hui⁹ agreſtis
lactuce: q̄ demones confundit: angelos letificat: ꝛ deū recōciliat: imo ꝛ
noſipſos reformat. Deformati ſum⁹ plane ꝑ pctm̄: ꝛ q̄ſi in naturā beſti
arū trāſformati. Dic ꝑ oia ex Meffret in cena dn̄i: vel Holkot quē alle
gat ſup Sap. ca. xij. ꝛ eſt lectio. cxlix. Et adde de tribꝫ req̄ſitis ad peni
tentiā verā: ſcȝ integritas: taciturnitas: ꝑſeuerantia. ſicut innuit dictio
omo. Adde: Uis videre talē hoīem penitētē: q̄ hō dict⁹ eſt: in ꝯſpectu to
tius plebis. Pilat⁹ chriſtū flagellatū eduxit dicēs: Ecce hō. Uere peni
tēs omo. Penitētia integra in q̄ nō erat ſanitas a planta pedis vſq̄ ad
verticē: paſſus em̄ in oibꝫ mēbris. Declara ſicut placuerit ex Thoma.
Penitentia taciturna: quia nō aperuit os ſuū: ſed ſicut ouis ad occiſi-
onem ductus eſt: ꝛ corā Caypha ꝛ Pilato tacuit ꝛc̄. Penitentia perſe-
uerans vſq̄ ad mortē: mortē autē crucis. Rogemus.

Eodem die paraſceues poſt prandiū: hora prima.

¶ Nonus mos erat: Renū accinctio. Cui⁹ literalis ratio erat: q̄ debe V
bāt eſſe parari ad exeūdū de egypto. Et tu q̄ māducaturus es agnū pa
ſchalē: eſto caſtus. Quāuis oē pctm̄ mortale īpediat ſumptionē agni 1
ꝛ peccet mortalr̄ ī pctō mortali coīcans: ꝑpter ſacrilegiū ꝛ mēdaciū qđ
cōmittit: talis oſtentās ſe mēbrū chriſti ꝛ eccl'ie cū nō ſit. vt declarat b.
Tho. ꝑte. iij. tñ ſingulariter ꝑ pctm̄ fornicatiōis q̄s inabilitat̄: eo q̄ per
ipm ſpūs ſubijciat̄ carni: ratiōe cui⁹ feruor charitatis ad cōmunionē re
quiſitus impedit̄: vt idē Tho. declarat. Ab hac ḡ p̄cipue cauendū eſt.
Debet igit̄ cōiugati coīcaturi abſtinere ad tp̄s illud: q2 nō ē alias apt⁹ 2
carnes agni māducare ꝛc̄. Itē neq̄ polluti. De his declara ad placitū
q̄ad laicos ꝛ ſacerdotes: quō ꝛ quātū impediant̄: ex Gerſone de pollu.
Si in laicis cōiugatis requirit̄ caſtitas ꝑpter coīonē: q̄ntū putas in ſa 3
cerdotibꝫ requirit̄: q̄ q̄tidie aſſiſtūt altari? Ipi ſunt dei placatores: dei
vicarij: officio angeli: ſpiritales patres: ſctōꝝ cōtrectatores: alioꝝ mun
datores: ſponſi ſapiētie ꝛ miniſtri altiſſimi: ergo debent eſſe caſtiſſimi.
Deductionē hoꝝ breuiſſimā dixi: ex Sūma ꝑtutū Lugđ. de tēperātia
ca. xij. Sacerdotes veteris legis ꝛ gentiliū caſtitati dedicati erant: vt
ibidē dicit̄. Decimus eſt: Pedū calciatio. Ratio lr̄alis ꝛc̄. ea q̄ ſup.
Sta calciatus pedes comeſturus agnū paſchalem. Calcei ſunt ſctōꝝ 1
exēpla: dura eſt via: arcta ꝛ anguſta porta caſtitatis ꝛ aliaꝝ virtutū: pū
git pedes affect⁹. Moueāt te exēpla ſctōꝝ q̄ eandē inceſſerūt viā. dic ti
bi: excutere a pigritia: ſurge ꝛ vade poſt eos: homies erāt vt tu. Iā ha 2
bes calceos. Calcei ex pellibꝫ mortuoꝝ aīaliū fiūt: ꝛ exēpla de ſctis mor X
tuis. Sil'e de Hiere. cui veteres pāni miſſi ſunt in lacū: vt inde extrahe
ret̄. de q̄ Grego. xxv. mora. §. xxij. Ad ꝑpoſitū: diſce exēplo vete. legis: 3
queadmodū te p̄parare debeas. Antiqui p̄parabāt ſe ante paſcha tota
hebdomada ad cōmunionē: poſt paſcha tota hebdomada gr̄as agebāt

vt dicit Antho. Nos aũt quid? Item pueri ꝛ ſenes: vt in Meffret ꝛc̃
1 Undecim⁹ mos: Baculoꝝ ĩ manibꝫ tẽtio. Lr̃alis rõ ſil'r q̃ s̃. Tu te
ne inprimis baculũ crucis ꝑ fidẽ crucis in oꝑe: vt Lyra dicit. aut penitẽ
tiã in oꝑe vt dicit Simõ d̄ cre. aut memoriã paſſiõis ſĩ mẽte: vt dicit An
2 tho. Tene ꝑlatũ q̇ baculus eſt. Tho. i. ij. ꝛ Meffret. Duodecimus
mos eſt: feſtinãter comedere. Rõ lr̃alis ꝙ irẽt expedite ꝛ velociter nõ de
1 ſidioſe. Tu comede feſtinãter ex cibi deſiderio: vt de turre cremata et
2 Anth. ꝑte. i. Feſtinãter ꝓpter feſtinãtiã ad op⁹: ſicut laborator. Pro
3 pter feſtinãtiã ad aliã cenã: vt Simõ de cre. ſer. xxi. epł̃aꝝ: ꝛ ĩ cena dñi
Meffret. Dic: nõ habem⁹ hic manentẽ ciuitatẽ: ſed futurã inquirim⁹.

Turba.CVIII

CEnteſimaoctaua turba ſtultoꝝ eſt: Peruertentiũ (verker nar/ y
ren) Qui bona eſtimãt ꝛ dicũt eſſe mala: ꝛ ecõtra. Quales vtiq̄ fuerũt hodierni diei: q̇ dixerũt xp̃m eſſe ſeductorem: dixit (inquiunt) ſeductor ille: reſurgã ꝛc̄. Ueꝝ quidẽ dixerũt: ſicut Caiphas ignorãs ante ꝓphetauerat dicẽs: Expedit ꝛc̄. Seductor eñ erat xp̃us nõ tñ talis qualẽ ipſi putabãt: nõ a veritate in errorẽ mittens: ſed a falſitate in veritatẽ: a vitijs ad virtutes: a morte ad vitã ducẽs. Ecce fatuos ꝑuerſores: q̇ ducẽ ſeductorẽ vocãt ꝛ reputãt. Stulti grãdes vtiq̄ quos ꝓdit ſm̃ Hilariũ: met⁹ furãdi corp⁹: ꝛ ſepulchri cuſtodia atq̄ obſignatio. Stultitie atq̄ infidelitatis ſignũ eſt: ꝙ ſignare ſepulchrũ ei⁹ voluerũt: cui⁹ p̄cepto ꝯſperiſſent de ſepulchro mortuũ ſuſcitatũ. De his ꝛ eis ſil'ib; fatuis ꝑuerſorib; hec turma coacta ē: de q̇b; ꝓpha ait: Ue q̇ dicit malũ bonũ ꝛ bonũ malũ. Iſa. v. vbi due inuunt nole. q̇b; dinoſci pñt hi
¶ Prima nola eſt: Dicere malũ bonũ. Scõa eſt dicere bonũ (fatui. malũ. Sed q̄ eſt inq̇s cã hui⁹ fatuitatis: vt in eã q̇s deueniat demẽtiã ꝛ ſtultitiã q̇ dicat malũ bonũ ꝛ bonũ malũ: ponẽs tenebras lucẽ ꝛ lucẽ tenebras: ponẽs amarũ in dulce ꝛ dulce in amarũ. p̄cipue ꝙ bonos appellat malos: ꝛ bona eoꝝ facta iudicat eſſe mala. de quib; p̄cipue p̄ſens intentio eſt. Quippe ꝙ ꝛ de eis fiat mẽtio qui dictamen illud floccipendebant ꝛ dictatorẽ: ꝛ ꝯtra eos ſil'r q̇ cũ id predicaret calumniabant. Reperio ꝙ̃ tres cauſas huius ſtultitie: quaꝝ due ponunt. ij. ij. q. lx. arti. iij.
¶ Prima cauſa eſt: Affectio ꝑuerſa: ex h̄ ꝙ aliq̇s male afficit ad alteꝝ z
Cũ eñ aliq̇ cõtemnit vel odit aliquẽ aut iraſcit vel inuidet ei ex leuib; ſignis: opinat mala de ipſo: q2 vnuſq̇ſq̄ faciliter credit qḋ appetit. Exẽplũ de muliere hñte pueros multos ꝛ vnũ odit: quicq̇d ille facit h̄ ei diſplicet. Cũ res trãſit in affectũ perit oẽ iudiciũ: ſic ſimea iudicauit ſuos filios pulchriores: vt in Eſopo. Inde eſt ꝙ mali q̇ male afficiunt ad bonos: q2 ſunt cõtrarij eoꝝ ꝑib;: eos iudicãt malos ꝛ ſil'r eoꝝ oꝑa. Hec l
affectio eſt humor ille malus ꝛ lippitudo interioris oculi (Uide i Sũ. virtutũ de cauſis erroꝝ fidei) q̇ eoꝝ oc'los excecat vt nullũ rectũ iudiciũ facere aut hr̄e poſſint. ꝛ p̄ſus ſil'es cecutiẽtib; aut in tenebris exiſtẽtib; q̇ nõ bñ iudicãt inter fedũ ꝛ pulchrũ: inter aurũ ꝛ auricalchũ: inter florenũ ꝛ denariũ cupreũ: iter canẽ ouiũ cuſtodẽ ꝛ lupũ ouiũ rapacẽ. Ita nec iſti more febricitãtiũ palatũ habẽtes infectũ: ꝛ more cecutientiũ q̇s videlicet amor odiũ timor vel cupiditas excecauit. Sanctiſſimũ virũ q̇ diligẽtiã magnã habet de ouiũ cuſtodia lupũ vocãt dicẽtes dũ illoꝝ intrat ſocietatẽ: Lupus eſt in fabula. illiuſq̄ tã ꝑſonã q̄ cauſaꝫ atq̄ v̄ba cõtemnũt: de q̇ dicit ſcriptura Job. xij. Juſtus eſt lãpas cõtẽpta apud cogitatiões diuitũ. Uere lãpas cõtẽpta. Lãpas accẽſa de die clara cõ A
temnit ꝛ paruipendit: parũq̄ apparet in cõſpectu illoꝝ q̇ de nocte illius diligũt ꝛ affectãt preſentiã. Et iuſti interius lumine gratie accenſi parue vel nullius ſunt apparentie: imo paruipendunt ab illis diuitibus. q̇ licet in tenebris ſint pctõꝝ: quaſi dictã mundialẽ habent proſperitatis.

Tales q̄ꝣdiu durat hec dies eoꝝ:q̄ ad pacē ſibi ⁊ mundane pſperitatis
cōtemnūt lāpades illas intus accēſas:de qb⁹ dn̄s: Uos eſtis lux mūdi
At ſole declināte ⁊ lumīe hui⁹ mūdane pſperitatis eis deficiēte ꝑ appro
pinquationē ad mortē:affectūt h̄re lāpades illas ꝯtēptas a ſe: eoꝝ lucē
⁊ cōſiliū q̄rūt dicētes: Intēde iudicio meo. Et itē: Scd̄m iudiciū tuū
viuifica me. vt in Ps. Siſ̄es lupo ⁊ vulpi tota vita ſua oues ⁊ galli/
nas deuorātib⁹.q̄ cū pſecuti fuerint a venatore:vellēt deliteſcere etiā pa
cifice inter oues ⁊ gallinas: vt mortē iminentē euaderēt: quā cū euade/
rēt manarēt qd̄ fuerant. Sic vtiq̄ꝫ tales inimici ouiū ſimpliciū chriſti
raptores:ꝯtēptores dū viuāt paupeꝝ bonoꝝ.dū viderint mortē appro
pinq̄re:rogāt q̄ ad pacē ſunt:teſtamētū cōdūt:inter oues chriſti ⁊ eccl'ie
(q̄s nunq̄ꝫ pauit ſed poti⁹ nocuit)ſe poni ordinat.neq̄ter ſe humiliādo
magnāq̄ꝫ dilectionē mēdaciter fingendo:manus ad crucē ⁊ oculos ad
deū leuādo cū ſuſpirijs ⁊ gemitib⁹ dicit: Nō intres in iudiciū cū ſeruo
B tuo: ſed miſerere mei ſ̄m iudiciū diligētiū nomē tuū. Seruū ſe dicit:
ſed ſerotinū:q̄ꝛ ſero ſeruus eſſe incipit. Diligere etiā ſe ſimulat:q̄ꝛ vera
cius dicere poſſet: O ia hec iō facio ⁊ loq̄r: q̄ꝛ a iudicijs tuis timui ⁊c̄.
Ecce quō hec affectio inordinata lippitudo eſt:⁊ facit bona videre ma/
2 la: paſtorē eſſe lupū ⁊c̄. Facit nihilominus etiā recta apparere curua.
Qui videt baculū in aq̄: iudicat eū curuū cū rectus ſit. Ratio eſt:q̄ꝛ ꝑ
ineptū mediū recipit ſpecies ei⁹:ſcꝫ ꝑ aquā ⁊ aerē. Et hi ꝑ mediū inui/
die odij aut ire aut alteri⁹ paſſiōis bonos intuent̄ ⁊ recta:iō ea iudicāt
curua ꝑ aerē rectū mediū ⁊ aquā ineptū ex cauſa debita ⁊ indebita con
iunctis aliq̄n. Sic iudicia fiūt falſa forinſeca ⁊ intrinſeca: ira: amore:
munere vel timore. O ēs q̄ de reb⁹ dubijs cōſultant:ab ira odio ⁊c̄. va
cuos eſſe decet. Haud em̄ verū anim⁹ ꝓuidet vbi illa officiūt:ait Salu
ſtius in Catelī. Audi de h̄ ꝓphetā Michee.iij. Principes inq̄t eius in
mercede docebāt:⁊ ꝓphete eius in pecunia diuinabāt ⁊ ſuꝑ deū requi/
3 eſcebāt dicētes ⁊c̄. Hacten⁹ ex Sū.p̄d.J.x.vi.⁊.iij. Facit hec affectio
apparere alba crocea: q̄ videt ꝑ oculares crocei coloris oīa ei videntur
crocea. Sic q̄ paſſiōe inuidie aut alia praua affectiōe infectus eſt:iudi
cat bona mala:alba inocētie eſſe crocea: candidos hoīes eſſe glaucos.
4 vidēt ad lumē ſerpentinū:qd̄ ſic cōfectū eſt:vt eo accēſo oīa videant̄ ſer/
pētina:puta calami ⁊ trabes. Sic illis miſeris ꝑuerſorib⁹ cōtingit:vt
dicant bonū malū:columbas ſerpentes ⁊ columnas eccleſie dracones
⁊ ſeductores:vt hodie iudei. Et tantū de prima cauſa.
C ¶ Scd̄a cauſa eſt:ꝯſuetudo peſſima. Mala ꝯſuetudine infecti ſi cor
ripiunt̄:⁊ a ſua opiniōe ſi q̄s eos declinare nitit̄ mox ſentiet eos ſibi re/
belles:quantūcunq̄ꝫ bonus ſit:ſuamq̄ꝫ doctrinā ⁊ ꝑſonā moreſq̄ꝫ repu
tāt ⁊ appellāt malos.facit itaq̄ꝫ mala eoꝝ ꝯſuetudo:vt bonū malū iudi
cent:q̄ꝛ ꝯtra eoꝝ ꝯſuetudinē eſt. Et cui cōparabo generationē hāc: per
uertentiū bona in mala:ꝓpter ꝯſuetudinē malā qua imbuti ſunt? vtiq̄ꝫ
canib⁹: ⁊ vt puto aptiſſime. Canū nēpe natura eſt: vt ait Caſſiodo. vt

nouis hoib⁹ nõ acq̇eſcãt: ſ3 eos latratib⁹ arceãt. Ita ⁊ illi ſi q̇s ꝯtra coꝝ ꝯſuetudinẽ noua q̃cunq3 bona ⁊ vera ꝑduxerit: ꝯtra ea ⁊ illũ latrãt ⁊ ar cere nitunt̃. Venit chriſtus nou⁹ hõ vtiq3: q2 de⁹ ⁊ hõ. nouus deniq3 ꝯ veterẽ: nouus Adã ꝯ veterẽ. Ecce noua facio oĩa: nouũ dedit mandatũ Joã.xiij. Mãdatũ nouũ dedi vobis. Ideo nec eis nec illis q̇ noua do- cẽt acq̇euerũt: ſ3 ferociſſimis eũ circũdabãt latratib⁹ canes ĩpudẽtiſſimi Iſa.lvi. Clamãt ⁊ latrãt dicẽtes: ⁊ q̇ eſt hec doctrina noua? blaſphemaſ ſabbati violatoꝛ es: ſeductoꝛ es. vt hodie. Clamat ꝯ chriſtus ⁊ ꝓdicat: Ego ſum veritas. Nõ dixit ſu3 ꝯſuetudo: vt habet̃ diſ. viij. c. ſi ꝯſuetu- dinẽ. Ego ſi veritatẽ dico vob: q̃re nõ creditis mihi? Si mihi credere nõ vultis: credite opib⁹. Potuit dicere chr̃s: ⁊ ei⁹ ſeq̃ces dicere pñt illud Pſ. Circũdederũt me canes multi. Quippe ꝙ tales moꝛe canũ eq̇liter ſuꝑ oẽs extraneos a ſuis malis ꝯſuetudinib⁹ diſſentiẽtes latrãt: q2 igno ti ſũt tã ipi ꝙ oꝑa eoꝝ: q̃ꝝ ſi haberẽt notitiã nõ latrarẽt: ſi eoꝝ intẽtiões ⁊ oꝑa ſcirẽt tacerẽt. Si dñm glĩe cognouiſſent nunq3 eũ crucifixiſſent. D
Hi ſũt canes q̇ dũ lapide ꝑcutiunt̃ clamãt: alijs oib⁹ tacẽtib⁹ q̇ ſecũ ſũt ſol⁹ nimirũ ille q̇ tãgit̃ clamat. Sic illi q̇ tacti ſunt ⁊ ꝑcuſſi reclamãt. Nõ diu patit̃ equ⁹ ſcabioſus ſtrigili cõtingi ĩ loco fracto ſcabie: ſ3 calcitrat Sic illi infecti ſcabie malaꝝ ꝯſuetudinũ ſtrigilẽ veritatis abhoꝛrent: in ſtrigilatoꝛẽ calcib⁹ inſurgũt ⁊c̃. Et tm̃ de ſcḋa cã. ¶ Tertia cã eſt: ma litia ꝓpꝛia. Hec vtiq3 in oib⁹ ꝓdictis eſt cauſaꝝ cã: nã ex h̃ ait b. Tho.) ꝙ aliq̇s ex ſeipſo malus eſt ⁊ ex hoc ipſo q̃ſi ꝯſci⁹ ſue malitie: facilius de alijs malũ opinat̃. ſm̃ id Eccs.x. In via ſtul.ã. cũ ipe ſit in. oẽs ſtul. ex. Latro oẽs vocat latrones: ⁊ mal⁹ oẽs ſuſpicat̃ malos. Nã ſic ait Chri- ſo. difficile ſuſpicat̃ aliquẽ malũ q̇ bon⁹ eſt: ⁊ ecõuerſo. foꝛnicatoꝛ nemi nẽ ſuſpicat̃ caſtũ: nec ſuꝑb⁹ quenq3 humilẽ. Quid multa? veꝝ eſt qḋ dr̃ Bern. Si pauꝑ es: abiectũ te reputãt. ſi diues: ambitioſum ⁊ auarũ. ſi affabilis: diſſolutũ. ſi ꝓdicatoꝛ vel doctoꝛ: humani honoꝝ fauoꝛiſq̃ q̇- ſitoꝛẽ. ſi tacẽs: inutilẽ hypocritã. ſi comedẽs voꝛatoꝛẽ ⁊c̃. Et cur hec oia? q2 ipi mali ſunt: malitia ⁊ falſitate infecti ſunt. ið ſic vas infectũ ⁊ imun dũ in q̃ oẽs liq̇res q̃cũq3 ꝓcioſi ſoꝛdidant̃: ita tales falſi ⁊ mali: ð q̇b⁹ recte dr̃ illud Eccĩ.xi. Bona in mala ꝯuertẽs inſidiat̃: ⁊ in electis ipo- net maculã. Nihil mireris: ſi tales oẽs bonos reputãt ⁊ aſſerũt eſſe ma- los ſibi ſil'es. Moto ĩ naui vident̃ in terra ſtãtes moueri. Et illis q̇ di E uerſis motib⁹ ⁊ tẽtatiõib⁹ a diabolo v̾ſus infernũ mouent̃: ꝑ mare hui⁹ mũdi vident̃ in bona ⁊ ſolida vita ſtãtes ſili motu moueri. Hec ḡ cã ē: ꝙ ſenſus ⁊ cogitatio hũani coꝛdis ꝓna ſunt ad malũ de hoib⁹ bonis iu dicãdũ: ⁊ dubia in malã peioꝛẽq3 ptẽ interp̃tãdũ. Noli frater ſic infatu ari: vt bonos malos iudices: in occultis caue vſurpes tibi iudiciũ dei: noli ꝯtẽnere ⁊ ſic iniuriã facere ꝓximo tuo eũ malũ iudicãs: ſ3 oĩa dubia in melioꝛẽ ptẽ interp̃teris ⁊c̃. Adde ad placitũ. Et tu o ſerue dei iudicia hec ꝯtẽne: nihil ꝓpterea a via dei ⁊ ſeruitio ei⁹ mouearis: ꝯtemne ꝯtẽptũ hũc. Siq̇dẽ ait Hiero. ad Pãmachiũ: Prima virtus monachi: ego di- xerim chriſtiani eſt hoim̃ cõtemnere iudiciã. Et Apl̃i recoꝛdare dicẽtis

Mundanorum

Si adbuc hoibus placerẽ: chriſti ſeruus nõ eſſem. Nihil mireris ꝙ bo- na opa iudicãdo in malũ ꝑuertũt: qꝛ neſciũt artẽ bonoꝝ opeꝝ. De iudi ciis aũt illoꝝ q̃ de arte neſciũt nõ curamꝰ: ſed potiꝰ eos deridemus. Fa bius inqt: Felices eſſent artes: ſi de eis ſoli artifices iudicarẽt. Si ḡ ſic iudicaris: quieſce ꝛ obliuiſcere iudicioꝝ. Prouer. xxxi. Habe patiẽtiã: quieſce cũ chriſto i ſepulchro: ꝛ cũ eo appelleris ſeductor: ſit vita tua ab ſcõdita cũ chr̃o in deo. vt dꝛ in epl̃a. Abſcõdaris i abſcõdito faciei ſue a cõturbatiõe hoim: ꝛ cũ eo reſurge: pcede vt liliũ ꝛ roſa inter ſpinas: cre ſcere ꝓpter ſpinaꝝ aculeos tibi oblo q̃ntiũ nõ ceſſes. Dic cũ Apl̃o: Pro minimo mihi eſt: vt a vobis iudicer aut ab humano die ꝛc. Rogemus

Die ſctõ Paſche. xxxi. Martij. Stultoꝝ ꝛc. Euangeliũ.

CEnteſimanona turma eſt: Mundanoꝝ (Schluraffen narren) F
Qui in h̃ ſeculo ꝯtēti ſunt: q̃ nullū aliū ſibi finē ſtatuūt: q̃ nō ad
litus aliqđ'ſue portū oculū direxerūt. ſed vagi in hoc mari ma
gno hui⁹ mūdi nauigio ꝯcupiſcētie ſue ꝓpriū amoris affectiōis cōmodi
circūferunt̃ ad oēm ventū: ſm q̄ īpellunt̃ eūtes: libidini ſue ī oīb; vacan
tes. nihil de affectiōe iuſtitie aut dei vel amoris primi curātes: ſine cō
paſſo (on ein cōpaſ) ſine ſtelle mariſ ꝯſideratiōe: aut alicui⁹ recte directi
onis magiſterio: ſine nauta in circuitu. vt impij: ſicut ⁊ ſunt ambulātes
nulla pericula hui⁹ magni maris reſpiciētes: ſine cura ⁊ ſolicitudine: ſʒ
vt cōtingit girātes. De his eſt mihi anim⁹ hoc die feſto ſcō paſche loq̃:
in q̃ de tranſitu chriſti ex h̃ mūdo ad patrē memoriā facimus. noſq; de
mūdana ꝯuerſatiōe mala ad cōuerſationē bonā cōuerſi ſum⁹: vt ſpero.
qđ paſcha antiquitus apud iudeos in cōmemoratione trāſitus iudeoꝝ
ex egypto vbi p̄mebant̃ ad ꝓmiſſiōis terrā fiebat. De cōtrarijs igit̃ fatu
is dicā: q̃ nō de mūdo hoc tranſeūt ad illū portū tendentes virtutū aut
glie celeſtis: ſed in mūdo circueūt. Tria aūt circa hos dicā. Primo q̃b;
nolis poſſint dinoſci. Scđo quāta ſit eoꝝ ſtultitia partim patefaciā: et
tertio quēadmodū eoꝝ ſit declināda ſtultitia. ¶ Circa primū reperi G
nolas ſeptē apud ſapientē Sap. ij. Prima eſt de futura vita nihil tene
re. Scđa eſt p̄ſentis vite voluptatib; carnalib; intēdere. Tertia eſt glo
riā mundanā venari. Quarta eſt ꝑ potentiā alios ſuppꝛimere. Quinta
iuſtos ꝑſequi ⁊ circūuenire. Sexta in malitia excecari. Septima dia
bolū ꝑ totū imitari. Hi ſunt q̃ dicūt cogitātes apđ ſe nō recte: Exiguū 1
⁊ cū tedio eſt tp̄s vite nr̄e ⁊c. Hic ex eodē cap. vſq; ⁊ nemo reuertit̃. Ec
ce nola prima: de futura vita nihil tenere. Hi ſunt q̃ dicūt: Venite et 2
fruamur bonis q̃ ſunt: ⁊ vtamur creatura. Hic vſq; ꝑtranſeat luxuria
nr̄a. Ecce nola ſcđa: p̄ſentis vite voluptatib; intēdere. Hi ſunt q̃ dicūt 3
Vbiq; relinq̃mus ſigna letitie: qm̄ hec eſt pars nr̄a: ⁊ hec eſt ſors nr̄a.
Ecce nolā tertiā: gloriā mūdanā q̃rere: ſigna. ſ. poſt ſe relinq̃re. Hi ſūt 4
q̃ dicūt: Oppꝛimam⁹ pauperē iuſtū: ⁊ nō parcam⁹ vidue nec veterano.
Hic vſq;: inutile inuenit̃. Ecce nolā q̃rtā ꝑ potentiā alios ſuppꝛimere.
Hi ſunt q̃ dicūt: Circūueniam⁹ iuſtū: qm̄ inutilis eſt ⁊ ꝯtrari⁹ operib; 5
nr̄is. Hic ex eodē ca. q̃uſq; placuerit. Ecce nolā. v. iuſtos ꝑſeq̃. Hi ſūt 6
q̃s excecauit malitia eoꝝ: ⁊ neſcierūt ſacramēta dei: neq; mercedē ſpera
uerūt iuſtitie: nec iudicauerūt honorē aīaꝝ ſctāꝝ. Ecce nolā. vi. Hi ſūt 7
tandē q̃ ſunt ex ꝑte diaboli: ⁊ imitant̃ illū: feſtinātes ad mortē duplicē q̃
ꝑ eū intrauit in orbē terraꝝ. Ipi q̃ gaudēt ad tympanū: q̃ ſꝑ canūt gau
deamus: oī veſꝑa vigilia. s. Martini: ⁊ oī die carniſpriuiū: q̃tidie epu
lantes ſplēdide. Qui gaudēt de feſto h̃ paſche: nō q2 ſurrexit dñs: aut a H
pctīs exonerati apti facti ſūt ad trāſitū ꝑ ꝟtutē ī celū. ſʒ q2 redierūt laga
ne carnes ⁊ alia hmōi. itaq; cū alijs chr̄ianis nō tn̄ eadē intētiōe canunt
Hec dies quā fecit dñs: exultem⁹ ⁊ letemur ī ea. Sperāt ſe viſuros ī re
gione ſua fatuoꝝ huius mūdi (im ſchluraffen land) mōtes incaſeatos.

¶ Circa ſcdm: quāta ſit hoꝝ fatuoꝝ ſtultitia: non eſt neceſſariū multa
dicere. quippe ꝙ hactenus multa dicta ſint: puta ꝙ̄ impura ſit hui⁹ mū
di delectatio: q2 plus habet fellis ꝙ̄ mellis. ꝙ̄ꝙ breuis: q2 cito finit ⁊
nos cito finimur. ꝙ̄ꝙ nociua: q2 maioris delectatiōis ſpiritalis impe
ditiua. Sed hoc inquā taceo: ⁊ ſ̄pōdero qđ grauiſſimū eſt: q2 malū ⁊
peſſimū habet finē: quantūcūq3 blandiat̄ ab initio: in fine tñ pungit vt
ſcorpionis cauda. Cuiuſmodi finē pulcherrime explicat Hugo in vna
quā deſcribit viſione: in qua introducit ſe ⁊ diſcipulū ſuū colloquētes.
Recita eā ſi placet. Quēadmodū nauim vidit in tranquillitate in ma-
ri ſulcantē: ⁊ piſces colletantes ⁊ exultātes ſup aquas ad ſonū inſtrumē
J toꝝ muſicoꝝ eoꝝ qui in naui vehebant̄ in maximo gaudio. at tandē in-
gruente tēpeſtate ⁊c̄. abſorpta eſt nauis cū hominibus illis. Stultitiā
hanc finē tā miſerū habentē cōquerunt̄ experti in inferno: quēadmodū
Sapieñ. v. dicūt em̄: Errauim⁹ a via veritatis ⁊ iuſtitie lumē nō luxit
nobis. Dic eodē cap̄. vſq3 ibi: Juſti aūt in ppetuū ⁊c̄. Et tm̄ de ſecūdo.
¶ Circa tertiū quēadmodū hec ſtultitia pnicioſa poſſit deuitari: ē bre
uis doctrina. Oportet vt in aliā nauim ſedeas: alios naucleros eligas
⁊ ad certū portū ⁊ litus determinatū appellas. Sed ī nauim penitētie
iuſtitie vite chriſtiane affectionis iuſtitie amoris dei ⁊ primi. quā naui
tibi deſcripſi anno. 1490. In q̄ ſedit chriſtus eterna ſapiētia cū diſcipul̄
ſuis: illic chriſtus nauclerus: in qua neceſſe ſedere habet quicūq3 vult
feliciter ad portū eterne vite ꝑuenire. Jmmo ⁊ chriſtus aliter ītrare nō
potuit. Stulti (ait hodie dñs diſcipulis duob⁹ eūtib⁹ in Emaus) opor
tuit chriſtū pati: ⁊ ita intrare in gloriā ſuā. Et tu ſi es in naui hac (ſicut
ſpero nos oēs in ea eſſe) fac in ea maneas in finē: nō exilias iterū in mū
di huius mare: ne pereas. ſi nō es in ea intra dū tp̄s habes: ne trāſeat ⁊
tende ad litus. Et ad qđ litus? ad litus grē ⁊ glīe pacis pectoris ⁊ eter
nitatis. Ad litus in q̄ ſtabat ieſus poſt reſurrectionē: apparēs diſcipul̄
in mari remigātibus. ad litus virtutū: in q̄ videbit̄ deus deoꝝ in ſion.
R Jbūt de virtute in virtutē ⁊c̄. ait Pš. Ubi aliā videbis regionē: ⁊ ī ter
rā pmiſſionis nō ridiculoſam ⁊ fabuloſam (ſchluraffen land) ſed verā:
vbi tecta ex laganis ſunt cōfecta: mōtes incaſeati: lapides zuccarei: fon
tes lacte ⁊ ſtuuiȷ̄ melle fluētes: vbi albi panes triticei in arborib⁹ pēdēt
cū phialis vino optimo plenis: ſepeſq3 ex farciminib⁹ texti: ⁊ aſſate co-
lūbe in ora volāt hoim. Hec eſt regio ad quā ꝑuenit̄ nō naui alia ꝙ̄ pe-
nitētie ⁊ vite chriſtiane. Regio ad quā ꝑueniūt illi q̄ in oculis mūdano
rū appellati ſunt ⁊ reputati (ſchluraffen) fatui ⁊ ſtulti: vere tñ ſapientes
mūdi ↄtēptores ⁊ oīm q̄ in mūdo ſunt: mūdo mortui: qui nec ipſi dili-
gūt mūdū neq3 a mūdo diligunt̄. Qualis fatuus erat is q̄ dixit: Mun
dus mihi crucifixus eſt: ⁊ ego mūdo. Et illi in veritate regionē illā hic
dū viuūt alōge vidēt ꝑ fidē: ⁊ guſtāt odorantq3 ꝑ charitatē impfectam:
alibi aūt facie ad faciē videbūt ⁊ in re guſtabūt ⁊ manducabunt. ⁊ vide
būt q2 verū eſt qđ dictū eſt de ciuitate dei: Glorioſa dicta ſunt de te ci-

nitas dei ⁊c̃. Sed q̄ ſunt inq̄s lagana illa: mōtes caſeati? Audi: laga-
na quibus tegunꝰ domus illius regiōis chꝛiſtus dn̄s eſt. Laganū fit 1
ex caſeo: lacte ⁊ ouis. Et chriſtus ex carne aīa ⁊ deitate. Nā ſicut aīa ra
tionalis ⁊ caro vnus eſt homo: ſic deus ⁊ hō vnꝰ eſt chꝛiſtus. Caro ca-
ſeus ⁊ lac eſt: vtriq̧ de lacte ⁊ puriſſimis ſanguinibus virginis Marie
coagulatū: nō virili ſemine: ſed myſtico ſpiramine: ſpūs videlicet ſan-
cti coagulo. Deitas vitellum oui eſt. Vitellus a vita vel victu dicitꝰ: q2
pullus in ouo exiſtēs eo nutriatꝰ: ex albumine eñ naſcitꝰ. Et deitas oīm
vita eſt: Ego ſum reſurrectio ⁊ vita. Aīa ſua puriſſima albumen eſt:
clariſſima vtriq̧: ſine macula oꝛiginalis culpe: nō apparet in hoc albumi
ne (der fügel) ⁊c̃. Laganū habet fundamentū q̄ ſuſtentanꝰ p̄dicta tria: 2
Et pſona filij verbi in diuinis ſuſtētat naturas illas humanā ⁊ diuinā. L
vnus eñ oīno nō cōfuſione ſubſtātie: ſed vnitate pſone. Laganū coro 3
nā habet q̄ſi muralē (zinnelin) ⁊ nr̄m laganū nō vnā: ſed triplicē habet
coronā ⁊ quartā expectat. Coronauit eñ eū pater mater ⁊ nouerca. Pa
ter corona gloꝛie: ſicut ſcriptū eſt: Gloꝛia ⁊ honoꝛe coronaſti eū dn̄e. vtri
q̧ eq̄li gl̄ia: Equalis gl̄ia coeterna maieſtas. Mater ſua corona pau-
pertatis ⁊ miſeric. Egredimini filie ſion ⁊ videte regē Salomonē ī di
ademate q̄ coronauit eū mater ſua. Coronatus eſt a ſua nouerca coro-
na ſpinea ⁊ ignominie. Exiuit ḡ Jeſus poꝛtās coronā ſpineā. Et tādē
coronandus a familia ſua corona iuſtitie: qn̄ exibūt angeli ⁊ tollent de
regno eius oīa ſcandala: qn̄ veniet ad iudiciū cū ſenioꝛibus ppl̄i ſui: cū
pugnabit p ea oꝛbis terre aduerſus inſenſatos. Laganū ſignatꝰ ⁊ mit- 4
titꝰ: coquitꝰ: bn̄dicitꝰ: in foꝛnace coquitꝰ igne. Et chꝛiſtus in crucis camio
penis flagrātiſſimis ⁊ ardētiſſimo amoꝛe decoctus eſt. Maioꝛē chari
tatē nemo habet q̧ ⁊c̃. Laganū bn̄dicitꝰ: ⁊ cibus paſchalis eſt: ⁊ pꝛimū
guſtatꝰ. Et chꝛiſtus a patre bn̄dictus: ⁊ ſpecialiter ab eo ſignatus: ⁊ in
mundū miſſus. Joā. i. vn̄ ⁊ iudei: Bn̄dictus q̄ venit ī noīe dn̄i. Pꝛimū
tp̄e paſchali guſtandus ⁊ reuerēter ſumēdus. Laganū hincinde mittitꝰ 5
Jn feſto paſche mittunꝰ lagana lance. Et laganū a deo nobis in hunc M
mundū miſſum a patre miſſum eſt die paſche pꝛimo virgini Marie:
ſcd̄o Magdalene: tertio alijs mulieribꝰ: q̄rto Petro: quinto diſcipul
euntibus in Emaus: ſexto oībꝰ diſcipulis cōgregatis excepto Thoma
⁊ hec facta ſunt die paſche. Deinde ſeptio oībꝰ diſcipulis p̄ſente Tho-
ma poſt dies octo: octauo in galilea ad mare tyberiadis: nono in die
aſcenſiōis. Laganū ponitꝰ in pꝛōptuariū. Et chꝛiſtus paſſus nr̄m la- 6
ganū repoſitū eſt in pꝛōptuariū altiſſimū celū ſc̄z empyꝛeū: ⁊ nobis re-
ſeruatū. Jllatū inq̧ virtute ppꝛia ſup oēs choꝛos angeloꝝ: inter ſcutel-
las aureas gloꝛiā. ſ. coꝛpis ⁊ aīe. Et ibi facta eſt regula totius oꝛbis: p
tegēs oīa q̄ p ipm facta ſunt. Nō ſolū eſt cauſa fieri rei inſtar alioꝝ opi
ficū: ſed etiā cōſeruat in eſſe. ⁊ ſicut eadē arte res fit ⁊ coꝛrupta reficitꝰ:
ſic ⁊ cōſeruatꝰ. Pꝛotectoꝛ nr̄ aſpice deus: inſidiātes repꝛimere ⁊c̃. Deſide
rabat recipi ſub h̄ tecto qui dixit: Sub vmbꝛa alaꝝ tuaꝝ ptege me: a fa

cie impioꝝ q̄ me afflixerūt: ⁊ dn̄s ꝓtector vite a mūdo. Per hoc tectum miſſus eſt paraliticus, ⁊ ſanatus. Nu. xiiij. Glia dn̄i ſup tectū. Gloria aūt patris fili⁹ figura ſubſtātie eius. Sub h̄ etiā tecto quieſcere cupiebat q̄ ait: Faciam⁹ hic tria tabernacula. Erāt aūt tecta glia dn̄i: q2 nubes lucida obūbrabat eos. Magnū h̄ laganū: q̄ ait: Bonū eſt nos hic eſſe (in ſchluraffen land) Inebriati ⁊ dormiētes ſolū in ſomnio: ⁊ alōge
7 ꝑiculā hui⁹ regiōis viderāt. Laganū in alto poſitū mures olefaciūt ⁊ poſt illud currūt ⁊ ſaltant: ſeq3 poſterioribꝫ pedibꝫ innitētes ad ipm̄ eri
N gūt. Et mures paruuli in cauernulis ꝑ humilitatē deliteſcentes incluſi raro ad lucē exeunt: niſi famis neceſſitate cōpulſi. qua cōpleta ſe mox retrahunt ſemꝑ abſcōditi in abſcōdito faciei tue. Surſu3 tenēt corda odore hui⁹ lagani tracti: pedibꝫ ſpei ſe erigūt: oculis fidei cecutiētes: ⁊ charitatis impfecte naribꝫ odorātes. Plane alibi ꝑfecte: hic ex ꝑte videm⁹ ⁊ diligim⁹. Senſerat hoc vnus mus: ⁊ alios vt illuc tenderēt ꝯcitauit enixius. Que ſurſum ſunt q̄rite: q̄ ſurſu3 ſunt ſapite: vbi chriſtus eſt in dextera dei ſedēq̄. Et vt q̄d ita o Paule? q2 raptus ſum ad celū vſq3 terciū: in prōptuario fui: ſub tectū aſcēdi: ⁊ ſenſi q̄ nō licet hoī loq̄: q̄ omnē exuperāt ſenſū3. ideo clamo: q̄ ſurſu3 ſunt ſapite. O felices mures: i q̄ꝝ naribꝫ redolet hic odor celeſtis lagani clamātes: Trahe nos poſt te: curremus in odore vnguētoꝝ tuoꝝ: q2 oleū effuſu3 nomē tuū. Qui oīa cōtēnētes: ⁊ q̄ſi ꝑ ſentes ⁊ enſes oīaq3 ꝑicula currētes: ad odorē ei⁹ ꝯcitati currūt: nō curātes etiā ſi in muſcipulas ipas incidere ꝯtingat. Eremite ſcti magnificas dom⁹: diuitias: agros: vxores: ⁊ oēs hui⁹ ſecli delitias ⁊ honores poſthabuerūt floccipendētes: ⁊ ad antra deſerti cucurrerūt
O inſtar muriū ad ſpelūcas: tracti vtiq3 odore hui⁹ lagani. Currit Petr⁹ currit ⁊ Andreas: ⁊ ī via in muſcipulā crucis cadūt: ⁊ in ea pēdēt. Paulus gladio ꝑcutit. ⁊ Stephan⁹ īpetit lapidibꝫ currēs poſt laganū: q2 vidit celos aptos ⁊ ieſum ſtātē: laganū eleuatū in prōptuariū celi. Mus Laurēti⁹ ꝑ ignē currit ad laganū: ⁊ vt murē catti leōes diſcerpūt Ignatiū. Oēs tracti odore lagani. Et vt q̄d ita o mures curritis? q2 ibi nr̄a fixa ſunt corda: vbi vera ſūt gaudia. Ve glirib⁹ aſtutis: filijs hui⁹ ſcl'i: mūdi ſapiētib⁹: muſcipulas has penaꝝ ⁊ tribulationū timētibus ne cadāt ī eas: timētes eos q̄ ptāte3 hn̄t occidēdi corp⁹ vl' macerādi: nihil ſapiētes de his q̄ dei ſunt: q2 aīales prudētes ī gn̄atione ſua. Et q̄d hoc ē inq̄s? Illud eſt: q̄ cor erigere ſurſum o catte neſcis ad deū ne putreſcat: ⁊ frumētū tuū ſi in inferiorib⁹ habes ne putreſceret leuares ad ſuꝑiora. Frumēto tuo q̄ris mutare locū ī terra: ⁊ cor ꝑmittis putreſcere. frumētū leuares ad ſuꝑiora: cor leua in celū: ſurſū corda. Hec Aug. ſup Ps. Et hec q̄dē de laganis: quib⁹ tecta dom⁹ ciuitatis ꝯſtruunt. Ceterū de alijs feria tertia dicet ad Guilhelmitas dn̄o cōcedēte. Rogemus deū.

Feria. iij. Paſche. ij. Aprilis. ad Guilhel. dedicatiōis mane

Stultoꝝ infinitus eſt numerus. Eccs. i. Euangeliū.

¶ Scd̃m qḋ erit in terra viuentiũ alibi: ⁊ hic in his q̄ ꝓpinquãt terre vi
uentiũ ꝑ vite ꝑfectionẽ ſunt: Mõtes incaſeati. Pſ. Mõs dei mõs pin P
guis: mõs coagulatꝰ: mõs pinguis. Ut q̄d ſuſpicamini mõtes coagu
latos? Hi mõtes ſunt ſcti cõpꝛehenſoꝛes alibi: ⁊ hic viatoꝛes ꝑfecti. Le
uaui oclos meos i mõtes.i.i ſctõs: ⁊ vere mõtes. Pꝛimo: qꝛ mõtes ſũt
alti ⁊ terre cumuli. Et illi ſunt alti ꝑ vite eminentiã ⁊ cumulos merito
rũ. plane q̄ eiuſmodi ſunt: aſcendũt in gradũ eminentioꝝ vite: ad alta
virtutũ ⁊ meritoꝝ ſe transferentes: ⁊ inferioꝛa dimittũt; pctõꝝ ſtatum.
Scd̃o mõtes habẽt aq̄s dulcioꝛes: ⁊ illic creſcũt arboꝛes: gũmi ⁊ reſi
nã ſudãtes ⁊ diſtillantes. Et in talibꝫ aque dulces cõpaſſiõis ⁊ miſcd̃ie
fluũt: gũmiq; opeꝝ miſcd̃ie arboꝛes ille diſtillare videntur. In die illa
ſtillabũt mõtes dulcedinẽ: ⁊ colles fluẽt lac ⁊ mel. Tertio mõtes ſunt
celo ꝓpinq̄oꝛes. Et illi ꝑ affectionẽ ⁊ deſideriũ ad celũ vſq; aſcendunt.
habẽt pedẽ ſolũ coꝛpis inſtar montiũ in terra: qḋ reliquũ eſt totũ exur
git ſuſus celũ. Iſte homo digne in memoꝛiã vertit hoim: q̄ ad gaudium
tranſijt angeloꝝ. qꝛ in hac ꝑegrinatiõe ſolo coꝛpe ꝯſtitutus: cogitatiõe
⁊ auiditate in illa eterna patria cõuerſatus eſt. Quarto mõtes ſũt luce
ſplẽdidioꝛes. ⁊ illi ꝑfecti citius: plenius ⁊ ꝑfectius: luce diuine grẽ ⁊ ſci
entie illuminant. i. Mach. vi. Refulſit ſol in clipeos aureos: ⁊ reſplen
duerũt mõtes ab eis. Quinto mõtes ſunt roꝛe ꝑfuſioꝛes: ros a ſuperio
ribꝫ mõtes ꝑfundit: fontes ⁊ flumĩa interius eos humectãt. Et veri ꝑ
fecti a ſuperioꝛi.ſ.a deo gratiã hauriũt deuotiõis: ab interioꝛi.ſ.a coꝛ
de: aq̄s lachꝛimaꝝ ⁊ cõpunctiõis attrahũt. Pſal. Rigãs mõtes de ſu
perioꝛibꝫ ſuis ⁊c. Tales quõdam erãt mõtes multi: ſed vbi q̄ſo modo?
Deficit plane altitudo ſublimis affectionis: qꝛ oẽs ad terrã ꝑ auariciã
inclinant. yſa. xl. Omis mons ⁊ collis humiliabit. Ubi claritudo lucis Q
diſcretiõis? nimirũ oẽs ꝑ ignoꝛantiã obſcurant: Exodi. xix. Totꝰ mõs
ſynai fumigabat. g̊ obſcurꝰ. Ubi tandẽ plenitudo roꝛꝫ deuotionis? nul
libi: ſiquidẽ oẽs ꝑ iracundiã ſiue virtutũ carentiã deſiccant. ij. Regũ. i.
Mõtes gelboe: nec ros nec pluuia deſcẽdat ſuꝑ vos vbi ceciderũt foꝛ
tes iſrael: vtinã eſſet in nobis deuotio roꝛificãs: diſcretio clarificans: ⁊
affectio altificãs. Sexto mõtes ſunt refugia animaliũ: ⁊ loca tutioꝛa:
auis aſcendendo ſolet eſſe tutioꝛ a ſagittis ⁊ laqueis. et montes excelſi
ceruis: ⁊ petra refugiũ erinacijs. Et ſimplices animales ad tales viros
ſctõs refugiũ habere poſſunt: ⁊ etiã penitẽtes cõpuncti: habẽtes cõſci
entias remoꝛdentes: q̊ irent niſi ad tales: vbi ꝯſilia ⁊ auxilia inuenire
poterũt ſalubꝛia. Sed ⁊ mõtes illos in celos voces ſuas exaltent coꝛ
dis: ꝑ deuotã eoꝝ ſanctoꝝ inuocationẽ. Et q̄s in mõtes illos fideliter
clamãs nõ audiret echonẽ reſonantẽ exauditiõis: ⁊ ſi nõ ad voluntatẽ:
tñ ad vtilitatẽ tꝑe oppoꝛtuno. Septio: mõtes alti ſuperant monticulos:
in vertice montiũ. Et xp̄us dñs ſctũs ſanctoꝝ in vertice montiũ conſti
tutus. Erit in nouiſſimis diebꝫ p̄paratus mons domus dñi in verti
ce montiũ, ⁊ eleuabit ſuꝑ colles. yſa. ij. Hic mons coagulatus pꝛopter

paruulos: q̃s lacte tenerioris doctrine nutrit. ⁊ mõs pinguis ſterilita-
te ſua ꝓpter maturos: q̃s pane ſolidioris doctrine cibat. ſic ⁊ ſcti facti
R ſunt: etſi lõge inferiores. Candidi facti ſunt nazarei eius: ⁊ ſicut lac coa-
gulati. Tertio ſunt in regione illa ad quã tendim⁹ hic vel alibi lapides
zuccarei. Lapides ſunt tribulatiões ⁊ aduerſitates corpis: ꝑ infirmita-
tes vulnera dolores aduerſitates ⁊ dãna rex: ꝑ paupertatẽ defectũ alimẽ-
ti pecunie veſtiũ lectox domox. Aduerſitates p̃terea infamia: ꝑ v̾ba cõ-
tumelioſa nob illata maledictiões irriſiones ꝯtẽpt⁹: breuiter oia q̃ ſunt
nr̃e cõmoditati cõtraria q̃ fugimus ⁊ nos moleſtãt lapides. Precipue
aũt i coi ſermõe cũ nobis verbũ ꝯtumelioſuꝫ dicit̾ dicim⁹: Proiecit vo-
bis in hortũ lapidẽ. Hos lapides turba ſtultox de q̃bꝫ hacten⁹ dulces
nõ reputat: ſed frontẽ rugãt: cõtrahũt ora ⁊ clamãt. Cetex in terra ſctã
in vita ſctã chriſtiana ⁊ ꝑfecta ad quã tẽdimus ꝑ nauiculã penitẽtie: ſũt
hi lapides vtiqꝫ dulces: q: ſcimus eos in dulciſſima cõuerti. Triſtitia
v̾ra vertet̾ in gaudiũ. Nõ ſolũ poſt triſtitiã erit gaudiũ: ſed vertet̾ in gau-
diũ. Scd̃m multitudinẽ g̊ dolox erũt letificationes: q̃ g̊ ſibi adimit la-
pides ⁊ fugit: gaudia celi diminuit. Sed velles videre aliq̃s quibꝫ dul-
1 ces fuerũt lapides. Mitto te inprimis ad btm̃ Stephanũ: de q̃ dicit̾
Lapides torrẽtis illi dulces erãt. Et cur ita? q: videbat in regionẽ no-
ſtrã celeſtẽ patriã (in das ſchluraffen landt) vbi videbat Jeſum ſtantẽ a
2 dextris: ideo erãt illi dulces lagano viſo. Paulus cũ lapides hos de-
guſtaſſet lyſtris Actuũ. xiiij. adeo ei placuerũt: vt diceret diſcipul̾ ſuis
3 Per multas tribulatiões oportet intrare regnũ celox. Ezechias rex:
Dñe ſi ſic viuit̾ ⁊ in talibꝫ ſcꝫ lapidibꝫ tribulationũ ⁊ infirmitatũ ⁊c̃. vi-
ta ſpũs mei corripies me ⁊ viuificabis me: ecce i pace amaritudo mea
S amariſſima. Ergo in tribulatiõe amaritudo erat ſibi dulciſſima: ecce
4 lapides dulces. Ibãt apl̾i gaudẽtes a cõſpectu cõcilij: qm̃ digni habi-
ti ſunt ꝓ noie Jeſu cõtumelias pati. ecce lapides q̃s cũ gaudio ſuſcepe-
5 rũt. Sic femina de q̃ legit̾: cũ q̃dã alia femina ei malediceret ⁊ ꝯtume-
lias inferret: gremiũ aperuit dicẽs: Proijce abũdanter: q: eque ac aux
6 ⁊ lapides p̃cioſos eadẽ ſuſcipio. Sic Franciſcus: de q̃ legit̾ in ſpe. cx.
quõ dixit fratri q̃ appellabat̾ Leo: ſcribe q: hec eſt ꝑfecta letitia: ſi nos
patiẽter portauerim⁹ aduerſa ⁊c̃. Vide diſt. vij. exẽplo: xxvi. Ibi dicit
b. Frãciſcus. Inter oia chariſmata ſciſpũs: q̃ amicis ſuis chriſtus cõ-
ceſſit ⁊ cõcedit: eſt vincere ſemetipſos: ⁊ libẽter ꝓpter chriſtũ ⁊ charitatẽ
7 dei opprobria ſuſtinere. Sic in Vitaſpatrũ legit̾ pulchra doctrina de
ſeptẽ eremitis in Scythia: q̃ cũ eſſent ꝑ amazones expulſi venerũt in tẽ-
plũ quoddã in deſerto idolox: dixit eis abbas Nus: q̃ erat ſenior hac
ſeptimana: Vnuſquiſqꝫ maneat apud ſe ⁊ cũ altero nõ loquat̾. His ꝯb-
ſeruatis ibat abbas Nus omi mane ad idolũ qđ in tẽplo erat: ⁊ lapida-
bat illud. Nocte vero veniẽs rogabat idolũ ꝓ venia: qđ ꝑ totã ſeptima-
nã ſingulis diebꝫ fecit. Die v̾o ſabbati rogãtibꝫ fratribꝫ vt q̃d hõ fidelis
cũ ſit idolũ ꝓ venia rogare audeat? Rñdit: ꝓpter vos illud feci frẽs: vt

ſicut idolū iſtud neqꝫ ad lapidationē loquutū eſt aliquid aut ira cō̄ mo
tū: neqꝫ ad petitionē venie gloriatū aut exaltatū. ſic eius exemplo ꝛ ve
ſtrū quilibet iniuriatus neqꝫ iraſcat̄: aut pro venia rogatus nō extollat̄
ſiue glorietur ꝛc̄. Uide in vitaſpa. fo. c. xlvi. H. Hoc ꝑfecto nedū in ceno
bijs: ſed in omni cōgregatione yconomica obſeruare oportet.

Feria. v. paſche. iiij. Aprilis: ad penitētes hora. vi. mane.
Stultorum infinitus eſt numerus. Eccš. i. Euangeliū

¶ Quartū qđ eſt in regione viuoꝝ. i. in eterna patria alibi: ꝛ hic ꝑ inco T
hationē beatitudinis in ſtatu ꝑfecte virtutis eſt: Fontes lactei. Ipſi ſūt
virtutes cū ſuis actibꝫ ꝛ gaudijs ſubſequentibꝫ ſiue comitantibꝫ: ſignū
acquiſiti habitus (ait Phus) eſt delectari in oꝑe. Deuotio illa ſubſtāti
ua ſolida ꝑmanēs ꝛ iugis: q̄ nihil aliud eſt q̄ꝫ prōptitudo volūtatis ꝛc̄
vt Dioñ. Carth. in ſuo dialogo de eucbariſtia: quē vide. Plane fontes
lactei ſunt he virtutes. Lac delectat: nā ꝛ delectatio a lacte q̄ſi lactatio 1
dicta eſt. ꝛ virtus acq̄ſita actuſqꝫ eius nō ſine gaudio eſt. Et q̄d mirū ſi
gaudeat: cū oīs ſua voluntas ſemꝑ impleat̄. Implet̄ plane: qꝛ ſuā volū
tatē diuine cōformat voluntati: q̄ ſemꝑ implet̄: q̄s em̄ reſiſteret diuine
voluntati: ergo ꝛ ſua volūtas implet̄. Nouit hoc Señ. Uir bonus q̄c
quid illi acciderit eq̄ animo ſuſtinebit: ſcit em̄ hoc accidiſſe ex lege diuina:
ex qua vniuerſa ꝓcedūt. Adde ea q̄ ponit autor Sum. vir. c. ix. ad placi
tū. Lac ex fonte ꝓprio pectoris ſcaturit. Et gaudium virtutis eſt velut 2
fons gaudij in domo ꝓpria naſcēs. Ait Señ. Exiſtimās me detrahere
tibi multas voluptates q̄ fortuita ſubmoueo: q̄ ſpei dulciſſima oblecta
menta cenſeo deuitāda. imo ꝯtra volo tibi nunq̄ꝫ deeſſe letitiā: volo illā
tibi domi naſci: naſcit̄ aūt ſi intra teipm̄ ſit. Uide vbi ſup̄ capi. xq. vbi
multa ad ꝓpoſitū. Lac iugiter ſcaturit in mām̄is. Et gaudiū virtutis 3
cōtinuū eſt ꝛ iuge: nō ſic gaudiū mūdi gaudiū hypocrite. i. mundi: q̄ ex
terius eſt deauratus adinſtar pūcti. Aug. Si q̄d arriſiſſet ꝓſperū tede V
bat apprehendere: qꝛ pene priuſq̄ꝫ teneret̄ euolabat. Sed ſecura mens
q̄ſi iuge cōuiuiū. Prouer. xv. Nō ſic hō carnalis ſemꝑ ſedet ꝛ iugiter ad
mēſas corporalē. nō plane: qꝛ vagat̄ hincinde nullū inueniēs quieſcēdi
locū. Dic vbi ſup̄ ca. viij. vbi plura ponunt̄. Lac in vbere Marie erat
de celo. Et gaudiū virtutis de celo eſt. Canit eccl̄ia: Ubere de celo ple
no. ꝛc̄. Uirtus eſt btitudo p̄ſentis vite: btitudo virtutū de fonte celeſtis
btitudinis amicis dei in hac valle miſerie ſtillat̄. Uñ Augu. ij. Corin.
xij. in Glo. In regiōe illa intelligibiliū btā vita in fonte ſuo bibit̄: inde
aliq̄d aſpergit̄ huic humane vite: vt in tētationibꝫ huiꝰ ſeculi tēperanter
fortiter iuſte prudēterqꝫ viuat̄. Uide in Sū. virtu. vbi ſup̄ c. vij. Lac 4
eſt infantiū nutrimentū. Et hoc gaudiū verū eſt nutrimētū filioꝝ ꝛ ſub
ſtantiua deuotio: de q̄ ſup̄ dictū eſt etiā in p̄cedētibꝫ ſermonibꝫ. Quaſi
mō geniti infantes ꝛc̄. lac cōcupiſcite ſine dolo ꝛc̄. Sed ais: Nihil lactꝭ
nihil gaudij eſt in me: nō eſt fons gaudij intra me. ꝛ q̄ poteſt eſſe cauſa:

x Prima cauſa eſt: q2 fortaſſe aliud lac ſugis: ꝛ adhuc es in nauicula fa-
tuoꝝ. Sugis lac voluptatis vel vanitatis vel verboſitatis: ideo nõ ſen
tis lac virtutis. Sugis lac voluptatis: heres ad vbera carnaliũ delecta
tionũ gule aut vener; lamie mãmillas trahis. De q̃ Treñ. iiij. Lamie
nudauerũt mãmillas: lactauerũt catulos ſuos. Dicit ꝙ lamia ſit mon
ſtrũ ſpeciẽ femine ꝑtendẽs: q̃ primo catulos ſuos lactat ꝛ tandẽ iugulat
Hoc vtiq3 facit voluptas: q̃ primo lactat; ſed tãdẽ aufert tibi ſubſtãtiã:
famã ꝛ gratiã cũ virtutib9. Sugis deinde lac vanitatis gl'ie fauoꝝ ꝛc.
in veſtitu: nobilitate: diuitijs ꝛc. Bibis lac de vtre Jahelis cũ Zizara
Judi. iiij. Ergo trãſfigeris tandẽ clauo obdormiẽs in pctĩs a diabolo
Sugis tandẽ fortaſſe lac ꝟboſitatis aut loq̃citates: ibi ꝯſolatiões tue
ſunt: locutio aut auditio garrulationũ. Non lactes quenq3 labijs tuis:
ait Sap. Prouer. xxiiij. Uir iniqu9 lactat amicũ ſuũ: ꝛ ducit eũ ꝑ viã
nõ bonã. Prouer. xvi. Si mulier habet lac: ſignũ eſt ꝙ ſit corrupta: ꝛ ſi
gnũ corruptiõis mẽtis eſt lac loq̃citatis. Herbe q̃ hñt lac ſunt q̃ꝫtũ in ſe
eſt venenoſe. ita eñ laxant ꝛ naturã ita euacuant: ꝙ ſi indiſcrete ſumant
virtutẽ eneruãt ꝛ mortẽ ꝓpinẽt: ſicut patet de ſcamonea de eſula ꝛ ſilib9
Sic vtiq3 loq̃ces venena multa ꝓpinãt hoc lacte loq̃citatis. Fuge ğ her
bas illas (Es ſint böſe krütlin) Hoc ꝓprijſſime de doloſis adulatorib9
deceptorib9: ſed etiã alijs loq̃cib9 aptari põt: q2 multiloquiũ aufert in-
teriores ꝯſolatiões. Inde religioſi vbi ſilentiũ nõ eſt ſed lac loquacitatꝫ
in q̃ ꝯſolatiões querũt: nõ habẽt fontẽ lactis domi in corde: ſed aliunde
y eos ꝯſolatiões emẽdicare oportet. Ecce cauſaꝫ primã. Poteſt eſſe ſcd̃a
cauſa: q2 nõdũ ſatis laboraſti in nauicula penitẽtie ꝛ exercitio bonoꝝ
opeꝝ. Nõdũ igit acq̃ſiuiſti habitus virtutũ: ꝛ ğ eoꝝ gaudiũ nõ habes.
Nõdũ appropinquaſti ad litus: nõ eñ mox cũ q̃s cõmiſerit ſe huic naui
cule ꝛ remigationi ſentit gaudia virtutũ. Per multos eñ ꝛ frequentes
actus bonos ingignunt virtutũ habit9: ex q̃b9 tũc emanãt gaudioſi act9
Põt eſſe ꝛ tertia ratio: q2 q̃ꝫuis diu mare hui9 mũdi in nauicula hac pe
nitẽtie ſulcaueris ꝛ viceris: ſiſq3 iã fere ad litus pacis: ꝛ paſſiões ſaltẽ
ſuppreſſeriꝫ: vt nõ vehemẽter inſurgãt. attñ q2 ſugere neſcis mãmas grẽ
dei vel diuine miſcd̃ie: ideo lac nõ trahis. Et q̃liter ſugere oportet? vt
agnellus: vt catulus: vt vitulus. Agnus lac ſugit genua flectẽdo: catu
lus papillã mordẽdo: vitulus frõte fortiter mãmillã excutiẽdo. Et tu a
mãmilla diuine miſcd̃ie ꝛ grẽ lac eterne gl'ie ꝛ hui9 veri gaudij virtutũ
q̃re ꝛ acquire: flectẽdo genua cũ humilitate: pungẽdo mãmillã cũ ora-
tione: frontẽ cõcutiẽdo ꝛ mouẽdo cũ importuna ſedulitate ꝛ obſecratio
ne. q2 ſicut dr̃ Prouer. xxx. Qui fortiter ꝓmit vbera ad eliciendũ lac ex
primit butyrũ. Placet deo illa iportuna ꝑcuſſio vituli ꝛ pulſio frequẽs
Patuit in parabola Luce de vidua pulſante iudicẽ: ꝛ ei9 q̃ pulſauit no
cte ad fores ꝑ panib9. q̃ erãt ꝓpter importunitatẽ exauditi. Uide i diuia
rhe. cãcellarij: ſi placet. Sꝫ ais ſcio: Aufers ne igit a nobis oẽm ꝯſolat
onẽ? ꝛ q̃d igit eſt ꝙ eutrapelia virtus eſt? ꝛ Cato dicit: Interpone tuis

interdū gaudia curis. Rñde ex Buridano in Ethica: ꝛ b. Tho. ij. ij. et
Gerardo de Zutphania in de aſcēſionib⁹. ca. lxvi. ꝛ in de reformatione
viriū eiuſdē ca. lij. itē Gerſon de ſolatio eſt in cāticordo. Uex eſt ꝙ vir- Z
tus eſt eutrapelia: ſed vide vt virtus maneat. ſm ǧ rectā rationē fiat cū
circūſtātijs debitis: pſertim finis pſone tpis ꝛ modi; vt cōducat ꝑ ſpiri
tualitatis augmēto nō detrimēto. Si ſaccū ſurſum traxiſti ꝛ ꝑ intercipi
endo laborē cū recidere vſqȝ ad terrā pmiſeris ꝛ iterū ſurſuȝ traxeris ꝛc̄.
fruſtra labore cōſumeris. Sic qn̄tū hodie ī ſpū ꝑfeceris: ſi tm̄ craſtina
defeceris: nō eſt hoc ſolatijs virtuoſe vti: ſed eſt q̄ſi murū hodie extrue-
re: cras tantū dē deſtruere: ire ꝛ redire: calefacere ꝛ refrigidare. Tene ǧ
ſaccū ne ꝑ quietē decidat. ¶ Quintū qd̄ eſt in regiōe terre ꝓmiſſionis
in ſtatu pfectiōis (im ſchluraffenland) in atrijs domus dñi. Quid em̄
alibi ſit in vera patria ad quā tēdimus: in cor hoīs nō aſcēdit: neqȝ ocu-
lus vidit: nec auris audiuit ꝛc̄. Hoc quintū eſt: ꝙ riui fluūt melle. Mel
hoc ſunt ſentimēta ſuauia: lachryme: ſuſpiria: deuotiōes ſenſuales ꝛc̄.
Jlle ſunt mel. Mel dulce eſt: ꝛ hec ſentimenta dulcia. Mel inflat: ꝛ 1
hec ſentimēta multotiēs inflant. ꝛ efficiꝛ qs talia habēs ſupbꝰ: putās ſe 2
aliqd eſſe ꝓpterea cū nihil ſit: ideo periculoſuȝ. vt Gerſon dicit in de pu
ſillanimitate. Mel ſi indiſcrete ſumiꝛ multū nocet: ꝛ hec ſentimēta ni 3
ſi qs eis moderate vtaꝛ nocēt. mel inueniſti: comede ꝙ ſatis eſt. Et quō
vtendū? Dic ex fratre Dauid: ꝛ Mattheo de craco. in dialo. ſuo: ꝛ ſup
feria. iij. palmaꝝ: ꝛ Gerſone. Mel in anguſtias mortis duxit Jona- 4
thā: q2 ↄtra pceptū pr̄is comedit. Et tu caue ne melli tue deuotionis et
ſentimētoꝝ inhereas: negligēdo pcepta dei eccleſie aut ſuperioris tui. ſȝ
dū te vocat magiſter: mox ſurge a lachrymis cū Magdalena ꝛ vade.
De hoc in Gerhar. ca. lxviij. de aſceñ. ꝛ Gerſon dat regulā: q̄ qs debet
moderare ſuos inſtinctus ꝛ deuotiones. Mel nō offerebaꝛ in ſacrifi 5
cio. Leui. ij. Nec quicq̄ȝ inquit mellis aut fermēti adolebis ī ſacrificio. A
Fermēti ſcȝ malitie ꝛ pcti: neqȝ mellis huiuſcemodi ſenſualis deuotio-
nis: ei videlicet innitēdo: q̄ſi ꝓpterea ſis deo gratus ꝛ acceptus talibꝰ
innitēdo: q2 nō eſt ſignū infallibile gr̄e. Pōt em̄ dari multis q̄ ſunt filij
dānationis eterne: quibꝰ deus dat hic eoꝝ mercedē q̄ſi de primo: cum
Amā ad infernale patibulū ducēdis: queadmodū ꝛ furibꝰ mox ſuſpen
dendis lautū pparari prandiū cernimꝰ. Jnuenit Sāſon mel in ore leo
nis. Judic. xiiij. Et in ore taliū crudeliū ꝛ lenonine ↄditiōis hoīm mel
ſentimētoꝝ taliū ꝛc̄. Apes ſūt cū aculeo mel portātes. De his duobus
ſcȝ lacte ꝛ melle habes. Jntroducā vos in terrā lacte ꝛ melle manantē.
¶ Sextū ꝙ ē ī terra ꝓmiſſiōis: ſūt arbores albos panes deferētes. Pa
nis albiſſimꝰ vtiqȝ viuꝰ q̄ de celo deſcēdit: pēdet ī arbore illa bn̄dicta:
vt cedrꝰ exaltata palma ī cades. in Maria dico ꝟgine: hō antropes ar
bor reuerſa. Jn illa inq̄ȝ pēdet bn̄dictꝰ fructꝰ vētris ſui chr̄s ieſus. q̄ po
ſteaq̄ȝ deciderat ab arbore illa ī hūc mūdū p natiuitatē: mori aliā ſuſpē
ſus eſt arborē crucis ſcȝ, inde receptꝰ appēſus in palmas manuū ſacer-

B dotū; ſub ſpecie cādidiſſimi panis vſqꝫ in ora chriſti fideliū q̄tidie por rectus. Eſt preterea panis doctrine: q̄ ori fideliū infundit. Nō in ſolo pa ne viuit hō: ſed in oī ꝟbo qđ ꝓcedit de ore dei. Neſcio ſi a multis annis hic panis tā liberaliter ſit diſpenſatus ꝑ libros doctores ꝛ p̄dicatores ſicut his nouiſſimis tēpibꝫ. Timēdū eſt poſt tantā abūdantiā ne veniat fames ſup terrā: nō panis corꝑalis: ſed verbi dei. Amos. viij. Ecce di es venient dicit dñs: ꝛ emittā famē in terrā. nō famē panis neqꝫ ſitim aq̄: ſed audiēdi verbū dñi ꝛc̄. Porro ab intra etiā naſcit̄ panis doctrine in virtuoſis ꝑfectis: in ꝓpria arbore: ſ acquirūt cognitionē ex actib⁹ virtutū ꝑ eos exercitatis: ꝛ virtutes lumina quedā ſunt. A mandatis tuis intel lexi: ait Ps̄. Tales habēt ſapientiā ex cōnaturalitate ad diuina ꝛ virtu tes: vt btūs Tho. ij. ij. de ſapientia dicit. Itaqꝫ ꝛ talibꝫ credendū eſt in moralib⁹: etiā ſi neſciāt reddere rationē ſuoꝝ dictoꝝ: vt ait Gerſon. Illi ſunt q̄bꝫ dat dñs ſciētiā ſctōꝝ: ipſi ſunt hoīes illuminati bñ iudicātes et boni reꝝ eſtimatores: ꝛ aliq̄ntulū delibāt regionē btītudinis future. de q̄ dr̄ q̄ nō egebūt lumine lucerne neqꝫ lumine ſolis: qm̄ dñs de⁹ illumi nabit illā. Apoca. xxij. ꝛ itē alibi: Nō interrogabit frat̄ fratrē ꝛc̄. Roge.

Dñica in octaua Paſche: Quaſi modo. viij. Aprilis.

Stultoꝝ infinitus eſt numerus. Eccs. i. Euangelium.

C ¶ Septimū in terra viuentiū exiſtēs eſt: Sepes ex farciminibus con texta. He ſepes ſūt hoīes ꝑfecti ꝛ boni ad cuſtodiā alioꝝ deputati: q̄les ſunt prelati in vtroqꝫ ſtatu tam ſeculari q̄ꝫ ſpiritali. Hi vtiqꝫ fuerunt ab initio eccl̄ie de farciminibus. i. ꝑfectiſſimis viris ꝯtexti. Sūt ꝛ erāt
1 vtiqꝫ hi farcimina. Farcimina cōſtāt ex carnib⁹ minutiſſime cōciſis. Et hi ſunt q̄ cū vitijs ꝛ concupiſcētijs carnē ſuā crucifixerūt. Mortificate igit̄ mēbra vr̄a q̄ ſunt ſup terrā fornicationē īmundiciā ꝛc̄. Duob⁹ ecce cultris carnē mortificāt: abſtinētia ſcꝫ in ieiunijs multis ꝛc̄. ꝛ caſtitate ꝑ ꝯtinētiā ꝛc̄. Sic facere iubet apl̄s: ꝛ qđ iuſſit ī ꝓpria ꝑſona fecit. Ego caſtigo corpus meū ꝛ in ſeruitutē redigo: ne cū alijs p̄dicauero repro bus efficiar. Et chriſtus carnē virgīs ꝛ clauis cōciſam. quā hodie diſci
2 pulis oñdit: habuit liuidā ꝛ ꝯtuſam. Farcimina abūdāter ſale ꝯdiunt̄ Uos eſtis ſal terre: ait dñs ſuis futuris ſcplb⁹: Qꝫ ſi ſal euanuerit in q̄ cōdiet̄? Ipm eſt ſal ſapiētie ꝛ diſcretiōis: notitia videlicet ex ꝓpria expe riētia acq̄ſita ꝑ cōnaturalitatē ad virtutes: q̄ſi ſapida ſciētia. Aliter em̄ iudicat de caſtitate virgo ꝛ aliter ph̄us moralis. Sic Jerothe⁹ ꝑfect⁹ erat in diuinis: nō ſolū diſcēs: ſꝫ ꝛ patiēs diuina: vt h. Tho. ij. ij. q. xlv.
D ar. ij. Ue nobis q̄ ſumus ſal: ſed infatuatū. S. ſuperbi (ſtoltz vnd hof fertig.) A. auari (anzügig vñ geytig) L. luxurioſi (luſtſüchtig: vnkeiſch Facit hoc ſal p̄ſidētiū totā terrā oīm ſubditoꝝ ſterilē: ne ꝓducat fructū
3 bonoꝝ operū. Farcimina aromatib⁹ cōdiunt̄. Et hi erāt aromatibus virtutū cōditi: vt intus bñ afficerent̄ ꝛ diſponerent̄ ad ſe ꝛ deū ꝛ extra ꝑ bonū exēplū. Uos eſtis lux mūdi. Sic luceat lux vr̄a corā hoīb⁹: vt vi-

deāt opa vr̄a bona ⁊ glorificēt patrē q̄ in celis eſt. Chriſti bon⁹ odor ſu
mus: clamat Apl's. O lumina extincta nr̄is tp̄ibus: q̄nto maiora tāto
plus ꝓpter magnitudinē coꝝ fetentia: nō ſic in primitiua. Sint lūbi vr̄i
p̄cincti: mactata caro: ⁊ lucerne ardētes in manib⁹ vr̄is: ardore ⁊ lumie
boni exēpli. Exēplū dedi vobis vt quēadmodū ⁊c. ait chriſtus optimiſ
aromatib⁹ in ſepulchro cōditus: ⁊ a Maria Magdalena pri⁹ vnct⁹.
Farcimina ex tenui fiūt pellicula. Nā carnes cōciſe ſalſe ⁊ aromatib⁹ 4
cōdite mēbrana tenui circūdant. Et illi neceſſarioꝝ ſimplici neceſſitate
p̄ pauptatē ɔtēti ſunt. Habētes alimēta ⁊ quib⁹ tegimur his ɔtēti ſim⁹.
Ecce q̄ȝ curta ſuppellex. Nos cōtra oī cepa ſum⁹ tunicatiores: in maxia
rerū abūdātia viuimus. Chriſtus nō habet vbi caput ſuū reclinet: nos
aūt magnificas edes inhabitam⁹ ⁊ tunicas pellib⁹ mardarioꝝ fodera-
tas. Nō ſic q̄ in melotis ⁊ pellib⁹ capraꝝ habitabāt in ſpelūcis: in mōti
bus circueūtes: quib⁹ nō erat dignus mūdus. Farcimina aſſant ⁊ pun ſ
gunt: ⁊ dāt pinguedinē quā ſtillāt. Et illi ad ignē tribulationū aſſant et E
pungunt: ⁊ nihilominus nō exurunt: ſed ſapidiores facti ſunt p̄ deuoti
onis ⁊ grāꝝ actiōis pinguedinē. Audi farcimē ſup craticulā iacēs: Lau
rentiū loq̄r patronū nr̄m: in maximis penis flāmaꝝ. Gratias tibi ago
dn̄e: q̄ ianuas tuas ingredi merui. Et Stephanus ꝓ ſuis pſecutorib⁹
dn̄m rogauit. Et chriſtus in cruce vt ita facerēt exēplo ſuo docuit. Pa
ter (inq̄t in maximo ardore charitatis ⁊ penaꝝ pēdēs) dimitte illis ⁊c.
Urebat ⁊ pūgebat Paul⁹: Quis ſcādalizat ⁊ ego nō vror: ⁊ tn̄ voluit
eſſe ꝓ fratrib⁹ anathema. Et Jo. Scotus (de q̄ in ſpec. hiſt.) graphijs
a ſcolarib⁹ inſtar farciminis pūctus martyriū paſſus eſt. Habes far-
cimina frater viros pfectos eccl'ie cuſtodes: vt ſepes circūtēſos. O feli
cia tūc tp̄a ⁊ hodie cōgregatio felix bonoꝝ: q̄ tali videt ſepe circūſepta.
Juſſit talē ex farciminib⁹ fieri ſepē Jetro. Exo. xviij. Prouide inq̄t de
oī plebe viros ſapiētes ⁊ timentes deū: in quib⁹ ſit veritas: ⁊ q̄ oderint
auaritiā. ⁊ cōſtitue ex eis tribunos ⁊ cēturiones ⁊ q̄nq̄genarios ⁊ deca-
nos: qui iudicent ꝓpl'm oī tp̄e. Et ita fecit Moyſes ſtrenuos eligēdo:
mētior ſi nō has q̄nq̄ iā dictas ɔditiones iuſſerit habere p̄fectos. (Eli-
ge tibi viros) nō femineos: nō carnales: veneri aut crapule indulgētes.
ſed viros ſtrenuos: ſicut ibidē ſubdit. (Sapiētes) ecce ſal. (Ac timētes
deū) p̄ aſſationē: ꝓpter deū patiētiā habētes: nō remurmurātes: ſȝ grāꝝ
actiōes agētes. (In quib⁹ ſit veritas) aromatū virtutū ⁊c. intus ſicut
extra non falſi per ſimulationes aut mendacia ⁊ duplicitates. (Et qui
oderint auaritiā) ecce membranulā tenuē paūptatis aut ſaltē ſufficiētie
Et hec quidē etiā p ſecularib⁹ p̄ſidentibus. Sed ⁊ ſpecialiter in noua F
lege btūs Paulus ad Titū ca. i. ait. Oportet ep̄m eſſe ſine crimine: nō
ſuperbū: nō iracundū: nō vinolentū: nō pcuſſorē: nō turpis lucri cupidū
Ecce pellē tenuē ⁊c. Applica ſi placet p̄dictis. Farcimina nō fiūt bona
ex ſanguine principū: q̄ nō manet ſimul. ⁊ edificantes eccleſiā in ſangui
nibus malos cuſtodes eccleſie ponūt: puta in eccleſijs vbi ſoli nobiles

recipiunt in canonicos ṗlatos ⁊ epos: ibi male cuſtodit religio ⁊ ſancti
7 tas. De quo vide in Summa Lugd. tractatu de auaritia. Erant ta-
les pfecte ſepes aplī: glorioſus aploꝝ chorus: chriſtianitatem inſtar ſe
pis in modū chori ſiue corone circūdantes: quibꝫ cōtuliſti ēſſe paſto-
res: o paſtor eterne. Quos miſit in mundū ſicut ipſū pater in mundū
miſit. Sicut miſit me pater (inquit) ⁊ ego mitto vos. vtiqꝫ miſit ſicut
ipſe miſſus fuerat in aſſatione: mactatiōe: in paupertate: humilitate caſti
tate ⁊ ceteris prenumeratis. Tales erāt ſepes eoꝝ immediati ſucceſſo
res: ſepes viuētes (lebendige zün) Sed ve nobis: dirupta eſt maceries
hec: ⁊ ideo oēs qui ptergrediunt vindemiant vineam hanc. Deſtruxiſti
oēs ſepes eius poſuiſti firmamentū eius formidinē. Pſal. Ergo neceſ
ſe habebit perire: ⁊ ad oculū perit. Nam vt dicit Eccl. xvi. Ubi non eſt
G ſepes diripiet poſſeſſio. Succeſſit alia maledicta ſepes; ex ſpinis ſeſe
cōplectentibꝫ peſſimis hoībus: plane cōditiones ſpinaꝝ habētibꝫ. qua
rū vna eſt ꝙ ſe inuicē cōplectunt: vna tamē ab alia nō pūgitur licet oēs
alios pungāt. ſic ⁊ illi mali ſe inuicē cōplectunt et diligūt: ⁊ ſimul iun-
cti omībus alijs nocēt: ⁊ tamē ſe inuicē nō ledūt: de quibꝫ vtiqꝫ Naam
primo. Sicut ſpine pariter ſe inuicē cōplectunt: ſic cōuiuiū pariter po
tantiū ꝯſumet. He ſpine auaroꝝ: luxurioſoꝝ: indeuotoꝝ: aridoꝝ: deū
nō timentiū: in ſedem ſeceſſerūt: inter quos pauci admodū (ſi tñ aliqui
ſint) reperiuntur boni: cū tamē meliores eſſe deberēt ceteris: ⁊ ipſimet
fatentur dicētes: nos habemus bonā cōmunitatē: bonos ſubditos: ⁊ ip
ſi mali ſunt. Apertiſſime de talibꝫ loquit Micheas. vij. Perijt ſctūs
de terra: ⁊ rectus in hominibꝫ nō eſt: qui optimus in eis eſt quaſi pali-
urus: ⁊ qui rectus quaſi ſpina de ſepe. Hec ille. Si optimi ex eis ſunt
vt paliurus qui carduus eſt aſperrimus: ⁊ rectus in eis eſt quaſi ſpina
de ſepe: quales igitur ſunt mali ex eis: plane diaboli ſunt. Et quorſum
hec oīa inquis: horſum vt plangas noſtrū ſtatū in quo ſumus: cū me-
mineris eius in quo erat primitiua eccleſia. O felix cōgregatio ſi que
dam poſſet iam reperiri circūſepta ſepe tali: ſtaretqꝫ ieſus in medio di
cēs Pax vobis. ¶ Ultimū qd delectabile eſt in regione illa: eſt ꝙ colū
be aſſate inuolant in ora hiantiū inſtar filioꝝ iſrael in deſerto: quibus
coturnices aduolabāt in maxia copia. Os meū aperui ⁊ attraxi ſpiritū
t clamat Pſal. Fratres mei columba hec ſpūs ſctūs eſt. q̄ in colūbe
H ſpecie apparuit ſup chriſtū baptiſatū. Colūba inqꝫ eſt nō formaliter ne
qꝫ ypoſtatice: ſicut chrūs homo: qꝛ nō aſſumpſit illā in vnitatē pſone: ſꝫ
in ea apparuit: q̄tenus oſtenderet ſe tales facere hoīes q̄les colūbe ſūt.
Simplices fraternitatis amatores: qꝛ anial gregale eſt. Manſuetos
ſine ira irrationabili qꝛ ſine felle eſt. Circūſpectos ꝯtra dyabolū: qꝛ ad
fluenta reſidet vt in eis accipitrē ſpeculet: ⁊ alijs virtutibꝫ ⁊ bonis par
tibꝫ pditos: q̄s elicere potes ex btō Thoma tertia parte. q. xxxix. ar. vi.
z ad quartū. Itaqꝫ p columbā ſpiritū ſctm̄ intellige cū ſuis donis. Co
lumba hec aſſata eſt cū apparuit in linguis igneis ſup aplos die Pen-

ſhecoſtes ⁊ eos fecit corde ⁊ lingua ignitos: vt legē ignitā eius (q̄ dixit
Ignē veni mittere in terrā Luce.xij.) predicarēt. Sed nedū in tpe hoc:
ſed ab eterno in camino illo imēſo paterni cordis: cuiꝰ ignis eſt in ſion:
⁊ caminꝰ eius in hierl'm. Iſa.xxxi. flagrauit. Fōs viuꝰ ignis charitatis
⁊ ſpiritalis vnctio. Ipe em̄ eſt amor ille ardētiſſimꝰ pr̄is ⁊ filij: pcedēs
ab vtroq꜅ tanq̄ ab vno pncipio. De ſum.tri.c.i.lib.vi. Colūba hec ad 3
uolauit de ſūmo celo. dū os aptū haberēt orātes in cenaculo cētū vigin I
ti: aliſq꜅ ſuis cōcuſſit ⁊ fecit ventū vehemētē. oſq꜅ cordis eoꝝ intrauit: q̄
priꝰ ꝑ os ꝓhaꝝ gemuit. ſm q̄ tūc dixit Petrus: Viri frēs oportet im
pleri ſcripturā quā p̄dixit ſpūſſctūs ꝑ os Dauid. Ecce colūba in ore ꝓ
phete Dauid. Seditq꜅ ſup̄ ſingulos eoꝝ ſpūſſctūs: ſicut colūba ſup̄ ſe
pē. Quippe q̄ ꝯgregati ⁊ circūplectētes ſe inſtar ſepis amore erāt: ⁊ ho-
die de ore chriſti euolauit hec colūba ſup ſepē illā. Inſufflauit em̄ ⁊ ait
Accipite ſpm̄ſctm̄ ⁊c̄. Colūba hec nedū ſup ſepe mānſit reſidēs illic dū 4
taxat: ſꝫ ⁊ de ea ī ceteros credētes cōuolauit. Actꝫ. iiij. Repleti ſūt oēs
ſpūſctō ⁊c̄. Caderet hic q̄ſtio: an ſcti poſſint dare ſpm̄ſctm̄: cuiꝰ q̄re ſolu
tionē. Colūba hec nō defuit q̄ꝺdiu ſepes fiebāt ex priꝰ deſcriptis farci 5
minibꝫ: imo viſibil'r ſup plimos apparuit. Seuerꝰ ille q̄ etiā muliebria
facere ſolebat opa: in epm electꝰ eſt ꝑ indiciū colūbe: q̄ ſup ſepē illā ſede
bat. Dic hiſtoriā ſi placet. Et circa b. Greg. apparuit dictantē: vt ait pe
trus ſuꝰ diaconꝰ: ⁊ b. Tho. de aq̄no colūba appingit᷑: ⁊ de multis alijs
ſil'ia legimꝰ. Itaq꜅ tpibꝫ illis inſtinctu ſpūſſcti eligebant᷑ epi ⁊ fiebāt ſe-
pes: ⁊ iō apparuit colūba hec. Ve nr̄e tēpeſtati: q̄ nō de farciminibꝫ ꝓ- 6
bis ſcꝫ viris habet ſepes: ſꝫ de ſentibꝫ ⁊ ſpinis paliuris ⁊ tribulis. inde
⁊ in taliū electiōe nō ſpūs bonꝰ ⁊ ſctūs colūba ſcꝫ: ſꝫ timeo aliꝰ ſpūs in
ſpecie corui: cuiꝰ inſtinctu timeo fiat electio ſymoniaca carnal' ⁊c̄. ex ca-
daueribꝫ affectione nō charitatis: ſed carnalitatis ⁊ cupiditatis. Ibi ḡ K
manet coruꝰ nō colūba: ibi ſub ſentibꝫ deliteſcūt ſerpentes ⁊ buffones.
q̄bꝫ patet aditus: q̄ ſubſerpūt ⁊ ſubrepūt. malos ⁊ vitioſos loq̄r: q̄bꝫ pa
tet ianua ⁊ acceſſus ad hmōi p̄ſidētes. nō aūt bōbꝫ viroꝝ bonoꝝ: q̄bꝫ ſe-
pes eſt p̄tēſa: vt ſuperiꝰ dictū eſt. Noſtrū erit fratres gemere ⁊ plāgere 7
hec tpa maledicta: in q̄bꝰ ſic vt videmꝰ ſumꝰ circūſepti. Conemur apire
os nr̄m ꝑ deuotas orōnes: ⁊ clamare ad dn̄m fuſis lachrymis: q̄tenus
ſuā miſcđiaꝫ faciat nobiſcū: ⁊ mutet corda nr̄a dura ī corda carnea. nō
q꜅ faciat nobiſcū ſm iniq̄tates nr̄as: ſed ſm magnitudinē miſerationū
ſuaꝝ. Si iniq̄tates ob. dn̄e d. q̄s ſuſti. Nemo plane: cū etiā nō iuſtificet᷑
in ꝯſpectu tuo oīs viuēs. Si viuēs ipē nō iuſtificat᷑ in ꝯſpectu tuo: quō
mortui corde? Operuit malitia terrā: ⁊ dignū eſt vt ꝑcutiamur flagell'
iracūdie: q̄ nob aſperrima minant᷑ ꝑlioꝝ opiniōes q̄ ī ianuis iā ſūt. Da
pacē dn̄e in diebꝰ nr̄is: q꜅ nō ē aliꝰ q̄ pugnet ꝓ nob niſi tu deꝰ nr̄. Roge.

Dn̄ica prima poſt octauas Paſche. Tiburtij ⁊ Valeriani.
Stultoꝝ infinitus eſt numerus. Eccs.i. Euangeliū.

Periclitantium

CEnteſimadecima turba ſtultoꝝ eſt: Periclitãtiũ (Verſar narrẽ die verſarẽ vnd verfüren.) Periculũ eſt equiuocũ. Primo ſcat experimentũ: ⁊ venit ab antiq̃ verbo perior. vnde peritus: ⁊ periclito. i. experior. Ter. in Eu. Fac periculũ in paleſtra. Cice. primo de oratore. Subeundus vſus oim̄ ⁊ periclitandi vires ingenij. Et ſic periculũ ſcat (erfarnüß) Scd̄o periculũ ſcat ſalutis diſcrimẽ ⁊c̃. ⁊ ſic (verfarnüß.) Vide Junianũ. Jpſi ſunt inprimis q̃ pua negligunt pericula: neſciẽtes vel nõ cogitantes ꝙ qui parua negligit paulatim decidit: ⁊ ꝙ (mit klingen erhebt ſich der meß tag) ⁊ q̃ nõ curat cauere ruptionẽ circuloꝝ vaſis ꝓinquus eſt perditioni vini. Plane ꝑnicioſiſſimũ eſt hoc ge-

nus ſtultoꝝ ſm Chriſ. ſup Matth. PeriIt Chaim ⁊ Judas ad maxia
crimina: qꝛ parua nõ vitauerũt. Niſi em̃ Judas ꝑ paruo reputaſſet pe-
cuniã inopũ ſurripere: in crimẽ ꝓditiõis nõ incidiſſet. Chaim q̃ꝗ ꝑmũ
deteriora obtulit: hinc inuidia ſucceſus fratrẽ occidit atqꝫ in ſceleris ne
gationẽ ꝓrupit. Ipſi ſunt ſcḋo qui pericula grãdia nõ curãt. Plane q̃dã
ſe iactãt tanq̃ꝫ in hoc ſint laude digni: ꝙ dũ imminẽt grãdia pericula nihil
eos terreat: ſed quaſi imobiles ta\[n\]q̃ nõ curãtes ꝑmaneant: dantes hoc vir
tuti qḋ vitio dandũ erat. Siquidẽ aliq̃n hoc ꝓcedit ex ſuꝑbia: aliq̃n ex
ſtoliditate ⁊ ſtultitia. ſicut deducit pulchre b. Tho. ij. ij. q. cxvi. Si hec
intimiditas ꝓcederet ex charitate dei: qua q̃s ſuã conformat voluntatẽ
volũtati diuine: aut ex cõtẽptu reꝝ tꝑaliũ: quas nõ timeret ſibi auferri
ꝑ pericula ⁊c. ſecus eſſet. Sed plane tales nõ ſunt cõtẽptores: ſed ama-
tores rerũ tꝑaliũ: ⁊ nõ dei ſed ſui amatores. ex alio igit̃ fonte ꝓcedit ta-
lis intimiditas in periculis. Sed aiẽs: Et q̃ ſunt nole quibꝰ pñt dinoſci
tales fatui: Poſſent due ex ꝑdictis elici. Una: parua pericula cõtẽnere
Alia: grandia pericula nõ curare. Plane ſub his duabꝰ oẽs tales fatui
poſſent cõprehendi. Sed his dimiſſis ſeptẽ quas reperi apud Antho.
parte. iiij. ti. xiiij. ca. vij. §. ij. producã: per quas ſufficienter dinoſci po-
terunt hi fatui vtriuſqꝫ generis.

¶ Prima nola eſt: pericula non timere. Sunt (vt dixi) qui nõ vitant
nec formidãt pericula: nõ attẽdẽtes illud poete. Felix quẽ faciũt aliena
pericula cautũ. Similes vtiqꝫ Balaã ariolo: q̃ aſſuetus mõſtris mõſtra
viſa nec ſtupebat nec formidabat: ita iſti periclitantiũ viſa pericula nõ
vitãt. Similes latronibꝰ: q̃ cũ vidẽt aliquẽ de latronibꝰ ſociis ſuſpẽdi: nõ
ꝓpter hoc dimittũt furta: extimãtes illud ſibi nõ eſſe euenturũ: imo ali-
q̃n inter ſuſpendendũ aliũ ipſi burſas aſpicientiũ abſcindunt.

¶ Scḋa nola eſt: pericula nõ ſentire. Grãdis hec ſtoliditas ⁊ fatuitas
qui non ſolum non timent: ſed nec ſentiunt pericula in quibus ſunt ad
modum ebrioꝝ ⁊ dormientiũ. Hi ſunt ſimiles Jone: ꝓpter cuius pctm̃
nauis periclitabat̃: alij oẽs clamabant ⁊ timebant: attendentes pericu
lum ſubmerſiõis nauis: ipſe ſolus ea tempeſtate ⁊ periculo dormiebat
Jone. ij. Et ideo aliis innocentibꝰ euadentibꝰ ipſe ſolus remanſit in pe
riculo abſorptus a cete. Et Prouer. xxiij. Eris quaſi dormiens in ma
ri: ⁊ quaſi gubernator amiſſo clauo.

¶ Tertia nola eſt: pericula diligere. Mira res: ſunt qui nõ ſolũ non
ſentiunt periculũ: imo ipm̃ diligũt. adeo ꝙ ſe ſciẽter in illud impingunt
⁊ immergunt: currentes ad loca que ſciunt ſibi periculoſa: ad loca vbi
ſunt occaſiões pctõꝝ: ⁊ in ſpectaculis mulieꝝ cõparere audent: ⁊ hmõi.
Prouer. vij. De feneſtra domus mee proſpexi: ⁊ ecce video vecordem
iuuenẽ: ⁊ mulier occurrit ei in habitu meretriceo ad capiendas aĩas.
Et paulopoſt: Et ſequit̃ eã quaſi bos ductus ad victimã ⁊ agnus laſci-
uiens: ⁊ velut ſi auis feſtinet ad laqueũ: ⁊ neſcit ꝙ de periculo aĩe agit̃.

¶ Quarta nola eſt: in periculis illaqueari. Sũt qui nõ ſolũ pericula

amant: ſed ⁊ periclitantibꝫ ſe illaqueant: vt ab eis auelli nequeant. Ad modũ coꝝ q̇ exiſtẽtibꝫ in periculo ſubmerſiõis volũt ſubuenire: vnde vt fatui mittũt ſe in aq̃s illos apprehendẽdo ⁊ cũ illis ſe ſtringẽdo: q̇ ⁊ taliter aſtringunt̃ ꝙ pereũtes nunq̃ dimittãt: imo ⁊ cũ eis pereãt. O quot eiuſmodi fatuoꝝ ſunt: q̇ dũ aliĩs occurrere ſe putãt: ſeipſos interimunt De quoꝝ numero fuit is q̇ cũ ſeculũ deſeruiſſet: ⁊ in eremo deo ſeruiret apparuit ei diabolus in forma viatoris cũ multis lr̃is: dicẽs ſe miſſuꝫ a ſuis cõſanguineis eo ꝙ cũ mortui eſſent ſui ⁊ dimiſiſſent ei magnam hereditatẽ pauperibꝫ diſpenſandam: niſi ipſe illuc iret: multa ſcandala orirent̃ de ſubſtãtia illa. Unde ille incautus ꝑgens ad ciuitatẽ ꝑ hmõi re ſedanda ⁊ ſubſtantia eroganda: inuenit oẽs incolumes. qui tandẽ rogatus ab eis vt cũ ipſis remaneret acquieſcẽs ſeculo ſe totũ dedit.

¶ Quinta nola eſt: in periculis ſe onerare. Stultitia grãdis: qꝛ cũ deberẽt ſe exonerare ⁊ explicare ab impedimẽtis: in periculo ſiti ad modũ aquaꝝ tumentiũ: vt nudi ⁊ expediti liberius poſſent natare ⁊ euadere. Ipſi ecõtrario magis ſe onerãt ⁊ implicant rebꝫ tͥpalibꝫ ⁊ nociuis. i. Timoth. vi. Qui volũt diuites fieri incidũt ĩ tentatiões ⁊ laqueũ magnũ diaboli: ⁊ deſideria multa inutilia q̃ ducũt hominẽ ad interitũ.

O ¶ Sexta nola eſt: in periculis deũ nõ inuocare. Sũt q̇ cũ ſint in periculo deũ nõ excitãt: nec adiutoria illoꝝ vocãt: ſine q̇bꝫ euadere nequeũt. ſed potiꝰ volẽtes eos a ꝑiculo liberare ↄtẽnũt: ⁊ eos q̃s vidẽt ſibi nõ acq̇eſcere ⁊ pericula fugere: eoꝛũq; monita irridẽt. Siles ſunt iſti duobꝫ generis Loth: q̃s cũ admonuiſſet vt diſcederẽt de ciuitate peſſima: ne inuoluerent̃ in periculo in ꝑditiõe illoꝝ de Zodomis nõ acquieuerunt ſed viſus eſt eis ꝑ riſum loqui: ⁊ ideo inciderũt cũ illis in perditionẽ.

¶ Septima nola eſt: in periculis ꝓuocare. Non ſolũ diuinũ adiutorium vel ſanctoꝝ nõ aduocãt: ſed eos ad iracundiã cõtumeliĩs prouocãt et vt maris delphines in tẽpeſtate ſaltant: ⁊ vt frenetici in ſuis periculis exultãt: ⁊ eos q̃s nõ vident inuolui periculis: inſenſatos ⁊ inſanos reputãt. Sap̃. v. Nos inſenſati vitã illoꝝ eſtimabamus inſaniã. Hic finiui ſermonẽ ob tͤis anguſtiã. Habes ecce nolas ſeptẽ: quibꝫ fatui illi dinoſcũtur. Uere fatui: q̇ in tã perículoſo vite huius mari a periculis nõ curãt cauere: ſed ſine ꝓuidẽtia inſtar papilionis in ignẽ candele inuolantes ſe ⁊ alios perimũt. In quo mari maxime ſibi cauere deberẽt ⁊ meminiſſe q̇d dicit̃ Prouer. xxviiĩ. Beatus vir qui ſemꝑ eſt pauidus qui vero mẽtis eſt dure corruet in malũ. Et q̇d Hiero. ait. Ego oĩa tuta timeo. Et q̇d in ꝓuerbĩs dicit̃: Qui amat periculũ: peribit in illo.

P Sunt fateor in mari naturali pericula multa: ſm ꝙ dicit̃ Eccĩ. xliiĩ. Qui nauigant mare enarrãt pericula eiꝰ. Nõ tñ tanta ſunt quanta in mundi habitatione. ſed ⁊ illa corꝑis: hec aũt aĩe reſpiciũt interitũ. Sꝫ ais: Et que ſunt illa pericula huius maris? Multa plane ⁊ innumerabilia: illic ventoꝝ cõtrarietas: monſtroꝝ diuerſitas ⁊ pctõꝝ põderoſitas: nauis debilitas: neceſſarioꝝ defectibilitas: periculoꝝ varietas ⁊

maloꝝ perplexitas. Videntur ne tibi hec parua pericula: ſed ſi placet at-
tende ſingula. Conuerte oculos in mare cordis tui o frater: ⁊ vide ſi nõ 1
vehemẽtes ſint ⁊ cõtrarij venti: quos Daniel vidit pugnantes in mari.
Dañ. vij. Vanus timor: vana ſpes: vanus dolor: ⁊ vanũ gaudium. ta
ceo de collateralibꝫ ventis: de quibꝫ Gerſon in tract. de paſſio. Vide 2
deinde mõſtroꝝ diuerſitatẽ: beſtias ꝗtuor: q̃ ſurgebãt de mari eodem:
de quo Dañ. Quaꝝ prima ſimilis leoni: ipſa eſt ſuperbia. Scõa ſilis
vrſo: ⁊ eſt carnalis voluptatis cõcupiſcentia. Tertia ſilis pardo: ⁊ eſt
auaritia. Quarta dentes habens ferreos: ⁊ eſt crudelitas ⁊ malitia.
Sunt ſyrenes dulciter cantantes adulatores: a quibꝫ neceſſe eſt aures
obturare pice. i. cõſideratione deformitatis peccati. Exurgit hec beſtia
apocaliptica habẽs. vij. capita ⁊. x. cornua: vitia ſcꝫ ſeptẽ capitalia: et
preceptoꝝ tranſgreſſiones: ꝑ que pugnat diabolus contra nauigantes
hoc mare vt faciat perire. Apoca. xiij. Vidi beſtiã de mari ⁊c̃. Quan 3
tũ periculũ deinde facit pctõꝝ ponderoſitas: cũ quibꝫ ſunt ⁊ natant ſeu
nauigant per mare: q̃s ignorat? Plane qñ nauis eſt nimis onerata: ⁊ p̃ Q
cipue exurgente tempeſtate: niſi alleuietur ſubmergit. Onerat reuera
nauim alicuius cõgregationis pctm̃ graue aliquoꝝ: ſicut nauis in qua
nauigabat Judas cũ apl'is in mari galilee periclitabat. Ambro. Caue
amus proditorẽ Judã: ne ꝑ vnũ multi fluctuemus. xxiiij. q. i. nõ turbat
Eſt ꝑterea periculũ hic grande ꝓpter nauis debilitatẽ. Eſt nimiꝝ cor- 4
pus humanũ ⁊ ſenſualitas om̃i vitro fragilior: ſed ⁊ nauis iſta eſt ꝑfo-
rata: ita ꝙ intrant paulatim aque tẽtationũ ⁊ malaꝝ delectationũ vſq̄
ad aĩam ꝑ foramina q̃nq̄ ſenſuũ. Et ſicut paulatim ⁊ q̃ſi guttatim aq̃
intrant in nauim ꝑ rimas: ⁊ niſi euacuent ita augerent ꝙ naui ſub mer-
gerent. Jta etiã ⁊ minima pctã niſi expellant de mente ꝑ cõtritionem ⁊
alios pios modos: ita aggrauãt mentẽ ꝙ de facili poſſet quis ſubmer-
gi in infernũ ꝑ mortale. Vnde Aug. q̃d facit fluctus irruẽs hoc ſentina
neglecta. Eſt ⁊ periculũ ꝓpter neceſſarioꝝ ad viuendũ ⁊ nauigandum 5
defectibilitatẽ: carent em̃ virtutibus ꝑ quas vt ꝑ inſtrumẽta habẽt duci
Carent etiã vento grato: aure ſpũſſancti: ſine quo nõ poteſt nauis ꝓce-
dere in bonũ. carent nutrimẽto ſpiritaliũ conſolationũ. Oſtendit de- 6
inceps periculũ ꝓpter eoꝝ varietatẽ: numerat em̃ apl's varia pericula
in q̃ incurrit: quibꝫ ſpiritaliter plenus eſt mũdus. ij. Corinth. xi. Peri-
culis fluminũ: carnaliũ motuũ ad voluptates. Periculis latronũ: de-
monũ vel ſuperbie ⁊ inanis gl'ie: q̃ furant theſauros ſpiritaliũ bonoꝝ.
Periculis ex genere. i. cõſanguineoꝝ: ꝓpter nimiã ad eos affectionem.
Periculis ex gẽtibꝫ. i. infidelibꝫ verbis vel factis inſtigãtibꝫ ad errores R
Periculis in ciuitate: ex diuerſis officijs in iudicando: ⁊ nõ recte ⁊ ciui
liter cõuerſando. Periculis in ſolitudine ꝑ acediã ⁊ p̃ſumptionẽ ſuijpſi
us: ⁊ propriã voluntatem ſequendo. Periculis in mari: in ſtudio ſacre
ſcripture eandem nõ ſane intelligendo: ſed falſe vt heretici. Hec em̃ ſcri
ptura mare dicitur: vel in mari tribulationum ne deficiat: vel peni-

tentię ne recte agat. Periculis in falſis fratribꝫ .i. hypocritis ꝛ doloſis
7 ſimulantibꝫ ſe amicos ad decipiendū ꝛ nocendū. Eſt tandē periculū ꝓpter ꝯplexitatē ꝛ implicationē maloꝝ adinuicē. Aliqñ em̄ quis eſt ita implicatus in aliq̃ negocio: vt nō videat modū euitādi quin alteꝝ maloꝝ incurrat: ꝛ dū vnū vitiū vult euadere in aliud inuoluit̃. ſicut volendo vitare vanā leticiā incurrit in accediā: ꝛ cōtra. Legit̃ in vitaſpa. ꝙ beatus Anthonius vidit mundū totū plenū laqueis ſeinuicē cōnectētibꝫ. Et cū clamaſſet: O qs iſtos euadet? vox de celo ad eū facta eſt: ſola humilitas. Puto iā ſatis videas quanta ꝛ q̄ ſint in hoc mari ſpirituali pericula: ꝓpter q̄ qs merito debet eſſe circūſpectus: vt ea vitare curet: ꝛ non ita ſeptē illis ꝑnumeratis nolis infatuari: ꝙ ſtolidus ꝛ inſenſibilis efficiat̃ vt pericula nō timeat: nō ſentiat. ſed ea diligat: eis illaqueet̃: i eis exiſtēs ſe offerat: deū nō inuocet aut etiā eū ꝓuocet. quinpotius ſapiens ad hec ipſa ꝑ prudentiā ꝓpriā ꝛ maxime ꝑ dei gratiā euadat. Per dn̄m noſtrū ieſum chriſtū benedictū in ſecula ſeculoꝝ. Amen.

Dn̄ica ſecunda poſt octauas Paſche. xxi. Aprilis.

Tpe interdicti: qd incipiebat̃ ſabbato p̄cedente in matutinis ꝓpter p̄ſentiā Joannis moꝛs cōplicis Jo. de trotta: quo die rex Rhomanorum poſt prandiū receſſerat: ꝛ idem cum eo.

Beatus homo qui inuenit ſapientiā. Prouer. iij. Euāgeliū

S Vere beatus qui inuenit ſapientiā: qꝛ ꝑ eā oēs ſtultitias a ſe excutere pōt: quas hactenus audiſtis. Sed mox q̄ſtio animū pulſat: Et q̄ ſunt ſigna ꝑ q̄ quis poteſt dinoſcere hominē ſapientē? Dico ꝙ ꝑ ſeptē aureas ſpherulas ſiue globulos inſtar p̄ceptoꝝ: de quibus Macro. i. ſaturna. ca. iiij. ꝛ. v. dicit: ꝙ bullā aureā in p̄texta ferebāt Vide eundē. Sic inꝓpoſito ſignū bone ꝛ ſapientis indolis eſt: ſi ſpherulas has aureas in te aut alijs videris.

¶ Prima ſperula (der erſt güldin knopff) eſt: Seipm̄ iudicare ad vnguē. Initiū ſalutis cognitio ſuijpſiꝰ: viſita ſpeciē tuā ꝛ nō peccabis: ait Job. Et oraculū Apollinis Gnoti ſeauton: noſce teipm̄. Vide in ſpebi. Tu iudica te: nō crede alioꝝ ſemꝑ iudicio. Plus alijs de te: q̄ȝ tu tibi credere noli. Noris q̄ȝ tibi ſit curta ſuppellex. Tu iudica te nō alios. Dic tibi tu qs es: ꝛ nō iudices quenq̄ȝ. ait Abbas Paſtor. Tu iudica te: ad vnguē totū te explorās. i. ad ꝑfectionē. Et ē hec metaphora a marmorarijs ſūpta: q̄ vnguē ſuꝑ marmora elaborata ꝛ plana fctā ducūt. q̄n ꝛ poſſumꝰ deducere ab his q̄ magna diligētia ꝛ ꝯſideratiōe aliq̄d faciūt ꝛ i ipā re cogitāda vngues mordēt. Perſi. Nec demorſos ſapit vngues

T ¶ Scda ſpherula aurea eſt: Securū eſſe ꝛ ex ſe pendere. Cōfidit vt leo iuſtus: ſanā conſcientiā habet nō remordentē: ſecurus eſt non curās ꝓceres neq̄ȝ vani ꝛ leuis vulgi opinionē: nō ad opinionē viuit ſed veritatē: nō pendet ad alios ſed teſtimoniū conſciētie ꝓprie ſua gloria eſt: quēadmodū Aplꝰs dixit. Viuit ſolus apertis ianuis: nō timet īueniri etiā

nõ ꝑmonitus:ſemꝑ em̄ boneſtus ē:boneſte ſe babet. Nõ ſic non ſic ſtult⁹ nollet videri in publico:quēadmodū viuit turpiter in ꝑuato ſꝫ cū ficta ꝑſona in publicū ꝓcedit:ſecur⁹ ꝑterea eſt ſapiēs:q₂ nõ q̄rit q̇d faciāt ꝓce res ⁊ ceteri boīes. Uide ď hac ſperula Sen̄. epl'a.lx,in fi.⁊ lxi. magnā.

¶ Tertia ſpherula eſt. Rotundū eſſe ⁊ terete:mūdi inſtar habēs teres atqꝫ rotūdus:externe:ne q̇d labis ꝑ leuia ſidat. Rotūdus eſt vt globu⸗ lus:facile mobilis ⁊ ꝑſuaſibilis ſapiētia q̄ deſurſum eſt:eſt ꝑſuaſibilis ait Jaco.⁊ Maffeus Uegius dicit:ꝙ tales ſcti vt cera ſunt flexibiles ad ſequendū ꝯſilia alioꝝ:qđ tñ ſane intelligere oportet:q₂ de s. Dñico legit̃ in ſpe.biſt.ꝙ nõ facile amouebat̃ a ſnia ſua.⁊c̄. Uide ibidē. Item rotūdus eſt:q₂ paſſiões nõ retinet: ſed abĳcit facile: inſtar globi ſuper quē aliq̇d effundit̃. Secus de cõcauo fatui cordis qđ oēm immūdiciā inuidie:odĳ:ire:cõcupiſcentie in ſe cõcludit: Rotūdus inſtar ericĳ ſe cõglobantis:nõ querēs videri neqꝫ videre. Silitudo ex Cirilli ſpeculo de ericio ⁊ pauone cõgrua eſt:nec obſtat ꝙ Ariſto.⁊ Holkot ſuꝑ ſap. di V cit ſapientē eſſe quadratū:hoc em̄ verum eſt alio reſpectu.ſ.q̄ ad ꝓſpera ⁊ aduerſa: eque em̄ ⁊ teſſera ſtat ſuꝑ vnione ſicut ſenione.ſic ⁊ hic imo⸗ bilis ſtat in aduerſis ⁊ ꝓſperis. Item Sene.epl'a.lxi.allegat Sextiū aſſerentē ire quadrato agmine exercitū.vbi hoſtis ab omni parte ſuſpe ctus eſt pugne paratū, Idem inq̇t:ſapiens facere debet oēs ꝟtutes ſu⸗ as vndiqꝫ expādit:vt vbicūqꝫ infeſti aliq̇d oriat̃ illic parata ꝑſidia ſint.

¶ Quarta ſpherula eſt: Futura ꝓſpicere ⁊ conſiderare. Ille diem (ait Uirgil.)q̄ꝫ longus erit ſub ſydere cancri: Quātaqꝫ nox tropico ſe por rigit in Capricorno Cogitat ⁊c̄. Declara ⁊ reſolue ī pūcta, Ipſe inſtar periti naute:fidit arte ſua prudentie:⁊ ſe regit iuxta exigentiā negocĳ: ita ꝙ nihil de cõtingentib⁹ omittit:quantūcunqꝫ ꝓcelle tentationū ⁊ vē ti.ri.paſſionū exurgāt:ſicut declarat Gerſon in de paſſio.iuxta exigē⸗ tiā finis ſunt moderāda media. Utinā ſaperēt ⁊ intelligerēt ac nouiſſi⸗ ma prouiderēt. Memorare nouiſſima ⁊ ineternū nõ peccabis.

¶ Quinta ſperula. Preterita reſumere. Non prius in dulcem decli⸗ nat lumina ſomnū. Oīa quā longe reputauerit acta dici. Uirgi. Re cogitat primo quid geſtū ſit ⁊ quid nõ. Scđo cur iſti facto decus abſu it aut ratio illi. Tertio cur hec ſnia dedit:quā meli⁹ mutare fuit: Quar to quid volui quid nolle bonū foret. Quinto vtile boneſto: cur malus ante tuli. Sexto nū dicto aut deniqꝫ vultu ꝑſtrictus quiſqꝫ. Septimo cur me natura magis q̄ꝫ diſciplina trahit? Ecce ſic ſe examinat veſpere ait Uirg. cõformiter plane ad dicta ſctõꝝ patrū Bern. videlicet vt ait ⁊ pulchre deducit Maffe. Ue.lib.vi.ca.iiĳ. Conformiter etiā dictis b.Grego.ſuꝑ illo Job.i. Ac familia multo nimis. quos vide.

¶ Sexta ſpherula eſt. Mercedē actis ſuis reddere: offendit̃ em̄ ꝑuis X reb⁹ ⁊ ledit̃ ſapiēs:bonis letat̃:itaqꝫ poſteaq̄ꝫ ſe iudicauit:ſeipꝫ punit. ꝓ malis triſtās ⁊ ſe remordens:ꝓ bonis letat̃ ⁊ ꝓponit ea cõtinuatū ire. Loquit̃ de h̄ iudicio late ⁊ pulchre Jo.Chriſ.ſuꝑ Math.exor.xlĳ.

Concluſio.

¶ Septima ſpherula: que nõ Vergilij: ſed apl'i eſt: Omnia hec in gloria dei referre. i. Corinth. x. Siue manducetis ſiue bibatis: ſiue quid aliud feceritis: oĩa in gloriã dei facite. Expone. Et chriſtus: Diliges dñm deũ tuũ ex to. ⁊c̃. Hoc eſt plane deũ ſup oĩa diligere: ⁊ in eũ oĩa referre. Declara quõ vt manduces: vt viuas: vt dei mandata ſerues: vt regnũ celoꝝ merearis: vt ſic dei in te volũtas adimpleat̃. Hic eſt amor amicitie dei: ſine q̃ nemo ſaluus fieri poteſt. Rogemus dñm deum: vt hanc nobis ſapientiã preſtet: ⁊ ſtultitiã e corde noſtro extrudat. Ipſe qui eſt eterna ſapiẽtia dñs nr̃. Jeſus chriſtus ſup oĩa benedictus. Amẽ.

Iacobus Ottherus lectori ſalutem.

Habes lector ſtudioſiſſime doctoris noſtri & verbo & exemplo prȩclari: de nauicula fatuorum opuſculum varijs admodum neceſſarijs doctrinis copioſum. Quod & ſi non omniquaq; perfecte collectoris inſcitia compactum conuincitur: prȩſtabit tamen (vt confido) cuicunq; non modicũ aggreſſi laboris iucunditatem eius quem eſſe totius rei cauſam gratulamur autoritas. De opuſculi quoq; imperfectione mirabit̃ nemo qui rei difficultatem eo conſiderauerit diligentius: quo ruditatem ingenioli mei nouerit perſpicatius. quicq; eam cuius eſt ſcriptis miniſtrare affectum (charitatem loquor) cordibus fatuorũ tanto ſcit abeſſe longius: quanto differt ſtultus eidem obuiare feruentius. Talis igitur cum ſim: illius me (quod amare defleo) gratie vacuum experior. quapropter non mirum ſi multum autoritatis ſermo ſpiritalis amittat: cui nullum charitas miniſtrat affectum. Vereor ne id charitatem ſuadẽtis apoſtoli dictũ contra me aptiſſime veniat recenſendum: quo ait inter cȩtera. Quidam oberrantes ab his (charitatem ſignificans: quȩ puro cordi cõſcientie bone & fidei non ficte innititur) conuerſi ſunt in vaniloquium: non intelligentes neq; quȩ loquuntur neq; de quibus affirmãt. Hanc autẽ qua nũc miſer careo: deo fauente perpetuo conatu quantũ potero adipiſci curabo. cõfidens humiliter ab eius datore qui largiſſimus prȩdicatur demũ exaudiri: meq; vel modica cœleſtis ſapientiȩ luce perfundi. Tuũ erit candidiſſime lector noſtro parũ tribuere labori: ſed viri celeberrimi doctrinis perfectȩ charitatis proculdubio rore perfuſis refertum fauorabiliter complecti opuſculũ. Vale ex Argeñ. iij. idus Februarij. Anno. 1510.

FINIS.

IOANNIS GEILERI VITA.

Beatus Rhenanus Seleſtatinus Iudoco Gallo Rubeaquenſi/ doctori theologo/ ac diui Mauritij apud Nemetes canonico. S.d.

Duplicē iacturā Argētoratenſes paucoꝝ dierū intercapedine fœcerūt. Anno em̄ ſuperiori Thomā Vuolphiū iuniorē vnicū latinę linguę ſpecimen amiſere: p̄ſenti vero optimo bene beateq́ꝫ viuēdi magiſtro Ioāne Geilero Cęſaremōtano priuati ſunt. Sic apud Thuſcos duo eruditionis lumina Picū & Politianū vno fere tp̄e mors ſuſtulit. Eā ob rē & eloquētia & religio Argētorati interijſſe videt̄: cū vtraq́ꝫ ſuo ſit peculiari aſſer/tore viduata. Cęteꝝ nouiſti p̄ſtātiſſime vir quāta hic grauitate: quāta ſi/mul authoritate tot annis populū edocuerit: hāc ei dubio ꝓcul vita ſanctior peperit. Talis em̄ eius oratio erat qualis vita. Nō inq̄ꝫ eoꝝ more faciebat qui foris ſunt Catones: intus Sardanapali. & q alienos neuos carpētes: intercutibus ipſi vitijs ſcatēt. De abſtinētia diſputās ipſe ieiunabat caſtitatē laudans caſtitatē ſeruabat: ſacerdotioꝝ pluritatē damnans vno cōtentus viuebat. Quippe q nouerat nullū efficatius docēdi gen⁹ q̄ꝫ agere q̄ p̄ceperis: cū hoīes magis exēplis ac doctrina capiant̄. Qm̄ vero ad defunctoꝝ cōmendationē nos pietas inhortat̄: ego vitā huius clariſſimi viri paucis ſum cōplexus. nō tā vt glorię eius cōſulerē q̄ lōge lateq́ꝫ du/dū pcrebruit: q̄ꝫ vt legētibus bñ agendi formulā quandā pręberem. Tu hanc noſtrā opellam minime improbes p̄cor. ſi em̄ tibi placuerimus: ſat fautoꝝ nos habere arbitrabimur. Bene vale & ſalue theologoꝝ eloquētiſſime: & Rhenanū tuū mutuiter ama. Ex larario noſtro in vrbe Seleſtatina: Idibus Maijs. An. M. D. X.

IOANNIS GEILERI CAESAREMONTANI

Primi cōcionatoris in ęde ſacrę maioris eccleſię Argētoratenſis vita/ a Beato Rhenano Seleſtatino condita.

SI apud ethnicos qui vel arte bellica: vel legū ferendaꝝ ſcien/tia: aut quauis alia eruditiōe cęteris p̄ſtabāt: ſcriptoꝝ p̄conio nominis immortalitatē ſunt adepti. cur apud chriſtianos eoꝝ qui ſanxius vixerunt: religionēq́ꝫ impenſiſſime coluerunt nō foret illuſtris ad poſteritatem tranſmittenda memoria? Floruerunt ſane omi euo: q virtutes ceteris ardentius amplexati: heroicę vitę nō infimū veſtigiū attigerīt. Ex hoꝝ numero nr̄a tēpeſtate fuit Ioānes Geiler⁹ Cæſaremōtanus: cuius vitę explicationē iā inde ſecūdo deo auſpicabimur. Ortus eſt Ioānes geilerus in vrbe Schafhuſia: anteq̄ꝫ ab inclyto Auſtrię ducatu deſciuiſſet Anno gr̄e M.cccc.xlv. decimaſexta Martij die. p̄re Ioanne geilero: matre aūt Anna Zubera. Pater cū ſcribę eius opidi mini/ſter fuiſſet a manu ducta vxore anno poſt apud Amerſuillanā plebē no

tarij officiū eſt aſſecutus. Eo itaq̃ cū fortunis ſuis q̄ iā recēs nato filiolo auctiores factę erāt cōmigrauit: vbi triēnio poſt aduerſantiſſimā expertus eſt fortunā. Nā cū vrſum vineta depopulantē ꝓſequuturis ſociū ſe adiunxiſſet: ab īmani illa beſtia cui venabulū incerto ictu infixerat ita in crure altero mordicus apꝑ̄henſus eſt ac miſere lancinatus: vt iā de vita eius actū crederet̄ cōclamatoq̄ ſimilis iaceret. A quibꝰ em̄ opē expectabat: ab ijs penitus eſt neglectus: fuga ſaluti ſue cōſulētibꝰ; ſic nocuit interdū forti pectore īminēti ſe obieciſſe diſcrimini. Vulnus eo cōgreſſu acceptū nō lōge poſt ſacro igne correptū virū cōfœcit. Amiſſo igit̄ patre cū iā trimatū impleſſet; a ꝓauo ſuo ciue Cęſaremōtano receptus eſt educandus. Cuius bn̄ficio ac cura poſt prima literaꝝ tyrocinia ad Friburgenſe gymnaſiū miſſus liberalibꝰ diſciplinis vacauit: magiſterijq̄ laurea exigētibꝰ hoc ſtudijs ſuis eſt coronatus. Exinde mox ſacris initiari curauit. Et cū ſacerdotē nil magis deceat q̄ ſacraꝝ peritia literaꝝ: ne myſteriorū inſcius a plebeio nihil differat: Baſileā venit theologie operā daturꝰ. vbi cū fere quinquēniū ſtudijs ſacris impēdiſſet; ad doctorale eſt culmē euectus. Vtinā atq̄ vtinā nr̄o euo ſacerdotes nōnulli literis operā nauarēt; ne diuinaꝝ & humanaꝝ iuxta ignari: aſino apud Gabriā mithologū ſacra deferēti; eāq̄ ob rē a ꝑtereuntibꝰ honore affecto ꝑſiſes exiſterēt. Sed qd ęthiopē lauo? Cū iā Geilerus nouellus doctor theologie cōſultiſſimꝰ haberet̄ & eſſet: Friburgū eſt accitus: vbi viri ꝓbitas antea oībus erat cognita: atq̄ chriſtianaꝝ literaꝝ publicꝰ interpres cōſtitutꝰ. Nec illic anno lōgiꝰ māſit. Nā Herbipolim ꝗrūdā ciuiū ꝑſuaſiōe ductus (quibꝰ in thermis marchionianis e ſacro pulpito declamās impēdio placuerat) futurꝰ cōcionator ꝓrexit. Qꝫ vero gratus in ea vrbe cūctis extiterit: id ſubindicat: q̄ ducētos aureos donec ſacerdotio opulētiori dotaret̄: ex cōditione ſingulis ꝗbuſq̄ annis erat recepturus. Sed dū Baſileā ꝓ aduehēdis ꝗs illic reliꝗrat libris petit: a Petro Schotto Argētoratenſi ſenatore viro tam graui q̄ prudēti rogatus eſt enixe admodū: vt ſi vſpiā dn̄ici verbi enarrandi ꝓuinciā ſubire vellet: Argētorati id ageret: ſe daturū operā ne digna laboꝝ mercede careret. Ad hęc: Hortari hoīem vt ſuggeſtū inſcēderet populoq̄ ſui periculū faceret. ꝑterea aſſeuerare: cū patrię ſcd'm parentes oīa debeamꝰ: eo illud maxīe faciundū eſſe loco: q Alſatię ſit caput. Id aūt tꝑis ex Argētoratēſibꝰ primatibꝰ nōnulli fœlicibꝰ Petri Schotti auſpitijs cōcionatorē decreuerāt cōſtituere: q ſolus huic officio ꝑ̄eſſet: ne religioſoꝝ fratrū (q alternis in ęde maiori declamitabāt) varietate populꝰ cōfunderet̄ potius q̄ ꝓfectū capeſſeret. At ſacerdotiū ꝗ prouideri poſſet aliud nō occurrebat q̄ qd' ſacerdotis eſt epiſcopalis miniſtri: quē vulgꝰ capellanū ep̄i vocitat. Schottus itaq̄ Roberto antiſtiti duriſſimo exactori. xxx. aureos ꝓ eo ſacerdotio ſub cōditione ꝑpetuę deinceps ad id officiū ꝓprietatis de ſuo ꝗtannis exoluit; vnde ferī qngētos in eā rē aureos

īpēdiſſe. Verū Herbipolēſes lōgā doctoris abſentiā ęgreferētes: maliqꝫ
aliqd amātiſſimo viro accidiſſe ſuſpicātes:nūciū miſerūt Argētoratū. ꝗ
haud vano cōſilio tādiu retētus eſt donec alter poſt hūc morę cauſā reqꝫ
oēm inueſtigaturꝰ aduenīſſet.Sed interim parato ſacerdotio lecta domo
neceſſarijſqꝫ id genus alijs diſpoſitis:cōcionator aſſenſu canonicoꝝ acce/
dēte cōſtituit̄.Remiſſiqꝫ ſūt Herbipolim tabellarij cū literis nō ſine iuſto
neglecti tp̄is ſalario. Aperuimus iā ſatis ſuꝑqꝫ q̊ pacto Io. Geilerus argē
toratēſis cōcionator euaſerit: nūc q̄lē ſe in reliq̄ vita geſſerit paucis decla
rabimus. Nō minus exēplo ꝙ doctrina mōſtrabilis:populū ſibi creditū
annis.xxxiij.fideliter cōtinēterqꝫ docuit:nemini vnq̄ꝫ adulatꝰ. Quin pri
mores eccleſiaſticos ꝗ dignitatibꝰ magniſqꝫ pluriū ſacerdotioꝝ cēſibus
pollēt:ſed his abutunt̄ aut meretriculas fouētes aut ventrē ꝓ deo ſtatuē
tes:grauiter inſectabat̄. Tēpus aūt om̄e cuiꝰ ſumptus (Theophraſto au
tore) p̄cioſiſſimus eſt:ita diſſecuit.aut em̄ cōtēplabat̄:aut agebat:aut qui
eſcebat.Ociū vt nocentiſſimā animi peſtē vſqꝫadeo vitabat:vt ſōno exci
tatus e lecto q̊qꝫ ſtatim exiliret. Paſſionē ſuꝑ bn̄dicti ſeruatoris nr̄i Ieſu
chriſti ſacrificaturus aīo prius verſabat:habebat ad hoc piū meditatiōis
exercitiū:adiutrices chartas:ī quibꝰ crucifixi Chriſti figura depicta erat ī
angulis affixas.Peragebat ſacrificiū in ęde virginū veſtaliū:q̄s pœniten
tes vocāt.Has ne luxu & delitijs diffluerēt:quibꝰ nec pudicitia tuta ſatis
videret̄:in arctiori viuēdi regula cōtinuit. Nō tn̄ deerāt ꝗ aut amiſſione
lucri:aut dęmoniaco forſan œſtro ꝑciti ſanctā obſeruatiōis inſtitutionē
p̄pedire moliti ſint:ſed hoꝝ conatus fauēte deo ſua prudētia facile ſupe/
rauit.His etiā ſacratis deo virginibꝰ Humbertū de virtutibꝰ digniſſimis
ſermōibꝰ explicauit: q̊s multo labore eiuſdē monaſterij ſacerdos maxīa
collegit:viuētiqꝫ adhuc autori recognoſcēdos tradidit.Prodibūt hi ꝓpe
diē Schūreriano p̄lo excuſi. Tāta v̄o magnanimitate ſuijpſius cōſciꝰ hu
manā gloriā cōtēpſit:vt ſuaꝝ lucubrationū nihil viuꝰ ęderet. cū tn̄ id ꝑ
alios fieri ſciret nō approbare:ſed acqeſcere videbat̄.Fragmēta paſſiōis
Sermōes in dn̄icā p̄cē cū Speculo ſtultoꝝ & libelli alij vernaculę linguę
ī publicū exierūt.At nauis ſapiētū:& de morte opus ac pœnitētū nauis
altera latere adhuc dicunt̄. Quoties declamaturꝰ erat dicēda priꝰ ad ver
bū domi ſcribebat:ſꝫ ſtilo extēporario & ob id incultiori: qualē theolo
gos ętate ſuꝑiori fere oēs ſeruaſſe videmꝰ. Bibliothecā habuit oīs gn̄is
libroꝝ refertiſſimā:quā ad ſucceſſores trāſire piētiſſime voluit. Ibi neqꝫ
poetis neqꝫ hiſtoricis ſua loculamēta deerāt: maior tn̄ eoꝝ numerꝰ erat
ꝗ rē theologicā ſuis ſcriptis illuſtrarūt.Pauperes atqꝫ egeſtoſos maxima
ſemꝑ liberalitate fouit.Hinc ꝓiectitijs infantulis q̊tidie fere aliqd dabat.
Vidiſſes (vera loq̊r) innumerā illi quacūqꝫ trāſiret circūfuſam multitudi
nē:q̄ ſupplici voce patroni opē īploraret.Nemini vnq̄ꝫ ſine munere paſ
ſus eſt abire:qcqd em̄ ex ſacerdotij cēſu vltra vitę neceſſaria ſuperat id oē
in vſus pauperꝝ erogabat.Hoſpitalitatē q̊qꝫ in ꝑegre aductos ſibi ſtodio

exercuit.Eruditos ac ꝓbitate conſpicuos vehemēter dilexit: & inter hos vnice qdē Iacobū Vimphelingiū municipē meū:q̄ vrbē Seleſtatinā doctiorē tuliſſe vix credā.&cū Hugone q ī ſentētias luculēta cōmētaria edidit:ac Ioāne altero q in ethicen Ariſtotelicā nō ſpernēda annotamēta cōſcripſit:inſignis exiſtat.Hūc inq̄ oculis chariorē habuit:cū hoc de ſublimibus rebꝰ diſſertare cōſueuerat.Thomā Volphiū iuniorē (cuiꝰ morte literę q̄q̄ Argētorati ſunt intermortue)muneribꝰ eſt ſepiuſcule ꝓſequutꝰ Sebaſtianū Brantū iurecōſultū Baſilee degētē Argētoratū ꝓmouit.Cartuſios atq̄ eos cœnobitas q de familia ſunt diui Ioānis hieroſolymitani religiōis obſeruātiſſimi freqnter viſitauit. Ob ſummā ỽo eruditionē cū vitę ſanctimonia copulatā ab īuictiſſimo Imp.Cęſare Maximiliano bn̄uolētia haud vulgari dilectꝰ eſt.Hūc interdū ad ſe accerſire: accerſitū nō tā comiter q̄ familiariter cōpellare ſolitus erat.Huiꝰ etiā in magnis rebꝰ cōſiliū nō paruię ſtimabat.Sacratiſſimo Cęſari p̄cepta q̄dā collegit:ad q̄ ſe rex cōponere debeat:vt ſuis vtilitatē:ſibi ỽo gloriā pariat.Subinde dictitabat bonę cōſciętię eſſe Maximilianū Aug.iuſtitię ac pacis literarūq̄ amātiſſimū.Et reuera principes omneis lōgo poſt ſe interuallo Maximilianus relinq̄t;neq̄ germanis vnq̄ maior victoriarū ſpes data fuit ac ſub hoc clemētiſſimo potētiſſimoq̄ Cęſare.Sed vt vnde digreſſi ſumꝰ reuertamur:neutiq̄ ſilētio inuoluendū eſt:q̄ adoleſcētulos q̄tuor q vexilla geſtātes ſacramētū euchariſtię reuerētiſſime comitarentur:ex collectitia pecunia:cui bonā partē adiecerat:primꝰ inſtituit.Fuit ſtatura ꝓcera: capillo criſpo:facie macilēta:ac corpe gracili:ſed ſalubri & renū dolore excepto nullis ęgritudinibꝰ obnoxio.Bis in die comedebat: vini paulo appetentior:magna tn̄ eſt ſemp abſtinētia vſus:vt vel ſacrū q̄dragesimę tp̄s q̄tidiano ieiunio trāſigeret.Anteaq̄ aūt eo morbo corriperet:q ei fatalis fuit:ab Auguſtana q̄dā ꝓbatę vitę puella (nullo hęc extrario alimento veſcitur)p literas de īminēte ſibi morte eſt certior factus. q̄ monitiōe nihil cōſternatꝰ diſſolui cupijt & eſſe cū Chriſto.Augeſcēte tādē ob tumorē ęgritudine mēbraq̄ vitalia ſenſim enecāte:naturę cōceſſit decimo Martij die: paulo poſt meridiē:An.ſalutis.M.D.X.Corpus eius ſeq̄nti luce eſt celebri pompa elatū: atq̄ iuxta ſuggeſtū illū cœlatura imagūculiſq̄ affabre ſculptis ornatiſſimū terre mādatū.Exequias eiꝰ ſacerdotes q̄plurimi celebrarunt:multorum ciuiū atq̄ etiam ſenatus totius pręſentia honoratas. Compoſui ego mox epitaphiū in viri ſanctiſſimi memoriā: quod vt a poſteris quoq̄ cognoſcatur hic ſubieci.

Deo trino & vni.Bene valeas quiſquis es.

Ioanni Geilero Cęſaremontano theologię cōſultiſſimo: Qui Pericle eloquentior:Socrate cōtinentior:Numaq̄ religioſior: vitę ſanctimonia & ſacris cōcionibus Argētorat.populū An. xxxiij.nō ſine magno ꝓfectu erudiuit.Nemini vnq̄ aſſętatus:

pauperes patrio affectu fouit: bonos ac doctos miro ſtudio dilexit Argētōrat. inclyta reſpu. ęterno decori & monimēto poſuit. Vixit Ann. lxiiij. Men. xi. D. xxiiij. Obijt totius alſatię lachrymis defletus: Sub Maximiliano Aug. a q̄ ob vitę integritatē plurimū amatus eſt: An. gratię. M. D. X. Sext. Id. Martias. Proh ꝙ recti exempli homo erat. Sed orta cadunt.

Sperabā aūt hoc q̄lecūq; eſt epitaphiū in ſaxo inciſum iri: ſed nihil cū fidibus graculo: nihil cū amaricino ſui: vt eſt in veteri ꝓuerbio. Literatores qdā ſemidocti barbaris notis barbarū epigrāma lapidi ſepulchrali circūſculpi curarūt. Hi ſunt q lr̄as romanas maiuſculas hebręas aūt egyptias eſſe cauillant. Verꝫ pudeat eos q latinū ſermonē ſe callere credunt: literas nō agnoſcere qb⁹ oīs ętas vſa eſt: & ſacri adhuc libri in tēplis conſcripti viſunt. Sed breui hęc falſa opinio abolebit: cū ſe literaria iuuētus oīs ad priſcā elegātiā repudiatis grāmatiſtaꝝ delirametis fœliciter cōponat. Tetigi iā vt arbitror breui relatione quęcūq; ad Geileri vitā cognoſcendā neceſſaria ac ſcitu digniora viſa ſunt. Haud inficias eo multa me omiſiſſe: ſed qs paucis īnumera cōplecti poſſet? Adiuuit nos ī hac re partim Gangolyphus Lucelſteinus religioſus ſacerdos: q viro huic multis annis fideliter miniſtrauit. partim kalendariū q̄ddā antiquū. in q̄ varia diligēter ſignata cōperi. Memini me cū id pluſtrarē & aliq̄ diſquirere cępiſſem: circa diē natiuitatis e regione ſcriptū legere Dies calamitatis. O bracteatā & Pythio oraculo veriorē ſentētiā: vita em̄ nr̄a bullę inſtar cito euaneſcit: erumnaꝝ ac moleſtię pleniſſima. vt ſit tā vere ꝙ eleganter a Pindaro ꝓditū: vitā eſſe vmbrę ſomniū. Eſt ꝑterea q̄ſi q̄dā maloꝝ ilias: fragilis: incōſtans: fluxa & momēto caduca. Quis igiī mētis cōpos eam calamitatis ꝙ fœlicitatis nomē potius mereri negabit? Q̄ſi ob amicū miſerijs quibus oppreſſus erat ſolutū liberatūq; gaudere ſolemus: minime de obitu Ioānis Geileri triſtandū erit. cū is poſt multiiugos labores temporariā hanc vitā cū ęterna cōmutans mundū liquerit: beatorū ſortem (vt ſperamus) aſſequutus. VITAE FINIS.

Epitaphiū Thomę Volphij iunioris decretoꝝ doctoris / conditum a Beato Rhenano Seleſtatino.

D. O. M.

Thomę Volphio iuniori pōtificij iuris perito: priſcę elegantię facundięq; ſtudioſiſſimo. Quem tam immatura ꝙ ſubitaria morte Romę ſublatū & q̄rites & germani fleuere: amici B. M. poſuerūt. Vixit Ann. xxxiij. Men. ix. Obijt An. ſalutis. M. D. IX.

Argentorati tranſſcriptum. xvi. die Menſis Ianuarij. An. M. D. XI.

6457

JA 511
G312n